

# JANAKKALAN KUNTA

## Rastila-Rastikankaan osayleiskaava



### KAAVASELOSTUS

7.4.2021, 4.5.2023

D:no 436/2013  
JAN/282/10.02.02/2021

# JANAKKALAN KUNTA

## Rastila-Rastikankaan osayleiskaava

### KAAVASELOSTUS

Tämä kaavaselostus koskee 4.5.2023 päivättyä osayleiskaavakarttaa sekä merkintöjen selityksiä ja kaavamääräyksiä.

Kaavavaiheet:

Kaavahankkeen tavoitteiden hyväksyminen (kaavoitusohjelma) Kh 20.5.2013 § 116

Ilmoitus kaavan vireilletulosta 16.6.2014

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä 16.6. – 18.7.2014

Kaavaluonnos ja valmisteluvaiheen aineistot nähtävillä 23.5.–24.6.2019

Kaavaehdotus nähtävillä 30.4.–29.5.2021

Janakkalan kunnanvaltuusto on hyväksynyt Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan 5.6.2023 § 62.

Osayleiskaava on lainvoimainen muutoin paitsi tilojen 165-403-3-33 ja 165-403-3-16

osalta. Voimaantulo: 14.9.2023

# SISÄLLYSLUETTELO

<b>1. TIIVISTELMÄ</b> .....	<b>1</b>
1.1 OSAYLEISKAAVAN TARKOITUS .....	1
1.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ .....	1
1.2.1 Osayleiskaavan osallistumismenettely.....	1
1.2.2 Kaavan vuorovaikutusmenettely .....	1
1.2.3 Viranomaisyhteistyö.....	2
1.3 SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI.....	3
<b>2. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT</b> .....	<b>4</b>
2.1 SUUNNITTELUALUEEN YLEISKUVAUS .....	4
2.1.1 Maaperä ja pinnanmuodot .....	4
2.1.2 Maisemarakenne (harjualue) .....	6
2.1.3 Asemakaavoitetut alueet.....	6
2.1.4 Kylämäiset alueet .....	6
2.1.5 Palvelut.....	7
2.1.6 Matkailu .....	7
2.1.7 Lomarakentaminen .....	7
2.1.8 Harrastustoiminta ja virkistysalueet sekä virkistysyhteydet .....	7
2.1.9 Maa- ja metsätalousalueet.....	9
2.2 MAANOMISTUS .....	9
2.3 VÄESTÖ JA ELINKEINORAKENNE.....	9
2.4 YHDYSKUNTATEKNINEN HUOLTO.....	10
2.4.1 Vesihuolto ja viemärointi .....	10
2.4.2 Energiahuolto .....	11
2.5 LIIKENNE.....	12
2.5.1 Tiestö.....	12
2.5.2 Kevyen liikenteen verkosto .....	14
2.5.3 Joukkoliikenne .....	15
2.5.4 Raideliikenne .....	15
2.5.5 Vesiliikenne .....	15
2.5.6 Liikenneselvityksen päivittäminen .....	15
2.6 LUONNONYMPÄRISTÖ .....	21
2.6.1 Natura 2000 -alueet.....	21
2.6.2 Luonnonsuojelualueet.....	22
2.6.3 Luontoselvitysten arvokkaat kohteet .....	23
2.6.4 Pohjavesialueet .....	26
2.6.5 Pintavedet ja tulvariskialueet.....	29
2.6.6 Ekologiset verkostot.....	30
2.7.1 Rakentumisen historiaa .....	31
2.7.2 Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet.....	35
2.7.3 Maakunnallisesti arvokkaat kohteet .....	36
2.7.4 Historialliset tiet.....	36
2.8 MUINAISJÄÄNNÖKSET .....	36
2.9. YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT .....	41
2.9.1 Maa-aineisten otto .....	41
2.9.2 Voimajohto.....	41
2.9.3 Melu.....	41
2.9.4 Pilaantuneet maa-alueet .....	47
2.9.5 Haitalliset vieraslajit .....	47
<b>3. SUUNNITTELUTILANNE</b> .....	<b>47</b>
3.1 VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET .....	47
3.2 HÄME-OHJELMA 2018+ .....	48
3.3 MAAKUNTAKAAVA .....	49
3.4 RAKENNEMALLIT.....	50

3.5 YLEISKAAVAT .....	53
3.5.1 Turengin-Sälilammin osayleiskaava.....	53
3.5.2 Turengin osayleiskaava .....	54
3.5.3 Turengin-Viralan osayleiskaava .....	54
3.5.4 Janakkalan osayleiskaava .....	55
3.6 ASEMAKAAVAT .....	56
3.7 KAAVA-ALUEELTA LAADITUT SELVITYKSET .....	59
3.7.1 Asemakaavoitusta varten laaditut selvitykset.....	59
3.7.2 Yleisselvitykset Janakkalan alueelta .....	59
3.7.3 Käytettävissä olevat laajemmat aineistot.....	59
3.7.4 Yleiskaavaa varten laaditut selvitykset.....	60
3.8 RAKENNUSJÄRJESTYS .....	60
3.9 RAKENNUSKIELLOT .....	60
3.10 POHJAKARTTA JA SUUNNITTELUAINEISTO .....	60
<b>4. OSAYLEISKAAVOITUKSEN TAVOITTEET .....</b>	<b>60</b>
4.1 YLEISTAVOITTEET .....	60
4.2 VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET .....	62
4.3 MAAKUNNALLISET TAVOITTEET .....	63
4.4 MAANKÄYTÖN RAKENNEMALLIT JA KUNNAN TAVOITTEET .....	68
4.5 INDUSTRIAL PARK MORE .....	68
4.6 KALPALINNA .....	70
<b>5. RANTA-ALUEIDEN MITOITUSMENETELMÄ .....</b>	<b>71</b>
5.1 MITOITUKSEN YLEISET LÄHTÖKOHDAT .....	71
5.2 MITOITUKSEN PERUSTEET .....	72
5.3 KIINTEISTÖJAOTUKSEN OTTAMINEN HUOMIOON.....	73
5.4. MITOITUSVYÖHYKKEET .....	73
5.5 RANTAVIIVAPITUUDEN MUUNTAMINEN .....	74
5.6 MUU MUUNTAMINEN.....	74
<b>6. OSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET .....</b>	<b>74</b>
6.1. OSAYLEISKAAVAN LÄHTÖKOHDAT JA SUUNNITTELUN TARVE.....	74
6.2 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN .....	75
6.3 VIREILLETULO JA OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA SAATU PALAUTE .....	75
6.4 KAAVA-ALUEEN LAAJENTAMINEN.....	76
6.5 LUONNOSVAIHEEN KUULEMINEN JA KAAVALUONNOKSESTA SAATU PALAUTE.....	76
6.6 MUUTOKSET LUONNOSVAIHEEN JÄLKEEN .....	76
6.7 MUUTOKSET EHDOTUSVAIHEEN JÄLKEEN .....	79
<b>7. YLEISKAAVAN MAANKÄYTTÖRATKAISU .....</b>	<b>79</b>
7.1 YLEISPERUSTEET .....	79
7.2 KOKONAISRAKENNE (RANTA-ALUEEN ULKOPUOLISET ALUEET) .....	80
7.3 RAKENTAMISALUEET (RANTA-ALUEEN ULKOPUOLISET ALUEET) .....	83
7.3.1 Asemakaavalla ratkaistavat asuntoalueet .....	83
7.3.2 Kylämäiset alueet ja haja-asutus alueet.....	85
7.3.3 Asemakaavoitettavat teollisuus-, työpaikka- ja palvelualueet .....	86
7.3.4 Kalpalinnan alueen kaavamerkinnot .....	90
7.3.5 Muut loma- ja matkailupalvelujen sekä harrastustoiminnan alueet.....	93
7.3.6 Rakentamisalueiden yleismääräykset.....	94
7.5.4 Yhdyskuntatekniikka .....	94
7.4 RANTA-ALUEET.....	94
7.4.1 Yleiskaavalla ratkaistavat ranta-alueen rakennuspaikat.....	96
7.4.2 Rakentamisen ulkopuoliset alueet ranta-alueella .....	97
7.4.3 Ranta-alueiden yleiset määräykset.....	97
7.4.4 Ranta-asemakaavalla ratkaistut alueet .....	98
7.5 RAKENTAMISEN ULKOPUOLISET ALUEET .....	99

7.5.1 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet ja vesialueet .....	99
7.5.2 Ulkoilu- ja virkistysalueet.....	100
7.5.3 Suojelualueet.....	101
7.5.4 Erityisalueet .....	102
7.6 KOHDE-, RASTERI- JA VIIVAMERKINNÄT.....	102
7.6.1 Liikenneyhteydet.....	102
7.6.2 Yhdyskuntatekniikka ja johdot.....	104
7.6.3 Rakennettu ympäristö ja arkeologinen kulttuuriperintö .....	105
7.6.4 Luonnonympäristö .....	107
7.6.5 Ulkoilu- ja viheryhteydet.....	109
7.6.6 Melu.....	109
7.7 OSAYLEISKAAVAN SUHDE MUUHUN SUUNNITTELUUN .....	110
7.7.1 Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin .....	110
7.7.2 Suhde maakuntakaavaan .....	111
7.7.3 Suhde voimassa oleviin yleiskaavoihin .....	112
<b>8. OSAYLEISKAAVAN ARVIOIDUT VAIKUTUKSET.....</b>	<b>112</b>
8.1 YLEISKAAVAN SISÄLTÖVAATIMUKSET.....	112
8.2 VAIKUTUKSET ALUE- JA YHDYSKUNTARAKENTEeseen .....	114
8.3 VAIKUTUKSET LIIKENTEeseen .....	114
8.4 VAIKUTUKSET YHDYSKUNTA- JA ENERGIATALOUTEEN.....	117
8.5 VAIKUTUKSET MAISEMAAN JA TAAJAMAKUVAAN .....	118
8.6 VAIKUTUKSET LUONTOON JA LUONNONVAROIHIN .....	118
8.7 VAIKUTUKSET KULTTUURIPERINTÖÖN JA RAKENNETTUUN YMPÄRISTÖÖN.....	120
8.8 VAIKUTUKSET IHMISTEN ELINOLOIHIN JA ELINYMPÄRISTÖÖN .....	120
8.9 VAIKUTUKSET YRITYSTOIMINTAAN.....	121
8.10 MUUT VAIKUTUKSET.....	122
8.11 YMPÄRISTÖÄ MUUTTAVISTA TOIMINNOISTA YLEISESTI.....	123
<b>9. OIKEUSVAIKUTUKSET JA TOTEUTTAMINEN.....</b>	<b>123</b>

**Liite 1** Ranta-alueiden emätilaselvitys

**Liite 2** Luonnosvaiheen lausunnot ja mielipiteet sekä niihin laaditut vastineet

**Liite 3** Ehdotusvaiheen lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet

**Liite 4** Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

## ERILLISET LIITTEET

Maanteiden 130 ja 292 liikenneselvityksen päivitys 2020

Osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2019

Rastila-Rastikankaan oyk, Hydrogeologinen lausunto 2019

Janakkalan Rastila-Rastikangas oyk, Luontoselvitys 2020

Rastila-Rastikankaan yleiskaava-alueen luontoinventointi 2018

Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan vaikutukset Raimansuon-Miemalanharjun

Natura 2000 –alueeseen 2021

# 1. TIIVISTELMÄ

## 1.1 Osayleiskaavan tarkoitus

Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan kaava-alue sijoittuu Turengin taajaman länsipuoliselle alueelle Hämeenlinnan kuntarajan eteläpuolelle. Kaava-alue rajautuu idässä Hiidenjokeen ja lännessä valtatie 3:een (moottoritie). Etelässä kaava-alue ulottuu Turengintien eteläpuolelle noin 700–1100 metrin etäisyydelle tiestä.

Kaavasuunnittelun tarkoituksena on osoittaa alueita mm. asumisen, elinkeinotoiminnan, liikenteen ja virkistykseen tarpeisiin. Tavoitteena on myös määritellä Turengin taajaman sekä Rastikankaan teollisuusalueen laajenemismahdollisuudet ja ajantasaistaa oikeusvaikutteisen Turengin-Sälilammin osayleiskaavan (Lh 18.12.1991) vanhentuneita aluevarauksia ja merkintöjä. Samalla Turengin-Sälilammin osayleiskaava kumoutuu. Kaavassa osoitetaan rakentamiseen osoitettavat alueet niin asemakaavoitettavien kuin kylämäistenkin alueiden osalta. Lisäksi osoitetaan pääliikenneväylät ja rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet, kuten virkistys- ja suojelualueet. Yleiskaava todentaa toteutuessaan osaltaan kunnan maankäytön strategiaa mm. asumiseen, elinkeinoinhin ja virkistykseen liittyen.

Suunnittelualueeseen kuuluu myös Hiidenjoen rantaviivaa noin seitsemän kilometriä sekä lisäksi Sälilammin ja Likolammin alueet, joiden osalta suunnittelussa noudatetaan ranta-suunnittelun käytänteitä. Ranta-alueiden osalta kyseessä on siis myös rantaosayleiskaava, jolloin yleiskaavaa voidaan käyttää ranta-alueilla rakennuslupien myöntämisen perusteena (MRL 72 §).

Osayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena yleispiirteisenä aluevarauskaavana. Kaava laaditaan kokonaisuudessaan oikeusvaikutteisena ja se on siten ohjeena asemakaavaa laadittaessa.

Yleiskaava on tarkoitus laatia siten, että se vastaa Janakkalan kunnan nykyisiä ja tulevia tarpeita. Kaavoituksen lähtökohtana ovat alueella voimassa oleva maakuntakaava, kunnan rakennemalli sekä alueen asemakaavat, alueen toteutunut maankäyttö sekä alueelle laaditut selvitykset. Yleiskaavatyön tarkoituksena on suunnitella ja varmistaa alueen maankäyttö, yhdyskuntarakenteen toimivuus sekä rakentamisalueiden riittävyys pitkälle tulevaisuuteen. Aikajänne ulottuu jopa vuoteen 2035 – 2040.

## 1.2 Osallistuminen ja yhteistyö

### 1.2.1 Osayleiskaavan osallistumismenettely

Rastila-Rastikangas osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 63 §) edellyttämänä Turengin taajamarakenteen länsipuoliselle alueelle sijoittuvan yleiskaavahankkeen prosessiin kuuluvana asiakirjana. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on tuotu esille osallistumisen ja vuorovaikutuksen kannalta keskeiset kaavoituksen työvaiheet. Siinä on kerrottu myös, miten kaavan eri vaiheista tiedotetaan ja miten osalliset pääsevät vaikuttamaan kaavasuunnitteluun. Kaavasuunnittelun eri vaiheissa pyritään siihen, että kaikilla kaavan osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä kirjallisesti tai suullisesti.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on selostuksen liitteenä 4.

### 1.2.2 Kaavan vuorovaikutusmenettely

Kaavoitushankkeesta tiedotettiin aikoinaan Janakkalan kunnan kaavoituskatsauksessa, jonka kunnanhallitus on 20.5.2013 hyväksynyt. Kaavoitusprosessin vireilletulovaiheessa tiedotettiin alueen maanomistajia myös erillisellä kirjeellä. Kaavaprosessin alkuvaiheessa 25.6.2014 järjestettiin yleisötilaisuus Janakkalan kunnantalolla, jossa esiteltiin kaavalle asetettuja tavoitteita sekä suunnittelualuetta yleensä.

Luonnosvaiheessa lähetettiin kirjeet alueen maanomistajille sekä kuulutettiin alueen kaavaluonnoksen nähtävilletulosta Janakkalan sanomissa sekä kunnan virallisella ilmoitustaululla. Lisäksi valmisteluvaiheessa järjestettiin kaavaluonnosvaiheen yleisötilaisuus Kunnantalolla 4.6.2019.

Ehdotusvaiheessa ei koronan vuoksi ole mahdollista järjestää yleistä yleisötilaisuutta kunnantalolla, jonka vuoksi yleiskaavan ehdotusvaiheen tiedotustilaisuus järjestetään ”etänä” Teamsin välityksellä. Esittelytilaisuus on kaikille avoin. Linkki tilaisuuteen oli kunnan internetsivuilla.

Ajankohta	Kaavan vaihe	
20.5.2013	Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan tavoitteet on hyväksytty kaavoitusohjelmassa kunnanhallituksen kokouksessa 20.5.2013 § 116.	
11/2013-2/2014	Päätöksenteko kh 20.1.2014 §1 (käynnistäminen ja alustavan kaava-alueen määrittäminen), Lähtötietoaineiston keruu OAS:n laadinta Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 8.1.2014	Aloitusvaihe
3-7/2014	Vireilletulo 16.6.2014 Käynnistämisen kuuleminen 16.6. – 18.7.2014 Yleisötilaisuus 25.6.2014	
8/2014-8/2019	Lähtötietoaineiston keruu Viranomaisneuvottelu 25.11.2014 ja 5.12.2014 Kaava-alueen laajentaminen (kh 24.2.2015 § 19) Kaavaluonnoksen laatiminen sekä luonnosvaiheen aineistojen nähtävälle asettaminen: mahdollisuus mielipiteisiin sekä lausuntopyynnöt Yleisötilaisuus 4.6.2019	Valmisteluvaihe (luonnosvaihe)
9/2019-3/2023	Viranomaisten työneuvottelu 31.1.2020 Selvitysten laatiminen, palautteiden käsitteleminen ja kaavaehdotuksen laatiminen. Nähtävälle asettamisesta päättäminen: yleisesti nähtävälle 30.4.-29.5.2021, mahdollisuus muistutuksiin sekä lausunnot kaavaehdotuksesta. Viranomaisten työneuvottelu 8.9.2021 Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu 8.6.2022 Kaavaehdotuksen ja merkintöjen viimeistely Lausuntopyyntö Natura-arvioinnista, ELY:n lausunto 27.3.2023	Ehdotusvaihe
4/2023-	Kaavaehdotuksen ja merkintöjen viimeistely Kaavaselostuksen päivitys Lausuntojen ja muistutusten vastineet Kaava-aineistojen valmistelu hyväksymiskäsittelyyn (tekla, kh, valtuusto)	Hyväksymisvaihe
07-09/2023	Kaavasta valitettiin osin hallinto-oikeuteen Kaavakartan osittaisen voimaantulon rajauksen hyväksyminen, tekla, kh -> voimaantulon kuulutus	Voimaantulo

Osayleiskaavan suunnittelun vaiheista on kerrottu lisää kappaleessa 6, Osayleiskaavan suunnittelun vaiheet.

### 1.2.3 Viranomaisyhteistyö

Yleiskaavatyön 1. viranomaisneuvottelu pidettiin 8.1.2014. Tuolloin käsiteltiin mm. kaavoituksen aluevarauksia, vaikutusalueen laajuutta, tavoitteita ja selvitystarpeita. Tätä asiakirjaa on täydennetty neuvottelussa esitetyllä tavalla.

Viranomaisten työneuvottelut pidettiin kahdessa eri neuvottelussa 25.11.2014 ja 5.12.2014. neuvotteluissa keskusteltiin osayleiskaava-alueen laajentamisesta sekä muinaisjäännösten ja muiden kulttuurihistoriallisten kohteiden esiintymisestä alueella.

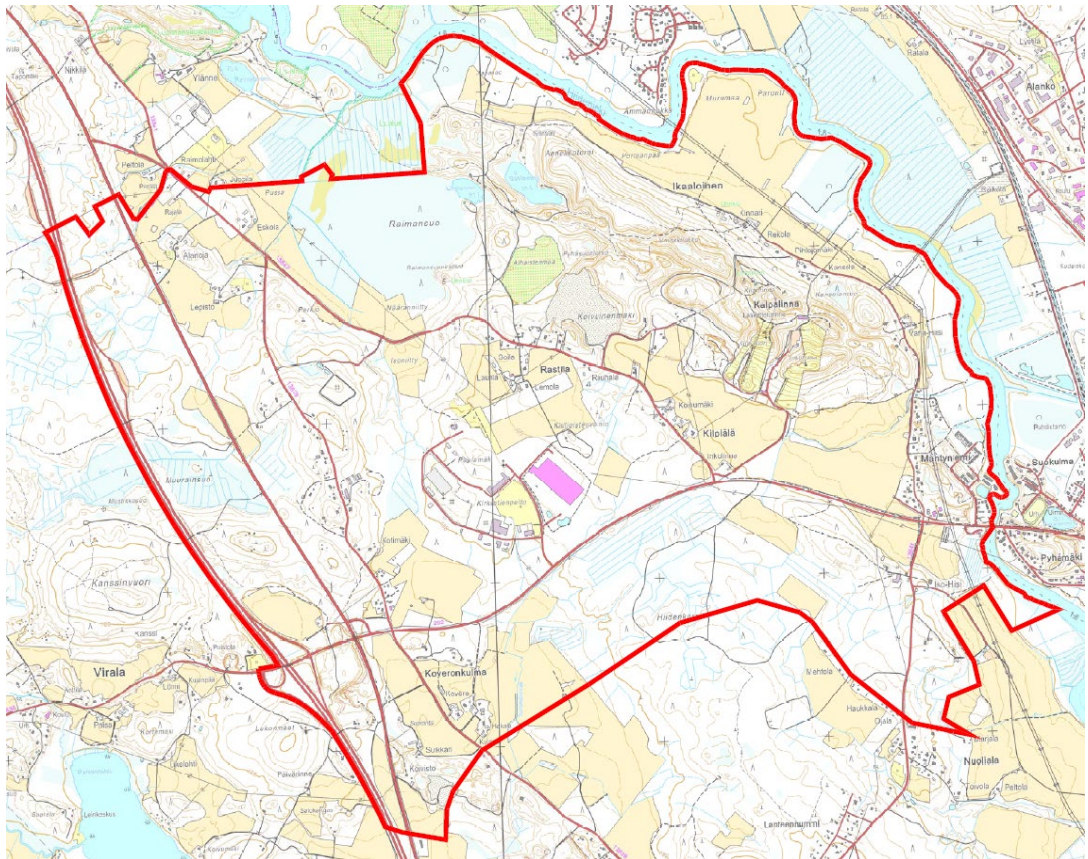
Jatkossa viranomaisyhteistyö perustui neuvottelutarpeiden tunnistamiseen sekä lausunto-  
menettelyyn. Toinen viranomaisyhteistyö järjestettiin luonnosvaiheen kuulemisen jäl-  
keen luonnosvaiheen jälkeisenä viranomaisyhteistyönä 31.1.2020, jossa keskus-  
teltiin mm. lausunnoissa saaduista palautteista sekä kaavaan liittyvistä selvityksistä.  
Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen pidettiin viranomaisyhteistyönä 8.9.2021 ja  
ns. virallinen ehdotusvaiheen viranomaisyhteistyö 8.6.2022.

Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan vaikutuksista Raimansuon - Miemalanharjun Natura  
2000-alueeseen laadittiin selvitys ELY-keskuksen ehdotusvaiheen lausunnon johdosta.  
Selvitys valmistui 3.12.2021 (FCG Finnish Consulting Group Oy). Natura-arvioinnista pyy-  
dettiin ELY:n lausunto (luonnonsuojelulaki 65 §) ja ELY antoi lausuntonsa 27.3.2023.

Viranomaisyhteistyöstä ja mm. lausunnoista on kerrottu lisää kaavaselostuksen kohdassa  
6 Osayleiskaavan suunnittelun vaiheet.

### 1.3 Suunnittelun sijainti

Kaava-alue sijoittuu Turengin taajaman länsipuoliselle alueelle Hämeenlinnan kuntarajan  
eteläpuolelle. Kaava-alueen rajoittuu itäosastaan sekä osin pohjoisosastaan Hiidenjokeen,  
länsipuolella kaava-alueen raja rajaa valtatie 3. Eteläosassa kaava-alueen raja kulkee noin  
700–1100 metrin etäisyydellä Turengintiestä etelään. Suunnittelun pinta-ala on lähes  
1700 hehtaaria. Kaava laaditaan mittakaavassa 1: 10 000.



Kuva 1. Kaava-alueen rajaus.

Suunnittelun alueeseen kuuluu myös Hiidenjoen rantaviivaa noin seitsemän kilometriä sekä  
lisäksi Sätilän ja Likolan alueet, joiden osalta suunnittelussa noudatetaan ranta-  
suunnittelun käytänteitä. Ranta-alueiden osalta kyseessä on siis myös rantaosayleis-  
kaava.

Osayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena yleispiirteisena alueva-  
rausyleiskaavana. Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena ja se on siten ohjeena asemakaa-  
vaa laadittaessa.



## 2. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

### 2.1 Suunnittelualan yleiskuvaus

Maastonmuodot ja maaperä ovat pitkälti muovanneet suunnittelualan maakäyttöä. Tasaiset ja viljyvät alueet on otettu viljelykäyttöön, kun taas kivisemmät ja soisemmat alueet ovat muodostaneet metsätalouden toimintaympäristön. Kalpalinnan harjujakso on ollut suurien korkeuserojensa vuoksi erityisen sopivaa myös virkistyskäyttöön, josta merkittävin ilmentymä on Kalpalinnan laskettelukeskus. Myös soranotto on jättänyt jälkensä harjujaksoon. Lisäksi alueen pohjoisosassa on merkittävä suoalue, joka on nykyisin Natura 2000 -verkoston mukainen kohde.

Oman leimansa suunnittelualueelle tuo myös Turengin taajaman laajenemisen myötä asemakaavoitetut asuinalueet sekä Rastikankaan teollisuusalueen sijainti suunnittelualueella.

Maastojen muodot sekä harjujen suunnat ovat määrittäneet suunnittelualan rakentamista. Vanajavesi ja sitä ympäröivät harjut ovat olleet sekä ihmisten että eläinten historiallinen leviämisreitti. Vakituinen asutus on sijoittunut pääosin kulkuväylien reunamille, joka on johtanut asutuksen keskittymiseen nauhamaisesti läpi suunnittelualan. Hiidenjoen ympäristöön on taas muodostunut luontaisesti loma-asutusta. Myös Helsinki-Tampere -moottoritien sekä Turengintien rakentuminen alueelle on muovannut alueen kehittymistä viime vuosikymmenten aikana.

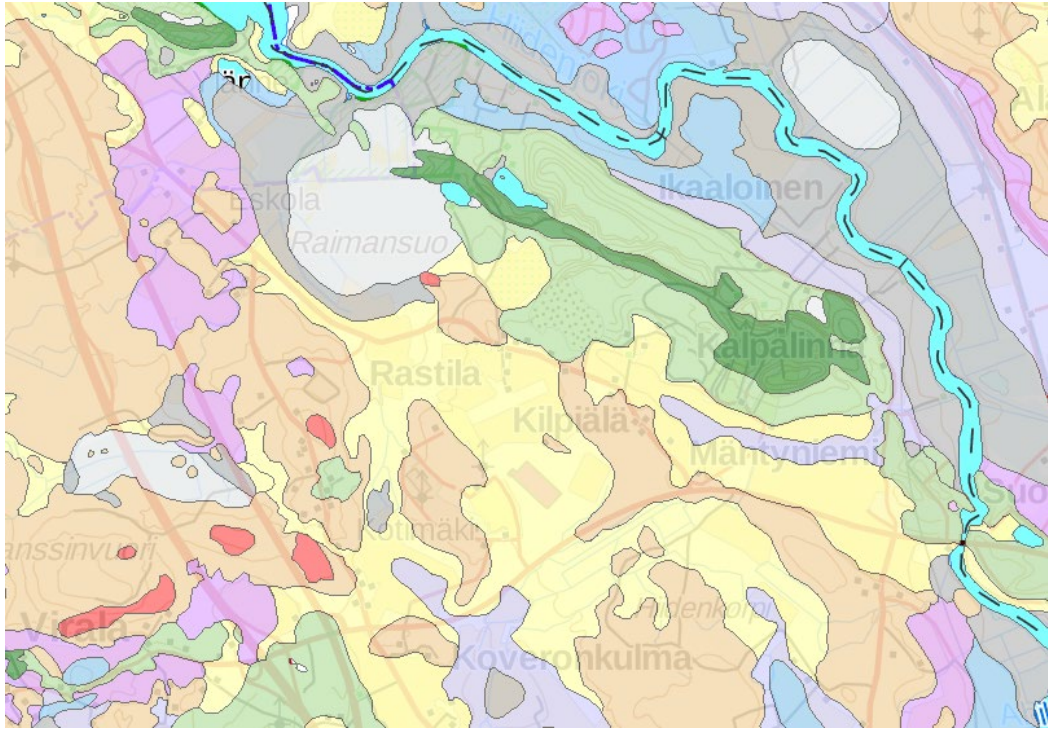
Suunnittelualueella on myös merkittäviä luonnonsuojelullisia arvoja. Yksi Vanajaveden laakson merkittävimmistä luonnonsuojelullisista kokonaisuuksista sijoittuu suunnittelualueelle. Kokonaisuuteen liittyvä Raimansuo - Miemalanharjun Natura 2000 -alue sijaitsee Hämeenlinnan kaupungin rajalla ja sijoittuu osittain myös Hämeenlinnan kaupungin puolelle. Natura-alueen koko on kaikkiaan 131 ha. Alueen läheisyydessä on lisäksi muita luonnonsuojelulliseen kokonaisuuteen kuuluvia luonnonsuojelualueita. (Hämeen liitto: Kanta-Hämeen ekologinen verkosto, Ramboll 2016)

Suunnittelualan rakennettuun ympäristöön sekä maisemaan liittyy myös maakunnallisia erityisarvoja. Iso-Hiiden kartanon ympäristö, Vähä-Hiiden Tapiola sekä Viralan työväentalo on luokiteltu maakunnallisesti merkittäviksi kulttuuriympäristöiksi. Lisäksi maakunnallisesti merkittävä maisema-alue, Janakkalan kulttuurimaisemat sijoittuu osin suunnittelualueelle.

#### 2.1.1 Maaperä ja pinnanmuodot

Maakunnallisten maisematyypijaottelun perusteella suunnittelualan kuuluu Vanajaveden laakson maisematyyppiin, jonka ilmentämisen perusteena ovat olleet ennen kaikkea luonnonpiirteet ja niiden muovaamat maankäyttömuodot. Vanajaveden laakson hallitsevin elementti on maakunnan suurin vesistö, Vanajanselkä, johon myös suunnittelualan itäosaan rajoittuva Hiidenjoki laskee. Tämän reittiveden suuntaisesti sijoittuu myös sekä geologisesti että lajistollisesti edustava harjujakso, joka ulottuu Janakkalasta aina Hämeenlinnaan ja Hattulaan asti. (Hämeen liitto: Kanta-Hämeen ekologinen verkosto, Ramboll 2016). Tämä luoteesta kaakkoon kulkeva harjujakso on osa Salpausselän reunamuodostumiin kuuluvaa pitkäisharjua, jotka syntyivät jäätikön perääntyessä 10 000 vuotta sitten. Harjualueiden maaperä on pääosin soraa tai hiekkaa. (Janakkalan luonto 1994)

Suunnittelualan pohjoisosassa Hiidenjoen ympäristössä on laaja turvemaa-alue, joka on syntynyt vedenpinnanlaskun seurauksena (Janakkalan luonto 1994). Hiidenjoen rannat ovatkin hiesua tai saraturvetta. Kalpalinnan aluetta ympäröivät tasaiset peltoalueet, joiden pinta-ala on lähes 400 hehtaaria. Peltoalueiden maaperä on Kalpalinnan harjualueen etelä- ja itäpuolella hienoa tai karkeaa hietaa. Osa pelloista sijoittuu lähelle taajamarakennetta tai jopa osin nykyisen taajamarakenteen sisään. Iso-Hiiden kartanoympäristön peltoalueet ovat osa maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. (Hämeen liitto: Kanta-Hämeen maatalouden kannalta hyvät ja yhtenäiset peltoalueet, Pro Agria Etelä-Suomi ry 2016)



Kuva 2. Kaava-alueen maaperä. Sora-alueet on merkitty karttaan tummanvihreällä ja hiekka-alueet vaaleanvihreällä. Keltaiset alueet ovat karkeaa hietaa ja tumman violetit alueet hienoa hietaa, ruskeat alueet ovat hiekkamoreenia ja vaalean violetit alueet hiesua. Tummallalla harmaalla karttaan on merkitty saraturvealueet ja vaalean harmaalla rahkaturvealueet. Savialueet on merkitty karttaan sinisellä ja kallioalueet punaisella.

Suunnittelualan korkeimmat kohdat sijaitsevat Kalpalinnan alueella. Alueen harjut koostuvat noin 160 metrin korkeuteen merenpinnasta. Mäet näkyvät myös kauas, sillä mäekien laet ovat noin 60 metriä ympäröiviä peltoalueita korkeammalla. Korkeusero on vielä suurempi harjujakson läheisyydessä olevaan joenpintaan nähden. Myös yksi syvimmistä Suomessa mitatuista supista sijaitsee Kalpalinnan alueella, jossa korkeusero Inkolinnan ja sen viereisen supan välillä on 74 metriä.



Kuva 3. Suunnittelualan ortoilmakuva rinnevalvarjostuksella (MML Paikkatietoikkuna 2018).

### 2.1.2 Maisemarakenne (harjualue)

Yleiskaava-alueen maisemaa hallitsee ympäristöstään selvästi kohoava noin 3 km pitkä harjujakso. Harju nousee Hiidenjoen ja sen rantapeltojen yläpuolelle noin 45 metriä. Korkeusero harjun eteläpuoleisiin peltoihin nähden on noin 30 metriä. Korkeimmat huiput kohoavat +130 metrin korkeudessa olevien selänteidenkin yli (Kiianlinna +145, Kilpivuori +162, Inkolinna +160, ja Annakanmäki +147). Koko harjun pituudelta on sen keskellä suppien muodostama jono, joka alkaa Säililammin ja Likolammin alueesta.

Kaukomaiseman kannalta merkittävimmät alueet ovat siluetit, reunat ja joki. Harjumaisemalla on huomattava merkitys laajan alueen kaukomaisemassa. Siluettiviiva muodostuu yläselänteiden reunoista ja korkeimmista huipuista. Koillisen suuntaan maiseman profiili on selkeä ja tasainen huippujen erottuessa selvästi. Lounaaseen laajan alueen näkyviä hallitsevat hiihtokeskuksen rinteet. Harju rajaa maisematilaa myös Turengin ja Hämeenlinnan suuntaan.

Harjujaksolla on mielenkiintoinen sisäinen lähimaisema, joka muodostuu harjun ulkoreunojen ja selänteiden väliin jäävistä suppien ja huippujen vaihtelusta. Alueen luoteisosan kaksi lampea ja niiden välinen kannas on myös merkittävä. (Turengin-Säililammin osayleiskaavaselostus)

### 2.1.3 Asemakaavoitetut alueet

Mäntyniemen ja Ilveslinnan asuinalueet muodostavat suunnittelualueen asutusalueiden rungon. Asemakaavoitettu Mäntyniemen pientaloalue sijaitsee Turengintien pohjoispuolella, Hiidenjoen ja Vähähiidentien rajaamalla alueella. Asemakaavoitetun alueen pinta-ala on noin 40 ha ja alue muodostuu useammasta asemakaavasta. Alueen vanhimmat asemakaavat ovat valmistuneet vuonna 1974 ja uusin vuonna 2009. Ilveslinnan pientalovaltainen asuinalue on pinta-alaltaan myös noin 40 hehtaarin kokoinen ja sijaitsee Turengintien ja Kalpalinnan välisellä peltoalueella. Kaava on saanut lainvoiman vuonna 2016 ja pientaloalueen rakentuminen on alkamassa. Alueelle on rakentunut myös päiväkotia, joka on aloittanut toimintansa vuonna 2018. Lisäksi v. 2019 on laadittu asemakaava Hiidenjoen rannalla sijaitsevan Suvirannan alueelle, Turengintien eteläpuolelle. Alueen päämaankäyttömuoto on matkailu. Hiidenjoen rannalla on vireillä myös Ilveslinnanrannan asemakaava (8,5 ha), jossa osoitetaan alueelle omarantaisia omakotitontteja. Kaavaluonnos oli nähtävillä loppuvuodesta 2020.

Suunnittelualueella sijaitsee myös Janakkalan kunnalle merkittävä Rastikankaan teollisuusalue, joka on asemakaavoitettu. Rastikankaan asemakaava-alueen laajuus on noin 185 hehtaaria ja se sijoittuu Turengintien pohjoispuolelle. Rastikankaan alueen vanhimmat asemakaavat ovat vuodelta 1992. Rastikankaan alueen viimeisin asemakaava ja asemakaavan muutos Rastikangas 13, on vuodelta 2020. Kanssin alueen asemakaavoitus valtatie 3 (moottoritie) ja maantien 130 välisellä alueella on tullut vireille 24.3.2021.

Suunnittelualueen ainoa ranta-asemakaava sijaitsee Hiidenjoen rannalla rajoittuen etelän suunnassa Annakantornin alueelle lähelle Säililammia. Sälinmäen ranta-asemakaava ja ranta-asemakaavan muutos on saanut lainvoiman vuonna 1998 ja ranta-asemakaavan pinta-ala on noin 13 hehtaaria.

### 2.1.4 Kylämäiset alueet

Suunnittelualueen kylämäiset asuinalueet muodostuvat nauhamaisista asutuskeskittymistä yleisten maanteiden eli Rastilantien, Siankärsäntien ja Santasillantien varsilla. Lisäksi asutusta on muodostunut myös Vähähiidentien varteen sekä yksittäisiksi haja-asutusalueen rakennuspaikoiksi suunnittelualueelle.

Vakituisen asumisen rakennuspaikkojen lisäksi suunnittelualueella on seitsemän maatilatalouskeskusta. Nämä tilat ovat suuntautuneet pääosin peltoviljelyyn. Viljanviljelyn ohella yksi maatioista on myös hevostila ja Iso-Hiiden Kartanon alueella harjoitetaan puutarhaviljelyä.

## 2.1.5 Palvelut

### **Julkiset palvelut**

Suunnittelualueen Ilveslinnan asuinalueelle on rakentunut päiväkotito, joka valmistui vuonna 2018. Suunnittelualueen lähimmät alaluokkien koulut sijaitsevat Turengissa, Tarinmaalla sekä Viralassa. Yläluokkien opetus on Turengin yhtenäiskoululla. Muut keskeiset julkiset palvelut sijaitsevat Turengin keskustassa.

### **Muut palvelut**

Suunnittelualueella sijaitsee Turengin Hiidenportti. Hiidenportin Teboil huoltoasema tarjoaa myös lounasta ja samoissa tiloissa toimii myös autokorjaamo (Ramin autohuolto ky).

Suviranta Turenki sijaitsee Hiidenjoen rannassa Turengintien välittömässä läheisyydessä. Suviranta on terassityylinen ravintola, joka tarjoaa asiakkailleen ruokaa ja juomaa. Alueelle rakentuu keväällä 2021 saunarakennus vuokrakäyttöön. Asemakaava mahdollistaa alueelle myös hotellin, veneilijöiden wc- ja pesutilarakennuksen sekä matkailuvaunualueen huoltorakennuksen rakentamisen. Aivan Suvirannan vieressä sijaitsee Kauppapuu-tarha Heikki Sampo.

Muilta osin suunnittelualue tukeutuu Turengin keskustan palveluihin sekä etenkin pohjoisimpien alueiden osalta myös Hämeenlinnan keskustan kaupallisiin palveluihin. Etäisyys Turengin liikekeskustaan suunnittelualueen itäosasta on noin kaksi kilometriä ja pohjoisosan osalta Hämeenlinnan keskustaan noin seitsemän kilometriä.

## 2.1.6 Matkailu

Kalpalinnan alueella on toiminut jo vuosikymmenien ajan laskettelukeskus. Kalpalinna on nykyisin ympärivuotinen hiihto- ja pyöräilykeskus. Talvisin alueen päätoimintamuotona on laskettelu, kesäisin alueella harrastetaan alamäkipyöräilyä (Bike park). Kalpalinnan juuret ovat jo vuodelta 1939, jolloin Kiianlinnan alueelle raivattiin ensimmäinen pujottelurinne. Kalpalinnassa on myös noin 50 kausi- ja noin 50 tilapäistä asuntovaunupaikkaa (Kalpalinna Caravan). Kaikki paikat ovat varustettu sähköpistokkeella ([www.kalpalinna.fi](http://www.kalpalinna.fi)).

Iso-Hiiden Kartano Oy:n marjatilalla on Suomen vanhin itsepoimintatila. Iso-Hiiden kartano on yksi Kanta-Hämeen tunnetuimpia ja suurimpia marjanviljelytiloja. Mansikoiden itsepoimintaa alueella on ollut jo 80-luvun alusta lähtien. Marjatilalla poimitaan nykyisin mansikoita, vadelmia, pensasmustikoita, mustaherukoita sekä hennettä ja maissia. Alueella on kesäisin myös kahvilatoimintaa sekä kotieläinpiha lasten leikkipaikkoineen. Lisäksi tilalla myydään valmiiksi poimittuja marjoja ja mehua. Iso-Hiiden kartanon peltoalueet eivät sisälly kaava-alueeseen.

Suviranta Turenki sijaitsee Hiidenjoen rannassa Turengintien välittömässä läheisyydessä. Suviranta on terassityylinen ravintola, joka tarjoaa asiakkailleen ruokaa ja juomaa. Alueelle rakentuu keväällä 2021 saunarakennus vuokrakäyttöön. Asemakaava mahdollistaa alueelle myös hotellin, veneilijöiden wc- ja pesutilarakennuksen sekä matkailuvaunualueen huoltorakennuksen rakentamisen.

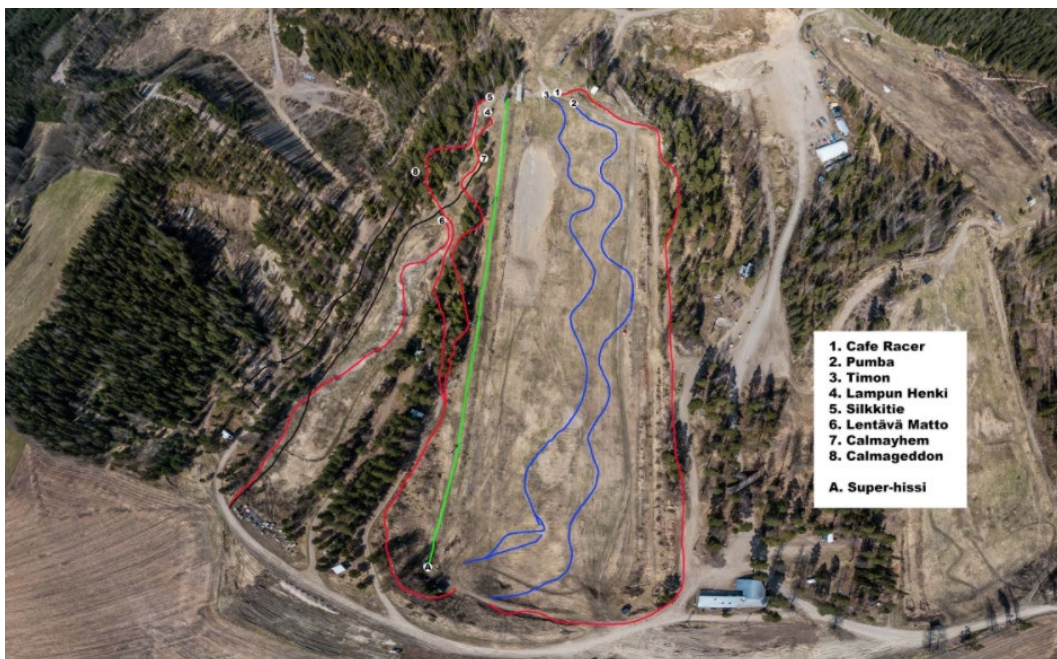
## 2.1.7 Lomarakentaminen

Suunnittelualueen loma-asutus on keskittynyt Hiidenjoen sekä Likolammin ja Säililammin ranta-alueille. Vesistöjen alueella on yhteensä kaksikymmentä lomarakennuspaikkaa, jotka ovat jakautuneet vesistöittäin seuraavasti: 11 Hiidenjoella, 4 Likolammilla ja 5 Säililammilla.

## 2.1.8 Harrastustoiminta ja virkistysalueet sekä virkistysyhteydet

Pääosin suunnittelualueen vapaa-ajan harrastustoiminta perustuu jokamiehenoikeuteen. Merkittävin jokamiehenoikeuteen perustuva ulkoilualue suunnittelualueella on Kalpalinnan alueen harjujakso, joka ulottuu aina Likolammille ja Säililammille asti. Alueen monipuolisuutta virkistyskäyttöön lisää harjujakson liittyminen Raimansuon Natura-alueeseen. Suon yli kulkevat pitkospuut liittävät alueen ulkoiluverkoston myös Hämeenlinnan puolella olevaan Miemalanharjun alueeseen.

Suunnittelualueella on jonkin verran myös ns. järjestettyä harrastustoimintaa. Näistä Kalpalinnan alueella toimii ympärivuotinen urheilukeskus, joka on tunnettu etenkin hiihto- ja pyöräilykeskuksena. Alueen toiminta omistajanvaihdoksen myötä on kehittynyt huomattavasti parin viime vuoden aikana.



Kuvat 4 ja 5. Kalpalinnan laskettelurinteet sekä alamäkipyöräreitit tilanteen 3/2021 mukaisesti kuvattuna.

Kiianlinnantien alkupäässä sijaitsee Janakkalan koirakerhon JANKK-areena, jossa harjoitetaan koiraharrastustoimintaan liittyvää koulutus- ja kilpailutoimintaa. Hallirakennus sijaitsee vanhalla sorakuoppa-alueella.

Vähähiidentien varressa sijaitsee Frostagloss-issikkatali, jossa voi harrastaa maastoratsastusta ympäri vuoden.

Janakkalan kunnan mailla oleva uimapaikka sekä isommille veneille tarkoitettu Janakkalan venekerhon laituripaikka sijaitsevat Mäntyniemen alueen asemakaavoitetulla alueella.

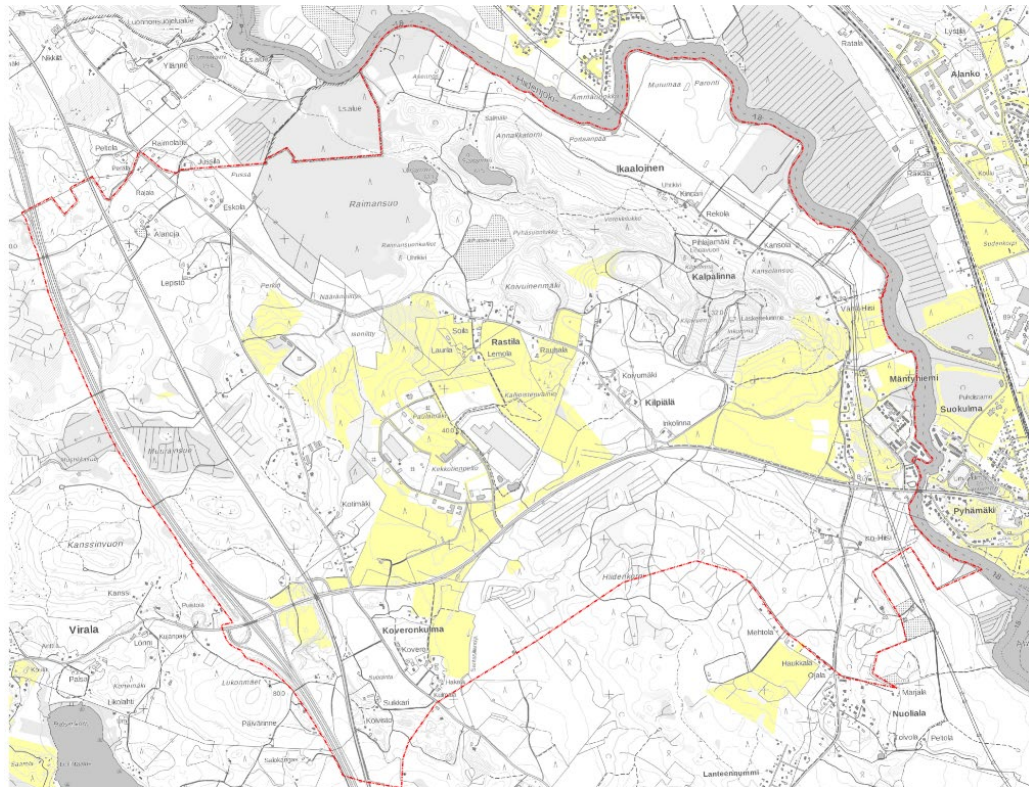
Hiidenjoki ja Hiidenjoen ranta-alueet lisäävät virkistyskäyttöä suunnittelualueella. Etenkin Hiidenjoki on muun virkistyskäytön lisäksi merkittävä kulkuväylä veneilyyn. Hiidenjoki on osa Vanajaveden reittivesistöä, jota pitkin pääsee aina Tampereelle saakka. Myös virkistyskalastus on suosittua Hiidenjoella. Hiidenjoki soveltuu hyvin myös melontaan, uintiin ja muihin harrasteisiin.

### 2.1.9 Maa- ja metsätalousalueet

Asutusalueiden ulkopuolella maa- ja metsätalous on hallitsevana maankäyttömuotona yksityisten maanomistajien omistamilla mailla. Turenkintien eteläpuoli on nykyisellään lähes kokonaisuudessaan maa- ja metsätalousvaltaista aluetta. Metsätalous on myös päämaankäyttömuoto moottoritien ja vanhan kolmostien välisellä alueella sekä Kalpalinnan länsipuolisen alueen harjuilla. Maatalous hallitsee alueen suuria peltoalueita, kuten Hiidenjoen ranta-alueita sekä Rastilan-Kilpiälän peltoalueita.

### 2.2 Maanomistus

Suunnittelualan kiinteistöt ovat pääosin yksityisten henkilöiden omistuksessa. Janakkalan kunta on myös merkittävä maanomistaja alueella. Kunnan nykyinen maanomistus on esitetty alla olevaan musta-valkokarttaan keltaisella.



Kuva 6. Kunnan maanomistus osayleiskaava-alueella (keltainen väri).

### 2.3 Väestö ja elinkeinorakenne

#### Väestö

Janakkalan kunnan virallinen asukasluku 31.12.2021 oli 16 340 asukasta. Koko kunnan alueella väestö jakautui ikäluokittain seuraavasti 31.12.2021:

- 0-14 -vuotiaiden osuus väestöstä, 16,2 %
- 15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, 58,8 %
- 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä, 25 %

Janakkalan päätaajamat ovat Turenki ja Tervakoski. Kunnan taajama-aste oli vuonna 2020 noin 77,1 %, eli suunnilleen 12600 asukasta asui taajamissa. Näistä Turenkissa asui n. 7 660 ja Tervakoskella n. 4200 henkilöä. Yleiskaavan suunnittelualueella asuu noin 490

asukasta. Suunnittelualueella on myös jokin verran vapaa-ajan asutusta, mutta pääasiassa asutus on kuitenkin keskittynyt vakituiseen asumiseen.

### Työpaikka- ja elinkeinorakenne

Kunnassa olevien työpaikkojen määrä vuonna 2020 oli 4764, josta alkutuotannon työpaikkojen osuus oli 4,9 %, jalostuksen osuus 28,4 % ja palvelutyöpaikkojen osuus 65,1 %. Työpaikkaomavaraisuus oli 74,1 %.

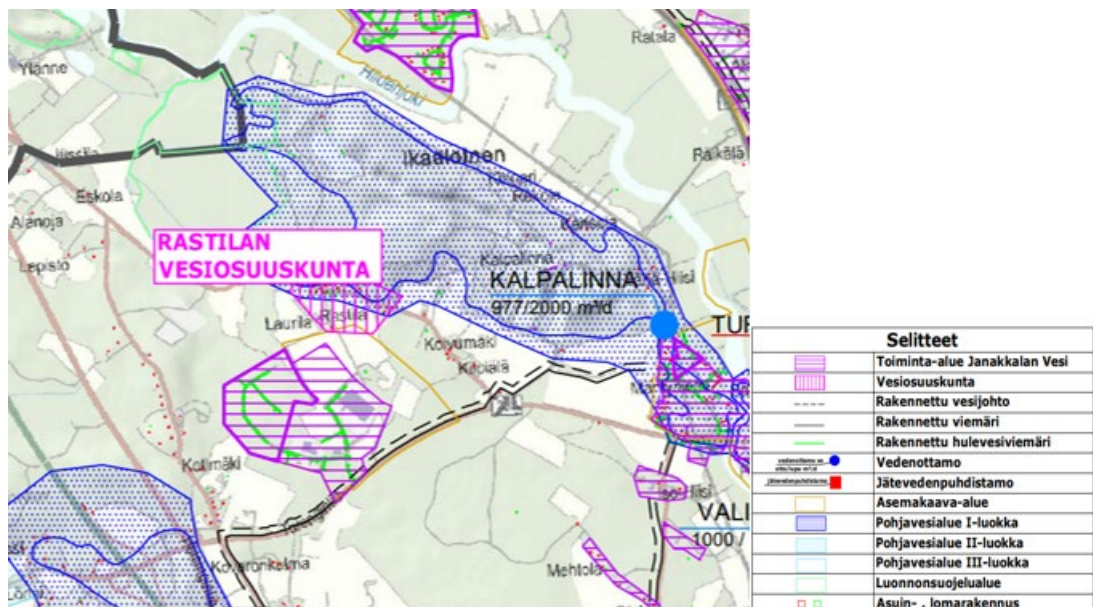
Kunnan suurimmat työnantajat Janakkalan kunnan lisäksi ovat Kiiipulasäätiö, Lidl Suomi Ky, Valio Oy, Tervakoski Oy, Froneri Finland Oy sekä Kolmeks Oy. Näistä työnantajista Lidl Suomi Ky:n keskusvarasto sijaitsee Rastikankaalla. Rastikankaan alueella sijaitsee lisäksi muiden merkittävien toimijoiden yritystiljoja sekä pienempiä yrityksiä. Lisäksi Rastikankaan alueella sijaitsee Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen Janakkalan paloasema. Kaiken kaikkiaan Rastikankaan alueen yritykset työllistävät noin 340 työntekijää esimerkiksi teollisuus- ja varastointitöihin sekä rakennustoimintaan, moottoriajoneuvojen osien vähittäiskauppaan ja huoltoon sekä tukkukauppaan liittyen.

## 2.4 Yhdyskuntatekninen huolto

### 2.4.1 Vesihuolto ja viemäröinti

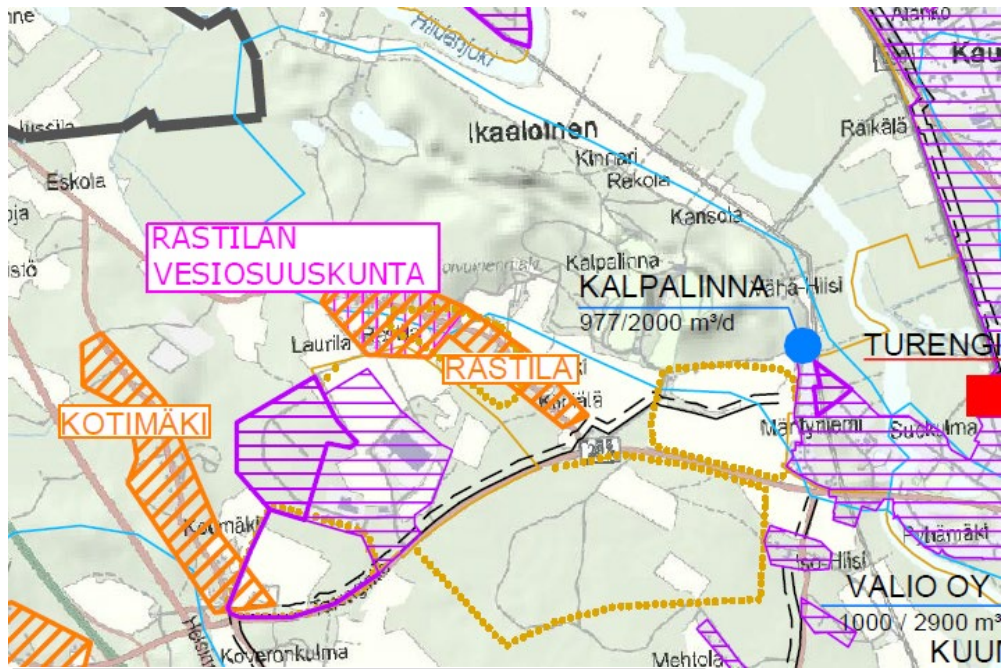
Janakkalan vesi vastaa kunnannallisesti vesi- ja viemäriverkostosta asemakaava-alueilla. Janakkalan Veden jätevedenpuhdistus on keskitetty Turengin jätevedenpuhdistamolle. Vedenhankinta perustuu pohjaveden käyttöön. Janakkalan Vedellä oli vuonna 2010 käytössä viisi vedenottamo eli Hallakorpi, Kalpalinna, Leppäkoski/Rahittu, Kirkonkylä ja Kuumola. Näistä Kalpalinna sijaitsee suunnittelualueella, Vesihidenkujalla. Yksityisiä vedenottoita Janakkalassa ovat Kiiipulasäätiö, Hiihtokeskus, Kaipiala, Valio ja Harvialan koulu-koti. Näistä Hiihtokeskus sijaitsee suunnittelualueella Inkolinnan pohjoispuolella.

Janakkalan Vesi toimittaa talousveden Punkan-Nummenpään, Uhkoilan, Koljalan-Vuortenkyllän ja Rastilan vesiosuuskunnille. Näistä vesiosuuskunnista Rastilan vesiosuuskunta on suunnittelualueella. Vesiosuuskunta on perustettu vuonna 2003 alueen talousveden riittämättömyyden vuoksi. Rastilan vesiosuuskunnalla on pelkkä talousvesiverkosto ja vesijohtoon oli liittynyt vuonna 2013 yhteensä 19 kiinteistöä (kuva 7). Vesiosuuskunnalla on talousvesiverkostoa yhteensä noin 2 100 metriä. Rastilan vesiosuuskunnalla ei ole vahvistettua toiminta-aluetta.



Kuva 7. Ote Janakkalan vesihuollon kehittämissuunnitelman nykyverkon tilasta.

Vesihuollon kehittämissuunnitelman suunnitelmakartalle (vuodelta 2013) on merkitty tarkastelu- jaksolla asemakaavoitettavaksi suunnitellut alueet, joille keskitetty vesihuolto on suunniteltu toteutettavan alueen rakentuessa.



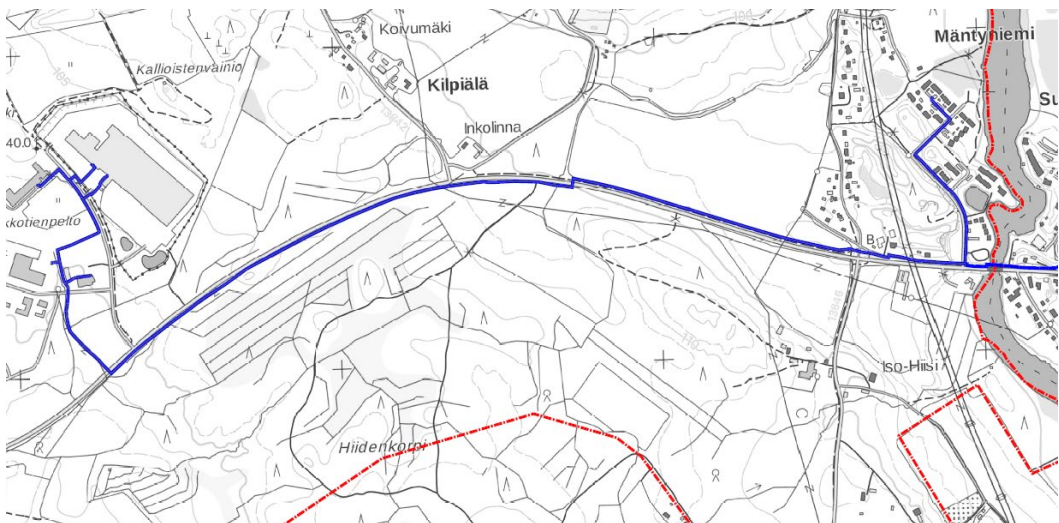
Selitteet		
Rakennettu	Suunniteltu	
		Toiminta-alue (vesi ja viemäri)
		Janakkalan Vesi
		Vesiosuuskunta
		Vesijohto
		Viemäri
		Vedenottamo
		Jätevedenpuhdistamo
		Keskittetyn vesihuollon kehittämisalue
		Tarkasteltu alue (kiinteistökohtaiset järjestelmät)
		Asemakaava-alue*
		Pohjavesialue

\*Asemakaavoitettavien alueiden vesihuolto toteutetaan alueen rakentuessa

Kuva 8. Ote Janakkalan vesihuollon kehittämissuunnitelman suunnitelmakartasta.

## 2.4.2 Energiahuolto

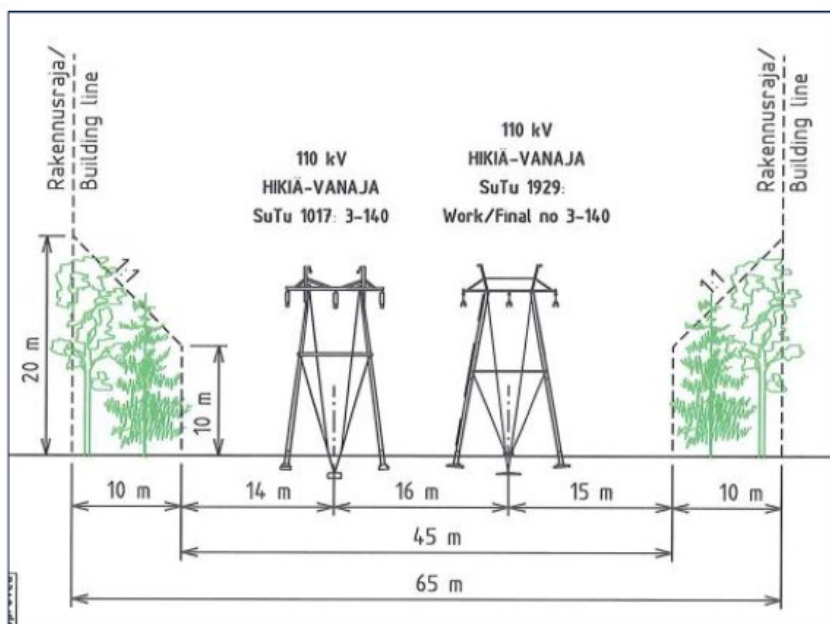
Janakkalan kunnassa on kattava maakaasuverkosto. Kaasuverkosto sijaitsee myös suunnittelualueella Turengintien varressa itä-länsi-suunnassa. Siirtoputkiston avulla syötetään maakaasua Turengista Rastikankaalle Elenian toimesta.



Kuva 9. Kuvassa on esitetty maakaasuverkoston sijainti suunnittelualueella.



Suunnittelualueen itäosassa kulkee voimajohto (2 x 110 kV) kaakosta luoteeseen (Hikiä - Vanaja). Johtoalue on näkyvä elementti Hiidenjoen varren peltoaukeilla ja asutusalueella. Fingridin 2 x 110 kV voimajohdoille on lunastettu kiinteistön käyttöoikeuden supistus 65 metriä leveälle johtoalueelle. Johtoalue muodostuu 45 metriä leveästä johtoaukeasta ja johtoaukean molemmin puolin olevista 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä. Rakennusrajoitusta merkitsevät rakennusrajat sijoittuvat johtoalueen ulkoreunoihin, joissa myös puuston kasvua on rajoitettu. Lunastettu voimajohtoalue rajoittaa mm. talousrakennuksen sijoittamista. Voimajohtoalueelle ei voida sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ilman erityistä lupaa. Em. rakenteet tai laitteet eivät pääsääntöisesti saa olla yli kaksi metriä korkeita. Voimajohdon rakennusrajoitusalue koskee maanpäällisiä ja maanalaisia rakennuksia. Johtoalueen maapohja ja puusto ovat maanomistajien omaisuutta. Johdon omistajalla on oikeus pitää voimajohtonsa kyseisellä alueella ja oikeus ylläpitää ja huoltaa sitä. (Fingrid: Lausunto Rastila-Rastikankaan osayleiskaavasta, Voimajohtojen huomioon ottaminen yleis- ja asemakaavoituksessa sekä maankäytön suunnittelussa)



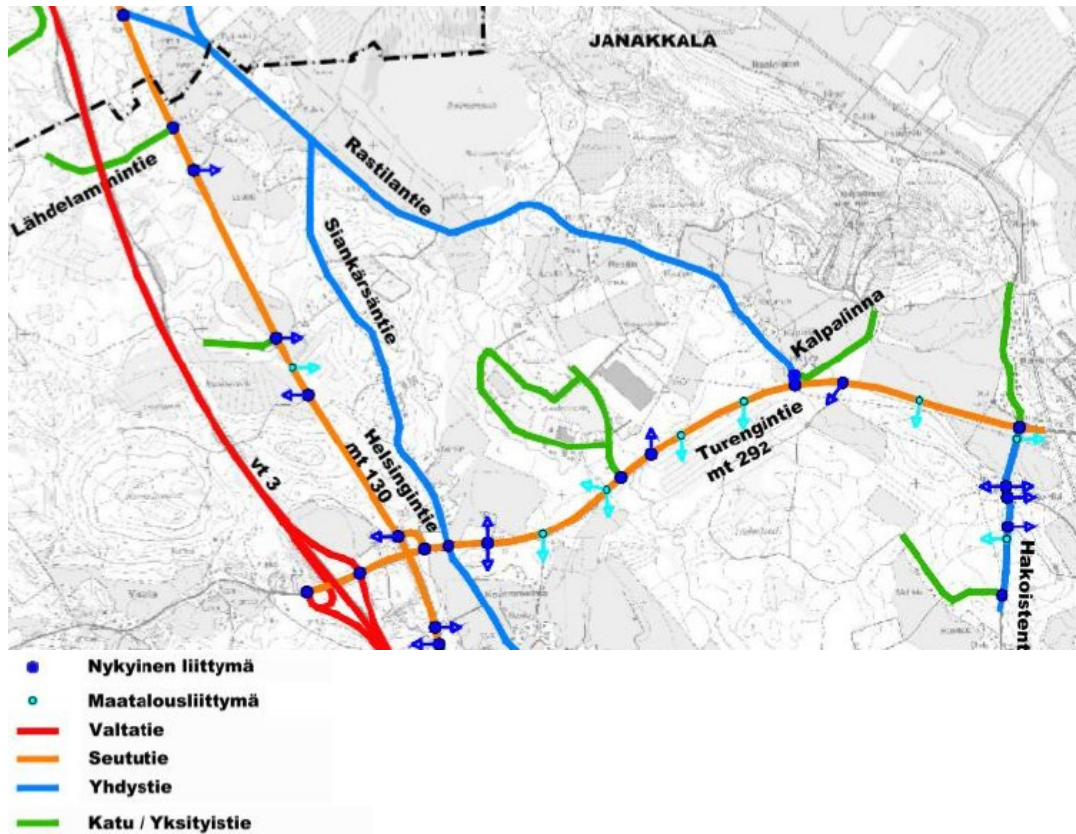
Kuva 10. Voimalinjan rakentamisrajoitusalueen muodostumisesta, jonka muodostavat johtoaukea ja reunavyöhyke.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Risteämä voi olla esimerkiksi pysäköinti, tie, katu, maanmuokkaustoimenpide, rakennelma tai rakennus, joka sijoittuu voimajohdon läheisyyteen. Risteämälausunto tulee pyytää, vaikka suunnitelma olisi osoitettu kaavassa. Lausuntopyynnön voi lähettää osoitteeseen Fingrid Oyj, Risteämälausunnot, PL 530, 00101 Helsinki tai sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

## 2.5 Liikenne

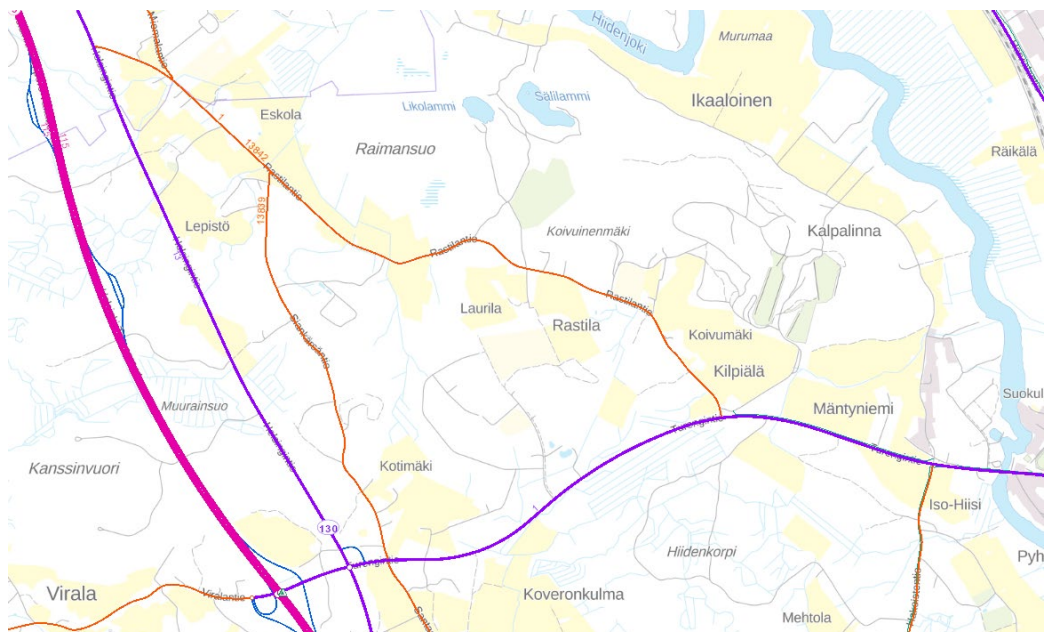
### 2.5.1 Tiestö

Suunnittelualue sijaitsee Turengin taajaman ja moottoritien välissä hyvien kulkuyhteyksien varrella. Moottoritie eli Vt 3 rajaa suunnittelualueita lännessä. Muut alueen merkittävimmät tiet ovat kaava-alueen länsilaidalla kulkeva maantie 130 eli vanha kolmostie. Turengintie (tie no 292) Turengista kohti moottoritietä halkoo suunnittelualueita. Suunnittelualueen tiestöä pitkin kuljetaan myös Turengista Hämeenlinnaan joko Rastilantien (13842) tai Helsingintien (tie 130 eli vanha kolmostie) kautta. Myös etelään suuntautuva liikenne kulkee suunnittelualueen halki Hakoistentietä (13846) pitkin kohti Tarinmaata ja siitä edelleen Tervakoskelle. Myös Siänkärsäntie (13839) ja Santasillantie (13839) halkovat suunnittelualueita.



Kuva 11. Kuvassa on esitetty tarkastelualueen nykyinen liikenneverkko toiminnallisen luokituksen mukaisesti (Mt130 ja Mt292 liikenneselvitys).

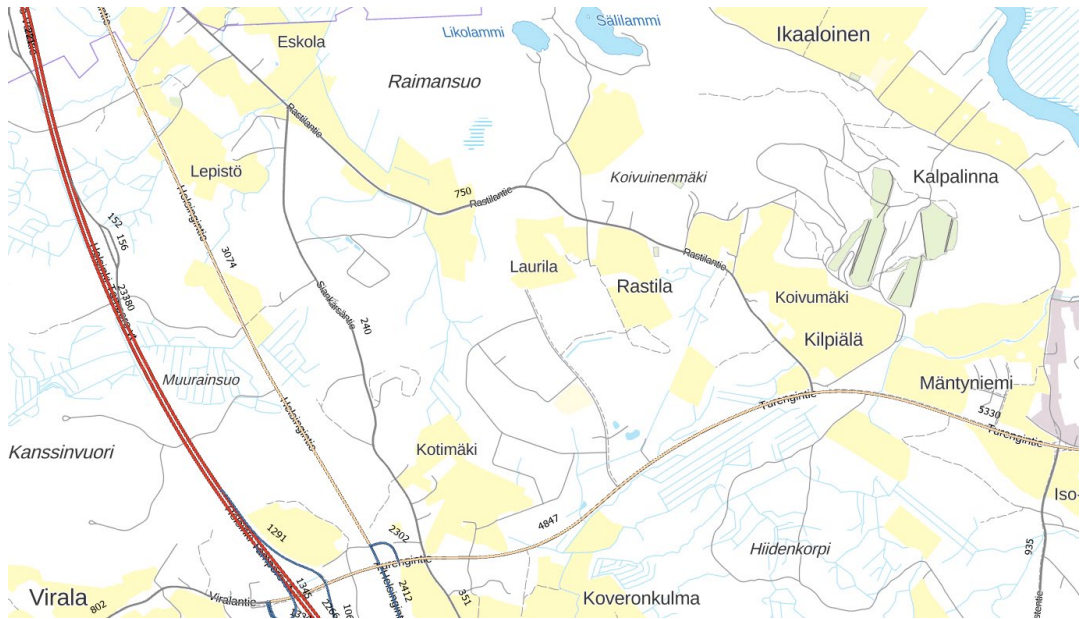
Suunnittelualueella on kattavan yleisten teiden verkoston lisäksi haja-asutusalueen yksityisteiden muodostama tieverkosto. Tämä tieverkosto on esitetty seuraavaan kuvaan 12 harmaalla viivamerkinnällä. Päätieverkosto on esitetty kuvaan eri väreillä tieluokituksen mukaisesti.



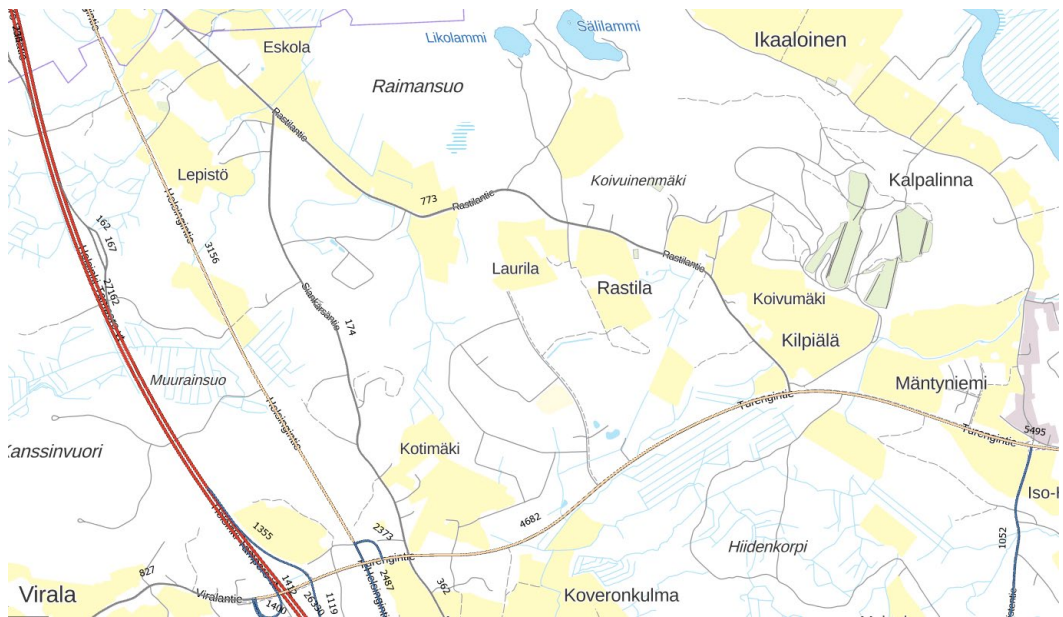
Kuva 12. Kuvassa on esitetty suunnittelualueen olemassa oleva tiestö.

Kuvassa 13a on esitetty liikennemäärät päätieverkolla vuonna 2021. Vertailun vuoksi mukaan on otettu kuvaan 13b myös liikennemäärät päätieverkolla vuonna 2019 vuoden 2021 koronatilanteesta johtuen. Vaikka suunnittelualueella sijaitsee Rastikankaan teollisuus-

alue, on raskaan liikenteen osuus kokonaisliikennemäärästä kuitenkin maltillinen. Esimerkiksi Turengintien osalta raskaan liikenteen osuus vuonna 2021 oli 287 autoa vuorokaudessa, mikä on noin 6 % kokonaisliikennemäärästä. Maantien 130 osalta Turengintien liittymästä pohjoiseen raskaan liikenteen osuus on suunnittelualueen suurin, eli noin 10 % kokonaisliikennemäärästä. Raskaan liikenteen suhteellinen osuus kokonaisliikennemäärästä on pysynyt suhteellisen samana viimeiset vuodet.



Kuva 13a. Liikennemäärät päätieverkolla vuonna 2021.



Kuva 13b. Vertailun vuoksi liikennemäärät päätieverkolla vuonna 2018.

## 2.5.2 Kevyen liikenteen verkosto

Kevyen liikenteen verkosto eli pyörätiet kulkevat suunnittelualueella sekä Hakoistentien varressa että Turengintien varressa Turengista Rastilantien risteykseen asti. Lisäksi kevyen liikenteen reittejä on asemakaava-alueilla Mäntyniemessä, Ilveslinnan alueella sekä Rastikankaalla. Pyörätie on rakenteilla myös Viralan eritasoliittymän tuntumaan. Pyöräliikenteen pääverkon kehittäminen Hämeenlinnan seudulla -loppuraportissa (Kuvassa 14) on esitetty toiminnallinen pyöräilyreitien verkosto, jossa sininen viiva kuvaa aluereittiä,

vihreä viiva paikallisreittiä ja punainen viiva pyöräilyreittien pääverkkoa (ei suunnittelualueella). Lisäksi kuvaan on osoitettu pyörätien ehdotettu jatko Turengintietä kohti Viralaa. Toiminnallisesti pyöräilyteiden alueriitit yhdistävät asuinalueet paikalliskeskustoihin ja toimivat liityntäyhteyksinä pääverkkoon. Paikallisreitit ovat ensisijaisesti keskusten ja asuinalueiden sisäisiä yhteyksiä tai muita täydentäviä yhteyksiä. (Pyöräliikenteen pääverkon kehittäminen Hämeenlinnan seudulla, Loppuraportti 27.11.2015)



Kuva 14. Pyörätien pääverkko ja kehittämistarpeet suunnittelualueella.

### 2.5.3 Joukkoliikenne

Linja-autoliikenne Hämeenlinnan ja Turengin välillä kulkee pääsääntöisesti Harvialantien kautta, joten Rastilan kautta kulkeva linja-autoliikenne on vähäisempää. Tällä hetkellä suunnittelualueen läpi Rastikankaan kautta kulkee viisi-kuusi linja-autoa päivässä suuntaansa. Muita linjoja ovat ns. koululaislinja Turengista Tarinmaan kautta Tervakoskelle (kerran kaksi päivässä).

### 2.5.4 Raideliikenne

Suunnittelualueella ei ole raideliikennettä. Junarata kulkee kuitenkin etelä-pohjoissuunnassa alle kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta sen itäpuolella. Tällöin raideliikenteen melu saattaa kantautua myös suunnittelualueelle varsinkin tavarajunien liikkumisen osalta.

### 2.5.5 Vesiliikenne

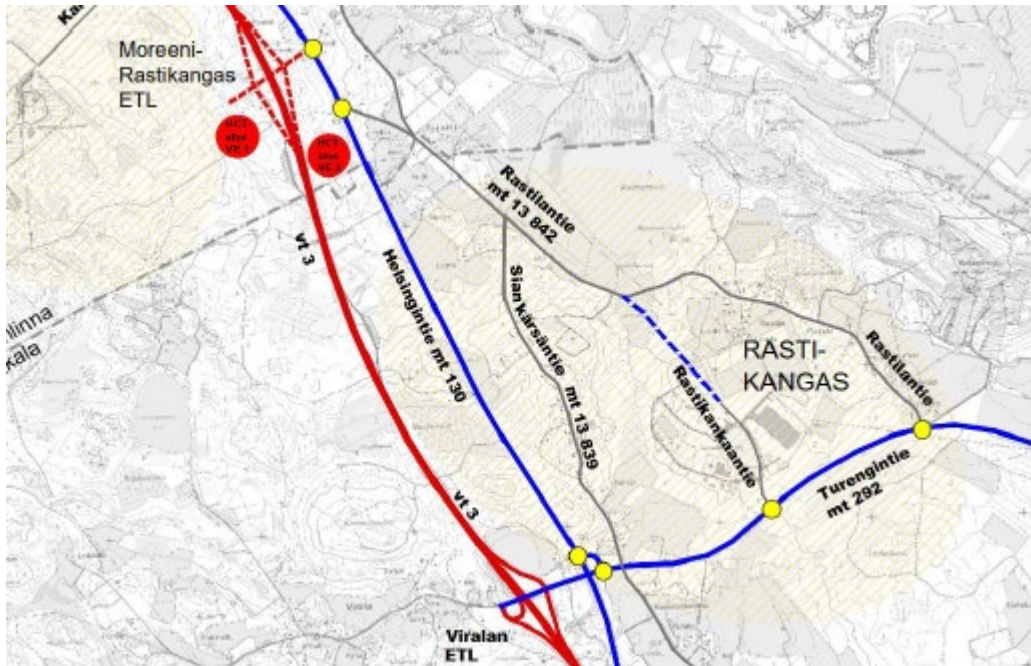
Välittömästi suunnittelualueen itäpuolella sijaitsevan Hiidenjoki on vilkas veneilyreitti etenkin keskikesällä. Suunnittelualueella on laituripaikka Suvirannassa, lisäksi Mäntyniemen alueella sijaitseva Janakkalan venekerhon alue tarjoaa laituripaikkoja isommille veneille. Hiidenjoen vesiliikenteen nopeusrajoitus alueella on 9 km/h.

### 2.5.6 Liikenneselvityksen päivittäminen

Suunnittelualueelle on tehty maanteiden 130 ja 292 liikenneselvityksen päivitys vuonna 2020. Liikenneselvityksen päivityksen lähtökohdaksi on ollut päivittää vuonna 2017 valmistunut Maanteiden 130 ja 292 liikenneselvitys – Maankäytön kasvu ja nykyisen tieverkon toimenpidetarpeet Hämeenlinnan ja Janakkalan alueella, jossa tarkasteltiin kyseisten maanteiden ja sen nykyisten sekä uusien liittymien liikenteellistä toimivuutta ja tarvittavia parannustoimenpiteitä huomioiden Janakkalan ja Hämeenlinnan tulevaisuuden maankäyttösuunnitelmat.

Liikenneselvityksessä on päivitetty tarkastelualueen liikennetuotokset, liikenne-ennusteet ja toimivuustarkastelut ja uudelleenarvioitu aiemmassa selvityksessä esitetyt toimenpidetarpeet. Liikenne-tilannetta on tarkasteltu kahdessa ajallisessa poikkileikkauksessa: ns.

lähitulevaisuus noin vuonna 2030 sekä vuoden 2050 visio. Lopputuloksena on tuotettu selvitysalueen liikenteellinen kokonaisratkaisu, jolla varmistetaan liikenneverkon ja liittymien toimivuus ja turvallisuus pitkälle tulevaisuuteen.



Kuva 15. Liikenneselvityksen selvitysalueen liikenneverkko sekä tavoiteverkko (katkoviivoin).

#### Liikenneverkko

Maantie 130 (Helsingintie) toimii tarkastelualueella valtatie 3 rinnakkaistienä sekä palvelee ympäröivää maankäyttöä. Moreenin yritysalue kytkeytyy maantiehen 130 Karanojan- ja Orsietien kautta. Rastikankaan nykyiseltä yritysalueelta ei ole suoraa yhteyttä maantielle 130. Maantien 130 nopeusrajoitus on tarkastelualueen pohjoispäässä 60 km/h ja muualla 80 km/h.

Maantie 292 (Turengintie) toimii Janakkalan yhteytenä valtatielle 3 Hämeenlinnan ja Helsingin suuntiin. Rastikankaan yritysalue liittyy maantiehen 292 Rastikankaantien liittymän kautta, joka on ainoa yhteys alueelle. Maantien 292 nopeusrajoitus on tarkastelualueella 60-70 km/h.

Valtatie 3 (Helsinki–Tampere–Vaasa) on yksi Suomen tärkeimmistä ja vilkkaimmista pääteistä. Selvitysalueen kohdalla se on moottoritie, jonka nopeusrajoitus on 120 km/h. Rastikankaan yritys-alue kytkeytyy valtatielle 3 nykyisin Viralan eritasoliittymän (mt 292) kautta. Moreenin yritysalueelta yhteys valtatielle 3 on alueen pohjoisosasta valtatie 10 ja Hattelmalan eritasoliittymän kautta.

Liikenteen tavoiteverkolla, joka on tämän liikenneselvityksen tarkastelujen lähtökohtana, valtatiele 3 on toteutettu Moreeni-Rastikankaan eritasoliittymä. Yleiskaavojen ja maakuntakaavan mukaisesti uusi eritasoliittymä sijoittuu Hattelmalan ja Viralan eritasoliittymien väliin, jossa se palvelee sekä Moreenin että Rastikankaan yritysalueita. Eritasoliittymästä on yhteydet länteen Moreenin yritysalueelle ja itään maantielle 130. Tavoiteverkolla on lisäksi uusi katuyhteys Rastikankaantieltä Rastilantielle, joka tarjoaa lyhyemmän yhteyden Rastikankaan alueelta uuteen eritasoliittymään parantaen erityisesti Rastikankaan pohjoisosien saavutettavuutta.

#### HCT-palvelualue

Uuden Moreeni-Rastikangas -eritasoliittymän toteuttaminen vaatii nykyisten levähdysalueiden poistamista valtatieltä 3 uuden eritasoliittymän eteläpuolelta. ELY-keskus edellyttää eritasoliittymähankkeessa poistuvien valtatie 3 levähdysalueiden korvaamista muulla ratkaisulla.

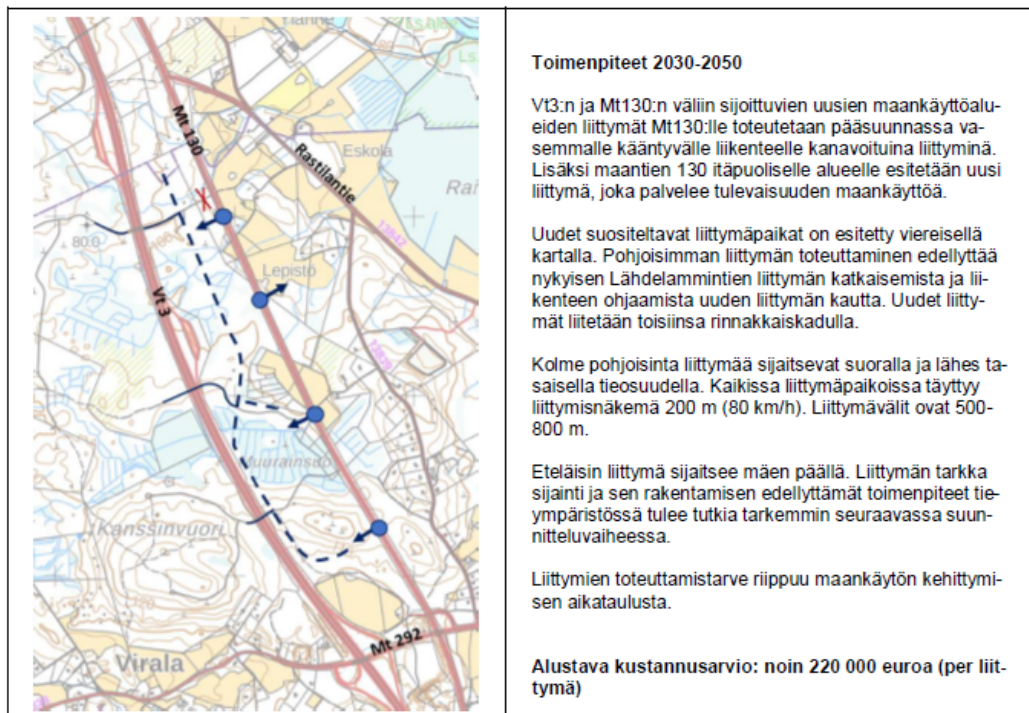
Palvelualueelle oli alustavissa tarkasteluissa kaavailtu kahta vaihtoehtoista paikkaa, joita tässä selvityksessä vertailtiin: VE 1) Moreenin alueella vt 3 länsipuolella (Hml) tai VE 2) Vt 3 ja mt 130 välisellä alueella (osin myös Janakkalan puolella).

Vaihtoehto 1 sijaitsee lähempänä uutta eritasoliittymää, ja yhteys eritasoliittymästä alueelle on pituuskaltevuuksiltaan tasainen. Saavutettavuus valtatieltä 3, yhteyden houkuttelevuus sekä maanomistus puoltavat HCT-alueen sijoittamista vaihtoehdon 1 mukaisesti Moreenin alueelle, valtatie 3 länsipuolelle. Vaihtoehto 1 todettiin ohjausryhmässä paremmaksi vaihtoehdoksi ja se valittiin jatko-suunnittelun ja tämän liikenneselvityksen lähtökohdaksi

#### Toimenpidetarpeet

Seuraavissa kuvissa on esitetty liikenneverkon toimenpidetarpeet suunnittelualueella:

#### (10-11) MT130 LIITYMÄT UUTEEN MAANKÄYTTÖÖN





Kuva 16. Toimenpidetarpeet mt 130 uusien liittymien osalta.

#### (12) MT130 / MT292 RAMPPI




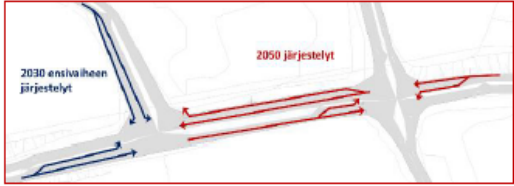
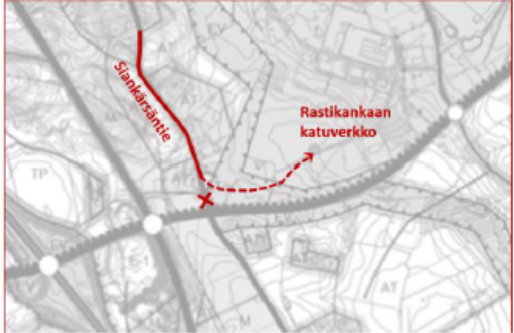
Kuva 17. Toimenpidetarpeet mt 130 ja 292 liittymän rampissa, mt 130.

(14) MT292 / RASTIKANKAANTIE

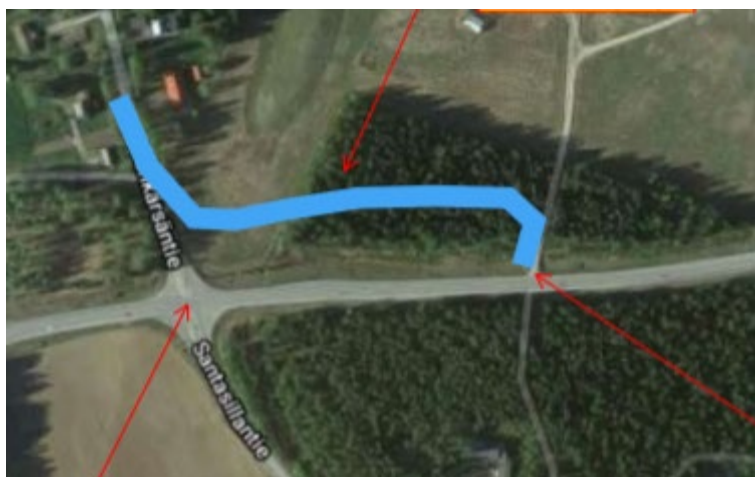
<p>2030</p> 	<p><b>Toimenpiteet 2030</b></p> <p>Yksikaistainen kiertoliittymä Rastikankaantien liittymään, Mitoituksessa varaudutaan raskaan liikenteen sujuvuuteen ja eteläpuoleiseen haaraan. Eteläpuolelle jätetään tilavaraus mahdolliselle myöhemmälle lisäkaistatarpeelle (vapaa oikea).</p> <p>Pysäkit sijoitetaan liittymän itä- ja länsipuolelle. Länsipuolella sijaitsevat maatalousliittymät katkaistaan.</p> <p>Toimenpide ei mahdu nykyiselle tialueelle. Toimenpide ei vaadi pohjavesisuojausta.</p> <p><b>Alustava kustannusarvio: 240 000 euroa</b></p>
<p>2050</p> 	<p><b>Toimenpiteet 2050</b></p> <p>Kiertoliittymään lisätään vapaa oikea -järjestely Rastikankaantielta.</p> <p>Vt3:n suunnan pysäkki siirretään kiertoliittymän itäpuolelle.</p> <p><b>Alustava kustannusarvio: 170 000 euroa</b></p>

Kuva 18. Toimenpidetarpeet mt 292 ja Rastikankaantien liittymässä.

(13) MT292 / MT130 RAMPPI

<p>2030</p> 	<p><b>Toimenpiteet 2030</b></p> <p>Liittymän kanavointi ja ryhmittymiskaistat rampille ja Mt292:n läntiselle tulosuunnalle. Varaudutaan valo-ohjaukseen, joka toteutetaan heti, jos liittymässä havaitaan ongelmia. Vt3:n tulosuunnalla kaistapituuden määrittää ahdas silta-aukko.</p> <p>Mt292 varren tulevaa jk/pp-väylää ei ole sisällytetty suunnitelmaan. Väylä voi aiheuttaa Mt130 sillan aukon leventämistarvetta. Silta-aukon mahdollisen leventämisen yhteydessä ryhmittymiskaistan pidentäminen kannattaa toteuttaa samalla.</p> <p>Alustavien arvioiden mukaan toimenpide ei mahdu nykyiselle tiealueelle. Toimenpide vaatii pohjavesisuojausta.</p> <p><b>Alustava kustannusarvio:</b> ryhmittymiskaistat 250 000 e liikennevalot 90 000 e</p>
<p>2050</p> 	<p><b>Toimenpiteet 2050</b></p> <p>Liittymän valo-ohjaus ja ryhmittymiskaista mt292:n idän tulosuunnasta oikealle.</p> <p>Valo-ohjaus johtaa todennäköisesti myös tarpeeseen ohjata viereinen Santasillantien / Siankärsäntien risteys valoilla. Valo-ohjaus edellyttää Santasillantien risteykseen lyhyet kääntymiskaistat vasemmalle.</p> <p>Toimenpide vaatii pohjavesisuojausta.</p> <p><b>Alustava kustannusarvio: 510 000 e</b></p> <p>Vaihtoehtona on Santasillantien ja Siankärsäntien risteuksen pohjoisen haaran (Siankärsäntie) katkaisu ja liittäminen Rastikankaan katuverkon kautta maantiehen 130.</p>
<p>Vaihtoehtoinen ratkaisu Siankärsäntien/Santasillantien liittymässä:</p> 	


Kuva 19. Toimenpidetarpeet mt 130 ja 292 liittymässä, Turengintie (292). Liittymäratkaisulla on vaikutusta myös Siankärsäntien linjaukseen. Linjausta on täsmennetty vielä seuraavassa kuvassa 20, jossa on haettu liikenneselvityksen valmistumisen jälkeen vaihtoehtoisia malleja Siankärsäntien linjaukseen.



Kuva 20. Sähköpostikeskusteluilla on täsmennetty liikenneselvityksen mukaista ratkaisua Siankärsäntien ja Turengintien risteysalueen liikennejärjestelyihin. (Kero Juho WSP Finland Oy 9.2.2021)






## (18) RASTIKANKAANTIEN JATKE

	<p><b>Toimenpiteet 2030-2050</b></p> <p>Rastikankaantie jatketaan pohjoisessa Rastilantielle asti, jolloin Rastikankaan alueelta aukeaa yhteys uuden Moreeni-Rastikangas-eritasoliittymän suuntaan. Rastikankaantie-Rastilantie muutetaan pääsuunnaksi ja Rastilantien museotieosuus sivusuunnaksi ja Rastikankaantien varteen esitetään jalankulku- ja pyörätie, kuten eteläosallakin.</p> <p>Uuden katuyhteyden pituus on noin 700 m.</p> <p>Toimenpide ei vaadi pohjavesisuojausta.</p> <p>Lisäksi tulee varautua kapean Rastilantien (päälysteleveys 6,7-7 m) leventämiseen väliällä Rastikankaantie – mt 130 (noin 2,3 km), jotta yhteys palvelee raskasta liikennettä.</p> <p><b>Alustava kustannusarvio (uusi katuosuus): 980 000 euroa</b></p>
---	--

Kuva 21. Rastikankaantien jatkeen linjaus kohti Rastilantietä.

## (15) MT292 / RASTILANTIE

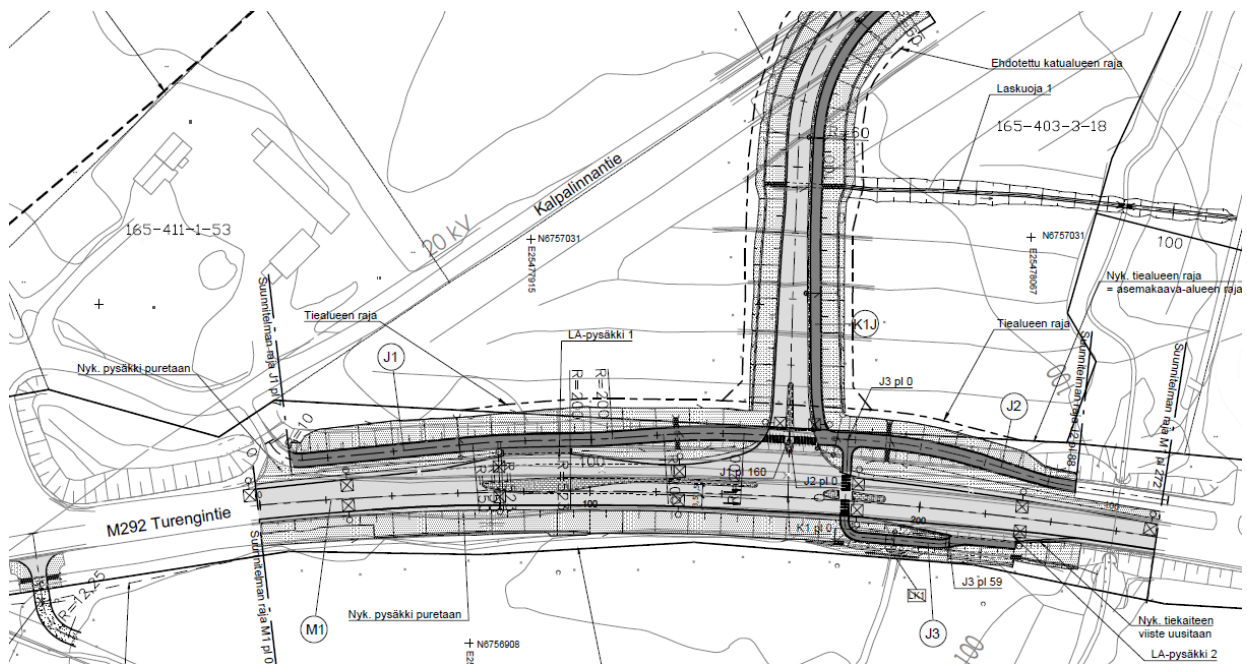
<p><b>VEA</b></p>  <p><b>VEB</b></p>  <p><b>VEC</b></p> 	<p><b>Toimenpiteet 2030</b></p> <p>Ei välityskyvystä aiheutuvia toimenpidetarpeita.</p> <p><b>Toimenpiteet 2050</b></p> <p><b>VAIHTOEHDOT A JA B</b></p> <p>Yksikaistainen kiertoliittymä Rastilantien liittymään. Mt292:n eteläpuolen pysäkki siirretään liittymän itäpuolelle.</p> <p>Viimeistään kiertoliittymän rakentamisen yhteydessä on kehitettävä myös Kalpalinnantien liittymää Rastilantiella. Olisi suositeltavaa muuttaa Kalpalinnantie kiertoliittymästä päin pääsuunnaksi ja Rastilantie sivusuunnaksi, mikä vähentäisi Rastilantien läpiajon houkuttelevuutta museotieosuudella.</p> <p><b>VEA:</b> Kalpalinnan yhteys nykyistä tielinjaa pitkin. Kalpalinna muutettu pääsuunnaksi.</p> <p><b>VEB:</b> Kalpalinnan yhteys siirretään kiinteistöjen pohjoispuolelle yleiskaavaaluonnoksen mukaisesti. Kalpalinna pääsuuntana.</p> <p>Kiertoliittymä ei mahdu nykyiselle tiealueelle mt292:n eteläpuolella. Toimenpide ei vaadi pohjavesisuojausta.</p> <p><b>Alustava kustannusarvio: 280 000 euroa</b></p> <p><b>VE C</b></p> <p>Uusi kiertoliittymä maantielle 292 noin 230 m nykyisen Rastilantien liittymän itäpuolelle. Nykyinen Rastilantien liittymä poistetaan. Pysäkit siirretään uuden liittymän yhteyteen. Kalpalinna pääsuuntana ja siltä yhteys Rastilantielle. Uusi liittymäpaikka palvelee erityisen hyvin Kalpalinnan suuntaa, ja Rastilantien houkuttelevuus läpiajo-yhteytenä vähenee.</p> <p>Maantien eteläpuolella uuden kiertoliittymän kohdalla sijaitseva yksityistieliittymä liitetään kiertoliittymän neijänneksi haaraksi (kuva päivitetään tältä osin). Yksitystieltä toteutetaan jalankulku- ja pyörätieyhteys pysäkeille.</p> <p>Toimenpide ei mahdu nykyiselle tiealueelle maantiellä 292. Toimenpide ei vaadi pohjavesisuojausta.</p> <p><b>Alustava kustannusarvio: 350 000 euroa</b></p>
--	--

Kuva 22. Rastilantien ja Kalpalinna -tien risteysalueen linjausvaihtoehdot.

Loppuvuodesta 2021 tutkittiin vielä liikenneselvityksen mukaista ratkaisua Rastilantien ja Kalpalinnaan menevän tien järjestelyjen osalta (WSP Finland Oy 23.8.2021). Rastilantien liittymän siirtäminen kulke-maan maatilain pihapiiriin kautta ja uuteen Turengintien liittymään koettiin lopulta huonoksi vaihtoehdoksi. Päädyttiin säilyttämään olemassa oleva Rastilantien liittymä ja suunnittelemaan Kalpalinnalle uusi oma liittymä. Liittymä on esitetty toteutettavan kanavoituna nelihaaraliittymänä, jossa neljäs haara on tonttiliittymä. Liittymässä voidaan myös varautua liikennevaloihin.

Rastilantien ja uuden Kalpalinna –tien liittymäväli ei aivan täytä maaseutualueille asetettua minimiä, mutta taajama-alueen minimin kyllä. Liittymä kuitenkin parantaa nykyisiä liittymä-ratkaisuja poistamalla Rastilantien liittymässä olevasta sivuhaarasta Kalpalinnan liikenteen ja siirtämällä sen omaan jäsenellympään liittymään. Liittymävälin pidentämistä tutkittiin, mutta idän suunnassa vastaan tulee oja ja Hiidenkorven alikulku. Uuden liittymän itäpuolelle on niin ikään suunnitteilla palveluita, jotka palvelisivat Kalpalinnaa sekä ojan toisen puolen Ilveslinnan alueen asukkaita. Liittymän siirto idemmäs olisi siis hankala. Alue tulee muodostumaan kokonaisuudessaan taajamamaiseksi teollisuus- ja asuinalueiden laajentumisen myötä. Liittymä sijaitsee lisäksi nykyisen taajaman rajan läheisyydessä. Pelkkä taajamamerkin siirtäminen ei yksin riitä nopeusrajoituksen laskuun. Tieympäristöä tulee muokata taajamamaisemmaksi, jotta myös nopeusrajoituksen laskulle on perusteita.

Uudenmaan ELY-keskus ja Janakkalan kunta ovat solmineet sopimuksen maantien 292 (Turengintie) parantamiseksi mt 13842 (Rastilantie) liittymän kohdalla, eli tiesuunnitelman teosta 25.3.2022. Liittymän rakennussuunnitelman suunnitelmakartta ja muu aineisto on valmistunut huhtikuussa 2023. Tiesuunnitelman hyväksyntä odottaa alueen asemakaavan valmistumista.



Kuva 23. Ote Kalpalinna -tien tiesuunnitelman mukaisista liikennejärjestelyistä. (WSP Finland Oy 1.4.2023)

## 2.6 Luonnonympäristö

### 2.6.1 Natura 2000 -alueet

Suunnittelualueen länsiosassa on Raimansuo - Miemalanharju (FI0310005) Natura 2000 – alue, jonka koko pinta-ala on 131 ha. Natura-alue kuuluu luontodirektiivin mukaisiin SAC-alueisiin. Raimansuo on valtakunnallisen soidensuojeluohjelman kohde, joka on konsentri-nen keidassuo. Suolla on Suomen paksuimpia turvekerrostumia (>12 m). Raimansuo on valtakunnallisesti merkittävä suoalue, jonka suoyhdistymä on melko hyvin kehittynyt, mutta jonkin verran muuttunut kokonaisuus. Suo sijaitsee Rannikko-Suomen ja Sisä-Suomen keidasvyöhykkeiden rajalla.

Lintudirektiivin liitteen I linnuista Natura-alueella esiintyy kurki, palokärki ja pyy. Kasvillisuuden osalta merkittäviä lajeja ovat mm. ketokieli, pikkukihokki VU, suopunakämmekkä VU, ruskopiirtoheinä NT, suovalkku NT ja vaaleasara.

Samaan Natura-alueeseen kuuluva, Hämeenlinnan puolella sijaitseva Miemalanharjun luonnonsuojelualue on enimmäkseen lehtomaista harjukangasmetsää. Harjualue kuuluu osana Hämeenlinnasta Hausjärvelle ulottuvaan harjukangasalueeseen I ja II Salpausselän välissä.

Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan vaikutuksista Raimansuon - Miemalanharjun Natura 2000-alueeseen laadittiin selvitys ELY-keskuksen ehdotusvaiheen lausunnon johdosta. Selvitys valmistui 3.12.2021 ja selvityksen toteutti FCG Finnish Consulting Group Oy. Arvioinnissa keskityttiin pääasiassa Raimansuon osa-alueelle kohdistuviin hulevesivaikutuksiin, kattaen myös Kanssin alueen asemakaavan hulevesivaikutusten arvioinnin.

Arvioinnissa todettiin, että ilman hulevesien oikein mitoitettua hallintasuunnitelmaa hulevesien määrä tulee Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan mukaisten ratkaisujen myötä lisääntymään ja hulevesien laatu huononemaan. Tällöin Raimansuo-Miemalanharjun suojeluperusteena oleville luontotyypeille ja ominaislajistolle voi aiheutua lieviä, merkittävyysdel-tään vähäisiä haitallisia vaikutuksia ja Natura-alueen eheydelle voi aiheutua vähäisiä kiel-teisiä vaikutuksia. Valuma-alueen hulevesien hallintatoimien toteuttamisen tehokas val-vonta ja toteuttamisen jälkeinen seuranta turvaavat sen, että normaalitilanteessa huleve-sien hallintajärjestelmä toimii suunnitelmien mukaisella tavalla ja mahdollisimman tehok-kaasti. Poikkeuksellisen voimakkaassa tulvatilanteessa suunniteltujen järjestelmien kapa-siteetti ei välttämättä riitä, mikä aiheuttaa virtaamien kasvun.

Selvityksen yhteenvedossa todettiin, että Raimansuo - Miemalanharjun Natura-suojelun perusteena oleville luontodirektiivin luontotyypeille ei todennäköisesti aiheudu merkittä-västi heikentäviä vaikutuksia Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan mukaisista ratkai-suista. Raimansuo - Miemalanharjun Natura-alueen suojelutavoitteisiin kuuluvat luontotyypit todennäköisesti säilyvät pitkällä aikavälillä. Selvityksen johtopäätöksen edellytyksenä on, että alueella toteutetaan selvityksen kappaleessa 9 esitetyt toimenpiteet ja kappaleessa 12 esitetty seuranta. Esitetyt toimenpiteet ovat keskeisiä alueen haittavaikutusten ehkäisemisessä.

#### Hämeen ELY-keskuksen lausunto Natura-arvioinnista

Janakkalan kunta on pyytänyt Hämeen ELY-keskukselta lausuntoa luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesta Natura-arvioinnista koskien Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaa. ELY-keskus totesi lausunnossaan 27.3.2023, että maankäytössä tapahtuvien ”muutosten laatu ja alueellinen laajuus huomioon ottaen ELY-keskus yhtyy arvioinnissa esitettyyn näkemykseen, että ilman riittäviä hulevesien hallintatoimia ja järjestelyitä suoluontotyyppien luonnontilassa voi tapahtua heikkenemistä kaavaratkaisun toteutumisen myötä. Raportissa tämän vaikutuksen merkittävyys todetaan vähäiseksi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan nyt esitetyillä vaikutusten arvioinnilla, joka ei perustu osayleiskaavatasoisen hulevesitar-kasteluihin, ei perusteita tälle näkemykselle ole riittävästi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan edellä mainituilla valuma-alueilla on tunnistettavissa hulevesien käsittelyyn liittyvä jatkosuunnittelutarve asemakaavoituksen yhteydessä.”

### 2.6.2 Luonnonsuojelualueet

Suunnittelualueella sijaitsee Raimansuon luonnonsuojelualue (ESA040037), joka sijaitsee molemmin puolin Sätilammentietä Hiidenjoen läheisyydessä ja rannalla. Alue kuuluu samaan luonnonsuojelualueiden kokonaisuuteen yhdessä Kirmunharjun, Peiliösuon, Miemalanharjun kanssa. Luonnonsuojelualueet on perustettu Etelä-Hämeen harju- ja suoluonnon sekä niihin kuuluvien kasvi- ja eläinlajien elinympäristöjen suojelemiseksi sekä luonnonharrastuksen edistämiseksi. Alueet on muodostettu valtion omistamille alueille, josta noin 30 ha on Hämeenlinnan puolella ja noin 17 ha Janakkalan puolella.

Varsinainen Raimansuon alue kuuluu soidensuojeluohjelmaan (SSO040092). Osa suoje-lualueesta sijaitsee Hämeenlinnan puolella. Suoalueen omistaa valtio. Suojelun toteutus-keinona on luonnonsuojelulaki.

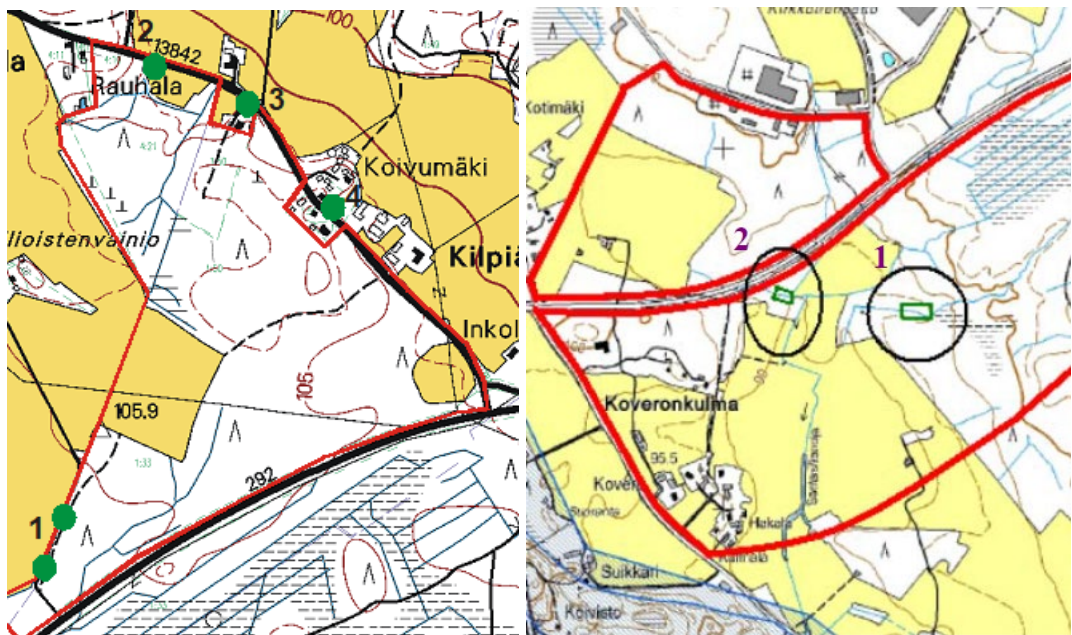
### 2.6.3 Luontoselvitysten arvokkaat kohteet

Suunnittelualueelle on laadittu useita luontoselvityksiä, joissa on selvitetty luontoarvoja alueen asemakaavoitukseen sekä myös tulevaan yleiskaavoitukseen ja muuhun maankäyttöön liittyen.

Janakkalan luonto –nimisessä kirjassa vuodelta 1994 Kalpalinnan harjualueelta on luonnehdittu lajistoltaan harjualueille tyypilliseksi, joskin joukossa on ollut myös muutamia harvinaisuuksia. Suuri osa harvinaisista lajeista on kuitenkin tuhoutunut esimerkiksi soranoton ja lasketturinteiden vuoksi. Toisaalta rinteiden pitäminen avoimena on tuonut alueelle myös uusia, valosta pitäviä harjukasveja. Sälimäen alueella on kirjan mukaan ollut joskus myös edustavia ketoja.

Asemakaavoitusta varten tehdyssä vuodelta 2004 olevassa luontoselvityksessä ”Turengin asemakaava-alueiden luontoselvitys” inventointialueelta ei löytynyt huomionarvoisia luontotyyppejä. Kasvillisuudeltaan arvokkaimmiksi osoittautuivat alueen tienvarret, joissa kasvaa vaarantuneeksi luokiteltua keltamataraa ja silmälläpidettäviin kasveihin kuuluvaa kelta-apilaa. Kasvu-paikkoja todettiin vuoden 2004 heinäkuuisella käynnillä neljä:

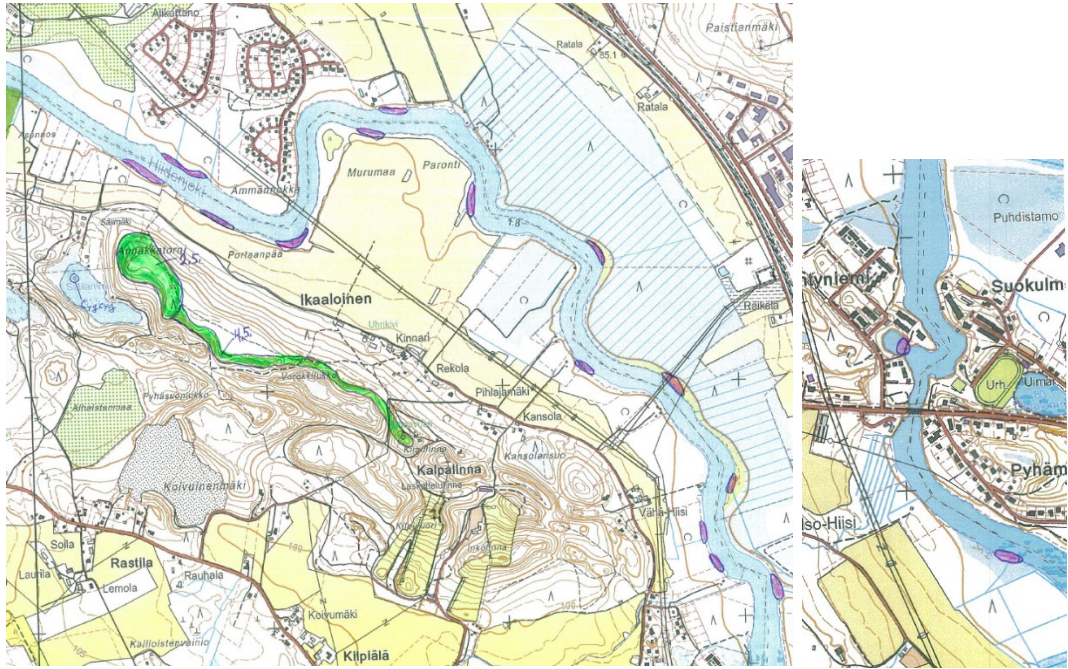
- Alueen lounaisosassa vanhan peltotien varressa kasvaa muutamia kelta-apiloita todennäköisesti jäänteinä laajemmasta piennaresiintymästä. (Seuraavan kartan 24a nro 1)
- Rauhalan tilan itäpuolella tienpenkereen länsipäässä tien eteläpuolella on vajaan 50 metrin pituinen piennarniitty, jossa kasvaa runsaasti keltamataraa, paimenmataraa ja niiden eriasteisia risteymiä. Lajistoon kuuluu myös mm. vanhoihin koristekasveihin lukeutuva var-sankello. (kartan 24a nro 2)
- Tienvarren pienellä kalliokedolla asfalttitiien ja pihatien liittymän kulmauksessa kasvoi muutama keltamataraa. (kartan 24a nro 3)
- Koivumäen tilan kohdalla tien itäpuolen niityllä lähellä tietä kasvoi niukasti keltamataraa ja hieman runsaammin kelta-apilaa. Kasvusto sijaitsee asemakaava-alueen ulkopuolella. (kartan 24a nro 4)



Kuvat 24 (a ja b). Vasemmanpuoleisessa kartassa on kuvattu ”Turengin asemakaava-alueiden luontoselvitys” -luontoinventoinnin arvokkaimmista luontokohteista (teksti edellä). Oikeanpuoleisessa kuvassa on Hiidenkorven luontoselvityksen arvokkaimmat kohteet, eli kaksi puronvarsilehtoa (teksti jäljempänä).

Luonto- ja maisemaselvityksessä Hiidenkorpi ja Rastikangas 12 vuodelta 2011 keskityttiin Turengintien eteläpuoliseen alueeseen sekä Rastikangas 12 -asemakaava-alueeseen. Hiidenkorven selvitysalueelta löydettiin silloin kaksi pientä luonnontilaisen kaltaista puronvarsilehtoa. Kummatkin kohteet ovat hyvin pienikokoisia ja kapeita. Alueiden kasvillisuus on tyypillistä lehtomaisen kangasmetsän rehevää puronvarsikasvillisuutta. Kohteet on osoitettu edellä esitettyssä karttakuvassa (kuva 24b).

Ari Lehtinen teki Rastilan – Rastikankaan osayleiskaava-alueen luontokartoituksen touku-kuussa 2018. Luontokartoituksessa keskityttiin EU:n luontodirektiivin liitteessä IV mukaisen lajien, liito-oravan ja viitasammakon esiintymiseen suunnittelualueella. Lisäksi selvitetiin uhanalaisen ja luonnonsuojelulain nojalla erityisesti suojeltavan hämeen kylmänkukan mahdollinen esiintyminen alueella. Rastilan – Rastikankaan osayleiskaavan suunnittelualueelta ei inventoinneissa löytynyt merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Myöskään hämeen kylmänkukkaa ei alueelta löytynyt. Viitasammakon esiintymiä oli runsaasti Hiidenjoella, ja laji onkin yleinen alueella. Säililämin ja Likolammin alueelta ei viitasammakkoa löytynyt, mutta Säililämin pohjoispään pienessä saaressa pesi laulujoutsen. Viitasammakon havaitut soidinpaikat on merkitty seuraaviin karttaleikkeisiin violetilla värillä (kuva 25). Vihreä väri kuvastaa kylmänkukan inventointialuetta.



Kuva 25. Suunnittelualueen direktiivilajien inventoinnissa löytyneet viitasammakon kutualueet (violetti väri)

Koko osayleiskaavan alueelle tehtiin luontoselvitys vuoden 2020 aikana. Koska alueelta oli tehty IV-liitteen lajeista liito-oravaan (*Pteromys volans*) VU ja viitasammakkoon (*Rana arvalis*) sekä uhanalaisista lajeista hämeen kylmänkukkaan (*Pulsatilla patens*) EN liittyviä selvityksiä (Lehtinen 2018), keskittyi luontoselvitys mm. arvokkaisiin elinympäristöihin.

Suunnittelualueelta löytyivät seuraavat arvokkaat elinympäristöt. Numero viittaa kuvassa 26 olevaan karttaan:

**1 ja 2 Likolammi rantasoiheen:**

- Noin 2,2 ha laajuinen karu suolampi, jonka rannassa esiintyy pallesuota.
- Suolammet ja isovarapurämeet ovat uhanalaisia VU luontotyyppiä
- Luoteisranta kuuluu Natura-alueeseen Raimansuo – Miemalanharju
- Hömötiainen (*Poecile montanus*) EN, taigatyönkorento (*Coenagrion johanssoni*).

**3 ja 4 Pyhäsuonlukon ja Vorokkilukon suppa**

- Kohteet ovat suppamuodostelman pohjalle syntyneitä pienialaisia soita.

**5 Kiianlinna**

- Vanhoja mäntyjä kasvava harju, sekä siihen liittyvät paahteiset rinteet.
- Vartuneet havupuuvaltaiset tuoret kankaat on uhanalainen VU luontotyyppi.
- Alueella on maapuita ja keloja; myös lahoppuujatkumo.
- Kiianlinnalla on huomattavan korkea uhanalaisten hyönteislajien esiintymispotentiaali.
- Lajistoa: ajuruohosulkanen (*Merrifieldia leucodactyla*) VU, ahokissankäpäälä (*Antennaria dioica*) NT, kan-gasajuruoho (*Thymus serpyllum*) NT, ketokäenminttu (*Acinos arvensis*), harjuhäränsilmä (*Hy-pochaeris maculata*), nuokkukohokki (*Silene nutans*), kanervisara (*Carex ericetorum*) ja karvakilpilude (*Odontoscelis fuliginosa*) NA

- Ahokissankäpälällä elää mm. erittäin uhanalainen EN kissankäpälälude (*Galeatus spinifrons*) ja keto-käenmintulla äärimmäisen uhanalaiseksi CR arvioitu kaskaslaji, käenmintutinkeli (*Eupteryx collina*). Myös kangasajuruoholla, nuokkukohokilla ja kanervisaralla elää useita uhanalaisia ja silmälläpidettäviä NT hyönteislajeja.

#### 6 Kansolansuo

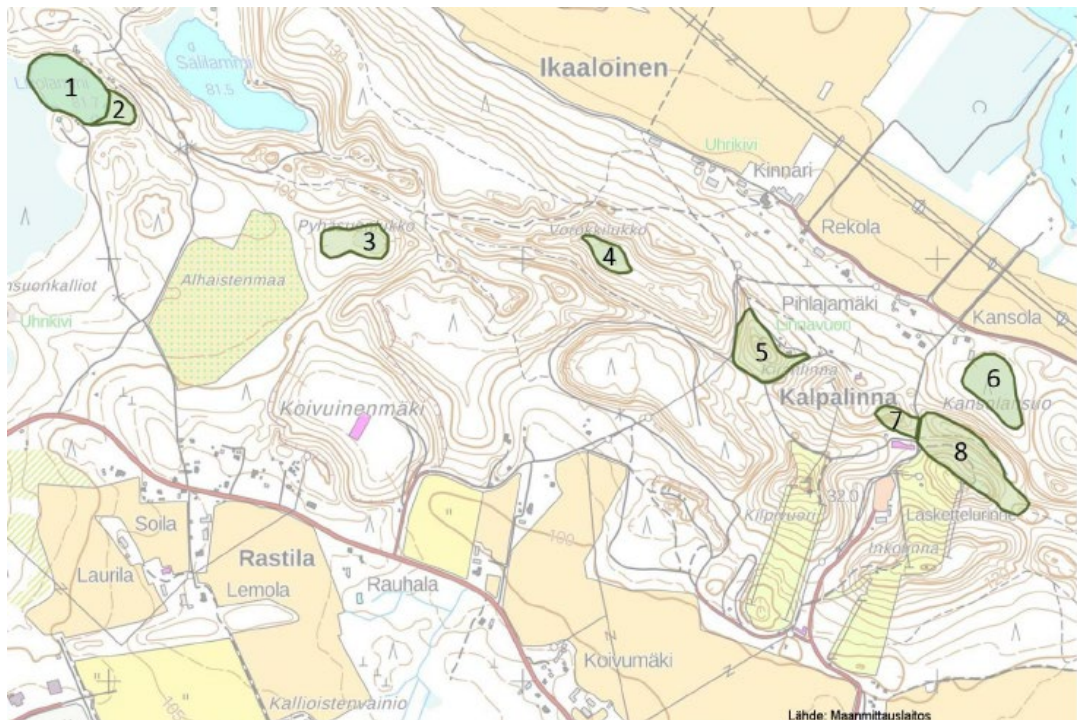
- Kansolansuo on supan pohjalla oleva tupasvilla- ja pienialaisesti isovarpuräme, jonka puusto on kitukasvuista mäntyä. Molemmat suotyypit on arvioitu uhanalaisiksi VU.

#### 7 Kansolansuppa

- Supan kuusivaltainen mustikkatyyppin kankaalla kasvava puusto on lähes luonnontilaista: kohteella on paljon kuusilahopuuta ja myös lahopuujatkumo.

#### 8 Kansolan harjumetsä

- Puustona kasvavat vanhat metsämännyt, metsäkuuset ja rauduskoivut sekä paikoin nuoret metsähaavat.
- Länsiosassa on vanhoja kantoja, mutta itäosa on puustoltaan lähes luonnontilainen: mäntymaapuita, keloja sekä laho-puujatkumo.
- Metsässä on myös pitkälle lahonneita sammalen peittämiä maapuita.
- Vartuneet havupuuvaltaiset tuoret kankaat on uhanalainen VU luontotyyppi.



Kuva 26. Harjualueen luontoselvityksen arvokkaat kohteet ja alueet.

Lisäksi luontoselvityksessä todettiin alueella olevan kaksi kohdetta, jotka voisivat olla myös liito-oravalle soveliaita elinympäristöjä:

#### Iso-Hiiden vaahterametsä

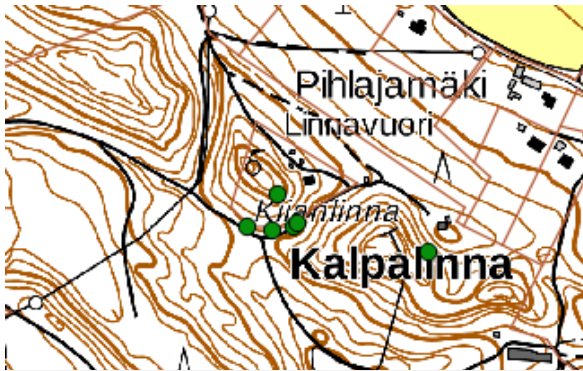
- Kohde on kaava-alueen parhaiten liito-oravalle sopiva metsä, jossa lajin esiintyminen on lähitulevaisuudessa mahdollista, vaikka puustoiset kulkuyhteydet ovatkin heikentyneet.
- Kohteella kasvaa useita suuria metsähaapoja (*Populus tremula*), joka on liito-orava tärkein ravintopuu, ja metsäkuusia (*Picea abies*).
- Kohde on myös todennäköinen luonnonsuojelulakikohde, jalopuumetsä.

#### Helsingintien liito-oravalle sopiva metsä

- Lehtokuvion puustona kasvaa suuria metsähaapoja, metsäkuusta, rauduskoivua (*Betula pendula*) ja harmaaleppää (*Alnus incana*).
- Kohteella esiintyy kohtalaisesti pieniläpimittaista lahopuuta.
- Kenttäkerroksen muodostavat valkovuokot (*Anemone nemoralis*), metsäimarteet (*Gymnocarpium dryopteris*), metsäalvejuuret (*Dryopteris carthusiana*) ja kielot (*Convallaria majalis*).
- Ojien reunoilla kasvaa soreahiirenporrasta (*Athyrium filix-femina*).
- Tuore keskiravinteinen lehto on uhanalainen VU luontotyyppi.



Kuvat 27 ja 28. Liito-oravalle soveliaat metsiköt.



	KOHDE	AVAINTOP	LAJI	ALUE
1	Uhanalainen/ harvinainen laji	25.6.2020	kangasajuruoho	Kiianlinna
2	Uhanalainen/ harvinainen laji	25.6.2020	ahokissankäpälä	Kiianlinna
3	Uhanalainen/ harvinainen laji	6.4.2020	kangasajuruoho	Kiianlinna
4	Uhanalainen/ harvinainen laji	6.4.2020	ahokissankäpälä	Kiianlinna
5	Uhanalainen/ harvinainen laji	6.4.2020	kangasajuruoho	Kiianlinna
6	Uhanalainen/ harvinainen laji	6.4.2020	ahokissankäpälä	Kalpalinna

Kuva 29. Kangasajuruohon (silmälläpidettävä, NT) ja ahokissankäpälän (silmälläpidettävä, NT) havaitut esiintymät suunnittelualueella.

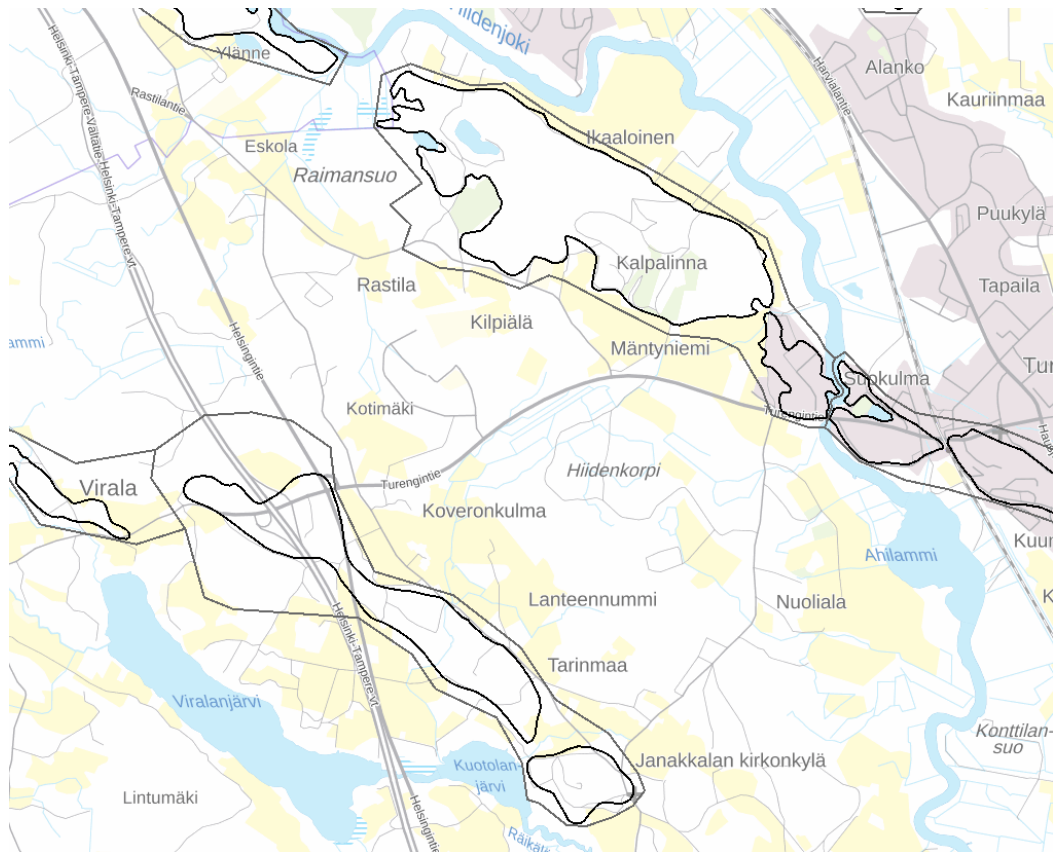
#### 2.6.4 Pohjavesialueet

Kokonaan suunnittelualueella sijaitseva Kalpalinnanmäen pohjavesialue (0416553) on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (1. luokka). 1-luokkaan kuuluvat alueet ovat vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita, joiden vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 m<sup>3</sup> /vrk tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin.

Kalpalinnanmäen (0416553) vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 4,2 km<sup>2</sup>, josta pohjaveden muodostumisaluetta on 2,6 km<sup>2</sup>. Pohjavesialueella muodostuvan pohjaveden arvioitu kokonaismäärä on 2000 m<sup>3</sup>/d. Pohjavesialue on osa Turengin keskustaajaman kautta kulkevaa luode-kaakko-suuntaista pitkittäisharjua. Harjun maa-aines on hiekkaa ja soraa. Karkeimmat sorakerrokset esiintyvät Kalpalinnasta luoteeseen suuntautuvassa harjun ydinvyöhykkeessä, jonka alueelle sijoittuu jyrkkärinteisiä suppia (mm. Vorokkilukko ja Pyhäsuonlukko). Harjun reuna-alueilla maa-aines muuttuu hienojakoisemmaksi. Pohjaveden pinnantasot harjualueella esiintyy noin +80...81 tasolla. Pohjaveden virtaussuunta harjualueella on luoteesta kaakkoon kohti Hiidenjokea, jonne pohjavesi purkautuu. (Hydrogeologinen lausunto, Ramboll Finland Oy)

Kalpalinnanmäen pohjavesialue ulottuu aina Raimansuon koillispuolelta Mäntyniemeen asti. Kalpalinnanmäen pohjavesialueella sijaitsee Janakkalan Veden Kalpalinnan vedenottamo, josta pumpataan pohjavettä Turengin toiminta-alueelle. Pohjavettä on arvioitu vuonna 2013 muodostuvan 2000 m<sup>3</sup> päivässä. Kalpalinnanmäen pohjavesialueen kokonaispinta-ala on noin 4,2 k-m<sup>2</sup> ja muodostumisalueen pinta-ala 2,6 k-m<sup>2</sup>. (Vesihuollon kehittämissuunnitelma). Vedenottamolla on lupa ottaa pohjavettä 2000 m<sup>3</sup>/d kuukausikeskiarvona laskettuna. Pohjaveden päävirtaussuunta on luoteesta kaakkoon kohti Kalpalinnan vedenottamo. Pohjavesi purkautuu Hiidenjokeen. Pohjaveden pinta on alueen keski-osaan noin tasolla +80 – 81 metriä. (Janakkalan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma 2014, Hydrogeologinen lausunto, Ramboll Finland Oy)

Kalpalinnan vedenottamon lisäksi Kalpalinnan hiihtokeskuksen vedenottamolla on lupa tilapäiseen vedenottoon rinteiden lumettamiseksi marraskuun alusta maaliskuun loppuun enintään 4000 m<sup>3</sup>/d (kuukausikeskiarvona 500 m<sup>3</sup>/d). Kalpalinnan ravintolan vedenottamolla (noin 2 m<sup>3</sup>/d) ja Ski Cafen vedenottamolla (2 m<sup>3</sup>/d) on vähäistä vedenottoa (Janakkalan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma, 2014).



Kuva 30. Suunnittelalueen pohjavesialueiden ja pohjaveden muodostumisalueiden rajaukset (Paikkatietoikkuna 3.3.2021)

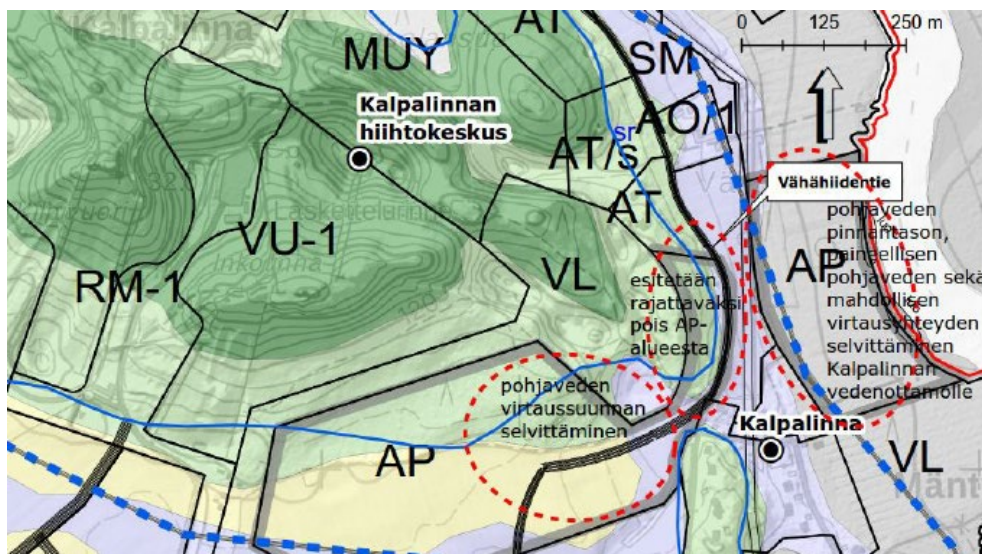
Tarinmaan vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (0416502) sijoittuu osittain suunnittelalueen lounaisosaan. Tarinmaan I-luokan pohjavesialueen luokitus on muutettu vuoden 2020 pohjavesialueiden luokka- ja rajausmuutosten johdosta luokkaan 1E. E-luokituksen perusteena on alueen keskivaiheilla sijaitseva laaja ja monipuolinen lähteikköalue (kaava-alueen ulkopuolella). Kyseinen alue on luonnontilaltaan hyvin säilynyt ja sen ekosysteemi on suoraan pohjavedestä riippuvainen sekä merkittävä. Alueella kasvaa myös uhanalainen, pohjavesivaikutteinen sammallaji. Lähteikköalue on suojeltu vesilain ja metsälain nojalla. Tarinmaan pohjavesialueen pinta-ala on kokonaisuudessaan noin 3,48 k-m<sup>2</sup>, josta muodostumisaluetta on noin 1,46 k-m<sup>2</sup>. Tarinmaan pohjavesialue sijoittuu Janakkalan kirkonkylän ja Viralan välisen harjujakson alueelle. Pohjavettä on arvioitu vuonna 2013 muodostuvan 1250 m<sup>3</sup> päivässä. (Vesihuollon kehittämissuunnitelma). Lukonmäen delta-alueelta pohjavesi virtaa kaakkoon. Harjussa pohjaveden päävirtaussuunta on muo-



dotuman pituussuunnan mukaisesti luoteesta kaakkoon purkautuen pääasiassa Kaipialanlähteestä. Osa pohjavedestä purkautuu Santasillanojaan, joka virtaa harjun poikki Kaipialanlähteen itäpuolella. Pohjaveden pinta on luoteessa tasolla +87 metriä ja kaakossa +82 metriä. (Janakkalan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma 2014). Tarinmaan pohjavesialueella sijaitsee Janakkalan Veden Tarinmaan vedenottamo (ei kaava-alueella).

Kaava-alueelta on laadittu hydrogeologinen lausunto, joka perustuu kaavaluonnosvaiheessa esitettyihin maankäyttöratkaisuihin. Yhteenvedona voidaan todeta, että Kalpalinnan vedenottamon pohjois-/koillispuolelle sijoittuvasta asuntoalueesta ei arvioida aiheutuvan pohjaveden laatuun kohdistuvaa riskiä Kalpalinnan vedenottamoon. Pohjavedenpinnan esiintyminen lähellä maanpintaa sekä mahdollinen paineellinen pohjaveden esiintyminen voivat sen sijaan aiheuttaa riskin rakentamisesta aiheutuvista määrällisistä pohjavesivaiikutuksista haitallisen pohjaveden purkautumisen seurauksena. Rakentamisen mahdollisten pohjavesivaiikutusten arviointia tulee tarkentaa alueella tehtävien maaperä- ja pohjavesitutkimusten perusteella.

Kalpalinnan vedenottamon länsipuoleisen asuntoalueen läntisimmän osan arvioidaan sijoittuvan Kalpalinnan vedenottamon valuma-alueen reunalle tai ulkopuolelle, eikä pientalojen rakentamisesta tälle alueelle arvioida aiheutuvan pohjaveden määrään tai laatuun kohdistuvia riskejä riittävän suojaetäisyyden vuoksi. Asuntoalueen itäisin osa sijoittuu Kalpalinnan vedenottamon välittömään läheisyyteen harjun ydinvyöhykkeelle, minkä vuoksi tämä alue esitetään rajattavaksi pois osayleiskaavaluonnokseen merkitystä asuntoalueesta. Kalpalinnan vedenottamon läheisyyteen sijoittuvan asuntoalueen itäreunan määrittelyksi tulee pohjaveden virtausolosuhteet ja maaperän laatu selvittää tarkemmin tutkimusten avulla. Tämä koskee siis etenkin Ilveslinnan pohjoisosaa, ja lausunnossa onkin todettu, että pohjavedenottamojen lähiympäristöön (vähintään 500 metriä ottamolta pohjaveden virtaussuunnassa ylöspäin) ei tule kaavoittaa pohjavedelle riskiä aiheuttavia uusia toimintoja. Kalpalinnan vedenottamon läheisyyteen on kaavoitettu pientaloasutusta (Ilveslinnan pohjoisosa). Edellä kuvatussa periaatteesta voidaan poiketa, mikäli maaperä- ja pohjavesitutkimukset osoittavat, että hydrogeologiset olosuhteet alueella ovat sellaiset, että toimintojen sijoittumisesta ei aiheudu pohjaveden pilaantumisvaaraa.



Kuva 31. Yhteenvedo hydrogeologisessa selvityksessä esitetystä jatkotompenpiteistä.

#### Kalpalinnanmäen pohjavesialueen geologinen rakenneselvitys

Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) Vesiratkaisut-yksikkö on tehnyt geologisen rakenneselvityksen Kalpalinnanmäen luokan 1 pohjavesialueelle Janakkalassa. Selvityksen raportti valmistui 12.4.2023.

"Kallionpinnan korkeustaso on ylimmillään +106 metriä mpy. Alin mallinnettu kallionpinta on Vorlokinlukko -supan kohdalla, jossa kallionpinta painuu +37 m mpy. tasolle ja n. +40–50 m mpy. tasolla Raimansuon reunalla ja lkaaloisissa. Maapeitteen paksuus on suurimmillaan 83 metriä. Laskennallisesti mallinnetun alueen keskimääräinen kokonaismaapeite-

paksuus on n. 25–35 metriä ja yleisesti vähintään 10–20 metrin tasoa. Pohjaveden yläpuolisen irtomaakerroksen paksuus on yleisesti ottaen 10–15 metriä ja suurimmillaan n. 78 metriä. Paksuimmillaan pohjavettä suojaava irtomaakerros on Koivuinenmäen - Annakatornin alueella sekä Inkoliinnassa.

Pohjavedenpinnan korkeus vaihtelee tutkimusalueella alle +80 metristä yli +87 metriin mpy. Alimmillaan pohjavesi on tutkimusalueen pohjois- ja itäreunalla. Ylimmillään pohjavedenpinta on Kalpalinnan eteläpuolella. Pohjavesi virtaa pääasiassa muodostuman keskiselänteen suunnasta Hiidenjoen suuntaan. Pohjavettä purkautuu oletettavasti Hiidenjokeen ja Raimansuolle. Pohjavesivyöhykkeen paksuus on suurimmillaan yli 42 metriä tutkimusalueen pohjoispäässä ja Ikaaloinen – Vähä-Hiisin alueella.”

### 2.6.5 Pintavedet ja tulvariskialueet

Suunnittelualue rajautuu Hiidenjokeen, joka on suunnittelualan maankäyttöön merkittävimmin vaikuttava vesistö. Hiidenjoki on osa Vanajaveden reittivesistöä ja kuuluu Kokemäenjoen vesistöön. Reitin eteläiset haarat yhtyvät Janakkalan Kernaalanjärvestä, jonka vesi laskee Hiidenjokea pitkin Vanajaveden Miemalanselkään. Hiidenjoen pituus on noin 15 km ja keskimääräinen leveys noin 50–60 metriä. Joen virtausnopeus on pääosan vuotta erittäin hidas johtuen jokilaakson vähäisistä korkeuseroista. Vedenlaatu ja yleinen käyttökelpoisuus on luokiteltu välttäväksi. Vedenlaatua heikentävät voimakkaasti luonnon- ja ihmisen toimien aiheuttamat runsaslämpösaaste, runsaslämpösaaste ja ajoittaiset happitalouden häiriöt, joista seuraa usein kesäisin runsaita sinileväkukintoja.

Hämeen alimmat suositeltavat rakentamiskorkeudet on esitetty ELY-keskuksen listauksessa:

( [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Tulviin\\_varautuminen/Tulvariskien\\_hallinta/Tulvien\\_huomiointi\\_maankayton\\_suunnittelussa/Tulvien\\_huomioiminen\\_maankayton\\_suunnitt\(26177\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Tulviin_varautuminen/Tulvariskien_hallinta/Tulvien_huomiointi_maankayton_suunnittelussa/Tulvien_huomioiminen_maankayton_suunnitt(26177)) )

Hiidenjoen varren rakentamista voidaan verrata Kernaalanjärvelle esitettyihin korkeuslukeisiin, jonka mukaan suunnittelualan alin suositeltava rakentamiskorkeus on +81,30 (N2000-korkeusjärjestelmässä). Rakentamiskorkeuteen on jo lisätty kunkin järven keskimääräinen aaltoiluvara loivarantaisella paikalla. Mikäli rakennuskohde sijaitsee ulapan äärellä ja/tai jyrkkärantaisella alueella tai kyseessä on erityiskohde, kuten yhteiskunnallisesti tärkeä rakennuskohde, tulee rakennuskorkeusarvioita tarkemmin.

Likolampi ja Säililampi sijaitsevat suunnittelualan läpi kulkevan pitkittäisharjujakson luoteispäässä Raimansuon itäreunassa. Lammista ei lähde laskuojaa tai tule tulo-ojia, joten ne ovat umpijärviä.

Suunnittelualue sijaitsee vedenjakaja-alueella, sillä alue jakautuu sekä Hiidenjoen suualueen valuma-alueeseen että Räikkälänjoen alaosan valuma-alueeseen. Vedenjakaja mutkittelee suunnittelualan halki Hiidenkorven ja Rastikankaan alueilla. Rastikankaan teollisuusalueen pohjoisen suuntaan kulkee valtaoja etelä-pohjoissuuntaisesti jatkuen Rastilantien pohjoispuolella Hiidenjoelle asti. Joen virtausnopeus on pääosan vuotta erittäin hidas johtuen jokilaakson vähäisistä korkeuseroista. Samoin suunnittelualan pohjoispuolisten peltojen ja Raimansuonkin korkeuserot ovat hyvin vähäiset suhteessa Hiidenjokeen, jolloin myös valtaojan vesi virtaa hyvin hiljakseen joelle päin aiheuttaen välillä myös peltojen vetymisongelmaa alueella.



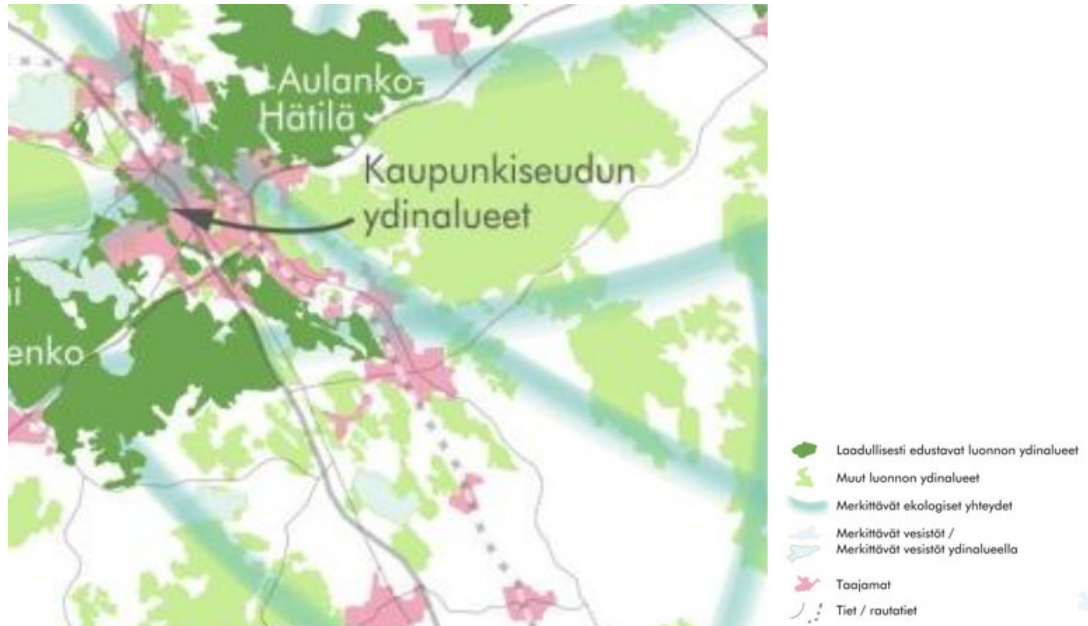
Kuva 32. Suunnittelualan valuma-alueet. Harmaa poikkiviiva kuvastaa valuma-alueerajaus, joka on osoitettu Ympäristöhallinnon kartta-aineistoissa pohjoisemmaksi kuin Rastikankaan alueen ojen viettävyys.

#### 2.6.6 Ekologiset verkostot

Kanta-Hämeen ekologisen verkoston selvitys laadittiin Maakuntakaavan 2040 taustamateriaaliksi. Ekologisen verkoston tehtävänä on esimerkiksi varmistaa luonnon monimuotoisuuden säilyminen, mahdollistaa eliöiden liikkuminen ja levittäytyminen, ja siten geenivirta, elinympäristöistä toisille ihmistoiminnan osin pirstomassa ympäristössä. (Hämeen Maakuntakaava 2040-selvitykset: Kanta-Hämeen ekologinen verkosto. Ramboll 2016)

Kanta-Hämeessä ekologisten verkostojen pullonkaula-alueita muodostuu erityisesti Riihimäen ja Hämeenlinnan taajamien ja näitä halkovan moottoritien ja pääradan yhteisvaikutuksesta. Suunnittelualue sijaitsee näiden pullonkaulojen välissä. Suunnittelualueen hallitsevin elementti on Vanajaveden laaksoon kiinteästi liittyvä Hiidenjoki, joka on osa reittivesistön ja lähialueille sijoittuvien järvien muodostamaa ketjua. Reittiveden suuntaisesti sijoittuu sekä geologisesti että lajistollisesti edustavia harjujaksoja Janakkalasta Hämeenlinnan kautta aina Hattulan alueelle asti. Reittivesiä ja harjujaksoja myötäillen kulkevat alueella myös maakunnan mittakaavassa merkittävät ekologiset yhteydet. (Hämeen Maakuntakaava 2040-selvitykset: Kanta-Hämeen ekologinen verkosto. Ramboll 2016)

Suunnittelualueen tärkeimmät ekologiset alueet (laadullisesti edustavat luonnon ydinalueet) sijaitsevat Hiidenjoen tuntumassa sekä Raimansuon alueella. Myös Hiidenkorven ja Iso-Hiiden alueilla on muita luonnon ydinalueita, kuten myös moottoritien ja vanhan kolmostien välisellä alueella. Ekologisista yhteyksistä yksi kulkee suunnittelualueen pohjoispuolitse itä-länsi-suunnassa. (Hämeen Maakuntakaava 2040-selvitykset: Kanta-Hämeen ekologinen verkosto. Ramboll 2016)



Kuva 33. Merkittävät ekologiset verkostot ja yhteydet. (Hämeen Maakuntakaava 2040-selvitykset: Kanta-Hämeen ekologinen verkosto. Ramboll 2016)

## 2.7 Rakennettu ympäristö

### 2.7.1 Rakentumisen historiaa

Suunnittelualueella on ollut asutusta jo 500-luvulta lähtien. Suunnittelualueelta on löytynyt kivikauden iskoksia, varhaismetallikauden ja rautakauden keramiikka- ja rautaesineitä. Lisäksi alueelta on löytynyt historiallisen ajan, mahdollisesti jo keskiajan keramiikkaa.

Aikoinaan Janakkala kuului ns. Suur-Vanajaan ja alue käsitti myös nykyiset Hausjärven ja Lopen pitäjät sekä pohjoisen osan jopa Nurmijärvestä. Historioitsija V. Kerkkosen mukaan Janakkalan kirkkopitäjä on syntynyt noin vuoden 1300 vaiheilla, mutta hallintopitäjänä Janakkala on huomattavasti tätä nuorempi.

Vanajan historian mukaan hiisi ja etenkin Ikaaloinen on ollut muinaisen turkiskaupan keskus. Hämäläiset turkikset olivat vielä 1300-luvulla ensiarvoisia veroesineitä. Ruotsalaisten vallatessa Uusimaan, katkesivat sittemmin samalla vanhat meritieyhteydet. Turkispyynnin ehdyttyä oli vanajalaisten pakko ryhtyä kaskan kaatamiseen ja peltojen laajentamiseen. (Pekka Kaarela; Vanajan Ikaaloinen, muinaishämäläinen kauppakeskus)

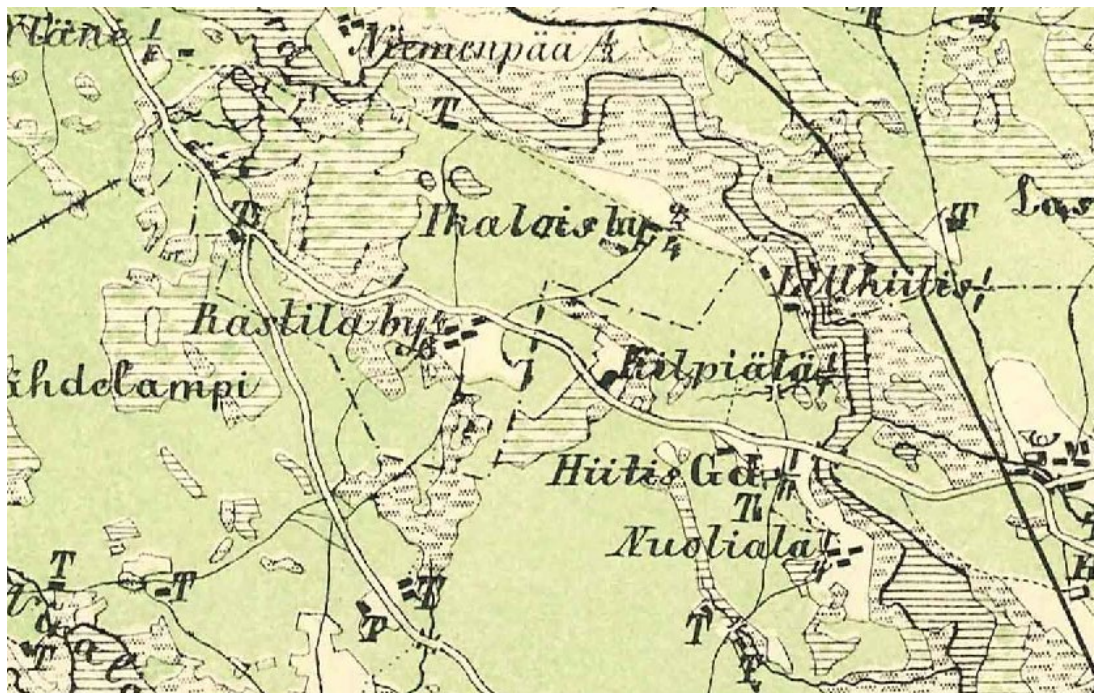
Suomenlahden rannikolle Hämeen linnasta kulki ns. Meritie. Se kulki Vuorentaan kylästä harjutienä Kankaantaan ja Hattelmalan kautta Rastilaan ja siitä edelleen Turenkiin ja Turkhautaan aina Vantaanjoen suulle asti. tietä kunnostettiin mm. 1620-luvulla, jotta saataisiin tyydyttävä tieyhteys etelärannikolle. (Raili Rytönen; Vanajan historia II)



Kuva 34. Ote Kuninkaan kartastosta 1776-1805 –lukujen taitteesta. (<http://timomeriluoto-kapsi.fi/KARTAT/%C2%B4%C2%B4Kuninkaan%20Kartasto%C2%B4%C2%B4%201776-1805/>)

Suunnittelualue on kuulunut aikoinaan siis sekä Vanajan että Janakkalan pitäjiin. Vanajan historian mukaan Janakkala irrottautui 1300-luvulla koko muinaispitäjän käsittäneestä Vanajan seurakunnasta. Tuolloin tapahtui kahtia jako Janakkalan Hiidestä käsin, jolloin toinen puoli Hiidestä joutui Vanajalle ja toinen puoli Janakkalalle, Turengin jakokunta sai osansa Hiidestä ja syntyi Iso-Hiiden kylä. Vanajan puolelle jäi kauppa- ja käsityöläisasutus Ikaaloinen, ja sinne perustettiin pian myös Rastila. 1500-luvun puolivälissä Vanajan seurakuntaan kuului Ikaaloisten, Rastilan kylät sekä Vähä-Hiiden yksinäistila. (Janakkala Rastila, Asemakaava-alueen inventointi, Klesell, [https://www.hamewiki.fi/wiki/Janakkala, Janakkalan historia, Vanajan historia I](https://www.hamewiki.fi/wiki/Janakkala_Janakkalan_historia_Vanajan_historia_I))).

Suunnilleen vuodelta 1800 olevassa Kuninkaan kartastossa suunnittelualueen kylistä erottuvat Rastila, Kilpiälä, Ikaaloinen sekä Vähä-Hiisi ja Hiiden kartano. Myös maastonmuodot erottuvat hyvin tuon aikakauden kartassa. Vuoden 1855 kartassa karttaan on nimetty samat kylät, joiden olemassa oloa on vahvistettu talo-merkinnöin. Janakkalan ja Vanajan kuntaraja erottuu kartassa myös hyvin.



Kuva 35. Kalmbergin kartasto vuodelta 1855 (<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/6868>)



Kuva 36 Suunnittelualueen karttaa vuodelta 1884. Janakkalan ja Vanajan raja on piirretty jälkepäin karttaan vihreällä. (vanhatkartat.fi)



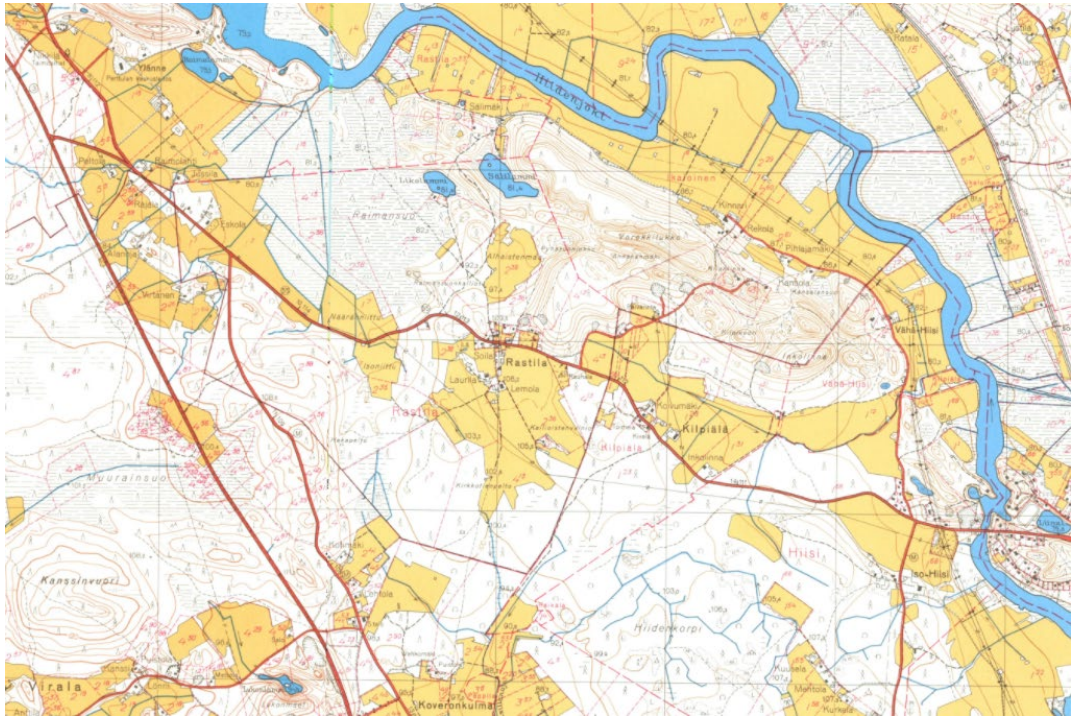
Kuva 37. Suomen taloudellinen kartta vuodelta 1933 ([http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/115863/Suomen\\_taloudellinen\\_kartta\\_1\\_100000\\_Finlands\\_ekonomiska\\_kar.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/115863/Suomen_taloudellinen_kartta_1_100000_Finlands_ekonomiska_kar.pdf?sequence=1&isAllowed=y))

Rastilan ja Ikaaloisten kylän alueet liitettiin Janakkalaan vuonna 1967, jolloin Vanajan kunta lakkasi olemasta ja alueet liitettiin sekä Hämeenlinnan kaupunkiin että Hattulan, Janakkalan ja Rengon kuntiin (<https://www.hamewiki.fi/wiki/Vanaja>). Kuntaraja on nähtävissä vielä vuoden 1962 kartassa yhtenäisenä tummempana viivana. Vanha kuntaraja sijoittuu Kalpalinnan harjujakson itäosaan, mutkitellen nykyisen Rastikankaan teollisuusalueen halki kohti luodetta.

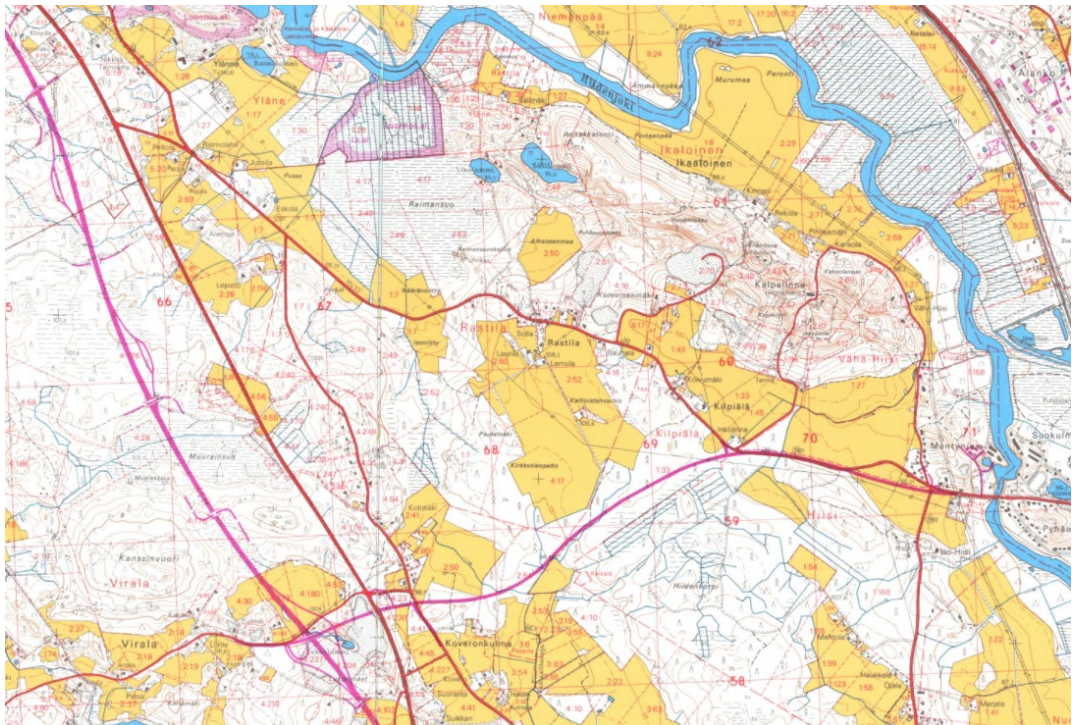
Merkittävimpiä viime vuosikymmeninä suunnittelualueen rakentuneisuuteen vaikuttaneita asioita ovat olleet Turengintien ja moottoritien valmistuminen vuonna 1992. Tämä muutos on nähtävissä verrattaessa peruskarttoja vuosilta 1962 ja 1992. Suunnittelualueen harjujakson maisemaan voimakkaasti vaikuttava Kalpalinnan laskettelukeskus ei ole vielä

vuonna 1962 ollut nykyisessä ulottuvuudessaan. Kilpivuoren ja Kiianlinnan alueella oli tosin jo silloin laskettelurinteet, mutta etelään aukeavat rinteet rakennettiin alueelle vasta myöhemmin. Myös asemakaavoitetun Mäntyniemen ensimmäiset talot alkoivat rakentumaan 1990-luvun alkupuolella. Muita osin alueen rakentuminen 1960- ja 1990-lukujen välissä on ollut maltillista.

Rakentamisen osalta suurimmat muutokset 1990-luvun alun jälkeen ovat olleet sekä Rastikankaan teollisuusalueen että Turengin taajaman asuinalueiden rakentuminen. Etenkin Rastikankaan rakentumiseen ja kehittymiseen on vaikuttanut Turengintien rakentuminen Turengin ja moottoritien välille.



Kuva 38. Suunnittelualan peruskarttojen yhdistelmä vuodelta 1962 (Vanhatkartat.fi)



Kuva 39. Suunnittelualan peruskarttojen yhdistelmä vuodelta 1992 (vanhatkartat.fi).

## 2.7.2 Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet

Kanta-Hämeessä on tehty vuonna 2016 Kanta-Hämeen maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi. Inventoinnissa on keskitytty maaseudun kulttuuri- maisemiin, erityisesti viljelymaisemiin ja muihin alkutuotannon synnyttämiin maisemiin. Maisematyyppiäön mukaan suunnittelualue kuuluu Vanajaveden laakso –nimiseen maisematyyppiin. Vanajaveden laakso on Suomen asutus- ja kulttuurihistorian merkittävimpiä seutuja. Kokemäenjokeen laskeva Vanajaveden pitkä vesireitti on tuonut asutusta ja välittänyt samalla kulttuurivaikutteita rannikolta sisämaahan. Vesistön suuntaisesti kulkevat harjuselänteet rajaavat pienilmastoltaan suotuisaa alavaa aluetta. Myös Vanajaveden linnanvuoret muodostavat maassamme ainutlaatuisen yhtenäisen ketjun. (Kanta-Hämeen maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi 2016)



Kuva 40. Janakkalan kartanomaisemat –maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö on kuvattu karttaotteeseen vihreällä yhtenäisellä värillä. Maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen rajaus vuodelta 1992 on esitetty karttaan vihreällä katkoviivalla.

Suunnittelualueen rakennettuun ympäristöön sekä maisemaan liittyy maakunnallisia erityisarvoja. Maakunnallisesti merkittävä maisema-alue, Janakkalan kartanomaisemat sijoittuu Hakoistentien molemmiin puoliin osin suunnittelualueelle. Iso-Hiiden kartanon ympäristö rakennettuna kulttuuriympäristön kohteena liittyy kiinteästi tähän maisemaan. Lisäksi Vähä-Hiiden Tapiola sekä Vähä-Hiiden karjarakennus ja Viralan työväentalo ovat suunnittelualueella luokiteltu maakunnallisesti merkittäviksi kulttuuriympäristöiksi. Suunnittelualueen halki kulkeva Rastilantie on osa Vanhaa Hämeentietä.

### **Maakunnallisesti merkittävä maisema-alue**

#### Janakkalan kartanomaisemat

Janakkalan kartanomaisemat maisema-alueetta luonnehtivat laajat viljelyalueet ja hyvin hoidetut kartanomiljööt puukujanteineen. Maakunnallisen maisema-alueen rajaukseen kuuluvat Viralan, Iso-Hiiden ja Leppäkosken kartanoiden kulttuurimaisemat. Kartanot muodostavat alueella arvokkaan ja monitasoisen maisemakokonaisuuden. Kartanot ovat syntyneet alueen järvien ja jokien läheisyyteen ja rannoille. Alueen keskeisiä vesistöjä ovat Kernaalanjärvi, Kuotolanjärvi ja Viralanjärvi. Viljelysten lomassa mutkittelevat joet, Puujoki, Räikälänjoki ja Hiidenjoki. (Kanta-Hämeen maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi 2016)



### 2.7.3 Maakunnallisesti arvokkaat kohteet

#### Iso-Hiisi, Hiisi

Hiiden kylän asutus juontaa varhaiskeskiajalta, ja ensimmäinen maininta Hiiden talosta on vuodelta 1383. Iso-Hiiden kartano on entinen ratsutila. Nykyinen päärakennus on rakennettu vuonna 1882 sivurakennukseksi eli ns. kavaljeeriflyygeliksi. Ristipäätyinen poikkeuksellisen leveä rakennus uudistettiin vuonna 1925 arkkitehti Birger Federleyn piirustusten mukaan tyyliiltään uusklassilliseksi. Päärakennusta ympäröivän vanhan puiston halki johtaa vaahtera- ja lehmuskuja. Talusrakennukset ovat 1920-luvulta.

Iso-Hiiden talouskeskus sijaitsee Hiidenjokea seurailevan viljelyalueen reunalla, Janakkalan kirkolle vievän Hakoistentien molemmin puolin. Se on osa arvokasta Janakkalan kartanomaisemien kulttuurimaisemakokonaisuutta, jota luonnehtivat laajat viljelyalueet ja hyvin hoidetut kartanomiljööt. (Kanta-Hämeen MRKY-päivitysselvitys 2018 (alustava) (Hämeen liitto, Kristian Tuomainen)

#### Tapiola, Vähä-Hiisi

Vähä-Hiiden talon omisti pastori Anton Lilius vuosina 1847–1880. Vuonna 1884 tilan isännäksi tuli hovineuvos, suurliikemies Daniel Johannes Waden, joka tunnetaan Suomen puhelimen isänä. Hän möi tilan maat 1910 jättäen itselleen 1880-luvulla rakennuttamansa päärakennuksen, Tapiolan, ja ympäröivän puistoalueen. Waden piti Tapiolaa metsästys-huvilanaan 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa, mutta muutti sinne lopulta kokonaan. Waden asui Tapiolassa kuolemaansa, vuoteen 1930 saakka. Monimuotoinen, eläinaiheilla koristeltu uusrenessanssityylinen huvilarakennus sijaitsee Hiidenjoen kulttuurimaisemassa metsäisellä rinteellä. Tien varressa on Vähä-Hiiden talouskeskus, jossa on hyvin säilynyt, kivistä ja tiilestä muurattu karjarakennus vuodelta 1897. (Kanta-Hämeen MRKY-päivitysselvitys 2018 (alustava) (Hämeen liitto, Kristian Tuomainen)

#### Viralan työväentalo, Virala

Viralan työväenyhdistys perustettiin vuonna 1908. Oma työväentalo valmistui 1932. Kunnossa pidetty hirsirakennus on näkyvällä paikalla tienvarsimaisemassa ja ilmentää hyvin ajan hirsirakentamisen perinnettä. (Kanta-Hämeen MRKY-päivitysselvitys 2018 (alustava) (Hämeen liitto, Kristian Tuomainen)

### 2.7.4 Historialliset tied

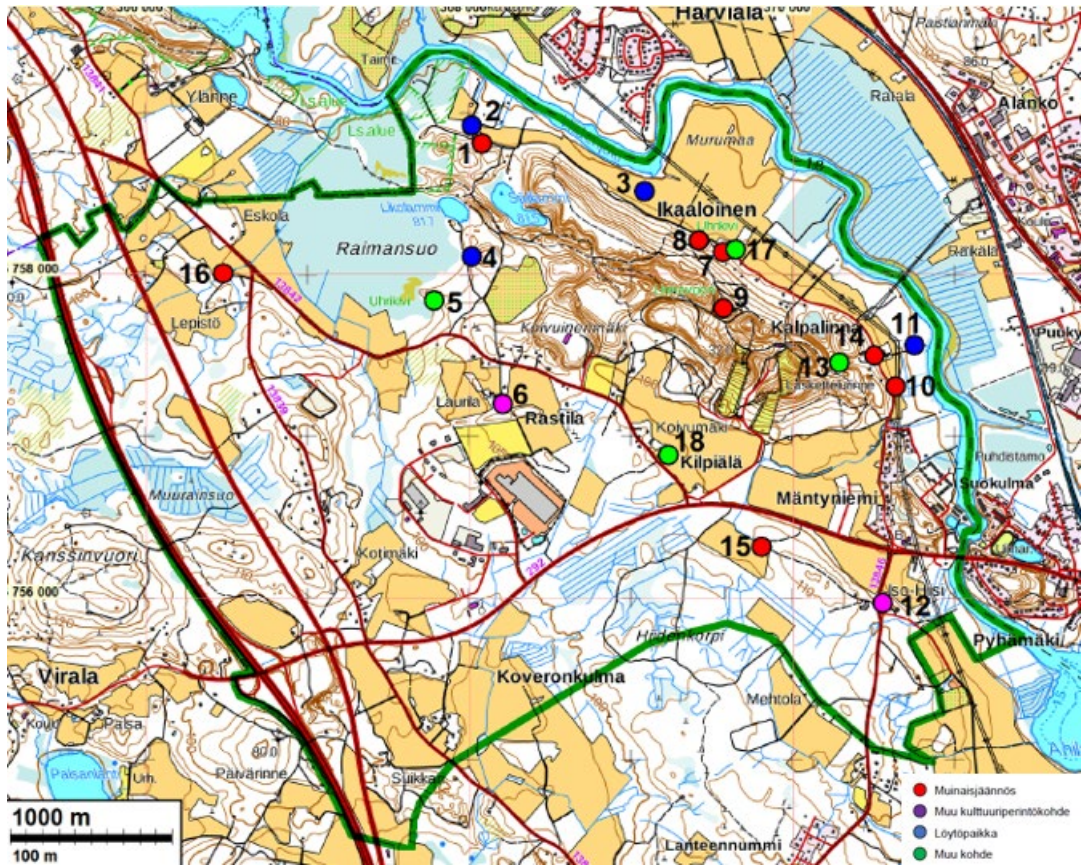
#### Vanha Hämeentie

Niin sanottu Vanha Hämeentie johti keskiajalla Hämeenlinnasta Janakkalan ja Hausjärven kautta Vantaanjoen suulle. Tien merkitys kasvoi vielä Helsingin kaupungin perustamisen jälkeen 1550. Janakkalassa tie kulkee Rastilasta Turenkiin Hiidenjoen länsipuolella, ylittää joen Turengissa ja jatkuu joen itäpuolella Kerkkolan kautta Hausjärven Turkhautaan.

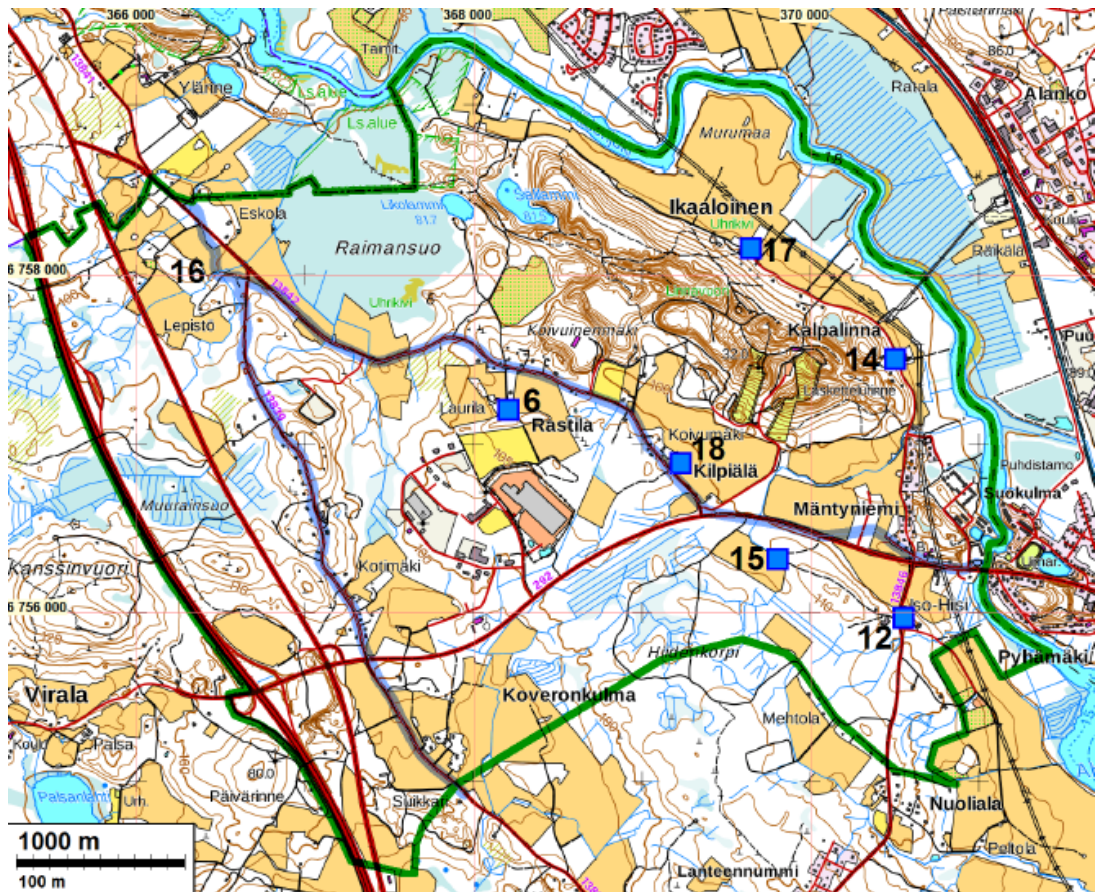
Turengin taajamaa lukuun ottamatta tie on pääpiirteissään säilyttänyt linjauksensa. Tie on kestopäällystetty. ([https://www.hamewiki.fi/wiki/Vanha\\_Hämeentie](https://www.hamewiki.fi/wiki/Vanha_Hämeentie))

### 2.8 Muinaisjäännökset

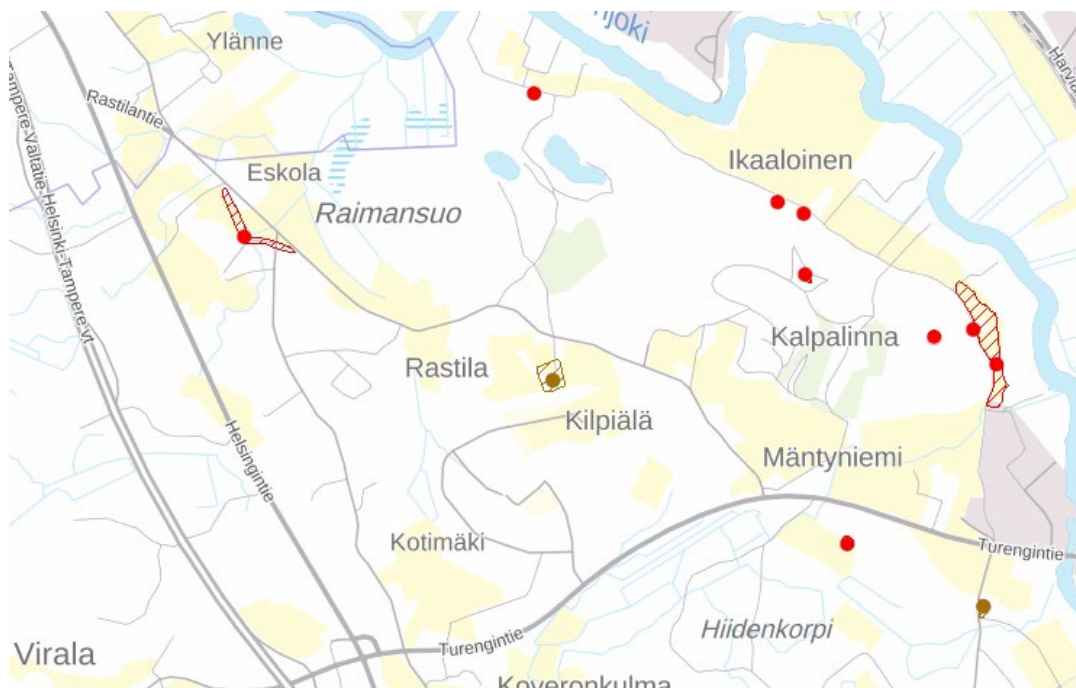
Suunnittelualueella sijaitsee useita muinaisjäännöksiä, joita on inventoitu aikoinaan eri yhteyksissä liittyen esimerkiksi asemakaavoitukseen sekä alueella kulkevan voimajohdon rakentamiseen. Suunnittelualueelle tehtiin osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi vuonna 2019. Alueelta tunnettiin ennestään kuusi kiinteää muinaisjäännöstä ja kaksi muuta, arkeologista kulttuuriperintökohdetta (kylätontteja, kartan 41 kohteet 6 ja 12), sekä viisi löytöpaikkaa. Inventoinnissa poistettiin yksi muinaisjäännös (Raimansuonkallion kuppikivi, kohde nro 8). Uusia muinaisjäännöksiä todettiin neljä joista yksi oli aiemmin rautakautisen esineen löytöpaikka (kohde nro 1) ja kaksi on vanhoja tonttimaita (nro 14 ja 15), joista toinen on torpanpaikka ja yksi on vanhan tien hylätty osuus (kohde 16). Inventoinnin jälkeen alueelta tunnetaan kahdeksan kiinteää muinaisjäännöstä ja kaksi arkeologista muuta kulttuuriperintökohdetta. Arkeologisia suojelukohteita alueella on siis kaikkiaan 10. Näiden lisäksi alueella on neljä löytöpaikkaa (rautakautisia esineitä ja ajoittamaton löytö) sekä muina kohteina kaksi vanhaa kylätonttia (nro 17 Ikaaloinen ja 18 Kilpiälä). Nämä vanhat tonttimaat todettiin niin rakennetuiksi, että niistä ei enää muinaisjäännöksiä ole. Lisäksi alueella on Vähä-Hiiden lähde. Tämä uhrilähde on palautettu kultti- ja tarinapaikkana muinaisjäännösrekisteriin kiinteänä muinaisjäännöksenä alkuvuodesta 2021.



Kuva 41. Muinaisjäännösinventoinnin raportin kohteet eri värisin palloin kuvattuna.



Kuva 42. Vanhat kylätontit ja torppa sinisin neliöin. Isojakokartalta paikannetut merkittävät tiet on merkitty sinisellä (muinaisjäännösinventointi).



Kuva 43. Suunnittelualueella olevien muinaisjäännösten sijainti muinaisjäännösrekisterin mukaan. Punaiset kohteet ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä, ruskeat merkinnällä "muu kulttuuriperintökohde". (22.4.2022 kartta.paikkatietoikkuna.fi)

Muinaisjäännökset lueteltuna (kyppi.fi):

1. Syrjälä, 1000034400, kiinteä muinaisjäännös; hautapaikat, rautakautinen  
Paikka oli rekisterissä aikaisemmin löytöpaikkana, tässä kaavaa varten tehdyssä inventoinnissa se todettiin kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Inventoinnissa löytöalue tulkittiin rautakautiseksi polttokenttäkalmistoksi. Alue rajattiin v. 2018 metallinilmaisnlöytöjen sekä vuoden 2019 inventoinnissa todettujen havaintojen ja metallinilmaisinsignaalien sekä topografian perusteella. Rajatun rautakautisen kalmiston alue, lukuun ottamatta sen läheisyydessä olevia pieniä hiekanottokuoppia, vaikuttaa ehyeltä ja hyvin säilyneeltä. (muinaisjäännösinventointi)

10 Vähä-Hiisi 1 ja 2, 165010023, kiinteä muinaisjäännös; asuinpaikat, moniperiodinen  
Vähä-Hiisi 1 ja 2 sijoittuu Kalpalinnan harjajakson ja Hiidenjoen väliselle peltoalueelle. Kiinteä muinaisjäännös on laaja-alainen ja moniperiodinen. Alueella on myös kivikautinen asuinpaikka, sillä alueelta on löytynyt kivikauden iskoksia, varhaismetallikauden ja rautakauden keramiikka ja rautaesineitä. Lisäksi alueelta on löytynyt historiallisen ajan, mahdollisesti jo keskiajan keramiikkaa.

Asuinpaikka sijaitsee Vanajaveteen laskevan Hiidenjoen länsipuolella, joesta noin 200 m päässä. Muinaisjäännösalueet sijaitsevat kapealla vyöhykkeellä, joka on ollut esihistoriallisena aikana Hiidenjoen ja harjun välissä. Aluetta on inventoitu inventoinnissa Janakkala Vähä-Hiisi 1 ja 2, moniperiodisten kohteiden kaivaus, Fingridin uudistettavien sähköjohtopylväiden kohdalla (Kreetta Lesell 2008) (www.kyppi.fi)

6. Rastila, 1000009901, muu kulttuuriperintökohde; asuinpaikat, keskiaikainen historiallinen  
Rastilan muinaisjäännös sijaitsee tien 13842 eteläpuolella Rastilan nykyisen kylän kohdalla. Isojakokartan v 1784 kylätontti paikantuu selkeästi nykyisen Lemolan pihapiiriin. Merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä ei ole saatu aiemmassa inventoinnissa. Paikka ei täytä nykyisiä muinaisjäännöksen kriteereitä. Alueella on kuitenkin vielä rakentamatonta ja arkeologisessa mielessä suhteellisen ehjältä näyttävää maastoa, vaikkakin alueen maankäyttö on ollut intensiivistä kylätontin kohdalla kautta aikojen nykypäiviin. Paikan

voisi luokitella muuksi kulttuuriperintö-kohteeksi, mutta ei muinaisjäännekseksi. (muu kulttuuriperintökohde (S), Ajoitus: historiallinen asuinpaikka: kylätontti). Paikan rajausta on tarkennettu isojako-kartan mukaan, hieman siinä olevaa tonttimaata laajemmaksi. (muinaisjäännösinventointi)

9 Kiianlinna, 165010025, kiinteä muinaisjäännös;

puolustusvarustukset, rautakautinen

Kiianlinna –muinaislinna kuuluu puolustusvarustuksiin ja sijaitsee Kalpalinnan laskettelukeskuksen välittömässä läheisyydessä. Muinaislinna sijaitsee harjuselänteiden keskellä olevalla moreeniharjanteella tai -mäellä. Muinaislinnan laen laajuus on noin 60 x 15 m, kyljet vaikeasti kiivettävät, päät loivemmat. Laki on kupera. Mäellä ei ole havaittu merkkejä vallirakenteista. Kaakkoisrinne on tehty pujottelurinteeksi, jota on alettu raivata jo 1939. Mäen pohjoispuoliselta tasanteelta löydettiin saviastianpaloja ja hyvin paksu noki- ja kulttuurimaakerros. (www.kyppi.fi)

7 Kinnari 1, 165010026, kiinteä muinaisjäännös;

hautapaikat, rautakautinen

Kinnari 1 on tyypiltään hautapaikka / ruumiskalmisto, joka on ajoitukseltaan rautakautinen sen sijoituessa ristiretkiaikaan. Kalmistopaikka sijaitsi Kinnarin päärakennuksen läntisimmän nurkan kohdalla, loivasti koilliseen viettävän rinteän alaosassa. Todennäköisesti se on jatkunut talon ja kuistin alle. (www.kyppi.fi)

8 Kinnari 4, 165010027, kiinteä muinaisjäännös;

kultti- ja tarinapaikat, rautakautinen

Kinnari 4 on kultti- ja tarinapaikkana ollut kuppikivi (rautakautinen), joka sijaitsee Kinnarin päärakennuksesta ja ruumishautakalmistosta noin 180 m luoteeseen. Paikka on jyrkästi koilliseen viettävää rinnettä, entistä ketoa, nykyistä kuusimetsää. Aivan kuppikiven kaakkoispuolella on sorakuoppa.

Kiven koko on 2,7 x 2 m ja sen korkeus on 20 - 90 cm. Kiven keskellä on 12 varmaa ja kaksi epävarmaa kuppia, jotka ovat kooltaan erisuuruisia ja matalahkoja. Kaksi on 2,5 ja kaksi muuta 2 cm syvää. Kupprien läpimitta vaihtelee 4 - 9 cm. (www.kyppi.fi)

13Vähä-Hiiden lähde (1000016658), kiinteä muinaisjäännös

kultti- ja tarinapaikat, historiallinen

Lähde sijaitsee Vähä-Hiiden päärakennuksesta 240 m länsilounaaseen, harjun keskellä olevan hyvin jyrkkärinteisen lukon länsipäässä. Rinteet ympäröivät paikkaa puoliympyrämaisesti. Lähde on nykyään kaivona, eikä sen alkuperäisestä ulkonäöstä saa selkoa. Vedden sanotaan olleen melkein aina jäässä ja virranneen pohjoiseen.

Vuoden 2019 inventoinnin yhteydessä havaittiin lähteen keskellä olevan pyöreä, halkaisijaltaan 120 cm betonirenkaista tehty kaivo. Tästä noin 20 m itään on pumppuasema, johon kaivosta maahan kaivettua putkea myöten ohjataan vettä ja edelleen johonkin lähitaloon. Kaivosta ja pumppuasemasta huolimatta lähde vaikuttaa säilyneeltä.

Uhrilähde on palautettu kultti- ja tarinapaikkana muinaisjäännösrekisteriin kiinteänä muinaisjäänneksenä alkuvuodesta 2021.

14 Vähä-Hiiden kylätontti, 1000038001 kiinteä muinaisjäännös;

asuinpaikat, historiallinen

Vähä-Hiiden kylätontti on historiallisen ajan muinaisjäännös (sm). Vanhan talotontin paikannus v. 1758 kartalta, josta se paikantuu hyvin selkeästi tähän, Vähähiidentien länsipuolelle. Kuninkaankartalle v. 1796 - 1804 kylätontti on merkitty kuitenkin tien itä-koillispuolelle, mutta v. 1842 pitäjänkartalla talo on sa-massa paikassa kuin 1753 kartalla eli tien länsipuolella, samoin 1885 senaatinkartalla. Vuoden 1910 maanmittaustoimituskartalla talo on edelleen samalla paikalla tien länsipuolella. V. 1962 kartalla kohta on tyhjä ja päärakennus on tien itäpuolella. Vanha tonttimaa ja talonpaikka on siis täysin autioitunut 1910-1960 välillä.

Paikka on nyt osin pihamaata sekä osin pihan ja tien välistä pusikkoa. Paikalla on näkyvissä vanhan rakennuksen pohjan jäniteitä. Paikka vaikuttaa olevan melko ehjä arkeologisesti näkökulmasta. (muinaisjäännösinventointi)

15. Hiiden torppa, 1000038002 kiinteä muinaisjäänös;  
asuinpaikat, historiallinen

Hiiden torppa on historiallisen ajan kiinteä muinaisjäänös (asuinpaikka: torppa). Vanhan talotontin paikannus v. 1758 kartalta, josta se paikantuu hyvin selkeästi tähän, Vähähii-  
dentien länsipuolelle. Kuninkaankartalle v. 1796 - 1804 kylätontti on merkitty kuitenkin tien  
itä-koillispuolelle, mutta v. 1842 pitäjänkartalla talo on samassa paikassa kuin 1753 kar-  
talla eli tien länsipuolella, samoin 1885 senaatin kartalla. Vuoden 1910 maanmittaustoimi-  
tuskartalla talo on edelleen samalla paikalla tien länsipuolella. V. 1962 kartalla kohta on  
tyhjä ja päärakennus on tien itäpuolella. Vanha tonttimaa ja talonpaikka on siis täysin auti-  
oitunut 1910-1960 välillä. (muinaisjäänösinventointi)

Paikalla on jäänteitä rakennuksen perustasta ja siinä uunin raunio, jossa erottuu kapp-  
leita vanhasta tiilestä. Paikalla on myös kuoppia, mahdollinen kellarikuoppa. Muutoin asu-  
misen jäljet ovat hävinneet. Torpan iästä ei ole tietoa. Jos se olisi 1750 lukua vanhempi,  
se olisi lähtökohtaisesti muinaisjäänös. Torpan jäännöksen nykyinen suojelustatus on  
siis tulkinnan varainen. (muinaisjäänösinventointi)

16 Eskolan vanha tie, 1000038003 kiinteä muinaisjäänös;  
kulkuväylät, historiallinen

Kohde on vanhan Hämeenlinna Helsinki tien hylätty osuus, maantie 13842 (Rastilantie) ja  
13839 (Siänkärsäntien)risteyksen lounaispuolella (historiallinen tiepohja, kiinteä muinais-  
jäänös). Vanha, Hämeenlinnasta Janakkalaan kulkenut tie, joka on merkitty mm. kunin-  
kaankartastoon, on tällä kohdoin oikaistu 1700 luvun (ja olettavasti sitä paljon vanhem-  
malta) linjauksesta v. 1938. Kohdalla on ollut myös risteys, josta on erkaantunut tie itään.  
Vanha tie on siis hylätty risteyskohdilla 1930 luvun lopulla. Hylätty tie osin pellossa  
(erottuu kohoumana), tilustienä ja pellon ja metsän reunassa. Kohdalla on myös ollut pu-  
ron ylittävä silta, joka on hävitetty mutta kivrakenteita on siitä vielä jäljellä. (muinaisjään-  
nösinventointi)

Vanhoja tie-rakenteita voi hyvinkin olla tutkimusarvoisina säilynyt eri kohdissa. Vanha tie  
on siis kulkenut 1700 luvulla (ja aiemmin) Hämeenlinnasta Janakkalan kirkolle ja siitä ete-  
lään Lopen kautta Vihtiin. Itään haaraantunut tie on kulkenut Turenkiin josta Hausjärven  
kautta etelään Hyvinkäälle ja edelleen Helsinkiin. Kyse on merkittävistä "ikivanhoista" val-  
taväylistä. (muinaisjäänösinventointi)

12 Hiisi, 1000035362 muu kulttuuriperintökohde;  
asuinpaikat, keskiaikainen

Hiisi on historiallinen kylätontti (muu kulttuuriperintökohde (s)). Vanha yhden talon kylä-  
tontti paikantuu v. 1808 kartalta nykyisen Hakoistentien itäpuolelle, liki tietä, nykyisen Hi-  
iden rakennuksen länsipuolelle. Alue on hoidettua, puistomaista pihamaata, pääosin nur-  
mikkoa. Aluetta ei tutkittu tarkemmin. Muinaisjäänöstä ei voitu todeta. Rajaus v. 1808  
kartan mukaan, melko laajasti sen pai-kannustarkkuus huomioiden. Myöhemmillä kartoilla  
rakennustilanne on nykyisen kaltainen. Vanha tonttimaa on siis itäpuoliskoltaan autioitunut  
ja jäänyt pihamaaksi, jossa ei ole ollut myöhemmin rakennuksia. (muinaisjäänösinvent-  
ointi)

5 Raimansuonkalliot, 165010028 poistettu kiinteä muinaisjäänös (ei rauhoitettu);  
luonnonmuodostumat, ajoittamaton

Raimansuonkalliot on aikaisemmin inventoitu kultti- ja tarinapaikkana kuppikiveksi (ajoitta-  
maton), joka sijaitsee Raimansuon itäreunalla ja aivan Raimansuonkallioiden lounaispuo-  
lella. Paikalla on useiden siirtolohkareiden muodostama rykelmä. Aiemmissä raporteissa  
mainittu luola tai luolamainen muodostuma on lähinnä kolmen siirtolohkareen väliin jäävä  
kolo tai onkalo. Alinna oleva lohkarie, jonka viistolla pinnalla on kuoppia, on sen päällä ole-  
van siirtolohkareen alareunasta 0,5-1 m etäisyydellä onkalon syvyyssuuntaan. Kun ote-  
taan huomioon kupprien sijainti suhteessa niiden päällä olevaan siirtolohkareeseen, kup-  
peja ei olisi käytännössä voitu tehdä ainakaan hakkaamalla. Hiertämälläkin se olisi sisim-  
pien kupprien osalta ollut käytännössä mahdotonta. On nimittäin otettava huomioon, että  
kuppikiven ja siirtolohkareen olisi pitänyt mahtua tarvittava työväline ja sen käyttöön tarvi-  
tun kädenliikkeen tila. Sitä ei kyseisessä paikassa ole kuin korkeintaan parin uloimman  
kupin kohdalla. Paikan muinaisjäänösstatus on syytä poistaa. (muinaisjäänösinvent-  
ointi)

### Irtolöydöt

Kiinteiden muinaisjäännösten ja kyläonttien lisäksi suunnittelualueelta on tehty kolmen eri alueen osalta irtolöytöjä. Irtolöytöjen paikat ovat:

Asennos (2) 1000034249 löytöpaikka, löytöpaikat, rautakautinen,  
Portaanpää (3) 1000023205 löytöpaikka, löytöpaikat, rautakautinen,  
Raimansuo (4) 1000033041 löytöpaikka, löytöpaikat, rautakautinen  
Vähä-Hiisi 3 (11) 1000012244 löytöpaikka, löytöpaikat, ajoittamaton.

Asennoksen, Raimansuon ja Portaanpään osalta kyse on rautakautisesta löytöpaikasta. Vähä-Hiiden osalta kyseessä on ajoittamattomat tuohikohot. (muinaisjäännösinventointi). Suluisissa olevat numerot viittaavat muinaisjäännösinventoinnin karttanumerointiin.

## 2.9. Ympäristön häiriötekijät

### 2.9.1 Maa-aineisten otto

Suunnittelualueella on useita vanhoja maa-aineistenottoalueita. Vanhat soranottoalueet sijaitsevat harjualueilla Rastilan kylän pohjoispuolella sekä Rastilan kylän ja Kalpalinnan välisellä alueella. Soranotto kaikilla sorakuopilla on loppunut, mutta soranoton jäljet ovat silti vielä maastossa nähtävissä.

Suunnittelualueella on yksi toimiva maa-ainesten käsittelyalue, jonka alueella harjoitetaan maa-ainesten varastointia, jalostusta ja kierrätystä. Käsittelyalueelle otetaan vastaan yhtiön omassa ja yleensä maanrakennustoiminnassa syntyvää kaikenlaista ylijäämämaata, kiviä sekä purkurakenteista irrotettua betonia ja tiiltä sekä asfalttia. Lisäksi otetaan vastaan purkupuuta (ei painekyllästettyä), risuja ja kantoja. Rastilantien ja Siankärsäntien väliselle alueelle sijoittuva alue rajautuu välittömästi Rastikangas 13 –asemakaava-alueen luoteispuolelle.

### 2.9.2 Voimajohto

Suunnittelualueen itäosassa kulkee voimajohto (2 x 110 kV), joka on näkyvä elementti Hiidenjoen varren peltoaukeilla ja asutusalueella. Voimalinjat ovat maisemallisesti hallitseva tekijä, mutta linjojen läheisyyteen rakennettaessa voimalinjalla voi olla myös terveydellisiä vaikutuksia, jonka vuoksi uutta rakentamista aivan voimalinjan läheisyyteen ei suositella. Lisäksi aivan voimalinjan läheisyydessä on myös rakentamisrajoitusalue, joka perustuu johtoaukean ja reunavyöhykkeen leveyteen.

Fingridin 2 x 110 kV voimajohtoille on lunastettu kiinteistön käyttöoikeuden supistus 65 metriä leveälle johtoalueelle. Johtoalue muodostuu 45 metriä leveästä johtoaukeasta ja johtoaukean molemmin puolin olevista 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä. Rakennusrajoitusta merkitsevät rakennusrajat sijoittuvat johtoalueen ulkoreunoihin, joissa myös puuston kasvua on rajoitettu. Lunastettu voimajohtoalue rajoittaa mm. talousrakennuksen sijoittamista. Voimajohtoalueelle ei voida sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ilman erityistä lupaa. Em. rakenteet tai laitteet eivät pääsääntöisesti saa olla yli kaksi metriä korkeita. Voimajohdon rakennusrajoitusalue koskee maanpäällisiä ja maanalaisia rakennuksia. Johtoalueen maapohja ja puusto ovat maanomistajien omaisuutta. Johdon omistajalla on oikeus pitää voimajohtonsa kyseisellä alueella ja oikeus ylläpitää ja huoltaa sitä. (Fingrid: Lausunto Rastila-Rastikankaan osayleiskaavasta, lausunto Suvirannan asemakaavasta ja asemakaavan muutoksesta, Voimajohtojen huomioon ottaminen yleis- ja asemakaavoituksessa sekä maankäytön suunnittelussa)

### 2.9.3 Melu

Meluntorjuntatarpeen toteaminen perustuu valtioneuvoston melutason ohjearvoja koskevan päätöksen (N:o 993, 29.10.1992) vaatimuksiin:

- Asumiseen käytettävillä alueilla ja virkistysalueilla taajamissa melutaso ei saa ulkona ylittää melun A-painotetun ekvivalenttitason päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä aikaisemmin kaavoitetuilla alueilla yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB eikä uusilla kaava-alueilla yöohjearvoa 45 dB.

- Asuin- ja majoitushuoneissa on ohjeena, että ulkoa kantautuvasta melusta aiheutuva melutaso sisällä alittaa melun A-painotetun ekvivalenttitason päiväohjearvon (klo 7-22) 35

dB ja yöohjearvon (klo 22-7) 30 dB. Opetus- ja kokoontumistiloissa (esim. koulut ja päiväkodit) sovelletaan ainoastaan melutason päiväohjearvoa 35 dB. Liike- ja toimistohuoneissa sovelletaan melutason päiväohjearvoa 45 dB. (Turengintien meluselvitys, Pöyry Finland Oy 2014)

Melutason yleiset ohjearvot on esitetty myös kuvan 44 taulukossa.

Alueen kuvaus	Päiväajan (klo 7 – 22) keskiäänitason ohjearvot	Yöajan (klo 22 – 7) keskiäänitason ohjearvot
<b>Ulkona</b>		
Asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä hoito- ja oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	45 – 50 dB <sup>1) 2)</sup>
Loma-asumiseen käytettävät alueet, leirintäalueet, virkistysalueet taajamien ulkopuolella ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB <sup>3) 4)</sup>
<b>Sisällä</b>		
Asuin-, potilas- ja majoitushuoneet	35 dB	30 dB
Opetus- ja kokouksetilat	35 dB	-
Liike- ja toimistohuoneet	45 dB	-

1) Uusilla alueilla melutason yöohjearvo on 45 dB.

2) Oppilaitoksia palvelevilla alueilla ei sovelleta yöohjearvoa.

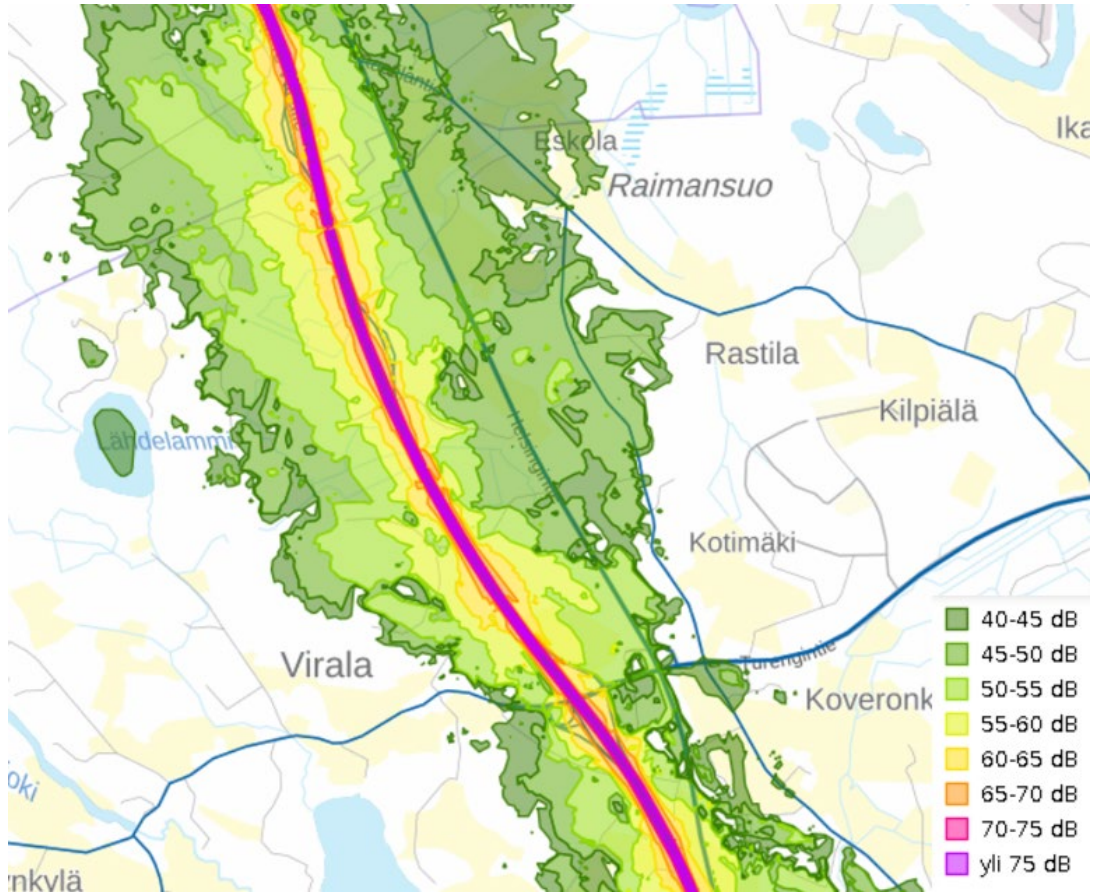
3) Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleensä käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.

4) Taajamissa loma-asumiseen käytettävillä alueilla voidaan soveltaa asumiseen käytettävien alueiden ohjearvoja  $L_{Aeq07-22} = 55$  dB ja  $L_{Aeq22-07} = 50$  dB (vanhat alueet), 45 dB (uudet alueet).

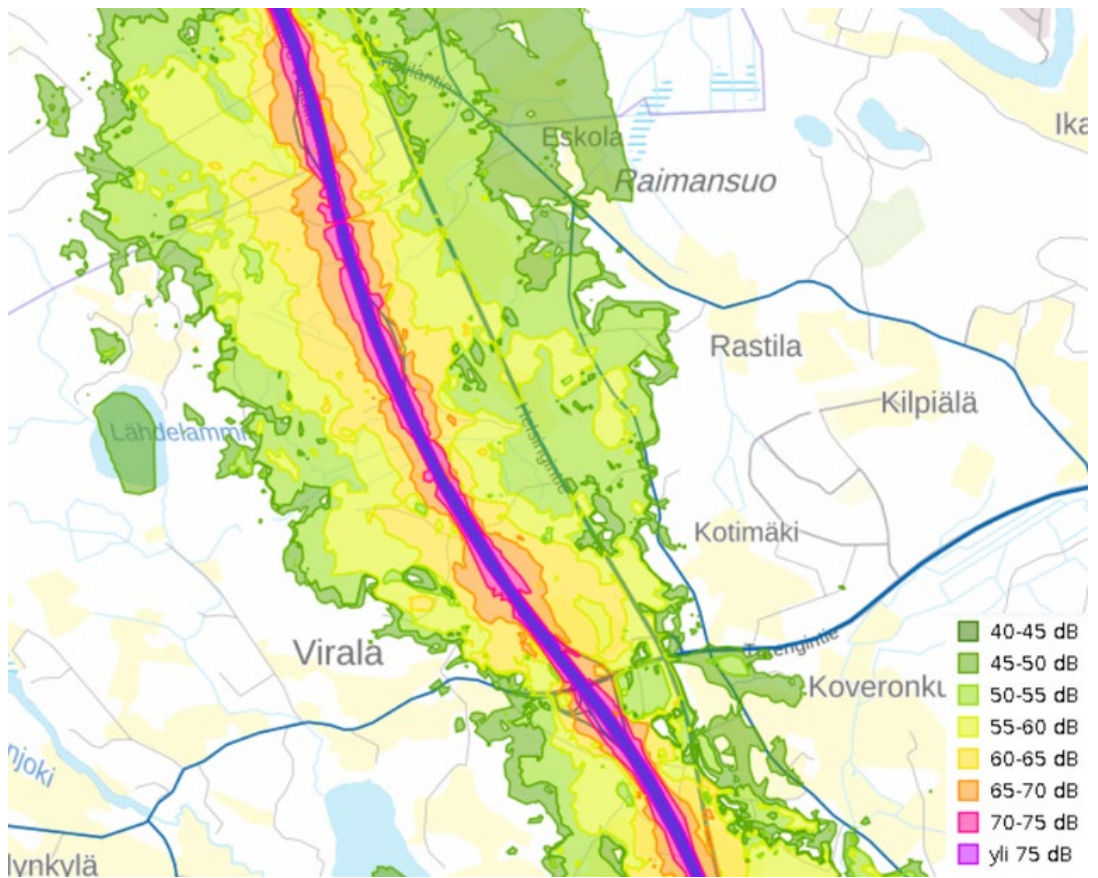
Kuva 44. Melutason yleiset ohjearvot (Vnp 993/1992) (ETL-Vt3, Meluselvitys)

Suunnittelualueen länsipuolella sijaitseva moottoritie aiheuttaa lähiympäristöön liikennemelua ja taustakohinaa, joka saattaa etenkin peltoaukeilla levitä laajalle alueelle. Myös maantien 130 osalta liikenne saattaa paikoitellen aiheuttaa melua, mutta tiestä lähtevä melu sulautuu moottoritien kanssa yhteen teiden sijaitessa lähes vierekkäin.

Valtatien 3 osalta on tehty maanteiden meluselvitys viimeksi vuonna 2022 välillä Nurmijärvi – Ikaalinen osana Väyläviraston maanteiden EU-meluselvitystä. Kyse on EU:n ympäristömeludirektiivin (2002/49/EY) mukaisesta meluselvityksestä. Selvityksessä melun leviämistä valtatie ympäristöön on selvitetty mallintamalla melun leviämistä maastomallin, liikennetietojen, melutietojen ja -mittausten sekä melumallin avulla. Melun esiintymistä alueella ei siten ole mitattu mittauksilla, vaan mallinnettu tietoteknisesti. Meluselvitys antaa hyvän kuvan melun leviämisestä ja erityisesti maastonmuotojen vaikutuksesta melun leviämiseen. Oheisissa kuvissa 45 ja 46 on esitetty selvityksen perusteella lasketut yöajan ja päiväajan keskiäänitason meluarvot suunnittelualueella



Kuva 45. Moottoritien yöajan keskiäänitasot (22-7) suunnittelualueella

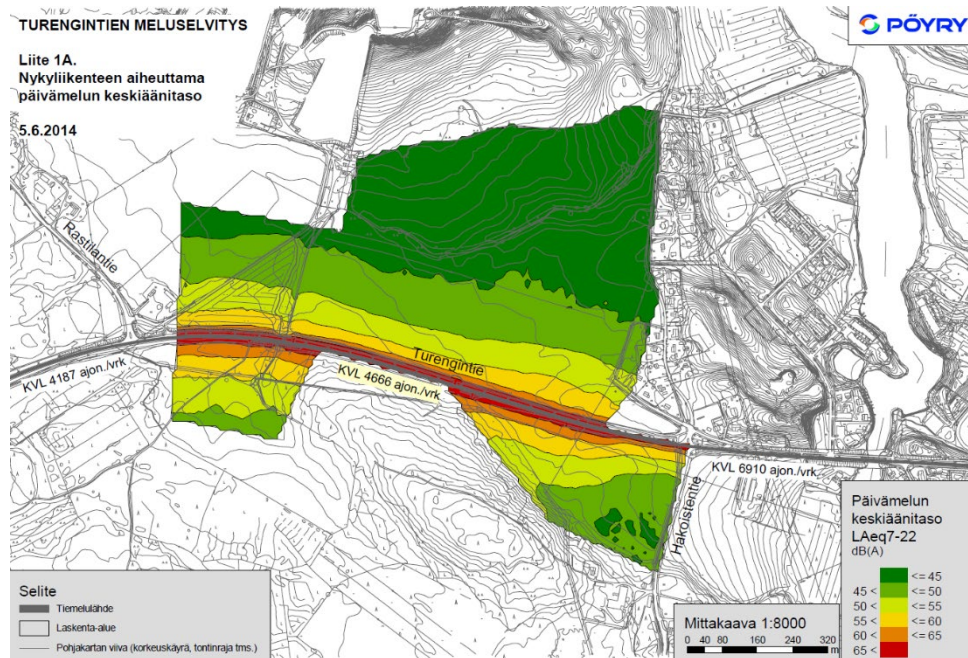


Kuva 46. Moottoritien päiväajan keskiäänitasot (7-22) suunnittelualueella

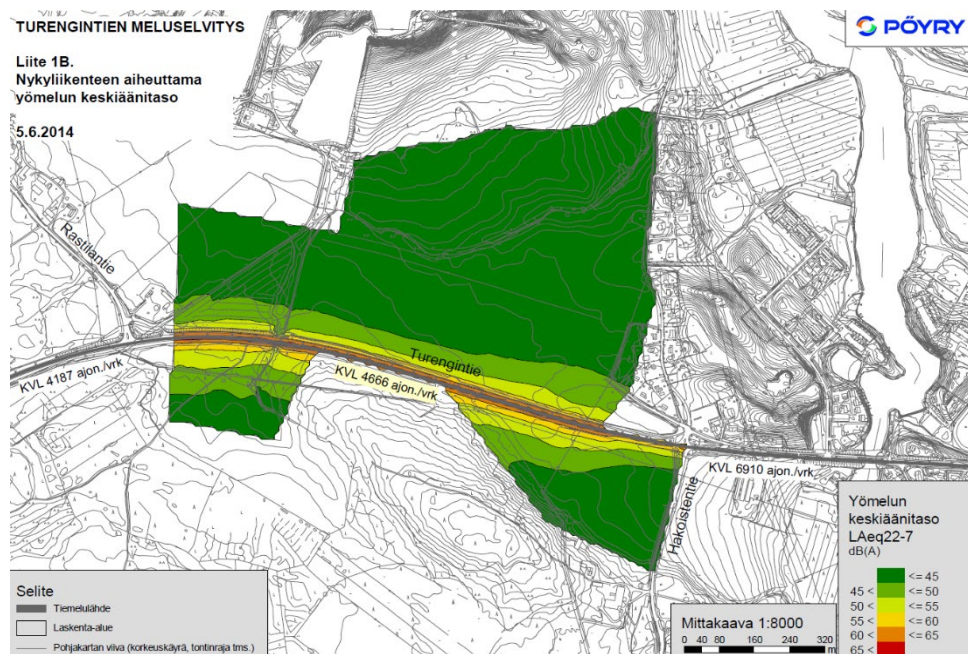


Suunnittelualueella oleva teollisuus ja siihen liittyvä raskas liikenne on keskittynyt Rastikankaan alueelle, missä niiden toiminnasta mahdollisesti aiheutuva ympäristöhäiriö kohdentuu hyvin rajatulle alueelle. Teollisuusalue sijaitsee liikenteellisesti edullisella paikalla aivan Turengintien tuntumassa. Liikenne alueelta suuntautuu pitkälti moottoritille päin. Tällöin toiminnasta ei aiheudu raskaan liikenteen läpikulkua varsinaisen taajamarakenteen sisällä. Toki Turengintiellä kulkee paljon autoja, niin henkilöautoja kuin raskasta liikennettäkin, joten melu saattaa häiritä ajoittain tien läheisyydessä asujia.

Turengintien liikennemelua on tutkittu Ilveslinnan asemakaavoituksen yhteydessä. Seuraavissa kuvissa on näytetty vuonna 2014 tehdyn melumittauksen nykytila sekä päivettä yöaikaisilla ohjearvoilla.

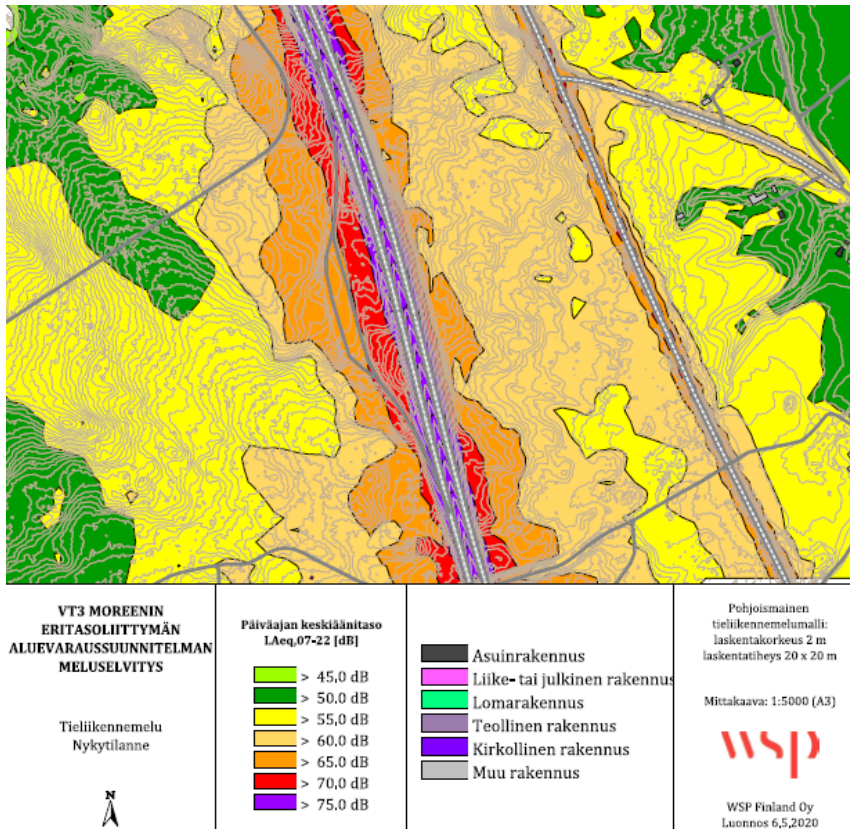


Kuva 47. Turengintien meluselvityksen vuonna 2014 nykyliikenteen aiheuttama päivämelun keskiäänitaso ((Turengintien meluselvitys, Pöry Finland Oy 2014). Vihreä väri osoittaa sallitun melutason alueella.

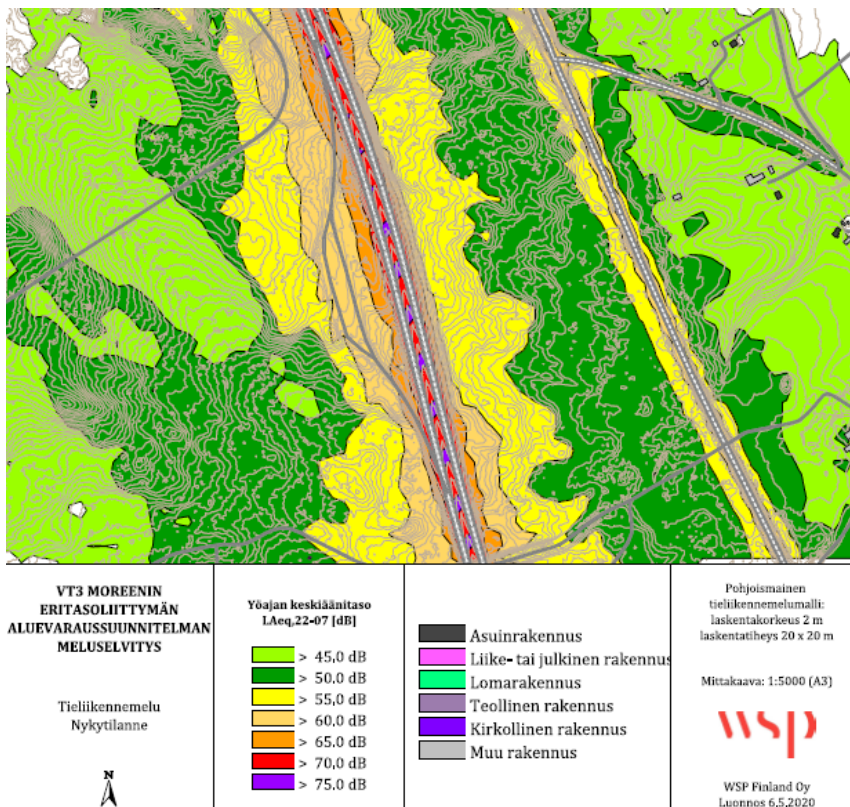


Kuva 48. Turengintien meluselvityksen vuonna 2014 nykyliikenteen aiheuttama yömelun keskiäänitaso (Turengintien meluselvitys, Pöry Finland Oy 2014). Vihreä väri osoittaa sallitun melutason alueella.

WSP Finland Oy on tutkinut liikenteen melua liittymän Moreeni-Rastikangas eritasoliittymän aluevarausuunnitelmaan (2020). Ympäristömeluselvityksen melualuekartat ulottuvat muutamia satoja metrejä myös kaava-alueelle. Nämä tieliikenteen nykytilan melukartat on esitetty kuvissa 49 ja 50.

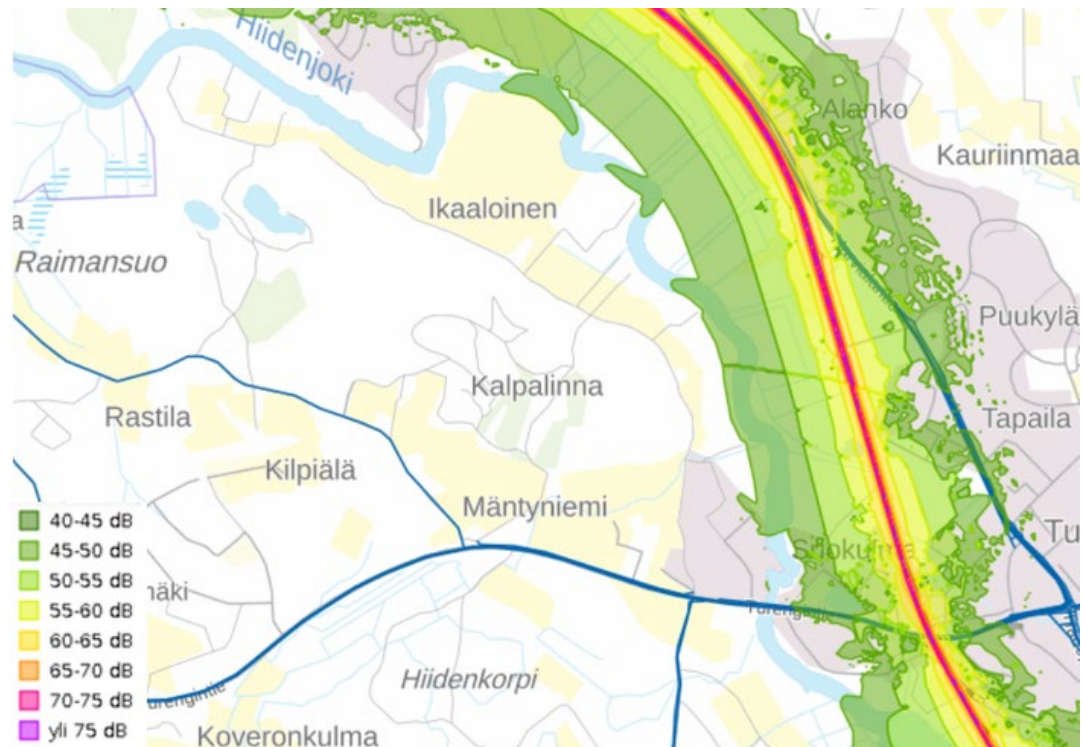


Kuva 49. Päiväajan keskiäänitaso vt3 Moreenin eritasoliittymän aluevarausuunnitelman mukaisesti.

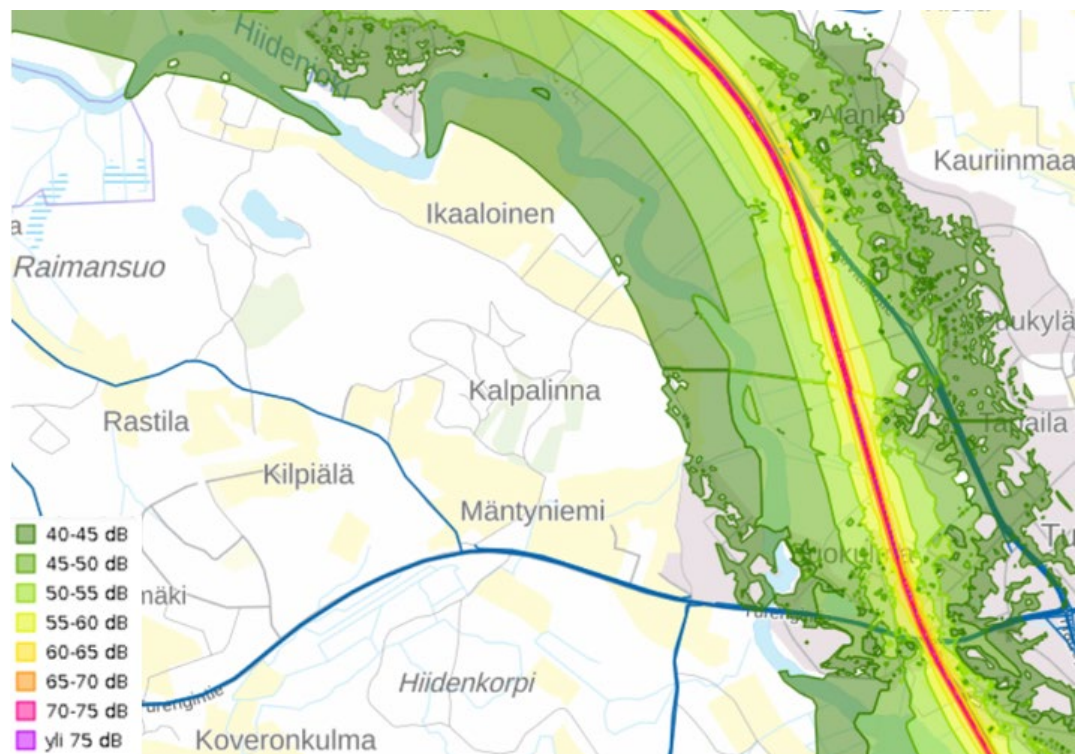


Kuva 50. Yöajan keskiäänitaso vt3 Moreenin eritasoliittymän aluevarausuunnitelman mukaisesti.

Junarata kulkee etelä-pohjoissuunnassa alle kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta sen itäpuolella. Tällöin raideliikenteen melu saattaa kantautua myös suunnittelualueelle etenkin Hiidenjoen ympäristössä. Varsinkin yksittäisten tavarajunien melu saattaa kantautua öisin pitkällekin, vaikka keskiäänitason raja-arvo ei ylittyisikään.



Kuva 51. Rautatien päiväajan keskiäänitaso (Väylävirasto, Rautateiden EU-meluselvitys 2022. Päärata välillä Kerava-Lempäälä)



Kuva 52. Rautatien yöajan keskiäänitaso (Väylävirasto, Rautateiden EU-meluselvitys 2022. Päärata välillä Kerava-Lempäälä)

## 2.9.4 Pilaantuneet maa-alueet

Maaperän tilan tietojärjestelmässä (MATTI) on tieto kahdesta suunnittelualueella sijaitsevasta pilaantuneiden maa-alueiden riskikohteesta. Toinen kohteista on Teboilin huoltoaseman alue (id 20609) ja toinen Sammon puutarhan alue (id 145112). Lisäksi PIMA-kohde on inventoitu olevaksi Mäntyniemessä Mäntyniemenraitin läheisyydessä. Janakkalan vesi on lausunut kaavaluonnoksen lausunnossaan, että "kaavaluonnoksessa PIMA-kohteena mainitun Teboil Hiidenportin huoltoaseman jakelualueen rakenteet on saneerattu 2017 eikä Janakkalan Veden tiedon mukaan mitään indikaatiota maaperän tai pohjaveden likaantumisen ole löytynyt, vaikka alueesta on tieto maaperän tilan tietojärjestelmässä pilaantuneiden maa-alueiden riskikohteena. Mäntyniemestä Mäntyniemenraitin läheisyydestä mainittu PIMA-kohde liittyy rivitalon öljysäiliön hajoamiseen, josta ei jälkikäteen ole löytynyt merkkejä maaperästä tai pohjavedestä. Kumpikin kohde sijaitsee Janakkalan Veden vedenottoon nähden alavirran puolella ja jo asemakaavoitetulla alueella eli kuuluu myös Janakkalan Veden vesihuollon toiminta-alueeseen ja huleveden viemärintialueeseen."

## 2.9.5 Haitalliset vieraslajit

Kaavaa varten laaditussa luontoselvityksessä on selvitty myös haitallisten vieraslajien esiintyminen. Vieraslajeista isosorsimo on levinnyt Hiidenjoen rannoilla laajoiksi kasvustoiksi, joiden hävittäminen voi olla käytännössä jo mahdotonta. Vahvana kilpailijana laji syrjäyttää alkuperäisiä kosteikkolajejamme ja muodostaa luhdille laajoja lähes yksilajisia kasvustoja. Komealupiini taas on levinnyt hyvin laajalti Kalpalinnan alueella. Kasvia esiintyy eniten vanhoilla soranotto-alueilla. Lupiinin esiintyminen on haitallisinta Kiianlinnan ympäristössä, jossa se saattaa syrjäyttää merkittäviä paahdeympäristöjen putkilokasvilajeja ja samalla hävittää uhanalaisia hyönteisiä.

## 3. SUUNNITTELUTILANNE

### 3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää (MRL 4 §). Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat valtioneuvoston hyväksymiä alueiden käyttöä ja aluerakennetta koskevia tavoitteita.

Valtioneuvosto päätti uudistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätös korvaa valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Valtioneuvoston päätös tuli voimaan 1.4.2018.

Kestävä aluerakenne ja alueidenkäyttö koostuvat erikokoisista, toimivista ja elinympäristöltään laadukkaista yhdyskunnista, tehokkaista ja toimintavarmista liikenneyhteyksistä ja energiahuollosta sekä elinvoimaisesta luonto- ja kulttuuriympäristöstä. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden avulla vähennetään yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:

#### Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

#### Tehokas liikennejärjestelmä

Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

### Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Ehkäistään melusta, värinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

### Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta. Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden säilymisestä.

### Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Varaudutaan bio- ja kiertotalouden kasvuun osana Suomen uusiutuvaa elinkeinorakennetta ja kiinnitetään huomiota luonnonvarojen sijoittumiseen ja niiden kestäviin hyödyntämisedellytyksiin. Bio- ja kiertotalouden edistämiseksi huomioidaan tuotantolaitosten lisäksi logistiikan toimivuus. Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. ([www.valtioneuvosto.fi](http://www.valtioneuvosto.fi))

## 3.2 Häme-ohjelma 2018+

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava sekä maakunnan kehittämisen lähivuosien tavoitteet osoittava maakuntaohjelma.

Häme-ohjelma muodostuu maakuntasuunnitelmasta 2040 ja maakuntaohjelmasta 2018–2021. Häme-ohjelma on kokonaisuus, johon sisältyy analyysi alueen kehittämistarpeista, pitkän aikavälin strategiset tavoitteet sekä valinnat ja keinot, joilla edistetään Kanta-Hämeen elinvoimaa ja kilpailukykyä.

Maakuntasuunnitelmassa määritellään Kanta-Hämeen kehittämisen pitkän aikavälin päämäärä ja tavoitteet, joihin perustuu myös maakuntakaavan valmistelu. Maakuntasuunnitelman strategiset painopisteet ovat:

- kasvukäytävät ja saavutettavuus
- monipuolinen asuminen ja hyvinvointi
- biotalous ja luonnonvarojen kestävä käyttö
- valmistavan teollisuuden mahdollisuudet
- kansainvälistyminen ja vetovoima.

Näihin painopisteisiin on perustunut myös maakuntakaava 2040 laatiminen.

Maakuntaohjelma 2018–2021 sisältää maakunnan mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet. Keskeisenä kehittämisen visiona on edelleen se, että ihmiset haluavat ja voivat tehdä työtä, asua ja viihtyä Hämeessä. ([www.hameenliitto.fi](http://www.hameenliitto.fi)) Maakuntaohjelman toimintalinjat ovat:

- uudistuva ja muutosjoustava Kanta-Häme
- kasvukäytävistä elinvoimaa Kanta-Hämeeseen
- hyvä arki Kanta-Hämeessä.

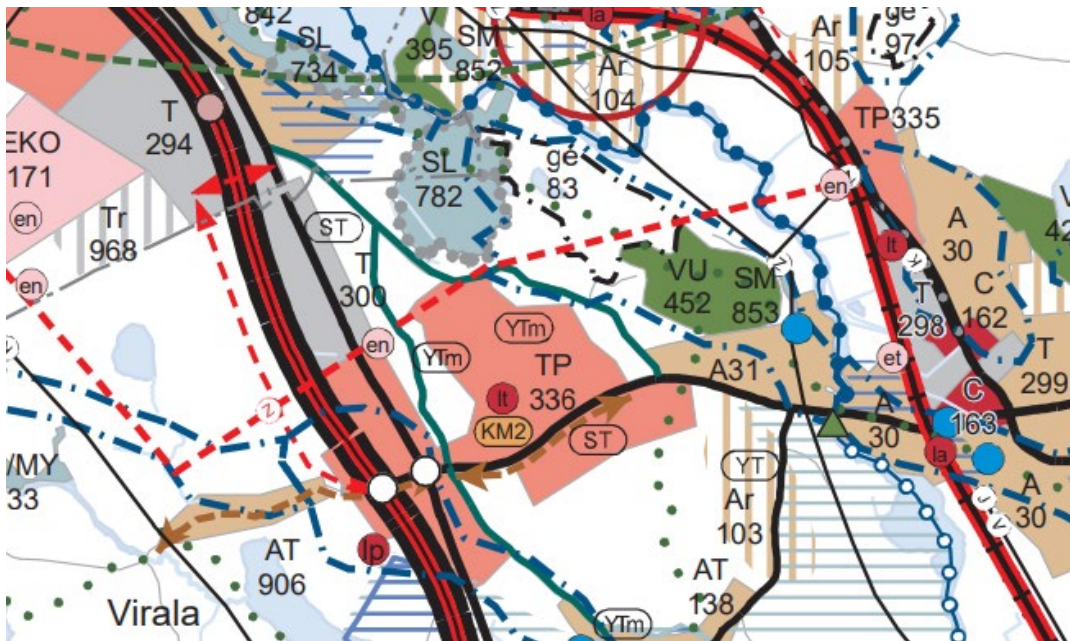
Uuden maakuntaohjelman, Vihreän kasvun Häme 2022 – 2025 valmistelu käynnistettiin elokuussa 2020 ja se esitellään maakuntavaltuustolle marraskuussa 2021. Maakuntaohjelmassa tullaan huomioimaan hallituksen keväällä 2020 antaman päätöksen aluekehittämisen painopisteistä ja toteuttamisesta maakunnassa. Aluekehittämisen painopisteitä kaudelle 2020–2023 ovat:

1. Ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
  2. Kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet
  3. Uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen (tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta)
  4. Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana
  5. Osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy
- Koronapandemialla on merkittäviä vaikutuksia aluetalouteen. Korjaavia toimenpiteitä on käynnistetty, mutta pidemmän aikavälin tavoitteet ja jälleenrakennustoimet tulee huomioida maakuntaohjelmassa. (www.hameenliitto.fi)

### 3.3 Maakuntakaava

Maakuntakaava on maakunnan liiton laatima yleispiirteinen suunnitelma maakunnan alueiden käytöstä. Maakuntakaavalla varataan asumisen, liikenteen, teknisen huollon, suojelun, virkistystyksen, palveluiden ja yritystoiminnan kannalta tarpeelliset maa-alueet maakunnan mittakaavassa pitkällä tähtäimellä. Maakuntakaavassa ei käsitellä maankäytön yksityiskohtia, vaan ne ratkaistaan kuntien laatimilla yleis- ja asemakaavoilla.

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa osayleiskaavaa tai asemakaavaa. Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040 on kokonaismaakuntakaava, mikä tarkoittaa, että kaava kattaa alueellisesti koko maakuntamme. Maakuntakaava on tullut voimaan 12.9.2019 ja saanut lainvoiman 21.10.2021. Maakuntakaava on voimaan tullessaan kumonnut kaikki aiemmat maakuntakaavamme, joita ovat vuonna 2006 vahvistettu kokonaismaakuntakaava sekä ensimmäinen ja toinen vaihemaakuntakaava.



Kuva 53. Ote Kanta-Hämeen maakuntakaavasta 2040.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa (pdf-muotoinen) on osoitettu osayleiskaava-alueelle seuraavia varauksia / merkintöjä:

- Työpaikka-alue TP (Rastikangas 336)
- Teollisuus- ja varastoalue T (Rastila 300)
- Taajamatoimintojen reservialue Ar (103)
- Taajamatoimintojen alue A (Mäntyniemi 31)
- Urheilualue VU (Kalpalinnan alamäkikeskus 452)
- Luonnonsuojelualue SL (Miemalanharju - Raimansuo 782)
- Muinaismuistoalue SM (Vähä-Hiisi 1 ja 2, 853)
- Arvokas geologinen muodostuma ge (Rastilanharju 83)
- Maakunnallisesti merkittävä maisema-alue (Janakkalan kartanomaisemat 24)
- Natura-alue (Raimansuo – Miemalanharju SAC)
- Laivaväylä ja Veneväylä
- Voimajohtolinja (110+110 kV)

- Ohjeellinen uusi voimajohtolinja (110 kV)
- Energiahuollon kohde (Rastikangas)
- Kaupallisten palvelujen kohde (Vähittäiskaupan suuryksikkö KM2: 5000 k-m2)
- Tärkeä tai vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue (Tarinmaa 0416502, Kalpalinnanmäki 0416553)
- Ulkoilureitti
- Logistiikkatoimintojen kohde (It)
- Joukkoliikenteen vaihtopaikka (Ip)
- Kevyen liikenteen yhteystarve
- Pohjavedenottamo
- Historiallinen tielinja
- Seututie
- Eritasoliittymä
- Moottoritie, merkittävästi parannettava
- Virkistyskohde, matkailukohde tai venesatama (22)
- Kehitettävä matkailu- ja maisematie, muu yhdystie

Maakuntakaavan karttaa ja selostusta käytettäessä ja tulkittaessa tulee ottaa huomioon myös kaava-aineistoon sisältyvät oikeusvaikutteiset liitteet:

- Pienet luonnonsuojelualueet ja luontotyyppialueet ja niitä koskeva kartta ja alueluettelo: MYp, Sälimäen niitty, 0,52ha, arvokas perinnemaisema, kasvistosuojelu seudullinen.

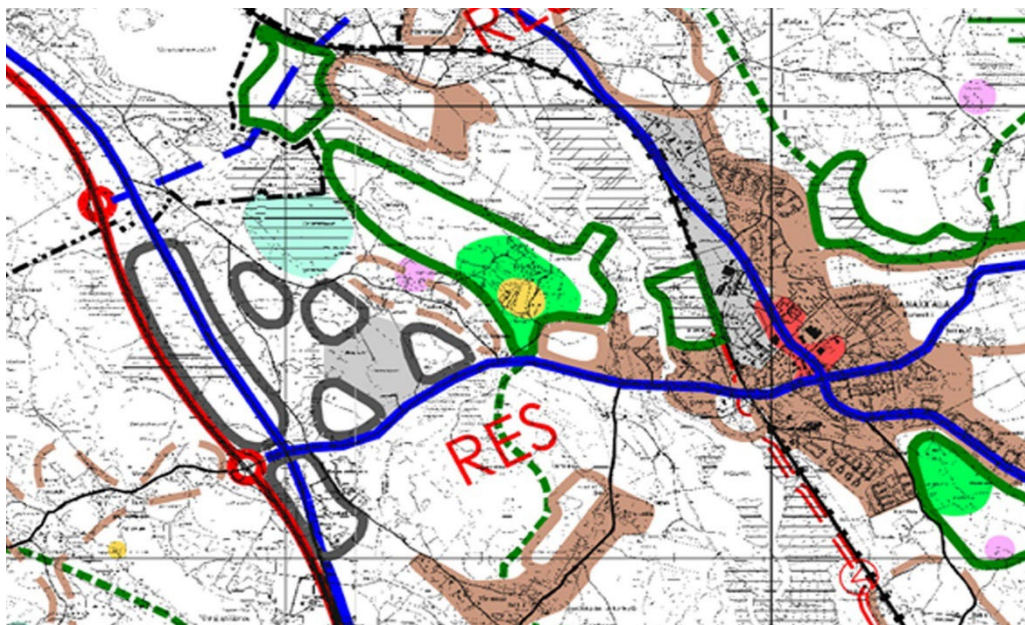
- Maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kohdemerkinnät ja niitä koskeva kartta ja alueluettelo:

- 11 Iso-Hiisi, Hiisi,
- 12 Tapiola, Vähä-Hiisi
- 31 Viralan työväentalo, Virala

### 3.4 Rakennemallit

#### Janakkalan rakennemalli 2030+

Janakkalan kunta on hyväksynyt vuonna 2010 maankäytönstrategian ts. rakennemallin, jonka tavoitevuosi on 2030. Rakennemallikartalla (kuva 54) on osoitettu pitkän aikavälin maankäytön tavoitteet aluevarausten muodossa. Suunnittelualueelle kohdistuvia tavoitteita ovat Rastikankaan teollisuusalueen työpaikka-alueiden laajentaminen sekä Turengin taajaman länsipuolisen alueen asumisen järjestäminen ja Kalpalinnan ympäristön matkailu- ja virkistysalueiden osoittaminen. Lisäksi rakennemallissa on osoitettu Raimansuon suojelualue sekä Rastilan kylämäisen asutuksen alue. Turengintien eteläpuoli on osoitettu reservialueeksi ja viheryhteystarve etelästä pohjoiseen.



Kuva 54. Ote Janakkalan maankäytön rakennemalli 2030+:sta.

Rakennemallin kolme pääperiaatetta ovat seuraavat:

Rakennemallin avulla varaudutaan kunnan hallittuun kasvuun, jolloin muodostetaan näkemys maankäytön rakenteesta ja kehityslinjoista sekä kehitettävistä alueista, taajamien laajentumissuunnista ja rakenteen sisällä olevista muutosalueista. Lisäksi ohjataan asuin-, työpaikka- ja palvelualueet vetovoimaisesti ja taloudellisesti ottaen huomioon väestön nettomuutto sekä asumisen väljyyden ja laatuvaatimusten lisääntyminen. Lisäksi yhdistetään kunnan osien vahvuudet ja vetovoimatekijät kokonaisuudeksi päämääränä kestävä kehitys ja hyvä ympäristö ja muodostetaan yhteinen aikataulutus uusien alueiden maanhankinnalle, rakentamiselle ja palvelutuotannolle.

Rakennemallin avulla tähdätään ehjään ja toimivaan yhdyskuntarakenteeseen ja arvioidaan yhdyskuntarakenteen toimivuutta riittävän erilaisilla vaihtoehdoilla. Näkökulmana ovat palvelut, liikenne, kunnallistekniikka ja vapaa-alueet. Painopiste on taajamissa, liikennekäytävissä, kylissä sekä haja-asutuksessa. Lisäksi hahmotetaan HHT-akseli logistisesti edullisia alueita sisältävänä virtamaisena runkona, jonka solmukohtia hyödynnetään erityisesti toimitila-alueiden sijoittelussa. Lisäksi hyödynnetään nykyistä yhdyskuntarakennetta varaamalla laajentumiseen rakenteellisesti ja toiminnallisesti eheyttäviä alueita. Erikseen osoitetaan maankäyttöalueet taajamatoiminnoille (asuminen, elinkeinot, palvelukeskustat), palveluverkostolle, liikennejärjestelmälle ja tekniselle huollolle sekä lisäksi virkistykseen, suojelulle, kylille, matkailulle ja haja-asutukselle.

Rakennemallin perusteella luodaan maankäytöllisin ratkaisuin pohjaa vaikuttaa myönteisesti seudulliseen yhteistyöhön asumisen, elinkeino- ja palvelurakenteen, virkistykseen, liikenteen ja kunnan raja-alueiden maankäytön ja palveluiden suhteen.

### **Alueelliset rakennemallit**

Kasvukäytävän seudullinen rakennemallityö valmistui vuonna 2014 ja sen jatkotyönä valmisteltu Hämeenlinnan seudun alueellinen rakennemalli 2040, osa 2, vuonna 2015. Rakennemallien tavoitevuosi on 2040.

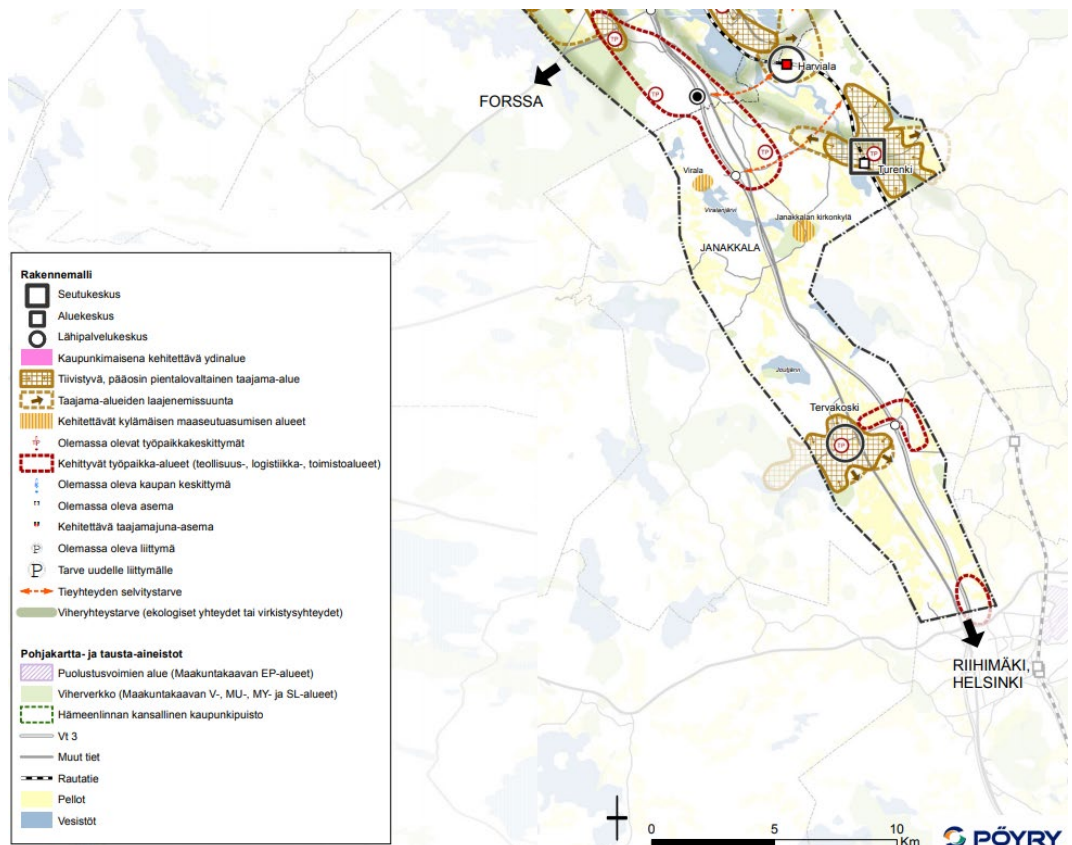
Työssä tarkasteltiin erityisesti maankäytön tiivistämis- ja täydentämismahdollisuuksia seudullisella tasolla, maankäytön laajentumista, seudullisten joukkoliikenneyhteyksien toteuttamismahdollisuuksia uusilla alueilla, alueiden poikittaisia liikenneyhteyksiä sekä moottoriteliittyviä ja niihin tukeutuvaa maankäyttöä. Maankäytön muutosalueiden tarkastelut laadittiin osayleiskaavatasolla, jossa Moreeni – Rastikankaan alueella tutkittiin erityisesti maankäytön vaiheistusta.

Rakennemallissa Moreeni-Rastikankaan alueet muodostavat laajan yhtenäisen työpaikkavyöhykkeen, joka jatkuu luoteis-kaakkosuunnassa valtatie 3 ja maantien 130 yli. Aluetta kehitetään ensisijaisesti raskaan teollisuuden, logistiikan ja pienyritystoiminnan keskittymänä. Raskaan liikenteen järjestämiseksi tulee varautua uuden eritasoliittymän rakentamiseen. Tarkemmassa suunnittelussa on syytä pohtia osa-alueittain alueen sisäisiä toimintoja sekä niiden toteuttamisjärjestystä. Alueen sisälle osoitettavien työpaikkakeskittymien väliin voidaan jättää ekologisia yhteyksiä.

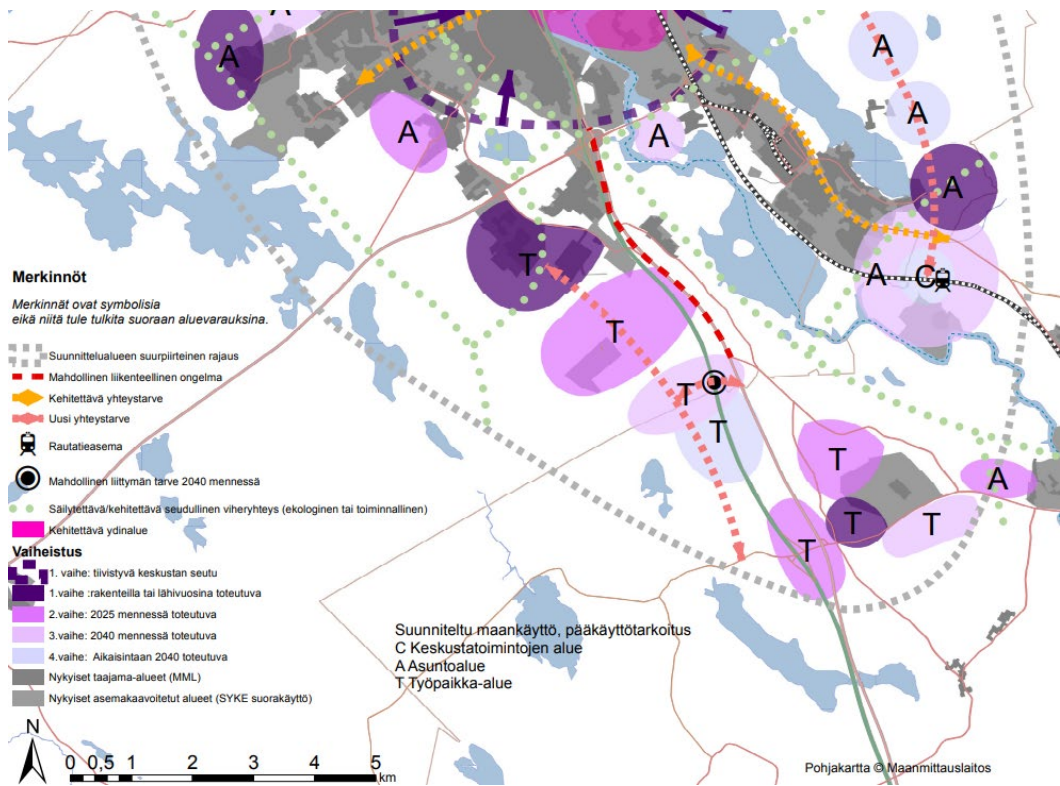
Moreeni-Rastikankaan osalta aluetta kehitetään valtakunnallisesti merkittävänä logistiikka-keskuksena sekä työpaikka-alueena. Vaikka Rastikankaan alueen kehittäminen on mahdollista ilman uusia liikenneyhteyksiä, tulee aluetta kehittää kokonaisuutena yli kuntarajojen. Moreenin alueen vaiheittaista rakentamista jatketaan pohjoisesta etelään siten, että osa-alueet pidetään mahdollisimman kompakteina ja säilytetään maankäytön resursseja myös tulevaisuuteen. Työpaikkarakentamisen matkatuotos on merkittävä, joten mm. seudun eteläisten työpaikka-alueiden vaihtoehtoisia liikenneyhteyksiä vt 10:lle ja vt 3:lle tulee tutkia tarkemmin.

Seudullisessa rakennemallissa 2040 on Hämeenlinnan kaupunkiseudun yhdyskuntarakennetta linjattu yhdessä Janakkalan Hämeenlinnan ja Hattulan kanssa, jonka mukaan taajamia ei lähdetä rakentamaan yhteen. Erityisesti yrityselämän ja työpaikkojen osalta kysymykset ovat kuntien yhteisiä. Yritysalueiden kehittämisessä keskeisenä tekijänä on sijainti Suomen kasvukäytävällä, joten paikallisesti merkittävänä kysymyksenä nähdään valtateiden 3 ja 10 hyödyntämisen mahdollisuudet.





Kuva 55. Ote Hattulan, Hämeenlinnan ja Janakkalan yhteisestä kasvukäytävärakennemallista. (Pöry 2014)



Kuva 56. Ote Hämeenlinnan seudun alueellisesta rakennemallista, osa 2. (Ramboll 2015)



Kuva 57. Ote rakentamisen vaiheistuksesta Moreeni-Rastikankaan alueella Rambollin rakennemallin mukaisesti.

### 3.5 Yleiskaavat

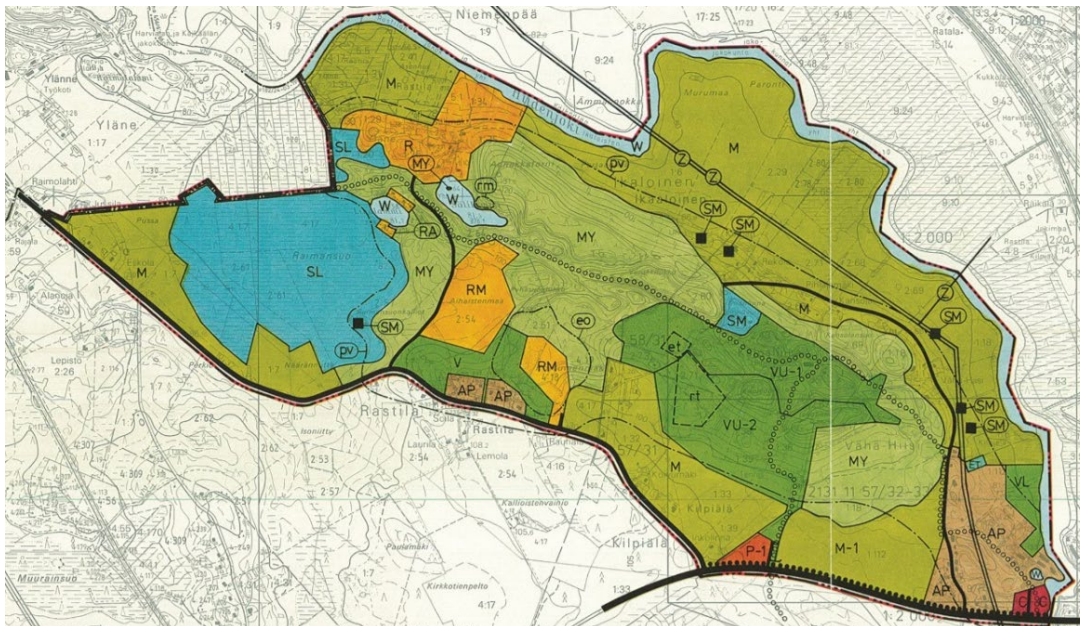
Suunnittelualueella on voimassa neljä eri-ikäistä yleiskaavaa, joista yksi on oikeusvaikutteinen ja kolme oikeusvaikutuksetonta.

#### 3.5.1 Turengin-Sälilammin osayleiskaava

Turengin-Sälilammin osayleiskaava vuodelta 1991 on suunnittelualueen ainoa oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Tämä osayleiskaava on käytännössä kokonaan suunnittelualueella. Turengin-Sälilammin osayleiskaava kumoutuu siinä vaiheessa, kun Rastila-Rastikankaan osayleiskaava saa lainvoiman.

Turengin-Sälilammin osayleiskaava on monin osin vanhentunut ja yleispiirteinen. Alueen moninaiset matkailupalvelujen alueet eivät ole toteutuneet. Myös asemakaavoitettujen asutusalueiden osalta kaava on monin paikoin vanhentunut.

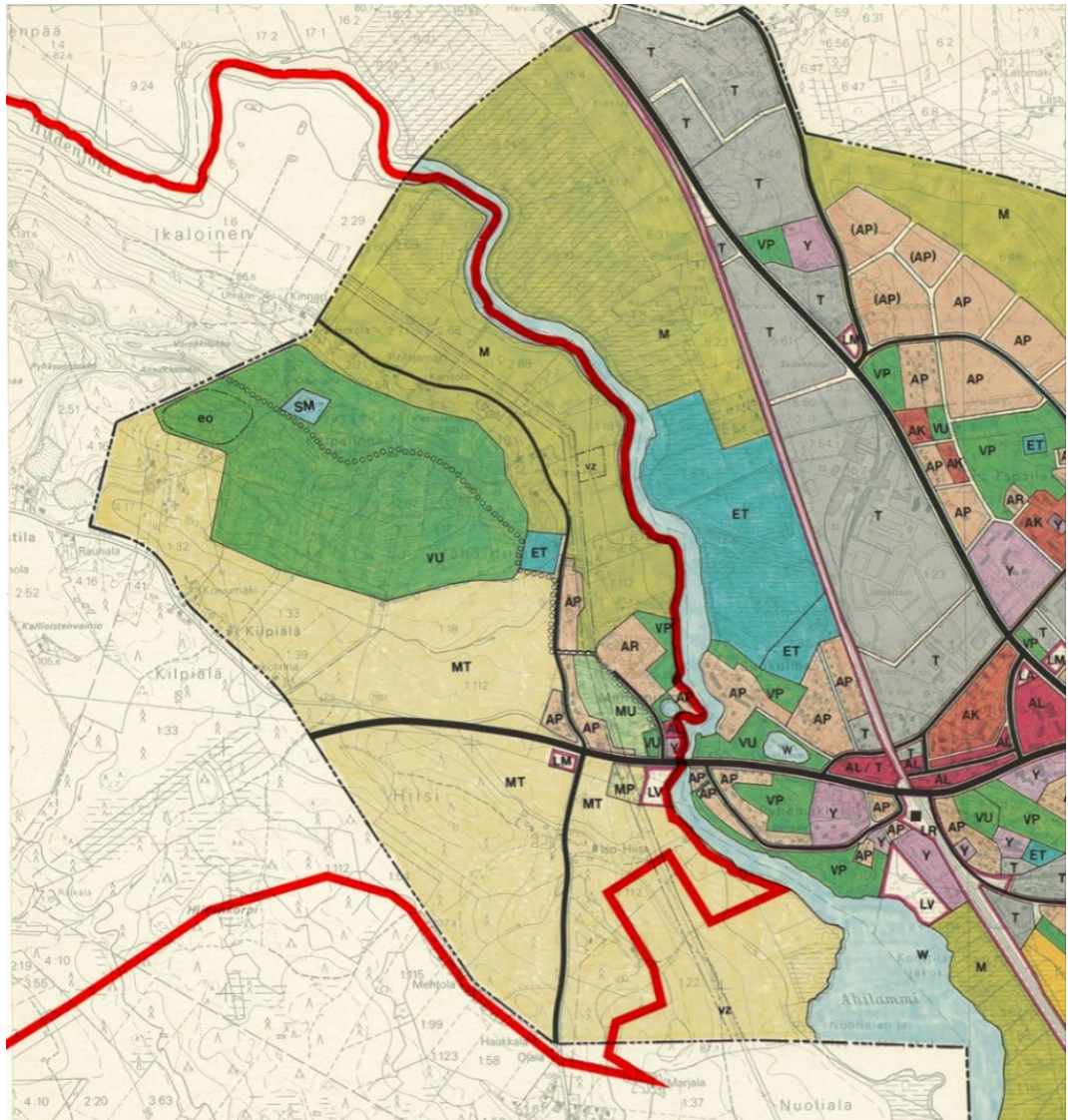
Turengin-Sälilammin osayleiskaavan alueeseen kuuluu Hiidenjoen rantaviivaa noin seitsemän kilometriä sekä lisäksi Sälilammin ja Likolammin alueet. Näiden alueiden rakennusohjeuksia ei ole kuitenkaan määritelty siten, että kaavaa olisi voitu käyttää rakennuslupien myöntämisen perusteena. Alueelle ei ole myöskään tehty 2000-luvun alkupuolella oikeusvaikutteista rantayleiskaavaa, jonka rakennuspaikat olisi mitoitettu rantarakentamisen osalta nykyisin Janakalassa voimassa olevien mitoituskäytänteiden mukaisesti.



Kuva 58. Ote Turengin-Sälilammin osayleiskaavasta, joka kuuluu kokonaisuudessaan kaava-alueeseen.

### 3.5.2 Turengin osayleiskaava

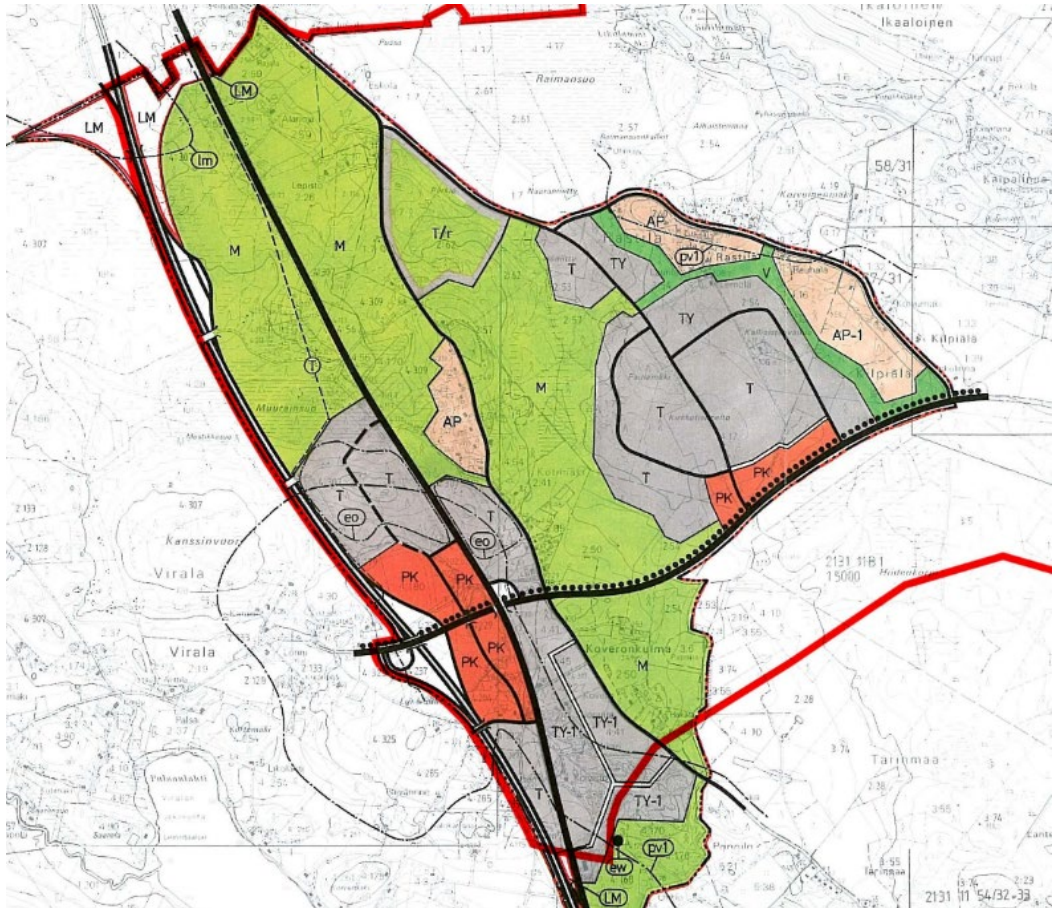
Turengin osayleiskaava vuodelta 1981 on oikeusvaikutukseton yleiskaava. Tästä osayleiskaavasta on suunnittelualueella voimassa vain Hiidenjoen länsipuolen Turengintien eteläpuoleinen osa.



Kuva 59. Ote Turengin osayleiskaavasta, johon suunnittelualueen rajaus on merkitty punaisella.

### 3.5.3 Turengin-Viralan osayleiskaava

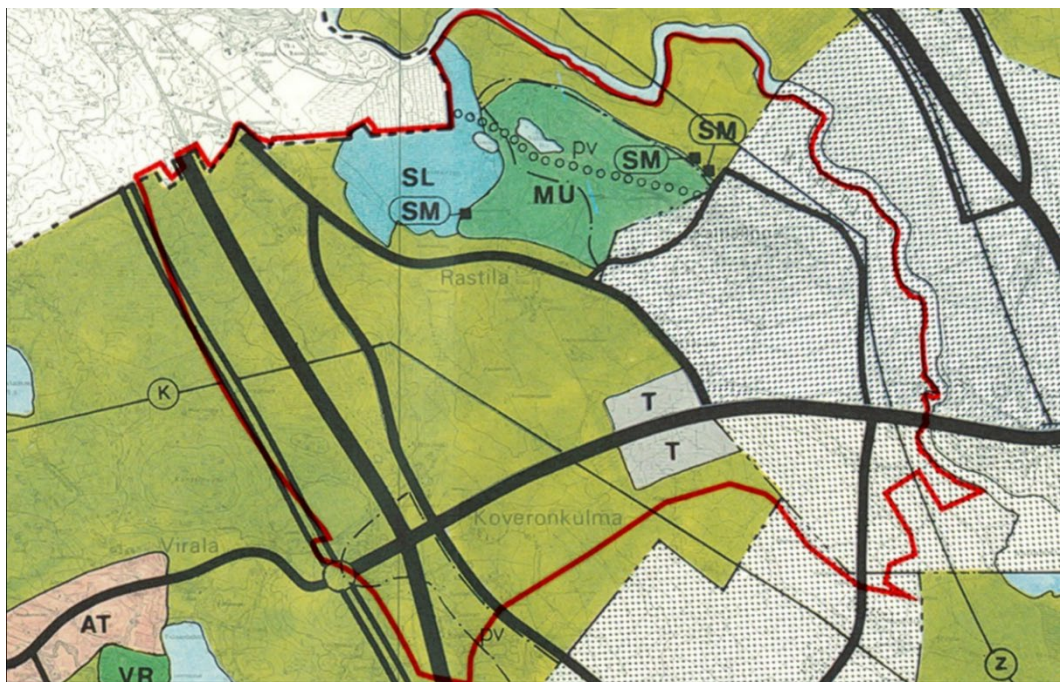
Turengin-Viralan osayleiskaava vuodelta 1992 on oikeusvaikutukseton. Suunnittelualueen Rastilantien eteläpuoleinen alue kuuluu tämän kaavan alueeseen aina suunnittelualueen eteläiselle rajalle asti.



Kuva 60. Ote Turenkin-Viralan osayleiskaavasta, johon suunnittelualueen rajaus on merkitty punaisella.

### 3.5.4 Janakkalan osayleiskaava

Janakkalan yleiskaava vuodelta 1983 on myös oikeusvaikutuksen. Tästä koko Janakkalaa koskevasta yleiskaava-alueesta on suunnittelualueella voimassa vain pieni osa. Käytännössä edellä mainitut osayleiskaavat kattavat suunnittelualueen siten, että vain Turenkien etelä-kaakkoispuoleinen alue on osin Janakkalan yleiskaavan alueella.

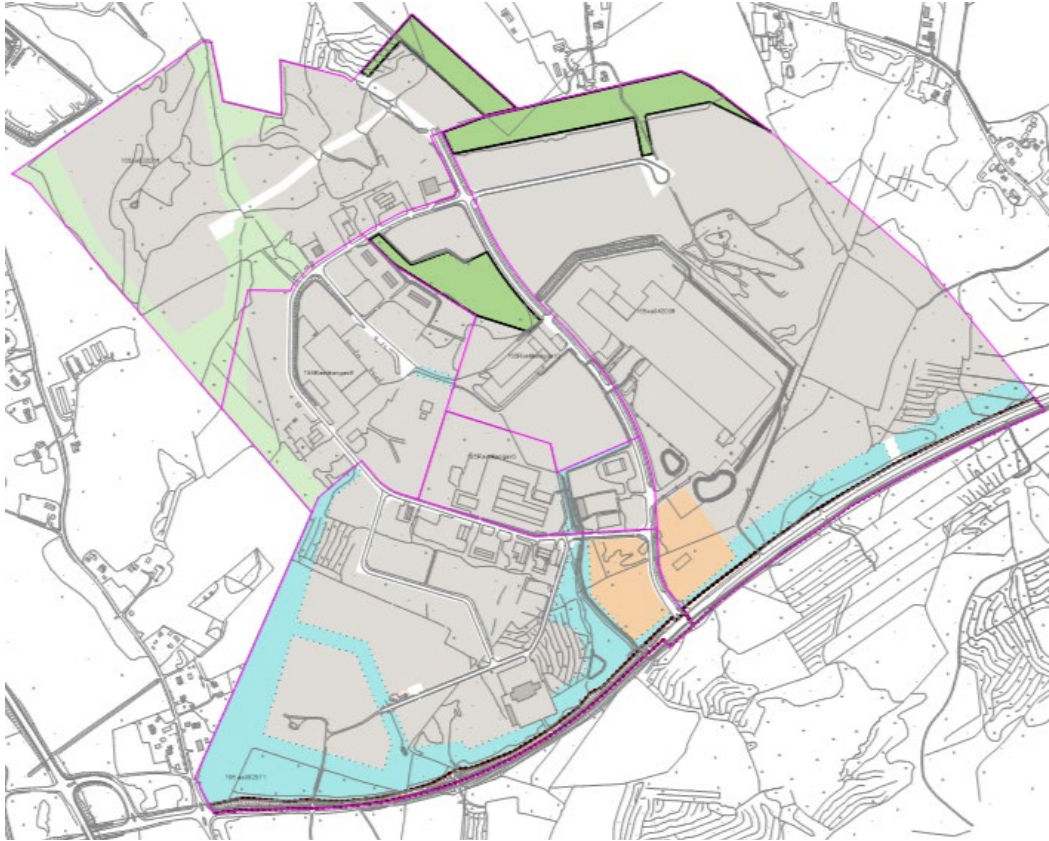


Kuva 61. Ote Janakkalan yleiskaavasta. Suunnittelualue rajattu punaisella.

Kaikki suunnittelualueen voimassa olevat yleiskaavat ovat vanhentuneita ja niihin sisältyy muutostarpeita.

### 3.6 Asemakaavat

Teollisuus- ja työpaikka-alueet keskittyvät Turengintien pohjoispuolelle Rastikankaan alueelle. Tämän työpaikka-alueen asemakaavoitetut alueet muodostavat noin 185 ha laajuisen kokonaisuuden. Rastikankaan alueen vanhimmat asemakaavat ovat vuodelta 1992. Rastikankaan alueen viimeisin asemakaava ja asemakaavan muutos Rastikangas 13, on vuodelta 2020. Kanssin alueen asemakaavoitus (valtatie 3 ja maantie 130 välisellä alueella) on vireillä. Kaavaluonnokset A ja B ovat nähtävillä 27.4.-27.5.2023.



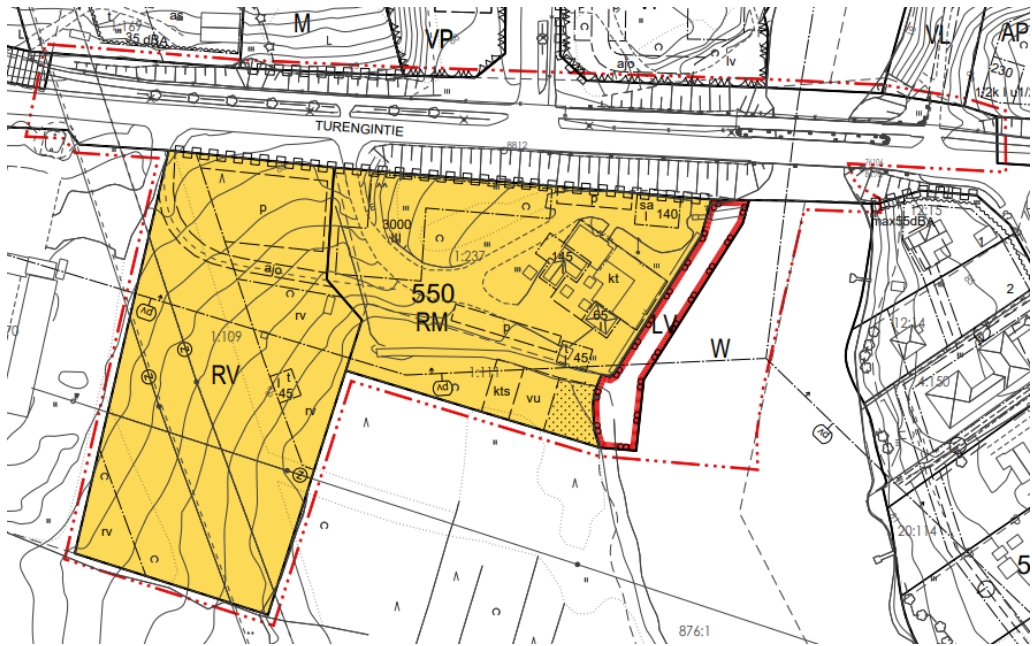
Kuva 62. Ote Rastikankaan ajantasa-ase­makaavasta. Turengintien pohjoispuolella oleva, kuvassa esitetty ajantasa-ase­makaava kuuluu kokonaisuudessaan suunnittelualueeseen.

Mäntyniemen ja Ilveslinnan asuinalueet muodostavat pientalorakentamiseen tarkoitetun asemakaavoitetun kokonaisuuden. Mäntyniemen alue muodostuu useammasta eri asemakaavasta, joista vanhimmat asemakaavat ovat valmistuneet vuonna 1974 ja uusin vuonna 2009. Ilveslinnan pientalovaltainen asuinalue on asemakaavoitetuista alueista uusin ja sen on pinta-alaltaan noin 40 hehtaaria. Alue sijaitsee Turengintien ja Kalpalinnan harjujakson välisellä peltoalueella. Kaava on saanut lainvoiman vuonna 2016 ja pientaloalueen rakentuminen on alkanut vuonna 2018.

Suvirannan alueella on valmistunut asemakaava ja asemakaavan muutos vuonna 2019. Tämä Turengintien eteläpuolelle, Hiidenjoen rannalle sijoittuva asemakaava mahdollistaa alueelle matkailua palvelevien rakennusten korttelialueen.

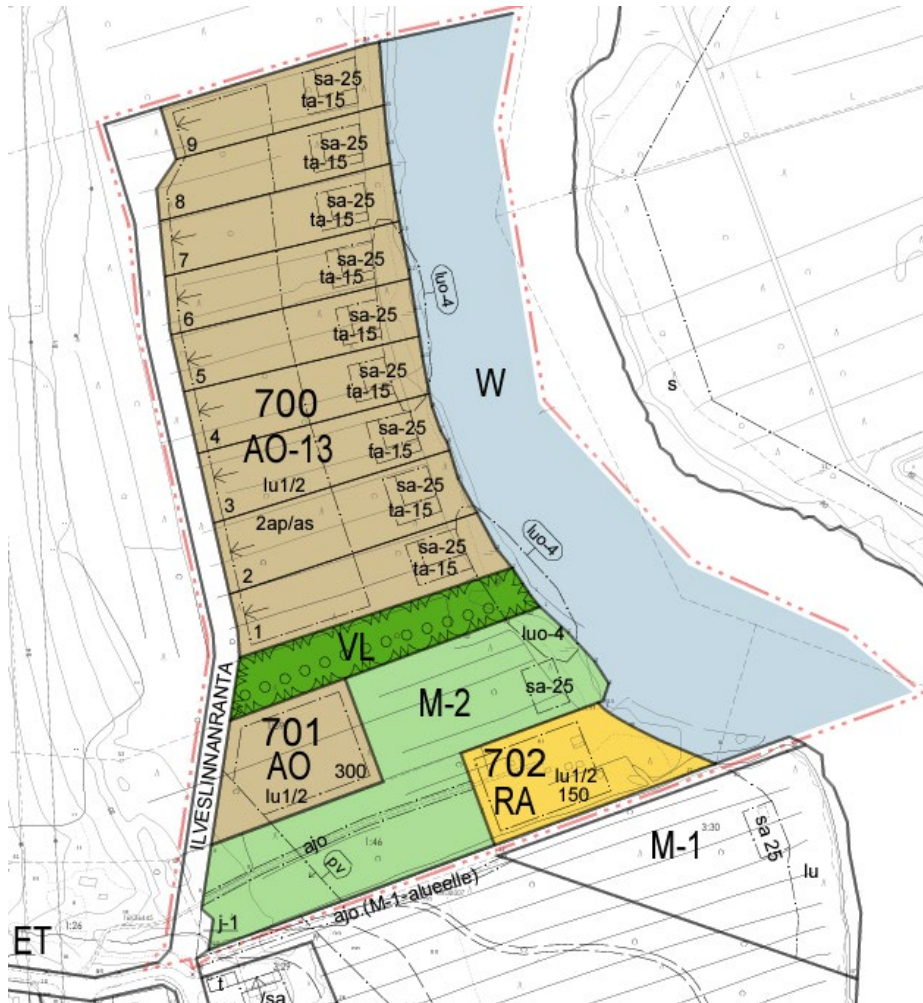


Kuva 63. Ote Turengin ajantasa-aseмкаaavasta. Hiidenjoen länsipuolella oleva, kuvassa esitetty ajantasa-aseмкаaava kuuluu kokonaisuudessaan suunnittelualueeseen.



Kuva 64. Ote Turengin Suvirannan aseмкаaavan ja aseмкаaavan muutoksesta.

Ilveslinnanrannan aseмкаaava on hyväksytty valtuustossa 13.12.2021 § 174. Kaavassa on osoitettu mm. yhdeksän uutta omarantaista pientalotonttia.



Kuva 65. Ilveslinnanrannan asemakaava.

Suunnittelualueen ainoa ranta-asemakaava sijaitsee Hiidenjoen rannalla rajoittuen etelän suunnassa Annakantornin alueelle lähelle Säililammia. Sälinmäen ranta-asemakaava ja ranta-asemakaavan muutos on saanut lainvoiman v. 1998 ja sen pinta-ala on n. 13 ha.



Kuva 66. Sälinmäen ranta-asemakaava ja ranta-asemakaavan muutos vuodelta 1998.

### 3.7 Kaava-alueelta laaditut selvitykset

#### 3.7.1 Asemakaavoitusta varten laaditut selvitykset

Suunnittelualueelle on tehty selvityksiä liittyen mm. alueen asemakaavoitukseen sekä mahdolliseen tulevaan asemakaavoitukseen tai alueen muuhun maankäyttöön. Nämä selvitykset palvelevat myös yleiskaavoitusta. Tällaisia selvityksiä ovat:

- Rakennettavuusselvitykset Rastikankaan alueelle. Alustava rakennettavuusselvitys tehty myös Hiidenkorven alueelta Turengintien eteläpuolelta.
- Hulevesiselvitys 2011; Hiidenkorpi ja Rastikangas 12. (Christof Siivonen 2011)
- Luontotarkastelu (sis. liito-oravakartoituksen); Hiidenkorpi ja Rastikangas 12. (Christof Siivonen 2011)
- Maisematarkastelu; Hiidenkorpi ja Rastikangas 12. (Christof Siivonen 2011)
- Turengin asemakaava-alueiden luontoselvitys (Ympäristösuunnittelu Enviro 2004)
- Turengintien liikennejärjestelyjen kehittäminen (Ramboll 2010)
- Janakkala Rastila, Asemakaava-alueen inventointi (arkeologia), (Kreetta Lesell 2007)
- Janakkala Vähä-Hiisi 1 ja 2, Moniperiodisten kohteiden kaivaus Fingridin uudistettavien sähköjohtopylväiden kohdalla (Kreetta Lesell 2008)
- Turengintien meluselvitys, Janakkala (Pöry Finland Oy 2014)

#### 3.7.2 Yleisselvitykset Janakkalan alueelta

Suunnittelualueen alueelle tai sen lähialueille on laadittu seuraavat selvitykset:

- Liikennetarkastelu 2010, mt 292 Turengintien liittymät
- Hajali-liikenneselvitys 2012, liikennemalli Turenki
- Mt130 ja Mt292 liikenneselvitys; Maankäytön kasvu ja nykyisen tieverkon toimenpidetarpeet Hämeenlinnan ja Janakkalan alueella (Trafix 2017)
- Janakkalan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma 2014. (Pöry Finland Oy 2014)
- Kalpalinnanmäen pohjavesialueen geologinen rakenneselvitys. (Geologian tutkimuskeskuksen Vesiratkaisut-yksikkö 12.4.2023)
- Vt 3 Moreeni-Rastikangas -eritasoliittymä, Hämeenlinna, aluevaraussuunnitelma (WSP Finland Oy 2020)
- Valtatien 3 Viralan eritasoliittymän linja-autopysäkki- ja liityntäpysäköintijärjestelyt sekä Tarinmaan pohjavesialueen suojaaminen, tie- ja rakennesuunnitelmat ym. materiaali
- Industrial park MORE masterplan 2030 Hämeenlinna-Janakkala 8.12.2020

#### 3.7.3 Käytettävissä olevat laajemmat aineistot

Suunnittelualueelta on lisäksi käytettävissä seuraavia, koko Janakkalaa tai Kanta-Hämettä koskevia aineistoja tai avoimen lähdekoodin aineistoja:

- Janakkalan historia (Veikko Kerkkonen 1976)
- Vanajan historia I (Wanaja-seuran julkaisuja XX 1976)
- Vanajan historia II (Rytkönen Raili 1992)
- Vanajan historia III (Vilkuna Anna-Maria 2004)
- Janakkalan luonto (Ranta, Siitonen 1994)
- Janakkalan rakennusinventointi, Hämeen ympäristökeskus (92/2005)
- Rakennettu Häme (Hämeen liitto ja Rakennustieto Oy 2003)
- Janakkalan vesihuollon kehittämissuunnitelma (Ramboll 2013)
- Kanta-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Hämeen liitto 2014)
- Laadittavana olevan Maakuntakaavan 2040 aineistot ja tausta-aineistot
- Maanmittauslaitoksen maastotietokanta
- Numeerinen kiinteistörekisterikartta
- Ympäristöhallinnon, maanmittauslaitoksen ja muiden viranomaisten ym. avoimen paikatiedon aineistot
- Muiden viranomaisten aineistot
- Jyväskylän yliopisto, JYX-julkaisuarkisto
- Hämeenlinnan seudun alueellinen rakennemalli 2040, osa 2. Ramboll 2014.
- Kasvukäytävän seudullinen rakennemallityö. Pöry Oy 11.4.2014.
- Kanta-Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (Hämeen liitto 2019)
- Rautateiden EU-meluselvitys 2022 (Väylävirasto, 2022)
- Maanteiden EU-meluselvitys 2022 (Väylävirasto, 2022)



### 3.7.4 Yleiskaavaa varten laaditut selvitykset

- Rastila-Rastikankaan osayleiskaava-alueen luontokartoitus (sis. liito-oravat ja viitasamakot, hämeen kylmänkukka), Ari Lehtinen (2018).
- Maanteiden 130 ja 292 liikenneselvityksen päivitys, Hämeenlinna ja Janakkala. WSP Finland Oy, 2020.
- Rastila-Rastikankaan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2019. Mikroliitti Oy.
- Rastila-Rastikankaan osayleiskaavoitus, Hydrogeologinen lausunto. Ramboll Finland Oy 27.9.2019.
- Rastila-Rastikangas OYK. Luontoselvitys 2020. Luontoselvitys Kotkansiipi Oy, Petri Parkko 6.9.2020.
- Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan vaikutukset Raimansuon - Miemalanharjun Natura 2000-alueeseen. FCG Finnish Consulting Group Oy 3.12.2021.
- Rastilantien liittymätyypin tarkastelu ja Kalpalinnan liittymän –ratkaisun perustelut. WSP Finland Oy 17.11.2021.

### 3.8 Rakennusjärjestys

Janakkalan kunnan uusi rakennusjärjestys on hyväksytty valtuustossa 17.4.2023 § 32.

### 3.9 Rakennuskiellot

Suunnittelualuetta ei ole asetettu rakennuskieltoon.

Ranta-alueilla on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n mukainen suunnittelu-tarve. Lisäksi alueella voi olla voimassa joko lain mukainen (MRL 16 §) tai rakennusjärjes-tyksen mukainen suunnittelutarve.

### 3.10 Pohjakartta ja suunnitteluaineisto

Osayleiskaavan pohjakarttana käytetään kunnan ajantasaista kantakarttaa ja kiinteistö-rajaa-aineistona ajantasaista maanmittauslaitoksen numeerista kiinteistöraja-aineistoa.

Yleiskaavakartta laaditaan tasokoordinaatistossa ETRS-GK 25FIN, mittakaavassa 1:10 000.

## 4. OSAYLEISKAAVOITUKSEN TAVOITTEET

### 4.1 Yleistavoitteet

Kaava-alue sijoittuu Turengin taajaman länsipuoliselle alueelle Hämeenlinnan kuntarajan eteläpuolelle. Tällä Hiidenjoesta valtatie 3:lle asti ulottuvalla osayleiskaava-alueella, joka sijaitsee myös Turengintien etelä- ja pohjoispuolella, on tavoitteena järjestellä mm. asumi-sen, elinkeinotoiminnan, liikenteen ja virkistyksen ja suojelun muodostamaa maankäytön kokonaisuutta. Tavoitteena on määritellä Turengin taajaman sekä Rastikankaan teolli-suusalueen laajenemismahdollisuudet ja ajantasaistaa vanhentuneita Turengin-Sälilam-min oikeusvaikutteisen osayleiskaavan (Lh 18.12.1991) aluevarauksia. Samalla Turengin-Sälilammin osayleiskaava kumoutuu.

Kaavassa osoitetaan sekä rakentamiseen osoitettavat alueet ja pääliikenneväylät sekä virkistysalueet ja muut rakentamisen ulkopuolelle jäävät aluevaraukset. Yleiskaava toteu-tuessaan todentaa osaltaan kunnan maankäytön strategiaa mm. asumiseen, elinkeinoihin ja virkistykseen liittyen.

Suunnittelualueeseen kuuluu myös Hiidenjoen rantaviivaa noin seitsemän kilometriä sekä lisäksi Sälilammin ja Likolammin alueet, joiden osalta suunnittelussa noudatetaan ranta-suunnittelun käytänteitä. Ranta-alueiden osalta kyseessä on siis myös rantaosayleis-kaava, jolloin yleiskaavaa voidaan käyttää ranta-alueilla rakennuslupien myöntämisen pe-rusteena.

Osayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena yleispiirteisenä alueva-  
rauskaavana. Kaava laaditaan kokonaisuudessaan oikeusvaikutteisena ja se on siten oh-  
jeena asemakaavaa laadittaessa.

Kaavoitusprosessin keskeisiä selvitettäviä kysymyksiä ovat:

- Asutuksen ja yritystoiminnan tulevat laajenemisalueet
- Mahdollisten palveluiden tarve ja sijoittuminen
- Tieverkon rakenne ja kehittämistarpeet
- Virkistys- ja ulkoilualueet, viheralueverkoston rakenne
- Luonnonympäristön, suojelualueiden, maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön vaali-  
minen.

Yleiskaava pyritään laatimaan siten, että se vastaa Janakkalan kunnan nykyisiä ja tulevia  
tarpeita. Kaavoituksen lähtökohtana ovat alueella voimassa oleva maakuntakaava sekä  
alueen asemakaavat, alueen toteutunut maankäyttö sekä alueelle laaditut selvitykset.  
Yleiskaavatyön tarkoituksena on suunnitella ja varmistaa alueen maankäyttö, yhdyskunta-  
rakenteen toimivuus sekä rakentamisoluiden riittävyys pitkälle tulevaisuuteen. Aikajänne  
ulottuu jopa vuoteen 2035 – 2040.

Suunniteltava alue muodostuu rakentamisen ohjaustarpeen kannalta erityyppisistä alu-  
eista, joiden suunnitteluperiaatteita on hahmotettu seuraavasti:

#### Asemakaavoitetut ja asemakaavoitettavaksi tarkoitetut alueet

Suunnittelualueelle sijoittuu useista asemakaavoista koostuva Rastikankaan teollisuus-  
alue sekä Mäntyniemen ja Ilveslinnan asemakaavoitetut asuntoalueet. Rastikankaan teol-  
lisuusalue on jo merkittävältä osin rakentunut, joten yleiskaavoituksen avulla on tarpeen  
selvittää elinkeinoalueiden laajentumismahdollisuuksia. Myös Turengin länsipuoleisten  
alueiden osalta on tarkoitus selvittää Turengin länsipuolisen asumisen laajenemismahdol-  
lisuuksia. Asemakaavoitettavaksi tarkoitettujen alueiden tarkempi maankäyttö ja rakenta-  
misen edellytykset ratkaistaan pääsääntöisesti vasta asemakaavoilla.

Asemakaava-alueilla osayleiskaava käytännössä todentaa nykyisen maankäytön. Asema-  
kaava-alueiden laajenemisalueilla yleiskaava on ennen muuta ohjeena asemakaava-aluei-  
den laajentamiselle. Yleiskaavalla kehitystä tarkastellaan pitkällä aikavälillä.

#### Kylämäisen rakentamisen alueet

Suunnittelualueen rakentuneet alueet ovat pääosin kylämäistä, nauhamaisesti teiden var-  
sille sijoittunutta asutusta, kuten vierekkäiset Rastilan ja Kilpiälän vanhat kyläalueet sekä  
Siankärsäntien, Hakoistentien, Santasillantien sekä Vähähiidentien varsien nauhamaiset  
asuinalueet. Suunnittelun tarkoituksena on todeta nykyisen kylämäisen asutuksen suhde  
muuhun maankäyttöön. Lisäksi tavoitteena on suunnitella mahdolliset kylämäisen asutuk-  
sen laajenemisalueet.

#### Haja-asutusluonteisen rakentamisen alueet

Yleiskaava-alueeseen sisältyy myös ns. haja-asutusalueita, joihin kohdistuu vain satun-  
naista, luonteeltaan haja-asutustyyppistä rakentamisen tarvetta. Näitä alueita ovat ennen  
muuta suunnittelualueen harvaan asutut maaseutumaiset alueet. Nämä alueet käsitellään  
lähtökohtaisesti maa- ja metsätalousalueina, joille voi rakentaa haja-asutustyyppisesti. Ra-  
kennuspaikkojen sijoitusta voidaan tarvittaessa ohjata yleisillä kaavamääräyksillä, joilla  
voidaan edistää myös esim. maiseman, luonnonarvojen ja pohjavesialueiden huomioon  
ottoa.

#### Matkailua sekä harrastustoimintaa palvelevat alueet

Matkailua palvelevia alueita ovat sekä Kalpalinnan että Suvirannan alueet. Lisäksi Koira-  
kerhon harrastushalli palvelee monipuolista koiraharrastustoimintaa. osayleiskaavan tar-  
koituksena on turvata näiden alueiden kehittymisen mahdollisuudet.

#### Muita tavoitteita

Kaavoituksen perusselvitysvaiheessa selvitetään alueen luonnonympäristön- ja rakenne-  
tun ympäristön arvot niin, että ne voidaan kaavoituksen keinoin huomioida ja turvata. Li-  
säksi selvitetään Kalpalinnan harjualueen virkistys- ja ulkoilureittien osoittamistarpeet ja -  
mahdollisuudet jokamiehenoikeudella tapahtuvaa liikkumista unohtamatta.

### Ranta-alueet

Suunnittelualueeseen kuuluu Hiidenjoen rantaviivaa noin seitsemän kilometriä sekä lisäksi Säililammin ja Likolammin alueet. Ranta-alueiden osalta suunnittelussa noudatetaan kunnan rantayleiskaavoituksen mukaisia rantasuunnittelun käytänteitä. Ranta-alueiden osalta kyseessä on siis myös rantaosayleiskaava, jonka perusteella voidaan myöntää rakennusluvut.

Ranta-alueen tavoitteista ja mitoituksesta on kerrottu lisää selostuksen kohdassa 5 (Ranta-alueiden mitoitusmenetelmä).

## 4.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää (MRL 4 §). Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat valtioneuvoston hyväksymiä alueiden käyttöä ja aluerakennetta koskevia tavoitteita.

Valtioneuvosto päätti uudistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätös korvaa valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Valtioneuvoston päätös tuli voimaan 1.4.2018.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Tavoitteiden tarkoituksena on myös edistää kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten täytäntöönpanoa Suomessa sekä turvata valtakunnallisten alueidenkäyttöratkaisujen tarkoituksenmukaista toteuttamista.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet suunnittelualueella:

- Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Lisäksi luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
- Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.
- edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta.
- Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä. Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.
- Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.
- Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet.
- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.
- Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.
- Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.
- Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet.
- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä.
- Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden säilymisestä.
- Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin.
- Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä. (www.valtioneuvosto.fi)

### 4.3 Maakunnalliset tavoitteet

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava sekä maakunnan kehittämisen lähivuosien tavoitteet osoittava maakuntaohjelma.

Voimassa olevaan maakuntakaavaan on osoitettu seuraavat merkinnät, jotka ohjaavat ja täsmenevät yleispiirteisessä suunnittelussa kaava-alueella:

Maakuntakaavan (pdf) kaavaote on kaavaselostuksen kohdassa 3.3.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa 2040 on osoitettu osayleiskaava-alueelle seuraavia varauksia / merkintöjä:

- Työpaikka-alue TP (Rastikangas 336)
  - o Merkinnällä osoitetaan monipuoliset työpaikka-alueet, joissa voi olla tuotantoa, toimisto- ja palvelutyöpaikkoja sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamaton teollisuutta ja varastointia.
  - o Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota tarkoituksenmukaiseen toteutusjärjestykseen ja yhdyskuntarakenteen eheyteen sekä joukkoliikenteen järjestelyihin ja toimiviin kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiin. Alueelle ei tule osoittaa merkittävää määrää uutta asumista eikä asumiseen saa kohdistua merkittäviä ympäristöhäiriöitä. Alueiden suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että alueelle voidaan järjestää toimivat liikenneyhteydet, mukaan lukien kevyenliikenteen järjestelyt.
- Teollisuus- ja varastoalue T (Rastila 300)
  - o Merkinnällä osoitetaan seudullisesti ja maakunnallisesti merkittäviä teollisuus- tai varastotoimintojen alueita.
  - o Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota tarkoituksenmukaiseen toteutusjärjestykseen. Erityistä huomiota on kiinnitettävä toiminnan ympäristövaikutusten rajoittamiseen sekä alueen saavutettavuuteen rautateitse tai raskailla ajoneuvoilla. Taajamarakenteessa sijaitsevilla teollisuus- ja varastoalueilla on yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa huomioitava riittävät varoimenpiteet ja suojavyöhyke suhteessa asumiseen ja virkistysalueisiin. Alueelle ei tule sijoittaa merkittävässä määrin uutta asumista.
- Taajamatoimintojen reservialue Ar (103)
  - o Merkinnällä osoitetaan uudet tai taajamatoimintojen alueiksi muuttuvat asuminen, kaupan ja muiden palveluiden, työpaikkojen sekä muiden taajamatoimintojen rakentamisalueet liikenne- ja viheralueineen. Alueelle on mahdollista sijoittaa vain merkitykseltään paikallisia vähittäiskaupan yksiköitä.
  - o Suunnittelumääräys: Alueen kaavoituksessa ja toteuttamisessa tulee edetä siinä järjestyksessä, että otetaan riittävästi huomioon peruspalvelujen saavutettavuudelle, hyvälle energiataloudelle ja maaperän rakentamiskelpoisuudelle asetettavat kohtuulliset vaatimukset sekä suoritettujen kunnallisteknisten investointien mahdollisimman suuri hyödyntäminen. Alueiden toteuttamisen

- edellytys on, että alueelle on järjestetty toimivat liikenneyhteydet, mukaan lukien kevyenliikenteen järjestelyt.
- Aluetta suunnitellaan asumisen, palvelujen ja työpaikkojen sekoittuneena alueena. Erityistä huomiota tulee kiinnittää yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä julkisten ja kaupallisten palveluiden saavutettavuutta huolehtimalla joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn liikenneverkkojen kattavuudesta, sujuvuudesta ja turvallisuudesta. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sovittava ympäristöönsä tavalla, joka ottaa huomioon alueen luontaiset ominaisuudet ja piirteet. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota kulttuuriympäristön, maiseman ja luontoarvojen säilymiseen. Alueen kytkeytyvyys seudullisille virkistysalueille ja ulkoilureiteille tulee ottaa huomioon.
  - Taajamatoimintojen alue A (Mäntyniemi 31)
    - Merkinnällä osoitetaan asumisen, kaupan ja muiden palvelujen, työpaikkojen sekä muiden taajamatoimintojen rakentamisalueet liikenne- ja viheralueineen.
    - Suunnittelumääräys: Aluetta suunnitellaan asumisen, palvelujen ja työpaikkojen sekoittuneena alueena. Erityistä huomiota tulee kiinnittää yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä julkisten ja kaupallisten palveluiden saavutettavuutta huolehtimalla joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn liikenneverkkojen kattavuudesta, sujuvuudesta ja turvallisuudesta. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sovittava ympäristöönsä tavalla, joka ottaa huomioon alueen luontaiset ominaisuudet ja piirteet. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota kulttuuriympäristön, maiseman ja luontoarvojen säilymiseen. Alueen kytkeytyvyys seudullisille virkistysalueille ja ulkoilureiteille tulee ottaa huomioon.
  - Urheilualue VU (Kalpalinnan alamäkikeskus 452)
    - Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittäviä, vapaa-ajan tai matkailun kannalta tärkeitä urheilupalvelujen alueita. Toiminnan laadusta riippuen alueilla on kulkurajoituksia. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
    - Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee tarpeellisessa määrin ottaa huomioon myös yleisen ulkoilun tarpeet. Häiriötä tuottavien toimintojen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen ympäristölle aiheuttamien haittatekijöiden vähentämiseen.
    - Rakentamismääräys: Alueelle on sallittua urheilu- ja virkistystoimintoja palveleva rakentaminen.
  - Luonnonsuojelualue SL (Miemalanharju - Raimansuo 782)
    - Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita. Alueet sisältävät valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelmien kohteet. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
    - Suunnittelumääräys: Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon, että aluetta on maiseman, luonnonarvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava.
    - Rakentamismääräys: Alueelle saa rakentaa vain suojelutarkoituksen ja tieteellisen tutkimuksen edellyttämiä rakennuksia. Tavanomaista maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen olemassa oleville tiloille on sallittua siten, ettei alueen suojeluarvoa heikennetä.
  - Muinaismuistoalue SM (Vähä-Hiisi 1 ja 2, 853)
    - Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolain nojalla rauhoitettuja muinaismuistoalueita ja niiden suoja-alueita. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Pinta-alaltaan alle neljän hehtaarin kokoiset alueet on esitetty liiteluettelossa ja yleispiirteisellä liitekartalla. Muinaismuistoalueet on esitetty sen tiedon mukaisesti, mikä maakuntakaavaehdotuksen suunnitteluhetkellä oli Museoviraston ylläpitämässä muinaisjäännösrekisterissä.
    - Suunnittelumääräys: Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon, että aluetta on arkeologisten, maisemallisten, kulttuurihistoriallisten tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huomioitava ajantasaisen tiedon perusteella kaikki tunnetut kiinteät muinaisjäännökset. Alueiden ajantasainen luettelo on Museoviraston ylläpitämässä muinaisjäännösrekisterissä.

- Rakentamismääräys: Rakentaminen on sallittua, mikäli se voidaan tehdä vaarantamatta alueen muinaisjäännösten suojelua tai heikentämättä alueen arkeologisia, kulttuurihistoriallisia tai maisemallisia arvoja.
- Suojelumääräys: Kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen tai vahingoittaminen on muinaismuistolain mukaan kielletty. Muinaisjäännöksen läheisyydessä suoritettavissa toimenpiteissä on otettava huomioon maisemanhoidolliset ja kulttuurihistoriallisen ympäristön suojeluun liittyvät näkökohdat.
- Arvokas geologinen muodostuma ge (Rastilanharju 83)
  - Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita harju-alueita, kallioalueita ja moreenimuodostumia. Merkinnällä osoitetut geologiset muodostumat sisältävät merkittäviä, maa-aineslain tarkoittamia geologisia, maisemallisia ja luonnontieteellisiä arvoja. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätalouskäyttöä. Metsälain mukaisissa toimenpiteissä ei edellytetä lausun-  
tomenettelyä.
  - Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon kohteiden sisältämien arvojen säilyminen sekä mahdollisten maisemavaurioiden korjaustarve.
  - Rakentamismääräys: Rakennusten sijoituksessa tulee ottaa huomioon alueen geologiset ja maisemalliset arvot.
- Maakunnallisesti merkittävä maisema-alue (Janakkalan kartanomaisemat 24)
  - Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Maakunnallisesti arvokkaisiin alueisiin sisältyvät myös valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnin (ympäristöministeriö 2016) mukaiset kohteet.
  - Suunnittelumääräys: Suunnittelussa, käytössä ja rakentamisessa on varmistettava, että maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Avointen maisematilojen säilymiseen ja uusien rakennuspaikkojen sijaintiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.
- Natura-alue (Raimansuo – Miemalanharju SAC)
  - Merkinnällä osoitetaan Natura 2000-verkoston kuuluvat alueet. Natura 2000-verkoston kuuluvat alueet koostuvat Euroopan yhteisön komissiolle ilmoitetuista linnustonsuojelualueista (SPA-alueet) ja alueista, jotka komissio tai neuvosto on jäsenmaiden ehdotuksesta hyväksynyt yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi (SCI-alueet). Valtioneuvoston päätöksen mukaisissa alueissa noudatetaan luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n säännöksiä. Suomen Natura 2000 -verkostoehdotus muodostuu pääosin olemassa olevista luonnonsuojelualueista, valtioneuvoston hyväksymien suojeluohjelmien alueista sekä eräistä muista suojelukohteista. Merkintään liittyy MRL 33§:n mukainen rakentamisrajoitus.
- Laivaväylä
- Veneväylä
- Voimajohtolinja (110+110 kV)
  - Voimajohtolinjamerkinnällä osoitetaan alueverkkoihin kuuluvat 110 kV voimajohtolinjat. Rakentamiskieltoalue on valtioneuvoston antaman lunastuspäätöksen mukainen. 110 kV voimajohtolinjoilla rakentamiskieltoalue on linjakohtainen ulottuen korkeintaan johtoalueen ulkoreunaan. Linja-alueilla on voimassa MRL 33§:n mukainen rakentamisrajoitus.
- Ohjeellinen uusi voimajohtolinja (110 kV)
  - Merkintä osoittaa uuden voimajohtolinjan ohjeellista sijaintia. Uusi ohjeellinen linja on osoitettu punaisella katkoviivalla. Mikäli linja on tarkoitus toteuttaa nykyiseen linja-aukkoon, on katkoviiva mustan yhtenäisen linjaviivan alla. Linja-alueilla on voimassa MRL 33§:n mukainen rakentamisrajoitus.
  - Suunnittelumääräys: Uudet voimajohtolinjat tulee pyrkiä sijoittamaan olemassa olevien linjojen yhteyteen.
  - Rakentamismääräys: Rakennettaessa ohjeellisten johtoreittien välittömään läheisyyteen, lupaviranomaisen on pyydettävä lausunto hankevastaavalta siitä, että rakentaminen ei vaaranna johtohankkeen toteuttamista.
- Energiahuollon kohde (Rastikangas)
  - Merkinnällä osoitetaan energiahuoltoa palvelevia laitoksia tai rakenteita, kuten voimaloita ja suurmuuntamoalueita varten varattuja alueita. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

- Suunnittelumääräys: Energiahuollon alueiden suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomioita toiminnan vaikutuksiin ympäristössä.
- Kaupallisten palvelujen kohde (Vähittäiskaupan suuryksikkö KM2: 5000 k-m2)
  - Kaupallisten palvelujen alue tai kohde, jolle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisia tilaa vaativan vähittäiskaupan suuryksiköitä.
  - Merkinnöillä KM1, KM2 ja KM3 osoitetaan keskustatoimintojen alueiden ulkopuoliset vähittäiskaupan kohteet, alueet tai keskittymät, jotka yhdyskuntarakenteellisen sijaintinsa ja saavutettavuutensa perusteella soveltuvat merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan sijaintipaikoiksi eikä niillä kaupan laatuun perustuvan mitoituksen vuoksi ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskustalualueiden kaupallisiin palveluihin tai niiden kehittämiseen.
  - Suunnittelumääräys: Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Ne on mitoitettava ja niiden toteutus on ajoitettava yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että ne kytkeytyvät ajallisesti ympäröivien työpaikka- tai taajamatoimintojen alueiden toteuttamiseen, eivätkä aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia seudun palveluverkon tasapainoiselle kehittämiselle. Merkitykseltään seudullisella vähittäiskaupan suuryksiköllä tarkoitetaan myös useasta myymälästä koostuvaa vähittäiskaupan keskittymää, joka on vaikutuksiltaan verrattavissa merkitykseltään seudulliseen vähittäiskaupan suuryksikköön. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn toimintaedellytykset ja edistettävä saavutettavuutta huolehtimalla joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn liikenneverkkojen kattavuudesta, sujuvuudesta ja turvallisuudesta.
- Tärkeä tai vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue (Tarinmaa 0416502, Kalpalinnanmäki 0416553)
  - Merkinnällä osoitetaan vedenhankintaa varten tärkeät (luokka 1) ja siihen soveltuvat (luokka 2) pohjavesialueet osa-aluemerkinnällä. Merkinnällä osoitetaan pohjavesialueen ulkoraja, eli se alue, jolla on vaikutusta pohjaveden muodostumisalueen veden laatuun tai muodostumiseen.
  - Suunnittelumääräys: Aluetta koskevat toimenpiteet tulee suunnitella siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden määrää tai laatua. Alueella tulee erityisesti ottaa huomioon pohjavesien pilaantumiskäsit ja niiden edellyttämät riskienhallintatoimet tulee selvittää tapauskohtaisesti.
- Ulkoilureitti
  - Ulkoilureittimerkinnällä osoitetaan ohjeellisen ulkoilureitin linja, joka osoittaa reitin yhteystarpeen. Reitin tarkka sijainti toteutumattomien reittiosuuksien osalta tarkentuu toteutuksen yhteydessä. Reitin merkinnällä osoitetaan pääasiassa kesäkäyttöön tarkoitettuja reittiyhteyksiä. Reitteihin liittyy myös toteutettuja talvikäyttöisiä osuuksia sekä toteutettuja hevosvaellusosuuksia.
  - Suunnittelumääräys: Reitin tarkka sijainti määräytyy toteuttamisen yhteydessä. Ulkoilureitin toteutus koskee reitin vaatimaa reittipohjaa.
- Logistiikkatoimintojen kohde (It)
  - Merkinnällä osoitetaan logistiikka- ja liikenneterminaalialueita. Sijaintinsa puolesta alueet soveltuvat hyvin myös raide- ja tieliikenteen terminaalitoimintoihin. It-merkintää käytetään maakuntakaavassa ilmaisemaan esimerkiksi työpaikka-alueilla sitä, että alue on tarkoitettu ensisijaisesti logistiikkaa palveleville työpaikka- ja elinkeinotoiminnoille.
  - Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa tulee varautua liikenne-, logistiikka ja työpaikkatoimintojen sijoittamiseen alueelle. Alueelle ei tule ohjata melulle herkkää toimintaa. Maankäytön suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää liikennejärjestelyihin ja muun maankäytön sekä luonto- ja ympäristöarvojen yhteensovittamiseen. Maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varata riittävä tila alueen synnyttämän raskaan liikenteen lyhyt- ja pitkäaikaiseen pysäköintiin sekä varmistaa alueen sujuva ja turvallinen kytkeytyminen ympäröivään liikennejärjestelmään.
- Joukkoliikenteen vaihtopaikka (Ip)
  - Kohdemerkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävät keskustojen tai taajama-toimintojen alueiden ulkopuoliset joukkoliikenteen vaihtopaikat ja liityntäpysäköintipaikat.

- Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varata riittävä tila liityntäpysäköinnin tarpeisiin ja varmistaa kulkureittien liikenneturvallisuus. Alueella tulee kiinnittää huomiota myös saattoliikenteen järjestelyihin.
- Kevyen liikenteen yhteistarve
  - Merkinnällä osoitetaan kehitettäviä seudullisia kevyen liikenteen väyliä, jotka voidaan toteuttaa erillisinä kevyen liikenteen väylinä, levennetyillä piennarratkaisuilla tai yhdystieverkon osana. Merkinnällä osoitetaan myös kevytliikennettä palvelevat merkittävät kehitettävät silta- ja alikulkuratkaisut.
  - Kehittämissuositus: Kevytliikenneväyliä suunniteltaessa tulisi käyttää hyväksi mahdollisuuksien mukaan vanhoja tielinjoja ja tarpeen mukaan myös levennetyjä pientareita. Vilkasliikenteisten väylien risteämät tulisi ensisijaisesti toteuttaa eritasoina.
- Pohjavedenottamo
  - Kohdemerkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät pohjavedenottamot. Ottamot ovat pääosin nykyisiä käytössä olevia.
- Seututie (st)
- Eritasoliittymä
- Moottoritie (mt)
- Merkittävästi parannettava tieyhteys (moottoritie)
  - Merkinnällä osoitetaan maakunnan yhdyskuntarakenteen kannalta merkittäviä yhtenäisiä tieosia valta- ja kantateillä, joiden kunto, liikennetarve tai ympäröivä maankäyttö edellyttää tien merkittävää parantamista. ”Merkittävä parantaminen” sisältää myös uuden eritasoliittymän rakentamisen tapauksissa, joissa se osoittautuu tien suunnittelussa tarpeelliseksi.
  - Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilymiseen sekä ulkoilureittien ja ekologisen verkoston kannalta tärkeiden viheryhteyksien jatkuvuuden turvaamiseen. Valtatieosuuksilla tulee kiinnittää huomiota joukko liikenteen järjestelyiden toimivuuteen.
- Virkistyskohde, matkailukohde tai venesatama (22)
  - Kohdemerkinnällä osoitetaan tärkeimmät olemassa olevat tai kehittyvät pienimuotoiset virkistyskohteet sekä vieras-, palvelu- ja kotisatamat, jotka liittyvät maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviin veneilyväyliin.
  -
- Kehitettävä matkailu- ja maisematie, muu yhdystie (YTm)
  - Merkinnällä osoitetaan maaseudun tieverkkoa täydentäviä tieyhteyksiä. YTm -merkinnällä osoitetaan kehitettäviä matkailu- ja maisemateitä.

Maakuntakaavan karttaa ja selostusta käytettäessä ja tulkittaessa tulee ottaa huomioon myös kaava-aineistoon sisältyvät oikeusvaikutteiset liitteet:

- Pienet luonnonsuojelualueet ja luontotyyppialueet ja niitä koskeva kartta ja alueluettelo: MYp, Sälimäen niitty, 0,52ha, arvokas perinnemaisema, kasvistonsuojelu seudullinen.

- Maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kohdemerkinnät ja niitä koskeva kartta ja alueluettelo:

11 Iso-Hiisi, Hiisi,  
12 Tapiola, Vähä-Hiisi  
31 Viralan työväentalo, Virala

Maakuntakaavan ohjausvaikutus on otettava huomioon yleiskaavan laatimisessa. Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukaan ohjeena laadittaessa tai muutettaessa yleiskaavaa. Maakunnan suunnittelussa on otettu huomioon myös valtakunnalliset tavoitteet sovittaen ne yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulevat siten myös maakuntakaavan kautta osaltaan huomioitaviksi yleiskaavoituksessa.

Suunnitteluprosessin alkuvaiheessa alueella oli voimassa Kanta-Hämeen maakuntakaava 2006 ja 1. ja 2. vaihemaakuntakaavat. Nyt voimassa olevassa maakuntakaava ja aiemmin voimassa ollut maakuntakaava ohjaavat pitkälti samoin maankäyttöä suunnittelualueella. Merkittävimmät erot kaavojen välillä ovat työpaikka- ja asuinalueiden täsmentyminen sekä



Rastikankaan että Turengin taajaman laajenemisen osalta. Lisäksi nykyiseen maakunta-kaavaan on lisätty Rastikankaalle kaupallisten palvelujen kohde –merkintä, jolle saa sijoittaa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön (KM2) sekä uuden ohjeellisen voimajohtolinjan (z) merkinnän osoittaminen suunnittelualueen halki itä-länsisuunnassa sekä siihen liittyvä energiahuollon kohde -merkintä. Vastaavasti suunnittelualueelta on poistunut nykyiseen kaavaan laajoja matkailualueita osoittavia RM-aluemerkintöjä, kylämäisen asutuksen AT-merkintä sekä kevyen liikenteen yhteystarvemerkinä Harvialan suuntaan.

#### 4.4 Maankäytön rakennemallit ja kunnan tavoitteet

Janakkalan rakennemallikartalla 2030+ on osoitettu pitkän aikavälin maankäytön tavoitteet aluevarausten muodossa. Rastikankaan osalta rakennemalli määrittää tavoitteeksi, että Rastikankaan alue laajentuu yhä enemmän seututien 130 ja Viralan eritasoliittymän sekä Hämeenlinnan Moreenin suuntaan. Nämä alueet voivat painottua myös valtakunnallisen ja seudullisen tason laajaa tilaa tarvitsevaan liiketoimintaan. Turengin taajaman länsipuolisten alueiden osalta rakennemalli osoittaa taajaman laajenemissuuntia sekä kylämäisen asutuksen kehityskäytävän Rastilan-Kilpiälän alueelle. Lisäksi rakennemallissa on määritelty Kalpalinnan alueen virkistysalueiden tarpeellisuutta alueen sijaitessa Janakkalan pääharjukson alueella osana laajempaa virkistyskokonaisuutta. Viheryhteystarve on osoitettu rakennemallissa kulkeväksi myös Tarinmaalta kohti Kalpalinnaa.

Seudullisessa rakennemallissa Moreeni-Rastikankaan alueet muodostavat laajan yhtenäisen työpaikkavyöhykkeen, joka jatkuu luoteis-kaakkosuunnassa valtatie 3 ja maantien 130 yli. Aluetta kehitetään ensisijaisesti raskaan teollisuuden, logistiikan ja pienyritystoiminnan keskittymänä. Raskaan liikenteen järjestämiseksi tulee varautua uuden eritasoliittymän rakentamiseen. Tarkemmassa suunnittelussa on syytä pohtia osa-alueittain alueen sisäisiä toimintoja sekä niiden toteuttamisjärjestystä. Alueen sisälle osoitettavien työpaikkakeskittymien väliin voidaan jättää ekologisia yhteyksiä

Suunnittelualueelle kohdistuu tavoitteita myös Rastikankaan teollisuusalueen ja toimitila-alueiden laajenemisen osalta mm. Hämeenlinnan kanssa yhteistyössä toteuttavan MORE-hankkeen johdosta (lisää kohdassa 4.5). Lisäksi Kalpalinnan alueen kehittyminen ja alueen ympäristössä olevien virkistysalueiden suunnittelu sekä Turengin taajaman länsipuolisen alueen asumisen järjestäminen ovat yleiskaavallisen suunnittelun tavoitteina.

Tavoitteellisuus vastata elinkeinoelämän aluetarpeisiin tulee edellyttämään valmiutta joko maanhankintaan tai yksityisten maiden kaavoitukseen. Teollisuusalueiden reservi riittää todennäköisesti lähivuosiksi, mutta pidemmällä aikavälillä on mietittävä myös uusien alueiden hankkimista. Asuntoalueiden tonttutuotannon suunnittelun osalta kunnan maanomistuksen tilanne on parempi, vaikkakin uudet asuinalueet edellyttävätkin maanhankintaa.

Suunnittelualueen rakentuminen voidaan perustaa nykyisten liikenneväylien varaan, tällöin ei tarvita mittavia valtakunnan tieverkkoon kohdistuvia investointeja eikä muutoksia ei edellytetä lähiaikoina. Elinkeinoalueiden kehittyminen vaatii toimiakseen toimivan liikenneverkoston, jonka osalta moottoritien sekä vanhan kolmostien eritasoliittymät muodostavat merkittävän yksittäisen tekijän suunnittelualueen elinkeinoalueiden kehitykselle. Osaltaan suunnittelualueen liikenteellinen kehittyminen nojaa myös Hämeenlinnan puolelle suunniteltuun Moreeni-Rastikangas eritasoliittymään.

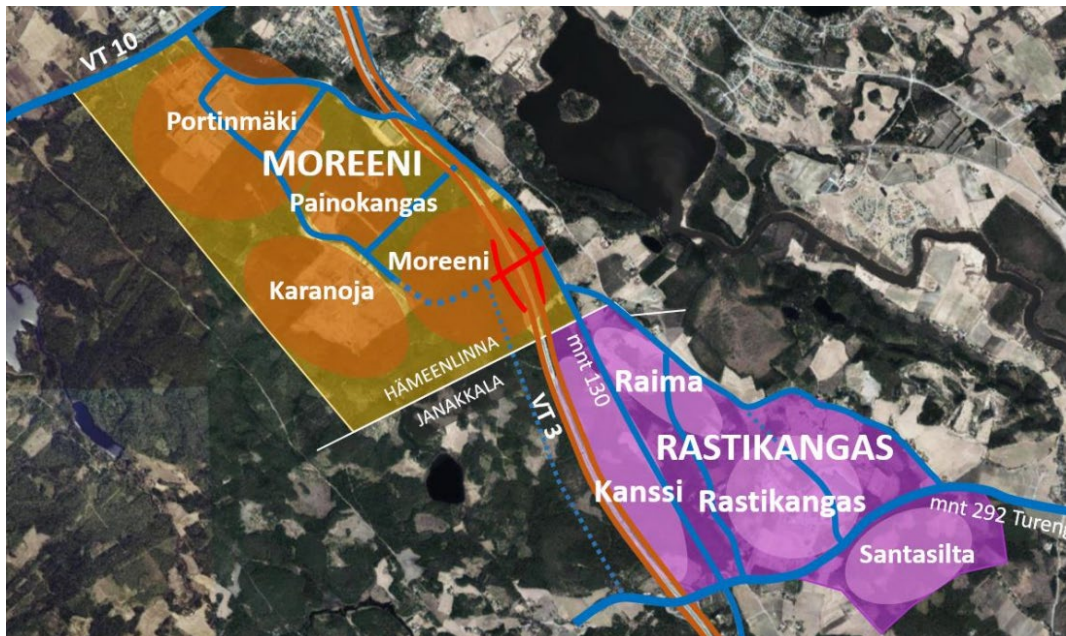
#### 4.5 Industrial park MORE

Moreeni-Rastikankaan eritasoliittymä tuo toteutuessaan maankäytöllisiä tavoitteita, jotka koskevat etenkin alueen pohjoisosaa. Vaikka liittymä on suunnitteilla Hämeenlinnan puolelle, niin liittymällä tulee olemaan vaikutuksia myös suunnittelualueen muiden liikenteellisten yhteyksien osalta. Näiltä osin alueen maankäyttö tulee täsmentymään. Liittymä liittyy osaltaan Moreenin ja Rastikankaan alueella jatkettuun yhteistyöhön Hämeenlinnan kaupungin kanssa teollisuusalueiden ja näiden laajentumisalueiden suunnittelemiseksi. Pohjalla on vuosien selvitykset ja yhteissuunnittelu laajana kokonaisuutena mittakaavahyödyn saavuttamiseksi. Linnan Kehitys Oy:n johdolla nyt toteutettava ”Moreeni-Rastikangas yritysten synergiaverkko” -EU-hanke on ”jalostunut” Industrial Park MOREksi. Tämä Helsinki-

Tampere kasvukäytävän keskipisteeseen rakentuva Etelä-Suomen suurin yritysalue MORE syntyy, kun Hämeenlinnan Moreeni ja Janakkalan Rastikangas kasvavat yhteen. Hankkeen teemoina ovat kiertotalous, vähähiilisyys, yritysten kehittämistoimien aktivointi ja yritysryppäiden muodostaminen. Kyseessä on sekä Hämeenlinnan kaupungin että Janakkalan kunnan välisestä yhteistyöstä alueen elinkeinorakenteen vahvistamiseksi ja monipuolistamiseksi.

Suunnittelulla MORE-alueesta tavoitellaan nykyaikaista elinkeinoaluetta, joka on toimijoiden kannalta vetovoimainen. Alue suunnitellaan huomioiden myös erikoispiitkien HCT-rekkojen vaatimat tilatarpeet. Suunnitteluvan vaiheissa kiinnitetään huomiota tietyillä alueilla myös tonttien tasaamiseen ja sen myötä myös ylijäämämaiden hyödyntämiseen, joka on yksi merkittävä tekijä alueen toteutuksen kustannuksien muodostumisessa. Myös viherrakentamiseen sekä hulevesien hallintaan koko alueella tulee kiinnittää huomiota.

Hämeenlinnan kaupunki ja Janakkalan kunta ovat yhdessä kehittäneet yritysalueetta Moreeni-Rastikangas. Alueesta on tehty selvityksiä ja suunnitelmia ja kehittämistä on edistetty työpajoin vuosien 2016 - 2020 aikana. Työtä on ohjannut Janakkalan kunnanhallituksen päättämä työryhmä, jossa on jäseniä Hämeenlinnasta, Janakkalasta, Linnan Kehityksestä, Hämeen Ammattikorkeakoulusta ja Hämeen Liitosta. Alue on nimetty Moreenin ja Rastikankaan alueet yhdistävällä nimellä MORE Industrial Park. Kokonaisuuden sisälle on muodostettu pienempiä toiminnallista osa-alueita, joita ovat Hämeenlinnassa Portinmäki (Moreenin vanhin osa), Painokangas, Karanoja ja Moreeni (uusi eritasoliittymän alue) sekä Janakkalassa Rastikangas, Kanssi, Raima ja Santasilta.



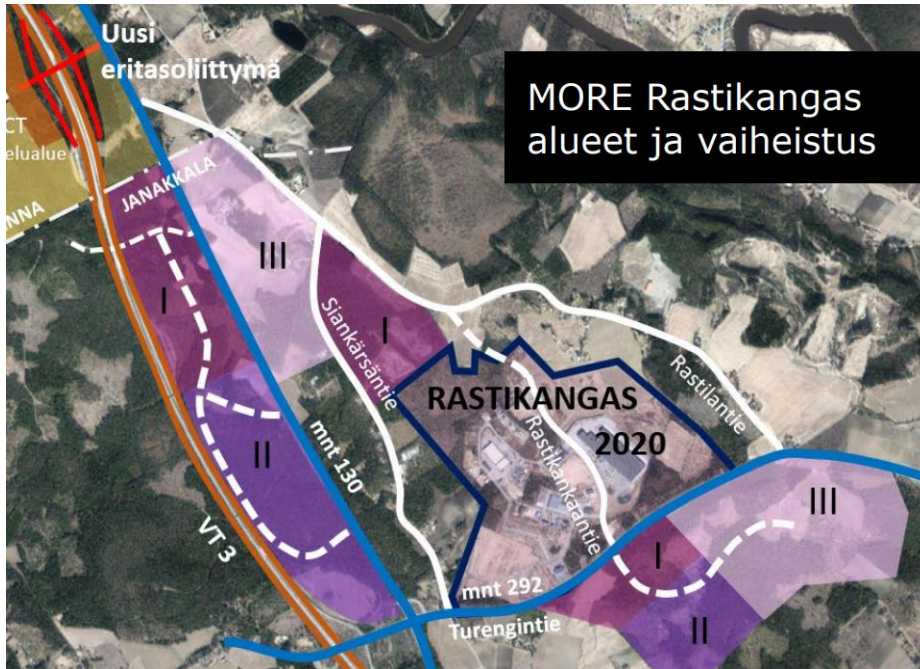
Kuva 67. MOREn toiminnalliset alueet (MORE masterplan)

Kansallisesti merkittävän hankkeen tavoitteena on että 1100 ha alueella on tarjolla 1 500 000 rakennusoikeusneliötä. MORE tarjoaa työtä jo nyt 80 yritykselle Suomen pääväylällä. Alueelle on tällä hetkellä rakennettu yritysten käyttöön tiloja 250 000 km<sup>2</sup>. Tavoitteena on edelleen kasvattaa alueen rakennusten pinta-ala neljä-kuusinkertaiseksi ja siten työpaikkojen määrä voisi kasvaa noin 3000 työpaikkaan.

MORE tarvitsee kasvaakseen uuden moottoriteliittymän, jonka suunnittelu on käynnissä yhdessä ELY-keskuksen ja kuntien kanssa. Tänä vuonna on siirrytty jo em. liittymän tie-suunnitelman laatimiseen. Liittymä voi siten rakentua vuosien 2024-2025 aikana.

MORE-alueen kehittämisen lähtökohdat on koottu Masterplan 2030:een, joka sisältää alueen kehittämisen lähtökohdat ja tavoitteet alustavine budjetteineen. MORE Masterplanin on koottu keskeiset lähtökohdat yritysalueen kehittämiseksi. Masterplanissa esitetty nykytilanteen kuvaus ja lähivuosien tärkeimmät askeleet sekä pitkän ajan visio. Masterplanin visio on, että MORE on Suomen keskeisin ja suurin yritys ekosysteemi. Kehittämisen tavoitteena on, että

- MORE laajenee vaiheittain yli 1000 hehtaarin ja 3000 työntekijän kehittyväksi ekosysteemiksi
- MORE tarjoaa vetovoimaisen ja monimuotoisen alustan tuotannon, logistiikan, kiertotalouden ja näitä palvelevan alan yrityksille
- MORE luo edellytykset hiilineutraalille yritystoiminnalle
- MORE tukee kiertotalouden hyödyntämistä yritystoiminnassa
- MORE on haluttu ja tunnettu yritysalue
- MORE on toimiva ja symbioottinen yritysryppäiden verkosto.



Kuva 68. MOREn alueet ja suunniteltu ajallinen vaiheistus.(MORE masterplan)

Vision toteutuksessa keskeistä on varmistaa alueen sujuvat liikenne- ja tietoverkkoyhteydet, työvoiman saatavuus, joustavat toimitilaratkaisut, monipuoliset ja hiilineutraalit infraratkaisut, sujuvat viranomaiskäsitteilyt sekä korkeakoulukeskuksen tutkimus- ja kehittämispalvelut. Lähivuosina keskeistä on brändin ja näkyvyyden parantaminen, eritasoliittymän ja siihen liittyvien palveluiden rakentaminen sekä alueen kaupunkikuvan ja ympäristön rakentamisen houkuttavuuden varmistaminen kaavoituksella ja katuverkon rakentamisella. Lisäksi keskeistä on alueen markkinoinnin ja ekosysteemityön kehittäminen sekä digitalisaation edistäminen. (MORE masterplan)

#### 4.6 Kalpalinna

Kalpalinnan alue vaihtoi omistajaa keväällä 2019. Kaavaluonnos oli pitkälti laadittu aikaisemman omistajan antamien tietojen pohjalta. Uusien omistajien myötä Kalpalinnan suunnitelmat ovat tarkentuneet. Kunnassa on poliittinen tahtotila edistää Kalpalinnan kehittämistä ympärivuotisesti toimivana, monipuolisena urheilu- ja palvelukeskuksena sekä myös osittain vapaa-ajan ja vakituisen asumisen alueina (kh/tekla –info 16.9.2020).

Maanomistajien tavoitteena on luoda ympärivuotinen dynaaminen tapahtumakeskus palveluineen ulkoilu- ja urheiluaktiiviteeteille: keskuksen sijainti, luonto-olosuhteet ja valmiudet erityisesti talviurheilulajeihin tarjoavat ainutlaatuisen mahdollisuuden monipuoliseen kesä- ja talviurheiluun sekä -ulkoiluun. Tavoitteena on saada sopimaa alueelle yli 20 urheilulajia, joilla ei ole kunnollisia suorituspaikkoja ja -olosuhteita Etelä-Suomessa tai Suomessa ylipäätään.

Toimijoiden ajatuksena on kehittää aluetta pitkällä aikavälillä. Osa rinteistä muotoillaan siten, että myös aloittelijoille on riittävän helppoja ja miellyttävämpiä reittejä, myös yhdysrinteiden osalta. Alueelle on suunniteltu tuotavan uutta hissikapasiteettia ja pitkällä aikajänteellä alueesta kasvaa Etelä-Suomen ykköskeskus rinneolosuhteiden puolesta. Pitkän tähtäimen tavoitteena on myös, että alue rakentuu asutuksi ja majoituskapasiteettia omaavaksi tapahtumakeskukseksi monipuolisine kesä- ja talviharrastuksineen. Etelärinteiden

ravintola-kahvila -vuokraamo on laajentunut alppikylän mittakaavaiseksi piazzaksi, gasthaus mittakaavassa kasvavaksi hotelliksi, joka kasvaa vuosittain lisämajoituskapasiteetiksi suite-mökkien lisäksi, sekä alppikyläksi, joka kasvaa kyläkadun varteen omintakeiseksi matkailun ohessa toimivaksi työpaikka-alueeksi.

Koko alue on lähtökohtaisesti urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta ja rinteiden väliin seka-rakenteeksi sijoitetaan asumista ja loma-asumista. Alue suunnitellaan myöhemmin asemakaavalla, jolloin rakentamisen alueet suunnitellaan niin, että rakentamisten väliin jäävät alueet voidaan suunnitella edelleen eri lajien käyttöön suorituspaikoiksi, jolloin ulkoilureitit ja metsässä liikkuminen on edelleen mahdollista. Asemakaavasunnittelun pohjaksi on laadittu alueiden käytettävyyden kartoitus. Rakentamisen laajuus, tiheys ja sijoittuminen eri alueille suunnitellaan ja tutkitaan asemakaavalla vaihteittain alueen toiminnan elpymistä ja kehittyessä. Samalla eri alueiden tarpeet edelleen tarkentuvat tästä suunnitelmasta, jota on jo useamman vuoden työstyetty alueelle.

Koko Kalpalinnan alue varataan urheilu- ja virkistyspalveluja varten:

-talvikaudella eri lajien harjoitusratoja, valmennuskeskuksia, kilpailutoimintaa, safareita ja yleisötapahtumia mm. perinteisissä rinnelajeissa kaikissa muodoissaan (alppihiihto, lumilautailu, telemark, hiihtokoulut), erikoisrinnelajeissa (park-, snowcross-, box-, slope style) luonnollisissa ja niitä varten muotoilluissa ympäristöissä, hiihto- ampumahiihto-, ensilumenlatu-, valmennus- ja kilpatoimintaa, valaistuja ja muita ulkoilureittejä sekä alamäkiluistel- ja talvialamäkipyöräilylajeja. Myös moottoreilla tapahtuvia urheilulajeja voi harjoittaa alueella yksittäisinä tapahtumapäivinä: lumikelkka- ja enduro tapahtumia ja -harjoituspäiviä, jäärata- ja sprint ralliautoilutapahtumia ja -harjoituspäiviä (siirtymä sähkökäyttöisiin mahdollisimman pian).

-kesäkaudella eri lajien harjoitusratoja, valmennuskeskuksia, kilpailutoimintaa, safareita ja yleisötapahtumia mm. ulkoilureittejä, vaellus-, juoksu- ja erikoisjuoksulajeille, suunnistus ja ulkoilureitit, valaistut ulkoilureitit, maasto- ja alamäki- ja erikoispyöräilylajit kaikissa muodoissaan luonnollisissa ja niitä varten muotoilluissa ympäristöissä, maastoratsastus- ja ratsastustilatoimintaa sekä suuria yleisö- ja konserttitapahtumia. Alueella sallitaan myös mm. rinnelaiduntaminen ja rinnealueiden viljely ja muu viherkasvattaminen.

Myös moottoreilla tapahtuvia urheilulajeja voi harjoittaa alueella yksittäisinä tapahtumapäivinä: motocross-, trial- ja endurokilpailutapahtumia ja -harjoituspäiviä, sprint ralliautoilutapahtumia ja -harjoituspäiviä, mönkijä- ja maastoajoneuvosafareita (siirtymä sähkökäyttöisiin mahdollisimman pian).

## 5. RANTA-ALUEIDEN MITOITUSMENETELMÄ

### 5.1 Mitoituksen yleiset lähtökohdat

Suunnittelualueeseen kuuluu Hiidenjoen rantaviivaa noin seitsemän kilometriä sekä lisäksi Säililammin ja Likolammin alueet. Maankäyttö- ja rakennuslain 72 § määrittää, että vesistön ranta-alueeseen kuuluvalla rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa ilman asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. Tältä osin ranta-alueille on tarkoitus laatia oikeusvaikutteinen rantaosayleiskaava, jonka suunnittelussa noudatetaan rantasuunnittelun käytänteitä. Tällöin ranta-alueiden osalta on kyseessä myös rantaosayleiskaava, jonka perusteella voidaan myöntää rakennusluvut pääasiassa lomarakentamisen tarpeisiin.

Rakennusluvan myöntäminen suoraan yleiskaavan perusteella edellyttää yleiskaavan laatimista siten, että rakennuspaikkojen määrä lasketaan tila- ja maanomistusyksikkökohtaisesti, että eri maanomistajia kohdellaan tasapuolisesti siten, että turvataan riittävien ranta-alueiden säilyminen rakentamattomina.

Mitoitusperusteena ranta-alueella käytetään Janakkalassa yleisesti käytössä olevaa rantojen mitoitusmenetelmää, joka perustuu vuodelta 2000 oleviin rantasuunnittelun suunnittelutavoitteisiin ja mitoitusmenetelmään (Kv 19.6.2000 § 58). Samaa suunnittelu- ja mitoitusperustetta on käytetty myös Janakkalan itäisen ja läntisen rantaosayleiskaavan laatimisen yhteydessä. Tällöin on tehty mitoituslaskelmat myös nyt kyseessä olevan suunnittelualueen rannoille, mutta silloin on todettu, että näiden rantojen suunnittelu tehdään myöhemmin taajamien

suunnittelun yhteydessä, ja toisaalta alueella on ollut voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava. Tämä Turengin-Sälilammen osayleiskaava ei ole kuitenkaan mahdollistunut rakennuslupien myöntämistä suoraan kaavan perusteella, vaan on tarvittu poikkeaminen suunnittelutarpeesta ranta-alueella. Nyt osayleiskaavalla ratkaistavat rakennuspaikat perustuvat suoraan vuodelta 2000 oleviin, rantayleiskaavaa varten tehtyihin laskelmiin niin rantaviivan mitan kuin rantaviivan muunnettavuuden osalta.

Kunnanvaltuuston hyväksymissä rantayleiskaavoituksessa käytettävissä suunnittelutavoitteet koko kunnan alue on jaettu rantarakennusoikeuksien laskemiseksi mitoitusvyöhykkeiksi ottaen yleisellä tasolla huomioon vesistönsien koko, sijainti sekä virkistys- ja luonnonolosuhteet. Vyöhykkeille on valittu tiheysarvot, jotka ilmoittavat rakennuspaikkamäärän rantaviivan pituuteen suhteutettuna. Tiheysarvoja valittaessa on otettu huomioon se, että tiheys ilmoitetaan paitsi muoto- niin myös rakentamiskelpoisuuskertoimella muunnettua rantaviivaa kohti.

## 5.2 Mitoituksen perusteet

Ranta-alueiden yleiskaavoituksella ohjataan pääasiassa lomarakentamista siten, että

- arvokkaat luontokohteet, elinympäristöt ja maisemat säästyvät,
- yleiseen virkistyskäyttöön jää riittävästi vapaa-alueita ja
- edistetään maanomistajien tasapuolista kohtelua käyttämättömän rantarakennusoikeuden osoittamisessa.

Rantarakennusoikeuksia laskettaessa kunnan alue on jaettu ensiksi mitoitusvyöhykkeiksi ottaen yleisellä tasolla huomioon vesistönsien koko, sijainti sekä virkistys- ja luonnonolosuhteet. Sitten on valittu vyöhykkeille tiheysarvot, jotka ilmoittavat rakennuspaikkamäärän rantaviivan pituuteen suhteutettuna. Vesistönsien mitoituksen sisäiseksi jakamiseksi maanomistajakohtaisesti muunnetaan erimuotoiset ja eri tavalla rakentamiskelpoiset rantaviivat tilakohtaisesti vertailukelpoiksi. Tämän jälkeen kerrotaan tilakohtainen muunnettu rantaviivan pituus mitoitusvyöhykkeen mitoitusperusteella, ja saadaan tilakohtainen laskennallinen lomarakennuspaikkojen määrä. Kun laskennallisesta rakennuspaikkamäärästä vähennetään olemassa olevien paikkojen määrä, saadaan tilalla jäljellä oleva rantarakennuspaikkojen määrä.

Maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi tilan jäljellä oleva rakennusoikeus määritetään ns. emätilaperiaatteella tilanteessa 1.7.1959, jolloin rakennuslaki tuli voimaan. Emätilan alueella tuon ajankohdan jälkeen erotetut rakennuspaikat luetaan käytetyksi rakennusoikeudeksi, joka kohdistuu nykyisiin tiloihin sen mukaan mitkä niistä ovat saaneet hyödyn rakennuspaikoista. Rasitus kohdistuu siis siihen emätilaan, josta rakennuspaikat on erotettu ja kyseisestä tilasta myöhemmin muodostettuihin tiloihin. Ennen 1.7.1959 emätilasta muodostetut rakennuspaikat eivät pienennä emätilan kokonaisrakennusoikeutta.

Varsinaisesti rakentamisen määrän osoittavassa aluevarausyleiskaavassa voidaan poiketa em. laskennan tuloksesta, jos se johtaisi maanomistajan tai yleisen edun kannalta kohtuuttomuuteen, tai esim. luonnon arvoalueet estävät täyden rakennusoikeuden käyttämisen.

Rantaosayleiskaavoitus kohdistetaan järvien, lampien ja jokien ranta-alueille, joka on keskimäärin 200 – 300 metriä leveä. Jokien osalla voidaan käyttää kapeampaa suunnittelu- aluetta kuin järvien osalla. Taajamarakenteeseen kuuluvat ja sen välittömässä läheisyydessä olevat rannat jätetään asemakaavoituksen yhteydessä suunniteltaviksi.

Sekä olevien että tulevien rakennuspaikkojen etäisyys rannasta otetaan myös huomioon kertoimilla. Ilman korttelimerkintää olevat erilliset rantasaunojen rakennuspaikat vievät yhden loma-asunnon mitoituksen sellaisenaan tai yhdessä kaukana rannasta olevan päärakennuksen kanssa. Laskennalliset mitoitusluvut otetaan huomioon siten, että kymmenesosissa viisi tai enemmän pyöristyy ylöspäin täyteen kokonaislukuun ja viittä vähemmän pyöristyy alaspäin täyteen kokonaislukuun.

Läntisen rantayleiskaavan prosessiin kuuluvissa alkuvaiheen viranomaisneuvotteluissa todettiin suunnittelualueen olevan kunnan itäisen rantayleiskaavan alueesta poikkeavaa monialaista kulttuuriseutua, jonka suunnittelussa on pidettävä tavallista tarkemmin silmällä

luonnon ja kulttuuriympäristön suojelua. Tekninen lautakunta onkin täydentänyt 2.12.2003 § 156 suunnitteluperusteita suojelu-, virkistys-, kulttuuri- ja maisema-alueita sekä rakennuskelvottomia alueita koskevilta osilta. Täydennys merkitsee:

- arvokkailla maa- ja metsätalousvaltaisilla (MT, MA, MU, MY) alueilla 30 prosentin pienennystä mitoitukseen,
- suojelu- ja virkistysalueiden kohdalla laskennallista mitoitusta kolme rakennuspaikkaa per muunnettu rantakilometri, ja
- laskennallisen rakennusoikeuden poistumista kokonaan laajoilta alavilta soilta.

Alueella olevien oikeusvaikutteisten ranta-asemakaavojen alueella maankäyttöä säätelee ranta-asemakaava. Ranta-asemakaavojen ratkaisut pidetään yleiskaavoituksessa ennallaan eikä niiden rakennusoikeus vaikuta ranta-asemakaavan ulkopuolisen suunnittelualan rakennusoikeuteen.

### 5.3 Kiinteistöjaotuksen ottaminen huomioon

Maanomistajien tasapuolisen kohtelun edistämiseksi otetaan rakennusoikeuden määrittämisessä lähtökohdaksi kiinteistöjaotus rakennuslain voimaantuloajankohdassa. Vuoden 1959 kesän jälkeen erotetut ja toteutetut rakennuspaikat kirjautuvat käytetyksi rakennusoikeudeksi silloisille tiloille, mutta tämä rasiutus jaetaan laskennassa hyötyä saavien tilojen kesken. Kaava-alueen emätilaselvitys on selostuksen liitteenä 1.

### 5.4. Mitoitusvyöhykkeet

Vesistön osat on sijoitettu aiemmin todetulla tavalla kolmeen mitoituksellisesti erilaiseen vyöhykkeeseen. Mitoitusvyöhykkeiden pääperusteena ovat vesistönosan pinta-ala ja luonnonolosuhteiden kokonaisuudet. Kaikkien vyöhykkeiden mitoitusarvoissa on lisäksi lähtökohdana, että loma-asutus ei aiheuta vesistölle tai maaympäristölle suurta haittaa, kun jäte- ja vesihuolto hoidetaan rakennuspaikkakohtaisesti. Koko suunnittelualue on osoitettu kuuluvaksi vuodelta 2000 olevassa mitoituskartassa mitoitusvyöhykkeeseen II (Kuva 69). Alle 2 ha lammille ei osoiteta uutta rakentamista. Vyöhykkeet on määritelty seuraavasti:

**Vyöhyke I:** Ympäristöarvoiltaan merkittävät aluekokonaisuudet. Myös pääsääntöisesti vesistönosat, joiden pinta-ala on alle 20 ha, ja pienet joet. -> Mitoitus 5 rakennuspaikkaa muunnettua rantaviivakilometriä kohden.

**Vyöhyke II:** Ympäristöarvoiltaan tavanomaiset, melko suuret vesistönsosat, joille on keskittynyt lomarakentamista, ja suuret joet. Lisäksi ympäristöarvoiltaan merkittävät, mutta kooltaan suuret vesistönsosat. -> Mitoitus 7 rakennuspaikkaa muunnettua rantaviivakilometriä kohden.

**Vyöhyke III:** Ympäristöarvoiltaan tavanomaiset suuret vesistönsosat, joille on keskittynyt lomarakentamista. -> Mitoitus 9 rakennuspaikkaa muunnettua rantaviivakilometriä kohden.



Kuva 69. Ote mitoituskartasta, jossa suunnittelualue on mitoitusvyöhykettä II.

## 5.5 Rantaviivapituuden muuntaminen

Rantaviivan tilakohtainen pituus mitataan pääsääntöisesti peruskartalta mittakaavassa 1:10 000. Tämän jälkeen mitattu pituus muunnetaan ottaen huomioon rannan muoto ja rakentamiskelpoisuus.

RANTA	MUUNTO-KERROIN
rantavyöhykkeen leveys alle 40m	0,00
niemen tai kannaksen leveys alle 50m	0,00
niemen tai kannaksen leveys 50...100m	0,50
niemen tai kannaksen leveys 100...150m	0,75
alle 100m leveä vesistöosa (ei joki)	0,25
100...200m leveä vesistöosa (ei joki)	0,50
200...300m leveä vesistöosa (ei joki)	0,75
RAKENTAMISKELPOISUUS	
erittäin hyvä tai hyvä	1,0
tydyttävä	0,80
huono	0,60
JOKIEN RANNAT	
muotokerroin	0,50
ei muunneta rakentamiskelpoisuuskertoimella	x

## 5.6 Muu muuntaminen

Vastaavuus loma-asuntoina

oleva omakotitalo tai maatilan talouskeskus	1,0
tuleva omakotitalo tai maatilan talouskeskus	2,0
erillinen sauna	1,0

## 6. OSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

### 6.1. Osayleiskaavan lähtökohdat ja suunnittelun tarve

Rastilan-Rastikankaan osayleiskaavan tavoitteet on hyväksytty kaavoitusohjelmassa kunnanhallituksen kokouksessa 20.5.2013 § 116. Tavoitteiksi kirjattiin seuraavaa: "Turengin-Sälilammin osayleiskaava 1990-luvun alusta on osa suunnittelualueetta, jonka osalta selvitetään mahdollisesti rakennettavien alueiden edellytykset. Muulta osin kaava painottuu elinkeinoalueisiin Rastikankaalla sekä Turengintien eteläpuolisella Hiidenkorven alueella. Uusi toimitila-alue on jo merkitty vahvistettavana olevaan maakuntakaavaan sen 1. vaihetarkistuksessa." Elinkeino toiminnan aluetarpeiden osalta todettiin lisäksi tulevat maanhankinnan tarpeet.

Vuonna 2013 on todettu, että suunnittelualue on rajattu siten, että se muodostaa toiminnallisesti ja ajallisesti yhtenäisen ja hahmotettavan kokonaisuuden. Yleiskaavaa laadittaessa aikatahtäimen tulisi olla melko pitkällä tulevaisuudessa. Uusien avauksien lisäksi suunnitteluun kuuluu mm. vanhojen kyläalueiden, olevan asutuksen ja toimitila-alueiden sekä rakentamattomiksi jäävien alueiden yhteensovittaminen.

Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen Turengin-Sälilammin osayleiskaava sekä oikeusvaikutuksettomat Janakkalan ja Turengin muut yleiskaavat. Em. kaavat on hyväksytty vuosina 1981-1991, jonka vuoksi ne sisältävä vaihtelevasti tarkistamistarpeita. Erityisesti Rastikankaan teollisuusalue on kehittynyt voimakkaasti ollen Janakkalan merkittävin työpaikka-alue, jossa vastaavaa kehitystä on syytä tukea. Asumisen osalta merkittävä tulevaisuuden alue on Mäntyniemen länsipuolinen alue, jonka kunta omistaa.

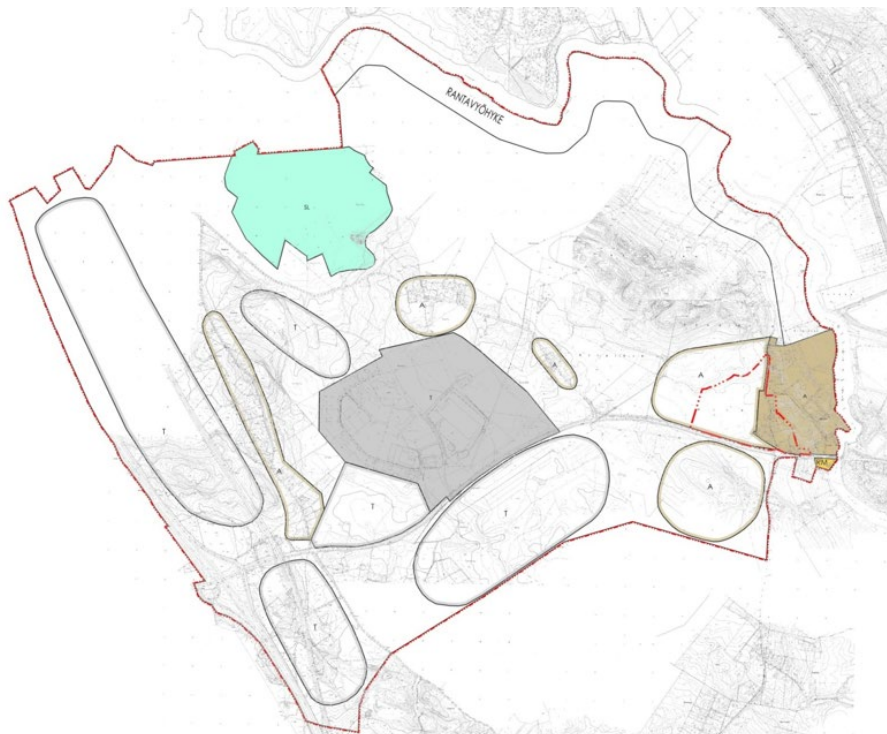
## 6.2 Suunnittelun käynnistäminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli ensimmäisen kerran kunnanhallituksessa hyväksyttävänä ja esitettävänä nähtäville asetettavaksi 16.12.2013 § 266. Kaavan osalta ei oltu kuitenkaan käyty aloitusvaiheen viranomaisneuvottelua (MRL 66 §) ja kaava palautui valmisteluun.

Kunnanhallitus päätti 20.1.2014 §1 kokouksessaan kaavoituksen käynnistämisestä Rastila-Rastikangas osayleiskaavaa koskien. Aikaisemmin (8.1.2014) oli järjestetty maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämä viranomaisneuvottelu mm. ELY-keskuksen ja museoviraston kanssa. Neuvottelussa käsiteltiin suunnittelualueen rajausta ominaisuuksineen, kaavahankkeen päätavoitteet, selvitystarpeet sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma vuorovaikutusmenettelyineen. Kunnanhallitus päätti hyväksyä 11.11.2013 päivätyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä osayleiskaavan suunnittelualueen rajauksen.

## 6.3 Vireilletulo ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute

Kaavan vireilletulo oli 16.6.2014 ja käynnistämisvaiheen kuuleminen järjestettiin 16.6. – 18.7.2014. Valmisteluaineistoon kuuluvana on silloin esitelty ja ollut nähtävillä suunnittelualueen rajauskartta, osallistumis- ja arviointisuunnitelma 9.6.2014 sekä kaavatavoitteita kuvaava kartta. Rastila-Rastikangas osayleiskaavan lähtökohtia tavoitteineen on esitelty myös yleisötilaisuudessa 25.6.2014.



Kuva 70. Kuva vireilletulovaiheen yleisötilaisuudessa esitellystä alustavasta suunnitelmakartasta vuodelta 2014.

Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan vireiletuloaineistosta saatiin yksi lausunto ja neljä mielipidettä. Metsähallituksen lausunnon perusteella Metsähallituksella ei ollut huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Mielipiteet koskivat pääosin kaavan tavoitteita kuvaavan kartan aluevarausmerkintöjä. Mielipiteen esittäjät olivat huolissaan omistamiensa maiden lähiympäristöön osoitetuista teollisuusalueista, omistamiensa maiden rakennusoikeudesta tai maa- ja metsätalouden säilymisestä alueella. Lisäksi otettiin kantaa riittävien suoja- ja vihervyöhykkeiden osoittamiseen asuntoalueiden ja työpaikka-alueiden välille. Myös Rastilantien ja Rastikankaantien yhdistävästä tieyhteydestä ja sen mukanaan tuomasta mahdollisesti lisääntyvästä liikenteestä oltiin huolissaan. Laajentuvan Rastikankaan teollisuusalueen pelättiin pahentavan hulevesiongelmia Raimansuon läheisyydessä. Mielipiteet on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon kaavaluonnosta valmisteltaessa kaavan tavoitteet huomioon ottaen.



## 6.4 Kaava-alueen laajentaminen

Suunnittelutyön tilannetta on esitelty joulukuussa 2014 viranomaisneuvotteluissa Museovirastolle, Hämeen ELY-keskukselle, Hämeen liitolle ja Hämeenlinnan kaupungille.

Suunnittelutavoitteiden tarkentuessa on havaittu tarve laajentaa suunnittelualueen rajasta. Aluelaajennukseen liittyvät mm. Iso-Hiiden kartanon pihapiiri rakennetun kulttuurihistorian kohteena, potentiaalista pientaloasutuksen aluetta, kaavoittamatonta Hiidenjoen rantavyöhykettä ja liittymäpintaa Nuolialan kylän asutukseen. Kunnanhallitukselle hyväksyi Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan suunnittelualueen laajentamisen kokouksessaan 24.2.2015 § 19.

## 6.5 Luonnosvaiheen kuuleminen ja kaavaluonnoksesta saatu palaute

Tekninen lautakunta hyväksyi MRL 62 §:n ja MRA 30 §:n mukaisessa tarkoituksessa asetettavaksi julkisesti nähtävillä sekä kaavaluonnoksen ja merkintöjen selitykset (päivätty 6.5.2019) ja kaavaselostuksen liitteineen (päivätty 6.5.2019).

Kaavaluonnosvaiheen aineistot pidettiin nähtävillä 23.5. – 24.6.2019 välisen ajan kunnan talon ilmoitustaululla ja kunnan internet-sivuilla. Nähtävillä olosta tiedotettiin Janakkalan Sanomissa (23.5.2019) lehtikuulutuksin ja osallisille kirjeellä. Kaavaluonnoksesta pyydettiin lausunnot ja osallisilla oli mahdollisuus esittää mielipiteensä. Yleisötilaisuus, jossa esiteltiin kaavaluonnosta, pidettiin 4.6.2019.

Kaavaluonnosvaiheessa lausunnot pyydettiin Hämeen ELY-keskukselta (ympäristö), Uudenmaan ELY-keskukselta (liikenne), Museovirastolta, Hämeen liitolta, Hämeenlinnan kaupungilta, Kanta-Hämeen pelastuslaitokselta, Elenia Oy:ltä, Elenia Lämpö Oy:ltä, Janakkalan vedeltä, Gasum Oy:ltä ja Fingrid Oy:ltä. Näistä lausunnon antoi Elenia Lämpö Oy, ELY-keskus (Häme ja Uusimaa), Fingrid Oy, Janakkalan Vesi, Hämeen liitto ja Museovirasto. Hämeenlinnan kaupunki ei katsonut tarpeelliseksi antaa lausuntoa kaavaluonnoksesta. Kaavaluonnosvaiheen aineistosta saatiin 20 joko kirjallista tai suullista mielipidettä. Lausuntojen perusteella kaava-alueelle on teetetty luonnosvaiheen jälkeen useita selvityksiä: Mt 130 ja 292 liikenneselvityksen päivittäminen, koko kaava-alueen kattava luontoselvitys ja arkeologinen inventointi sekä hydrogeologinen lausunto pohjavedenotannon läheisyyteen.

Kaavaluonnoksesta saatu palaute keskittyi pitkälti maaomistajien omistamiensa maiden sekä naapurimaiden tulevaan suunniteltuun maankäyttöön. Lisäksi otettiin kantaa Kalpalinnan alueen maankäyttöratkaisuihin, sinne mahdollisesti tulevaan moottoriurheilutoimintaan sekä mahdollisiin haittoihin suhteessa naapureihin sekä Viralan liittymän läheisyyteen suunniteltuun aluevarausmerkintään E-1 (moottoriurheilualue). Lisäksi mielipiteissä otettiin kantaa suunniteltuihin tieyhteyksiin. Yhteenveto lausunnoista, mielipiteistä sekä niihin laadituista vastineista on kaavaselostuksen liitteenä 2.

## 6.6 Muutokset luonnosvaiheen jälkeen

Yleiskaavaehdotuksen kaavakartalle on mielipiteiden, lausuntojen ja selvitysten pohjalta tehty luonnokseen nähden melko paljon muutoksia, joista tässä merkittävimmät:

- Maakuntakaavan mukaiset ulkoilureitit on huomioitu osayleiskaavaan ohjeellisena ulkoilureittimerkintänä. Lisäksi alueelta on osoitettu ulkoilun yhteystarve –merkintä Hiidenjoen yli Harvialaan.
- Moottoritien Viralan/Turengin eritasoliittymän yhteyteen on lisätty kohdemerkinnällä uusi joukkoliikenteen vaihtopaikka (lp).
- Maakuntakaavan mukainen ohjeellinen uusi 110 kV voimajohtolinja sekä siihen liittyvä muuntamoalue (EN) on lisätty osayleiskaavaan.
- Maakuntakaavan mukainen kaupallisten palvelujen kohde KM on lisätty aluevarauksena osayleiskaavaan.
- Iso-Hiiden maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön rajausviivaan on lisätty sr-merkintä. Kartanon päärakennus on merkitty sr-merkinnällä (suojeltu rakennus).
- Alueelle on tehty koko alueen kattava muinaisjäännösinventointi, jonka perusteella arkeologinen kulttuuriperintö on merkitty kaavaehdotukseen.
- Alueelle on laadittu koko alueen kattava luontoselvitys. Kaavaehdotukseen on luontoselvityksen perusteella tehty koko alueen kattava arvokkaiden elinympäristöjen ja muiden

luontoarvojen merkitseminen. Merkintätekniikan osalta direktiivilajit ovat omalla merkinnällään ja muut arvokkaat elinympäristöt omalla merkinnällään. Myös tärkeimmät lajistoesiintymät on huomioitu.

- Kaava-alueelle on laadittu mt130 ja 292 liikenneselvityksen päivitys. Päivityksen perusteella on tehty täsmentyneet liittymäratkaisut sekä tielinjaukset (mm. Kalpalinnan tieyhteyden muuttaminen siten, että Rastilantie on sille alisteinen ja Turengintien eteläpuolisen tieyhteyden osoittaminen samaan liittymään, Siankärsäntien linjauksen muuttaminen suhteessa Turengintiehen, mt 130 liittymien paikat uusille elinkeinoalueille)

- Asemakaavoitettavaksi tulevien alueiden ohjeelliset katuyhteydet ovat täsmentyneet (mm. Kanssin alue).

- Kiertoliittymä- merkintä on poistettu Rastikankaantien risteyksestä ja liittymä osoitettu normaalina yleiskaavan liittymämerkintänä.

- Uusien tie- ja kevyenliikenteen yhteyksien merkitseminen punaruskealla värillä mustan katkoviivan sijaan.

- Kaavassa on käytetty ajoitusmääräyksiä erityisesti paljon liikennettä tuottavien ja liikenneverkon parantamista edellyttävien maankäytön varausten suhteen. Aikamääreet perustuvat normaaleihin aluevarauksiin sekä ns. reservialueiden osalta viivamerkintään (Tres, TYres, TPres, APres). Reservialueet sijaitsevat kaavan mukaisella maa- ja metsätalous-alueella (M) sekä Turengintien eteläpuolella, että Hämeenlinnan rajan tuntumassa. Pitkän aikajänteen maankäyttö alueella on osoitettu katkoviivamerkintä aluevarauksen päälle. Myös Turengintien eteläpuolisen alueen VL-merkintä (lähivirkistysalue) on muutettu maa- ja metsätalousalueeksi M ja rajauksia on täsmennetty mm. suhteessa kulttuuriympäristön alueeseen.

- Kalpalinnan alueen aluevaraukset on merkitty vastaamaan nykyisten omistajien ”tahtotilaa” alueen tulevasta kehityksestä siltä osin, kun ne ovat maankäytöllisesti myös kunnan tavoitteiden mukaisia: Rakentamisalueet on tarkoitettu pääasiassa VU-1 -alueen (Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue) toimintaan liittyvään rakentamiseen ja matkailua palvelemaan rakentamiseen. Alueelle on sallittu pääosin myös vakituinen asuminen alueen metsäisimpiä osia lukuun ottamatta, jossa on sallittu vain loma-asuminen. Kalpalinnan rinnealueiden väliin olevalle alueelle voi rakentua kyläkeskustamainen alue. Ebbin majalle on osoitettu oma merkintä, kuten myös hiihtohallille ja hissiasemalle ja maisemaravintolalle.

- E-1 -kaavamerkintä (Moottoriurheilualue: Alue on tarkoitettu pienimuotoiseen moottoriurheiluun) on poistettu kaavaehdotukseen Viralan liittymän läheisyydestä.

- Maakunnallisesti merkittävän maisema-alueen alueelta on poistettu AP-merkintä (pientalovaltainen asuntoalue).

- Vähä-Hiiden karjarakennus on osoitettu maakunnallisesti merkittävänä rakennetun kulttuuriympäristön kohteena sr (suojeltu rakennus).

- Kylämaisten asuinalueiden merkintätekniikkaa on täsmennetty siten, että osa asuinalueista on tarkoitettu pääosin asumiseen (AT), osalla alueista on sallittu myös ympäristöhäiriötä tuottamaton pienyritystoiminta (AT-1).

- Aluevarauksia on täsmennetty kylämaisten asuinalueiden osalta Rastilantien varressa (AT) sekä Siankärsäntien ja Santasillantien varressa (AT-1). Uudet at-aluevaraukset on poistettu Vähähiidentien sekä osin Siankärsäntien varresta ja Kilpiälästä. Uusia AT-aluevarauksista on tullut lisää Rastilan kylälle ja Rastilantien varteen Hämeenlinnan kuntarajan tuntumaan.

- Aluevaraukset Kanssin asemakaava-alueella on merkitty vastaamaan omistajan ”tahtotilaa” alueen tulevasta kehityksestä siltä osin, kun ne ovat maankäytöllisesti myös kunnan tavoitteiden mukaisia: Alueelle luonnosvaiheessa suunniteltu HCT-alue on poistettu kaavasta alueen sijaitessa Hämeenlinnan puolella liikenneselvitykseen perustuen. Pääosa alueesta on osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten alueeksi, osalla alueesta on sallittu myös maa-ainesten otto- ja käsittely (tasaus) ennen asemakaavoitusta. Tasaustoiminta liittyy alueen tulevaan asemakaavan mukaiseen maankäyttöön.

- Viheryhteystarve-merkintä on osoitettu Kanssin asemakaava-alueen poikki osoittamaan itä-länsi suuntaisen ekologisen yhteystarpeen huomioimisen laajan asemakaava-alueen keskeltä.

- Kalpalinnan harjujakson itäosan kaava-alueen aluevarauksia on täsmennetty Kalpalinnan pohjois- sekä itäpuolella (mm. hydrogeologinen lausunto, maanomistajien mielipiteet): Uusien AT-alueiden poistaminen, Ilveslinnan pohjoispuolisen AP-alueen (pientalovaltainen asuntoalue) rajautuminen harjussa, MUY kaavamerkinnän muuttaminen MY-merkinnäksi, Ilveslinnanrannan AP alueen täsmentyminen).

- RV-1 -merkintä (Asuntoauto- ja -vaunualue) on lisätty kaavaehdotukseen.

- EV-aluevarausmerkinnät (suojaviheralue) on poistettu moottoritien tiealueelta ja eritasoliittymää kuvaavaa pallomerkintä sovitettu liittymäalueen laajuudelle.
- Pohjavesialuetiedot on päivitetty uuden luokituksen ja rajauksen mukaisesti kaavakartalle.
- Lomarakennuspaikkoja on lisätty Hiidenjoen rannalle mitoitusalueeseen perustuen. Kaksi rantarakennuspaikosta on osoitettu vakituisen asumisen rakennuspaikkoina mitoitusalueeseen perustuen (1AO=2RA). Osa lisäyksistä on luonnosvaiheen kaavakartalle merkitsemättömiä rakennuspaikkoja, joista osa on sijoitettu saman maanomistajan toiselle tilalle rantasuunnittelukäytäntö huomioiden. Osa uusista lomarakennuspaikoista perustuu kohtuullisuusharkintaan emätilan määräytymisajankohdan osalta. Lisäksi on korjattu yksi merkintävirhe sekä poistettu yksi virheellinen rannan lomarakennuspaikka.
- Yhdyskuntateknisen huollon (ET) ja energiahuollon kohteet (EN) on osoitettu omiksi kohdemerkinnöikseen.
- Kaavakartalle on esitetty liikenteen aiheuttamat ohjeelliset melualueet moottoritien mt 130 ja 292 reunamille. Etäisyydet tiestä perustuvat kunnassa aikaisemmin käytössä olleisiin melualueen etäisyyksiin maanteistä.
- Mäntyniemen venesatama on merkitty kaavaehdotukseen.
- Suvirannan aluevarauksen täsmentyminen
- Lainvoiman saaneen Rastikangas 13 –asemakaava-alueen sekä sen läheisyyden aluevaraukset ja merkinnät ovat täsmentyneet.
- Natura-alueen rajausta on päivitetty vastaamaan nykyisin voimassa olevaa rajausta.
- Uusi lähipalvelujen alue (LP) on osoitettu Ilveslinnan länsipuolelle Kalpalinna-tien läheisyyteen.
- Koirakerhon alueen kaavamerkintää on täsmennetty siten, että alueelle sallitaan monipuolinen harjoitustoiminta-alue.
- Alueen rantarakentamiskorkeutta on täsmennetty Hiidenjoella.
- Koko kaava-alueella on lisätty koskemaan teksti: ” Alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §) ja ohjaa vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus (VL 3.2 §).
- Kaava-alueen rajausta on täsmennetty niin, että koko lainvoimainen Turenki-Säilämmän osayleiskaava on kaavaehdotuksen alueella.
- moottoritie on merkitty kaavaan merkittävästi parannettavana tieosuutena maakuntakaavaan perustuen.

## 6.7 Ehdotusvaiheen kuuleminen

Kaavaehdotus käsiteltiin sekä teknisessä lautakunnassa että kunnanhallituksessa huhtitoukokuussa 2021. Kaavaehdotusaineistot pidettiin nähtävillä 30.4.–29.5.2021 välisen ajan (MRL 65 § / MRA 27 §) kunnantalon ilmoitustaululla ja kunnan verkkosivuilla. Nähtävillä olosta tiedotettiin myös Janakkalan Sanomissa lehtikuulutuksin sekä kunnan ilmoitustaululla ja verkkosivuilla. Kaavaehdotuksesta pyydettiin viranomaisten lausunnot ja osallisilla oli mahdollisuus jättää kirjallinen muistutuksensa. Kaavaehdotuksen nähtävillä olon aikana järjestettiin 5.5.2021 kaavan esittelytilaisuus Teams-yhteyden välityksellä. Esittelytilaisuus oli kaikille avoin.

Kaavaehdotuksesta saatiin seitsemän (7) lausuntoa ja yhdeksän (9) muistutusta. Lausunnon antoi Hämeen liitto, Hämeen ELY-keskus, Hämeenlinnan kaupungin museo, Hämeenlinnan kaupunki, Fingrid Oyj, Janakkalan Vesi ja Kanta-Hämeen pelastuslaitos. Näistä Hämeen liitolla, Hämeenlinnan kaupungilla, Fingrid Oyj:llä, Janakkalan Vedellä ja Kanta-Hämeen pelastuslaitoksella ei ollut erityistä huomautettavaa kaavaehdotukseen.

Ehdotuksesta saadut lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet ovat kaavaselostuksen liitteenä 3.

Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen pidettiin viranomaisten työneuvottelu 8.9.2021. Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan vaikutuksista Raimansuon - Miemalanharjun Natura 2000-alueeseen laadittiin selvitys ELY-keskuksen ehdotusvaiheen lausunnon johdosta. Selvitys valmistui 3.12.2021 (FCG Finnish Consulting Group Oy). Tämän jälkeen pidettiin ns. virallinen ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu 8.6.2022. Natura-arvioinnista pyydettiin ELY:n lausunto (luonnonsuojelulaki 65 §) ja ELY antoi lausuntonsa 27.3.2023.

## 6.7 Muutokset ehdotusvaiheen jälkeen

Yleiskaavakarttaan ja -merkintöihin on mielipiteiden, lausuntojen, selvitysten ja neuvotte- luiden pohjalta tehty ehdotusvaiheen jälkeen seuraavat muutokset, joista tässä on lueteltu merkittävimmät:

- Ilveslinnan pohjoispuolista AP-aluetta on pienennetty pohjavedenottamon ”yläpuoli- selta” alueelta.
- Vähähiidentien AP-alueelle (kylätontti) lisätty teksti ”sm”
- Lisätty uusi muinaisjäännöskohde, Vähä-Hiiden lähde ”sm”
- Luo –merkintään lisätty teksti: *Alueen suojelevarvot tulee säilyttää.*
- Lisätty viitasammakoiden elinalueiden osalta kaavamääräykseen: *Luo-4 -rannanosilla ei saa suorittaa maan muokkausta, täyttööä tai ruoppausta.*
- EO-1/T-2 –merkintään on lisätty teksti: *Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjes- tää asemakaavalla. Alueen pohjavesiolosuhteet ja virtausyhteys eteläpuoliseen Tarin- maan 1E-luokan pohjavesialueeseen on selvitettävä maa-ainestenoton ja asemakaa- voituksen yhteydessä.*
- Uusi kokoojakatu on muutettu muotoon *Ohjeellinen uusi kokoojakatu.*
- Väilirastin katu on osoitettu kaavakarttaan.
- Rastilantien risteyksestä poistettu kiertolenkki maatilan pihan vierestä. Kalpalinnalle on osoitettu uusi suora liittymä Turengintieltä vireillä olevan tiesuunnitelman mukaisesti.
- EV muutettu muotoon EV-1: *Suojaviheralue, jolle saa sijoittaa maamassoja sekä hule- vesien johtamiseen ja pidättämiseen tarvittavia painanteita. Alueelle tulee istuttaa suo- japuustoa.*
- VU-1 –merkintään lisätty: *Alueen toiminnoissa on otettava huomioon luo-alueiden säi- lyttäminen sekä paahdelajiston olosuhteiden turvaaminen.*
- Rajattu Kalpalinnan RA-3 –alue pienemmäksi, jolloin MUY-alue laajeni.
- Lisätty RA-3 –määräykseen: *Alueella ei saa suorittaa merkittävää maan muokkausta tai täyttöjä.*
- Koko kaava-alueen yleismääräyksiin lisätty: *Asemakaavoituksessa tulee osoittaa alu- eellisille hulevesien hallintajärjestelmille soveltuvat sijoituspaikat ja mitoitus sekä oh- jeistaa kortteli- ja/tai tonttikohtaista hulevesien hallintaa. Hulevesiselvitykset tulee laa- tia ja vaikutukset arvioida valuma-alueitasoisesti Raimansuon-Miemalanharjun Natura- alueeseen.*

## 7. YLEISKAAVAN MAANKÄYTTÖRATKAISU

### 7.1 Yleisperusteet

Rastilan-Rastikankaan osayleiskaavan tavoitteita on ensimmäisen kerran käsitelty jo vuonna 2013, jolloin ne on hyväksytty kaavoitusohjelmassa (Kh 20.5.2013 § 116). Silloiset tavoitteet ovat olleet edelleen ohjaamassa osaltaan alueen kaavaratkaisua. 1990-luvun alun Turengin-Sälilammin osayleiskaavaa on tarkasteltu mahdollisesti vanhentuneiden ja tarkentamista vaativien alueiden osalta. Alueen rakennetta on tutkittu tarkemmin ja selvi- tetty mahdollisten rakennettaviksi otettavien alueiden edellytykset. Toisaalta aluetta on tutkittu ja tehty kaavaratkaisu myös virkistykseen ja suojelun näkökulmista. Myös Rastikan- kaan elinkeinoalueen laajeneminen on edelleen ajankohtainen.

Alkuperäisissä tavoitteissa Turengintien eteläpuolinen alue eli Hiidenkorpi on ollut ensisi- jainen laajenemisa-alue, mutta Moreeni-Rastikangas eritasoliittymän suunnitelmien myötä myös moottoritien ja maantien 130 välinen alue on noussut kokonaisuudessaan yhdeksi mitä todennäköisimmäksi Rastikankaan alueen laajenemissuunnaksi ensimmäisessä vai- heessa. Eritasoliittymän myötä myös suunnittelualueen luoteisimpien osien osoittaminen pitkällä aikajänteellä muuhun kuin nykyisen maankäyttömuodon, maa- ja metsätalouden käyttöön on perusteltua. Kaikkien teollisuus- ja työpaikka-alueiksi suunniteltujen alueiden osalta maanomistus on yksityisillä maanomistajilla.

Asumisen osalta merkittävä tulevaisuuden alue on edelleen Ilveslinnan alue sen lähiympä- ristöineen, jonka kunta omistaa. Lisäksi varaudutaan asuinalueen laajenemiseen pitkällä aikajänteellä kohti Tarinmaata Hakoistentien varressa. Uusien muuttuvan maankäytön aluevarauksien lisäksi kaavalla on sovitettu yhteen vanhojen kyläalueiden, olevan asutus- ja toimitila-alueiden sekä rakentamattomien alueiden tarpeet.

Osayleiskaavoituksen peruslähtökohtana on käytetty alueen asemakaavoitetuilla alueilla alueen nykyistä asemakaavan mukaista maankäyttöä. Haja-asutusluontoisilla alueilla osayleiskaavoitusta on ohjannut alueen nykyinen maankäyttö, maakuntakaava, kunnan rakennemalli sekä alueelta laaditut selvitykset. Suunnittelualueella on voimassa yksi oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Tämä Turengin-Sälilammin osayleiskaava on ohjannut soveltuvilta osin myös tätä osayleiskaavoitusta. Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan saatua lainvoiman lakkaa myös Turengin-Sälilammin oikeusvaikutteisen kaavan olemassaolo.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon kuntien kaavoituksessa. Ne ohjaavat osaltaan myös maakuntien kaavoitusta, jota kautta ne vaikuttavat myös osaltaan yleiskaavatasolle. Rastila-Rastikankaan osayleiskaava on laadittu noudattaen valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita sekä voimassa olevaa Kanta-Hämeen maakuntakaavaa 2040.

Janakkalan kunta on hyväksynyt vuonna 2010 maankäytönstrategian ts. rakennemallin, jonka tavoitevuosi on 2030. Rakennemalli linjaa edelleen osaltaan yleiskaavoitusta. Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan osalta tavoitevuosi ulottuu vuoteen 2040. Eli kyseessä on pitkän tähtäimen maankäytön suunnitelma, joka linjaa Turengin länsipuolisten alueiden maankäyttöä siten, että varmistetaan yhdyskuntarakenteen toimivuus ja rakentamisalueiden riittävyys, toisaalta osoitetaan rakentamiselta vapaana säilyvät alueet, kuten esimerkiksi virkistys- ja suojelualueet. Myös seudullinen rakennemalli tukee osaltaan Moreeni-Rastikankaan työpaikka- ja teollisuusalueen kehittymistä valtakunnallisesti merkittäväksi elinkeinoelämän alueeksi.

Kunnan tulevan maankäytöllisen kehittymisen kannalta yleiskaavassa on kyse pitkän tähtäimen suunnitelmasta, joka mahdollistaa uusien elinkeino- ja asuinalueiden muodostumisen asemakaavojen avulla. Toisaalta suuri osa suunnittelualueesta tulee jäämään edelleen maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä virkistykseen ja luonnonsuojelun tarpeisiin. Myös kylämaisilla alueilla, sekä muilla haja-asutusluontoisilla alueilla on oma merkitys alueella, joiden suhde muuhun maankäyttöön tulee tarkentumaan osayleiskaavan avulla.

Osayleiskaavalla voidaan vaikuttaa suunnittelualueen ja koko Janakkalan kunnan elinvoimaan maankäytön aluevarauksien kautta. Elinvoimaa luodaan mm. teollisuus- ja työpaikka-alueiden riittävyydellä. Työpaikat mahdollistavat myös väkiluvun kasvun, joka luo tarpeita asumiselle. Monipuoliset asumisen mahdollisuudet asemakaavoitetuista asuinalueista kylämaisiiin asutusalueisiin taas luovat mahdollisuuksia löytää jokaiselle sopiva elinympäristö. Monipuoliseen ja elinvoimaa tuovaan asuinympäristöön kuuluvat myös monipuoliset virkistysalueet sekä luonnon- ja kulttuuriympäristön arvot. Myös toimiva tiestö, hyvät kulkuyhteydet niin autolla kuin kevyen liikenteen keinoin joukkoliikenneyhteyksiä unohtamatta ovat osa toimivaa elinympäristöä.

Suunnittelualueeseen kuuluu myös Hiidenjoen rantaviivaa noin seitsemän kilometriä sekä lisäksi Sälilammin ja Likolammin alueet, joiden osalta suunnittelussa on noudatettu ranta-suunnittelun emättilaperiaatetta. Rakennusoikeudet on laskettu kunnassa yleisesti hyväksytyjen mitoitusperiaatteiden mukaisesti. Ranta-alueiden osalta kyseessä on siis myös oikeusvaikutteinen rantaosayleiskaava, jolloin yleiskaavaa voidaan käyttää ranta-alueilla rakennuslupien myöntämisen perusteena. Rantojen kaavaratkaisusta on kerrottu lisää selostuksen kohdassa 7.4.

Raimansuon osalta on katsottu, että kaavaratkaisu ei merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden niitä arvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan vaikutuksista Raimansuon -Miemalanharjun Natura 2000-alueeseen laadittiin selvitys ELY-keskuksen ehdotusvaiheen lausunnon johdosta. Selvitys valmistui 3.12.2021 (FCG Finnish Consulting Group Oy). Tämän jälkeen pidettiin ns. virallinen ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu 8.6.2022. Natura-arvioinnista pyydettiin ELY:n lausunto (luonnonsuojelulaki 65 §) ja ELY antoi lausuntonsa 27.3.2023.

## 7.2 Kokonaisrakenne (ranta-alueen ulkopuoliset alueet)

Osayleiskaava on laadittu oikeusvaikutteisena yleispiirteisenä aluevarauskaavana. Kaava on siten ohjeena asemakaavaa laadittaessa. Osayleiskaavan mittakaava on 1:10 000. Kaava on laadittu siten, että nykyiset aluevaraukset on osoitettu umpivärillä. Uudet ja

olennaisesti muuttuvat alueet on osoitettu aikajänteen osalta niin, että on käytetty umpivärien sijaan ainoastaan aluevarausta kuvaavaa värireunusta ja kirjainmerkintää. Näillä alueilla on sallittua myös alueen nykyinen maankäyttö, joka on käytännössä pääosin maa- ja metsätalous Kalpalinnan aluetta lukuun ottamatta. Lisäksi pitkän aikavälin rakentamisalueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueina (vihreä väri), joiden päällä on aluevarausta kuvaava viivamerkintä osoittamassa pitkän aikajänteen muuttuvan maankäytön. Nämä alueet ovat lyhyellä aikajänteellä maa- ja metsätalousalueita (M).

Kaavan kokonaisrakenne on pitkälti kaksijakoinen. Suunnittelun pohjoisten ja koillisten osien osalta osayleiskaava toteaa pääosin olemassa olevan maankäytön ja turvaa alueen luonnon- ja kulttuuriympäristön arvoja. Näitä alueita ovat Raimansuo ja sen lähiympäristön suojelualueet sekä Kalpalinnan harjujakson maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on myös ulkoilunohjaamistarvetta sekä erityisiä ympäristöarvoja (MUY, MY). Näihin alueisiin liittyy kiinteästi myös Raimansuon lähiympäristön ja Kalpalinnan harjujakson koillis- ja lounaispuoleiset maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (M), jolla on myös mahdollisuus haja-asutusluontoiseen rakentamiseen. Myös jo rakentunut Turengin taajama-alue sekä Ikaaloisten kyläalue kuuluvat siihen kaava-alueen osaan, jolla ei ole merkittävästi muuttuvaa maankäyttöä. Ikaaloisten alueella sijaitsee alueen merkittävin muinaisjäännös, joka on laajuudeltaan useita hehtaareja. Lisäksi kaava-alueella sijaitsee monia muita arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita. Kulttuurihistoriallisesti arvokkain alue on Iso-Hiiden kartanon maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö.

Harjualueella sijaitsevan Kalpalinnan ympärivuotisen hiihto- ja pyöräilykeskuksen kaava-merkinnät mahdollistavat osaltaan alueen kehittämisen vetovoimaiseksi matkailukohdeksi. Merkinnät pohjautuvat osin voimassa olevaan Turengin-Sälilammen osayleiskaavaan, jota on tarkennettu erittelemällä rakentamisalueet ja rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet. Suvirannan alue on osoitettu myös matkailupalvelujen alueena voimassa olevan asemakaavan mukaisesti. Koiraharrastustoimintaa varten perustettu harjoitushalli ja sen lähiympäristö on merkitty kaavaan siten, että mahdollistetaan alueen monipuolinen toiminta Kiianlinnan tien varrella.

Muuttuvan maankäytön alueet liittyvät erityisesti asemakaavoitettavaksi tarkoitettujen alueiden laajenemistarpeisiin. Kaava-alueen läntisimmät sekä eteläisimmät osat kuuluvat suuremmalta osin alueeseen, jonka osalta kaavalla varaudutaan tulevan yhdyskuntakehityksen mukanaan tuomaan muuttuvaan maankäyttöön. Hallitsevimpana maankäyttöä muuttavana tekijänä voidaan nähdä Rastikankaan teollisuusalueen laajeneminen moottoritien ja maantien 130 väliselle alueelle. Tämän Kanssin alueen osalta asemakaavaluonnos on ollut nähtävillä keväällä 2023. Alue on yksityisen maanomistajan omistuksessa. Rastikankaan teollisuusalue laajenee myös Rastikangas 13 -asemakaava-alueen suuntaan kohti Rastilantietä, jonne on suunniteltu myös tieyhteys Rastikankaalta kohti Rastilantietä. Turengintien eteläpuolinen alue on osoitettu pitkälti Rastikankaan laajenemiseksi pitkän aikavälin tavoitejaksolla eli kaavan mukaisena reservialueena. Suunnitteilla olevan Moreeni-Rastikangas -eritasoliittymän mukanaan tuoma yhdyskuntakehitys vaikuttaa maankäyttöön myös maantien 130 ja Rastilantien välisellä alueella kaava-alueen luoteisosassa, jossa varaudutaan myös pitkän aikavälin (reservialue) työpaikka-alueiden mahdollistamiseen. Siankärsäntien, Rastilantien ja Santasillantien varteen jää kylämaisten asutusten alueita, joiden osalta todetaan toteutunut maankäyttö sekä varaudutaan osin kylämaisten asutusalueiden laajenemiseen sekä tiivistymiseen. Vähähiidentien varrella todetaan toteutunut maankäyttö. Eteläisimpään osaan kaavaa sekä Hakoistentien että mt 130 läheisyyteen jää myös jonkin verran maa- ja metsätalousalueita, joille ei ole osoitettu muuttuvaa maankäyttöä ja joilla on voimassa haja-asutusluontoinen rakennusoikeus.

Turengintien varren pohjoispuolisten alueiden osalta kaava toteaa pitkälti nykyisen tilanteen, sillä alue on suurimmaksi osaksi asemakaavoitettu. Asemakaavoitettuja alueita ovat Mäntyniemen ja Ilveslinnan alueet asutuksen tarpeisiin ja Rastikankaan osalta elinkeinoelämän tarpeisiin. Kalpalinnan uusi liittymä Turengintieltä ja tieyhteys Kalpalinna -tielle parantavat Kalpalinnan saavutettavuutta ja selkeyttävät liikenneverkkoa. Samoin ko. risteykseen tuleva lähipalvelujen alue parantaa Kalpalinnan sekä Ilveslinnan asuinalueen palvelutarjontaa. Rastilantien liittymä säilytetään ennallaan. Rastikankaan ja Ilveslinnan välinen Turengintien alue muodostuu kokonaisuudessaan taajamamaisemmaksi ja nopeusrajoitusta alennetaan ainakin Turengin suunnasta Rastilantien liittymään asti. Asema-

kaavoitettujen alueiden osalta aluevaraukset kuvataan alueen maankäyttö yleistäen, jolloin esimerkiksi pienet viheralueet ja mahdolliset yhdyskuntateknisen huollon alueet voivat sisältyä alueen päämaankäyttömuotoon.

Asumisen laajenemisalueet liittyvät jo asemakaavoitettujen alueiden lähiympäristöön Turengin taajaman kupeessa Turengintien ja Ilveslinnan pohjoispuolella sekä Hiidenjoen varrella ns. Ilveslinnanrannan alueella. Turengintien eteläpuolelle Hakoistentien varteen on osoitettu asemakaavoitettava asumisen reservialue pitkän aikavälin tarpeita varten. Myös kyläalueiden läheisyyteen on osoitettu kyläalueiden laajenemisalueita, jonne rakentamista pyritään kyläalueilla ohjaamaan.

Matkailua palvelevat alueet sijoittuvat sekä Kalpalinnan että Suvirannan alueelle. Kalpalinnan alueen maankäyttöratkaisu mahdollistaa rinne- ym. matkailutoiminnan ja rinnealueiden kehittämisen alueella, kuten myös Suvirannan kehittymisen matkailukohteeksi. Matkailualueiden tarkempi maankäyttö tullaan ratkaisemaan asemakaavalla. Suvirannan osalta asemakaava on jo valmistunut yleiskaavaprosessin aikana ja ratkaisu on yhtenevä yleiskaavan kanssa. Kiianlinnantien varressa olevan ns. koiraharrastusalueen kaavamerkintä mahdollistaa alueen monipuolisen käytön jatkossakin. Lisäksi Likolammin läheisyyteen on osoitettu RV-1 -merkintä, joka mahdollistaa pienimuotoisen asuntovaunu/-autoalueen toiminnan muuta matkailukäyttöä tukien.

Suuri osa osayleiskaava-alueesta säilyy edelleen maa- ja metsätalousalueena. Tällaisia alueita ovat etenkin maatilan talouskeskusten läheiset alueet siellä, missä maankäyttöön ei ole suunniteltu muuttuvaa maankäyttöä. Kaava-alueen sijainti Turengin ja Hämeenlinnan puolivälissä aiheuttaa kuitenkin muutostarpeita alueen maankäyttöön monin paikoin, jolloin muuttuvan maankäytön alueita on kaava-alueesta suhteellisesti normaalia enemmän. Tämä koskee etenkin Turengin ja Rastikankaan laajenemisalueita. Maa- ja metsätalous on toki edelleen maankäyttömuotona siihen asti, kun maankäytön muutos tulee asemakaavallisesti voimaan.

Alueen luonnonympäristö virkistysmahdollisuuksineen sekä maisemalliset tekijät on huomioitu kaavoituksessa rakentamista ohjaavina tekijöinä. Myös rakennettu kulttuuriympäristö on kaavassa tiedostettu. Kalpalinnan alueen varsinainen harjualue on osoitettu pääosin maa- ja metsätalousalueena, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta sekä erityisiä ympäristöarvoja mm. geologisen muodostuman sekä luontoselvityksen perusteella arvokkaiksi alueiksi todettujen alueiden osalta. Maakuntakaavan mukainen ohjeellinen ulkoilureittimerkintä on osoitettu kaavaan asianmukaisin merkinnöin. Kalpalinnan alueen ulkoilu- ja liikuntaharrastusmahdollisuuksia lisää myös koiraharrastusalue. Raimansuon alue sekä osa sen lähiympäristöstä on osoitettu luonnonsuojelualueeksi olemassa oleviin luonnonsuojelualueisiin perustuen. Lisäksi alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon.

Kulttuuriympäristön arvot sijoittuvat vanhojen kyläpaikkojen alueelle. Iso-Hiiden kartanon alue on osoitettu sekä maakunnallisena kulttuurimaisema-alueena että rakennetun ympäristön alueena. Lisäksi alueen kulttuurihistoriallisiin arvoihin liittyy avoimena säilytettävä peltoaukea. Muinaisjäännöksistä merkittävin alue sijoittuu Vähähiidentien varteen, jonka pinta-ala on noin 6 ha. Lisäksi alueella on monia muita alueellisia muinaisjäännöksiä sekä muinaisjäännöskohteita sekä kyläpaikkoja. Alueen läpi kulkee myös vanhoja historiallisia tielinjoja, mm. Vanha Hämeentie.

Liikennetarvaisuuden osalta kaavan maankäyttöratkaisut tukeutuvat lähtökohtaisesti alueen kattavaan nykytieverkostoon. Lisäksi osayleiskaavassa osoitetaan ohjeelliset liikenneyhteydet muuttuvan maankäytön alueille. Yksi merkittävimmistä liikenteellisistä muutoksista on uusi tieyhteys Rastikankaantieltä pohjoiseen Rastilantielle. Tällä ns. Rastikankaantien jatkeen tieyhteydellä varaudutaan osin Moreeni-Rastikankaan uuden eritasoliittymän rakentamiseen tuoden Rastikankaalle myös toisen mahdollisen kulkuyhteyden. Lisäksi mahdollistetaan Rastilantien "rauhottuminen" ja muodostuminen läpiajotiestä kylätieksi, kun kyläalueen suuntaan menevä yhteys jää alisteiseksi Rastikankaantien jatkeen uudessa risteyksessä. Rastikankaantien jatkeella lyhennetään ja parannetaan huomattavasti myös Hämeenlinnan suunnasta esim. pyörällä Rastikankaalle kulkevien työmatkaa. Rastilantien varteen Rastikankaantien jatkeelta kohti Hämeenlinnan kuntarajaa on osoitettu kevyen liikenteen yhteystarve. Kaavalla tuodaan esille myös uusi kevyen liikenteen yhteystarve Turengintien varteen Rastilantien risteyksestä kohti Viralaa, joka on tällä hetkellä kunnan tärkein kevyen liikenteen kehittämisen kohde.

Osayleiskaava edistää alueen tunnistettujen luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön arvokkaiden ominaispiirteiden säilymistä. Maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat kulttuuriympäristön kohteet turvataan. Kaava turvaa myös alueen keskeisimpien maa- ja metsätaloustaloudessa olevien harjualueiden säilymistä rakentamisesta vapaana ja virkistysalueiden olemassaolon jokamiehenoikeudella tapahtuvaa liikkumista varten ja esimerkiksi Kalpalinnan alueen virkistysyhteyksien säilymistä. Suunnittelualueelle jää myös harjualueen ulkopuolella edelleen laajoja jokamiehenoikeudella tapahtuvaan liikkumiseen sopivia maa- ja metsätalousvaltaisia alueita.

Yleiskaava on luonteeltaan yleispiirteinen aluevarausyleiskaava, jolla ohjataan asemakaavasuunnittelua ja rakennuslupamenettelyä. Osayleiskaava on luonteeltaan mahdollistava, jolloin se antaa vaihtoehtoisia ja monipuolisia mahdollisuuksia osayleiskaava-alueen kehittämiseen. Asemakaavoituksen keinoin voidaan alueelle luoda mahdollisuuksia niin asuntotuotannon kuin elinkeinoelämän tarpeisiin. Osayleiskaavan maankäyttöratkaisu on mitoitettu asunto- ja elinkeinorakentamisen tarpeisiin toistaiseksi riittäväksi. Toisaalta kaava turvaa osaltaan myös matkailun, luonnonsuojelun, virkistyspalveluiden sekä harrastustoiminnan että kylämäisen asutuksen säilymistä alueella. Myös maaseudun elinkeinotoiminnan mahdollistaminen on niiltä osin, kun alueita ei ole suunniteltu muuttuvaan maankäyttöön.

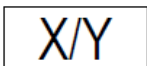
### 7.3 Rakentamisalueet (ranta-alueen ulkopuoliset alueet)

Umpivärillä on osoitettu ne aluevaraukset, joille ei ole suunniteltu muuttuvaa maankäyttöä. Lisäksi alueen uudet ja olennaisesti muuttuvat alueet on osoitettu maankäyttöä kuvaavalla värireunuksella ja kirjaintunnuksella. Yhdistettyjen toimintojen alue on osoitettu kauttavimerkinnällä.



#### **Uudet ja olennaisesti muuttuvat alueet.**

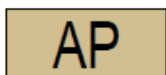
Merkinnällä on osoitettu ne aluevaraukset, joilla tapahtuu olennaisia muutoksia nykytilanteeseen nähden. Värireunus ja alueisiin liittyvät kirjainmerkinnät (aluevarausmerkintä) osoittavat yleiskaavamerkintöjen maankäyttömuodon. Alueella on sallittu alueen nykyinen maankäyttö.



#### **Yhdistettyjen toimintojen alue.**

Alue on varattu useampaa toimintaa varten. Ensisijainen käyttötarkoitus on osoitettu ensin ja toissijainen kaavamerkintä astuu voimaan, mikäli ensisijainen käyttötarve ko. alueella esimerkiksi päättyy.

#### 7.3.1 Asemakaavalla ratkaistavat asuntoalueet



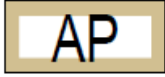
#### **Pientalovaltainen asuntoalue.**

Alue on tarkoitettu pääasiassa vakituiseen asutukseen. Alue on asemakaavoitettu.

Merkinnällä on osoitettu kaavan laatimishetkellä asemakaavoitetut asuinalueet, jotka on tarkoitettu pääasiassa vakituiseen asumiseen. Päämaankäyttömuodon lisäksi alueelle voi sijoittaa muita alueen päämaankäyttömuotoa tukevia toimintoja.

Pääosin toteutuneita pientalovaltaisia asuinalueita (AP) on osoitettu kaavassa Turengin taajaman alueelle Mäntyniemen sekä Ilveslinnan alueelle. Alueet on osoitettu ruskealla umpivärillä ja merkinnällä AP. Alueisiin voi sisältyä myös vähäisiä laajenemisalueita olemassa olevien rakentamisalueiden sisällä.





### **Pientalovaltainen asuntoalue.**

Merkinnällä on osoitettu pääosin rakentumattomat, asemakaavoitettavaksi tarkoitetut alueet. Alue on tarkoitettu pääasiassa vakituiseen asutukseen.

Uudet pientalovaltaiset asuntoalueet on tarkoitettu pääasiassa vakituiseen asutukseen. Asemakaavoitettavien asuinaluevarausten osoittamisen lähtökohtana on ollut, että kaikki uusi asuminen sijoittuu pientaloihin (omakotitalot, paritalot ja rivitalot). Päämaankäyttömuodon lisäksi alueelle voi sijoittaa muita alueen päämaankäyttömuotoa tukevia toimintoja. Pientalovaltaisten asuntoalueiden merkintä voi sisältää siten myös asumiselle tarpeellisia julkisia ja yksityisiä palveluja, alueen sisäisiä liikenneväyliä, pysäköintialueita, alueen asukkaita palvelevia virkistys- ja puistoalueita sekä yhdyskuntateknisen huollon alueita. Alueiden oleva ja tuleva maankäyttö ratkaistaan asemakaavalla.

Uudet pientalovaltaiset asuinalueet liittyvät kiinteästi Turengin taajaman laajenemiseen. Tällaisia alueita on Ilveslinnan pohjoispuolen uusi asuinalue sekä Ilveslinnanranta.

**Ilveslinnanranta** sijaitsee nimensä mukaisesti Hiidenjoen rannalla. Alue on kunnan omistuksessa ja asemakaava on hyväksytty valtuustossa 13.12.2021 § 174. Alueen sijoittuminen ranta-alueelle asettaa omat vaatimuksensa alueen yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle, jossa on otettava huomioon myös sijainti tulvariskiin nähden. Alin rakentamiskorkeus on +81,3 (N2000). Myös alueen sijainti pohjavesialueen ja vedenottamon läheisyydessä on otettava huomioon. Lisäksi rannassa sijaitsee EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin, viitasammakon esiintymisalueita, jotka on otettava huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja.

**Ilveslinnan pohjoispuolinen** asemakaavoitettava alue sijaitsee 100-200 metriä nykyisen Ilveslinnan asuinalueen pohjoispuolella, osin Kalpalinnan harjualueella. Alue sijaitsee osin metsäisellä osalla aluetta, osin pellolla. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon Kalpalinnan rinnekeskuksen läheisyys sekä osin rinteiden jyrkät muodot. Alue sijaitsee myös vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella, mikä on otettava myös huomioon aluetta suunniteltaessa. Alueen rajausta on täsmennetty hydrogeologisen lausunnon perusteella. Hydrogeologisessa lausunnossa on todettu, että ”pohjavedenottamoiden lähiympäristöön (vähintään 500 metriä ottamolta pohjaveden virtaussuunnassa ylöspäin) ei tule kaavoittaa pohjavedelle riskiä aiheuttavia uusia toimintoja. Kalpalinnan vedenottamon läheisyyteen on kaavoitettu pientaloasutusta (Ilveslinnan pohjoisosa). Edellä kuvatusta periaatteesta voidaan poiketa, mikäli maaperä- ja pohjavesitutkimukset osoittavat, että hydrogeologiset olosuhteet alueella ovat sellaiset, että toimintojen sijoittumisesta ei aiheudu pohjaveden pilaantumisvaaraa.”



### **Pientalovaltainen asuntoalue.**

Merkinnällä on osoitettu pitkän aikavälin rakentumattomat, pääasiassa vakituiseen asutukseen tarkoitetut alueet. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla.

APres-merkinnällä olevat pitkän aikavälin rakentamisalueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueina M (vihreä väri), joiden päällä on aluevarausta kuvaava viivamerkintä (ruskea leveä katkoviiva) osoittamassa pitkän aikajänteen muuttuvan maankäytön (AP). Nämä alueet ovat lyhyellä aikajänteellä maa- ja metsätalousalueita (M).

**Iso-Hiiden kartanon eteläpuolinen alue** on osoitettu pitkän aikavälin rakentumattomaksi pientalovaltaiseksi asuinalueeksi. Iso-Hiiden kartanoalueen eteläpuoleinen alue sijaitsee Hakoistentien varrella, Mehtolan pohjoispuolella, josta alueelle on osoitettu myös tieyhteys. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen sijainti maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen, Janakkalan kartanomaisemat läheisyydessä sekä maakunnallisesti merkittävän ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Iso-Hiiden kartanon kulttuuriympäristön läheisyydessä.

### 7.3.2 Kylämäiset alueet ja haja-asutus alueet

Kylämäisen rakentamisen alueita ovat etenkin Rastilan ja Kilpiälän kyläalueet sekä Viralan (Koveronkulma) ja Ikaaloisten alue. Asutus muodostaa nauhamaisia keskittyviä myös Siiankärsäntien ja Santasillantien varsille, jotka on myös osoitettu kyläalueina. Lisäksi alueella on muutamia yksittäisiä vakituisen asumisen rakennuspaikkoja sekä kaavaan merkittynä seitsemän toimivaa maatilatalouskeskuksen aluetta ja yksi entinen tilakeskus. Ranta-alueen ulkopuolisella maa- ja metsätalousalueella on voimassa haja-asutusluontoinen rakennusoikeus.

Kylämäisillä rakentamisen alueilla on määritelty ne alueet, joilla on sallittu vain kylämäinen asuminen ja jotka on tarkoitettu pääasiassa vakituiseen asutukseen sekä asumisen yhteydessä tapahtuvaa palvelu- ja elinkeinotoimintaa varten (AT), sekä toisaalta ne alueet, joille voidaan sijoittaa myös ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta pienyritystoimintaa (AT-1).

AT

#### Kyläalue.

Alue on tarkoitettu pääasiassa vakituiseen asutukseen sekä asumisen yhteydessä olevaa palvelu- ja elinkeinotoimintaa varten.

Olemassa olevat, kylämäisen asutuksen alueet on osoitettu merkinnällä kyläalue (AT) sekä ruskealla täysvärillä.

Olemassa olevien kylämäisen asutuksen alueilla todetaan toteutunut maankäyttö. Näitä kylämäisen asutuksen alueita on osoitettu Rastilaan ja Rastilantien varteen sekä Ikaaloisten kylälle.

Tapiolan (Vähä-hiisi) ja Viralan työväentalon ympäristö on osoitettu kaavassa merkinnällä **AT/s** eli kyläalue, jolla ympäristö säilytetään. Rakentamisessa tulee ottaa huomioon alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas luonne siten, että rakentaminen soveltuu sekä rakennustavaltaan että sijainniltaan olemassa olevaan rakennuskantaan ja ympäristöön.

AT

#### Kyläalue (AT).

Alue on tarkoitettu pääasiassa vakituiseen asutukseen sekä asumisen yhteydessä olevaa palvelu- ja elinkeinotoimintaa varten.

Uusilla rakennuspaikoilla rakennus on liitettävä yleiseen vesi- ja viemäriverkkoon, mikäli se on kohtuullisesti järjestettävissä. Rakennuspaikan koon on oltava vähintään 2000 m<sup>2</sup>.

Uudet kylämäisen asutuksen alueet (laajeneminen ja tiivistäminen) on osoitettu ruskealla värireunuksella ja merkinnällä AT.

Uusilla kylämäisen asutuksen alueilla AT varaudutaan kylämäisten asutusalueiden laajenemiseen sekä tiivistymiseen. Uusia asutusalueita on osoitettu Rastilaan ja Rastilantien varteen.

AT-1

#### Kyläalue.

Alue on tarkoitettu pääasiassa vakituiseen asutukseen sekä asumisen yhteydessä olevaa palvelu- ja elinkeinotoimintaa varten. Alueelle voidaan sijoittaa myös ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta pienyritystoimintaa.

Olemassa olevat, kylämäisen asutuksen alueet on osoitettu merkinnällä kyläalue (AT-1) sekä ruskealla täysvärillä.

Olemassa olevien kylämäisen asutuksen alueilla AT-1 todetaan toteutunut maankäyttö. Näitä kylämäisen asutuksen alueita on osoitettu Siiankärsäntien ja Santasillantien läheisyyteen sekä Koveronkulmalle (Viralaan).

Viralan eritasoliittymän läheisyydessä sijaitsevan asuinkiinteistön merkintä on **AT-1/TP**. Tämä yhdistettyjen toimintojen alueella alue on varattu useampaa toimintaa varten. Ensisijainen käyttötarkoitus eli asutus on osoitettu ensin ja toissijainen kaavamerkintä eli työpaikka-alue astuu voimaan, mikäli ensisijainen käyttötarve ko. alueella esim. päättyy.

## AT-1

### **Kyläalue.**

Alue on tarkoitettu pääasiassa vakituiseen asutukseen sekä asumisen yhteydessä olevaa palvelu- ja elinkeinotoimintaa varten. Alueelle voidaan sijoittaa myös ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta pienyritystoimintaa.

Uusilla rakennuspaikoilla rakennus on liitettävä yleiseen vesi- ja viemäriverkkoon, mikäli se on kohtuullisesti järjestettävissä. Rakennuspaikan koon on oltava vähintään 2000 m<sup>2</sup>.

Uudet kylämäisen asutuksen alueet (laajeneminen ja tiivistäminen) on osoitettu ruskealla värireunuksella ja merkinnällä AT.

Uusilla kylämäisen asutuksen alueilla AT-1 varaudutaan kylämäisten asutusalueiden laajenemiseen sekä tiivistämiseen. Näitä kylämäisen asutuksen alueita on osoitettu Siankärsäntien ja Santasillantien läheisyyteen sekä Koveronkulmalle (Viralaan).

## AM

### **Maatilojen talouskeskusten alue.**

Alue on tarkoitettu vakituiseen asutukseen sekä maa- ja metsätaloutta palvelemaan rakentamiseen. Kullekin maatilan talouskeskuksen yksikölle saa sijoittaa kaksi asuinrakennusta sekä maa- ja metsätaloutta ja niiden liitännäiselinkeinoja palvelevia rakennuksia ja rakennelmia.

Olemassa olevat, maatilojen talouskeskusten alueet on osoitettu merkinnällä AM sekä ruskealla täysvärillä.

Tuotantokäytössä olevat seitsemän maatilan talouskeskuksen aluetta on osoitettu osayleiskaavassa AM -aluevarauksella. Näistä neljä sijaitsee kaava-alueen luoteisosassa lähellä Hämeenlinnan rajaa, yksi kaava-alueen lounaisosassa sekä Hakoistentien varressa. Ikaloisissa sijaitsee yksi maatila ja lisäksi AM-merkinnällä on merkitty ja yksi entinen tilakeskus mielipiteeseen perustuen.

Maatilat tilat ovat suuntautuneet pääosin peltoviljelyyn. Viljanviljelyn ohella yksi maatioista Ikaaloisten kylällä oleva maatila on myös hevostila. Iso-Hiiden Kartanon alueella harjoitetaan myös puutarhaviljelyä. Pääosa puutarhamaista sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella. Iso-Hiiden kartanoalue on osoitettu kaavassa merkinnällä **AM/s** eli maatilan talouskeskuksen alue, jolla ympäristö säilytetään. Alueen rakentamisessa tulee ottaa huomioon alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas luonne siten, että rakentaminen soveltuu sekä rakennustalvaan että sijainniltaan olemassa olevaan rakennuskantaan ja ympäristöön.

Rastilantien ja maantien 130 välisellä alueella sijaitsevilla maatioilla on yhdistetty merkintä **AM/TP**. Yhdistettyjen toimintojen alueella alue on varattu useampaa toimintaa varten. Ensisijainen käyttötarkoitus on osoitettu ensin eli maatilan talouskeskuksen alue ja toissijainen kaavamerkintä eli työpaikka-alue astuu voimaan, mikäli ensisijainen käyttötarve ko. alueella esimerkiksi päättyy.

### 7.3.3 Asemakaavoitettavat teollisuus-, työpaikka- ja palvelualueet

## T

### **Teollisuus- ja varastoalue (T).**

Merkinnällä on osoitettu pääasiallisesti teollisuus- ja varastokäyttöön varatut alueet. Alueelle saa sijoittaa pääkäyttötarkoitukseen liittyviä toimisto ja myymälätiloja. Alue on asemakaavoitettu.

Asemakaavoitetut teollisuusalueet on osoitettu merkinnällä T sekä harmaalla täysvärillä. Nämä kaavan laatimishetkellä asemakaavoitetut teollisuus- ja varastoalueet toteutuvat asemakaavan perusteella. Päämaankäyttömuodon lisäksi alueelle voidaan sijoittaa myös toiminnoille tarpeelliset liikenneväylät ja -alueet, virkistysalueet sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet.

Teollisuus- ja varastoalueina (T) on osoitettu Rastikankaan asemakaavoitettu teollisuus-alue. Teollisuusalueelle uusin, lainvoiman saanut asemakaava Rastikangas 13 on valmistunut yleiskaavaprosessin aikana. Asemakaava-alueen läpi kulkeva viherväylä on osoitettu maa- ja metsätalousalueena, vaikka sisältyykin asemakaava-alueeseen.

## Tres

### **Teollisuus ja varastoalue.**

Merkinnällä on osoitettu pääosin rakentumattomat, pitkän aikavälin teollisuus- ja varasto-toimintaa varten varattavat alueet. Alueelle saa sijoittaa päämaankäyttömuotoon liittyviä toimisto- ja myymälätiloja. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla.

Tres-merkinnällä olevat pitkän aikavälin rakentamisalueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueina M (vihreä väri), joiden päällä on aluevarausta kuvaava viivamerkintä (harmaa leveä katkoviiva) osoittamassa pitkän aikajänteen muuttuvan maankäytön (T). Nämä alueet ovat lyhyellä aikajänteellä maa- ja metsätalousalueita (M).

Pitkän aikavälin teollisuus- ja varastoalueina (Tres) on osoitettu Rastikankaan teollisuus-alueen laajenemisalueita Turengintien (292) kaakkois-eteläpuolella. Viivamerkinnällä varaudutaan pitkän aikavälin teollisuusalueen laajenemistarpeeseen.

## T-1

### **Teollisuus- ja varastoalue.**

Merkinnällä on osoitettu pääosin rakentumattomat, teollisuus- ja varastotoimintaa varten varattavat alueet. Alueelle saa sijoittaa päämaankäyttömuotoon liittyviä logistiikka-, toimisto- ja myymälätiloja. Alueelle saa sijoittaa myös teollisuutta palvelevaa kauppaa ja palveluita, ei kuitenkaan päivittäistavarakauppaa, vähittäiskaupan suuryksikköä, eikä myyntipinta-alaltaan yli 400 k-m<sup>2</sup> suuruisia myymälöitä. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla.

Uudet asemakaavoitettavaksi tarkoitetut teollisuusalueet on osoitettu harmaalla värireunuksella ja T-1 -merkinnällä. Päämaankäyttömuodon lisäksi alueelle voidaan sijoittaa myös toiminnoille tarpeelliset liikenneväylät ja -alueet, virkistysalueet sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet.

Teollisuus- ja varastoalueina (T-1) on osoitettu Kanssin asemakaavoitettavaksi tarkoitettu alue Hämeenlinnan kuntarajan eteläpuolella moottoritien ja mt 130 välisellä alueella. Kanssin asemakaava on laitettu vireille maaliskuussa 2021, jolloin kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä. Alueen kaavoittamisella varaudutaan Hämeenlinnan puolelle tulevaan Moreeni-Rastikangas -eritasoliittymän valmistumiseen ja yhtenäisen teollisuusalueen muodostumiseen yhdessä Hämeenlinnan Moreenin kanssa. Alue on myös osa Industrial Park MOREa.

## TY

### **Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.**

Merkinnällä on osoitettu pääosin teollisuustoimintaa varten varattavat alueet, joiden läheisyydessä on ympäristövaikutukselle herkkiä toimintoja, kuten asumista. Alueelle voidaan sijoittaa teollisuus- ja varastotoimintaa, joka ei aiheuta ympäristöä häiritsevää melua, tärinää, ilman pilaantumista tai muuta häiriötä. Alue on asemakaavoitettu.

Asemakaavoitetut teollisuusalueet, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia, on osoitettu merkinnällä TY sekä harmaalla täysvärillä. Nämä kaavan laatimishetkellä asemakaavoitetut teollisuus- ja varastoalueet toteutuvat asemakaavan perusteella. Päämaankäyttömuodon lisäksi alueelle voidaan sijoittaa myös toiminnoille tarpeelliset liikenneväylät ja -alueet, virkistysalueet sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet.

Yleiskaavan mukaiset TY-alueet on osoitettu Rastikankaan pohjoisosan asemakaavoitetulle teollisuusalueelle. Alueet sijaitsevat tulevan kylämäisen asutuksen sekä Natura-alueen läheisyydessä.



#### **Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.**

Merkinnällä on osoitettu pääosin rakentumattomat teollisuustoimintaa varten varattavat alueet, joiden läheisyydessä on ympäristövaikutuksille herkkiä toimintoja, kuten asumista. Alueelle voidaan sijoittaa teollisuus- ja varastotoimintaa, joka ei aiheuta ympäristöä häiritsevää melua, tärinää, ilman pilaantumista tai muuta häiriötä. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla.

Uudet asemakaavoitettavaksi tarkoitetut teollisuusalueet, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia, on osoitettu harmaalla värireunuksella ja merkinnällä TY merkinnällä. Päämaankäyttömuodon lisäksi alueelle voidaan sijoittaa myös toiminnoille tarpeelliset liikenneväylät ja -alueet, virkistysalueet sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet.

Uusina TY-alueina on osoitettu Rastikankaan laajenemisalueet Rastikankaan asemakaava-alueen pohjois-luontepuolella Rastilantien ja Siankärsäntien välisellä alueella sekä Turengintien kaakkois-eteläpuolella. Nämä alueet sijoittuvat siten, että ne rajoittuvat joko olemassa olevaan asutukseen tai alueen läheisyyteen on suunniteltu tulevaa asutusta. Rastilantien läheisyyteen TY-merkinnän osoittamista T-merkinnän sijaan puoltaa myös Natura-alueen läheisyys.

Rastilantien ja Siankärsäntien alueella on yksi toimiva maa-ainesten käsittelyalue, jonka alueella harjoitetaan maa-ainesten varastointia, jalostusta ja kierrätystä. Alue rajautuu välittömästi olemassa olevan asemakaava-alueen luoteispuolelle, mutta maa-ainesten käsittelyaluetta ei ole asemakaavoitettu.

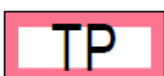


#### **Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.**

Merkinnällä on osoitettu pääosin rakentumattomat pitkän aikavälin teollisuustoimintaa varten varattavat alueet, joiden läheisyydessä on ympäristövaikutuksille herkkiä toimintoja, kuten asumista. Alueelle voidaan sijoittaa teollisuus- ja varastotoimintaa, joka ei aiheuta ympäristöä häiritsevää melua, tärinää, ilman pilaantumista tai muuta häiriötä. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla.

TYres-merkinnällä olevat pitkän aikavälin rakentamisalueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueina M (vihreä väri), joiden päällä on aluevarausta kuvaava viivamerkintä (harmaa leveä katkoviiva) osoittamassa pitkän aikajänteen muuttuvan maankäytön (TY). Nämä alueet ovat lyhyellä aikajänteellä maa- ja metsätalousalueita (M).

Pitkän aikavälin teollisuus- ja varastoalueina (TYres) on osoitettu Rastikankaan teollisuusalueen laajenemisalueita Turengintien (292) kaakkois-eteläpuolella. Viivamerkinnällä varaudutaan pitkän aikavälin teollisuusalueen laajenemistarpeeseen.



#### **Työpaikka-alue.**

Merkinnällä on osoitettu pääosin rakentumattomat työpaikka-alueeksi varattavat alueet. Alueelle saa sijoittaa toimistoja, palveluja ja ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta teollisuutta

ja siihen liittyvää myymälätilaa sekä varastointia. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla.

Uusi asemakaavoitettavaksi tarkoitettu työpaikka-alue on osoitettu vaaleanpunaisella värireunuksella ja TP -merkinnällä. Päämaankäyttömuodon lisäksi alueelle voidaan sijoittaa myös toiminnoille tarpeelliset liikenneväylät ja -alueet, virkistysalueet sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet.

Työpaikka-alueina on osoitettu Viralan liittymän pohjoispuolella, moottoritien ja maantien 130 välisellä alueella oleva elinkeinoalue. Alueen kulkuyhteys toteutetaan Kanssin asema-kaava-alueen kautta.

Viralan eritasoliittymän läheisyydessä sijaitsevalla asuinkiinteistöllä merkintänä on **AT-1/TP**. Yhdistettyjen toimintojen alueella alue on varattu useampaa toimintaa varten. Ensisijainen käyttötarkoitus on osoitettu ensin ja toissijainen kaavamerkintä astuu voimaan, mikäli ensisijainen käyttötarve ko. alueella esimerkiksi päättyy.

## TPres

### **Työpaikka-alue.**

Merkinnällä on osoitettu pääosin rakentumattomat, pitkän aikavälin työpaikka-alueeksi varattavat alueet. Alueelle saa sijoittaa toimistoja, palveluja ja ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta teollisuutta ja siihen liittyvää myymälätilaa sekä varastotiloja. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla.

TPres-merkinnällä olevat alueet sijoittuvat kaavan mukaiselle aluevaraukselle maa- ja metsätalousvaltainen alue (M), jonka päälle on osoitettu pitkän aikavälin tavoitetta kuvaava viivamerkintä (vaaleanpunainen leveä katkoviiva).

Pitkän aikavälin työpaikka-alueita on osoitettu maantien 130 ja Rastilantien väliselle alueelle lähellä Hämeenlinnan kuntarajaa. Aluevarauksilla varaudutaan Moreeni-Rastikangas eritasoliittymän mukanaan mahdollisesti tuomaan lisääntyneeseen työpaikka-alue tarpeeseen. Alueella sijaitsevilla maatiloilla on yhdistetty merkintä **AM/TPres**. Yhdistettyjen toimintojen alueella alue on varattu useampaa toimintaa varten. Ensisijainen käyttötarkoitus on osoitettu ensin ja toissijainen kaavamerkintä astuu voimaan, mikäli ensisijainen käyttötarve ko. alueella esimerkiksi päättyy.

## EO-1/T-2

### **Maa-ainesten otto- ja käsittelyalue, joka maa-ainesten ottamisen ja käsittelyn jälkeen asemakaavoitetaan teollisuus- ja varastokäyttöön.**

Teollisuus- ja varastorakennusten alueelle saa sijoittaa päämaankäyttömuotoon liittyviä logistiikka-, toimisto- ja myymälätiloja. Alueelle saa sijoittaa myös teollisuutta palvelevaa kauppaa ja palveluita, ei kuitenkaan päivittäistavarakauppaa, vähittäiskaupan suuryksikköä, eikä myyntipinta-alaltaan yli 400 k-m<sup>2</sup> suuruisia myymälöitä. Alueelle voi sijoittaa myös kiertotalous- ja energihuollon toimintoja. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla.

Maa-ainestenotto- ja käsittelyalue, joka maa-ainesten ottamisen ja käsittelyn jälkeen asemakaavoitetaan teollisuus- ja varastokäyttöön, on osoitettu vaaleanpunaisella värireunuksella ja EO-1/T-2 -merkinnällä. Maa-ainesten oton jälkeen i asemakaavoitettavaksi tarkoitettulle alueelle voidaan sijoittaa myös toiminnoille tarpeelliset liikenneväylät ja -alueet, virkistysalueet sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet.

EO-1/T-2 -alue on osoitettu Kanssin asemakaavoitettavaksi tarkoitettulle alueelle Viralan eritasoliittymän pohjoispuolelle moottoritien ja nmt 130 väliselle alueelle. Kanssin asema-kaavan luonnos on ollut nähtävillä keväällä 2023. Alueen kaavoittamisella varaudutaan Hämeenlinnan puolelle tulevaan Moreeni-Rastikangas -eritasoliittymän valmistumiseen ja yhtenäisen teollisuusalueen muodostumiseen yhdessä Hämeenlinnan Moreenin kanssa. Alue on myös osa Industrial Park MOREa. Alueelle sijoittuvat liittymät maantielle 130 perustuvat mt 130 ja 292 liikenneselvityksen mukaisiin ratkaisuihin.

Maa-ainesten oton on tarkoitus mahdollistaa alueen käyttö täysimääräisesti asemakaavoitettavana teollisuus- ja varastoalueena. Tämä edellyttää korkeamman mäenlaen madaltamista ja samalla kiviaineksen käyttämistä viereisen turvepohjaisen maa-aineksen kantavuuden parantamiseen. Maa-aineksia alueelta otettaessa on otettava huomioon, mitä maa-aineslain 3 §:n mukaan määrätään alueen ainesten ottamisen rajoituksista. Selvitysten perusteella alueella ei ole todettu olevan luontoarvoja eikä maisemallisia arvoja. Alue sijaitsee kuitenkin osin pohjavesialueella (pv E1), mikä on otettava huomioon maa-ainesten ottoa suunniteltaessa ja mm. maanpinnan korkeusasemaa määritettäessä. Yleismääräysten mukaisesti koko kaava-alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §) ja ohjaa vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus (VL 3.2§)



#### **Lähipalvelujen alue (PL).**

Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla.

Uusi asemakaavoitettavaksi tarkoitettu lähipalvelujenalue, on osoitettu oranssilla värireunuksella ja PL -merkinnällä.

Lähipalvelujen alueena on osoitettu Ilveslinnan asemakaavoitetun asuinalueen ja Kalpalinnantien välinen alue. Alueelle voidaan sijoittaa monipuolisia niin julkisten kuin yksityistenkin toimintojen palveluja.



#### **Kaupallisten palvelujen alue, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön.**

Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukainen kaupallisten palvelujen kohde, jolle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisen, tilaa vaativan vähittäiskaupan suuryksikön (max. 5000 k-m<sup>2</sup>). Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Alueelle voidaan asemakaavassa osoittaa vähittäiskaupan suuryksikön lisäksi ko. päätoimintaa tukevia toimintoja.

Uusi asemakaavoitettavaksi tarkoitettu kaupallisten palvelujen alue, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön, on osoitettu oranssilla värireunuksella ja KM -merkinnällä. Päämaankäyttömuodon lisäksi alueelle voidaan sijoittaa myös toiminnoille tarpeelliset liikenneväylät ja -alueet, virkistysalueet sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet.

Kaupallisten palvelujen alue, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön, on sijoitettu Rastikankaantien ja Turengintien risteysalueen välittömään läheisyyteen sen kaakkoispuolelle. KM-merkintä perustuu maakuntakaavan mukaiseen kohdemerkintään, jolla on osoitettu keskustatoimintojen alueiden ulkopuoliset vähittäiskaupan kohteet, alueet tai keskittymät, jotka yhdyskuntarakenteellisen sijaintinsa ja saavutettavuutensa perusteella soveltuvat merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan sijaintipaikoiksi. Alueen sijoittumisessa on otettu huomioon joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn toimintaedellytykset ja mahdollisuus joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn sekä liikenneverkkojen toimintaedellytysten paranemiseen kaavaratkaisun perusteella (kattavuus, sujuvuus ja turvallisuus).

### **7.3.4 Kalpalinnan alueen kaavamerkinnot**

Kalpalinnan urheilukeskuksen alue on osoitettu osayleiskaavassa pääosin kaavamerkinillä VU-1, urheilu- ja virkistyspalvelujen alue. VU-1 alueella sallitaan alueella tapahtuva pienimuotoinen rakentaminen. Kalpalinnan alueen matkailuun ja asumiseen liittyvä rakentaminen perustuu VU-1 alueen toimintaan. Rakentaminen sekä matkailun että asumisen osalta sijoittuu kaavassa osoitetuille erillisille rakentamisalueille. Vakituinen asuminen on sallittu muualla (APRA-3), paitsi metsäisimmällä alueella alueen luonteisosassa (RA-3). Alueen keskelle, mäkien väliin jäävä alue muodostaa matkailu- ja urheilukylän ytimen, jossa sallitaan myös työpaikka-alueita kaupallisine palveluineen (PRM-1). Loma- ja matkailualueena on osoitettu Kiianlinnassa sijaitseva Ebbin majan alue, joka mahdollistaa majan lähiympäristön kehittämisen matkailun tarpeisiin (R-1). Hugonrinteen läheisyydessä

olevat merkinnät mahdollistavat hiihtohissin ja näköalaravintolan (RM-2) sekä hiihtohallin (RM-3) sijoittamisen alueelle. Alueen yksityiskohtainen käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Rakentamisen laajuus, tiheys ja sijoittuminen eri alueille suunnitellaan ja tutkitaan asemakaavalla vaiheittain.

Kalpalinnan alueen yleiskaavamerkintöjen on tarkoitus mahdollistaa alueelle suunniteltu aktiivinen matkailu- ja urheilukylä työpaikka- ja yritysalueineen ja kaupallisine palveluineen asemakaavoituksen avulla. Kalpalinnan ydinalue sijoittuu mäkien väliin jäävään laaksoon myöhemmin täydentyen. Rakentaminen olisi lähtökohtaisesti 1-3 kerroksista ja kylämäistä. Rinteet ja asuminen sijoittuvat toistensa lomaan. Asemakaavalla ratkaistaan tarkemmin, miten eri lajien reitit sijoittuvat suhteessa asumiseen ja muuhun toimintaan. Tarkoituksena on, että koko alue on lähtökohtaisesti urheilukeskuksen aluetta ja harrastetoiminnot ja asuminen ja muu rakentaminen nivoutuvat alueelle toisiaan tukien. Loma- ja asuinrakentaminen on suunniteltu rinteiden reunoille ja väleihin sekarakenteeksi. Sekarakenne asumisen, matkailun ja työpaikka-alueen osalta mahdollistaa alueen elinvoimaisuuden.

Kalpalinnan alue sijaitsee kokonaisuudessaan pohjavesialueella. Koko kaava-alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §) ja ohjaa vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus (VL 3.2 §), mikä on otettava huomioon toimittaessa alueella.

Toimijan ajatus alueen tulevasta käytöstä on luetteloitu kaavaselostuksen kohdassa 4.6. Kuvausteknisesti osa kaavassa osoitetuista uusista aluevarausmerkinnöistä kuvautuu ympärillä varireunuksen sijaan alueen pienuudesta tai kapeudesta johtuen.

## VU-1

### **Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.**

Merkinnällä on osoitettu Kalpalinnan urheilukeskuksen alue. Alue varataan urheilu- ja virkistyspalveluja varten. Alueella sallitaan pääkäyttötarkoitusta varten tapahtuva pienimuotoinen rakentaminen. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen.

Asemakaavoitettavaksi tarkoitetut urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet on osoitettu merkinnällä VU-1 sekä vihreällä täysvärillä. Lähtökohtaisesti koko Kalpalinnan alue on VU-1 merkinnällä, ja rakentamisalueet sijoittuvat alueen lomaan. Eri toimintojen ja lajien sijoittumista tarkennetaan asemakaavassa, joka huomioi mm. asunto- ja majoitusalueet eri toimintojen erilaiset ympäristövaikutukset.

## PRM-1

### **Palvelujen ja -matkailupalvelujen alue.**

Alue on tarkoitettu matkailua palveleville toiminnoille sekä urheilu- ja virkistyspalveluja varten. Alueelle saa sijoittaa myös muita toimintaa palvelevia rakennuksia, rakennelmia ja laitteita. Alueella voi olla myös muuta ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta työpaikka- ja liiketoimintaa, niihin liittyviä asuntoja ja asuntorakentamista. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen.

Uusi asemakaavoitettavaksi tarkoitettu palvelujen ja matkailupalvelujen alue on osoitettu oranssilla värireunuksella ja PRM-1 -merkinnällä. Alueelle voidaan sijoittaa esimerkiksi hotelli-, ravintola-, vuokraamo- ja majoitustoimintaa palvelevia rakennuksia. Päämaankäyttömuodon lisäksi alueelle voidaan sijoittaa myös toiminnoille tarpeelliset liikenneväylät ja -alueet, virkistysalueet sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet.

PRM-1 -alueena on osoitettu Kalpalinnan rinnealueiden välissä oleva alue, johon voi rakentaa kyläkeskustamainen alue. Alueella on jo Kalpalinnan rinnetoimintaan liittyvää, olemassa olevaa rakennuskantaa. Kaavamerkintä mahdollistaa alueen tulevan rakentamisen siten, että se palvelee alueen kehittymistä ja tukee matkailutoimintaa. Alueella voi olla myös muuta ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta työpaikka- ja liiketoimintaa, niihin liittyviä asuntoja ja asuntorakentamista.



## R-1

### **Loma- ja matkailualue.**

Loma- ja matkailualue on tarkoitettu matkailua palvelevaan rakentamiseen sekä urheilu- ja virkistyspalveluja varten. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Alueelle voidaan sijoittaa myös ympärivuotista asutusta lomarakentamisen tarpeisiin. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen.

Uusi asemakaavoitettavaksi tarkoitettu loma- ja matkailualue on osoitettu keltaisella värireunuksella ja R-1 -merkinnällä. Loma- ja matkailualueena on osoitettu Kiianlinnassa sijaitseva Ebbin majan alue. Alueelle voidaan sijoittaa esimerkiksi ympärivuotista asutusta lomarakentamisen tarpeisiin. Alueelle voidaan sijoittaa myös muita aluetta palvelevia toimintoja.

## RM-2

### **Matkailupalvelujen alue.**

Alue on tarkoitettu ravintolatoimintaa sekä urheilu ja virkistystoimintaa sekä sitä palvelevia rakennuksia varten. Alueelle voidaan sijoittaa näköalaravintola, hiihtohissien yläasemat sekä muita alueen maankäyttöä palvelevia rakennuksia. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen.

Uusi asemakaavoitettavaksi tarkoitettu matkailupalvelujen alue on osoitettu keltaisella värireunuksella ja RM-2 -merkinnällä (kuvausteknisesti kuvautuu umpivärillä). Matkailupalvelujen alueena RM-2 on osoitettu Hugonrinteen päällä sijaitseva alue.

## RM-3

### **Matkailupalvelujen alue.**

Alue on tarkoitettu urheilu ja virkistystoimintaa sekä sitä palvelevia rakennuksia varten. Alueelle voidaan sijoittaa lasketteluhalli. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen.

Uusi asemakaavoitettavaksi tarkoitettu matkailupalvelujen alue on osoitettu keltaisella värireunuksella ja RM-3 -merkinnällä (kuvausteknisesti kuvautuu liki umpivärillä). Matkailupalvelujen alueena RM-3 on osoitettu Hugonrinteen reunassa sijaitseva alue.

## APRA-3

### **Pientalovaltainen asuntoalue / Loma- ja matkailualue.**

Alue on tarkoitettu pääasiassa VU-1 -alueen toimintaan liittyvään vakituiseen asutukseen, ympärivuotiseen loma-asutukseen ja matkailua palvelevaan rakentamiseen sekä urheilu- ja virkistyspalveluja varten. Alueelle voidaan sijoittaa myös muita aluetta palvelevia toimintoja. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen.

Uusi asemakaavoitettavaksi tarkoitettu pientalovaltainen asuntoalue / loma- ja matkailualue on osoitettu ruskealla värireunuksella ja APRA-3 -merkinnällä (kuvausteknisesti kuvautuu paikoitellen umpivärillä). APRA-3 -alueena on osoitettu Inkolinnan eteläpuoli, Kilpivuoren lounaispuoli sekä Kiianlinnan eteläpuoli.

Asemakaavoitettavien asuinaluevarausten osoittamisen lähtökohtana on, että kaikki uusi asuminen ja lomarakentaminen sijoittuu pientaloihin. Päämaankäyttömuodon lisäksi alueelle voidaan sijoittaa myös toiminnoille tarpeelliset liikenneväylät ja -alueet, virkistysalueet sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet. Alueiden tuleva maankäyttö ratkaistaan asemakaavalla. Alueella voi olla myös urheilu- ja virkistyspalvelujen (VU-1) toimintoja.

Tulevassa maankäytössä varaudutaan alueen kehittymiseen monipuoliseksi matkailukohteeksi ja harrastavaan elämäntapaan keskittyvään pysyvään asumiseen. Alueelle voidaan sijoittaa esimerkiksi ympärivuotista asutusta asuin- ja lomarakentamisen tarpeisiin. Alueelle voidaan sijoittaa myös muita aluetta palvelevia toimintoja.

## RA-3

### **Loma-asuntoalue.**

Loma-asuntojen alue on tarkoitettu pääasiassa VU-1 -alueen toimintaan liittyvään loma-asutukseen ja matkailua palvelevaan rakentamiseen sekä urheilu- ja virkistyspalveluja varten. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen.

Uusi asemakaavoitettavaksi tarkoitettu loma-asuntoalue on osoitettu keltaisella värireunuksella ja RA-3 -merkinnällä. RA-3 -alueena on osoitettu Kiianlinnan luoteispuoleinen alue.

Tulevassa maankäytössä varaudutaan alueen osalta kehittymiseen monipuoliseksi matkailukohteeksi. RA-3 -merkinnällä on osoitettu harrastavaan elämäntapaan liittyvät, ympärivuotisen loma-asumisen alueet. Alueelle voidaan sijoittaa esimerkiksi ympärivuotista asutusta lomarakentamisen tarpeisiin. Alueelle voidaan sijoittaa myös muita aluetta palvelevia toimintoja.

Asemakaavoitettavan loma-asuinaluevarausten osoittamisen lähtökohtana on, että kaikki uusi lomarakentaminen sijoittuu erillispientaloihin. Alueen päämaankäyttömuodon lisäksi alueelle voidaan sijoittaa myös toiminnoille tarpeelliset liikenneväylät ja -alueet, virkistysalueet sekä yhdyskuntateknisen huollon alueet. Alueiden tuleva maankäyttö ratkaistaan asemakaavalla. Alueella voi olla myös urheilu- ja virkistyspalvelujen (VU-1) toimintoja.

### 7.3.5 Muut loma- ja matkailupalvelujen sekä harrastustoiminnan alueet

## RM

### **Matkailupalvelujen alue (RM)**

Alue on tarkoitettu matkailu- ja lomakeskuksille, hotelleille ja muille vastaaville matkailua palveleville toiminnoille. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla.

RM-alueena on osoitettu Suvirannan kahvila-ravintola -alue. Yleiskaava mahdollistaa Suvirannan alueen kehittymisen monipuolisena matkailukohteena. Myös nykyinen Sammon puutarha-alue on osoitettu osaksi Suvirannan laajenemisaluetta. Alue on pääosin asemakaavoitettu.

## RV-1

### **Asuntoauto- ja -vaunualue.**

Alue on tarkoitettu pääasiassa kausiluontoista asuntoauto- tai vaunupysäköintiä varten enintään kymmenelle ajoneuvolle / vaunulle.

Uusi asuntoauto- ja -vaunualue on osoitettu keltaisella värireunuksella RV-1 -merkinnällä Likolammin läheisyyteen. Merkintä mahdollistaa pienimuotoisen asuntovaunu/-autoalueen toiminnan muuta matkailukäyttöä tukien.

Alueen suunnittelussa ja käytössä on otettava huomioon alueen sijainti Natura-alueen läheisyydessä. Alue on rajattu siten, että muinaisjäännösinventoinnissa esille tulleet irtolöytöjen paikat rajautuvat alueen ulkopuolelle.

### 7.3.6 Rakentamisalueiden yleismääräykset

Kaava-alueella on voimassa seuraavat koko kaava-alueen rakentamista koskevat yleismääräykset:

Vesihuoltoverkoston ulkopuolisten rakennuspaikkojen jätevesien käsittely tulee järjestää kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön sekä kunnan määräysten mukaisesti.

Uusien rakennuspaikkojen tieyhteydet tulee suunnitella siten, että kulku yleiselle tielle järjestetään ensisijaisesti olevien liittymien kautta.

Asemakaavoituksessa tulee osoittaa alueellisille hulevesien hallintajärjestelmille soveltuvat sijoituspaikat ja mitoitus sekä ohjeistaa kortteli- ja/tai tonttikohtaista hulevesien hallintaa. Hulevesiselvitykset tulee laatia ja vaikutukset arvioida valuma-alueitasoisesti Raimansuon-Miimalanharjun Natura-alueeseen.

Alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 8 §) ja ohjaa vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus (VL 3:2 §).

Muilta osin noudatetaan Janakkalan kunnan voimassa olevaa rakennusjärjestystä.

Nämä määräykset koskevat myös kaava-alueen ranta-alueita.

### 7.5.4 Yhdyskuntatekniikka



#### **Energiahuollon alue.**

Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukainen suurmuuntamoalue tms. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Yhdyskuntateknisen ja Energiahuollon kohteet on kuvattu kohdassa 7.6.2.

### 7.4 Ranta-alueet



#### **Ranta-alueen raja.**

Merkinnällä on osoitettu ranta-alue, jonka rantarakennusoikeus on määritetty emätilaperiaatteen mukaisesti.

Ranta-alueen raja -merkintä on osoitettu kaavakartalle mustalla katkoviivalla keskimäärin 200 metrin etäisyydelle rannasta maastonmuodoista riippuen. Ranta-alueen merkintää ei ole käytetty asemakaavoitettujen ja asemakaavoitettavaksi tarkoitettujen alueiden kohdalla, sillä näillä alueilla rakennusoikeutta ei voida osoittaa osayleiskaavaan perustuen. MRL 43.2 §:n perusteella määrätään, että M -alueen ranta-alueella on asuin- ja lomarakentaminen kielletty. Ranta-alueen rakennusoikeus on siirretty maanomistajakohtaisesti RA- ja AO-alueille sekä sa -merkinnälle.

Ranta-alueiden rakennusoikeuden määräytymisen perusteena on käytetty Janakkalassa yleisesti käytössä olevaa rantojen mitoitusta, joka perustuu vuodelta 2000 oleviin koko kuntaa koskeviin rantasuunnittelun suunnittelutavoitteisiin ja mitoitusperusteisiin, kuten myös laskelmiin muunnetun rantaviivan osalta. Osayleiskaavan ranta-alueiden rantarakennusoikeus on määritetty emätila- ja tilakohtaisesti ja rakennusoikeudet on osoitettu kaavassa siten, että mitoittava vaikutus voidaan yksilöidä. Tilakohtainen rakennusoikeus on määräytynyt muunnetun rantaviivan pituuden ja osa-alueen mitoitusarvon mukaan ja rakennusoikeus on jakautunut emätilaperiaatteen mukaisesti. Emätilan rajaamisajankohdaksi on käytetty 1.7.1959. Emätilaperiaate turvaa hyväksytyin mitoitusarvon mukaisen kohtuullisen rakentamisen määrän myös rakentamattomille emätiloille, vaikka naapuriemätilan

alueelle olisi rakennettu hyväksytyä mitoitusta tehokkaammin. Osayleiskaava-alueen asemakaavoitetuille tai asemakaavoitettavaksi tarkoitetuille alueille ei ole osoitettu mitoituksen mukaista rakennusoikeutta, vaan rakennusoikeus on ratkaistu tai ratkaistaan asemakaavalla.

Ranta-alueiden rakentamisen kokonaismitoitukseen eniten vaikuttava tekijä on olemassa oleva loma- ja asuinrakentamisen määrä. Osayleiskaavan ranta-alueelle osoitettujen lomarakennuspaikkojen mitoitettava vaikutus on ranta-alueen rakentuneisuuden perusteella kaavan maankäyttöratkaisussa yksi rakennusyksikkö, kuten myös alueella olevan taustamaaston asuinrakennuspaikan ja siihen liittyvän rantasaunan. Olemassa olevan asuinrakennuspaikan mitoitettava vaikutus on yksi rakennusyksikkö ja uusien vakituisen asumisen rakennuspaikkojen kaksi rakennusyksikköä suunnitteluperusteiden mukaisesti. Osayleiskaavassa informatiivisesti kuvatut ranta-asemakaavojen alueet eivät ole suunnitteluperusteen mukaisesti varsinaisessa mitoitustarkastelussa mukana.

Kaavalla on osoitettu Hiidenjoelle yhdeksän olemassa olevaa omarantaista ja yksi takamaaston lomarakennuspaikka sekä yksi takamaaston olemassa oleva asuinrakennuspaikka rantasaunoineen. Säililammille on osoitettu kolme olemassa olevaa omarantaista lomarakennuspaikkaa sekä kaksi takamaaston lomarakennuspaikkaa. Likolammille omarantaisia lomarakennuspaikkoja on osoitettu neljä. Likolammille ja Säililammille ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Hiidenjoelle kaavalla on osoitettu yhdeksän uutta lomarakennuspaikkaa sekä kaksi vakituisen asumisen asuinrakennuspaikkaa (erillispientalojen alue).

Hiidenjoen avoin peltomaisema on haasteellinen rakennuspaikkojen sijoittamisen ja rantojen alavuuden suhteen, jolta osin rakennuspaikkoja on siirretty rakentamiseen paremmin sopiville rannanosille saman maanomistajan tiloille. Rakennuspaikkojen sijoittelussa ja siirtämisessä toiselle tilalle on käytetty perusteena mm. yhtenäisen vapaan rantaviivan mittaa, vastarantavaikutuksen huomioimista, viitasammakoiden esiintymistä sekä rannan rakentamiskelpoisuutta. Rakennuspaikkoja on siirretty yhteensä neljä rakennusyksikköä, jotka on osoitettu kahtena vakituisen asumisen rakennuspaikkana. Tarkemmat siirrot käyvät ilmi emätilataulukosta, joka on kaavaselostuksen erillisenä liitteenä.

Luonnosvaiheen jälkeen on emätilan Rekola osalta esitetty sellaisia historiallisia perusteita ja dokumentteja, joiden perusteella on päädytty siihen, että kaavassa käytetään emätilan Rekola osalta kohtuullisuusharkintaa. Omistus on ollut erillinen vuodesta 1953 ja sen jälkeen tehty halkominen on suoritettu vuosina 1954 – 57. Koska halkomispäätöksestä valittiin, astui päätös voimaan vasta 1960-luvulla. Halkominen merkittiin maarekisteriin vasta 24.1.1961 1950-luvulla tehtyjen toimitusten mukaisesti. Emätilan määräytymisajankohta on 1.7.1959, joka on ajallisesti halkomisen ja maarekisteriin merkitsemisen välissä. Tämän perusteella katsotaan kohtuullisuusharkinnan perusteella, että Kansola, Pihlajamäki ja Rekola käsitellään, kuin ne olisivat omia emätilojaan. Rekolan luonnosvaiheen emätila jakautuu siten mitoituksellisesti kolmeen emätilaan (Rekola, Pihlajamäki, Kansola), joiden pohjalta rakennusoikeudet jaetaan muunnetun rantaviivan suhteessa. Tilat Kansola ja Raitio saavat siten kumpikin omarantaisen uuden lomarakennuspaikan, kuten myös tila Rekola. Tarkempi emätilojen muodostuminen käy ilmi emätilataulukosta, joka on kaavaselostuksen erillisenä liitteenä.

Ranta-alueiden osalta osayleiskaava on laadittu Janakkalan kunnanvaltuuston (Kv 19.6.2000 § 58) hyväksymien suunnittelu- ja mitoituserusteiden mukaisesti siten, että kunta voi myöntää rakennusluvut osayleiskaavan mukaisille rakennuspaikoille loma-asuntojen alueille (RA) ja erillispientalojen alueille (AO). Lisäksi rakennusluvut voidaan myöntää yleiskaavan mukaisesti rakentamiseen saunan rakennusalalle/ rakennuspaikalle (MRL 72 §). Muun ranta-alueella tapahtuvan rakentamisen osalta osayleiskaava ohjaa poikkeamislupamenettelyä ja yksityiskohtaisempaa kaavoitusta.

Emätilaselvitys/mitoitustaulukko on selostuksen liitteenä 1.

### 7.4.1 Yleiskaavalla ratkaistavat ranta-alueen rakennuspaikat

Ranta-alueiden osalta kaavan maankäyttöratkaisu on pystytty laatimaan siten, ettei kaavan toteutuminen merkittävästi vaikuta alueen maakunnallisesti tai paikallisesti merkittäviin rakennetun ympäristön arvoihin, eikä maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja arvokkaiden geologisten muodostumien arvoihin. Kaavalla turvataan osaltaan myös muinaisjäännösten säilymistä alueella. Kaavaratkaisu huomioi myös luonnonsuojelu- ja Natura-alueiden erityisarvot ja sekä EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin, viitasammakon esiintymisen alueella. Kaavalla turvataan myös riittävien, yhteisesti rakentamisesta vapaiden rantojen säilyminen alueella.

Taajamarakenteeseen kuuluvat ja sen välittömässä läheisyydessä olevat rannat on suunniteltu asemakaavoituksen yhteydessä, tai ne jätetään asemakaavoituksen yhteydessä suunniteltaviksi. Nämä rannat on osoitettu kaavassa merkinnällä pientalovaltainen asunto-alue (AP) tai lähivirkistysalue (VL) sekä Suvirannan alue merkinnällä matkailupalvelujen alue (RM).

## RA/2

### Loma-asuntoalue.

Alue on tarkoitettu loma-asutukseen ranta-alueella.

Luku RA-merkinnän jäljessä ilmoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Kohdemerkinnät osoittavat rakennusten ohjeellisen sijainnin.

Rakennuspaikalle saa rakentaa yksiasuntoisen lomarakennuksen, vierasmajan sekä saunarakennuksen ja muita talousrakennuksia. Rakennuspaikan rakennusoikeus on 5 % rakennuspaikan pinta-alasta ( $e=0,05$ ). Rakennusoikeus on kuitenkin vähintään 60 k-m<sup>2</sup> ja enintään 150 k-m<sup>2</sup>.

Loma-asunto, vierasmaja ja sauna saavat olla kooltaan yhteensä enintään 80 % kokonaisrakennusoikeudesta. Muut talousrakennukset saavat olla kooltaan yhteensä enintään 20 % kokonaisrakennusoikeudesta. Erillisen saunan kerrosala saa olla enintään 25 k-m<sup>2</sup>, josta oleskelutilojen osuus tulee olla alle puolet sekä vierasmajan kerrosala enintään 15 k-m<sup>2</sup>.



Uusi lomarakennuspaikka



Olemassa oleva lomarakennuspaikka

Loma-asuntoalue on osoitettu merkinnällä RA sekä keltaisella täysvärillä. Olemassa oleva lomarakennuspaikka on osoitettu mustalla umpipallolla ja uuden lomarakennuspaikan ohjeellinen sijainti avonaisella mustalla pallolla.

Kaavalla on osoitettu Hiidenjoelle yhdeksän olemassa olevaa omarantaista ja yksi takamaaston lomarakennuspaikka. Säililammille on osoitettu kolme olemassa olevaa omarantaista lomarakennuspaikkaa sekä kaksi takamaaston lomarakennuspaikkaa. Likolammille omarantaisia lomarakennuspaikkoja on osoitettu neljä. Likolammille ja Säililammille ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja. Hiidenjoelle kaavalla on osoitettu yhdeksän uutta lomarakennuspaikkaa.

## AO/1

### Erillispientalojen alue (AO)

Alue on tarkoitettu vakituisen asutukseen ranta-alueella.

Luku AO-merkinnän jäljessä ilmoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Rakennuspaikalle saa rakentaa yksiasuntoisen asuinrakennuksen ja talousrakennuksia. Rakennusoikeus on 7 % rakennuspaikan pinta-alasta ( $e=0,07$ ). Rakennusoikeus on kuitenkin vähintään 150 k-m<sup>2</sup> ja enintään 300 k-m<sup>2</sup>. Erillisen saunarakennuksen kerrosala saa olla enintään 25 k-m<sup>2</sup>, josta oleskelutilojen osuus tulee olla alle puolet.



### **Uusi asuinrakennuspaikka.**



### **Olemassa oleva asuinrakennuspaikka.**

Erillispientalojen alue on osoitettu merkinnällä AO sekä ruskealla täysvärillä. Olemassa oleva asuinrakennuspaikka on osoitettu mustalla umpineliöllä ja uuden asuinrakennuspaikan ohjeellinen sijainti avonaisella mustalla neliöllä.

Kaavalla on osoitettu Hiidenjoelle yksi takamaaston olemassa oleva asuinrakennuspaikka rantasaunoineen sekä kaksi uutta vakituisen asumisen asuinrakennuspaikkaa.

Vähä-Hiiden karjarakennus on osoitettu maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteena ja alue merkinnällä **AO/s** eli erillispientalojen alue, jolla ympäristö säilytetään. Rakentamisessa tulee ottaa huomioon alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas luonne siten, että rakentaminen soveltuu sekä rakennustavaltaan että sijainniltaan olemassa olevaan rakennuskantaan ja ympäristöön.



### **Erillisen rantasaunan rakennuspaikka ranta-alueella.**

Musta kolmio osoittaa kaavan laatimishetkellä käytössä olevan erillisen rantasaunan rakennuspaikan, jolla on toiminnallinen yhteys vakituisen asumisen rakennuspaikkaan. Erillisen saunan kerrosala saa olla enintään 25 k-m<sup>2</sup>, josta oleskelutilojen osuus tulee olla alle puolet.

Erillisen saunan rakennuspaikka ranta-alueella liittyy kiinteästi ranta-alueen olevaan vakituisen asumisen rakennuspaikkaan AO. Nämä muodostavat yhdessä yhden mitoituksellisen rakennusyksikön. Merkintään liittyy kiinteästi se, että saunalla on toiminnallinen yhteys vakituisen asumisen rakennuspaikkaan.

Erillisen olemassa olevan saunan rakennuspaikka on osoitettu mustalla umpikolmiolla.

## **7.4.2 Rakentamisen ulkopuoliset alueet ranta-alueella**

Ranta-alueella rakentamisen ulkopuolisiksi alueiksi on osoitettu **maa- ja metsätalousalueita (M)**, **maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta sekä erityisiä ympäristöarvoja (MUY)** sekä **suojelualueita (SL)** ja **muinaismuistoalue (SM)**. MRL 43.2 §:n perusteella määrätään, että M, MUY- ja SL alueen ranta-alueella on asuin- ja lomarakentaminen kielletty. Ranta-alueen rakennusoikeus on siirretty maanomistajakohtaisesti RA -alueille, AO-alueelle sekä saunan rakennuspaikalle.

Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (M, MUY) on käsitelty tarkemmin kaavaselostuksen kohdassa 7.5, suojelualue (SL) kohdassa 7.8 ja muinaismuistoalue (SM) kohdassa 7.9.

## **7.4.3 Ranta-alueiden yleiset määräykset**

Rantaosayleiskaavan perusteella voidaan myöntää rakennuslupa rakennuksen rakentamiseen (MRL 72 §) yleiskaavan mukaisille rakennuspaikoille loma-asuntojen alueilla (RA) ja erillispientalojen alueella (AO) sekä saunan rakennusalalla.

Yleiskaavan voimaantulon jälkeen muodostettavan uuden RA- ja AO-rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 3000 m<sup>2</sup>. RA- ja AO- rakennuspaikan vesistöön tai vesijätteen rajoittuvan rantaviivan pituuden tulee olla vähintään 50 m.

Rakennuslupaa myönnettäessä on otettava huomioon suositukset alimmista rakentamiskorkeuksista, mikä on Hiidenjoella 81,00 (N60) eli 81,3 (N2000). Mikäli vesistölle ei ole määritetty alinta rakentamiskorkeutta, suositeltava rakennuksen alimman lattiatason korkeusasema tulee olla vähintään 1,5 m keskivedenpintaa korkeammalla.

Mikäli rakennuspaikan rakennusoikeus tai rakennusten rantaetäisyydet poikkeavat edellä mainitusta, voidaan rakennuksia peruskorjata ja rakentaa uudelleen olemassa olevaa kerrosalaa ylittämättä.

Rakennuspaikoille rakennettavien rakennusten, rakenteiden ja laitureiden tulee olla muodoiltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään ympäristöön soveltuvia. Rakennuspaikkojen rakennusten ja rannan välisellä alueella tulee säilyttää tai istuttaa riittävä suojapuusto.

Vesihuoltoverkoston ulkopuolisten rakennuspaikkojen jätevesien käsittely tulee järjestää kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön sekä kunnan määräysten mukaisesti.

Uusien rakennuspaikkojen tieyhteydet tulee suunnitella siten, että kulku yleiselle tielle järjestetään ensisijaisesti olevien liittymien kautta.

Alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §) ja ohjaa vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus (VL 3.2 §).

Muilta osin noudatetaan Janakkalan kunnan voimassa olevaa rakennusjärjestystä.

#### 7.4.4 Ranta-asemakaavalla ratkaistut alueet

### RA-r/1

#### Loma-asuntojen alue

Alueella on voimassa lainvoimainen ranta-asemakaava. Alueen rakentamisessa tulee noudattaa ranta-asemakaavan määräyksiä. Täysi kohdamerkintä osoittaa ranta-asemakaavan laatimishetkellä käytössä olleen rakennuspaikan ja avoin kohdamerkintä uuden loma-asunnon rakennuspaikan. Luku RA-r -merkinnän jäljessä ilmoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän.



Uusi lomarakenuspaikka



Olemassa oleva lomarakenuspaikka

Ranta-asemakaavojen alueet on kuvattu osayleiskaavassa vain informatiivisesti. Ranta-asemakaavan mukaiset rakennuspaikat on osoitettu kaavassa merkinnällä RA-r. Alueet eivät ole suunnitteluperusteen mukaisesti varsinaisessa mitoitustarkastelussa mukana. Ranta-asemakaavan alueella noudatetaan ranta-asemakaavan määräyksiä.

Ranta-asemakaavan mukainen loma-asuntoalue on osoitettu merkinnällä RA-r sekä keuhkaisella täysvärillä. Olemassa oleva lomarakenuspaikka on osoitettu mustalla umpipallolla ja uusi lomarakenuspaikka avonaisella mustalla pallolla.

### M-r

#### Maa- ja metsätalousvaltainen alue.

Alueella on voimassa lainvoimainen ranta-asemakaava. Alueen rakentamisessa tulee noudattaa ranta-asemakaavan määräyksiä.

Ranta-asemakaavan mukainen maa- ja metsätalousvaltainen alue on osoitettu merkinnällä M-r sekä vihreällä täysvärillä

### MY-r

#### Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.

Alueella on voimassa lainvoimainen ranta-asemakaava. Alueen rakentamisessa tulee noudattaa ranta-asemakaavan määräyksiä.

Ranta-asemakaavan mukainen maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja, on osoitettu merkinnällä MY-r sekä vihreällä täysvärillä

VL-r

#### **Lähivirkistysalue.**

Alueella on voimassa lainvoimainen ranta-asetmakaava. Merkinillä on osoitettu ranta-asetmakaava-alueella sijaitsevat, yhteiskäyttöön tarkoitettut viheralueet. Alueen rakentamisessa ja muussa käytössä tulee noudattaa ranta-asetmakaavan määräyksiä.

Ranta-asetmakaavan mukainen lähivirkistysalue on osoitettu merkinillä VL-r sekä vihreällä täysvärillä

### 7.5 Rakentamisen ulkopuoliset alueet

#### 7.5.1 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet ja vesialueet

M

#### **Maa- ja metsätalousvaltainen alue**

Alue on tarkoitettu ranta-alueen osalta pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä ranta-alueen ulkopuolisten alueiden osalta myös haja-asutusluontoiseen rakentamiseen. MRL 43.2 §:n perusteella määrätään, että M -alueen ranta-alueella on asuin- ja lomarakentaminen kielletty. Ranta-alueen rakennusoikeus on siirretty maanomistajakohtaisesti RA- ja AO-alueille sekä sa -merkinnälle.

Alueen rakentamisessa noudatetaan kunnan rakennusjärjestyksen määräyksiä, ellei kaavassa ole toisin osoitettu.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue on osoitettu merkinillä M sekä vihreällä täysvärillä.

Maa- ja metsätalousvaltaisina alueina on osoitettu Vähähiidentien ja Hiidenjone väliset peltoalueet, Raimansuon lähiympäristön alueet sekä Kilpiälän alueet siltä osin, alueelle ei ole osoitettu uutta kylämäistä rakentamista. Maantien 130 ja Siankärsäntien välisellä alueella on myös maa- ja metsätalousalueita, kuten myös kaava-alueen luoteis- ja kaakkoisosassakin.

Pitkän aikavälin rakentamisalueet (ns. reservialueet) on osoitettu maa- ja metsätalousalueina M (vihreä väri), joiden päällä on pitkän aikajänteen aluevarausta kuvaava viivamerkintä (leveä katkoviiva aluevarausta kuvaavalla värillä) sekä tulevaa aluevarausta kuvaava kirjainmerkintä. Pitkän aikajänteen muuttuvaa maankäyttöä kuvaavat viivamerkinnot ovat pientalovaltainen asuntoalue (APres), teollisuus- ja varastoalue (Tres), teollisuus- ja varastoalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TYres) sekä työpaikka-alue (TPres). Nämä alueet ovat lyhyellä aikajänteellä maa- ja metsätalousalueita (M).

MUY

#### **Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta sekä erityisiä ympäristöarvoja.**

Alueella on sallittu vain maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen.

MRL 43.2 §:n perusteella määrätään, että MUY -alueen ranta-alueella on asuin- ja lomarakentaminen kielletty. Ranta-alueen rakennusoikeus on siirretty maanomistajakohtaisesti RA- ja AO-alueille.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta sekä erityisiä ympäristöarvoja, on osoitettu merkinillä MUY sekä vihreällä täysvärillä.

Kalpalinnan harjualue on osoitettu Kalpalinnan matkailualueiden ulkopuolisilta osin pääosin maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta sekä erityisiä ympäristöarvoja (MUY). Harjualue on suora jatke Hämeenlinnan Miemalasta



Raimansuon luonnonsuojelualueen läpi tulevalle ulkoilualueelle ja -reitille. Alueen läpi kulkee maakuntakaavan mukainen ohjeellinen ulkoilureitti. Harjualueeseen kuuluu myös geologisesti ja maisemallisesti merkittävä luode-kaakko -suuntainen pääharju, joka alkaa Likolammin pohjoispuolelta ja jatkuu Inkolinnan läheisyyteen asti. Lisäksi alueella on luontoselvityksen perusteella todettu olevan luontoarvoja (supat, lajisto), jotka osaltaan tukevat ympäristöarvoja. Voimakkaasti vaihtelevat maastonmuodot ja pitkänomainen rakenne mahdollistavat mielenkiintoisen virkistysalueen, joka toimii sekä paikallisena että seudullisena virkistyskohteena. Alueen ulkoilureittejä ei ole erikseen osoitettu. Alueen virkistyskäyttö perustuu jokamiehenoikeuteen. Alueella on sallittu vain maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen.

MY

#### **Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.**

Alueella on sallittu vain maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja, on osoitettu merkinnällä MY sekä vihreällä täysvärillä.

MY-alueena on osoitettu Kalpalinnan harjujakson Kansolansuon lähialueen ympäristö. Alueella on luontoselvityksen perusteella todettu olevan luontoarvojen keskittymä (supat, harjanne, lajisto), joka osaltaan tukee merkintää MY.

MA

#### **Maisemallisesti arvokas peltoalue.**

Alueen säilyminen avoimena ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Maatilatalouteen liittyvä rakentaminen tulee sijoittaa siten, että rakennukset eivät sulje avoimia näkymiä.

Maisemallisesti arvokas peltoalue on osoitettu merkinnällä MA sekä keltaisella täysvärillä.

Maisemallisesti arvokkaana peltoalueena on osoitettu välittömästi Iso-Hiiden kartanoalueen pohjoispuolelle sijoittuva ja maakunnallisesti merkittävän ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön alueelle sijoittuva pelto. Pelto on myös osa maakunnallisesti arvokasta maisema-alueita (Janakkalan kartanomaisemat). Alueen arvo perustuu avoimeen peltomaisemaan, jonka vuoksi alueen säilyminen avoimena ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Siksi myös maatilatalouteen liittyvä rakentaminen tulee sijoittaa siten, että rakennukset eivät sulje avoimia näkymiä.

W

#### **Vesialue.**

Vesialueet on osoitettu merkinnällä W sekä vaaleansinisellä täysvärillä.

Likolammin ja Säililammin vesialueet on merkitty osayleiskaavaan vesialueeksi (W). Myös Hiidenjoen kaava-alueen puoleinen osa on merkitty W-alueena siltä osin, kun se on kuullut Turengin – Säililammin osayleiskaava-alueeseen. Kaa-va-alueen rajaus jatkuu Hiidenjokea etelään myös samaa, entistä kyläaluerajasta noudattaen. Vesialueiden rajaukset on tehty pääasiassa kaavan pohjakartan vesialuetiedon perusteella, ainoastaan Likolammi on länsiosastaan suojelualueita.

### 7.5.2 Ulkoilu- ja virkistysalueet

VL

#### **Lähivirkistysalue.**

Merkinnällä on osoitettu rakennettujen alueiden läheisyydessä sijaitsevat asemakaavoitetut tai asemakaavoitettavaksi tarkoitetut viheralueet, jotka on tarkoitettu ulkoiluun ja virkistykseen. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla toteuttaa virkistystä palvelevia rakennuksia ja rakenteita.

Suunnittelualueen keskeisimmät lähiviheralueet on osoitettu yleiskaavassa lähivirkistysalueena (VL). Asemakaavoitettuja lähivirkistysalueita on Hiidenjoen rannan läheisyydessä Mäntyniemessä sekä Ilveslinnassa. Myös asemakaavoitettavaksi tarkoitettu Ilveslinnan pohjoispuoli on osoitettu osin lähivirkistysalueena, etenkin harjujakson alueella, jossa kulkee myös maakunnallinen ohjeellinen ulkoilureitti. Turengintien eteläpuolen sekä Ilveslinnan pohjoispuolen kiinteästi uusiin asuinalueisiin liittyvät lähivirkistysalueet.

## VU-2

### **Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.**

Merkinnällä on osoitettu monipuolinen harjoitus- ja harrastustoiminta-alue. Alueelle voidaan sijoittaa urheilu-, virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja palvelevia rakennuksia, rakennelmia, laitteita ja kenttiä.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue on osoitettu merkinnällä VU-2 sekä vihreällä täysvärillä.

Merkinnällä on osoitettu tällä hetkellä toiminnassa oleva koiraharrastusalue koirien pitämistä ja niihin liittyvää harjoitus- ja harrastustoimintaa varten. Alue sijaitsee Kiianlinnantien varressa. Alueen kaavamerkintä mahdollistaa alueen monipuolisen käytön jatkossa erilaisiin harrastustoimintoihin.

### 7.5.3 Suojelualueet

## SL

### **Luonnonsuojelualue.**

Merkinnällä on osoitettu luonnonsuojelulain nojalla suojellut, valtion toimesta toteutetut alueet.

Ranta-alueen rakennusoikeus on maanomistajakohtaisesti siirretty RA-alueille.

Luonnonsuojelualue on osoitettu merkinnällä SL sekä turkoosilla täysvärillä.

Merkinnällä on osoitettu luonnonsuojelulain nojalla suojellut, valtion toimesta toteutetut alueet. merkinnällä on siten osoitettu Raimansuon soidensuojeluohjelmaan kuuluva alue (SSO040092) sekä Raimansuon luonnonsuojelualue (ESA040037), joka kuuluu samaan luonnonsuojelualueiden kokonaisuuteen yhdessä Kirmunharjun, Peiliösuon, Miemalanharjun kanssa. Luonnonsuojelualueet on perustettu Etelä-Hämeen harju- ja suoluonnon sekä niihin kuuluvien kasvi- ja eläinlajien elinympäristöjen suojelemiseksi sekä luonnonharrastuksen edistämiseksi. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

## SM

### **Muinaismuistoalue.**

Alueella sijaitsee muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon (Hämeenlinnan kaupunginmuseo) lausunto. Alueen päämaankäyttömuoto on sallittu.

Muinaismuistoalue on osoitettu merkinnällä SM sekä turkoosilla täysvärillä.

Muinaismuistoalueena on osoitettu Vähähiidentien varren laaja moniperiodinen kiinteä muinaisjäänös (Vähähiisi 1 ja 2, peltoalueen osalta (165010023). Alueen päämaankäyttömuoto on maa ja metsätalous, etenkin peltoviljely, joka on sallittu. Muinaismuistoalue on arvioitu erityisen merkittäviksi, jolloin se on osoitettu aluevarauksella. Muinaismuistoalueen asuttu osa on osoitettu mustalla ruudutuksella (muinaismuistoalue), joka on käsitelty kaavaselostuksen kohdassa 7.6.3, kuten muutkin pienemmät ns. muinaismuistokohteet, joita ei kuvausteknisesti ole mahdollista kuvata aluevarauksina.

## 7.5.4 Erityisalueet



### **Suojaviheralue.**

Suojaviheralue on osoitettu merkinnällä EV sekä tumman turkoosilla täysvärillä.

Suojaviheralueet on osoitettu merkinnällä EV. Suojaviheralueita on osoitettu Rastikankaan sekä nykyisen että tulevan teollisuusalueen ja kylämäisen asutuksen väliin. Lisäksi suojaviheralueita on osoitettu Turengintien varteen alueille, jolla on odotettavissa meluntorjuntatarvetta liikenteen ja muun maankäytön yhteen sovittamisessa.

## 7.6 Kohde-, rasteri- ja viivamerkinntät

Kohde- rasteri- ja viivamerkinntät on osoitettu aluevarausten päälle osoittamaan alueen erityisominaisuuksia. Yleiskaavan osa-alueiden erityisominaisuudet liittyvät luonnonympäristön, kulttuuriympäristön, maiseman sekä luonnonvarojen erityisiin arvoihin. Kohdemaiset merkinntät voivat olla myös ns. pistemäisiä kohteista suhteessa kaavan mittakaavaan, jolloin niiden kuvantaminen aluevarauksena ei ole mahdollista.

### 7.6.1 Liikenneyhteydet

Liikenneyhteyksien osalta kaavan maankäyttöratkaisut tukeutuvat lähtökohtaisesti alueen kattavaan ajoneuvoliikenteen ja kevyen liikenteen verkostoon.

Suunnittelualue sijaitsee Turengin taajaman ja moottoritien välissä hyvien kulkuyhteyksien varrella. Moottoritie eli vt 3 rajaa suunnittelualuetta lännessä. Alueen muut merkittävimmät tiet ovat kaava-alueen länsilaidalla kulkeva maantie 130 eli vanha kolmostie ja Turengintie (tie no 292), joka halkoo suunnittelualuetta moottoritien Viralan liittymästä kohti Turenkia. Lisäksi yhdysteinä on osoitettu Rastilantie (13842), Hakoistentie (13846) Siankärsäntie (13839) ja Santasillantie (13839). Kokoojakatuina on osoitettu esimerkiksi asemakaavoitettuille alueille vievä tiestö sekä haja-asutusalueen kokoojatiestö.

Uudet ohjeelliset tielinjaukset on osoitettu punaruskealla viivamerkinntällä. Nämä tiet ovat osa pääosin asemakaavoitettavien alueiden kokoojakatuverkostoa, jolloin näiden teiden linjaus tullaan ratkaisemaan lopullisesti asemakaavoituksen yhteydessä. Liittymien paikat seutu- ja yhdysteiltä perustuvat Maantien 130 ja maantien 292 liikenneselvityksen päivitykseen (WSP Oy 2020). Punaruskealla merkinnällä on osoitettu myös Rastikankaalta pohjoiseen kohti Rastilantietä suuntautuva ohjeellinen tielinjaus. Tielinjauksella varaudutaan Moreeni-Rastikangas eritasoliittymän rakentamiseen. Uudella tieyhteydellä mahdollistetaan teollisuusalueen sujuvampi liikenne silloin, kun käytössä on kaksi liittymää moottoritiele.

Suunnittelualueella on kaksi eritasoliittymää, toinen eritasoliittymistä on moottoritien Viralan liittymä ja toinen maantien 130 ja Turengintien välinen eritasoliittymä.

Kevyen liikenteen verkosto eli pyörätiet kulkevat suunnittelualueella Turengintien ja Hakoistentien varressa sekä Rastikankaalla. Lisäksi kevyen liikenteen reittejä on asemakaava-alueilla Mäntyniemessä ja Ilveslinnan alueella. Näitä alueiden sisäisiä kevyenliikenteen yhteyksiä tai yhteystarpeita yleiskaavalla ei osoiteta, vaan ne sisältyvät osana asemakaavoitettuihin tai asemakaavoitettaviin alueisiin.

Pyöräliikenteen pääverkon kehittäminen Hämeenlinnan seudulla -loppuraportissa on tiedostettu kevyen liikenteen yhteystarve Turengintien varteen. Myös maakuntakaavassa on osoitettu välille Rastilantie – Virala kevyen liikenteen yhteystarve. Tämä uusi kevyenliikenteen yhteystarve on punaruskealla Turengintien varteen.



### **Moottoritie.**

Moottoritie on osoitettu kaavassa kahdella yhtenäisellä vierekkäisellä kulkevalla mustalla viivalla. Moottoritie eli vt 3 (E12) rajaa suunnittelualuetta lännessä.

### **Seututie.**

Seututie on osoitettu yhtenäisellä mustalla viivalla.

Seuteinä on osoitettu maantiet 130 ja 292 eli Helsingintie ja Turengintie. Näistä mt 130 eli vanha kolmostie kulkee kaava-alueen länsiosassa moottoritien suuntaisesti ja Turengintie (tie no 292) halkoo suunnittelualueetta moottoritien Viralan liittymästä kohti Turenkia.

### **Yhdystie.**

Yhdystie on osoitettu yhtenäisellä mustalla viivalla, joka on ohuempi kuin seututie.

Yhdysteinä on osoitettu maantiet eli Hakoistentie (13846), Rastilantie (13842), Siankärsäntie (13839) sekä Santasillantie (13839).

### **Kokoojakatu.**

Kokoojakatu on osoitettu yhtenäisellä mustalla viivalla, joka on ohuempi kuin yhdystie.

Kokoojakatuina on osoitettu haja-asutusalueen kokoojatiestö (Vähähiidentie, Jantusentie) sekä asemakaava-alueiden kokoojakadut (Ilveslinnantie, Rastikankaantie).

### **Merkittävästi parannettava tieosuus.**

Merkinnällä on osoitettu moottoritie. Merkintä mahdollistaa moottoritien toteuttamisen 3+3-kaistaisena.

Merkintä mahdollistaa moottoritien merkittävän parantamisen, jolloin moottoritie on mahdollista toteuttaa siten, että mahdollistetaan lisäkaistat kumpaankin kulkusuuntaan.

### **Uusi kokoojakatu.**

Uusi kokoojakatu on osoitettu punaruskealla viivalla.

Uudet kokoojakadut ovat ohjeellisia tielinjauksia. Nämä kadut ovat asemakaavoitettavien alueiden osalta osa kokoojakatuverkostoa ja näiden teiden linjaus tullaan ratkaisemaan lopullisesti asemakaavoituksen yhteydessä. Punaruskealla viivalla on osoitettu Kalpalinnatien uusi linjaus Turengintieltä, Vähähiidentien uusi linjaus Ilveslinnan kautta, Rastikankaantien jatke kohti Rastilantietä sekä, Kanssin asemakaava-alueen ohjeellinen kokoojakatuverkosto liittymiseen. Uusi ohjeellinen tielinjaus on osoitettu myös Siankärsäntien linjauksen osalta kohti Turengintietä. Ohjeelliset katuyhteydet ja liittymäpaikat on osoitettu myös Turengintien eteläpuoliselle pitkän aikavälin työpaikka- ja teollisuusalueelle sekä maantien 130 itäpuoliselle alueelle, kuten myös Hakoistentien länsipuolen asuinalueelle.

Yksi merkittävimmistä liikenteellisistä muutoksista on uusi tieyhteys Rastikankaantieltä pohjoiseen Rastilantielle. Tällä ns. Rastikankaantien jatkeen tieyhteydellä varaudutaan osin Moreeni-Rastikankaan uuden eritasoliittymän rakentumiseen. Lisäksi mahdollistetaan Rastilantien "rauhottuminen" ja muodostuminen läpiajotiestä kylätieksi. Tien linjaus perustuu liikenneselvitykseen sekä alueella jo voimassa olevaa asemakaavaan. Rastikankaantien toinen liikenteellinen yhteys kohti moottoritietä tuo joustoa myös Turengintien liikenne-ruuhkiin, joiden on ennustettu lisääntyvän pitkällä aikavälillä.

Kalpalinnan uusi liittymä Turengintieltä ja tieyhteys Kalpalinna -tielle parantavat Kalpalinnan saavutettavuutta ja selkeyttävät liikenneratkaisua. Rastilantien liittymä säilytetään ennallaan. Rastikankaan ja Ilveslinnan välinen Turengintien alue muodostuu kokonaisuudessaan taajamamaisemmaksi ja nopeusrajoitusta alennetaan ainakin Turengin suunnasta Rastilantien liittymään asti. Kalpalinna -tien uusi linjaus ja liittymän paikka perustuu tehtyihin liikennesuunnitteluihin ja neuvotteluilla sovittuun ratkaisuun.

Siankärsäntien osalta on liikenneselvityksen valmistumisen jälkeen käyty ao. konsultin kanssa sähköpostikirjeenvaihtoa, jonka jälkeen on päädytty kunnassa ratkaisuun, jossa Siankärsäntie tuodaan porrastetusti kohti Turengintietä. Tämä helpottaa Santasillan-tien/Siankärsäntien ja Turengintien risteysalueen pitkän aikavälin ruuhkaisuutta, jolloin voidaan mahdollisesti välttyä mahdolliselta valo-ohjaukselta. Uuden tielinjauksen vieminen Turengintieltä kohti Rastikankaan katuverkkoa läpiajotienä ei ole kuitenkaan mahdollinen.



#### **Kevyen liikenteen reitti.**

Kevyen liikenteen reitti on osoitettu mustalla palloviivalla.

Kevyen liikenteen reittinä on osoitettu Turengintien varren oleva kevyen liikenteen reitti Turengista Rastilantien liittymään ja siitä Hakoistentien varteen kohti Tarinmaata. Nämä olemassa olevat ovat kevyen liikenteen väylät sijaitsevat seutu- ja yhdystien varressa. Lisäksi kevyen liikenteen reittinä on osoitettu juuri valmisteilla ole Viralan eritasoliittymän alueen reitti. Rastikankaan asemakaava-alueella on osoitettu Rastikankaantien kevyen liikenteen väylä. Tämä kevyenliikenteen reitti yhdistyy kevyen liikenteen yhteystarpeeseen Rastilantien suuntaan kohti Hämeenlinnaa. Muilta osin asemakaava-alueiden kevyen liikenteen reittejä ei ole osoitettu kaavassa (Ilveslinna, Mäntyniemi).



#### **Kevyen liikenteen yhteystarve.**

Kevyen liikenteen yhteystarve -merkintä on osoitettu punaruskealla palloviivalla.

Kevyen liikenteen yhteystarpeena on osoitettu Turengintien varren kevyen liikenteen yhteystarve olemassa olevien kevyen liikenteen reittien välissä välillä Rastilantie – Viralan eritasoliittymä. Lisäksi uutena yhteystarpeena on osoitettu Rastikankaantien jatkeen kevyen liikenteen reitti, joka jatkuu Rastilantien varressa kohti Hämeenlinnan kuntarajaa. Merkinnät perustuvat Pyöräliikenteen pääverkon kehittäminen Hämeenlinnan seudulla – loppuraporttiin sekä tunnistettuun kevyen liikenteen yhteystarpeeseen Hämeenlinnan suuntaan siinä kohdin, kun ns. Rastikankaantien jatke valmistuu ja liikenne tulevaan Mooreni-Rastikankaan eritasoliittymään mahdollistuu.



#### **Eritasoristeys.**

Eritasoliittymää kuvaava pallomerkintä on sovitettu liittymäalueen laajuudelle, siten että se kuvaa liittymän kokoa ja laajuutta. Eritasoliittymänä on osoitettu Viralan eritasoliittymä -valtatie 3:lla ja maantien 130 ja 292 risteysalueen eritasoliittymä.



#### **Joukkoliikenteen vaihtopaikka.**

Joukkoliikenteen vaihtopaikka on osoitettu punaisella rinkelalla, jonka sisällä on merkintä lp.

Joukkoliikenteen vaihtopaikka on osoitettu moottoritien Viralan/Turengin eritasoliittymän yhteyteen. Merkintä perustuu Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040:ssä osoitettuun kohdemerkintään, uusi joukkoliikenteen vaihtopaikka (lp). Joukkoliikenteen vaihtopaikka on tärkeä alueen ja Turengin taajaman liikenteen toimivuuden kannalta. Liityntäpysäkin rakentaminen on käynnissä, ja sen on arvioitu valmistuvan vuonna 2021.



#### **Venesatama / venevalkama.**

Janakkalan venekerhon laituripaikka Mäntyniemessä on merkitty kaavaehdotukseen venesatama / venevalkama -merkinnällä (vene kuva). Alue on tarkoitettu myös isommille veneille.

### 7.6.2 Yhdyskuntatekniikka ja johdot



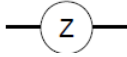
#### **Energiahuollon kohde.**

Energiahuollon kohdemerkinnällä (EN, pinkki pallo) on osoitettu puistomuuntamot Säililamenttiellä, Rastilantiellä, Siankärsäntiellä (2) sekä Vähähiidentiellä (2) sekä Rastikaarella.



### **Yhdyskuntateknisen huollon kohde.**

Yhdyskuntateknisen huollon kohteina (ET, pinkki pallo) on osoitettu yleiskaavassa suunnittelualueen keskeiset teknisen huollon toiminnot. Tällaisina ET-kohteina on osoitettu Vesihiidenkujan vedenottamo ja vedenottamon kaivot, Iso-Hiidentien paineenkorotusasema, Laituritie jättevedenpumppaamo, Rastimaan ja Rastikaaren jättevedenpumppaamot sekä Rastikankaantien tuleva jättevedenpumppaamo. Lisäksi kaavaan on osoitettu Kalpalinnan käyttöön tarkoitettu vedenottamo. Lisäksi kaavaan on merkitty Rastikankaantiellä oleva matkaviestintukiasema.



### **Voimajohtolinja.**

Merkinnällä on osoitettu 110 kV:n voimajohto.

Suunnittelualueen itäpuolitse kaakosta luoteeseen on osoitettu voimajohtoalue (z). Alueella kulkee 2 x 110 kV voimajohto, joka on otettava huomioon alueen maankäytössä. Lisäksi merkinnällä on osoitettu johtohaara kohti suunnittelualueen ulkopuolella olevaa radanvartta. Johtoalue muodostuu 45 metriä leveästä johtoaukeasta ja johtoaukean molemmiin puolin olevista 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä. Fingridin 2 x 110 kV voimajohtoilille on lunastettu kiinteistön käyttöoikeuden supistus 65 metriä leveälle johtoalueelle. Rakennusrajoitusta merkitsevät rakennusrajat sijoittuvat johtoalueen ulkoreunoihin, joissa myös puuston kasvua on rajoitettu. Lunastettu voimajohtoalue rajoittaa mm. talousrakennuksen sijoittamista.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Risteämä voi olla esimerkiksi pysäköinti, tie, katu, maanmuokkaustoimenpide, rakennelma tai rakennus, joka sijoittuu voimajohtolinjan läheisyyteen. Risteämälausunto tulee pyytää, vaikka suunnitelma olisi osoitettu kaavassa. Lausuntopyyntö voi lähettää osoitteeseen Fingrid Oyj, Risteämälausunnot, PL 530, 00101 Helsinki tai sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi



### **Uusi ohjeellinen voimajohtolinja.**

Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukainen ohjeellinen uusi voimajohtolinja (110kV)

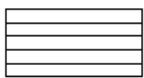
Uusi ohjeellinen voimajohtolinja –merkintä perustuu Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040:en kaavaratkaisuun, jossa on Elenia Oy:n ilmoittaman tarpeen mukaisesti sijoitettu ohjeellinen uusi 110 kV voimajohtolinja. Se kulkee itä-länsisuuntaisesti osayleiskaava-alueen keskeltä. Linja on merkitty ohjeellisenä sijaintina osayleiskaavaan.



### **Kaasujohto.**

Kaasujohto -merkinnällä on osoitettu maakaasulinja Turengista Turengintien vartta kohti Rastikankaan teollisuusaluetta.

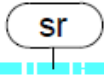
## 7.6.3 Rakennettu ympäristö ja arkeologinen kulttuuriperintö



### **Maakunnallisesti arvokas maisema-alue.**

Merkinnällä on osoitettu maakunnallisesti arvokas Janakkalan kartanomaisemat -maisema-alue. Maakunnallisesti arvokas maisema-alue on osoitettu kaavaan mustalla vaakaviivoituksella.

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue -merkinnällä on osoitettu maakunnallisesti arvokas Janakkalan kartanomaisemat -maisema-alue Iso-Hiiden kartanon läheisyydessä Haikoistentien itäpuolella ja kartano ja pelto-alueen osalta myös länsipuolella.



### **Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.**

Merkinällä on osoitettu maakunnallisesti merkittävä ja kulttuurihistoriallisesti arvokas Iso-Hiiden kartanon kulttuuriympäristö.

Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö on osoitettu kaavaan turkoosilla pistekatkoviivalla ja sr-merkinnällä.

Yleiskaavassa maakunnallisesti merkittävänä rakennetun kulttuuriympäristön viiva-alueajauksena on osoitettu maakunnallisesti merkittävä ja kulttuurihistoriallisesti arvokas Iso-Hiiden kartanon kulttuuriympäristö.



### **Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.**

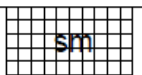
Suojeltu rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Korjaus- ja muutostöissä rakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo tulee säilyttää. Merkinällä on osoitettu maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet: Viralan työväentalo (Tienhaara), Iso-Hiisi ja Vähä-Hiisi (Tapiola) sekä Vähä-Hiiden karjarakennus.

Maakunnallisesti merkittäviä ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennetun ympäristön pistemäisiä kohteita on merkitty kaavakartalle turkoosilla neliömerkinnällä sekä kirjaimilla sr. Alueiden suunnittelussa, käytössä ja rakentamisessa tulee turvata ja edistää maisemakuvan ja rakennusperinnön arvojen säilymistä ja kehittämistä. Uusi rakentaminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen.

### **Alue, jolla ympäristö säilytetään (/s)**

Rakentamisessa tulee ottaa huomioon alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas luonne siten, että rakentaminen soveltuu sekä rakennustavaltaan että sijainniltaan olemassa olevaan rakennuskantaan ja ympäristöön.

Kaavamerkinnällä /s on osoitettu sellaisia merkittäviä ympäristökokonaisuuksia, joiden säilyttäminen edellyttää yleiskaavalta aktiivista ohjausta, mutta alueiden pääkäyttötarkoitus ei kuitenkaan ole suojelu. Merkintä /s on lisämerkintä aluevaraukselle, ja sillä on osoitettu maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet: Viralan työväentalo (Tienhaara) (AT/s), Iso-Hiisi (AM/s) ja Vähä-Hiisi (Tapiola) (AT/s) sekä Vähä-Hiiden karjarakennus (AO/s ranta-alueella). Iso-Hiiden kulttuuriympäristön osalta /s -merkintä tukee osaltaan maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön säilymistä.



### **Muinaismuistoalue.**

Alueella sijaitsee muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta koskevista suunnitelmista on pyydettyvä alueellisen vastuumuseon (Hämeenlinnan kaupunginmuseo) lausunto. Alueen päämaankäyttömuoto on sallittu.

Muinaismuistoalueet on osoitettu mustalla ruuturasteri-merkinnällä päämaankäyttö-aluevarauksen päälle. Rasterimerkintää on käytetty niissä muinaisjäänöksissä, jotka eivät ole muinaisjäänösrekisterissä eikä mittakaavaan suhteutettuina pistemäisiä eivätkä toisaalta niin laajoja, että ne olisi syytä osoittaa aluevarauksella.

Muinaismuistoalueena (rasteri) on osoitettu arkeologisen inventoinnin sekä muinaisjäänösrekisterin perusteella osoitetut seuraavat muinaismuistoalueet:

- Vähähiisi 1 ja 2, AO-merkinnän osalta (165010023)
- Kiianlinna (165010025)
- Syrjälä (1000034400)
- Hiidentorppa (1000038002)
- Eskola (1000038003)



### Historiallinen tielinja.

Merkinnällä on osoitettu 1700-luvun lopun isojakokartoilta paikannetut merkittävät tiet (mm. Vanha Hämeentie).

Tien linjaus ja suhde ympäristöön tulee säilyttää. Tavanomaiset tien hoito- ja kunnostustyöt ovat sallittuja. Suuremmista tien linjausta ja sen rakenteiden muuttamista koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon (Hämeenlinnan kaupunginmuseo) kanssa.

Historiallinen tielinja on osoitettu turkoosilla palloviivalla normaalin tiemerkin päälle. Merkinnällä on osoitettu Rastilantie, Siankärsäntie sekä Santasillantie arkeologiseen selvitykseen perustuen.



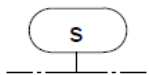
### Muinaismuistokohde.

Alueella sijaitsee muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon (Hämeenlinnan kaupunginmuseo) lausunto. Muinaisjäännösalueen laajuus tulee selvittää museoviranomaiselta.

Muinaismuistokohde on osoitettu turkoosilla muinaismuistokohde neliöllä ja sm –merkinnällä.

Pistemäisenä muinaismuistokohdeena on osoitettu arkeologisen inventoinnin sekä muinaisjäännösrekisterin perusteella osoitetut seuraavat muinaismuistoalueet:

- Kinnari 1 (165010026)
- Kinnari 4 (165010027)



### Muu kulttuuriperintökohde (kylätontti).

Alueella olevat historialliset asutus- ja elinkeinorakenteet on säilytettävä. Suuremmista kohdetta koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon (Hämeenlinnan kaupunginmuseo) kanssa.

Historiallinen kylätontti on osoitettu pistekatkoviivalla ja merkinnällä s. Merkinnällä on osoitettu seuraavat muu kulttuuriperintö -kohteet

- Rastila (1000009901)
- Hiisi (1000035362)

## 7.6.4 Luonnonympäristö

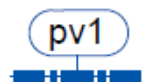


### Natura 2000 –verkostoon kuuluva alue

Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet on osoitettu harmaalla palloviivalla sekä nat-merkinnällä.

Natura 2000 –merkinnällä on osoitettu suunnittelualueen länsiosassa sijaitsevan Raimansuo - Miemalanharjun (FI0306006) Natura 2000 –alueet. Natura-alue kuuluu luontodirektiivin mukaisiin SAC-alueisiin.



### Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue.

Asemakaavoitettavaksi tarkoitettujen alueiden osalta tulee asemakaavoituksen yhteydessä laatia alueille hulevesien hallintasuunnitelma.

Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue on osoitettu kaavakartalle sinisellä pistekatkoviivalla sekä tekstillä pv1.



Kalpalinnanmäen pohjavesialue (0416553) on merkitty vedenhankintaa varten tärkeänä pohjavesialueena.

Tärkeällä eli 1. luokan pohjavesialueella on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden suojeluun. Aluetta koskevat toimenpiteet tulee suunnitella siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden määrää tai laatua. Alueella tulee erityisesti ottaa huomioon pohjavesien pilaantumisriskit ja niiden edellyttämät riskienhallintatoimet tulee selvittää tapauskohtaisesti.

Koko kaava-alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §).



### **Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.**

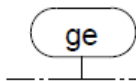
Asemakaavoitettavaksi tarkoitettujen alueiden osalta tulee asemakaavoituksen yhteydessä laatia alueille hulevesien hallintasuunnitelma.

Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen, on osoitettu kaavakartalle sinisellä pistekatkoviivalla sekä tekstillä pvE1.

Tarinmaan pohjavesialue (0416502) on merkitty vedenhankintaa varten tärkeänä pohjavesialueena, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

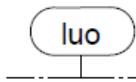
Tärkeällä eli 1. luokan pohjavesialueella on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden suojeluun. Aluetta koskevat toimenpiteet tulee suunnitella siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden määrää tai laatua. Alueella tulee erityisesti ottaa huomioon pohjavesien pilaantumisriskit ja niiden edellyttämät riskienhallintatoimet tulee selvittää tapauskohtaisesti.

Koko kaava-alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §).



### **Arvokas geologinen muodostuma.**

Arvokas geologinen muodostuma on osoitettu pistekatkoviivamerkintänä ja ge-tekstillä. Arvokkaana geologisena muodostumana on osoitettu Rastilan harjun harjumuodostuma. Merkintä perustuu Maakuntakaavan 2040 rajaukseen (ge 83). Rakennusten sijoituksessa tulee ottaa huomioon alueen geologiset ja maisemalliset arvot.



### **Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.**

Merkinnällä on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita, ympäristöstään erottuvia kohteita.

Luo –merkinnällä ja pistekatkoviivalla on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet. Aikaisempien selvitysaineistojen perusteella on merkitty alueen kaksi Hiidenkorven alueelta löydettyä pientä luonnontilaisen kaltaista puronvarsilehtoa. Nämä alueet on inventoitu vuonna 2011 (Christof Siivonen).

Vuonna 2020 tehdyn luontoselvityksen perusteella kaavakartalle on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet (ks. selostus s. 2.6.3.). Näitä ovat:

	KOHDE	ALUE	ALUEKUVAUS
1	Monimuotoisuuskohde	Likolammi	suolampi
2	Monimuotoisuuskohde	Likolammi	isovarpuräme
3	Monimuotoisuuskohde	Kansolansuo	tupasvillaräme, suppa
4	Monimuotoisuuskohde	Kiianlinna	harjumuodostelma
5	Monimuotoisuuskohde	Vorokkilukko	suppasuo
6	Monimuotoisuuskohde	Rastila	liito-oravalle sopiva metsä, kulttuurivaikutteinen lehto
7	Monimuotoisuuskohde	Iso-Hiisi	luonnonsuojelulakikohde, liito-oravalle sopiva metsä
8	Monimuotoisuuskohde	Kalpalinna	METSO-ohjelmaan sopiva metsä, uhanalainen luontotyyppi
9	Monimuotoisuuskohde	Pyhäsuonlukko	suppa, jonka pohjalla pieni suo
10	Monimuotoisuuskohde	Kalpalinna	puustoltaan luonnontilainen suppa

### Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.

Merkinnällä on osoitettu EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (viitasammakko) esiintymisalueet. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja.

Viitasammakon esiintymisalueet on osoitettu yleiskaavaan pistekatkoviivalla ja luo-4 merkinnällä. Kaikki viitasammakon elinalueet sijaitsevat Hiidenjoen rannoilla ja välittömässä lähiympäristössä. Alueet on inventoitu vuonna 2018 (Ari Lehtinen), jonka perusteella merkintä on tehty.



### Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.

Merkinnällä on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita, ympäristöstään erottuvia kohteita (silmällä pidettävän lajin esiintymispaikka).

Pistemäinen luo merkintä on vihreä neliö ja tekstinä luo. Merkinnällä on osoitettu kangasajuruohon (silmälläpidettävä, NT) ja ahokissankäpälän (silmälläpidettävä, NT) esiintymät Kiianlinnan läheisyydessä.

## 7.6.5 Ulkoilu- ja viheryhteydet



### Ohjeellinen ulkoilureitti.

Maakuntakaavan mukaiset ulkoilureitit on huomioitu osayleiskaavaan ohjeellisena ulkoilureittimerkintänä.



### Ulkoilun yhteystarve.

Reitin sijainti ja linjaus on ohjeellinen.

Ohjeellinen ulkoilureitin yhteystarve on osoitettu Hiidenjoen yli Harvialan puolelle. Merkintä mahdollistaa esimerkiksi retkeilyreitit osoittamisen joen yli, ei kuitenkaan pysyviä siltarakenteita tms.



### Viheryhteystarve.

Viheryhteystarve-merkintä on osoitettu Kanssin asemakaava-alueen poikki osoittamaan itä-länsi suuntaisen ekologisen yhteystarpeen huomioimisen pohjois-eteläsuunnassa laaja-alaisen asemakaava-alueen keskeltä.

Ekologisten käytävien sijainnit on selvitetty maakuntatasolla Hämeen liiton teettämässä maakunnallisessa ekologisten verkostojen tarkastelussa. Helsinki – Tampere moottoritie muodostaa merkittävän estevaikutuksen itä – länsisuuntaiselle eläinten liikkumiselle. Kanta-Hämeen alueella on enää muutama kohta mistä em. kohteiden ylittäminen on mahdollista ja on erittäin tärkeitä ettei niitä muulla maankäytöllä tukita. Ekologisten käytävien turvaaminen tapahtuu yksityiskohtaisemman suunnittelun kautta. Merkintä edellyttää, että alueiden suunnittelussa huolehditaan siitä, että merkinnällä osoitettu yhteys säilyy tai toteutuu myös asemakaavassa, joka mahdollistaa laajien liikkumismahdollisuuksien.

## 7.6.6 Melu



### Ohjeellinen melualue.

Rakennuslupaa haettaessa on selvitettävä mahdollinen meluntorjuntatarve. (Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista 993/1992).

Ohjeellinen melualue -kaavamerkintä pohjautuu Turengintien Ilveslinnan alueen osalta tehtyihin melumittauksiin, Moottoritien melumallinnukseen, ja muilla alueilla meluvaikutus on arvioitu. Mahdollinen meluntorjuntatarve tulee huomioida alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Ohjeellisen melualueen viivamerkinnän etäisyys maantiestä perustuu kunnassa aikaisemmin käytössä olleisiin (mm. rantayleiskaava) etäisyyksiin melunlähteestä, eli yleisistä teistä. Moottoritien osalta se on 300 metriä ja seututeiden osalta 150 metriä.

## 7.7 Osayleiskaavan suhde muuhun suunnitteluun

### 7.7.1 Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden viisi pääkohtaa ovat toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen, tehokas liikennejärjestelmä, terveellinen ja turvallinen elinympäristö, elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja uusiutumiskykyinen energiahuolto. Nämä nivoutuvat osin yhteen yleiskaavan sisältövaatimusten kanssa (kohta 8.1).

Kaava on pyritty tekemään siten, että kaava tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Kaavalla edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta. Merkittävät uudet asuin-, työpaikka-alueet on sijoitettu siten, että ne ovat joukkoliikenteen yhteyksien ja linjatiheyden parantuessa sekä kevyen liikenteen väylien rakentuessa kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa. Samalla luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle.

Viralan eritasoliittymän liityntäpysäkin valmistuminen mahdollistaa matkaketjujen parantamisen, kun bussiliikenneyhteydet ovat myös Viralan liittymän osalta saavutettavissa. Kuten jo edellä oli mainittu, niin kevyen liikenteen nykyiset ja tulevat yhteystarpeet on huomioitu kaavassa myös liityntäpysäkkiin liittyvien reittien osalta. MORE-alue mahdollistaa yritysten välisen yritys yhteistyön ja osaltaan myös palvelujen ja kuljetusketjujen yhteiskäytön. Parhaimmillaan MORE-alue toimii sekä tavara- että henkilöliikenteen solmukohtana jopa valtakunnallisesti.

Kaavamerkinnoilla ja -määräyksillä turvataan merkittävän rakennusperinnön ja arvokkaiden maisema-alueiden, kiinteiden muinaisjäännösten sekä luonnonympäristön arvoalueiden säilyminen. Merkinnot perustuvat asianmukaisiin selvityksiin. Luonnonsuojelualueet sekä Natura-alueet osoitetaan kaavassa, myös virkistyskäyttöön soveltuvat alueet osoitetaan kaavassa ohjeellisin ulkoilureittimerkinnoin. Kaavaratkaisu on pyritty tekemään siten, että tehokkaampien maankäytön alueiden väliin jää joko viheralueita tai suojaviheralueita, jotka mahdollistavat viherverkoston toteutumisen.

Rastikankaan teollisuusalueiden kaavoitus yleiskaavan avulla luo mahdollisuudet Industrial Park MOREn kehittämiseen. Alueen kehittämisen periaatteena on, että alueella panostetaan kiertotalouteen, resurssiviisaaseen toimintaan ja ekologisiin energiaratkaisuihin. Suunnittelussa noudatetaan kestävänn suunnittelun periaatteita (energiatohokkuus, paikallinen energiantuotanto, kestävä liikkuminen, viherkäytävät, hulevesien luonnonmukainen hallinta, jätteiden lajittelu ja kierrätys). Yrityskehityksen keskeisiä vaikuttimia ovat kiertotalous ja vähähiilisyys.

#### Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Rastila-Rastikankaan osayleiskaava edistää vähähiilisen ja resurssitehokkaan yhdyskuntakehityksen toteutumista, sillä uudet asemakaavoitettavat asuinalueet sekä työpaikka- ja teollisuusalueet on sijoitettu olemassa olevien asemakaava-alueiden yhteyteen sekä hyvien liikenneyhteyksien varrelle. Olemassa oleva tieverkosto on hyvä ja uusilla katuyhteyksillä edistetään alueiden saavutettavuutta ja samalla mahdollistetaan myös joukkoliikenneyhteyksien järkevä toteutuminen. Kaavaratkaisulla edistetään kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia osoittamalla uusi kevyen liikenteen yhteys välille Rastilantie Viralan eritasoliittymä.

#### Tehokas liikennejärjestelmä

Valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta edistetään Viralan eritasoliittymän kautta. Alueelle on kaavaprosessin aikana osoitettu liityntäparkki sekä kevyen liikenteen yhteys, jota kehitetään jatkossa kohti Turenkia. Tämä parantaa myös matka- ja kuljetusketjujen toteutumista ja mahdollistaa solmukohtana olevan Viralan eritasoliittymän käyttöä. Alueella on toimiva liityntäparkki sekä autoille että polkupyörille. Industrial park MOREn on tarkoitus tulevaisuudessa mahdollistaa toimivat matka- ja kuljetusketjut, jolloin sekä Rastikangas että Hämeenlinnan puolelle sijoittuva Moreeni saavat myös synenergiahyötyä toimiessaan yhteistyössä.

#### Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Kaavaratkaisu on toteutettu siten, että erilaisten toimintojen, kuten asumisen ja työpaikka-alueiden väliin jää selkeitä suojaviheralueita, jotka rajaavat toimintoja toisistaan. Myös työpaikka-alueiden merkintänä on näissä kohdin käytetty merkintää ”teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia”.

#### Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Kaavaratkaisussa on huolehdittu arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta asianmukaisin merkinnöin. Alueelle on tehty luontoselvitys, jossa on selvitetty luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden sijainti ja arvot. Nämä kohteet on osoitettu kaavaan asianmukaisin merkinnöin. Myös harjujakso on osoitettu siten, että se turvaa virkistyskäytön ja alueen arvot. Lisäksi viheryhteystarpeet on huomioitu kaavassa siten, että ne muodostavat selkeän jatkumon.

Industrial park MOREn yksi pääteemoista on bio- ja kiertotalouden edistäminen sekä niihin liittyvät edistykselliset ratkaisut, samalla edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä.

#### Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Industrial park MOREn yksi pääteemoista on varautua bio- ja kiertotalouden kasvuun osana Suomen uusiutuvaa elinkeinorakennetta. Hämeenlinnan puolella toimii jo nyt monipuolinen kiertotalousalue, joka hyödyttää osaltaan myös Rastikankaan alueen yrityksiä ja muita toimijoita. Logistiikan toimivuutta varmistetaan olemassa olevan infran lisäksi mm. MORE-alueelle sijoittuvan uuden eritasoliittymän avulla, jonne on suunniteltu yhteys myös Rastikankaalta Rastikankaantien jatkeen kautta kohti Hämeenlinnan rajaa. Voimajohtolinjauksissa on hyödynnetty ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä, siltä osin, kun se on ollut mahdollista.

### 7.7.2 Suhde maakuntakaavaan

Rastila-Rastikankaan osayleiskaava tarkentaa osaltaan Maakuntakaavan 2040 tavoitteita, eikä ole ristiriidassa Maakuntakaavan 2040 tavoitteiden kanssa. Aluerajauksiin on tehty joitain tarkennuksia ja täsmennetty yleiskaavan mukaista kaavaratkaisua sekä ulottuvuutta /sijaintia suhteessa maakuntakaavaan. Ote maakuntakaavasta on selostuksen kohdassa 3.3.

Työpaikka-alueiden sekä teollisuus- ja varastoalueiden rajat ovat täsmentyneet suhteessa maakuntakaavan mukaiseen ratkaisuun. Työpaikka-alueita on supistettu moottoritien ja maantien 130 läheisyydessä kaava-alueen eteläosassa, sillä liikenteelliset järjestelyt eivät mahdollista alueen maankäytön muutosten toteuttamista. Myös mt 130 ja Siankärsäntien väliin on jätetty maa- ja metsätalousalueita Siankärsäntien asutuksen suojaksi. Toisaalta taas Rastilantien länsipuolen osalta työpaikka-alueet ovat laajentuneet suhteessa maakuntakaavan ratkaisuun. Rastikangas on Janakkalan tärkein teollisuusalue ja alueella ilmenee usein asemakaavoitustarpeita. Siksi alue muuttuu ja kehittyy myös maankäytöllisesti yhtenäisen yritysten tarpeita vastaamaan. Uuden ohjeellisen voimajohtolinjan sijainti on myös täsmentynyt rakentamiselle soveltuvampaan paikkaan.

Asuinrakentamisen alueet ovat supistuneet Kalpalinna -tien läheisyydessä. Yleiskaavaratkaisun mukaiset asuinrakentamisen alueet säilyttävät Kalpalinnan lounaispuolen yhtenäisen peltoalueen ja maisemakuvan harjun rinteille. Vastapainona asuinrakentamisen alueet ovat hieman kasvaneet maakuntakaavaan verrattuna Ilveslinnan pohjoispuoliseen loivaan harjun rinteeseen. Ko. alue yhdistää Kalpalinnan yksityiset alueet kunnan maanomistukseen ja pitkällä aikajänteellä osaksi Turengin taajamarakennetta.

Kunnassa on poliittinen tahtotila edistää Kalpalinnan kehittymistä ympärivuotisesti toimivana, monipuolisena urheilu- ja palvelukeskuksena sekä myös osittain vapaa-ajan ja vakituisen asumisen alueina (kh/tekla –info 16.9.2020). Tavoitteena on saada sopimaa alueelle yli 20 urheilulajia, joilla ei tällä hetkellä ole kunnollisia suorituspaikkoja ja -olosuhteita Etelä-Suomessa tai Suomessa ylipäätään. Pitkän tähtäimen tavoitteena on, että alue rakentuu asutuksi ja majoituskapasiteettia omaavaksi tapahtumakeskukseksi monipuolisine kesä- ja talviharrastuksineen. Etelärinteiden ravintola-kahvila-vuokraamo laajentuu alppikylän piazzaksi, gasthaus hotelliksi ja lisäksi alueella on kattavasti vuokramökkejä. ”Alppikylän” on tavoitteena kasvaa omintakeiseksi matkailun ja virkistystyksen ohessa toimivaksi työpaikka- ja asuinalueeksi.

Koko Kalpalinnan alue on lähtökohtaisesti urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta ja rinteiden väliin sekarakenteeksi sijoitetaan asumista ja loma-asumista. Alue suunnitellaan myöhemmin asemakaavoilla, jolloin rakentamisen alueet suunnitellaan siten, että rakentamisen väliin jäävät alueet voidaan suunnitella edelleen eri lajien käyttöön suorituspaikoiksi. Rakentamistavoitteista huolimatta ulkoilureitit ja metsässä liikkuminen on edelleen mahdollista Kalpalinnan alueella sekä lähiympäristössä. Myös seudullisen ulkoilureitin jatkumo harjualueen lävitse kaakkois-luode –suuntaisesti turvataan.

### 7.7.3 Suhde voimassa oleviin yleiskaavoihin

Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan alueelle sijoittuu osin tai kokonaan neljä eri yleiskaavaa. Vain yksi niistä on oikeusvaikutteinen; Turengin-Sälilammin osayleiskaava vuodelta 1991. Koska alueen yleiskaavat ovat todella vanhoja, niihin kaikkiin sisältyy muutostarpeita. Muutostarpeiden osalta merkittävintä muutos on ollut ja on elinkeinotoiminnan aluetarpeiden osalta. Osayleiskaavan osalta on etenkin tarkoitus ajantasaistaa vanhentuneita Turengin-Sälilammin oikeusvaikutteisten osayleiskaavan aluevarauksia, ja samalla myös ko. osayleiskaava kumoutuu uuden kaavan saadessa lainvoiman. Turengin-Sälilammin osayleiskaava rajautuu Rastilantien ja Hiidenjoen väliselle alueelle. Eniten yleiskaavassa muuttuu Ilveslinnan asuinalueen kohta, joka on osoitettu voimassa olevassa yleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi.

#### Kunnan rakennemalli

Janakkalan kunta on hyväksynyt vuonna 2010 maankäytön strategian ts. rakennemallin, jonka tavoitevuosi on 2030. Rakennemallikartalla on osoitettu pitkän aikavälin maankäytön tavoitteet aluevarausten muodossa. Sillä kytketään väestön muutostekijät, elinkeinopoliittikka ja aluetalous maankäyttöön ja sen kehittämiseen. Rakennemalli on ohjeena erityisesti yleispiirteiselle kaavoitukselle. Vaikka rakennemalli on monin paikoin vanhentunut, vastaa se yleispiirteisyytensä vuoksi melko hyvin Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan tavoitteita.

## 8. OSAYLEISKAAVAN ARVIOIDUT VAIKUTUKSET

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisesti kaavan tulee perustua riittäviin selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset sekä kaavan vaikutukset luonnonympäristöön sekä lisäksi muut mahdolliset vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Kaavan vaikutusten arvioinnilla arvioidaan kaavan toteuttamisesta aiheutuvia vaikutuksia. Kaavoitustyön yhteydessä tarkastellaan erityisesti kaavan vaikutuksia luonnonympäristöön, kulttuuriperintöön ja maisemaan sekä rakennettuun ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen. Lisäksi tarkastellaan kaavan liiken-teellisiä, yhdyskuntataloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia.

Kaavoitukseen kuuluu sen eri tavoitteiden yhteen sovitettavan luonteen vuoksi eri tekijöiden keskinäinen punninta. Tavoitteita arvioidaan keskenään myös vaikutusten arvioinnin avulla. Riittävällä vaikutusten arvioinnilla rajataan tarkasteltavat vaikutukset, selvitetään ympäristön nykytila ja arvioidaan vaikutukset ja niiden merkittävyys. Lisäksi arvioinnissa vertaillaan vaihtoehtoja sekä suunnitellaan, miten haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää. Selvitykset kaavoituksessa kohdistetaan maankäyttö ja rakennuslain 5 §:n yleisten tavoitteiden ja yleiskaavan sisältövaatimusten täyttymiseen.

### 8.1 Yleiskaavan sisältövaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys
- olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö
- asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus
- mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla
- mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön
- kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset
- ympäristöhaittojen vähentäminen
- rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Yhdyskuntarakenteen toimivuuteen, taloudellisuuteen ja ekologisuuteen kiinnitetään huomiota siten, että uudet asuinrakentamisen alueet sijoitetaan pääosin olemassa olevan yhdyskuntarakenteen viereen. Tarve uusille asuinalueille asemakaavoituksen avulla ei ole kuitenkaan tällä hetkellä akuutti, sillä Ilveslinnan alueella on vielä runsaasti vapaita tontteja jäljellä. Tavoite kuitenkin on kasvattaa asukasmäärää, sillä asukastiheyden kasvattamisella kaava-alueella joko olemassa olevan asemakaava-alueen tai uuden asemakaavoitettavan alueen osalta tavoitellaan parempaa joukkoliikenteen palvelua tällä Turengin itäpuolisella alueella. On tiedostettu, että joukkoliikenne toimii Turengin osalta paremmin Harvialantien kautta. Joukkoliikenteen toimivuuteen vaikuttaa osaltaan myös Rastikan teollisuusalueen laajeneminen, sitä myötä työpaikkojen runsastuminen ja osaltaan myös Viralan eritasoliittymän uusi joukkoliikenteen liityntäpysäkki, joka mahdollistaa kulkeamisen bussiyhteydellä niin Helsinkiin kuin Tampereellekin. Kaava-alueen uuden asuinrakentamisen alueet sijaitsevat sopivalla etäisyydellä Viralan eritasoliittymästä myös pyöräilyn suhteen, jonne on rakentumassa joukkoliikenteen liityntäpysäkin yhteyteen myös pyöräparkki.

Yleiskaavan mukainen liikenneverkko ja maankäytön lisääminen ns. joukkoliikennekäytävillä mahdollistaa joukkoliikenteen kehittämisen. Myös kaupallisten ja julkisten palveluiden järjestämisen mahdollisuus ja taloudellinen kannattavuus kasvaa, kun käyttäjiä on enemmän. Peruspalvelut (koulu, päiväkotit, kauppa) sijoittuvat kävely- ja pyöräilyetäisyydelle kaava-alueen asutuksesta, joten se lisää myös lasten ja nuorten omatoimisen liikkumisen mahdollisuuksia, vähentää perheiden henkilöautoriippuvuutta ja parantaa yleistä liikenneturvallisuutta. Liikenneturvallisuutta lisää myös kattava kevyen liikenteenverkosto etenkin pääteiden varrella. Haja-asutusalueiden rakentamista ohjataan tulevaisuudessakin nykyisen käytännön mukaisesti, pääosin kaava-alueella suunnittelutarveharkinnalla (MRL 16 §).

Yleiskaava edistää yhdyskuntarakenteen tasapainoista kehittämistä Turengin länsipuolisilla alueilla. Elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä tutkitaan tarkemmin yritysvaikutusten arvioinnissa. Yleiskaavalla voidaan taata asemakaavoitettavaa tonttimaata pitkäksi aikaa, jolloin eri alueiden toteutuksen aikataulutus on mahdollista.

Kaavamerkinnöissä ja -määräyksissä huomioidaan rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Rakentamisen ulkopuolella säilytettävät luonnon arvoalueet ja kohteet osoitetaan osayleiskaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeinä alueina, jotta ne voidaan huomioida jatkossa maankäytön suunnittelussa ja muissa alueille kohdistuvissa toimenpiteissä. Myös rakennetun ympäristön osalta turvataan arvokkaat kulttuuriympäristöt sekä rakennusten kulttuurihistoriallinen arvo. Muinaisjäännökset osoitetaan asianmukaisin merkinnöin, toki niitä suojelee myös muinaismuistolaki (295/1963).

Yleiskaavalla parannetaan virkistysalue- ja viherverkostojen toimivuutta. Kaavalla todetaan Kalpalinnan harjualueen laaja virkistysalue, joka yhdistyy osaltaan Raimansuon Natura-alueeseen. Myös Kalpalinnan urheilu- ja virkistysalue tuo oman osansa kaava-alueen monipuoliseen virkistystarjontaan, kuten myös nykyinen koirakerhon alue Kiiänlinnantien varressa. Virkistyskäytön tarpeita on huomioitu ohjeellisen ulkoilureitin ja ulkoilun yhteystarve -merkinnöillä ja viheryhteystarpeilla, jotka ulottuvat yhtenäisenä reittiverkostona harjualueita pitkin myös Hämeenlinnan puolelle. Myös jo asemakaavoitettuja virkistysalueita on osoitettu yleiskaavassa virkistysalueina, kuitenkin huomioiden yleiskaavan yleispiirteisyys. Yleiskaavan aluevaraukset osoittavat alueen pääkäyttötarkoituksen, joten asemakaavoituksella voidaan osoittaa uusia virkistysalueita myös osayleiskaavan mukaisten asuntoalueiden sisälle.

Viherväyliä voidaan osoittaa myös asemakaavoitettavaksi tarkoitettujen työpaikka- ja teollisuusalueiden sisälle. Koko kaava-alue on elinkeinoalueiden osalta osa Industrial Park MOREa. Alueen kehittämisen periaatteena on, että suunnittelussa noudatetaan kestävänn suunnittelun periaatteita (energiatohokkuus, paikallinen energiantuotanto, kestävä liikkuminen, viheryhteystarpeet, hulevesien luonnonmukainen hallinta, jätteiden lajittelu ja kierrätys). Alueella on tarkoitus panostaa myös kiertotalouteen, resurssiviisaaseen toimintaan ja ekologisiin energiaratkaisuihin.

## 8.2 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen

Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan vaikutus alue- ja yhdyskuntarakenteeseen voidaan nähdä kaksijakoisena. Toisaalta kaava toteaa olemassa olevan tilanteen, kuten on kyse kaava-alueiden pohjoisimpien osien kohdalla. Tällöin kaava lähinnä toteaa ja turvaa olemassa olevan tilanteen ja muutokset yhdyskuntarakenteeseen ovat vähäiset. Kaava-alueen länsi- ja eteläosissa tilanne on toinen, sillä kaava mahdollistaa muuttuvan maankäytön alueella. Tällöin kaava mahdollistaa voimakkaan yhdyskuntarakenteen muutoksen. Nämä muuttuvan maankäytön alueet sijoittuvat etenkin jo asemakaavoitettujen asuin- ja teollisuusalueiden läheisyyteen, jolloin ne laajentavat olemassa olevaa infrastruktuuria.

Erilaiset maankäyttöratkaisut on pyritty sijoittamaan siten, että erilaiset toiminnot sijoittuvat omille yhtenäisille alueille. Tällöin asumiseen varatut maa-alueet sijoittuvat välittömästi Turengin taajamarakenteen läheisyyteen ja toisaalta elinkeinoelämää palvelevat alueet Rastikankaan läheisyyteen, ja toisaalta Hämeenlinnan puolelle mahdollisesti tulevan eritasoliittymän läheisyyteen. Yhdyskuntarakenteen toimivuus on pyritty varmistamaan myös siten, että erilaisten toimintojen väliin jää ns. suojavyöhykkeiksi rakentamattomia alueita, kuten lähivirkistysalueita ja suojaviheralueita, jolloin esimerkiksi teollisuus ja asuminen eivät ole aivan vierekkäin. Myös teollisuuden osalta ympäristöhäiriötä aiheuttamaton teollisuus (TY) on osoitettu lähemmäksi asuinalueita ja normaali teollisuusalueet (T, T-1, T-2) kauemmaksi asuinalueista. Toki silloin, kun muuttuva maankäyttö, kuten teollisuus levittäytyy lähelle alueita, jolla on ennestään esimerkiksi haja-asutusluontoista rakentamista tai kylämaisia alueita, niin erilaisten maankäyttömuotojen vastakkainasettelua ei voi kaikilta osin välttää.

Yhdyskuntateknisen huollon alueet on osoitettu kaavassa asianmukaisin merkinnöin. Kaavalla on huomioitu myös pohjavesialueella sijaitsevat kaksi pohjavedenottamoita sekä muita vesihuollolle tärkeitä kohteita. Myös maakaasuputkistojen ja voimajohtojen alueet on merkitty kaavakartalle asianmukaisin merkinnöin. Yhdyskuntateknisen huollon ja energiahuollon kohteet on tunnistettu ja merkitty kaavaan. Uusina, tulevia tarpeita osoittavina merkintöinä kaavaan on osoitettu ohjeellinen voimajohdon yhteystarve sekä suurmuuntamoalue.

Yleiskaavalla parannetaan virkistysalue- ja viherverkostojen toimivuutta. Virkistyskäytön tarpeita on huomioitu ohjeellisen ulkoilureitin ja ulkoilun yhteystarve -merkinnöillä ja viheryhteystarpeilla, jotka ulottuvat yhtenäisenä reittiverkostona harjualueita pitkin myös Hämeenlinnan puolelle. Myös jo asemakaavoitettuja virkistysalueita on osoitettu yleiskaavassa virkistysalueina, kuitenkin huomioiden yleiskaavan yleispiirteisyys. Kaavaratkaisu on pyritty tekemään siten, että tehokkaampien maankäytön alueiden väliin jää joko viheralueita tai suojaviheralueita, jotka mahdollistavat viherverkoston ja -yhteyksien toteuttamisen. Esimerkiksi kunnan rakennemallissa osoitettu viheryhteystarve Hiidenkorvesta kohti etelää on huomioitu viheryöhykkeellä, ja Kanssin asemakaava-alueen läpi on osoitettu itä-länsisuunnassa viheryhteystarve. Kaava-alueella yhteystarpeen jatkumo syntyy Kanssin alueen läpi koillisen suuntaan kohti Raimansuota ja edelleen Hiidenjoen yli pohjoiseen.

## 8.3 Vaikutukset liikenteeseen

Muuttuva ja tehostuva maankäyttö tuo mukanaan myös lisääntyvää liikennettä. Lisääntyvä liikenne onkin yksi merkittävimmistä asioista, jota osayleiskaavan maankäyttöratkaisu toteutuessaan tuo tullessaan. Liikenteellisiin asioihin on myös kaavaprosessin aikana kiinnitetty huomiota ja liikenteellinen ratkaisu on ”kehittynyt” kaavan edetessä. Suunnittelualueelle on laadittu luonnosvaiheen jälkeen Maanteiden 130 ja 292 liikenneselvityksen päivitys, jossa on käsitelty myös Hämeenlinnan puolen liikenteelliset ratkaisut Moreenin lähi-alueiden osalta. Liikenneselvitykseen liittyy kiinteästi myös Moreeni-Rastikankaan eritasoliittymän aluevaraussuunnitelma. Eritasoliittymä sijaitsee Hämeenlinnan puolella, reilun puolen kilometrin päässä Janakkalan kuntarajasta, joten sillä on merkittävä vaikutus myös nyt kyseessä olevan osayleiskaavan kaavaratkaisuun ja maankäytön tehostumiseen, etenkin liikenteellisten ratkaisujen osalta.

Uuden eritasoliittymän, joka on tällä hetkellä tiesuunnitelmavaiheessa, on tarkoitus olla valmis vuoden 2025 aikana. Eritasoliittymän suunnittelu ja arvioitu valmistuminen on vaikuttanut myös kaavaratkaisuun aluevarausten osalta. Luonnosvaiheessa osayleiskaavassa oli vielä varaus myös HCT-palvelualueelle moottoritien ja Mt 130 välisellä alueella, mutta liikenneselvityksen perusteella HCT-palvelualueen paikka tarkentui Hämeenlinnan

puolelle, eritasoliittymän länsipuoliselle alueelle. Tältä osin kaavaratkaisu on voitu tarkastella puhtaasti sekä kunnan että toisaalta maanomistajan lähtökohdista käsin. Kaavaratkaisussa on tiedostettu eritasoliittymän sijainti ja sen tuomat mahdollisuudet tälle Kanssin asemakaava-alueelle. Liikenneselvityksessä on osoitettu Mt 130:lle Kanssin alueen liittymäpaikat, jotka on myös sijoitettu kaavakartalle ja niiden perusteella on laadittu ohjeellinen katuverkosto Kanssin alueelle.

Kanssin alueelle on osoitettu kolme uutta liittymää maantieltä 130. Näistä kaksi sijaitsee suoralla ja lähes tasaisella tieosuudella. Liittymistä pohjoisimman toteuttaminen edellyttää nykyisen Lähdelammintien liittymän katkaisemista ja liikenteen ohjaamista etelämmäksi sijoitetun uuden liittymän kautta. Myös maantien 130 ja Rastilantien väliselle alueelle on osoitettu liittymä. Tämä liittymä on selkeästi pitkän aikajänteen muuttuvaan maankäyttöön, toisin kuin Kanssin alue, jossa on asemakaava vireillä. Kaikissa edellä esitetyissä kolmessa liittymäpaikassa täytyy liittymisnäkemä 200 m (80 km/h). Liittymävälit ovat 500-800 m. Kanssin eteläisin suunniteltu liittymä sijaitsee mäen päällä. Liittymän tarkka sijainti ja sen rakentamisen edellyttämät toimenpiteet tieympäristössä tulee tutkia tarkemmin seuraavassa suunnitteluvaiheessa. Alueelle on osoitettu myös maa-ainesten ottoa ennen asemakaavoitusta, joten siltäkin osin alueen liikenteelliset seikat voivat vielä muuttua asemakaavavaiheeseen. Tämän kolmannen Kanssin liittymän aikataulus on kuitenkin selkeästi kauempana, kun kahden pohjoisimman liittymän.

Maanteiden 130 ja 292 eritasoliittymän osalta on tiedostettu, että ramppi on ahdas isoille rekoille ja ruuhkautuu paikoittain. Tämän vuoksi pohjoinen Hämeenlinnan puolen uusi moottoritien eritasoliittymä tulee osaltaan helpottamaan kyseiseen eritasoliittymään liittyviä muutostarpeita. Etenkin risteysalue Mt 292 pään osalta on ruuhkainen (ei niinkään Mt 130 osalta) ja on ennustettu, että risteys ruuhkautuu entisestään liikennemäärien kasvaessa. Liikenneselvityksen toimenpiteiksi on osoitettu liittymän kanavointi ja ryhmittymiskaistat rampille ja Mt292:n läntiselle tulosuunnalle. Alueella varaudutaan myös valo-ohjaukseen, joka toteutetaan heti, jos liittymässä havaitaan ongelmia. Liittymällä on myös "heijastuksia" Turengintien Siankärsäntien ja Santasillantien risteykseen, sillä liittymien välinen etäisyys on lyhyt. Tältä osin kaavaratkaisussa on Siankärsäntie ohjattu nykyisen liittymän itäpuolelta (n. 250m) Turengintielle. Tällöin nykyinen risteysalue muuttuu kolmihaaraiseksi, jonka on arvioitu helpottavan liittymäalueen mahdollista ruuhkautumista. Tätä liittymäratkaisua ei ole selvitetty liikenneselvityksessä, mutta liikenneselvityksen tehneen konsultin kanssa asiasta on keskusteltu. Tältä osin on todettu, että liittymän sijainti on kaavaehdotukseen osoitetun mukaisesti hyväksyttävissä, mutta Turengintien liittymäyhteyttä ei tule muodostaa tästä kohdin Rastikankaan pääkatuverkkoon, jottei liittymästä tule liikenteen pääyhteyttä Rastikankaalle. Siankärsäntien osoittaminen ns. "mutkan kautta" voi osaltaan myös rauhoittaa "ylimääräistä" läpiajoa Siankärsäntien kautta. Alun perin Siankärsäntien liittymäratkaisu oli liikenneselvityksessä osoitettu yhteytenä Rastikankaan katuverkkoon ja Rastikankaantien liittymän kautta Turengintielle. Tältä osin kuitenkin katsottiin, että kierto Rastikankaantien liittymän kautta on Siankärsäntien asukkaille kohtuuton, jos tarkoituksena on lähteä moottoritielle Helsingin suuntaan.

Kevyen liikenteen yhteystarve -merkintä on osoitettu Turengintien varteen Rastilantien risteyksestä kohti Viralan eritasoliittymää. Tällä yhteysväylällä ei ole kevyen liikenteen väylää, vaan väylä loppuu Turengista päin tultaessa Rastilantien risteykseen ja toisaalta taas Viralan eritasoliittymän rakentamisen yhteydessä kevyen liikenteen väylä rakennettiin moottoritien yli kohti Viralaa vain hiukan liittymän yli. Ko. puuttuvan kevyen liikenteen yhteyden suunnittelu ja rakentaminen nähdään kunnassa ensiarvoisen tärkeänä niin kuntalaisten matkaketjujen toimivuuden kannalta kuin Rastikankaan toimitila-alueen työvoiman saataavuuden kannalta.

Viralan eritasoliittymää on parannettu niin pohjavesisuojaus kuin joukkoliikenteen edellytystenkin osalta. Alueelle on rakennettu liityntäpysäköinti erillisine bussiramppeineen. Liityntäpysäköinnissä on otettu huomioon myös pyöräparkit. Viralan liittymän uudet bussipysäkit mahdollistavat esimerkiksi Turenkilaisille Helsinki-Tampere -välisen joukkoliikenteen hyödyntämisen. Etäisyys Turengista on myöskin kohtuullinen, jotta matkan voi tehdä polkupyörällä (3,5–8km). Myös Rastikankaan työmatkaliikenne on mahdollista tehdä joukkoliikenteen avulla. Etäisyys Viralan liittymästä Rastikankaalle on melko kohtuullinen (1,5–2km). Turvallinen matka edellyttää kuitenkin kevyen liikenteen yhteyksien rakentamista koko Turengintien varteen. Viralan eritasoliittymän parantamisen niin linja-autopysäkki- ja liityntäpysäköintijärjestelyiden, kuin peruskunnostuksenkin osalta (mukaan lukien pohjavesisuojaus) todetaan parantavan alueen liikenteellisiä ratkaisuja huomattavasti.



Rastikankaalle on osoitettu liikennettä lisääviä toimintoja, kuten myös Turengintien kaakois-eteläpuolelle. Muuttuvan maankäytön ja lisääntyvän liikenteen osalta on tiedostettu, että liikenteen lisäys vaatii uusia liittymäratkaisuja Rastikankaantien liittymään. Liittymä tullaan toteuttamaan todennäköisesti nelihaaraisena kiertoliittymänä. Liittymän suunnittelussa on otettava huomioon, että liittymäratkaisut ovat riittävän tilavia myös HCT-rekoille. Tämä on vaade toki lähes kaikille liikenteellisille ratkaisuille kaava-alueella. Rastikankaantien osalta on suunniteltu tiehteys suoraan Rastilantielle. Tämän ns. Rastikankaantien jatkeen toivotaan osaltaan helpottavan tulevaisuuden ennustettuja liikeneruuhkia Rastikankaantien nykyisessä liittymässä, kun liikenteen on mahdollista kulkea myös pohjoista reittiä kohti uutta eritasoliittymään ja sitä kautta moottoritiele. Rastikankaantie on osoitettu pääsuunnaksi ja Rastilantien kyläalueen läpi kulkeva museotieosuus sivusuunnaksi, jään rauhallisemmaksi kylän raitiksi asutuksen keskelle.

Rastikankaantien varteen on osoitettu jalankulku- ja pyörätie, joka osoitetaan tulevassa asemakaavoituksessa, kuten Rastikankaantien eteläosallakin on ollut. Myös Rastilantien varteen on osoitettu kevyen liikenteen yhteystarve-merkintä, jotta mahdollistetaan yhtenäinen turvallinen reitti kohti Hämeenlinnaa. Kevyen liikenteen reitti mahdollistaa turvallisen työmatkapyöräilyn niin Turengista Moreenin suuntaan kuin myös Hämeenlinnasta kohti Rastikangasta. Myös lisääntyvä liikenne edellyttää kevyen liikenteen väylän huomioimista erillisenä. Rastilantien on tiedostettu olevan myös vilkas vapaa-ajan pyöräilyreitti, joten kevyen liikenteen reitti palvelisi myös vapaa-ajan pyöräilijöitä.

Rastikankaantien jatkeen rakentaminen ja Rastikankaan liikenteen ohjaaminen kohti pohjoista eritasoliittymää edellyttää Rastilantien mittavaa perusparantamista. Tie on tällä hetkellä kunnoiltaan sellainen, ettei se kestäisi suurien rekkojen kuormitusta. Rastikankaantien yhdistämisen Rastilantiehen arvioidaan kuitenkin parantavan Rastikankaan liikenteellisiä yhteyksiä. Kahden eri kulkusuunnan mahdollistuminen tasaa osaltaan liikenteellisiä ”paineita” Turengintien risteysalueella, jonka on tiedostettu olevan jatkossa ruuhkainen, mikäli liikennemäärät Rastikankaalla vielä nousevat. Rastikankaantien jatkeen on arvioitu helpottavan osaltaan myös Rastilan kyläalueen läpikulkuliikennettä ja sen rauhoittumista. Rastilantien on tiedotettu olevan vilkas läpiajotie Turengista kohti Hämeenlinnan läntisiä osia. Osoittamalla kyläalueen läpi kulkeva tieosuus sivusuunnaksi, hillitään osaltaan kyläalueen läpiajoa.

Kalpalinnalle on tarve rakentaa uusi suurempi ja toimivampi tieyhteys. Loppuvuodesta 2021 tutkittiin vielä liikenneselvityksen mukaista ratkaisua Rastilantien ja Kalpalinnaan menevän tien järjestelyjen osalta (WSP Finland Oy 23.8.2021). Selvityksissä päädyttiin säilyttämään olemassa oleva Rastilantien liittymä nykyisellään ja suunnittelemaan Kalpalinnalle uusi suora liittymä Turengintieltä. Liittymä on esitetty toteutettavan kanavoituna nelihaaraliittymänä, jossa neljäs haara on tonttiliittymä (maatalouskäyttö). Rastilantien ja uuden Kalpalinna –tien liittymäväli ei aivan täytä maaseutualueille asetettua minimiä, mutta taajama-alueen minimin kyllä. Liittymä kuitenkin parantaa nykyisiä liittymäratkaisuja poistamalla Rastilantien liittymässä olevasta sivuhaarasta Kalpalinnan liikenteen ja siirtämällä sen omaan jäsennellympään liittymään. Liittymävälin pidentämistä tutkittiin, mutta idän suunnassa vastaan tulee oja ja Hiidenkorven alikulku. Alue tulee muodostumaan kokonaisuudessaan taajamamaiseksi teollisuus- ja asuinalueiden laajentumisen myötä. Liittymä sijaitsee lisäksi nykyisen taajaman rajan läheisyydessä. Taajamamerkin siirtämisen ja näin ollen nopeusrajoituksen laskun lisäksi tieympäristöä muokataan taajamamaisemmaksi, jotta myös nopeusrajoituksen laskulle on perusteita ja se havaitaan. Uudenmaan ELY-keskus ja Janakkalan kunta ovat solmineet sopimuksen maantien 292 (Turengintie) parantamiseksi mt 13842 (Rastilantie) liittymän kohdalla, eli tiesuunnitelman teosta 25.3.2022. Liittymän rakennussuunnitelman suunnitelmakartta ja muu aineisto on valmistunut huhtikuussa 2023. Tiesuunnitelman hyväksyntä odottaa alueen asemakaavan valmistumista.

Alueen joukkoliikenneverkosto on ollut heikko, tämä on puolestaan lisännyt osaltaan myös alueen liikennettä yksityisautoilun muodossa. Asukastiheyden kasvattamisella kaava-alueella joko olemassa olevan asemakaava-alueen tai uuden asemakaavoitettavan alueen osalta tavoitellaan parempaa joukkoliikenteen palvelua tällä Turengin itäpuolisella alueella, sillä on tiedostettu, että joukkoliikenne toimii Turengin osalta paremmin Harvialantien kautta. Joukkoliikenteen toimivuuteen vaikuttaa osaltaan myös Rastikankaan teollisuusalueen laajeneminen, sitä myötä työpaikkojen runsastuminen ja osaltaan myös Viralan eritasoliittymän uusi joukkoliikenteen liityntäpysäkki, joka mahdollistaa kulkemisen

bussiyhteydellä niin Helsinkiin kuin Tampereellekin. Paremmilla joukkoliikenteen yhteyksillä ja matkaketjujen toimivuudella (liityntäparkit) parannetaan vähähiilisen matkustamisen houkuttelevuutta. Samalla, kun joukkoliikenteen käyttäjämäärät kasvavat, luodaan edellytykset myös toimiville joukkoliikenneyhteyksille tekemällä joukkoliikenne kannattavamaksi. Kaava antaa mahdollisuudet joukkoliikenteen uusien reittien rakentamiselle ja toisaalta mahdollistaa olemassa olevat reitit sen mukaan, mikä on tarve joukkoliikenteelle.

Alueen liikenne koostuu tällä hetkellä sekä työpaikka-, että koululaisliikenteestä sekä muista matkoista. Lähialueilta matkat kuljetaan myös pyörällä ja kävellen. Suunnittelualueen tiestö on myös merkittävä vapaa-ajan ulkoilua silmällä pitäen. Alueen yleisetkin tiet ovat osa esimerkiksi kuntoilijoiden pyörälenkkejä. Suuri osa alueen autoliikenteestä on kuitenkin myös elinkeinoelämän kuljetusten aikaan saamaa ns. rekkaliikennettä. Liikennettä syntyy niin Rastikankaan alueelta, ja toisaalta myös Turengin keskustan isojen yritysten liikenteestä.

Suunniteltujen elinkeinoelämän alueiden toteutuminen tuo mukanaan merkittäviä liikenteellisiä vaikutuksia. Vaikutus Vt 3 osalta on kuitenkin vähäinen, sillä jo nykyisin Rastikankaan liikenne käyttää moottoritietä ja moottorien liikennemäärät ovat suuret verrattuna kaavan mukanaan tuo maan liikenteeseen. Toteutuva uusi eritasoliittymä vähentää osaltaan myös esimerkiksi Viralan eritasoliittymän kuormitusta ja tasaa "huippuja". Uuteen eritasoliittymään sijoittuvat liityntäparkit ja HCT-alue mahdollistavat myös sen, että nyt Janakkalan puolella oleva levähdysalue voidaan ottaa asemakaavoitettavaksi alueeksi, kun vastaava liityntäparkki löytyy Hämeenlinnan puolelta. Liityntäparkkia ei ole edes mahdollista jättää alueelle, sillä liittymien läheisyys ei mahdollista kyseistä ratkaisua.

#### 8.4 Vaikutukset yhdyskunta- ja energiatalouteen

Taloudelliset vaikutukset voidaan jakaa toisaalta yksityisen maanomistajan kokemuksiin ja toisaalta yhteisöä koskeviin talousvaikutuksiin. Yksittäisten maanomistajien kannalta katsoen yksi merkittävä seikka voi olla ei-asemakaavoitettaville alueille osoitettu rakennusoikeus esimerkiksi ranta-alueilla sekä kylämaisten asuinalueiden tukeminen kaavoituksen keinoin. Myös olemassa olevien maatilojen ja muiden yritystoimintaa harjoittavien tahojen toiminnan turvaaminen voidaan katsoa merkittäväksi seikaksi. Osalle maatilojen alueista on kuitenkin osoitettu muuttuvaa maankäyttöä, eli uusia asuinalueita ja teollisuusalueita. Maanomistajille näiden asemakaavoitettaviksi tulevien alueiden liittyminen osaksi taa-jama- ja yhdyskuntarakennetta tarkoittaa pääsääntöisesti alueiden myymistä kunnalle, jolloin maanomistajat saavat omistamistaan maistaan myyntituloja. Vaihtoehtona voi olla myös alueiden kaavoittaminen kaavoitussopimuksen turvin.

Janakkalan kunnan kannalta yleiskaavan taloudelliset vaikutukset vaihtelevat eri aikajaksoilla, eivätkä ole välttämättä helposti arvioitavissa. Jos uudet maa-alueet ostetaan ennen kaavoitusta, tuo kaavoittaminen mukanaan kustannuksia mm. lisääntyvän selvitystarpeen johdosta. Lisäksi tuleville asemakaavoitetuille alueille on tehtävä kunnallistekniikka. Vaihtoehtona voi tuki olla myös alueiden kaavoittaminen kaavoitussopimuksen turvin, mikä on nähtävissä nyt esimerkiksi Kanssin asemakaava-alueella.

Uusien asuin- ja elinkeinoelämän alueiden ottaminen tehokkaampaan käyttöön vaatii ensin sijoituksen toimivaan yhdyskuntarakenteeseen ennen kuin alueesta saa hyötyä. Uudet asemakaavoitettavat alueet on suunniteltu kuitenkin sijainniltaan siten, että ne sijoittuvat jo rakentuneen infrastruktuurin läheisyyteen ja alueet on liitettävissä pääosin olemassa oleviin verkostoihin. Tämä mahdollistaa alueen kustannustehokkaamman ja resurssiviisaamman käytön, kuin mitä jos alueet sijaisivat hajallaan.

Positiivisena vaikutuksena yleiskaava mahdollistaa asuin- ja teollisuusalueiden sijoittumisen ja laajenemisen, jota kautta kunta saa lisää verotuloja uusien asukkaiden ja yritysverotulojen myötä. Kunnan talouden kannalta yksi merkittävimmistä seikoista on siten teollisuusalueiden toteutumisen myötä kasvavat verotulot. Uudet asukkaat ja työpaikat taas lisäävät esimerkiksi Turengissa olevien palveluiden kannattavuutta sekä mahdollisesti luovat uusia palveluita alueelle. Yleiskaavalla osoitettujen asuinalueiden ja elinkeinoelämän alueiden toteutumisella voidaan arvioida olevan positiivisia vaikutuksia kuntatalouteen.

Yleiskaavalla on pyritty edistämään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä osoittamalla elinkeinoelämälle sijoittumismahdollisuuksia hyvien kulkuyhteyksien varrelta. Myös Hämeenlinnan puolelle tuleva Moreeni-Rastikangas eritasoliittymä tulee osaltaan lisäämään hyvien kulkuyhteyksien vetovoimaa alueella. Tällöin olemassa oleva tiestö tukee alueen vetovoimaisuutta ja toisaalta tiestön läheisyydessä olevat elinkeinoalueet saavat näkyvyyttä, mikä parantaa osaltaan niiden ”mainosarvoa”.

Matkailupalveluiden alueiden toimintaedellytykset on kaavassa pyritty turvaamaan. Tällöin kaava mahdollistaa matkailualueiden kehittymisen toimiviksi matkailua palveleviksi alueiksi. Suvirannan osalta alueiden toteutus on jo toteutunut asemakaavalla. Kalpalinnan kehittyminen vetovoimaiseksi urheilukeskukseksi perustuu asemakaavaan, jonka tämä osayleiskaava mahdollistaa. Osayleiskaavassa on otettu huomioon maanomistajien tarpeet, jotta mahdollistetaan keskuksen kehittyminen. Nämä uudet matkailupalvelujen alueet antavat mahdollisuudet toteuttaa elinvoimaisia matkailukohteita, jotka voivat osaltaan vaikuttaa sekä yrittäjien sekä koko kunnan ja seutukunnan toimintaan, imagoon ja talouteen positiivisesti.

## 8.5 Vaikutukset maisemaan ja taajamakuvaan

Kaavaratkaisu on kaksijakoinen maisemakuvan suhteen, sillä toisaalta alueen pohjoisin / koillisin osa tulee säilymään lähes nykyisellään ja toisaalta hyvien tieyhteyksien varrelle on osoitettu muuttuvaa maankäyttöä, joka muovaa toteutuessaan maisemakuvaa voimakkaasti. Moottoritien ja maantien 130 välinen alue tulee rakentuessaan muuttamaan maa- ja metsätalousvaltaisesta alueesta rakentuneeksi ympäristöksi. Pitkällä aikajänteellä muuttuvia maankäytön alueita on osoitettu myös Turengintien eteläpuolisille alueille sekä Hämeenlinnan kuntarajan tuntumaan Rastilantien ja maantien 130 väliselle alueelle. Alueiden sijainti vilkkaiden teiden läheisyydessä vaikuttaa siten monien ihmisten elämään liikuttaessa alueella. Toiset ihmiset kokevat nämä muutokset positiivisina, joillekin metsien muuttuminen työpaikka-alueiksi voi olla myös negatiivinen muutos. Industrial Park MORE -alueen kehittämisen periaatteena kuitenkin on, että alueella panostetaan kiertotalouteen, resurssiinsaaseen toimintaan ja ekologisiin energiaratkaisuihin. Suunnittelussa noudatetaan kestävän suunnittelun periaatteita (energiatehokkuus, paikallinen energiantuotanto, kestävä liikkuminen, viherkäytävät, hulevesien luonnonmukainen hallinta, jätteiden lajittelu ja kierrätys). Yrityskehityksen keskeisiä vaikuttimia ovat kiertotalous ja vähähiilisyys. Aluetta voi siten kehittää myös maisemallisesti kestävästi ja ympäristösuunnittelu huomioiden viihtyisäksi teollisuus- ja työpaikka-alueeksi. Toki edelleenkin muutos voi olla toisille hyvin negatiivinen.

Myös asuinalueet tulevat muuttamaan lähialueen maisemaa ja ympäristöä. Laajat asuinalueet voidaan kuitenkin asemakaavallisen suunnittelun keinoin pääsääntöisesti toteuttaa ympäristö huomioon ottaen. Toki kun esimerkiksi naapurustoon tulee maisemakuvaa muuttavia toimintoja, kuten uutta asutusta, maisema muuttuu aina. Toiset kokevat nämä muutokset positiivisina, toiselle maisemakuvan muuttuminen on negatiivinen asia.

## 8.6 Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin

Kaava-alueella sijaitsee osa Natura 2000 -verkostoon kuuluvasta Raimansuon - Miemalanharjun alueesta. Alueella on lisäksi soidensuojeluohjelmalla sekä harju- ja suoluonnon turvaamiseksi perustettu suojelualueita. Nämä alueet on osoitettu kaavaan suojelumerkinnoin, joiden voidaan todeta, että merkintä osaltaan turvaa alueen luonnonympäristön arvot. Myös kaavaa varten laaditussa luontoselvityksessä esille tuodut luonnonympäristön arvot on osoitettu kaavakartalle asianmukaisin merkinnöin.

Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan vaikutuksista Raimansuon - Miemalanharjun Natura 2000-alueeseen laadittiin selvitys ELY-keskuksen ehdotusvaiheen lausunnon johdosta. Selvitys valmistui 3.12.2021 ja selvityksen toteutti FCG Finnish Consulting Group Oy. Arvioinnissa keskityttiin pääasiassa Raimansuon osa-alueelle kohdistuviin hulevesivaikutuksiin, kattaen myös Kanssin alueen asemakaavan hulevesivaikutusten arvioinnin.

Arvioinnissa todettiin, että ilman hulevesien oikein mitoitettua hallintasuunnitelmaa hulevesien määrä tulee Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan mukaisten ratkaisujen myötä li-

sääntymään ja hulevesien laatu huononemaan. Tällöin Raimansuo-Miemalanharjun suojeluperusteena oleville luontotyypeille ja ominaislajistolle voi aiheutua lieviä, merkittävyysdel-tään vähäisiä haitallisia vaikutuksia ja Natura-alueen eheydelle voi aiheutua vähäisiä kiel-teisiä vaikutuksia. Valuma-alueen hulevesien hallintatoimien toteuttamisen tehokas val-vonta ja toteuttamisen jälkeinen seuranta turvaavat sen, että normaalitilanteessa huleve-sien hallintajärjestelmä toimii suunnitelmien mukaisella tavalla ja mahdollisimman tehok-kaasti. Poikkeuksellisen voimakkaassa tulvatilanteessa suunniteltujen järjestelmien kapa-siteetti ei välttämättä riitä, mikä aiheuttaa virtaamien kasvun. Selvityksen yhteenvedossa todettiin, että Raimansuo - Miemalanharjun Natura-suojelun perusteena oleville luontodi-reaktiivin luontotyypeille ei todennäköisesti aiheudu merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan mukaisista ratkaisuksista. Raimansuo - Miemalanhar-jun Natura-alueen suojelutavoitteisiin kuuluvat luontotyypit todennäköisesti säilyvät pitkällä aikavälillä. Selvityksen johtopäätöksen edellytyksenä on, että alueella toteutetaan selvityk-sen kappaleessa 9 esitetyt toimenpiteet ja kappaleessa 12 esitetty seuranta. Esitetyt toi-menpiteet ovat keskeisiä alueen haittavaikutusten ehkäisemisessä.

Janakkalan kunta on pyytänyt Hämeen ELY-keskukselta lausuntoa luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesta Natura-arvioinnista koskien Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaa. ELY-keskus lausui arvioinnista 27.3.2023. Tämän perusteella kaava-alueen yleismääräyksissä lukee koko aluetta koskien: *Asemakaavoituksessa tulee osoittaa alueellisille hulevesien hallintajärjestelmille soveltuvat sijoituspaikat ja mitoitus sekä ohjeistaa korttel- ja/tai tontti-kohtaista hulevesien hallintaa. Hulevesiselvitykset tulee laatia ja vaikutukset arvioida va-luma-alueitasoisesti Raimansuon-Miemalanharjun Natura-alueeseen.*

Kaava-alueen suunnittelu on perustunut alueelta eri vaiheissa ja yhteyksissä laadittuihin selvityksiin. Luonnosvaiheen jälkeen kaava-alueelle on laadittu myös koko suunnittelualu-een kattava luontoselvitys. Arvokkaat luontokohteet, kuten viitasammakon esiintymät, ve-silain ja metsälain mukaiset kohteet sekä maisemalliset alueet on huomioitu kaavassa ja osoitettu asianmukaisin kaavamerkinnoin ja tarvittaessa suojelumääräyksin. Selvityksen mukaiset arvokkaat luontoarvot ja kohteet on siten turvattu yleiskaavallisesti. Kalpalinnan arvokkaat harjualueet ja niiden maisemavaikutus on selvitetty myös Turengin-Säilämmän osayleiskaavassa, jolta osin alueen kaavaratkaisu perustuu osin oikeusvaikutteiseen, myöhemmin kumoutuvaan yleiskaavaan. Kaavaan on myös osoitettu arvokas geologinen muodostuma viivamerkinnoin. Edellä kuvatun perusteella voidaan arvioida, että yleiskaa-van maankäyttöratkaisulla edistetään siten luonnonympäristön kannalta arvokkaimpien ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä.

Kaavan mukaiset uudet rakentamisalueet tulevat toteutuessaan aina muuttamaan myös luonnonympäristöä. Yleiskaavalla on kuitenkin voitu ohjata uusien rakentamisalueiden si-joitumista ja toteuttamista siten, että häiriövaikutus ei kohdistu suunnittelualueen ympäris-tön arvokkaimmille osille tai niiden läheisyyteen. Muuttuvan maankäytön alueiden osalta on syytä tehdä vielä uudet luontoselvitykset asemakaavoituksen yhteydessä, varsinkin, jos aikajänne on pitkä, jolloin luonnon erityispiirteet tulevat huomioiduksi myös asemakaa-vavaiheessa ja alueiden toteuttamisen yhteydessä. Kanssin asemakaava-alueen osalta tätä vaadetta ei kuitenkaan ole, sillä alue on tutkittu asemakaavan vaatimalla tarkkuudella yleiskaavoituksen yhteydessä.

Pohjavesialueet on osoitettu yleiskaavassa asianmukaisin merkinnöin vuoden 2020 pohja-vesialueiden luokka- ja rajausmuutosten mukaisesti. Kaavaan on otettu yleismääräys luonnosvaiheen jälkeen, joka koskee koko kaava-aluetta: ”Alueella tapahtuvaa rakenta-mista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §) ja ohjaa vesita-loushankkeen yleinen luvanvaraisuus (VL 3.2 §).” Määräys turvaa osaltaan tärkeitä pohja-vesialueita kaava-alueella. Kaava-alueella sijaitsevilla pohjavesialueilla (1.-luokka ja 1E-luokka) on kiinnitettävä etenkin erityistä huomiota pohjaveden suojeluun. Aluetta koskevat toimenpiteet tulee suunnitella siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden määrää tai laatua. Alueella tulee erityisesti ottaa huomioon pohjavesien pilaantumisriskit ja niiden edellyttä-mät riskienhallintatoimet tulee selvittää tapauskohtaisesti. Tämä koskee erityisesti pohja-vesialueelle osoitettuja työpaikka-alueiden (TP), teollisuusalueiden (EO-1/T-2) ja Kalpalin-nan harjualueen (PRM-1, R-1, RM-2, RM-3, APRA-3, RA-3, VU-1, VU-2) sekä asutusalu-eiden suunnittelua (AP). Myös pohjavesialueella sijaitsevat maantiet aiheuttavat pohjave-den pilaantumisriskin. Viralan liittymän alueella asia on myös tiedostettu useiden vuosien ajan. Viralan eritasoliittymän alueen pohjavesialueen suojaus on tarkoitus valmistua vuo-den 2021 aikana.

Kaava-alueelta on laadittu hydrogeologinen lausunto, joka perustuu kaavaluonnosvaiheessa esitettyihin maankäyttöratkaisuihin. Lisäksi vuonna 2023 on valmistunut Kalpalinnan pohjavesialueen geologinen rakenneselvitys (GTK 12.4.2023). Yhteenvedona voidaan todeta, että Kalpalinnan vedenottamon pohjois-/koillispuolelle sijoittuvasta asunto-alueesta ei arvioida aiheutuvan pohjaveden laatuun kohdistuvaa riskiä Kalpalinnan vedenottamoon. Pohjavedenpinnan esiintyminen lähellä maanpintaa sekä mahdollinen paineellisen pohjaveden esiintyminen voivat sen sijaan aiheuttaa riskin rakentamisesta aiheutuvista määrällisistä pohjavesivaikutuksista haitallisen pohjaveden purkautumisen seurauksena. Rakentamisen mahdollisten pohjavesivaikutusten arviointia tulee tarkentaa alueella tehtävien maaperä- ja pohjavesitutkimusten perusteella.

Ranta-alueiden uudet rakennuspaikat on sijoitettu yhtenäisesti jo rakentuneiden rakennuspaikkojen viereen, mikäli se on ollut kiinteistö- ja maanomistusolot huomioon ottaen mahdollista. Kaavalla on voitu turvata myös yhtenäisten, rakentamisesta vapaiden rantojen säilyminen alueella. Hiidenjoen avoin peltomaisema on ollut haasteellinen rakennuspaikkojen sijoittamisen ja rantojen alavuuden suhteen, jolta osin rakennuspaikkoja on siirretty rakentamiseen paremmin sopiville rannanosille saman maanomistajan tiloille. Rakennuspaikkojen sijoittelussa ja siirtämisessä toiselle tilalle on käytetty perusteena mm. yhtenäisen vapaan rantaviivan mitta, vastarantavaikutuksen huomioimista, viitasammakoiden esiintymistä sekä rannan rakentamiskelpoisuutta. Rakennuspaikkoja on siirretty yhteensä neljä rakennusyksikköä, jotka on osoitettu kahtena vakituisen asumisen rakennuspaikkana. Tarkemmat siirrot käyvät ilmi emätilataulukosta (kaavaselostuksen liitteenä 1).

## 8.7 Vaikutukset kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Kulttuuriperintö on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisin merkinnöin. Maakunnallisesti arvokas maisema-alue -merkinnällä on osoitettu maakunnallisesti arvokas Janakkalan kartanomaisemat -maisema-alue. Alueella sijaitseva maakunnallisesti merkittävä rakennetun ympäristön alue, Iso-Hiiden kartanon kulttuuriympäristö, on myös osoitettu asianmukaisin merkinnöin. Myös alueeseen liittyvä pelto on osoitettu maisemallisesti arvokkaana peltoalueena. Suunnittelualueelle on lisäksi kohdemerkinnällä osoitettu maakunnallisesti merkittäviä ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita; Viralan työväentalo (Tienhaara), Iso-Hiisi ja Vähä-Hiisi (Tapiola) sekä Vähä-Hiiden karjarakennus. Lisäksi arvokkaimpien alueiden aluevarausmerkintää on tuettu lisämääräellä; ”alue, jolla ympäristö säilytetään”. Tällöin voidaan katsoa, että kaava osaltaan turvaa suunnittelualueen arvokkaimmat rakennetun ympäristön arvot.

Suunnittelualueelle on tehty kattava arkeologinen inventointi luonnosvaiheen jälkeen. Inventoinnissa todetut ja muinaisjäännösrekisterissä olevat tunnetut muinaisjäännökset on osoitettu kaavassa asianmukaisin merkinnöin. Tällaisia merkintöjä ovat aluevarauksella osoitetut tai kohdemaisella merkinnällä osoitetut muinaisjäännökset (aluemainen tai piste-mäinen) sekä historiallisen ajan kylätontit (muu kulttuuriperintökohde) sekä historiallinen tielinja. Merkinnät turvaavat osaltaan arkeologista kulttuuriperintöä.

## 8.8 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Alueen sosiaalinen luonne vaikuttaa paljon alueella viihtymiseen ja siihen, miten ihmiset kokevat elinympäristönsä. Osayleiskaavan myötä suunnittelualue jakautuu maankäytöllisesti kahteen osaan. Toisella osa-alueella virkistys-, ulkoilu- ja luonnonympäristön painopistealueet tulevat säilyttämään alueen luonnonmukaisuuden ja antavat mahdollisuudet alueen käyttämisen esimerkiksi virkistykseen ja ulkoiluun. Toisaalta taas esimerkiksi uudet, laajenevat työpaikka- ja teollisuusalueet sekä asuinalueet vähentävät mahdollisuuksia liikkumiseen alueilla, jotka ovat aikaisemmin olleet osa jokamiehenoikeudella tapahtuvaa liikkumista. Tällöin elinympäristö saatetaan kokea stressaavammaksi vapaan liikkumisen alueiden pienentyessä. Toisaalta uudet elinkeinoelämän alueet luovat uusia työpaikkoja, mikä mahdollistaa esimerkiksi positiiviseksi koetut lyhyet työmatkat. Toki osaan työpaikka- ja teollisuusalueita liittyy myös lisääntyvää liikennettä, joka osaltaan saattaa lisätä esimerkiksi melua teiden läheisyydessä.

Osayleiskaavalla on osaltaan pyritty parantamaan turvallisia liikenneyhteyksiä. Kevyen liikenteen yhteystarve -merkintä mahdollistaa kevyen liikenteen väylän rakentamisen Turvengintien varteen, mikä parantaa merkittävästi liikenneturvallisuutta alueella. Tieyhteydet

mahdollistavat jo nyt toimivan joukkoliikenteen, ja uusien tieyhteyksien ja lisääntyvän asukas- ja työpaikkamäärän myötä nämä mahdollisuudet parantavat huomattavasti.

Yleiskaavaratkaisu turvaa osaltaan laajan Kalpalinnan harjujakson säilymisen rakentamisesta vapaana. Alue mahdollistaa siten jatkossakin laajan, jokamiehenoikeudella tapahtuvan liikkumisympäristön alueella. Alueen läheisyys suhteessa asutukseen parantaa mahdollistaa alueelle kulkemisen esimerkiksi pyöräillen tai kävellen. Alueen monipuolinen luonto ja suojelu- sekä Natura-alue monipuolistavat osaltaan ihmisten elinympäristöä ja tuovat viihtyisyyttä jokapäiväiseen elämään.

Kalpalinnan harjulla sijaitsee myös Kalpalinnan urheilukeskus. Jo nyt voimassa oleva yleiskaava mahdollistaa alueen rakentumisen. Nyt kyseessä olevalla osayleiskaavalla täsmennetään kaavaratkaisua ja määritellään rakentaminen tarkemmin. Alueen sijainti lähellä asutusta saattaa aiheuttaa myös jonkinlaisia lieveilmiöitä alueen läheisyyteen, kuten liikennettä, valoa ja ääntä, etenkin tapahtumien aikaan. Myös rakentaminen alueella tulee lisääntymään. Tämä on väistämätöntä, kun Kalpalinnan tapainen alue ”aktivoituu”. Alue on ollut kuitenkin olemassa jo vuosikymmenet, joten kaavalla osoitetut alueet eivät tuo alueelle ns. olennaisesti muuttuvaa maankäyttöä. Kyse on siten olemassa olevan toiminnan turvaamisesta ja ”olemassaolon” mahdollistamisesta alueella, joka ei ole enää luonnontilainen. Alueelle on suunniteltu myös asumista, joka osaltaan saattaa aiheuttaa alueelle lisääntyvää ”aktiviteettia”. Alueelle suunnitellut satunnaiset moottoriajoneuvotapahtumat lienevät tapahtumista eniten häiriötä aiheuttavia. Kyse ei ole kuitenkaan moottoriurheilualueesta, joten alueen käyttö kyseiseen toimintaan ei voi olla jatkuvaa. Tältä osin katsotaan, että kaava ei tuo sellaisenaan merkittäviä muutoksia alueen nykytilaan. Alueen lopullinen maankäyttö ratkaistaan kuitenkin vasta asemakaavavaiheessa.

Kanssin asemakaava-alueen eteläosaan on osoitettu EO-1/T-2 -merkintä. Merkintä mahdollistaa maa-ainesten oton, ennen kuin alue otetaan asemakaavan mukaiseen käyttöön. Aluetta on tarkoitus tasata siten, että kallioalueen ”ylimääräinen” maa-aines siirretään pehmeämmälle turvemaalle kantavaksi rakenteeksi. Maa-ainesten otosta saattaa siten tulla melua ja pölyä ennen kuin alue mahdollistuu asemakaavan mukaiseen käyttöönsä.

Suurimpien liikenneväylien yhteyteen on osoitettu meluntorjuntatarve merkintä. Merkintä ei sinällään vaikuta alueen liikenteellisiin seikkoihin, mutta melun ja meluntorjuntatarpeen vaikutus on hyvä tiedostaa alueelle rakennettaessa. Esimerkiksi haja-asutusalueiden rakennuspaikkojen osalta meluntorjuntatarve perustuu valtioneuvoston melutason ohjeita koskevan päätöksen (N:o 993, 29.10.1992) vaatimukseen. Melu voi maastonmuodoista ja estevaikutuksen puutteen johdosta ulottua myös yllättävän kauas varsinaisesta melunlähteestä.

## 8.9 Vaikutukset yritystoimintaan

Yritysvaikutusten osalta kunnassa on tehty yritysvaikutusten arviointi, jonka osalta on käytetty apuna elinvoimapäällikkö Ismo Holstilan asiantuntemusta. Oheinen taulukko on ote yritysvaikutusten arviointilomakkeesta, jossa on arvioitu kaavan vaikutuksia suhteessa yritysten toimintaedellytyksiin:

Myönteinen vaikutus		Neutraali vaikutus		Kielteinen vaikutus
Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Kaventaa yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla
Edistää elinkeinorakenteen monipuolistumista	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Kaventaa elinkeinorakenteen monipuolistumista
Lisää yritysten liiketoimintamahdollisuuksia	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Vähentää liiketoimintamahdollisuuksia
Helpottaa yritysten työvoiman saantia	<input type="radio"/>	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>	Vaikeuttaa yritysten työvoiman saantia
Mahdollistaa yritysten pitkäjänteisen kehittämisen	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Luo epävarmuutta yritysten kehittämiseksi
Helpottaa yritysten logistiikkaa	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Vaikeuttaa yritysten logistiikkaa
Lisää kunnan vetovoimatekijöitä	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Vähentää kunnan vetovoimatekijöitä
Lisää yritysten välistä kilpailua	<input type="radio"/>	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>	Vähentää yritysten välistä kilpailua
Kohtelee yrityksiä tasapuolisesti	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Kohtelee yrityksiä eriarvoisesti
Luo edellytyksiä yritysten verkostoitumiselle	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	Vähentää yritysten verkostoitumisen mahdollisuuksia

”Janakkalan kunnan tärkeimmät yritysalueet sijoittuvat taajamien mukaisesti etelä- ja pohjoisosiin kiinnittyen tärkeimpiin liikenneyhteyksiin. Valtatie 3:n ja rinnakkaisväylien merkitys tavaravirtojen, tuotannon ja palvelujen akseleina on yhdessä oikea-aikaisen kaavoituksen kanssa mahdollistanut yritysalueiden kasvun. Rastikankaan yritysalue on rakentunut 2000-luvulla ja nyt kasvamassa laajennusten osalta luonnollisten rajojensa yli.

Yleiskaavassa on osoitettu merkittäviä uusia aloituskohteita suoraan liikenteen ytimeen kasvukäytävälle, kuten vt 3 varren kaavoitus sopimuksiin perustuvan toteutuksen alue ja Turengintien eteläpuolinen vastapari Rastikankaalle. Toimintojen osalta jäljempi on mahdollinen kaupallisen toiminnan alue taajamapalveluiden ohella. Kaikki kaavassa esitetyt korttelialueet ovat ”hyviä” yritysalueita. On ensiarvoisen tärkeää yrityksille mahdollisuus turvata kiinteän omaisuutensa arvon pysyvyyttä osatekijöiden summana. Tasa-arvoisuus ympäristössään on arvotekijä, joka liittyy ilmeisellä tavalla hyvään maankäytön suunnitteluun.

Yritysalueen osat muodostavat toiminnallisen systeemin ja lisäksi ne yhdessä liittyvät yhä laajenevaksi suuralueeksi muodostuvaan MORE-brändin kokonaisuuteen. Tässä seutu-kaupungin kanssa tehdyssä yhteistyösopimuksen mukaisessa yritys palvelutyössä on tarkoitus mm. kaavoituksen mahdollistamana saada aikaan suuria infrahankkeita, kokoluokkaetua ja lopulta toimiva yritysten ekosysteemi. Tässä kombinaatiossa Janakkalan kaavoitustyö näyttelee merkittävää osaa ja mahdollistaa hyvin laajan yritysten sijoittumis- palvelujen tarjonnan.

Rastilan-Rastikankaan yritysalueilla, mutta myös asumisella, matkailulla, loma-asunto-alueilla ja virkistyksellä on laajakantoiset yritys vaikutukset suoraan toimipaikkojen sekä työvoiman viihtyvyyden, asuminen vetovoiman sekä suunnitelmallisen toimintaympäristön habituksen myötä. Yleiskaavan luotaamat kasvu- ja kehityssuunnat viestivät julkisesti ja muistuttavat sisäisesti tulevaisuudesta ja sen tekemisestä. Laaja-alaisuus on mahdollistava tekijä, volyymit tuovat verkottumis- ja synergiamahdollisuuksia. Määrätietoinen ja oikea-aikainen kaavoitus luonnehtii itsehallinnossaan ja päätöksissään vahvoja peruskuntia, jolla on merkitystä sijoittumista ja laajentumista harkitsevissa yrityksissä sekä investoreissa. Yleiskaava tukee ja kohentaa yritysten toimintaympäristöä pitkäjänteisesti, mutta myös yksilöllisten ratkaisujen mahdollistajana, siinä missä suurten ratkaisujen perustekijänä ja kilpailukykyyn ylläpitämisen osaltakin.”

## 8.10 Muut vaikutukset

Osayleiskaava antaa mahdollisuuksia osoittaa aluevarauksia siten, että vaikutetaan suunnittelualueen ja koko Janakkalan kunnan elinvoimaan. Elinvoimaa luodaan mm. teollisuus- ja työpaikka-alueiden riittävydellä. Työpaikat mahdollistavat myös väkiluvun kasvun, joka luo tarpeita asumiselle. Monipuoliset asumisen mahdollisuudet asemakaavoitetuista asuinalueista kylämäisiin asutusalueisiin taas luovat mahdollisuuksia löytää jokaiselle sopiva elinympäristö. Monipuoliseen ja elinvoimaa tuovaan asuin ympäristöön kuuluvat myös monipuoliset virkistysalueet sekä luonnon- ja kulttuuriympäristön arvot. Myös toimiva tiestö, hyvät kulkuyhteydet niin autolla kuin kevyen liikenteen keinoin ovat osa toimivaa elinympäristöä.

Yleiskaava suunnitellaan yksityisten maanomistajien maille kunnan omistamia maita lukuun ottamatta. Tällöin esimerkiksi maa- ja metsätalouden harjoittamiseen saattaa osayleiskaavalla olla vaikutusta, riippuen tilan sijainnista kaava-alueella. Koska kaavalle on asetettu tavoitteita mm. elinkeinoelämän tarpeita varten, ei yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisia tavoitteita ja maankäyttöratkaisuja ole mahdollista toteuttaa ilman, että vaikutetaan yksityisten maanomistajien omistamiin alueisiin. Kaavamerkinnot on kuitenkin laadittu siten, että alueen normaali käyttö ennen asemakaavoitusta eli pääosin maa- ja metsätalous on alueella sallittu, mikäli alue on ollut maa- ja metsätalouden käytössä. Merkinnot eivät siten rajoita normaalia maa- ja metsätalouden harjoittamista ja muuttuvan maankäytön alueilla maa- ja metsätalous on sallittu, kunnes maankäyttö alueella muuttuu. Toki kun aikaisemmin omistetut maa-alueet siirtyvät esimerkiksi kunnan omistukseen ja omistuksessa oleva maa-ala pienenee, niin yksittäisen maanomistajan maa- ja metsätalouden harjoittaminen alueella saattaa loppua tai vähentyä. Myös tilan elinkeinorakenne saattaa tällöin muuttua. Koska lähtökohtaisesti kunta kuitenkin toteuttaa uudet, muuttuvan maankäytön alueet asemakaavan perusteella, saavat maanomistajat menetetyt elinkei-

non vastapainoksi korvauksen menetetyistä maaomaisuudesta. Kyseessä voi silloin yksittäisen maanomistajan osalta olla myös mahdollistava kaava, jolloin maa- ja metsätalouden vastapainoksi voidaan harjoittaa muunkinlaisia elinkeino- ym. toimintoja kuin maa- ja metsätaloutta.

## 8.11 Ympäristöä muuttavista toiminnoista yleisesti

Uudet rakentamisalueet tulevat toteutuessaan aina muuttamaan ympäristöä. Yleiskaavalla on voitu ohjata uusien asuinrakentamisalueiden sijoittumista ja toteuttamista siten, että ne sopeutuvat laajenevaan taajamakuvaan. Uudet rakentamisalueet tulevat rakentumaan kuitenkin lopullisesti vasta asemakaavan perusteella. Asemakaavallisessa suunnittelussa on hyvä kiinnittää riittävää huomiota siihen, että uudet asuinalueet sopeutuvat hyvin maisemaan ja lähiympäristön alueelle jää riittävästi viheralueita.

Uudet teollisuusalueet tulevat muuttamaan maisemaa suhteessa voimakkaammin kuin asuinalueet, yhdyskuntarakenteen muuttuessa maa- ja metsätalousvaltaisista alueista asemakaavoitetuiksi elinkeinoelämän alueiksi. Tällöin lähiympäristön asukkaat saattavat kokea nämä muutokset voimakkaiksi ja jopa häiritseviksi. Rastikankaan teollisuusalueen laajeneminen on mitä todennäköisimmin yksi merkittävimmistä aluetta muuttavista toimenpiteistä. Tämä näkyy todennäköisesti nopeimmin Kanssin tulevalle asemakaava-alueella moottoritien ja maantien 130 välisellä alueella, jonka asemakaavoitus on jo laitettu vireille.

Rastikankaan jo asemakaavoitetulla alueella on ollut havaintoja hulevesiongelmasta, jolloin osa alueella syntyvästä hulevedestä ohjautuu alueen pohjoisosaan ja siitä edelleen Hiidenjokeen. Tämä saattaa synnyttää tulvimista alueen pelloilla. Tämän vuoksi Rastikankaan asemakaavoissa tulee määrätä tonttikohtaisten rakentamisalueiden osalta ratkaisut tontilla syntyvien hulevesin johtamiseen. Tällöin alueella tulee varautua hulevesien viivyttämiseen ja imeyttämiseen.

Uudet tielinjaukset muuttavat liikenteen kulkusuuntia ja valtavirtoja. Etenkin Rastikankaalta Rastilantielle suuntautuva tieyhteys sekä Kalpalinna-tien uudet järjestelyt tulee muuttamaan liikenteellisiä virtoja. Ennen kuin Rastikankaantien jatkeen liikennejärjestelyt mahdollistavat kulkemisen Rastikankaalta kohti pohjoista, tulee Rastilantien olla kuitenkin riittävästi kunnostettu, jotta se kestää mahdollisen lisääntyvän liikenteen ja etenkin teollisuusalueesta aiheutuvan liikenteen.

Yleiskaavalla tulee olemaan toteutuessaan huomattavasti aluerajaustaan laajemmalle heijastuvia vaikutuksia. Uusien toimitila- ja työpaikka-alueiden sekä asuntoalueiden rakentuminen vaikuttaa mm. yhdyskuntarakenteen kehittymiseen ja taajama- ja yritysalueiden laajentumiseen ja sitä kautta myös kuntatalouteen. Koska alue sijaitsee välittömästi Hämeenlinnan kuntarajalla, vaikuttaa alueen kehittyminen ja rakentuminen myös Hämeenlinnan kaupungin puolelle. Toisaalta myös Hämeenlinnan puolen muutokset yhdyskuntarakenteessa, kuten esimerkiksi uuden eritasoliittymän rakentuminen ja Moreenin teollisuusalueen kehittyminen vaikuttavat osaltaan myös kaava-alueelle. Tältä osin vaikutukset ovat myös seudullisia ja esimerkiksi elinkeinoalueiden osalta alueiden kehittyminen voi vaikuttaa koko seutukuntaan positiivisesti. Myös liikenteellisten seikkojen kautta yleiskaavan vaikutus voi ulottua mahdollisesti laajallekin alueelle, jopa seuturajojen ulkopuolelle.

## 9. OIKEUSVAIKUTUKSET JA TOTEUTTAMINEN

Oikeusvaikutteisella osayleiskaavalla on mm. seuraavia oikeusvaikutuksia:

### **Osayleiskaavan käyttö rakennusluvan myöntämisen perusteena ranta-alueella (MRL 72 §)**

Kunta voi myöntää rakennusluvat ranta-alueella osayleiskaavan mukaisille rakennuspaikoille loma-asuntojen alueilla (RA) ja erillispientalojen alueilla (AO) sekä saunojen rakennusaloille / rakennuspaikoille (sa)

### **Oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan (MRL 42§)**



- Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.
- Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista.
- Yleiskaava korvaa samaa aluetta koskevan aikaisemmin hyväksytyyn yleiskaavan, jollei kaavassa toisin määrätä.
- Yleiskaava ei ole asemakaava-alueella voimassa muutoin kuin MRL 42.1 §:ssä tarkoitettuna asemakaavan muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

#### **Rakentamis- ja toimenpiderajoitukset (MRL 43§)**

- Lupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos yleiskaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai, milloin alue on katsottava vaaralliseksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, tämä lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (**ehdollinen rakentamisrajoitus**)
- Yleiskaava-alueen ranta-alueella ei saa rakentaa niin, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista (**rakentamisrajoitus**).

Rakennusjärjestyksen määräykset ovat oikeusvaikutteisen osayleiskaavan alueella toissijaisia eli kaava määräyksineen syrjäyttää sen kanssa ristiriidassa olevat rakennusjärjestyksen määräykset.

#### **Yleiskaavan toteuttaminen:**

Yleiskaavan mukainen maankäyttö voidaan toteuttaa kaavan saatua lainvoiman. Asemakaavoitettaviksi tarkoitetuilla alueilla kaavan toteuttaminen vaatii asemakaavan toteuttamisen. Osayleiskaava-alueen uusien rakentamisalueiden toteuttamisjärjestykseen ei voida kuitenkaan ottaa yleiskaavan laatimisen yhteydessä yksityiskohtaisesti ja sitovasti kantaa. Kaavan toteuttaminen ja tavoitteellisuus vastata elinkeinoelämän aluetarpeisiin tulee edellyttämään valmiutta joko maanhankintaan tai yksityisten maiden kaavoitukseen. Asuntoalueiden tonttituotannon suunnittelun osalta kunnan maanomistuksen tilanne on parempi, vaikkakin osin uudet asuinalueet saattavat edellyttää myös toimenpiteitä.

Asemakaavoitettavien alueiden ulkopuolella sijaitsevat yksityisten maanomistajien rakentamisalueet toteutuvat maanomistajien hyödyntäessä kaavan mukaista rakennusoikeuttaan joko rakennusluvin tai suunnittelutarveratkaisujen kautta.

Janakkalassa 7.4.2021, 4.5.2023

Piia Tuokko  
maankäyttöpäällikkö  
Janakkalan kunta

					Rastila-Rastikankaan osayleiskaava, ranta-alueiden emätilaselvitys									
VESISTÖ	KT_RN1959	KT_NIMI_59	KT_REKPV	K_TUNNUS	TILAN_NIMI	REK_PVM	Tod. rv	Muun.rv	Mit.	Rak.oik	Käytetty	Jäljellä	Osoitettu	Huom!
	914-418-1-21X	PEKKOLA	20.10.1956				0,54	0,03		0,21	2	-1,79	0	
Säililampi	914-418-1-21X	PEKKOLA	20.10.1956	165-455-1-38	Lampilinna	5.3.1999	0,06	0,03	7	0,21	1	-0,79	0	
Säililampi	914-418-1-21X	PEKKOLA	20.10.1956	165-455-1-25	Mäntyrinne	15.04.1971	0,00	0,00	7	0,00	1	-1,00	0	ei rantaa
	914-418-1-14X	MÄKIRINNE	21.3.1940											
Säililampi	914-418-1-14X	MÄKIRINNE	21.3.1940	165-455-1-14	Mäkirinne	21.3.1940	0,00	0,00	7	0,00	1	-1,00	0	ei rantaa
	914-418-1-10	PAAVOLA	2.2.1927				0,05	0,03		0,21	1	-0,79	0	
Säililampi	914-418-1-10	PAAVOLA	2.2.1927	165-455-1-10	Paavola	2.2.1927	0,05	0,03	7	0,21	1	-0,79	0	
	914-418-1-14	MÄKIRINNE	21.3.1940				0,00	0,00		0,00	1	-1,00	0	
Säililampi	914-418-1-14	MÄKIRINNE	21.3.1940	165-455-1-14	Mäkirinne	21.3.1940	0,00	0,00	7	0,00	1	-1,00	0	ei rantaa
	914-418-1-11	SÄLINMÄKI	2.2.1927				0,00	0,00		0,00	1	-1,00	0	
Hiidenjoki	914-418-1-11	SÄLINMÄKI	2.2.1927	165-455-1-32	Suonsyrjä	29.9.1988	0,00	0,00	7	0,00	1	-1,00	0	ei rantaa
	914-420-2-38X	LAURILA	16.3.1956				0,97	0,30		2,10	4	-1,90	0	
Säililampi	914-420-2-38X	LAURILA	16.3.1956	165-424-2-64	Postihaka	12.9.1988	0,79	0,24	7	1,68	1	0,68	0	
Likolampi	914-420-2-38X	LAURILA	16.3.1956	165-424-2-45	Harjurinne	24.2.1966	0,05	0,02	7	0,14	1	-0,86	0	
Likolampi	914-420-2-38X	LAURILA	16.3.1956	165-424-2-58	Lamminranta	12.9.1988	0,04	0,01	7	0,07	1	-0,93	0	
Likolampi	914-420-2-38X	LAURILA	16.3.1956	165-424-2-59	Suvio	12.9.1988	0,09	0,03	7	0,21	1	-0,79	0	
Hiidenjoki	914-420-2-38X	LAURILA	16.3.1956	165-424-2-64	Postihaka	12.9.1988	0,00	0,00	7	0,00	0	0,00	0	
	914-420-2-35X	KUUSELA	16.3.1956				0,40	0,24		0,84	1	-0,16	0	
Likolampi	914-420-2-35X	KUUSELA	24.1.1956	165-424-2-35	Kuusela	24.1.1956	0,40	0,12	7	0,84	1	-0,16	0	
	165-422-1-22X	SEPPÄLÄ	5.1.1954				0,36	0,18		1,26	0	1,26	1	Laskelmat vain yk-alueelle
Hiidenjoki	165-422-1-22X	SEPPÄLÄ	5.1.1954	165-403-3-33	Iso-Hiisi	30.12.2016	0,32	0,16	7	1,12	0	1,12	0	
Hiidenjoki	165-422-1-22X	SEPPÄLÄ	5.1.1954	165-403-3-32	Ranta-Hiisi	27.6.2014	0,04	0,02	7	0,14	0	0,14	1	Lohkottu rakennuspaikaksi, tila muodostuu 2 emätilasta
	165-403-1-68X	ISO-HIISI	5.1.1954				0,29	0,15		1,05	1	0,05	0	
Hiidenjoki	165-422-1-68X	ISO-HIISI	5.1.1954	165-403-3-33	Iso-Hiisi	30.12.2016	0,11	0,05	7	0,35	0	0,35	0	
Hiidenjoki	165-422-1-68X	ISO-HIISI	5.1.1954	165-403-1-111	Arinmaa	13.10.1970	0,03	0,02	7	0,14	0	0,14	0	Suviranta, asemakaavoitettava
Hiidenjoki	165-422-1-68X	ISO-HIISI	5.1.1954	165-403-3-32	Ranta-Hiisi	27.6.2014	0,15	0,08	7	0,56	1	-0,44	0	tila muodostuu 2 emätilasta
	165-403-1-41X	HIIDENSILTA	15.1.1949				0,13	0,07		0,49	1	-0,51	0	muut tilat ak-alueella
Hiidenjoki	165-403-1-41X	HIIDENSILTA	15.1.1949	165-403-1-237	Hiidensilta	15.1.1949	0,13	0,07	7	0,49	1	-0,51	0	Suviranta, asemakaavoitettava
	165-438-1-12X	VÄHÄ-HIISI	26.8.1936				0,46	0,23		1,61	1	0,61	1	muut alueet ak-alueella
Hiidenjoki	165-438-1-12X	VÄHÄ-HIISI	26.8.1936	165-438-1-27	Vähä-Hiisi	9.6.1978	0,46	0,23	7	1,61	1	0,61	1	AO+sauna
	165-438-1-9	LAITURI	22.11.1921				0,00	0,00		0,00	0	0,00	0	
	165-438-1-9	LAITURI	22.11.1921	165-438-1-9	Laituri	22.11.1921	0,00	0,00	7	0,00	0	0,00	0	





**Rastila-Rastikangas osayleiskaava, luonnosvaiheen lausunnot ja mielipiteet sekä vastineet niihin:**

<b>Lausunnot</b>	
<b>Elenia Lämpö Oy:n lausunto</b>	
Kaavamuutokseen ei ole huomautettavaa. Turengin keskustan Hiidenjoen länsipuolen kiinteistöt, sekä Rastikankaan alueen kiinteistöt voidaan liittää kaasunjakeluun	Merkitään tiedoksi.
<b>ELY-keskuksen lausunto</b>	
<p>Luonto ja maisema: Uusien AP-alueiden rajauksia tulisi tarkistaa Ilveslinnan pohjoispuolella, jossa pientaloalue nousee korkealle metsäiseen rinteeseen, ja Iso-Hiiden kartanon eteläpuolella, jossa asutusta on osoitettu kartanon kylkeen, maakunnallisesti merkittävään maisemaan.</p> <p>Laajat, matkailua palvelevat alueet Kalpalinnan rinteiden läheisyydessä herättävät huolen harjumaiseman edelleen pirstoutumisesta. Etenkin rakentaminen harjun laelle ja (R-1)-alueelle pohjoisrinteeseen kaipaa perusteluja.</p> <p>Eri aikoina tehtyjen luontoselvitysten kattavuus ja tulokset ovat osin epäselviä. Hämeen ELY-keskus toivoo, että ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä voidaan järjestää työneuvottelu maisema- ja luonnonarvoista.</p> <p>Pohjavedet: Hämeen ELY-keskus tarkistaa Päijät-Hämeen ja Kanta-Hämeen pohjavesialueiden rajaukset ja luokitukset lain 1299/2004 (Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä) mukaisesti. Aiempien I-, II- ja III-luokan sijaan tarkistettavat pohjavesialueet luokitellaan 1, 1E, 2, 2E ja E-luokkaan. Pohjavesialueet ilmaistaan jatkossa arabialaisin numeroin, jotta uusien säännösten perusteella luokitellut alueet voidaan erottaa aikaisemmin luokitelluista alueista. Uusien pohjavesialueiden sanalliset määritelmät: 1: Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue 2: Muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue Lisäksi E-luokkaan luokitellaan pohjavesialueet, joiden pohjavedestä jokin muun lainsäädännön nojalla suojeltu pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (1E, 2E tai E).</p> <p>Janakkalan pohjavesialueet tarkistetaan vuosien 2019-2020 aikana. Mikäli uusi pohjavesiluokitus valmistuu kaavan valmisteluajana, tulee uudet tiedot päivittää kaava-asiakirjoihin.</p> <p>Viralan eritasoliittymän kohdalla VT3:n ja Mt130 väliseen sorakuoppaan on osoitettu pienimuotoinen moottoriurheiluun tarkoitettu alue (E-1 Moottoriurheilualue). Pohjavesialueelle ei tule kaavoittaa uusia moottorikäyttöisille ajoneuvoille</p>	<p>Luonto ja maisema: Asemakaavoitettavaksi tarkoitettu AP-alue (Ilveslinnan pohjoispuoli) sijoittuu melko alhaalle rinteeseen (noususumma +-5m pellonlaidasta). Alueen rajausta on täsmennetty hydrogeologisen lausunnon perusteella. Kalpalinnan alueen APRA-3 -merkintä sijoittuu korkeammalle rinteeseen. Tämän rakentamisalueen osalta toteutuminen ratkaistaan myös asemakaavalla. Katsotaan myös, että alue on jo nyt osa Kalpalinnan urheilualuekokonaisuutta, jolloin kyse ei ole täysin "neitseellisestä" rinteestä. Lisätään Kalpalinnan kaikille aluevarauksille (sis. rakentamisalueet) teksti: Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen.</p> <p>Luonnosvaiheen kaavaratkaisussa ei rakentamista oltu osoitettu harjun laelle. Nyt olevassa kaavaehdotuksessa on Hugonrinteen päälle osoitettu laskettelukeskusta palvelevaa rakentamista. Kalpalinnan osalta harjumaisemaa hallitsee jo nyt laskettelurinteen, joilta osin tuleva, asemakaavalla toteutettava rakentaminen tukee keskuksen kehittymistä.</p> <p>R-1 -alueella on olemassa olevaa rakennuskantaa, kaksi lomarakennuspaikkaa. Kyseessä on aluetta täydentävä rakentaminen, joka ratkaistaan lopullisesti asemakaavalla.</p> <p>Työneuvottelu kaava-alueen luontoarvoista on järjestetty, jonka perusteella alueelle on laadittu koko alueen kattava luontoselvitys. Kaavaehdotukseen on luontoselvityksen perusteella tehty koko alueen kattava arvokkaiden elinympäristöjen ja muiden luontoarvojen merkitseminen.</p> <p>Pohjavedet: Pohjavesialuetiedot on päivitetty kaava-asiakirjoihin.</p> <p>E-1 –kaavamerkintä on poistettu kaavaehdotukseen.</p> <p>Kalpalinnan vedenottamon läheisyyteen on laadittu hydrogeologinen lausunto, jossa on arvioitu Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaluonnoksen mahdollisia pohjavesivaikutuksia ja –riskejä.</p>

<p>tarkoitettuja kilpailu- tai harjoitteluratoja. Moottoriurheilu voi uhata pohjaveden laatua, jos öljyä tai polttoainetta vuotaa maaperään onnettomuuksien, konerikkojen, tankkauksen tai huollon yhteydessä.</p> <p>Pohjavedenottamojen lähiympäristöön (vähintään 500 metriä ottamolta pohjaveden virtaussuunnassa ylöspäin) ei tule kaavoittaa pohjavedelle riskiä aiheuttavia uusia toimintoja. Kalpalinnan vedenottamon läheisyyteen on kaavoitettu pientaloasutusta (Ilveslinnan pohjoisosaa). Edellä kuvattua periaatteesta voidaan poiketa, mikäli maaperä- ja pohjavesitutkimukset osoittavat, että hydrogeologiset olosuhteet alueella ovat sellaiset, että toimintojen sijoittumisesta ei aiheudu pohjaveden pilaantumisvaaraa. Uusia teollisuus- ja varastoalueita (T) ei ole pohjavesialueille osoitettu. Tämä on hyvä asia.</p> <p>Pohjavesialueiden hulevesien käsittelyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota. Asemakaavoituksen yhteydessä alueille tulee laatia hulevesien hallintasuunnitelma. Kaavan yleismääräyksiin tulisi lisätä seuraava pohjavesiin liittyvä teksti: Alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 8 §) ja ohjaa vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus (VL 3:2 §).</p> <p>Liikenne: ELY-keskus kiinnittää huomiota tieverkon merkitsemistapaan valtatie 3 Viralan eritasoliittymän osalta. Valtatie 3 on yleiskaavamerkintöjen mukaisesti osoitettu viivamerkinnällä ja Viralan liittymä eritasoliittymää kuvaavalla pallomerkinnällä. Tämän lisäksi eritasoliittymän ramppialueet ja valtatie varsi on osoitettu EV-aluevarausmerkinnällä. Tiealueelle tulee osoittaa vain tietä koskevia merkintöjä, joten EV-aluevarausmerkinnät tulee poistaa ja sovittaa eritasoliittymää kuvaavaa pallomerkintä liittymäalueen laajuudelle. Vaihtoehtoisesti valtatie 3 voidaan rajata kaava-alueen ulkopuolelle. Viralan eritasoliittymän parantamista koskeva tiesuunnitelma on parhaillaan hyväksyttävänä. Tiesuunnitelmassa esitetty liityntäpysäköintialue tulee tarpeen mukaan huomioida TP-alueen rajauksessa.</p> <p>Mt 292 eli Turengintielle on osoitettu omana merkintänään kiertoliittymä. Tämä merkintä tulee poistaa ja osoittaa liittymä normaalina yleiskaavan liittymämerkintänä, joka ei sulje pois liittymän parantamista kiertoliittymänä. Kaavaselistuksessa tai sen liiteaineistoissa voidaan kuvata alueen tieverkkoa ja liittymäratkaisuja omana teemakarttanaan kun kaava-alueelta on olemassa ajantasainen liikenneselvitys. Kaikkiaan ELY-keskus esittää, että maanteitä koskevat merkinnät</p>	<p>Kaavaehdotus noudattelee hydrogeologista lausuntoa tältä osin.</p> <p>Kaavan yleismääräyksiin lisätään teksti: Alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §) ja ohjaa vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus (VL 3.2 §). Huom, Pykälät korjattu.</p> <p>Liikenne: EV-aluevarausmerkinnät on poistettu tiealueelta ja eritasoliittymää kuvaavaa pallomerkintä sovitetty liittymäalueen laajuudelle. Liityntäpysäköintialuetta ei ole tarpeen huomioida TP-alueen rajauksessa, sillä pysäköintialue sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella.</p> <p>Kiertoliittymä- merkintä on poistettu ja liittymä osoitettu normaalina yleiskaavan liittymämerkintänä. Uudet kevyen liikenteen väylät ja tie/katuyhteydet on osoitettu punaruskealla värillä. Kaavakartalle on esitetty liikenteen aiheuttamat melualueet. Ohjeellisen melualueen viivamerkinnän etäisyys maantiestä perustuu kunnassa aikaisemmin käytössä olleisiin (mm. rantayleiskaava) etäisyyksiin.</p> <p>Kaava-alueelle on laadittu mt130 ja 292 liikenneselvityksen päivitys. Selvityksessä on ratkaistu myös HCT-palvelualueen sijoittuminen tulevan Moreenin eritasoliittymän läheisyydessä. Kaavassa on myös käytetty ajoitusmääräyksiä erityisesti paljon liikennettä tuottavien ja liikenneverkon parantamista edellyttävien maankäytön varausten suhteen.</p>
---	--

<p>osoitetaan Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000 – julkaisusarjan Kaavamerkinnot -julkaisun mukaisilla yleiskaavamerkinnoilla, jolloin kartan luettavuus parantuisi kun uudet kevyen liikenteen väylät ja tie/katuyhteydet osoitettaisiin punaruskealla värillä erotuksena olemassa olevista teistä ja kaduista. Yleiskaavan esitystarkkuus huomioiden kaava-aineistossa tulisi esittää liikenteen aiheuttamat melualueet. Uudenmaan ELY-keskus muistuttaa, että se ei vastaa uuden asutuksen tarvitsemasta melun ja tärinän torjunnan suunnittelusta eikä sen toteuttamisesta.</p> <p>Kaavaselostuksessa esitetty liikenteellisten vaikutusten arviointi on vielä tässä vaiheessa riittämätöntä. ELY-keskus korostaa, että uusien, merkittäviä liikenteellisiä vaikutuksia tuottavien toimintojen sijoittaminen tulee perustua riittäviin ja ajantasaisiin liikenteellisiin selvityksiin. Keskeisimpiä arvioitavia vaikutuksia ovat uuden tai merkittävästi muuttuvan maankäytön vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen sekä alueiden saavutettavuus eri kulkumuodoin. Tarpeen mukaan kaavassa tulee käyttää ajoitusmääräyksiä erityisesti paljon liikennettä tuottavien ja liikenneverkon parantamista edellyttävien maankäytön varausten suhteen.</p> <p>Kaavaselostuksessa todetaan, että suunnittelualueelle on tarkoitus laatia liikenneselvityksen päivitys ennen ehdotusvaihetta. ELY-keskuksen, Janakkalan kunnan ja Hämeenlinnan kaupungin kanssa on sovittu liikenneselvityksen käynnistymisestä koskien uutta Moreenin eritasoliittymää ja siihen kytkeytyvää maankäyttöä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan liikenneselvityksen yhteydessä tulee ratkaista mahdollinen HCT-palvelualueen sijoittuminen niin, että se palvelee parhaiten pitkämatkaisen liikenteen sujuvuutta. Liikenneselvitys tulee olla käytettävissä kaavaehdotusta laadittaessa.</p>	
<p><b>Fingridin lausunto</b></p> <p>Asemakaavan alueella sijaitsee Fingrid Oyj:n 110 kV 2x110 kV voimajohto Hikiä – Vanaja. Fingridin 2 x 110 kV voimajohdoille on lunastettu kiinteistön käyttöoikeuden supistus 65 metriä leveälle johtoalueelle. Johtoalue muodostuu 45 metriä leveästä johtoaukeasta ja johtoaukean molemmin puolin olevista 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä. Rakennusrajoitusta merkitsevät rakennusrajat sijoittuvat johtoalueen ulkoreunoihin.</p> <p>Kaavoituksen täytyy mahdollistaa valtakunnallisesti merkittävien voimansiirtoyhteyksien ylläpito ja kehittäminen. Alueita ei saa suunnitella sellaiseksi, että ne olisivat ristiriidassa Fingrid Oyj:lle lunastetun käyttöoikeuden supistuksen tai yleisten turvallisuusmääräysten kanssa. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon mm. seuraavia asioita:</p>	<p>Täydennetään kaavaselostusta tarvittavilta osin ja muilta osin kaavalausunto merkitään tiedoksi.</p>

<ul style="list-style-type: none"><li>• Voimajohtoalueella tai sen läheisyydessä tapahtuva toiminta ei saa olla ristiriidassa ympäristön sähköturvallisuuden kanssa eikä se saa aiheuttaa vaaraa voimajohdon käytölle ja kunnossa pysymiselle</li><li>• Voimajohtoalueelle ei voida sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ilman erityistä lupaa. Em. rakenteet tai laitteet eivät pääsääntöisesti saa olla yli kaksi metriä korkeita.</li><li>• Voimajohtoalueella tai sen läheisyydessä tapahtuva toiminta ei saa olla ristiriidassa ympäristön sähköturvallisuuden kanssa eikä se saa aiheuttaa vaaraa voimajohdon käytölle ja kunnossa pysymiselle.</li><li>• Rakennusrajoitusalue koskee maanpäällisiä ja maanalaisia rakennuksia.</li><li>• Johtoalueen maapohja ja puusto ovat maanomistajien omaisuutta. Johdon omistajalla on oikeus pitää voimajohtonsa kyseisellä alueella ja oikeus ylläpitää ja huoltaa sitä.</li></ul> <p>Osayleiskaavaluonnoksessa on voimajohtoalueen tuntumassa uutta rakentamista Vähä- Hiisin ja Mäntyniemen alueilla. Tarkemmassa suunnittelussa, toteutuksessa ja rakennusten sijoituksessa täytyy ottaa huomioon voimajohtoalue. Suvirannan matkailualueesta olemme lausuneet alueen asemakaavoituksen yhteydessä keväällä 2019.</p> <p>Voimajohto risteää muutamien virkistys- ja ulkoilualueiden kanssa (VL). Niiden kaavamääräyksissä viitataan virkistyskäyttöä palvelevien rakenteiden ja rakennusten sijoittamiseen. Muistutamme kuitenkin, että monet urheilutoimintojen rakenteet eivät välttämättä sovi voimajohtoalueelle. Johtoaluetta on kuitenkin mahdollista hyödyntää monin eri tavoin virkistykseen ja ulkoiluun.</p> <p>Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Risteämä voi olla esimerkiksi pysäköinti, tie, katu, maanmuokkaustoimenpide, rakennelma tai rakennus, joka sijoittuu voimajohdon läheisyyteen. Risteämälausunto tulee pyytää, vaikka suunnitelma olisi osoitettu kaavassa. Lausuntopyyntö voi lähettää osoitteeseen Fingrid Oyj, Risteämälausunnot, PL 530, 00101 Helsinki tai sähköpostilla <a href="mailto:risteamalausunnot@fingrid.fi">risteamalausunnot@fingrid.fi</a></p> <p>Fingridin voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 § tarkoittamia voimajohtoja. Tämä lausunto koskee Fingrid Oyj:n voimajohtoja.</p> <p>Voimajohdon rajoituksia maankäytölle käsitellään Fingridin julkaisemassa oppaassa Ohje voimajohtojen huomioon ottamiseen yleis- ja</p>	
---	--



<p>asemakaavoituksessa sekä maankäytön suunnittelussa, joka on ladattavissa Fingridin Internet-sivuilta:  <a href="https://www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/luvut-ja-lausunnot/ohjeitakaavoittajalle/">https://www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/luvut-ja-lausunnot/ohjeitakaavoittajalle/</a>.  Oppaasta saa lisätietoa edellä käsitellyistä suunnittelukysymyksistä.</p>	
<b>Janakkalan veden lausunto</b>	
<p>Janakkalan Veden näkökulmasta maankäytön suunnittelun yhteydessä on tärkeintä huolehtia pohjavedensuojelusta. Likaantumisen ennaltaehkäisy on ainoa toimiva keino pohjaveden hyvän laadun varmistamiseksi.</p> <p>Kalpalinnanmäen pohjavesialue on Janakkalan Veden vedenhankintaan käyttämistä pohjavesialueista ainoa, jonka sekä määrällinen että laadullinen tila on ongelmaton. Maankäytön suunnittelulla tulee huolehtia siitä, että hyvä tila ei jatkossakaan vaarannu. Kalpalinnanmäen pohjavesialueelle ei kaavaluonnoksessa esitetä uusia toimintoja, jotka aiheuttaisivat riskiä pohjaveden määrälle tai laadulle. Pikemminkin todetaan jo oleva tilanne. Asutuksen osalta jätevesihuolto paranee, kun jätevesijärjestelmien tulee täyttää puhdistusvaatimukset 31.10.2019 mennessä ranta- ja pohjavesialueiden kiinteistöillä. Kalpalinnan urheilukeskuksen omistajavaihdoksen myötä toimintaa alueella on tarkoitus kehittää aiempaa monipuolisemmaksi. Mediatietojen mukaan Kalpalinnan laskettelu- ja pyöräilykeskuksesta on tarkoitus tehdä jopa yli 20 extreme- ja ulkoilulajia palveleva valmennus- ja harrastuskeskus ja tässä yhteydessä on mainittu myös moottoripyörät. Mahdolliseen moottoriurheiluun ja kasvavaan liikennemäärään liittyen alueen hulevesien johtamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Laskettelu- ja pyöräilykeskuksen yhteyteen sijoittuvien loma-, matkailu- ja matkailupalvelujen alueiden osalta kaavaluonnoksessa todetaan, että niiden yksityiskohtainen käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Asemakaavoituksen etenemisen myötä tulee ajankohtaiseksi myös näiden alueiden vesihuollon järjestäminen, jonka tekniseen toteutettavuuteen ei tässä yhteydessä kyetä vielä ottamaan kantaa. Kalpalinnan urheilukeskuksella on Janakkalan Veden tietojen mukaan oma/omia pohjavesikaivoja. Jätevesihuollon nykyisestä tilasta ei ole tietoa.</p> <p>Kaavaselostuksessa on ote Turengin-Sälilammin osayleiskaavasta, joka kuuluu kokonaisuudessaan kaava-alueeseen. Otteessa näkyy Kiianlinnantien varteen merkitty et-alue, joka on varaus pohjavedenottamoa varten. Nyt lausunnolla olevassa kaavaluonnoksessa ei ole vastaavaa merkintää eikä Janakkalan Veden tiedossa ole,</p>	<p>Kalpalinnan alueen kaavamerkintänä on VU-1, urheilu- ja virkistyspalvelujen alue. Kaavamerkintä ei salli alueen muuttamista moottoriurheilutoimintaan, joihin tarvitaan ympäristölupa. Maastoliikenneluvan ja meluilmoituksen turvin tapahtuvaan satunnaiseen toimintaan kaavamerkinnällä ei oteta kantaa. Lähtökohta on se, että alueen päämaankäyttömuoto on ilman moottorikäyttöisiä ajoneuvoja tapahtuva toiminta.</p> <p>PIMA-kohteiden tiedot täydennetään kaavaselostukseen.</p> <p>Pohjaveden suojaus Viralan liittymän läheisyydessä on etenemässä suunnitellusta. Valmista pitäisi olla vuonna 2021. Kanssin asemakaavoituksen yhteydessä tulee ratkaistavaksi myös alueen vesihuollon järjestäminen.</p> <p>E-1 -kaavamerkintä on poistettu kaavaehdotukseen.</p> <p>Lausunnossa esitetyt tarkennukset lisätään / korjataan kaavaselostukseen.</p>

mihin Turengin-Sälilammin osayleiskaavan merkintä perustuu.

Kaavaluonnoksessa PIMA-kohteena mainitun Teboil Hiidenportin huoltoaseman jakelualueen rakenteet on saneerattu 2017 eikä Janakkalan Veden tiedon mukaan mitään indikaatiota maaperän tai pohjaveden likaantumisen ole löytynyt, vaikka alueesta on tieto maaperän tilan tietojärjestelmässä pilaantuneiden maa-alueiden riskikohteena. Mäntyniemestä Mäntyniemenraitin läheisyydestä mainittu PIMA-kohde liittyy rivitalon öljysäiliön hajoamiseen, josta ei jälkikäteen ole löytynyt merkkejä maaperästä tai pohjavedestä. Kumpikin kohde sijaitsee Janakkalan Veden vedentoon nähden alavirran puolella ja jo asemakaavoitetulla alueella eli kuuluu myös Janakkalan Veden vesihuollon toiminta-alueeseen ja huleveden viemärintialueeseen.

Maankäytön suunnittelu on liikenteen pohjavesiensuojelun pääkeino. Liikenneväylät ja -alueet tulisi sijoittaa pohjavesialueiden ulkopuolelle. Valitettavasti Tarinmaan pohjavesialueelle sijoittuu sekä Helsinki-Tampere moottoritie (vt 3) että Helsingintie (mt 130) liittymäalueineen Turengintiehen (mt 292). Valtatien 3 kohdalle ja maantien 292 eteläpuolisille rampeille on vuonna 1992 tehty pohjaveden suojauksia. Suojauksen rakennetyyppi ja suojaustaso vaihtelee valtatie ja liittymän ramppien eri osissa ja nykyiset suojaukset on todettu riittämättömiksi. Tarinmaan vedenottamoon nähden nämä liikenneväylät ja -alueet sijaitsevat ylävirtaan ja pohjavedessä onkin tiesuolauksesta peräisin olevaa kloridia, jonka pitoisuuksissa on havaittavissa selvä nouseva trendi 1990-luvulta lähtien. Trendi on selvä merkki siitä, että alueelle aiemmin rakennetut pohjavesisuojaus eivät ole riittäviä, eikä tiealueen hulevesien johtaminen pois pohjavesialueelta toimi. Kloridista johtuen Tarinmaan pohjavesialueen laadullinen tila on huono ja pohjavesialue luokitellaan jo riskialueeksi

Pohjavesialueen suojaamista on esitetty Hämeen tiepiiriin vuonna 2008 teettämässä Valtatien 3 pohjavedensuojauksen esiselvityksessä. Myös Uudenmaan ja Hämeen ELY-keskus pitää pohjavesialueen suojaamista tärkeänä. Viralan eritasoliittymän pikavuoropysäkkien ja liittytäpysäköinnin toteuttamisesta on laadittu toimenpideselvitys "VT3 Viralan eritasoliittymän pikavuoropysäkit, Janakkala" vuonna 2010. Ennen pysäkkiratkaisujen jatkosuunnittelua nähtiin tarpeelliseksi selvittää pysäkkien rakentamisen vaikutus pohjavedensuojauksen tarpeeseen ja mahdollisuudet rakentamisen vaiheistukseen. Tehdyssä selvityksessä "VT3, Viralan eritasoliittymän linja-auto- ja liittytäpysäköintijärjestelyt sekä Tarinmaan

<p>pohjavesialueen suojaaminen, Janakkala" esitetään suojaus toteutettavaksi koko liittymäalueen laajuisena, jotta se toimii. Kustannusarvioksi koko liittymäalueen laajuiselle suojaukselle on esitetty 3035000 €. Rakentaminen on toteutettavissa vaiheittain, mutta pohjaveden laadun kannalta hyötyjä saavutetaan vasta, kun purkureitti pohjavesialueen ulkopuolelle saakka on suojattu. Ajatuksena on ollut, että pohjavesisuojausten korjaaminen toteutettaisiin Viralan liittymän pysäköintijärjestelyjen toteuttamisen yhteydessä. Kaavaluonnoksen mukaiset uudet T, TP, TP-1 ja TY alueet tulevat kasvattamaan liittymän liikennemääriä, mikä tekee pohjavesisuojausten korjaamisesta entistä akuutimman asian. T, TP, TP-1 ja TY alueista on myös todettu, että niiden yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Asemakaavoituksen etenemisen myötä tulee ajankohtaiseksi myös alueen vesihuollon järjestäminen, jonka tekniseen toteutettavuuteen ei tässä yhteydessä kyetä vielä ottamaan kantaa.</p> <p>Kaavaluonnoksessa on osoitettu Viralan liittymän koillispuolelle TP-alue ja kaakkoispuolelle E-1 moottoriurheilualue. TP-alue on pääosin pohjavesialueella, mutta muodostumisalueen ulkopuolella ja E-1 alue on kokonaan pohjaveden muodostumisalueella. Moottoriurheilualueella on tarkoitus sallia pienimuotoinen moottoriurheilutoiminta, kuten motocross- tai endurorata, joka on äänitasoltaan verrattavissa olemassa olevaan liikenteen meluun. Alueelle tulevasta toiminnasta todetaan, että se ei saa aiheuttaa alueen pohjavesien pilaantumisriskiä. E-1 aluetta kaavaillaan vanhalle sorakuoppa-alueelle, jonka suojaetäisyydestä pohjaveteen ei ainakaan Janakkalan Vedessä ole tietoa. Vanha sorakuoppa on tällä hetkellä hyvin maisemoitu/maisemoitunut ja pohjavedensuojelun takia olisi hyvä, että alueen kasvillisuus ja maanpinta pidettäisiin koskemattomana. Janakkalan Vesi ei pidä toivottavana E-1 alueen sijoittamista sorakuoppaan pohjaveden muodostumisalueelle.</p> <p>Janakkalan Veden aiemmassa lausunnossa (Rastikangas 13, asemakaava ja asemakaavan muutos, päivätty 26. 11.2018) mainitun Tarinmaata ja Rastikangasta koskevan talousveden paineongelman ratkaisu on edelleen työnalla ja tällä hetkellä näyttää siltä, että ratkaisu tulee perustumaan Tarinmaan vedenottamon uudelleen käyttöönottoon . Tämänkin takia Tarinmaan pohjavesialueen suojeluun tulee kiinnittää erityistä huomiota.</p> <p>Lopuksi vielä muutama tarkennus tekstiin:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Janakkalan Vesi ei ole osakeyhtiö vaan liikelaitos.</li></ul>	
---	--

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Rastilan vesiosuuskunnalla ei ole vahvistettua toiminta-aluetta.</li> <li>- Kalpalinnanmäen pohjavesialueella sijaitsee Janakkalan Veden Kalpalinnan vedenottamo. Vettä pumpataan Janakkalan Veden toiminta-alueille, koska vesihuoltoverkosto on yhtenäinen.</li> <li>- Vastaavasti Tarinmaan pohjavesialueella sijaitsee Janakkalan Veden Tarinmaan vedenottamo (ent. Kirkonkylän vedenottamo).</li> </ul>	
<p><b>Hämeen liiton lausunto</b></p>	
<p>Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan luonnoksessa on osoitettu runsaasti uusia työpaikka-alueita ja teollisuustoimintojen alueita seututien 130 varteen ja Turengintien eteläpuolelle. Kyseiset laajennusalueet ovat voimassa olevien Kanta-Hämeen maakuntakaavan (2006) ja 1. vaihemaakuntakaavan (2015) mukaisia ja osoitettu myös uudessa maakuntavaltuuston 27.5.2019 hyväksymässä Kanta-Hämeen maakuntakaavassa 2040. Rastila-Rastikankaan teollisuus- ja työpaikka-alueiden laaja kehittäminen on tärkeä osa Suomen Kasvukäytävän kehittämistä ja Hämeenlinnan kaupungin ja Janakkalan kunnan yhteisen Moreeni-Rastikangas -yrittäjäaluekokonaisuuden kehittämistä. Sitä tukemaan ja palvelemaan on maakuntakaavassa varattu myös Moreenin uusi moottoritien eritasoliittymä. Liittymä on voimassa olevassa maakuntakaavassa merkitty Rastila-Rastikankaan osayleiskaava-alueen rajalle Hämeenlinnan kuntarajan tuntumaan. Tulevan Moreenin eritasoliittymän paikkaa on kuitenkin tarkennettu ja eritasoliittymää koskevaan selvitykseen perustuen se on uudessa maakuntakaavassa 2040 sijoitettu hiukan pohjoisemmaksi Hämeenlinnan puolelle.</p> <p>Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan luonnos huomioi varsin hyvin voimassa olevan maakuntakaavan osoittaman maankäytön rakenteen, aluevaraukset ja merkinnät kaavahierarkian mukaisesti niitä hiukan tarkentaen. Osayleiskaavan jatkotyössä tulisi kuitenkin vielä tutkia seuraavia mahdollisia lisäyksiä:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ulkoilureitit, jotka ovat maakuntakaavassa yhteystarpeena, tulisi huomioida myös osayleiskaavassa.</li> <li>- Moottoritien Viralan/Turengin eritasoliittymän yhteyteen on uudessa Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040:ssä merkitty kohdemerkinnällä uusi joukkoliikenteen vaihtopaikka (lp). Se on tärkeä alueen ja Turengin taajaman liikenteen toimivuuden kannalta ja tulisi huomioida myös osayleiskaavassa.</li> <li>- Uuteen Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040:een on Elenia Oy:n ilmoittaman tarpeen mukaisesti sijoitettu ohjeellinen</li> </ul>	<p>Maakuntakaavan mukaiset ulkoilureitit on huomioitu osayleiskaavaan ohjeellisena ulkoilureittimerkintänä.</p> <p>Moottoritien Viralan/Turengin eritasoliittymän yhteyteen on lisätty kohdemerkinnällä uusi joukkoliikenteen vaihtopaikka (lp).</p> <p>Ohjeellinen uusi 110 kV voimajohtolinja sekä siihen liittyvä muuntamoalue on lisätty osayleiskaavaan.</p> <p>Kaupallisten palvelujen kohde KM2 on lisätty aluevarauksena osayleiskaavaan KM-aluevarauksena.</p>

<p>uusi 110 kV voimajohtolinja. Se kulkee itä-länsisuuntaisesti osayleiskaava-alueen keskeltä yli ja tulisi huomioida myös osayleiskaavassa.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Uuteen Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040:een on sijoitettu kaupallisten palvelujen kohde KM2 Rastikankaan työpaikka-alueelle. Rastikankaan KM2 -kohde tarkoittaa mahdollisuutta sijoittaa alueelle enintään 5000 k-m2 käsittävä seudullisesti merkittävä tilaa vaativan vähittäiskaupan suuryksikkö. Se on sijoitettu maakuntakaavaan Janakkalan koko väestön kannalta keskeiselle ja hyvin saavutettavalle paikalle mahdollistamaan tilaa vaativan kaupan palvelujen tulevaa kehittymistä ja sen huomioimista myös osayleiskaavassa tulisi tutkia.</li> </ul> <p>Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan luonnos on maakuntakaavan mukainen ja edistää sen toteutumista. Hämeen liitto puoltaa kaavaehdotuksen laatimista lausunnolla olevan luonnoksen pohjalta yllä mainittu huomioon ottaen.</p>	
<p><b>Museoviraston lausunto</b></p>	
<p>Iso-Hiiden maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön rajausviivasta puuttuu sr-merkintä. Myös kartanon päärakennus on merkittävä sr –kohdemerkinnällä sm – merkinnän lisäksi.</p> <p>Sr –kohdemerkinnän määräystä Museovirasto ehdottaa kehitettäväksi seuraavasti: ”Suojeltu rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Korjaus- ja muutostöissä rakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo tulee säilyttää. Merkinnällä on osoitettu maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet: Viralan työväentalo (Tienhaara), Vähä-Hiisi (Tapiola) ja Iso-Hiisi.”</p> <p>Sr -kohdemerkintää on harkittava myös Vähä-Hiiden talouskeskuksen karjarakennukselle vuodelta 1897.</p> <p>Kanta-Hämeessä tehtiin Hämeen Liiton toimesta 2018 maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja -kohteiden päivitysinventointi. Kaavoittajan tulee vielä tarkastaa kaava-alue suhteessa uuteen inventointiin.</p> <p>Museovirasto ei pidä hyvänä maakunnallisesti merkittävän maisema-alueen uhraamista pientaloasutukselle Iso-Hiiden kartanon eteläpuolella.</p> <p>Hankkeeseen liittyen suunnittelualueella ei ole suoritettu arkeologista maastoinventointia vaan tiedot ovat peräisin aiemmista hankeselvityksistä.</p>	<p>Iso-Hiiden maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön rajausviivaan on lisätty sr-merkintä. Myös kartanon päärakennus on merkitty sr-merkinnällä.</p> <p>Sr-kohdemerkinnän määräys on muutettu muotoon: ” Suojeltu rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Korjaus- ja muutostöissä rakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo tulee säilyttää. Merkinnällä on osoitettu maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet: Viralan työväentalo (Tienhaara), Iso-Hiisi ja Vähä-Hiisi (Tapiola) sekä Vähä-Hiiden karjarakennus.”</p> <p>Maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja -kohteiden päivitysinventointi on huomioitu kaavaehdotukseen sekä -selostukseen.</p> <p>Maakunnallisesti merkittävän maisema-alueen alueelta on poistettu AP-merkintä.</p> <p>Alueelle on tehty koko alueen kattava muinaisjäännösinventointi, jonka perusteella kohteet on merkitty kaavakartalle ja selostukseen. Selostuksen kohdenimiin on lisätty myös niiden muinaisjäännösrekisteritunnukset.</p>

Kaava-alueelta tunnetut muinaismuistolaila (295/1963) suojellut kiinteät muinaisjäänökset ja muinaisjäänösalueet on merkitty kaavakarttaan ja varustettu asianmukaisilla merkinnöillä sekä huomioitu kaavaselostuksessa. Selvyyden lisäämiseksi selostuksen kohdenimiin tulee lisätä myös niiden muinaisjäänösrekisteritunnukset ([www.kyppi.fi](http://www.kyppi.fi)).

Selostuksessa mainitaan ja kaavakarttaan on merkitty sm-2 merkinnällä Hiisi-niminen historiallisen ajan kylätontti (muinaisjäänösrekisteritunnus 1000035362). Kohde on paikannettu kuninkaankartaston perusteella Iso-Hiisi tilan pohjoispuolelle, mutta kohdetta ei ole tarkastettu maastossa eikä sen muinaisjäänös-statusta varmistettu.

Lisäksi selostuksessa luetellaan suunnittelualueelta tehdyt ja Museovirastoon ilmoitetut, mutta maastossa tarkastamattomat metallinetsinlöydöt, jotka viittaavat vahvasti aiemmin tuntemattomiin kiinteisiin muinaisjäänöksiin. Löydöt sijaitsevat yhtä lukuun ottamatta alueilla, joille ei esitetä kaavassa muuttuvaa maankäyttöä, mutta Museovirasto esittää, että kaavaan liittyen seuraavilla muinaisjäänösrekisterin ([www.kyppi.fi](http://www.kyppi.fi)) em. kohteilla suoritetaan arkeologinen maastoinventointi sen selvittämiseksi, onko kyseessä muinaismuistolain tarkoittama kiinteä muinaisjäänös:

1. Syrjälä, (muinaisjäänösrekisteritunnus 1000034400): rautakautinen partakirves, veitsi, kuolaimet, miniatyyrikirves, vyönhela,
  2. Asennos (muinaisjäänösrekisteritunnus 1000034249): viikinkiaikainen punnus.
  3. Portaanpää (muinaisjäänösrekisteritunnus 1000023205): tasavarsisolki (KM 39770) ympäristössä runsaasti 1800-luvulle ajoittuvaa esineistöä.
  4. Raimansuo (muinaisjäänösrekisteritunnus 1000033041): hevosenkenkäsolki, veitsenterä, sulanutta kuparia.
- Inventoinnissa tulee dokumentoida myös keskiajalla Hämeenlinnasta Janakkalan kautta Vantaanjoen yläjuoksulle johtanut Vanhan Hämeentien linjaus, joka on merkitty kaavaan ja varustettu asianmukaisella määräyksellä.

<b>Mielipiteet</b>	
<b>1 kirjallinen ja suullinen mielipide</b>	
<p>Vastustan tilalle 165-411-1-33 suunniteltuja kaavoitussuunnitelmia. Erityisesti suunniteltu tieyhteys Kalpalinnaan on aivan väärässä paikassa. Tien kuuluisi kulkea Janakkalan kunnan omistaman metsikön poikki, kulku uuden asuinalueen kautta, silloin tie palvelisi kumpaakin toimintaa. Vaihtoehtoisesti nykyistä tielinjaa voidaan helposti leventää Janakkalan kunnan omistamalle maalle.</p> <p>Vastustan maalleni suunniteltuja asuin- ja teollisuusalueita. Mielipidettäni kaavoitukseen ei ole kysytty missään vaiheessa. Tila on osa aktiivista maa- ja metsätalousyrittäjästä, jolla ei ole suunnitelmia tai tarvetta asuin- ja teollisuustonteille.</p> <p>Olen myös huolissani Kalpalinnan alueen harjujen (Kilpivuori, Ingolinn) vielä kaivamattomista ja museoviraston tutkimattomista vanhoista linnavuori-aikaisten mahdollisten jäänteiden tuhoamisesta, alueen kartoitus on vielä vajaa. Alueen arkeologinen kartoitus tulisi ehdottomasti suorittaa loppuun ennen isoja rakennustöitä ja laskettelurinteiden muutoksia.</p>	<p>Kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen suunnittelualueelle on tehty mt 130 ja 292 liikenneselvityksen päivittäminen. Tässä selvityksessä on tutkittu myös vaihtoehtoisia ratkaisuja Kalpalinnan alueen liikennevirtojen ohjaamiseksi. Kaavaratkaisua on muutettu siten, että ehdotusvaiheessa yhteys Kalpalinnaan osoitetaan kunnan maa-alueiden kautta.</p> <p>Kaavaluonnosvaiheessa kaikilla osallisilla on mahdollisuus mielipiteen esittämiseen, jolloin voidaan tehdä muutoksia kaavaehdotukseen mentäessä. Kaavaluonnosta on muutettu siten, että kylämäisen asumisen alueet on poistettu tilalta ja osa teollisuusalueista on muutettu pitkällä aikavälillä toteutettavaksi.</p> <p>Kaava-alueelle on tehty luonnosvaiheen nähtävilläolon jälkeen arkeologinen inventointi, jossa on selvitetty kaava-alueen arkeologiset arvot.</p>
<b>2 kirjallinen mielipide</b>	
<p>Hämeen liiton kommentti Rastikangas 13 kaavaselostuksessa (26.11.2018): "Asemakaavahankkeen länsipuolella kulkee Siankärsäntie ja pohjoispuolella Rastilantie. Molemmat yhdystiet on merkitty voimassa olevassa maakuntakaavassa kehitettäväksi matkailu- ja maisematieksi (YTM) tieympäristön matkailullisten, maisemallisten ja historiallisten arvojen vuoksi." Kuninkaan kartastossa 1776-1805, Kalmbergin kartastossa 1855 sekä kartassa vuodelta 1933 näkyy Siankärsäntie/Santasillantie. Nämä kartat ovat osayleiskaavan selostuksessa mukana. Miksi osayleiskaavan luonnoksessa 6.5.2019 vain Rastilantie on merkitty historialliseksi tieksi? Mielestämme myös Siankärsäntie/Santasillantie ovat aivan yhtä historialliset väylät.</p> <p>Mielestämme nykytilanne on, että Rastikankaan teollisuusalueelle pohjoisesta päin tuleva liikenne kulkee moottoritien, 130 tien sekä Siankärsäntien kautta. Rastilan läpi Rastikankaalle ei juuri liikennettä ole vaan Rastilantien läpiajoliikenne on etupäässä Turengista Hämeenlinnaan ja takaisin Turenkiin kulkevaa liikennettä. Niin kauan kuin Rastikangas laajenee ilman, että Rastikankaantieltä avataan kulku suoraan Rastilantielle, tulee Siankärsäntien liikenne kasvamaan entisestään. Rastikangas 12a ja 13 täytyessä hiljalleen teollisuudesta, sillä on suora vaikutus myös Siankärsäntien liikenteen kasvuun. Näitten</p>	<p>Kaava-alueelle on tehty luonnosvaiheen nähtävilläolon jälkeen arkeologinen inventointi, jossa on selvitetty kaava-alueen arkeologiset arvot. Tässä inventoinnissa on selvitetty myös historialliset tied. Sekä Rastilantie, Siankärsäntie että Santasillantie merkitään kaavaehdotukseen historiallisena tielinjana.</p> <p>Moreeni-Rastikangas eritasoliittymään ollaan laatimassa tiesuunnitelmaa. On arvioitu, että eritasoliittymä valmistuu vuoden 2025 paikkeilla. Rastikankaantien jatkeen rakentaminen liittyy osaltaan myös Rastilantien kunnostamiseen. Tällä hetkellä on vaikea ennakoida kuitenkaan tiehankkeiden todellista aikataulua. Suurelta osin on kyse myös rahoituksesta ja suunniteltujen tiehankkeiden budjetoinnista ja kaikki nämä liikenteelliset asiat liittyvät toisiinsa.</p>

<p>seikkojen takia katsomme, että Rastikankaantien ja Rastilantien yhdistäminen olisi tehtävä pikaisesti. Rastikankaantien jatko ei saa olla riippuvainen moottoritien eritasoliittymän aikataulusta.</p>	
<p><b>3 kirjallinen mielipide</b></p>	
<p>Me allekirjoittaneet vaadimme moottoriurheilualueen (E1) poistamista osayleiskaavasta seuraavin perusteluin:  <b>Melu:</b>  Nykytilanteessa moottoritien, 130-tien sekä Turengintien 292 liikenne aiheuttaa suurta melua. Metsän suojavaikutuksen varaan ei voi laskea, koska omistajat voivat kaataa puut koska tahansa. Jokaisella kiinteistöllä ei edes ole metsäsuojaa. Suunniteltu moottoriurheilutoiminta tapahtuisi hyvin todennäköisesti iltaisin ja viikonloppuisin, joten lähialueen asukkaat joutuisivat kuuntelemaan melua myös niinä aikoina, jotka nykyään ovat hiljaisempia. Jo olemassa oleva melu vähentää asumisviihtyvyyttä eikä mielestämme ole tarpeellista enää lisätä meteliä.  <b>Puusto:</b>  Soramontun alueella on hyvää vauhtia kasvamassa hieno männikkö, joka imee melua itseensä ja on vielä aivan erinomainen hiilinielu.  <b>Pohjavesialue:</b>  Alue on myös pohjavesialue ja käsityksemme mukaan mahdollinen tuleva pohjavesisuojaus ei koske tätä soramontun aluetta. Tämän takia vaikuttaa oudolta, että alue olisi moottoriurheilukäytössä.  <b>Kalpalinna:</b>  Hämeen Sanomissa 5.6.2019 uutisoitiin, että Kalpalinna on vaihtanut omistajaa. Sinne tulee myös moottoriurheilua, joten eikö sieltä löytyisi tilaa pienimuotoiselle toiminnalle.</p>	<p>Moottoriurheilualue (E-1) poistetaan kyseiseltä alueelta kaavaehdotukseen ja samalla kaavamerkinnoistä ja alue muutetaan maa- ja metsätalousalueeksi (M).</p>
<p><b>4 kirjallinen mielipide</b></p>	
<p>Kaavaluonnos on mielestäni erittäin hyvä ja oikea koskien kiinteistöä 165-443-2-85 eikä sitä tulisi luonnoksesta muuttaa.</p> <p>Kaavaa olisi mielestäni hyvä ohjata kiinteistölle 165-443-2-74 asti pientalovaltaiseksi asuinalueeksi ja asemakaavoitetuksi, eikä palvelu-, ja elinkeino-, tai pienyritystoimintaa varten.</p> <p>Kiinteistöä eteenpäin Vähähiidentien päähän toteutuu/toteutumassa paremmin AT-alue.</p>	<p>Kiinteistön 165-443-2-85 kaavaratkaisua on täsmennetty luonnosvaiheesta maanomistajien mielipiteen toivomaan suuntaan, joten kaavaratkaisu on siten muuttunut luonnosvaiheen ratkaisusta.</p> <p>Vähä-Hiidentien varteen ei ole osoitettu uusia kylämäisen asutuksen alueita. Kaavamerkintä on muutettu siten, että se ei enää salli pienyritystoimintaa ja palvelu- ja elinkeinotoiminnan tulee liittyä asumisen yhteyteen.</p>
<p><b>5 kirjallinen mielipide</b></p>	
<p>Luonnoksessa Natura-alueen rajaus on peräisin Turengin-Säililammen osayleiskaavasta. Turengin-Säililammen osayleiskaavan valmistumisen jälkeen Raimansuolta on lunastettu ja erotettu nykyinen SL merkinnällä oleva suojelualue. ELV-keskus on selvittänyt Natura- alueen rajoja kesällä 2018 metsänkayttöilmoituksen yhteydessä. Natura-alueen rajat ovat suojelualueen kiinteistörajojen mukaiset. Meidän käsityksemme on, että tämän</p>	<p>Natura-alueen rajat ovat olleet 1/2019 tilanteen mukaiset, jolloin kaavaluonnosta on alettu laatimaan. Natura-tietokanta päivitetään kaavaehdotukseen.</p> <p>Hulevesille säilytetään M-kaistale Isoniityn länsilaidassa. Jäljelle jäävästä pellon osasta osa M-merkinnästä muutetaan TY-merkinnäksi. Ns. Rastikankaantien jatkeen ja Rastilantien varteen</p>



<p>selvityksen seurauksena Natura-alueen rajat ovat päivitetty kiinteistörajojen mukaiseksi paikkatietoikkunaan keväällä 2019. Siten Rastila-Rastikangas kaavaan tulisi myös päivittää Natura-alueen rajat ajan tasalle.</p> <p>Ehdotamme että Isoniityn ison peltolohkon osalta nykyisen M merkintää muutetaan seuraavasti: Hulevesille säilytetään M kaistale länsireunassa. Jäljelle jäävän pellon osalta M merkintä muutetaan M/TP tai M/TY merkinnäksi.</p> <p>Tielinjauksesta emme pidä, koska se lisää merkittävästi raskasta liikennettä Rastilantielle. Ehdotamme sen korvaamista kevyenliikenteen väylällä ja väylän siirtämistä lähemmäksi Rastilan kyläkeskusta. Tällä ohjattaisiin raskasliikenne pois Rastilantielta ja sen tilalle tulisi Rastikankaan ja Hämeenlinnan välinen kevytliikenne.</p> <p>Ehdotamme Rastilantien koillispuolelle 50-100m kaistaleelle kaavamerkinnäksi luonnoksen M tilalle M/TP tai M/TY.</p> <p>Maatilakiinteistöjen Hämeenlinnan puolella sijaitsee vanha asuinpaikka, josta talo on purettu 80-luvun lopulla. Rajan Hämeenlinnan puolella sijaitsee useita asuin kiinteistöjä ja siksi ehdotamme kaavaan asuinrakentamisen mahdollistavaa AT merkintää.</p> <p>Siankärsäntien varressa merkinnät ovat mielestämme erittäin hyvät.</p>	<p>osoitetaan ohjeellinen kevyen liikenteen yhteystarve –merkintä. Uusi eritasoliittymä Hämeenlinnan puolella tuo mukanaan yhteystarpeen, jolta osalta Rastilantien raskas liikenne tulee mitä todennäköisimmin lisääntymään. Tämä yhteys edellyttää kuitenkin Rastilantien perusparantamista nykyisestä.</p> <p>Natura-alueen läheisyys ei mahdollista Rastilantien koillispuolen kaavamerkinnäksi TP- tai TY-merkintöjä.</p> <p>Hämeenlinnan kuntarajan tuntumaan osoitetaan uusi AT-merkintä.</p> <p>Siankärsäntien varren kaavamerkinnät ovat täsmentyneet ehdotusvaiheeseen, jolta osin alueen merkintöihin on jouduttu tekemään joitain muutoksia.</p>
<p><b>6 kirjallinen mielipide</b></p> <p>Vastustamme Turengintien eteläpuolisen metsäalueen kaavoittamista työpaikka- ja asuntoalueeksi. Omistamamme kiinteistön osalta vaadimme alueen kaavamerkinnän muuttamisen T, TY, EV, VL ja AP-alueiden osalta M-alueeksi, niin että nykyisen maa- ja metsätalouden harjoittamisen toimintaedellytykset säilyvät.</p> <p>Yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainitaan, että suunnittelualueella on maatalousyrityksiä, joiden toimintaa yleiskaavalla on myös tarkoitus tukea. Tämä ei toteudu esitetystä luonnoksessa tilan 165-403-3-33 osalta. Yleiskaavaluonnoksessa esitetään metsäalueen pirstoutumista ja maatilakokonaisuuden hajoamista. Tilasta on 1960-luvulta lähtien luovutettu yhdyskuntarakentamiseen yms. n. 60 ha, mm. Ilveslinnan alue, Korkeavuorenranta, Vähähiidentien alkupää. Esitetty yleiskaavaluonnos haukkaisi vielä n. 130 ha eli nykyisestä pinta-alasta 40 %, jota pidämme kohtuuttomana. Tila on maatilakokonaisuus, jossa metsä tuotanto tuo varmuutta ja monipuolisuutta toimintaan. Tilamme metsä tuotannon monipuolistamisella tulee olemaan tulevaisuudessa yhä suurempi merkitys.</p>	<p>Turengintien eteläpuoliselle alueelle suurin osa T ja TY-alueista on muutettu T/res ja TY/res-viivamerkinnöiksi aluevarauksen M-päälle. Kyse on siten pitkän aikavälin kaavamerkinnästä, jolloin maa- ja metsätalouden harjoittaminen mahdollistuu pidemmällä aikajänteellä. Myös Hakoistentien länsipuolinen AP-alue on osoitettu AP/res –viivamerkinnällä. AP-merkinnän laajuutta on myös pienennetty ja kartanon ja AP-merkinnän väliin on jätetty M-kaista. Hakoistentien itäpuolisen alueen osalta kaavamerkinnäksi on muutettu M AP-alueen sijaan (Museoviraston lausunto), jolloin alueen päämaankäyttömuoto on maa- ja metsätalous myös jatkossa.</p> <p>Valitettavasti muuttuvan maankäytön alueilla ei ole täysin mahdollista, että kaava voitaisiin laatia nykyisen maankäytön (maa- ja metsätalous) ehdoilla. Nyt kyseessä olevan maanomistuksen sijainti Turengin kupeessa ja Rastikankaan teollisuusalueen laajenemisalueella vaikuttaa siihen, että alueen maankäyttö on vuosien saatossa muuttunut maa- ja metsätalousvaltaisesta alueesta osaksi taajamarakennetta. Kun kunnalla ei ole käytössä omia maa-alueita, on yhdyskuntakehityksen tarvitsemat alueet tavalla tai toisella aikaisemmin yksityisessä</p>

<p>Turengintien eteläpuolinen metsäalue palvelee myös Nuolialan, Tarinmaan, Vähähiiden, Ilveslinnan ja Rastilan asukkaiden lähivirkistysalueena, siellä marjastetaan, sienestetään, kävellään, ulkoillaan, juostaan ja suunnistetaan. Metsien terveysvaikutukset ovat merkittävät ja uutta tutkimustietoa tulee jatkuvasti. Yhtenäinen metsäalue on tärkeä ympäristö eri eläin- ja kasvilajeille. Se varmistaa hirvi- ja kauriseläinten luonnollisten reittien säilymisen. Rakentamisella eläinten reitit muuttuvat mikä vaikuttaa myös liikenneturvallisuuteen. Yhtenäinen metsäalue muodostaa luonnollisen melumuurin moottoritien ja läheisten kylien sekä Turengin taajaman välille. Ilmastonmuutoksen torjunnassa metsien muodostamat hiilinielut ovat avainasemassa.</p> <p>Turengintien eteläpuolen rakentaminen työpaikka-alueeksi muuttaa Turengin sisäanjoväylän maisemaa Kehä-3:n kaltaiseksi. Elinvoimaisesta kunnasta kertoo myös se, kuinka kunnassa arvostetaan kulttuuri- ja luonnonympäristöä.</p>	<p>maanomistuksessa olleita maita. Kyse on siis maatilain sijainnista yhdyskuntakehityksen osalta keskeisellä paikalla. Kaavalla on tarkoitus mahdollistaa tuleva yhdyskuntakehitys, jolloin maankäytölliset ristiriidat ja vaikutukset nykyiseen maankäyttöön ovat toki huomattavat.</p> <p>On totta, että metsäalueilla on suuri merkitys jokamiehenoikeudella tapahtuvan liikkumisen suhteen. Elinympäristön muuttuessa myös esim. eläinkanta joutuu sopeutumaan muuttuvaan tilanteeseen. Kaavoituksessa on kyse kuitenkin erilaisten toimintojen yhteensovittamisesta, eikä kaikkia negatiivisia vaikutuksia voi välttää silloin, kun mahdollistetaan alueen kehittyminen yhdyskuntarakenteen osalta.</p> <p>Turengintien eteläpuolen rakentaminen on mahdollista toteuttaa monella tapaa. Alue on osa Hämeenlinnan kanssa yhteistyössä toteutettavaa MORE-kokonaisuutta. Ympäristön rakentamisen periaatteina on, että rakentamattoman tontin osat säilyvät pitkälti puustoisina. Myös asemakaavamääräyksillä voidaan tehdä paljon, jotta alueen yleisilme on viihtyisämpi.</p> <p>Kaavan laatimisen yhteydessä on selvitetty kaava-alueella olevat kulttuuriympäristön ja luonnonympäristön arvot. Nämä on osoitettu kaavaan eri merkinnöin: mm. muinaismuisto- ja luonnonsuojelualue, historiallinen kylätontti ja tielinja, muu kulttuuriperintökohde, maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, suojeltu rakennus, arvokas geologinen muodostuma, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue, sekä alue, jolla ympäristö säilytetään.</p>
<p><b>7 kirjallinen mielipide</b></p>	
<p>Huhtikuussa 2018 kunnan omistamalla metsäalueella Vähähiidessä tehtiin harvennushakkuu. Pääosin jäljelle jäi siemenpuuksi mäntyjä. Jostain syystä naapurini tontista etelään päin jäi kaistale metsää kokonaan harventamatta, n. 300 m pituinen ja 100 - 150 m levyinen. Tässä kaistaleessa ja oman tonttini kohdalla on tyvilaho kuusia, joita jätettiin kaatamatta tonttini kohdalle ja tälle harventamattomalle kaistaleelle. Harventamattomalla alueella kulkee sähkölinja. Kuvan kuusi oli tyvilaho n. 4 m korkeuteen asti.</p> <p>Lisäksi, osayleiskaavaan liittymättä palautetta Vähähiidentien laidan puuston harvennushakkuista: Alue jäi epäsiistiksi. Epämääräinen sekoitus eri puulajeja. Rankakasoja. Katkenneita puita. Toisella puolella Vähähiidentietä, pellon laitaa pitkin, on kunnan omistuksessa olevia eri-ikäisiä havu- ja lehtipuita, n. 15 kpl. Osa puista kasvaa niin lähellä tietä (2 - 5 m tien laidasta), että ne kaventavat tietä ja talviaikaan oksat osuvat aurasaukaluston</p>	<p>Puustonhakkuut eivät ole yleiskaavalla ratkaistava asia, vaikka ovatkin yleiskaava-alueella.</p> <p>Vanhat maatalouskoneet maastossa ym. eivät ole yleiskaavalla ratkaistava asia, vaikka ovatkin yleiskaava-alueella.</p> <p>Liikkuminen nyt kyseessä olevalla yleiskaava-alueella perustuu pääosin jokamiehenoikeuteen. Alueella ei ole ulkoilureittitoimituksen mukaisia ulkoilureittejä, eikä muitakaan reittejä, joita on opastein merkitty. Maakuntakaavan mukainen reitti on toki jatkossa mahdollista merkitä maastoon, yleiskaavalla merkintää ei kuitenkaan perusteta, vaan merkityn ulkoilureitin perustaminen vaatii sopimuksen maanomistajan kanssa.</p> <p>Varsinainen Ilveslinnan alueen kehittyminen tapahtuu jatkossa asemakaavan muutoksella, sillä alue on asemakaavoitettu. Koulua ei ole Ilveslinnan alueelle suunnitteilla, sillä uusi koulukeskus alkaa</p>

<p>sivupeileihin. Kysymys: Vai, onko tuo puusto Vähähiiden yksityistien tiekunnan omistuksessa?</p> <p>Kunnan omistamalla Ilveslinna pohjoinen, metsäalueella on purkukuntoisia, vanhoja maatalousrakennuksia 4 kpl. Niiden purkamisesta ja maaperätutkimuksista (onko maatalouskoneista vuotaneita aineita) tulisi huolehtia nopealla aikataululla. Lisäksi metsässä rakennusten läheisyydessä on vanhoja työkoneita ja muuta metalliromua hylättynä.</p> <p>Lähiliikunta- ja virkistysalueet tulee suunnitella ja sijoittaa niin, että niillä kulkeminen on opastein merkitty. Tällä hetkellä harjumuodostelman alueella on useita aikojen saatossa muodostunutta polkua.</p> <p>Ilveslinna eteläinen omakotitaloalueelle voitaisiin kaavoittaa koulu, joka korvaisi Tarinmaan ja Viralan koulut. Ilveslinna eteläinen alueen sisäänkäyntiin, Turengintien varteen, tulisi kaavoittaa yksityiseen liiketoimintaan tarkoitettu kiinteistö (kahvila-, kioski-, myymälä) ja sen viereen kunnan hoitama kiinteistö, jossa olisi sähkö- ja kaasuautojen latausalue.</p> <p>Kalpalinnan alueella moottoroidulle maastoajolle, esim. enduro, mopo, ralli, motocross, ei tule antaa lupaa. Moottoroiduilla ajoneuvoilla ajo aiheuttaa mm. melu-, haju-, pohjavesihaittoja.</p> <p>Kalpalinnaan kulku tulee olla Kalpalinnantien kautta. Ei niinkuin nykyään, että alueelle kuljetaan myös Vähähiidentietä.</p>	<p>rakentumaan tänä vuonna Turenkiin nykyisen koulun läheisyyteen.</p> <p>Kalpalinna-tien risteykseen on kaavaehdotukseen merkitty palvelujen ja hallinnon alue. Merkintä mahdollistaa monipuolisesti julkisia ja yksityisiä opetus-, sivistys- ja tutkimustoimintaa sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoon kuuluvia laitoksia tai kaupallisten palvelujen alueita.</p> <p>Kalpalinnan alueen kaavamerkintä ei salli alueen muuttamista moottoriurheilutoimintaan, joihin tarvitaan ympäristölupa. Maastoliikenneluvan ja meluilmoituksen turvin tapahtuvaan satunnaiseen toimintaan kaavamerkinnällä ei oteta kantaa. Lähtökohta on se, että alueen päämaankäyttömuoto on ilman moottorikäyttöisiä ajoneuvoja tapahtuva toiminta.</p> <p>Virallinen kulku Kalpalinnaan on Kalpalinna-tien kautta, ei Vähähiidentien kautta. Kaavassa ei osoiteta tieyhteyttä Vähähiidentien kautta Kalpalinnaan. Tämä ei silti poista yksityisten ihmisten mahdollisia kulkemisia. Tämä johtuu siitä, että yleisesti ottaen kartat kuvaavat olemassa olevia tie-/polkuyhteyksiä riippumatta siitä, kenellä niihin on käyttöoikeus.</p>
<p><b>8 kirjallinen mielipide</b></p>	
<p>Vähähiidentien kylä- sekä lähialueen maalaisrauha on säilytettävä. Ei haluta mökki- tai asuinalueita nykyistä enempää alueelle (mm. Hiidenjoen rantaviiva, Kalpalinnan vieressä oleva metsäalue-Ilveslinnan puolella).</p> <p>Kalpalinnaan ehdoton ei moottoriurheilulle (ei muutosta alueen kaavaan, VU-1). Kalpalinnan jo menneestä endurotapahtumasta ollut haittaa asukkaille; mm. luvatonta ajoa ja osasta metsää kävelyreitit pilalla. Alueella liikkuu paljon perheitä, lenkkeilijöitä, pyöräilijöitä sekä ratsukoita. Aluetta ei tulisi pilata rakentamalla taloja tai moottoriurheilulla. Tuleva rallisprint aiheuttaa myös huolta, sen seuraukset näemme vasta tulevana lauantaina ja sen jälkeen. Äänihaitta ulottuu myös Vähähiidentielle ja jopa Harvialaan asti. Rinteet eivät tuo suojaa tärinältä tai meteliltä.</p> <p>Teollisuusalue ei saisi pilata maisemia Turenkiin tultaessa. Mainittua Kehä3-alueen sisääntuloa ei toivottaisi tänne maaseudulle. Myös rakentaminen, liikenteen lisääntyminen ja kaikesta näistä aiheutuvat äänet aiheuttavat huolta.</p>	<p>Kaavaluonnoksessa olleita kylämäisen asutuksen alueita on vähennetty/pienennetty, samoin Ilveslinnan alueen pohjoispuolen asemakaavoitettavaksi tarkoitettua pientalovaltaista aluetta. Ranta-alueiden rakennuspaikkojen lukumäärä perustuu vuoden 1959 emätilajaotukseen ja sen jälkeen mitoituksen mukaisesti muodostuviin rakennuspaikkoihin. Tasapuolisuusnäkökohdat huomioiden niiden määrää ei ole mahdollista vähentää yksittäisten maanomistajien osalta.</p> <p>Kalpalinnan kaavamerkintä on edelleen VU-1 sekä sen toimintaan liittyvät rakentamisalueet. Kalpalinnan alueen kaavamerkintä ei salli alueen muuttamista moottoriurheilutoimintaan, joihin tarvitaan ympäristölupa. Maastoliikenneluvan ja meluilmoituksen turvin tapahtuvaan satunnaiseen toimintaan kaavamerkinnällä ei oteta kantaa. Lähtökohta on se, että alueen päämaankäyttömuoto on ilman moottorikäyttöisiä ajoneuvoja tapahtuva toiminta. Kalpalinnan alueen rakentaminen perustuu VU-1 alueen toimintaan liittyvään ja matkailua palvelemaan rakentamiseen. Rakentaminen sekä matkailun että asumisen osalta</p>

	<p>sijoittuu kaavassa osoitetuille erillisille rakentamisalueille. Vakituinen asuminen on sallittu muualla, paitsi metsäisimmällä alueella alueen luonteisosassa. Alueen yksityiskohtainen käyttö tulee järjestää asemakaavalla.</p> <p>Turengintien eteläpuolen rakentaminen on mahdollista toteuttaa monella tapaa. Alue on osa Hämeenlinnan kanssa yhteistyössä toteutettavaa MORE-kokonaisuutta. Ympäristön rakentamisen periaatteina on, että rakentamattoman tontin osat säilyvät pitkälti puustoisina. Myös asemakaavamääräyksillä voidaan tehdä paljon, jotta alueen yleisilme on viihtyisämpi.</p>
<p><b>9 Kirjallinen ja suullinen mielipide</b></p>	
<p>Nyt kylämäisen asutuksen alueena ollut tilakeskus (165-443-2-69) tulee muuttaa maatilaksi kaavamerkinnoissa, sillä se mahdollistaa tilan olemassaolon ja kehittämisen.</p> <p>Kalpalinnan maankäytön alueet virkistyskäyttö) eivät saa ulottua omistamieni kiinteistöjen alueelle, kuten nyt voimassa olevassa kaavassa. merkittyjä kiinteistöni päälle tule mitään alueita. Aikaisemmat väärin tehdyt kaavamerkinnot ovat estäneet suojelun tähän asti. Mikäli saisin metsäni suojeltua, alueen eliöstön ja kasviston monimuotoisuus alkaisi elpyä, ja alue pysyisi rauhallisena ja hiljaisena.</p> <p>Omistamani maa-alueen tulisi olla tavallista maa- ja metsätalousmaata, ei MUY. En halua piha-alueelle ja sen läheisyyteen lisää ulkoilijoita, sillä nytkin ne liikkuvat ja pysäköivät jo autonsa piha-alueelle ja sen läheisyyteen. Maastani ei saa tulla yleistä ulkoilualuetta, eli MUY ei ole hyvä merkintä.</p> <p>Tilastani Turenkiin päin oleva alue on muutettava myös maa- ja metsätalousalueeksi, ei pienyritysaluetta (AT). Kaavamerkintä AT ja siihen liittyvä pienyritystoiminta ei kuvaa kyläämme Ikaaloisia, enkä haluaisi kylään enkä missään tapauksessa naapuriini minkäänlaista yritystoimintaa niiden tuoman häiriön vuoksi, paitsi maa- ja metsätaloutta. Ikaaloinen ei myöskään ole pienyritystoiminnalle sopiva sijoituspaikka sen syrjäisen sijainnin vuoksi.</p> <p>Kalpalinnan alueelle ei saa tulla moottoriurheilu sallivaa aluetta. Moottoriurheilu ja kaikki suurimuotoinen liiketoiminta sillä alueella on edelleen alueelle sopimatonta. Kansallisella tasolla korostetaan ilmastonmuutoksen pysäyttämistä, ja kestävä kehitystä. Haluaako Janakkalan kunta luoda mielikuvaa itsestään kuntana, joka sallii merkittävän harjuympäristön ja pohjavesialueen jatkuvan pilaamisen tällaisilla hankkeilla? Alueelle osoitettua kaavamerkintää VU-1 tulee kunnioittaa, ja pitää se lopullisessa osayleiskaavassa. Toivoisin Janakkalan kunnan osoittavan olevansa moderni,</p>	<p>Tilan talouskeskuksen alue muutetaan AT -&gt; AM</p> <p>Kalpalinnan alueen VU-1 -merkintä on osoitettu ainoastaan Kalpalinnan kiinteistöjen alueelle.</p> <p>Muutetaan kaavamerkintä MUY -&gt; MY. Tällöin alueen ulkoilun ohjaamistarpeesta kertova U poistuu. Alueella kulkee silti maakuntakaavan mukainen maakunnallinen ulkoilureitti, jonka osalta Hämeen liitto on lausunut, että se tulee merkitä kaavakartalle. Ympäristöarvoista kertova Y-kirjain jää edelleen kaavamerkintään, sillä alueella on luontoselvityksen mukaan monipuolinen ja arvokas luonnonympäristö.</p> <p>Vähähiidentien alueelle ei ohjata uutta asumista. Kaavamerkintänä luonnosvaiheessa ollut AT jää olemassa olevien rakennuspaikkojen osalta voimaan. Kyläalue-kaavamerkintää kuitenkin täsmennetään siten, että alue on tarkoitettu pääasiassa vakituisen asutukseen sekä asumisen yhteydessä olevaa palvelu- ja elinkeinotoimintaa varten. Ympäristöhäiriötä aiheuttamaton pienyritystoiminta poistetaan kaavamääräyksistä.</p> <p>Kalpalinnan kaavamerkintä on edelleen VU-1 sekä sen toimintaan liittyvät rakentamisalueet. Kalpalinnan alueen kaavamerkintä ei salli alueen muuttamista moottoriurheilutoimintaan, joihin tarvitaan ympäristölupa. Maastoliikenneluvan ja meluilmoituksen turvin tapahtuvaan satunnaiseen toimintaan kaavamerkinällä ei oteta kantaa. Lähtökohta on se, että alueen päämaankäyttömuoto on ilman moottorikäyttöisiä ajoneuvoja tapahtuva toiminta. Kalpalinnan alueen rakentaminen perustuu VU-1 alueen toimintaan liittyvään ja matkailua palvelevaan rakentamiseen. Rakentaminen sekä matkailun että asumisen osalta sijoittuu kaavassa osoitetuille erillisille rakentamisalueille. Vakituinen asuminen on sallittu muualla, paitsi metsäisimmällä alueella alueen luonteisosassa. Alueen rakennuskanta liitetään alueelle rakennettavaan vesi- ja viemäriverkostoon.</p>

<p>asukkaidensa terveydestä ja viihtyvyydestä huolehtiva kunta, joka kunnioittaa Kalpalinnan harjualueen vanhan asujaimiston ja sinne houkuteltavien uusien kotitalouksien toiveita rauhallisesta, puhtaasta elinympäristöstä ilman melu- ja ilmansaasteita. Moottoriurheilu tai sen kaltainen harrastustoiminta ei sinne sovi, ei edes silloin tällöin.</p> <p>Vähähiiden yksityistieltä (kylätie) ylös harjualueelle tilani läpi ei mene mitään yksityistietä. Maallani on ainoastaan rasiteoikeus vanhan vasikkahaan läpi ja vanhan metsätien kautta, joka vie harjulle Kalpalinnaan. Pyydän, että osayleiskaava korjataan tältä osin (teksti ja kartat), ja merkintä tiestä poistetaan.</p> <p>Omistamani Kansola-nimisen kiinteistö, maatila (RN:o 165-443-2-69), Ikaloinen, on ollut olemassa jo 1950-luvulla, muodostettu halkomisessa 1954-1957 Rekola-nimisestä emätilasta, ja sillä on asuttu jo vuodesta 1951. Täten sille tulisi sisällyttää omarantainen rantarakennuspaikka Rastila-Rastikankaan osayleiskaavassa. Tieto perustuu Kansallisarkiston ja Maanmittauslaitoksen alkuperäisiin asiakirjoihin, joista minulla on sähköiset kopiot, sekä hallussani oleviin perikunnan arkistoihin: Kolme karjalaista siirtolaisperhekuntaa ostivat vapaalla kaupalla v. 1946 Vanajan kunnan Ikaloinen kylästä ison Rekola-nimisen perintö-rustitalon (kaupparakirja tehty 27.4.1946). He muuttivat asumaan tilalle heti Keski-Suomesta tilapäisestä evakkoajan majoituksestaan. Rekolalle annettiin lainhuuto 8.4.1953, jossa todetaan kullekin tuleva kolmasosa. Tätä seurasi halkominen vv. 1954-1957, joka toteutettiin lainhuudon periaatteen ja osakkaiden aikaisemman sopimuksen mukaan. Yksi oli kuitenkin tyytymätön. Asia käsiteltiin oikeusasteissa. Korkein Oikeus vahvisti kuitenkin päätöksellään 1.11.1960, että Turun maanjako-oikeuden halkomiselle antama vahvistus (päätökset 20.9.1955, ja 12.3.1958) jäävät voimaan. Vv. 1954-57 halkominen merkittiin maarekisteriin 24.1.1961. Emätilataulukossa tuo päivämäärä on väärä.</p> <p>Arkistoissani olevat muistiinpanot 7.10.2007 jälkeen Rauno Konosen kanssa hänen toimistossaan käymistäni keskusteluista osoittavat hänen Kansolaa-koskevien kiinteistötietojen ja karttojen perusteella tekemänsä laskelmat, joiden mukaan silloiselle Kansola-tilalle tuli 1,47 omarantaista rakennuspaikkaa. Perinnönjako (kauppa ja maanmittarin suorittama rajankäynti veljelleni tulleen Kansolan toisen osan välillä) tehtiin tarkasti seuraten Konosen ohjeita rantaviivan jakamisesta ja pinta-alan jakamisesta, jotta kumpikin kiinteistö saisi ainakin 0,7 omarantaista rantarakennuspaikkaa.</p>	<p>Alueen yksityiskohtainen käyttö tulee järjestää asemakaavalla.</p> <p>Vähähiidentien kautta Kalpalinnaan kulkeva vanha rasitetie on osa pohjakarttaa, jonka merkinnät eivät ole varsinaisia kaavamerkintöjä. Tie näkyy osin myös ilmakuvissa. Myös maanmittauslaitoksen kartta-aineistossa tie näkyy, näitä karttoja on käytetty myös osana selostusta. Yksittäisiä teitä ei ole mahdollista poistaa maanmittauslaitoksen aineistosta. Varsinaisia kaavallisia kulkuyhteyksiä ei ole Vähähiidentieltä kohti Kalpalinnaa osoitettu, kulku on ohjattu Turengintie-Rastilantie-Kalpalinna –kautta.</p> <p>Esitettyjen historiallisten perusteluiden ja dokumenttien osalta on perusteltavissa, että kaavassa käytetään emätilan Rekola osalta kohtuullisuusharkintaa. Omistus on ollut erillinen vuodesta 1953 ja sen jälkeen tehty halkominen on suoritettu vuosina 1954-57. Koska halkomispäätöksestä valitettiin, astui päätös voimaan vasta 1960-luvulla. Halkominen merkittiin maarekisteriin 24.1.1961. Tämän perusteella katsotaan, että Kansola, Pihlajamäki ja Rekola ovat omia emätilojaan. Rekolan luonnosvaiheen emätila jakautuu siten kolmeen emätilaan, joiden pohjalta rakennusoikeudet jaetaan muunnetun rantaviivan suhteessa. Tilat Kansola ja Raitio saavat siten kumpikin omarantaisen uuden lomarakenuspaikan (rantaviivaa kummallakin 0,21km, muunnettua rantaviivaa 0,11 ja rakennusoikeus 0,77 rakennuspaikkaa /tila) osana emätilaa Kansola. Emätila Pihlajamäki on käyttänyt jo kaiken rakennusoikeutensa, joten uusia rakennuspaikkoja ei voi osoittaa (-1,02). Tilalle Rekola osoitetaan myös yksi uusi lomarakenuspaikka mitoitukseen perustuen (0,68).</p> <p>Vuoden 2007 laskelmat eivät vaikuta rakennusoikeuksien muodostumiseen, sillä vuonna 2008 on myönnetty tilalle 165-443-2-82 rakennuslupa, jolloin emätilan Rekola jäljellä oleva rakennusoikeus on tuolta osin käytetty.</p> <p>Kalpalinnan hiihtokeskuksella on oikeus pohjaveden ottamiseen (Janakkalan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma, 2014). Tämä lupa on tilapäiseen vedenottoon rinteiden lumettamiseksi marraskuun alusta maaliskuun loppuun enintään 4000 m<sup>3</sup>/d (kuukausikeskiarvona 500 m<sup>3</sup>/d). Kalpalinnan ravintolan vedenottamalla (noin 2 m<sup>3</sup>/d) ja Ski Cafen vedenottamalla (2 m<sup>3</sup>/d) on vähäistä vedenottoa.</p> <p>Lumitykkien tuottamaan meluun ei ole mahdollista ottaa kantaa ilman ympäristömelun mittausraporttia.</p>
--	---

<p>Yllä olevan tulisi olla riittävä osoittamaan, että Kansola on erotettu emätila Rekolasta ja muodostunut jo 1950-luvulla, ennen Janakkalan kunnan nyt käyttöön ottamaa vuotta 1959 määrittelijänä rantarakennusoikeuden laskennassa. Kansalaisen tulisi myöskin voida luottaa kunnan viranhaltijan virkavastuulla tekemään laskelmaan rantarakennusoikeudesta (Kononen). Sen ei tulisi muuttua. Toivon täten, että Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaan sisällytetään Kansola-tilalle omarantainen rantarakennusoikeus.</p> <p>Meillä ei ole koskaan aikaisemmin kärsitty vedenpuutteesta, vaikka kulutus on ollut huomattavasti suurempaa. Veden laatu on myöskin todettu hyväksi (viimeksi testattu toukokuussa 2019.) Toissa kesänä pohjavedet kuitenkin olivat laskeneet hyvin alas, eivätkä siksi kestäneet lumetusta viime talvena. Kalpalinnan kaivot sijaitsevat hyvin lähellä omaani, vaikka välissä on yksi harju. Voimakkaan imun aikana kuulemma syntyy "suppiloefekti", joka varmaan veti viime tammikuussa kaivoni tyhjäksi.</p> <p>Kun tänään Kalpalinnassa oli laskujeni mukaan kahdeksan tykkiä samanaikaisesti käynnissä, syntyvä meteli todennäköisesti ylittää sallitut normaalit melurajat. Kuten olen useasti aikaisemmin todennut, Kalpalinnan melu kantautuu meille pahasti. Tässä melussa pahinta on tietynlainen korkeahko äänentaso (ulina/vinkuna) kumeamman seassa, joka kantautuu öisin meille taloon sisälle, ja häiritsee nukkumista.</p>	
<p><b>10 kirjallinen mielipide</b></p>	
<p>Minun omistamalleni tilalle 165-443-2-90 ei ole lainkaan merkitty rantarakentamiseen tarkoitettua kohtaan joen rannassa. Tilaa muodostettaessa tilasta Kansola maanmittari vuonna 2008 mittasi rantaviivan tarkasta, niin että molemmilla osapuolilla (sisarellani ja minulla) on tarkasti yhtä paljon rantaviivaa ja molemmille tulee oikeus rantarakennuspaikkaan. Juuri sen takia joen rannassa menee rantaviiva vinosti. Tilaa on kahdessa lohossa joen rannassa, joten rantaviiva pitää laskea molemmista yhteen. Eihän tilalla olevaa rantarakennusoikeutta voi hävittää tässä uudessa kaavassa.</p> <p>Tilalla oleva Vähähiidentien harjun puoleinen metsä on vuonna 2009 avohakattu ja sen jälkeen uudistettu. Nyt alueella kasvaa hyvä 10 vuotias taimikko. Minulla ei ole tarvetta rakentaa metsäalueelle mitään, sitä paitsi maasto on jyrkkää rinnettä, eikä sovi hyvin esim. omakotitalon rakennuspaikaksi. Näin ollen pyydän poistamaan kaavamerkinnän AT metsän kohdalta ja merkitsemään sen pelkäksi maa- ja metsätalousalueeksi.</p>	<p>Tilakohtainen rakennusoikeus on määräytynyt muunnetun rantaviivan pituuden ja osa-alueen mitoitusravon mukaan ja rakennusoikeus on jakautunut emätilaperiaatteen mukaisesti. Emätilan rajaamisajankohtana on käytetty 1.7.1959. Tila kuuluu emätilan rajaamisajankohdan mukaisesti emätilaan Rekola. Luonnosvaiheessa olleen emätilan mitoitustaulukon mukaisesti emätilan rakennusoikeus on kaikki käytetty, eikä rakennusoikeutta ollut osoitettu mielipiteen esittäjän tilalle. Luonnosvaiheesta saadun palautteen perusteella on kuitenkin katsottu, että emätila Rekola (2:61X) on jakautunut vuoden 1954 halkomisen perusteella kolmeksi eri omistuspuhjen hallinnoimiksi tiloiksi (Rekola, Pihlajämäki, Kansola). Tämän perusteella on käytetty suunnitteluperusteiden mukaisesti kohtuullisuusharkintaa ja määritelty emätilat siten, kun vuoden 1954 halkominen perusteella omistusoikeus on määräytynyt. Tällöin myös tila 165-443-2-90 saa uuden lomarakennuspaikan kuuluessaan kohtuullisuusharkinnan perusteella emätilaan Rekola.</p>

	AT-merkintä muutetaan M-alueeksi tilan Vähähiidentien varren alueella.
<b>11 kirjallinen mielipide</b>	
<p>Päiväkoti on sijoitettu niin, että kaikki ääni kantautuu pihaamme. Edessä ei ole mitään äänivallia, joka vaimentaisi kauheaa meteliä. Valot pihalla ovat niin kirkkaat, että ne loistavat sisään häiritsevästi. Myös asiakkaiden parkkipaikka on sijoitettu niin, että autojen valot sojottavat suoraan meille. Myös tuulen suunta on usein pelolta meille päin, jolloin alueelta tulee myös saasteet.</p> <p>Olemme aikaisemmissa mielipiteissämme ehdottaneet samantapaista kulkua, kuin nyt on hahmoteltu. Kylläkin toivoen, että Vähähiidentie pysyy samana tai katkaistaan kulku, että tämä vanha peltotie säilyisi jonkinlaisessa kunnossa. Uusien talojen tultua Vesihäidenkujalle ja kesäinen mökkiliikenne tuovat tänne mahdollittoman liikenteen, unohtamatta maatalousyrittäjiä ja hevostilallisia. Jos vähähiidenkuja päättyisi Vesihäidenkujaan, olisi liikenne kohtalainen nykyiseen verrattuna.</p> <p>TB:n uuden pihan korjaus ei tuonut meille Vähähiidentien kulkijoille turvaa. Vähähiidentien alkupäätä käytetään rekkaparkkina, kun ne eivät mahdu pihaan. Siitä koituu vaaraa, kun ei näe, tuleeko vastaan autoa. Jossain meidän ehdotuksessa oli, että oltaisiin poikkaistu Vähähiidentie kokonaan, jolloin mekin olisimme kulkeneet pellon kautta eli Ilveslinnantietä osittain.</p>	<p>Yleiskaavalla ei voida ratkaista esim. meluvalli ym. alueellisia ongelmia. Alueelle on osoitettu viime vuoden aikana uusia meluvalleja ym. parannuksia, jotta tilanne parantuisi.</p> <p>Kulku Vähähiidentielle pyritään osoittamaan siten, että sen alkupää Vähähiidenkujalle asti osoitetaan Teboilin kautta ja siitä eteenpäin Ilveslinnan kautta.</p> <p>Teboilin alueen rakentuminen ja piha-alueen liikenteelliset järjestelyt pohjautuvat asemakaavaan. Kyseessä ei ole siten yleiskaavallinen asia.</p>
<b>12 kirjallinen mielipide</b>	
<p>E-1 –alue: Koska moottoriurheilu tapahtuu valvomatta pääsääntöisesti ilta-/viikonloppuajan, syntyy siitä meluhaitta, joka vaikuttaa lähialueiden asumisviihtyvyyteen. Lisäksi toimitaan pohjavesialueella ja toiminta leviää alueen ulkopuolelle, koska valvomatta kaikki kuljettajat eivät rajoja noudata. Esim. tällä hetkelläkin moottoriurheilua tapahtuu ilman maanomistajien lupia. Koska Kalpalinnaan on suunniteltu myös kyseistä toimintaa, niin toivon, että moottoriurheilualue perutaan kyseisestä kaavasta.</p>	<p>Moottoriurheilualue (E-1) poistetaan kyseiseltä alueelta kaavaehdotukseen ja samalla kaavamerkinnöistä ja alue muutetaan maa- ja metsätalousalueeksi (M).</p>
<b>13 kirjallinen mielipide</b>	
<p>Esitän, että omistamieni kiinteistöjen kohdalla kaavamerkintää AT/s muutettaisiin siten, että se paremmin sallisi rakennusten kunnossapitokustannusten kattamiseksi tarvittavaa ja riittävän laajaa yritystoimintaa. Asiasta on keskusteltu myös Kalpalinnan uuden omistajan kanssa, joka näkee sen Kalpalinnan toimintaa tukevana. Tällainen yritystoiminta voisi olla esimerkiksi yrityksiä ja yksityisiä palvelevaa kokous- ja juhlapalvelua, kahvilatoimintaa tai maatilamatkailua. Maatilamatkailu voisi sisältää majoitustoimintaa, lähirekeilyä kesällä esimerkiksi pyöräillen, patikoiden tai meloen ja talvella hiihtäen</p>	<p>Kyläalueen AT-merkintä mahdollistaa sen, että aluetta voidaan käyttää asumisen yhteydessä olevaa palvelu- ja elinkeinotoimintaa varten. Alueelle voidaan sijoittaa myös ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta pienyritystoimintaa. Tämä kattaa myös mielipiteessä esitetyn toiminnan.</p> <p>Hevosten pitoa määrittää rakennusjärjestys, kaava ei ole hevosten pidon esteenä, jos hevosille on esim. riittävät laidunalueet.</p>

<p>ja lasketellen Kalpalinnassa, eläinaktiviteetteja kuten ratsastusta tai kotieläinpuistotoimintaa kiinteistöllä pidettävillä eläimillä ja pienimuotoista tuotantoeläinten, kuten esimerkiksi strutsien, kasvatusta kiinteistöllä. Majoitustoiminnan taloudellisesti riittävä laajuus saattaa edellyttää myös majoitustilojen lisärakentamista, jonka kaavamerkintä tulisi myös sallia. Vanhaan rakennukseen on joulukuussa 1966 myönnetty rakennuslupa tilojen peruskorjaukseen majoitustoimintaa varten, joten rakennus on periaatteessa majoitustoimintaan soveltuva. Se ei kuitenkaan ole sellaisenaan ajanmukainen ja siksi muun muassa majoitustilojen lisärakentaminen saattaa olla välttämätöntä.</p>	
<p><b>14 Kirjallinen mielipide</b></p>	
<p>Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaan on suunniteltu tie Rastilantieltä Kalpalinnaan tilan 165-411-1-45 ja sen naapuritilan rajalle. Osayleiskaavassa on myös suunniteltu kyseisestä tiestä lähtevä tie myös kohti Ilveslinnan asuinalueetta. Tielle ehdottomasti parempi paikka olisi Turengintieltä kunnan omistaman viheralueeksi kaavaillun alueen ja Ilveslinnan asuinalueen rajalla. Omistajanmuutoksen myötä Kalpalinnaan suuntautuva liikenne saattaa lisääntyä, jolloin on tarve nykyistä tietä paremmalle tielle puoltaisi tien sijoittamista esittämäämme paikkaan. Puheena olevaan osayleiskaavaan suunniteltu tie rikkoo myös viljelyksessä olevat pellot ja vaikeuttaa viljelijöiden toimintaa.</p>	<p>Kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen suunnittelualueelle on tehty mt 130 ja 292 liikenneselvityksen päivittäminen. Tässä selvityksessä on tutkittu myös vaihtoehtoisia ratkaisuja Kalpalinnan alueen liikennevirtojen ohjaamiseksi. Kaavaratkaisua on muutettu siten, että ehdotusvaiheessa yhteys Kalpalinnaan osoitetaan kunnan maa-alueiden kautta. Myös yhteys Ilveslinnan alueelle on poistettu.</p>
<p><b>15 kirjallinen ja suullinen mielipide</b></p>	
<p>Kalpalinnan alueen kehittäminen: Uudet omistajat toivovat, että aluetta voidaan kehittää siten, että alueelle voidaan osoittaa ympärivuotinen keskus palveluineen eri ulkoilu- ja urheiluaktiviteeteille. ne ovat tulevaisuuden toiminnan elinvoimaisuuden kannalta välttämättömiä. Lähtökohtaisesti koko alue voisi olla VU-merkinnän mukaista, mutta sen sisälle/päälle tulee alueita, joissa rakentaminen eri muodoissa on mahdollista. Aluetta on syytä kehittää pääosin vakituiseen asumiseen. Alueelle voisi perustaa myös lampia alueen syvimpiin kohtiin. Alueet asemakaavoitetaan yhteistyössä kunnan kanssa useassa eri vaiheessa tarpeiden mukaan.</p> <p>Alueella on voimassa oleva osayleiskaava, joka sinänsä sallii mm. vapaa-ajan rakentamisen tai esim. hotelli- ja majoitusrakentamisen sekä VU-tarkoituksiin tehtävien rakennusten rakentamisen. Suurin muutos nykytilanteeseen olisi asuinrakentamisen salliminen alueelle asemakaavalla. Tämä siksi, että tavoitteena on luoda ikään kuin tämän päivän "rintamamiestaloja", jotka sijoitetaan alueelle. Talo voi mukautua asiakkaan elämänkaaren mukaan eri tarkoituksiin,</p>	<p>Kalpalinnan alueen kaavaluonnokseen on tehty merkintöjen osalta rajausmuutoksia. Kaavaluonnoksessa ollut maankäyttö perustui aikaisemman maanomistajan tietoihin siitä, miten maankäyttö kehittyy alueella. Nämä nyt muutetut merkinnät perustuvat pitkälti siihen, mitä nykyinen maanomistaja on kaavaluonnoksesta esitetyssä mielipiteessään esittänyt ja mitkä ovat alueen kehittymisen kannalta tarvittavat merkinnät. Kalpalinnan alueen rakentamiseen tarvitaan asemakaava, joten Kalpalinnan alue rakentuu yleiskaavalla ainoastaan sen verran, kun nyt voimassa oleva yleiskaava mahdollistaa.</p> <p>Pohjavesilampien perustaminen pohjavesialueelle ei ole mahdollista suoraan kaavan perusteella, sillä alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskiello (YSL 17 §) ja ohjaa vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus (VL 3.2 §), jota ELY-keskus myös lausunnossaan painotti. Pohjaveden pinnan alapuolinen maa-ainesten ottaminen edellyttää kattavia tutkimuksia vaikutuksista pohjaveteen ja vesilain mukaisen luvan ja pinnanalainen maa-ainesten ottaminen voi tulla kyseeseen lähinnä</p>



<p>niin vapaa-ajan asumiseen kuin vakituiseen asumiseen, esim. etätöiden lisääntyessä.</p> <p>Koko alueella tulisi olemaan ns. hybridiluonne: asumista, työntekoa, pieni kyläkeskusta, jossa muitakin palveluita kuin vapaa-ajan ja urheilun palveluita yhdessä monipuolisen urheilupalvelu- ja harrastuskeskittymän kanssa. Tämä mahdollistaa elinvoimaisen ja monipuolisen keskuksen vuosikymmeniksi.</p> <p>Ns. koirakerhon alueen kaavamerkinnän muuttaminen siten, että myös muu kuin koiraharrastustoiminta on sallittu.</p>	<p>pohjavesialueiden ulkopuolella. Nyt kyseessä on yksi Janakkalan tärkeimmistä pohjavesialueista ja myös Janakkalan vesi on lausunnossaan todennut, että Janakkalan Veden näkökulmasta maankäytön suunnittelun yhteydessä on tärkeintä huolehtia pohjavedensuojelusta. Likaantumisen ennaltaehkäisy on ainoa toimiva keino pohjaveden hyvän laadun varmistamiseksi.</p> <p>Koirakerhon alueen kaavamerkintää muutetaan siten, että alueelle sallitaan monipuolinen harjoitustoiminta-alue, jolle voidaan sijoittaa urheiluvirkistys ja vapaa-ajan toimintoja palvelevia rakennuksia, rakennelmia ja laitteita.</p>
<p><b>16 Kirjallinen ja suullinen mielipide</b></p>	
<p>Rakennuspaikkojen osoittaminen omistamilleni maille luonnosvaiheesta poiketen (tilat 165-443-2-29 ja 165-443-2-80 on myös omistuksessa), rakennuspaikoista kahden osoittaminen vakituiseen asumiseen.</p> <p>Vanajan historian olisi hyvä huomioida paremmin kaavaselostukseen osana kaava-alueen historiaa.</p>	<p>Luonnosvaiheessa lomarakennuspaikat puuttuivat kaavasta, joka oli silloin maanomistajan toive. Uusia lomarakennuspaikkoja osoitetaan kaavaehdotukseen mitoituksen mukaisesti. Rakennuspaikkojen sijoittelussa on käytetty perusteena mm. yhtenäisen vapaan rantaviivan mittaa, vastarantavaikutuksen huomioimista, viitasammakoiden esiintymistä sekä rakentamiskelpoisuutta. Tilan 165-443-1-6 osalta avoin peltomaisema on haasteellinen rakennuspaikkojen sijoittamisen ja rantojen alavuuden suhteen, jolta osin rakennuspaikkoja on siirretty rakentamiseen paremmin sopiville rannanosille saman maanomistajan tiloille.</p> <p>Luonnosvaiheesta saadun palautteen perusteella on katsottu, että emätila Rekola (2:61X) on jakautunut vuoden 1954 halkomisen perusteella kolmeksi eri omistuspohjien hallinnoimiksi tiloiksi (Rekola, Pihlajamäki, Kansola). Tämän perusteella on käytetty suunnitteluperusteiden mukaisesti kohtuullisuusharkintaa ja määritelty emätilat siten, kun vuoden 1954 halkominen perusteella omistusoikeus on määrätynyt. Tällöin myös tila 165-443-2-80 Rekola saa uuden lomarakennuspaikan, kun Rekolan emätila (2:61X) jaetaan kolmeen osaan ja suhteutetaan olemassa olevat rakennuspaikat emätilojen suhteessa.</p> <p>Osoitetaan kaksi rakennuspaikoista AO-paikkoina maanomistajan toiveen mukaisesti (1AO=2RA).</p> <p>Täysennetään Vanajan historiaa kaavaselostukseen.</p>
<p><b>20. Suullinen mielipide</b></p>	
<p>Tilan 165-438-1-1 osalta olisi hyvä, jos asuinrakennuspaikan kaavamerkintä mahdollistaisi monipuolisesti rakennuspaikan käyttämisen myös matkailu, majoitus ym. toimintaan. Myös hevostilan pito tulisi sallia.</p>	<p>Kyläalueen AT-merkintä mahdollistaa sen, että aluetta voidaan käyttää asumisen yhteydessä olevaa palvelu- ja elinkeinotoimintaa varten. Alueelle voidaan sijoittaa myös ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta pienyritystoimintaa. Tämä kattaa myös mielipiteessä esitetyn toiminnan.</p>

	Hevosten pitoa määrittää rakennusjärjestys, kaava ei ole hevosten pidon esteenä, jos hevosille on esim. riittävät laidunalueet.
<b>21. Suullinen mielipide (10.6.2019)</b>	
Kalpalinnan alueelle ei tule sijoittaa ralli-sprint ym. toimintaa, ei myöskään endurotoimintaa. Vuonna 2013 alueelle on yritetty toteuttaa endurorata, silloin toiminta ei saanut lupaa. Nytkään kaavalla ei saa sallia moottoriurheilutoimintaa. Moottoriurheilutoimintaan liittyvä melu häiritsee alueen asukkaita	Kalpalinnan alueen kaavamerkinnäksi on osoitettu VU-1:Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue. Merkinnällä on osoitettu Kalpalinnan urheilukeskuksen alue. Alue varataan urheilu- ja virkistyspalveluja varten. Alueella sallitaan pääkäyttötarkoitusta varten tapahtuva pienimuotoinen rakentaminen. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen. Kaavamerkintä ei salli alueen muuttamista moottoriurheilutoimintaan, joihin tarvitaan ympäristölupa. Maastoliikenneluvan ja meluilmoituksen turvin tapahtuvaan satunnaiseen toimintaan kaavamerkinnällä ei oteta kantaa. Lähtökohta on se, että alueen päämaankäyttömuoto on ilman moottorikäyttöisiä ajoneuvoja tapahtuva toiminta.
<b>22. Suullinen mielipide (18.6.2019)</b>	
Kalpalinnan alueen kehittämiseen ja tuleviin suunnitelmiin liittyvä huoli siitä, että moottoriurheilutoiminta lisääntyy alueella. Etenkin toimintaan liittyvä melu häiritsee alueen asukkaita.	Kalpalinnan alueen kaavamerkinnäksi on osoitettu VU-1:Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue. Merkinnällä on osoitettu Kalpalinnan urheilukeskuksen alue. Alue varataan urheilu- ja virkistyspalveluja varten. Alueella sallitaan pääkäyttötarkoitusta varten tapahtuva pienimuotoinen rakentaminen. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen. Kaavamerkintä ei salli alueen muuttamista moottoriurheilutoimintaan, joihin tarvitaan ympäristölupa. Maastoliikenneluvan ja meluilmoituksen turvin tapahtuvaan satunnaiseen toimintaan kaavamerkinnällä ei oteta kantaa. Lähtökohta on se, että alueen päämaankäyttömuoto on ilman moottorikäyttöisiä ajoneuvoja tapahtuva toiminta.
<b>23. Suullinen mielipide (16.8., 23.8.2019)</b>	
Rantarakennusoikeuden osoittaminen tilalle 165-443-2-88	Vaikka emätilan Rekola osalta on käytetty kohtuullisuusharkintaa, jolloin Rekola (914-422-2:61X) emätilasta on muodostunut emätilat Rekola, Pihlajamäki, Kansola v.1954 halkomisen ja todellisen omistusoikeuden määräytymisen perusteella, ei tilalle 165-443-2-88 ole mahdollista osoittaa lomarakennuspaikkaa. Emätilalla Pihlajamäki on rakennusoikeutta 0,98 rakennuspaikkaa, ja emätilalle on osoitettu kaksi rakennuspaikkaa. Emätilalla ei siten ole jäljellä olevaa rakennusoikeutta (rakennusoikeus -1,02)

<b>24. Suullinen mielipide</b>	
Asuntoautoalue tai vaunualue voisi sopia omistamalleni maalle. Kyseessä ei olisi suuren mittaluokan kohde, vaan ainoastaan 5-10 yksikölle tarkoitettu alue.	Osoitetaan mielipiteen esittäjän maalle RV-1 alue, joka on tarkoitettu enintään yhdeksälle yksikölle. Alueen sijainti ei voi olla ranta-alueella.

## **RASTILA-RASTIKANKAAN OSAYLEISKAAVA**

**Ehdotuksesta saadut lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet**

### **Lausunnot (7 kpl):**

- Hämeen liitto (17.5.2021) – ei huomautettavaa
- Hämeen ELY-keskus (4.6.2021)
- Hämeenlinnan kaupunginmuseo (24.5.2021)
- Hämeenlinnan kaupunki (27.5.2021) – ei huomautettavaa
- Fingrid Oyj (28.5.2021) – ei huomautettavaa
- Janakkalan Vesi (31.5.2021)
- Kanta-Hämeen pelastuslaitos (26.5.2021) – ei huomautettavaa

### **Muistutukset (9 kpl):**

- Muistutukset 1-5 yksityisiltä henkilöiltä (24.-29.5.2021)
- Muistutus 6, Iso-Hiiden kartano (28.5.2021)
- Muistutus 7, Frostagloss Oy (28.5.2021)
- Muistutukset 8-9 yksityisiltä henkilöiltä (27.-28.5.2021)

## 76 § Lausunto Janakkalan kunnan Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotuksesta

HL/142/03.01.00/2019

Janakkalan kunta pyytää 26.4.2021 saapuneella viestillä Hämeen liiton lausuntoa Rastila–Rastikankaan osayleiskaavaehdotuksesta. Lausunto pyydetään antamaan 29.5.2021 mennessä.

Osayleiskaava-alue sijoittuu Turengin taajamasta länteen Hämeenlinnan kuntarajan eteläpuolelle Hiidenjoen ja moottoritien väliin. Osayleiskaavan tarkoituksena on osoittaa alueita mm. asumisen, elinkeinotoiminnan, liikenteen ja virkistyksen tarpeisiin. Asumiseen tarkoitettuja alueita laajennetaan ja tiivistetään, osoitetaan Rastikankaan teollisuusalueen laajenemismahdollisuudet ja määritellään matkailun, kylämäisten alueiden sekä haja-asutusluontoisten alueiden rakentamisen mahdollisuudet. Ranta-alueiden osalta on kyse myös rantaosayleiskaavasta, jota on tarkoitus käyttää rakennuslupien myöntämisen perusteena. Lisäksi kaava ajantasaistaa oikeusvaikutteisen Turengin–Sälilammin osayleiskaavan vanhentuneita aluevarauksia ja merkintöjä. Kaavassa osoitetaan myös pääliikenneväylät ja rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet, kuten virkistys- ja suojelualueet sekä arkeologisen ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet. Osayleiskaavalla pyritään edistämään Janakkalan kunnan maankäytön strategiaa mm. asumiseen, elinkeinoihin ja virkistykseen liittyen.

Kaava-asiakirjat ovat nähtävillä [Janakkalan kunnan internet-sivuilla](#).

Asian on valmistellut aluesuunnittelupäällikkö Heidi Koponen, puh. 044 555 2342.

Esitys Maakuntajohtaja: Maakuntahallitus päättää antaa Janakkalan kunnalle seuraavan lausunnon:

Rastila–Rastikankaan teollisuus- ja työpaikka-alueiden laaja kehittäminen on tärkeä osa Suomen Kasvukäytävän kehittämistä ja Hämeenlinnan kaupungin ja Janakkalan kunnan yhteisen Moreeni–Rastikangas-yritysaluekokonaisuuden kehittämistä.

Hämeen liitto on 17.6.2019 Janakkalan kunnalle osoitetussa lausunnossaan todennut kattavasti kantansa Rastila–Rastikankaan osayleiskaavaluonnoksesta. Lausunnossaan Hämeen liitto kehotti jatkotyössä huomioimaan maakuntakaava 2040:n mukaiset merkinnät: ulkoilureitit, joukkoliikenteen vaihtopaikka, itä-länsisuuntainen ohjeellinen uusi 110 kV voimajohtolinja sekä kaupan palvelujen sijoittuminen alueelle.

Rastila–Rastikankaan osayleiskaavaa on muutettu siten, että kaavaehdotus huomioi Hämeen liiton luonnosvaiheessa esittämät muutokset. Lisäksi kaavaselostus ottaa huomioon maakunnalliset tavoitteet sekä uuden maakuntakaava 2040:n aluevaraukset ja merkinnät. Hämeen liitto katsoo, että kaavaehdotus huomioi varsin hyvin voimassa olevan maakuntakaavan osoittaman maankäytön rakenteen, aluevaraukset ja merkinnät kaavahierarkian mukaisesti niitä hiukan tarkentaen, eikä Hämeen liitolla ole kaavaehdotuksesta huomautettavaa.

Otteen oikeaksi todistaa  
ALLEKIRJOITETTU SÄHKÖISESTI

Kandolin Mirva, hallintopäällikkö 20.05.2021

Maakuntahallitus

Kokouspäivämäärä  
17.05.2021

---

**Käsittely** Aluesuunnittelupäällikkö Heidi Koponen kävi pääosiltaan läpi Janakkalan kunnalle annettavaa lausuntoa.

**Päätös** Maakuntahallitus päätti esityksen mukaisesti.

Aluesuunnittelupäällikkö Heidi Koponen poistui kokouksesta, kun tämä pykälä oli loppuun käsitelty kello 10.36.

**Jakelu** Janakkalan kunta

Otteen oikeaksi todistaa  
ALLEKIRJOITETTU SÄHKÖISESTI

Kandolin Mirva, hallintopäällikkö 20.05.2021



Häme  
Ympäristöyksikkö

Janakkalan kunta  
Juttulantie 1  
14200 TURENKI

Viite Lausuntopyyntö 26.4.2021

## Osayleiskaava, Janakkala, Turenki, Rastila-Rastikangas

Janakkalan kunta pyytää Hämeen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoa Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta. Kaavassa osoitetaan alueita asumisen, elinkeinojen, liikenteen ja virkistykseen tarpeisiin. Tavoitteena on myös määrittellä Turenkin taajaman sekä Rastikankaan teollisuusalueen laajenemismahdollisuudet ja ajantasaistaa oikeusvaikutteisen Turenkin-Säilämmen osayleiskaavan (Lh 18.12.1991) vanhentuneita aluevarauksia ja merkintöjä.

Ranta-alueiden osalta kyseessä on rantaosayleiskaava, jolloin yleiskaavaa voidaan käyttää ranta-alueilla rakennuslupien myöntämisen perusteena (MRL 72 §). Kaava laaditaan kokonaisuudessaan oikeusvaikutteisena ja se on siten ohjeena asemakaavaa laadittaessa.

### Luonto ja virkistys

ELY-keskus huomautti luonnosvaiheen lausunnossaan, että laajat matkailua palvelevat alueet pirstovat harjumaisemaa. Rakennettuja alueita (APRA-3, RA-3) on edelleen lisätty, ja yhtenäiset viheralueet pienenevät erillisiin osiin ja katkaisevat harjun laella kulkevan ohjeellisen ulkoilureitin. Alue on maakuntakaavassa merkitty urheilutoimintojen alueeksi (VU 462). Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee tarpeellisessa määrin ottaa huomioon myös yleisen ulkoilun tarpeet. Rakentamismääräyksen mukaan alueelle on sallittua urheilu- ja virkistystoimintoja palveleva rakentaminen. Yleiskaavassa on esitetty asuinrakentamisen alueita maakuntakaavan mukaiselle urheilutoimintojen alueelle. Yleiskaava on tästä osin ristiriidassa maakuntakaavan kanssa ja edellyttää uutta harkintaa.

ELY-keskus katsoo, että harjun lakialueet tulee myös luonnon erityispiirteiden säilymiseksi jättää rakentamisen ulkopuolelle. Harjun

laella olevan VU-1 alueen sisällä olevalla luo-alueella on paahdelajistoa, joka vaarantuu, jos alueella sallitaan määräyksen mukainen pienimuotoinen rakentaminen. (luo)-merkinnän määräykseen tulee lisätä, että alueen suojeluarvot tulee säilyttää.

Uuden AP-alueen laajuutta suhteessa maakuntakaavan urheilutoimintojen alueen rajaukseen ja tarkoitukseen tulee myös vielä harkita.

Hiidenjoen varressa on osoitettu AP ja RA/2 alueita osittain viitasammakon esiintymisalueille. Viitasammakon esiintymisrantaan rajautuvien rakennuspaikkojen ja tonttien käyttö on hyvin rajoitettua viitasammakon suojelustatuksen perusteella. Rantaan tukeutuva rakentaminen tulee lähtökohtaisesti sijoittaa alueille, joissa rantaa voidaan myös käyttää.

EV-alueiden määräyksiä tulee tarkentaa siten, että niiden todellinen käyttötarkoitus käy ilmi (esim. jos liittyy hulevesiin), muutoin määräys puustoisena säilytettävä alue.

Kaavaan olisi hyvä lisätä yleismääräys, jonka mukaan rantametsien hakkuissa tulee jättää puustoinen suojavyöhyke rantaa vasten.

Suunnittelualueella on Raimansuon Natura-alue. Natura-vaikutusten arviointia kaavaselostuksessa tulee täydentää. Natura-vaikutusten arvioimiseksi tulee olla riittävä tieto kaavan rakentamisen ja käytön aikaisista hulevesistä ja niiden mahdollisesti kaava-alueen ulkopuolelle aiheutuvista vaikutuksista. Hulevesiselvitys yleiskaavan vaikutusten arvioimiseksi näyttäisi tarpeelliselta. Natura-vaikutusten arvioinnissa ja johtopäätöksissä tulee ottaa huomioon myös Skanssin asemakaavoitus.

Yleiskaavassa on esitetty maakuntakaavaa laajempi alue teollisuustoiminnoille. Natura-arvioinnin yhteydessä tulee arvioitavaksi, ko. alueen rakentamisen edellytykset. Natura-alueeseen rajautuvan maa- ja metsäalueen merkintää ja määräystä tulee arvioinnin perusteella tarvittaessa tarkentaa.

#### Pohjavedet

Hämeen ELY-keskuksen luonnosvaiheessa antama lausunto on otettu kaavaehdotuksessa hyvin huomioon, mm. E1-alue on poistettu VT3:n ja Mt130 välisestä sorakuopasta. Kalpalinnan vedenottamon läheisyyteen sijoittuvien asuntoalueiden (AP) pohjavesivaikutusten arviointia tulee vielä tarkentaa alueella tehtävien maaperä- ja pohjavesitutkimusten perusteella. Samalla voidaan asuntoalueiden vedenottamon puoleisen rajan sijainti määrittää tarkemmin. Tämä todetaan kaavaselostuksessakin.

Viralan eritasoliittymän pohjoispuolelle osoitetun EO-1/T-2 -alueen pohjavesiolosuhteet ja virtausyhteys eteläpuoliseen Tarinmaan 1E-



luokan pohjavesialueeseen on selvitettävä viimeistään maaneston ja asemakaavoituksen yhteydessä.

#### Liikenne

Hämeen ELY-keskuksen luonnosvaiheen lausunto on otettu kaavaehdotuksessa hyvin huomioon. Kaavatyön yhteydessä suunnittelualueelle on tehty maanteiden 130 ja 292 liikenneselvityksen päivitys vuonna 2020 (WSP). Liikenneselvityksen päivityksen lähtökohdaksi on ollut vuonna 2017 valmistunut Maanteiden 130 ja 292 liikenneselvitys (Trafix). Liikenneselvityksessä on päivitetty tarkastelualueen liikennetuotokset, liikenne-ennusteet ja toimivuustarkastelut ja uudelleenarvioitu aiemmassa selvityksessä esitetyt toimenpidetarpeet. Liikennetilannetta on tarkasteltu kahdessa ajallisessa poikkileikkauksessa: ns. lähitulevaisuus noin vuonna 2030 sekä vuoden 2050 visio. Lopputuloksena on tuotettu selvitysalueen liikenteellinen kokonaisratkaisu.

Siankärsäntien eli mt 13839 osalta on kaavaselostuksen mukaan liikenneselvityksen valmistumisen jälkeen tarkasteltu vielä vaihtoehtoisia ratkaisuja tien linjaukseen. ELY-keskus ei ole ollut näissä keskusteluissa mukana eikä ole päässyt näkemään tehtyjä tarkasteluita. Koska ei ole tietoa millä tarkkuudella tien uutta sijaintia on tarkasteltu, ELY-keskuksen näkemyksen mukaan uusi linjaus tulee esittää yleiskaavassa ohjeellisena.

Kaavaselostusta koskevana yksityiskohtana ELY-keskus huomauttaa, että selostuksessa on esitetty vuoden 2017 liikennemäärät. Väylävirastolta on saatavilla jo vuoden 2020 liikennemäärätiedot mutta liikenteen osalta erilaisissa suunnitteluhankkeissa on yleisesti päädytty käyttämään vuoden 2019 liikennemäärätietoja, koska ne kuvaavat parhaiten ns. normaalia tilannetta ennen vallitsevaa koronapandemiaa.

Lausunnon antamiseen ovat osallistuneet ylitarkastaja Rauni Itkonen (luonto) ja hydrogeologi Petri Siiro (pohjavedet) Hämeen ELY-keskuksesta sekä maankäytön asiantuntija Anna-Kaisa Ahtiainen (liikenne) Uudenmaan ELY-keskuksesta.

Lausunnon on esitellyt alueidenkäytön asiantuntija Rauno Penttinen ja ratkaissut johtava alueidenkäytön asiantuntija Annu Tulonen. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

#### Kaavaselostus

Kaavaselostuksen tulee kattaa MRA 17 § mukaiset asiat, mm. kuvauksen kaavan suhteesta maakuntakaavaan. Yleiskaavalla tulee edistää maakuntakaavan tavoitteiden toteutumista. Mahdolliset täsmennykset ja tarkempaan suunnitteluun perustuvat eroavuudet maakuntakaavan merkintöihin ja aluevarauksiin tulee perustella.

JAKELU

Janakkalan kunta

TIEDOKSI

Hämeen liitto, Hämeenlinnan kaupunginmuseo

Tämä asiakirja HAMELY/832/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/832/2019 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Penttinen Rauno 04.06.2021 14:42

Ratkaisija Tulonen Annu 04.06.2021 16:52

LAUSUNTO

HML/2700/12.03.03.08/2021

24.5 2021

Janakkalan kunta

Maankäyttö

Juttulantie 1

14200 Turenki

Viite Lausuntopyyntö 26.4 2021

Asia **JANAKKALA, Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan kaavaehdotus**

Janakkalan kunta on pyytänyt Hämeenlinnan kaupunginmuseon - Kanta-Hämeen alueellisen vastuumuseon lausunnon Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan kaavaehdotuksesta. Kaava-alue sijoittuu Turengin taajaman länsipuoliselle alueelle Hämeenlinnan kuntarajan eteläpuolelle. Kaava-alue rajautuu idässä Hiidenjokeen ja lännessä aluetta rajaa valtatie 3. Etelässä kaava-alue ulottuu Turengintien eteläpuolelle. Museovirasto on lausunut (MV/519/05.02.00/2014) osayleiskaavan kaavaluonnoksesta 18.06.2019.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta osayleiskaavaa varten on laadittu arkeologinen inventointi (Mikroliitti Oy 2019), jossa tehdyt uudet löydöt sekä muinaisjäännösrekisterin tiedot muinaismuistolailla (295/1963) suojelluista kiinteistä muinaisjäännöksistä ja muinaismuistoalueista sekä muusta arkeologisesta kulttuuriperinnöstä ovat kahta poikkeusta lukuun ottamatta merkittynä oikein kaavakarttaan sekä huomioitu kaavaselostuksessa.

Muinaisjäännösalueeksi SM-merkinnällä määritelty **Vähä-Hiisi 1 ja 2** (mjtunnus 165010023, kohdetiedot: <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.165010023>) on kaavakartassa eteläosastaan rajattu virheellisesti. Museo esittää rajausta korjattavaksi muinaisjäännösrekisterin mukaiseksi tai sm-merkinnän lisäämistä alueen lounaiskulmaan, joka on nyt AP-alueena ilman muinaisjäännösmerkintää.

Vuoden 2019 inventoinnissa esitettiin harkittavaksi poistetuksi muinaisjäännökseksi määritellyn uhrilähteen **Vähä-Hiiden lähde** (mjtunnus 1000016658, kohdetiedot: <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000016658>) palauttamista kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Uhrilähde on palautettu kultti- ja tarinapaikkana muinaisjäännösrekisteriin kiinteänä muinaisjäännöksenä alkuvuodesta 2021. Kohteen sijainti on siis syytä lisätä kaava-karttaan (MY-alueita) sm-merkinnällä sekä mainita sen kohdetiedot kaavaselostuksessa.

Museolla ei ole huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Vt. museonjohtaja

Liisa Koskelainen

Arkeologi

Antti Krapu

Rakennustutkija

Laura Vikman



JAKELU            Janakkalan kunta  
  
                      Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus  
  
                      Hämeen liitto  
  
                      Museovirasto

Lisätietoja: [kulttuuriymparisto@hameenlinna.fi](mailto:kulttuuriymparisto@hameenlinna.fi)

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Hämeenlinnan kaupungin asianhallintajärjestelmässä

## ASIAKIRJA

Alla oleva asiakirja on allekirjoitettu Visma X-Sign -palvelussa. Asiakirjan tunnus on ebad27f2-f60e-4c84-882a-beeb8d609a26

## ALLEKIRJOITUKSET

Allekirjoittaja	<b>TARJA MAJURI</b>
Allekirjoitusaika	27.05.2021 14:38

## ASIAKIRJAT

Asiakirja	Lausunto Rastila-Rastikangas OYK ehdotus.pdf
-----------	--

Janakkalan kunta  
Juttulantie 1  
14200 Turenki  
kirjaamo@janakkala.fi

Viite            Lausuntopyyntö 26.4.2021  
Asia            Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotus

Janakkalan kunta pyytää Hämeenlinnan kaupungin lausuntoa Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta. Kaava-alue sijoittuu Turengin taajaman länsipuoliselle alueelle rajautuen pohjois-osaltaan Hämeenlinnan kuntarajaan. Suunnittelualueeseen kuuluu myös ranta-alueita Sälilammin ja Likolammin lisäksi kun kaava-alue rajautuu idässä Hiidenjokeen. Lännessä suunnittelualuetta rajaa valtatie 3 (moottoritie). Etelässä kaava-alue ulottuu Turengintien eteläpuolelle noin 700–1100 metrin etäisyydelle tiestä. Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena yleispiirteisenä aluevarauskaavana.

Kaavalla osoitetaan alueita mm. asumisen, elinkeinotoiminnan, liikenteen ja virkistyksen tarpeisiin. Tavoitteena on myös määrittellä Turengin taajaman sekä Rastikankaan teollisuusalueen laajenemismahdollisuudet ja ajantasaistaa oikeusvaikutteisen Turengin-Sälilammin osayleiskaavan aluevaraukset. Kaavassa osoitetaan rakentamiseen osoitettavat alueet niin asemakaavoitettavien kuin kylämäistenkin alueiden osalta. Lisäksi osoitetaan pääliikenneväylät ja rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet, kuten virkistys- ja suojelualueet. Yleiskaava todentaa toteutuessaan osaltaan kunnan maankäytön strategiaa mm. asumiseen, elinkeinoihin ja virkistykseen liittyen.

Hämeenlinnan kaupunki katsoo, että osayleiskaavaehdotus konkretisoi onnistuneesti seudulle laadittuja selvityksiä ja yhteisiä tavoitteita sekä edistää paitsi paikallisen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä myös laajan MORE Industrial Park elinkeinoalueen kehittämistä. Kaavaehdotuksen mukaisesti Moreenin ja Rastikankaan alueet on mahdollista suunnitella toimivaksi yhdeksi koko-

naisuudeksi. Kaavaehdotuksessa on huomioitu myös yksityisen maanomistuksen, asutuksen, virkistykseen, liikenteen ja viheralueiden tarpeet sekä yhteensovitettu näin alueeseen kohdistuvat eri kohderyhmien ja arvojen odotukset myös pitkän aikajänteen tavoitteiden osalta.

Ehdotusvaiheen selostuksessa kaavaratkaisua on riittävästi perusteltu eikä Hämeenlinnan kaupungilla ei ole kaavaehdotukseen huomautettavaa.

Tarja Majuri  
kaupunkirakennejohtaja



28.5.2021

Janakkalan kunta  
Maankäyttö  
kirjaamo@janakkala.fi

Lausuntopyyntö 26.4.2021

## Rastila-Rastikankaan osayleiskaava, ehdotus

Kiitämme lausuntopyynnöstänne. Asemakaavan alueella sijaitsee Fingrid Oyj:n 110 kV 2x110 kV voimajohto Hikiä - Vanaja (kuva 1). Olemme lausuneet kaavaluonnoksesta 17.6.2019. Olemme tutustuneet kaavanlaatijan vastineeseen liittyen lausuntoihimme.

Fingridin lausunnon tietoja on tuotu laajasti kaavaselostukseen, mikä on hyvä tiedonkulun vuoksi ja yleensäkin taustoittamaan voimajohtomerkintää.

Tarkempi voimajohtojen huomioonottaminen ja yhteensovittaminen maankäytön kanssa kuuluvat pääosin asemakaavavaiheeseen ja jatkosuunnitteluun. Suvirannan matkailualueesta olemme lausuneet alueen asemakaavoituksen yhteydessä keväällä 2019.

Fingridillä ei ole huomauttavaa kaavaehdotuksesta, mutta edellisessä lausunnossamme esiintuodut seikat pitää ottaa huomioon myös jatkosuunnittelussa. Erityisesti muistutamme risteämäläusuntojen tarpeesta hyvässä ajoin ennen rakentamista (risteamalausunnot@fingrid.fi).

Fingrid Oyj:n voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 § tarkoittamia voimajohtoja. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajalta.

Pyydämme lähettämään meille tietoa kaavan etenemisestä. Tätä kaavoitusasiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

Yleis- ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnonle mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi tai kirjallisena osoitteella Fingrid Oyj, Maankäyttö ja ympäristö, PL 530, 00101 HELSINKI.

### Fingrid Oyj

Katuosoite  
Läkkisepäntie 21  
00620 Helsinki

Postiosoite  
PL 530  
00101 Helsinki

Puhelin  
030 395 5000

Faksi  
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.  
etunimi.sukunimi@fingrid.fi  
[www.fingrid.fi](http://www.fingrid.fi)

28.5.2021

Yleis- ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnon mieluiten sähköisenä osoitteeseen [kirjaamo@fingrid.fi](mailto:kirjaamo@fingrid.fi) tai kirjallisena osoitteella Fingrid Oyj, Maankäyttö ja ympäristö, PL 530, 00101 HELSINKI.

Ystävällisin terveisin

Fingrid Oyj  
Maankäyttö ja ympäristö

Mika Penttilä  
vanhempi asiantuntija



26.05.2021

---

**Vastaanottaja**

Janakkalan kunta  
Kunnanhallitus  
Juttulantie 1  
14200 TURENKI

**Kohde**

Rastila-Rastikankaan oyk

---

**Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotus**

Janakkalan kunnanhallitus pyytää pelastusviranomaisen mahdollista lausuntoa Rastila-Rastikankaan osayleiskaavasta (ehdotusvaihe).

Tutustuttuani kaava-aineistoon totean, ettei pelastusviranomaisella ole huomautettavaa kaavaehdotukseen. Huomiona totean, että kaavoitettavan alueen vesihuoltoa suunniteltaessa ja edelleen alueen rakentuessa tulee mitoituksessa huomioida myös sammutusveden tarve.

Tämä lausunto perustuu Janakkalan kunnan maankäytön laatimaan ja 7.4.2021 päivättyyn osayleiskaavakarttaan sekä sitä koskevaan kaavaselostukseen.

---

Pelastuspäällikkö  
Petri Talikka

---

**Lähettäjä:** Piirtola Liisa

**Lähetetty:** maanantai 31. toukokuuta 2021 15:45

**Vastaanottaja:** Kirjaamo <[kirjaamo@janakkala.fi](mailto:kirjaamo@janakkala.fi)>

**Aihe:** Lausuntopyyntö MRL 65 §, Rastila-Rastikangas osayleiskaavaehdotus

Hei,

Janakkalan Vesi on lausunut aiemmin Rastila-Rastikangas osayleiskaavan luonnosvaiheeseen eikä näe tarvetta muuttaa tai täydentää aiempaa lausuntoa.

Osayleiskaavaluonnoksessa ja –ehdotuksessa esitetty Hiidenjoen rannan pientalovaltainen asuntoalue (Ilveslinnanranta) on edennyt asemakaavoituksen osalta luonnosvaiheeseen. Janakkalan Vesi on 19.11.2020 lausunut Ilveslinnanrannan asemakaavaluonnokseen ristiriidasta, joka muodostuu kun Janakkalan Veden jätevedenpuhdistamon purkualueelle kaavoitetaan rantatontteja rantasaunoineen. Lausunto on liitetty oheen.

Pahoittelut lausunnon myöhästymisestä annetusta aikataulusta.



Ystävällisin terveisin

\*\*\*\*\*

Janakkalan Vesi

Toimitusjohtaja Liisa Piirtola

Harvialantie 7 B

14200 TURENKI

puh. (03) 680 1321

(lyhytvalinta 71321)

gsm 046 922 9179

Janakkalan Vesi liikelaitos  
Harvialantie 7 B  
14200 Turenki

LAUSUNTO

19.11.2020

**TURENGIN ASEMAKAAVALUONNOKSEN NÄHTÄVILLÄ OLO,  
ILVESLINNANRANTA**

Kaavaluonnoksesta on jäänyt huomioimatta se karu tosiasia, että koko kaavalla muodostuva alue sijaitsee Janakkalan jätevedenpuhdistamon välittömällä jätevesien purkualueella. Puhdistamon purkuoja laskee Hiidenjokeen joen vastarannalla juuri alueen eteläpuolella, ylävirran puolella. Purkuoja ei näy kaavaluonnoksen asemakaavakartassa, vaan se rajautuu juuri kuva-alueen ulkopuolelle. Jätevesien purkuojaa ei myöskään ole merkitty kaavaselostuksen kuvassa 1, mutta purkuojan sijainti Hiidenjoen rannassa näkyy kaavaselostuksen kuvissa 5, 10 ja 16.

Loma- ja erillistalojen korttelialueet sijaitsevat noin 500 metrin pituisella ranta-alueella, jolle lasketaan jätevedenpuhdistamolta käsiteltyjä jätevesiä joka vuorokausi kesät talvet noin 4 000 m<sup>3</sup>/d. Janakkalan puhdistamolle johdetaan koko kunnan eli Turengin, Tervakosken, Leppäkosken ja Kirkonkylän taajamien jätevedet. Asumajätevesien lisäksi teollisuudesta tulee merkittävä määrä jätevesiä. Vuonna 2019 puhdistamon vuorokausikuormituksen vuosikeskiarvon mukainen asukasvastineluku AVL oli 23 400 ja maksimin mukainen 57 600. AVL kertoo puhdistamon koon tulokuormituksesta laskettuna asukkaiden määränä eli näin monen ihmisen tuottama jätevesi lasketaan käsittelyn jälkeen Hiidenjokeen Ilveslinnannannan asemakaavalla muodostettavien korttelialueiden kohdalle.

Lupaehtojen mukaisesta käsittelytuloksesta huolimatta käsitelty jätevesi ei ole puhdasta vettä vaan käsiteltyä jätevettä. Laatu ei esimerkiksi täytä talousveden valmistuksen raakaveden, luonnon vesistön tai uimaveden laatumormeja. Tämän lisäksi puhdistamon mahdolliset häiriötilanteet näkyvät välittömästi puhdistamon välittömällä purkualueella. Osoittaessaan kaavalla puhdistamon purkualueelle omarantaisia tontteja rantasaunoineen Janakkalan kunta antaa viestin, että jätevedenpuhdistamon purkualue olisi terveellinen ja turvallinen uimapaikka. Janakkalan Vesi ei suosittele uimista Hiidenjoessa näin lähellä jäteveden purkukohtaa. Kaavaselosteeseen on kirjattu, että Hiidenjoen vedenlaatu ja yleinen käyttökelpoisuus olisi kokonaisuudessaan luokiteltu välttäväksi ja, että joessa voi uida.



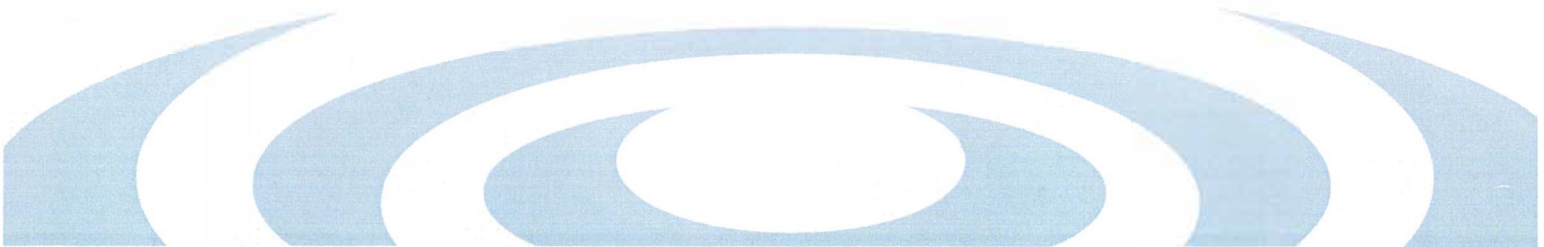
Luokittelusta on huomattava, että se ei huomioi erikseen pistekuormituksen purkukohtia.

Siltä varalta, että esitetystä asemakaavoitustavoitteesta juuri tälle alueelle pidetään edelleen kiinni ja keksitään esittää jäteveden purkukohtan siirtämistä alavirtaan esitetyn alueen pohjoispuolelle, Janakkalan Vesi lausuu jo nyt vastustavansa myös tätä. Janakkalan Vesi katsoo, että turvaetäisyyttä purkukohtasta alavirtaan sijaitsevalle Harvialan asuinalueelle ja sen uimarannalle ei tule lyhentää. Myös Ilveslinnanrannan ja Harvialan välisellä alueella on yksittäisiä rantakiinteistöjä, joille jätevedestä aiheutuva haitta kasvaisi purkukohtaa alavirtaan siirrettäessä. Janakkalan Vesi katsoo paremmaksi säilyttää jäteveden purkukohta lähellä jätevedenpuhdistamoaa niin, että se on Janakkalan Vedellä valvonnassa, jolloin tarvittaessa mahdollisen ympäristövahingon torjuntatoimet ovat nopeasti aloitettavissa ja toteutettavissa.

Jätevesien purkualueeseen liittyvien ongelmien jälkeen seuraava kaavaluonnokseen liittyvä ongelma on mahdolliseen paineelliseen pohjaveteen liittyvä riski Kalpalinnan vedenottamolle. Pohjavedenpinnan esiintyminen lähellä maanpintaa sekä mahdollinen paineellisen pohjaveden esiintyminen voivat aiheuttaa riskin rakentamisesta aiheutuvista määrällisistä pohjavesivaikutuksista haitallisen pohjaveden purkautumisen seurauksena. Janakkalan kunnan vesihuollon kannalta Kalpalinnan vedenottamosta saatava vesimäärä ja –laatu ovat aivan kriittisiä, eikä niiden osalta tule ottaa mitään riskejä.

Kaavaluonnokseen liittyvistä ongelmista pienin lienee se, että Ilveslinnanranta ei ole viemäroitävissä ilman pumppausta.

Liisa Piirtola  
toimitusjohtaja



---

**Lähettäjä:** Teknisenkirjaamo  
**Lähetetty:** torstai 27. toukokuuta 2021 12:53  
**Vastaanottaja:**  
**Aihe:** VL: Rastila-rastikankaan-osayleiskaavaehdotus  
**Tärkeys:** Suuri

---

**Lähettäjä:** Kirjaamo  
**Lähetetty:** torstai 27. toukokuuta 2021 12:24  
**Vastaanottaja:** Teknisenkirjaamo  
**Aihe:** VL: Rastila-rastikankaan-osayleiskaavaehdotus

**Lähettäjä**  
**Lähetetty:** torstai 27. toukokuuta 2021 12:19  
**Vastaanottaja:** Kirjaamo <[kirjaamo@janakkala.fi](mailto:kirjaamo@janakkala.fi)>  
**Aihe:** Rastila-rastikankaan-osayleiskaavaehdotus

Hei, Tässä muistutukseni/kannanottoni asiasta. Asiani siis koskee kyseistä kaavaehdotusta, joka on moninpuolin erittäin kyseenalainen hanke. Ottaen huomioon mm:

-Kyseisellä alueella on jo aikaisempien rantatonttien käyttöönottoa evätty siellä elävien erittäin harvinaisten viitasammakoiden vuoksi.

-Alueella sijaitsee hyvin tärkeä pohjavesialue, joka on hankaloittanut jo nykyistenkin asukkaiden liiketoiminnan harjoittamista veden laadun ylläpitämisen suhteen.

-Hiidenjoen rehevöitymisen ennalta ehkäisyyn, sen varteen rakennettavia asutuksia olisi ehdoton välttää. Turengissakin on paljon vielä tilaa ilman vesistöjen holtitonta kuormittamista/ tuhoamista jonka asutusten/rakennusten tolkuton lisääminen niiden varrelle ennenpitkää väistämättä aiheuttaa.

-Alueella on hiljattain lisätty hevosharrastetoimintaa, joka tukee paikan maalaisidylliä ja myös osaltaan lisää vetovoimaisuutta alueella. Jälleen asutusten lisääminen hankaloittaisiin näitäkin toimintoja tilojen ahtaantumisella.

-Alueella on todella runsas eläimistö, joka elää tällä hetkellä täysin harmoniassa nykyisillä puitteilla. Tämäkin eittämättä kärsisi radikaalisti, mikäli alueesta tehtäisiin täyteen tungettu pientaloalue.

-Kalpalinnan alueen tapahtumatoiminta on jo nykyisellään häiritsevää sen tuottavan kohtuuttoman metelin vuoksi. Äänet kaikuvat todella ikävästi ympärillä oleviin asutuksiin. Lisäksi liikehdintä on alueella vilkastunut jo merkittävästi.

Lisäksi

-Alueella on uskomattoman upeita luonnon alueita, metsäteitä joiden suojassa käyskennellessä on monen ihmisen hyvinvointi eheytynt. OLEN huomannut, että liikehdinnän lisääntytyä alueella, olen joutunut keräämään lukuisia roskia metsistä.

Toivon että nämä seikat todella otetaan huomioon vakavasti. KIITOS

## KOMMENTIT KOSKIEN RASTILA-RASTIKANKAAN OSAYLEISKAVAEHDOTUSTA:

Olemme tutustuneet Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotukseen ja esitämme seuraavat näkökohdat.

Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaluonnoksessa 6.5.2019 on Rastilantien ja Siankärsäntien alueelle merkitty kaavamerkintä AT ja kaavaselostuksessa on lause: ”Alueet on tarkoitettu pääasiassa vakituiseen asutukseen sekä palvelu- ja elinkeinotoimintaa varten. Alueelle voidaan sijoittaa myös ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta pienyritystoimintaa.”

Uudessa kaavaehdotuksessa 7.4.2021 on Rastilantien alueella merkintä AT ja Siankärsäntien alueella merkintä AT1. Siankärsäntien asuinalueelle siis sallittaisiin ympäristöhäiriöitä aiheuttamaton pienyritystoiminta. **Siankärsäntien asuinalueen merkintä on muutettava AT merkinnäksi kuten Rastilantien alueella eli ei sallita ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta pienyritystoimintaa.** Nyt tällä uudella kaavaluonnoksella pyritään suojelemaan enemmän Rastilantien asutusta kuin Siankärsäntien asutusta. Alueet ovat aivan yhtä arvokkaita asukkaille. Tähän uuteen kaavaluonnokseen on onneksi jo saatu muutettua Siankärsäntiekin historialliseksi tieksi. Mitä kaavoittaja on tavoitellut muuttamalla Siankärsäntien asuinalueen statuksen AT1:ksi? Mitä edes on ympäristöhäiriöitä aiheuttamaton pienyritystoiminta? Liikenne ainakin lisääntyisi.

Ensisijaisesti tuntuu oudolta Siankärsäntien linjauksen muuttaminen, mutta saattaa olla hyvä ajatus tehdä kaavaselostuksen mukainen mutka Turengintielle. On kuitenkin ehdottomasti varmistettava, että missään vaiheessa ei avata yhteyttä Rastikankaalle, jotta Siankärsäntielle ei ohjautuisi mitään ylimääräistä läpiajoliikennettä. Väyläviraston sivuilta löytyy 8.10.2020 julkaistu ilmoitus Janakkalan kunnan aikeista rakentaa liittymä Väilirastin kohdalle. Kuitenkaan kaavaehdotuksessa ei tällaista liittymää ole. Jos se on poistettu suunnitelmista, niin syntykö Siankärsäntien linjauksen muutoksesta houkutus avata kulku Rastikankaalle joskus tulevaisuudessa? Kaavaselostuksessa sivulla 123 mainitaan, että uuden tielinjauksen vieminen Turengintieltä kohti Rastikankaan katuverkkoa läpiajotienä ei ole kuitenkaan mahdollinen. Tämä sivun viimeinen lause on hiukan epäselvä, mutta me tulkitsemme tämän tarkoittavan, että tästä kohdasta, jossa Siankärsäntie tulisi yhdistymään Turengintiehen ei ole mahdollista tehdä tielinjausta Rastikankaan katuverkkoon.

Kolmantena asiana haluamme tuoda esiin yleiskaava-alueen jatkuvasti lisääntyvän melun. Miten kunta aikoo puuttua asiaan? Nykyään jo tunnustetaan, että melu on terveysriski. Noin vuosi sitten keskustelimme kaavoittajan kanssa asiasta. Hän totesi, että alueella on ollut liikennemelua aiemminkin ennen moottoritietä nykyisen 130-tien ollessa valtaväylänä. Tästä ajasta on jo 30 vuotta ja Viralan risteys oli pelkkä kylätien risteys, jossa liikenne oli hyvin vähäistä. Nykyään liikennemäärät ovat aivan toista luokkaa ja moottoritien liittymän lisäksi myös 130-tien ja 292-tien risteyksessä on paljon liikennettä, joka tulee lisääntymään lähivuosina vaikka uusi moottoritien liittymä valmistuukin.

Yritysalueiden toiminnan aikainen melu on myös hyvin häiritsevää. Esimerkiksi Rastikaarentien varresta kuuluu aika ajoin todella kovaa ja häiritsevää kolinaa. Kunnan tavoitteena on ollut, että yritysalueella oleva toiminta on melua aiheuttamatonta. Onko niin, että melua silti saa olla, kunhan se ei ole jatkuvaa? Esimerkiksi kerran päivässä tapahtuva järkyttävä kolina.

Toinen hyvin kiusallinen meteli syntyy yritysalueilla tapahtuvasta ”rallista” iltaisin ja viikonloppuisin. Esimerkkinä juttu 6.5.2021 Janakkalan Sanomissa Tervakosken mopomiitistä. Tämä on todella ongelma. Kun muu liikenne hiukan hiljenee lauantai-iltaisin, niin Rastikankaalta alkaa kuulua järjetön moottorien ulina ja kuminkäry haisee. Kyllä tähän joku ratkaisu pitää löytää!



Vielä kommenttimme seuraaviin Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotuksen osioihin. Näitä asioita olemme jo kommentoineet Kanssin alueen osallistumis- ja arviointisuunnitelman osalta, mutta haluamme tuoda ne esiin myös tässä.

2.1.1. maaperä , sivu 5 kuvassa 2 on merkitty maaperän koostumukset eri väreillä. Myös MT3 ja 130-tien välillä Kanssinvuorentien eteläpuolella oleva maaperän koostumus on ollut tiedossa.

**Miksi piti helmikuussa 2021 vielä käydä urittelemassa aluetta vedoten maaperätutkimukseen, kun oli jo tiedossa alueen koostumus?**

2.5.6. Kuvassa 16 esitetään toimenpidetarpeita mt 130 uusiin liittymiin. **Miksi pitää tehdä seututiestä 130 liikennesumppu liian monella liittymällä? Turengintieltä Rastikankaalle on vain yksi liittymä. Aivan hyvin 130-tielle riittää yksikin liittymä alueelle esimerkiksi nykyisen Lähdelammintien kohdilta. Alueen liikenne kulkekoon sen sisällä mahdollisimman lähellä moottoritietä.**

2.6.4. pohjavesialueet, sivu 30 kuva

Kanssin alueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa sekä tässä Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotuksessa tuodaan esiin, että Kanssinvuoren metsätien eteläpuolella on tärkeä pohjaveden muodostumisalue sekä pohjavesialue. Myös mainitaan, että tämän pohjavesialueen luokitus on muutettu I-luokasta luokkaan 1E. E-luokituksen perusteena on alueen keskivaiheilla sijaitseva laaja ja monipuolinen lähteikköalue (kaava-alueen ulkopuolella). Kyseinen alue on luonnontilaltaan hyvin säilynyt ja sen ekosysteemi on suoraan pohjavedestä riippuvainen sekä merkittävä. Alueella kasvaa myös uhanalainen, pohjavesivaikutteinen sammallaji. Lähteikköalue on suojeltu vesilain ja metsälain nojalla.

Ramboll on tehnyt vuonna 2019 hydrogeologisen lausunnon alueelle. Tämä lausunto käsittelee vain Kalpalinnan vedenottamoaa. Vaikka Kanssin alueen sekä tämän suuremman osayleiskaavan tekstissä mainitaan pohjavesialue, joka alkaa Kanssinvuorentien eteläpuolelta, niin nämä maininnat ovat lyhyitä ja ohimeneviä aivan kuin ujosteltaisiin niistä kertomista. Kerrotaan, että moottoritien Viralan liittymään tehdään pohjavesisuojausta aivan kuin se pelastaisi koko pohjavesialueen.

Paperilla tämä pohjavesisuojaus näyttää varmaan erittäin hienolta, mutta kuinka lienee todellisuus. Tie 292 ja seututie 130 kulkevat osittain pohjavesialueen päällä. Niille tuskin on tehty kummoistakaan suojausta. Nyt moottoritien liittymän suojauksen rakentamisen aikana on ”Hallenbergin monttuun” ajettu suuret määrät erilaista ainesta ja se on varastona rakentamisen aikaisille tarvikkeille. Roskiakin alueella näyttää olevan paljon. Alueella on käsittääksemme pohjavesi lähellä pintaa ja onko millään tavalla arvioitu rakentamisen aikainen vaikutus pohjaveden laatuun?

Alla olevassa kuvassa se mikä on jäljellä entisistä Lukonlammista.



Pohjavesialueen keskivaiheilla oleva suojeltu lähteikköalue on pääpiirteiltään samankaltainen kuin Kanssinvuorentien eteläpuolella oleva lähes satavuotias kuusikkoalue. Alue ei ole ihan niin synkkä, kuin mainittu lähteikköalue, mutta sekin on hyvin kostea. Jos Kanssinvuoren metsätien eteläpuoliseen pohjaveden muodostumisalueeseen puututaan minkäänlaisilla toimenpiteillä se vaarantaa ei vain pohjaveden laadun niin myös suojellun lähteikköalueen, koska nimenomaan pohjaveden laatu vaikuttaa sen alueen ekosysteemiin.

Janakkalan kunnan kuulutuksissa on 29.4.2021 julkaisu, jossa Janakkalan Vesi pyytää tarjouksia Tarinmaan vedenottamon rakennustöistä. Tämä herättää yhä enemmän ihmetystä siitä, mitä kummaa suunnitellaan tehtävän pohjavesialueen pohjoispäässä.

Lait määrittävät pohjavesialueiden ja myös tiettyjen metsäalueiden sekä puiden suojelusta. Tällaisia lakeja ovat mm. YSL 17§, VL 2.luku 11§, VL 3.luku 2§ ja metsälaki 10§. Vaikka osayleiskaavaselostuksen sivulla 142 on otettu kantaa pohjavesialueiden suojeluun, niin tässä jälleen jätetään ottamatta pohjaveden laatu tärkeäksi ohjenuoraksi. Onko niin, että se mikä on suunnittelualan ulkopuolella ei kiinnosta vähääkään?

#### 2.7.4. Historialliset tiet, sivu 40

On hyvä, että historialliset tiet on selvitetty ja myös merkitty. Yksi on kuitenkin unohdettu täysin. Ikivanha kärrypolku, joka kulkee Kanssinvuorentien eteläpuolella. Kärrypolun alku näkyy jo 1776-1805 kartassa ja se näkyy myös uudemmissa kartoissa. Maastossa polku katoaa pikkuhiljaa moottoritien läheisyydessä koivikkoon ja se on jäänyt osittain Kanssinvuorentien alle. Jostain syystä kärrypolku ei koskaan muodostunut tieksi kuten Siankärsäntie ja Rastilantie, mutta mielenkiintoista siinä on, että se näkyy edelleen satojen vuosienkin jälkeen. Koska se on karttoihin merkitty, se on ollut myös tärkeä reitti eikä sitä saisi mitenkään enempää tuhota.

Tällainen satojen vuosien ajan ihmisten käyttämä kulkureitti on mielenkiintoinen ja se olisi myös tärkeä merkitä ja säilyttää mahdollisimman hyvin vielä, kun se osittain on maastossa nähtävissä.

#### 3.4. Janakkalan rakennemallit

**Rakennemalleissa on osoitettu Rastilan kylämäisen asutuksen alue. Entä Siankärsäntien asuinalue? Eikö tämäkin alue ole kylämäinen? Näyttää olevan niin, että toisessa kohdassa**

**annetaan arvoa Siankärsäntien alueelle ja toisessa kohdassa sivuutetaan täysin. Todella outoa!**

#### 8.7. vaikutukset maisemaan ja taajamakuvaan

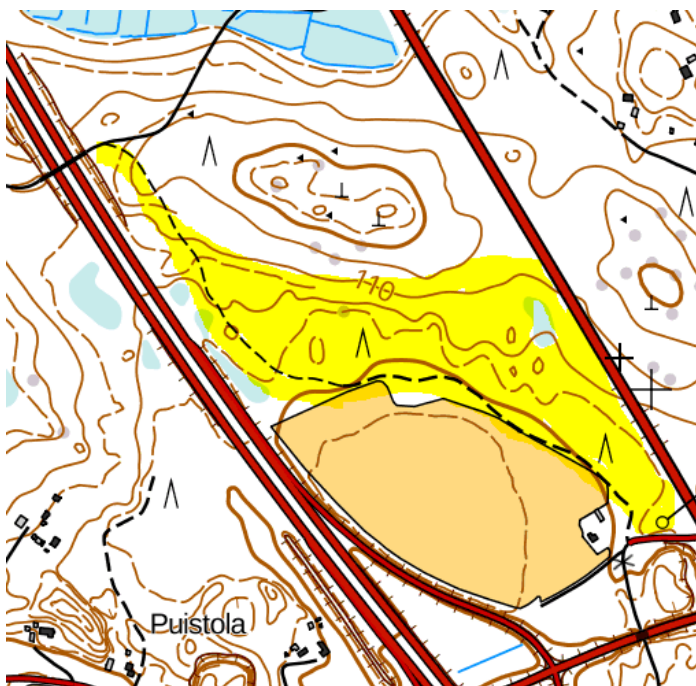
Olemme huomauttaneet, että luontoselvitykset on tehty erittäin suppeasti koskien vain uhanalaisia lajeja. **Sen sijaan MRA 1§ mukaisia vaikutuksia ei ole arvioitu lähellekään oikean suuruisina. Mitenkään ei ole selvitetty sitä, miten metsän tuhoaminen lisää pölyä, melua ja saasteita lähialueelle. Lisäksi kallion murskaus, tasoitus ja sammaleiden peittäminen ja tasoittaminen muuttavat lähialueen ilmasto-olosuhteita peruuttamattomasti.**

#### 8.8. vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin, sivu 141

Muuttuvan maankäytön alueiden osalta on syytä tehdä vielä uudet luontoselvitykset asemakaavoituksen yhteydessä, varsinkin, jos aikajänne on pitkä, jolloin luonnon erityispiirteet tulevat huomioiduksi myös asemakaavavaiheessa ja alueiden toteuttamisen yhteydessä. Kanssin asemakaava-alueen osalta tätä vaadetta ei kuitenkaan ole, sillä alue on tutkittu asemakaavan vaatimalla tarkkuudella yleiskaavoituksen yhteydessä.

**Kommentti: erityisesti Kanssinvuoren metsätien eteläpuolen arviointi on erittäin suppea eikä oteta mitenkään esille pohjaveden muodostumisalueen ja pohjavesialueen erityispiirteitä eikä vaikutuksia suunnittelualueen ulkopuolelle.**

Sivulla 91 mainitaan, että aluevaraukset Kanssin asemakaava-alueella on merkitty vastaamaan omistajan ”tahtotilaa” alueen tulevasta kehityksestä. Olemme esittäneet, että koko alue Kanssinvuoren metsätiestä etelään pitäisi suojella tai ainakin osa siitä. Kanssinvuoren metsätiestä etelään 130-tien länsipuolelle pitää jättää luonnolliseksi meluvalliksi vähintään 50 metrin suojavyöhyke tien suoja-alueen lisäksi. Ehdotamme Kanssin alueen viheryhteydeksi ainakin alla olevaan karttakuvaan karkeasti keltaisella merkittyä aluetta, joka on pohjaveden muodostumisaluetta sekä pohjavesialuetta. Tämä alue tulee suojella kaikenlaiselta maankäytöltä ja rakentamiselta.



Lopuksi haluamme tuoda esiin vielä seuraavat seikat.

Hämeen Sanomissa 25.2.2021 kerrottiin, että Rastikankaalla on 23 rakennettua tonttia, 7 varattua tyhjää tonttia sekä yhteensä 41 vapaata tonttia. Tyhjiä tontteja on siis 2 kertaa enemmän kuin rakennettuja tontteja.

Janakkalan kunta on kaavoittamassa yritysalueita myös lähelle Riihimäen rajaa. Rastikankaalla on siis lähes 50 tyhjää tonttia ja sen lisäksi on suunniteltu Punkan alue. Rastikangas on aloitettu jo 1990-luvulla ja sitä on kasvatettu ja kasvatettu ja vieläkin on suurin osa tonteista tyhjiä. Ja vielä pitäisi saada Kanssin alue, joka on lähes 100 ha. Suuri kysymys kuuluu: Mistä kunta luulee löytävänsä näille kaikille alueille yrityksiä edes sadan vuoden sisällä?

Mikäli esityksemme mukaisesti Kanssinvuorentien eteläpuolinen alue suojeltaisiin osittain tai kokonaan, niin tuskin se sata vuotta eteenpäin vaikuttaisi Janakkalan asukasmääriin ja työpaikkoihin yhtään mitään.

Nykyään jatkuvasti tuodaan esiin kuinka tärkeitä ovat hiilinielut, pörriäisten ja muidenkin eliöiden suojelu sekä luonnon monimuotoisuuden varjelu ja lisääminen. Hämeen Sanomissa 20.5.2021 on artikkeli luonnon monimuotoisuuden heikosta suojelusta Kanta-Hämeessä. Nyt Janakkalan kunnalla on erinomainen hetki lähteä suojelun tielle ja todella jättää luonnon tilaan suojelluksi alueeksi Kanssinvuorentien eteläpuoli!

Terveisin

---

-----Alkuperäinen viesti-----

Lähetetty: Kirjaamo

Lähetetty: maanantai 31. toukokuuta 2021 06:42

Vastaanottaja: Teknisenkirjaamo

Aihe: VL: Mieli-pide Rastila-Rastinkankaan osayleiskaavaehdotukseen

-----Alkuperäinen viesti-----

Lähetetty:

Lähetetty: lauantai 29. toukokuuta 2021 15:34

Vastaanottaja: Kirjaamo <kirjaamo@janakkala.fi>

Aihe: Mieli-pide Rastila-Rastinkankaan osayleiskaavaehdotukseen

Hei!

Kaava ei saa sallia Kalpalinnan alueella moottoriurheilutoimintaa missään muodossa. Melu on todellinen ympäristöhaitta, mikä on ehdottomasti huomioitava alueen suunnittelussa. Alue on myös tärkeää pohjavesialuetta.

Hyvin laajat Kalpalinnan alueelle suunnitellut rakentamisaikat rikkovat toteutuessaan kulttuurihistoriallisesti arvokasta luonnonmaisemaa ikävällä tavalla. Rakentamisalueita tulisi keskittää, eikä levittää sinne tänne Kalpalinnan alueelle. Vastustan Epinmäen ympäristöön suunniteltuja rakennusalueita. Ne ovat tulossa liian lähelle maaseutumiljöökseksi luokiteltuja olemassa olevia asuinkiinteistöjä.

Yst.

---

**Lähtettäjä:** Kirjaamo

**Lähetetty:** maanantai 31. toukokuuta 2021 06:42

**Vastaanottaja:** Teknisenkirjaamo

**Aihe:** VL: Rastila-Rastikangas muistutus

**Lähtettäjä:**

**Lähetetty:** lauantai 29. toukokuuta 2021 00:00

**Vastaanottaja:** Kirjaamo <[kirjaamo@janakkala.fi](mailto:kirjaamo@janakkala.fi)>

**Aihe:** Rastila-Rastikangas muistutus

## MUISTUTUS RASTILA-RASTIKANKAAN OSAYLEISKAARVAEHDOTUKSESTA

### ALUEEN NIMEÄMINEN

Ensinnäkään en lainkaan pidä siitä, että läpi koko aineiston puhutaan ”Kalpalinnan alueesta”, kun tarkoitetaan myös muiden lähistön maanomistajien alueella olevia asioita. Meidän muiden kiinteistöt ja tilat eivät millään tavalla kuulu Kalpalinnaan. Kalpalinnan alueen rajautuminen on täälläpäin ristiriitainen asia jo valmiiksi, joka näkyy esimerkiksi siten, että kun sieltä on saatu lupa moottoriajoneuvolla ajamiseen ”Kalpalinnan alueella”, niin nämä luvan saaneet käsittävät koko lähiympäristön Kalpalinnaan kuuluvaksi, mikä ei tietenkään pidä paikkaansa. Vastaava ongelma on tällä hetkellä myös esim. suunnistuskartoissa. Käsitteistöä tulisi muutettavan siten, että puhuttaisiin esimerkiksi Kiianlinnan alueesta, korkeimman huipun ja historiallisen nimen mukaan, tai vaihtoehtoisesti alueen pääharjun, eli Annakantornin alueesta, eikä minkään yksittäisen yrityksen tai omistajan nimen mukaan, varsinkaan, kun tosiaan tästä harjualueesta Kalpalinnan tontilla on ehkä korkeintaan kolmannes. Kun jatkossa tässä tekstissä puhun Kalpalinnasta, tarkoitan nimenomaan kyseisen yrityksen alueita ja toimintoja.

### KALPALINNA

Olen huolissani Kalpalinnan alueen, eli nimenomaan heidän kiinteistöjensä/tonttiensa, suunnitelluista vakituisen ja loma-asumisen rakentamisen vaikutuksista. En lainkaan ymmärrä tällaista tarvetta kokonaisille laajoille asuntoalueille urheilukeskuksessa. Ei kukaan kaavoita asuntoja raviradalle tai golf-kentällekään, tai keskelle yleisurheilualuetta. Kalpalinnan alue on maaseutua, ei taajamaa. Kunnan maille ihan viereen on jo kaavoitettu

asuntoalueita ja kyliin ja teiden varsille vielä lisää. On täysin tarpeetonta käynnistää mittavaa asuntotuotantoa alueelle, joka on osoitettu vapaa-ajan, virkistuksen ja urheilun toiminnoille ja joka on lisäksi merkittävä pohjavesien muodostumisen kannalta, puhumattakaan valtavista vaikutuksista maisemaan ja geologisten muodostelmien säilymiseen. Kalpalinnan alueen toiminta on muutenkin jo vaikuttanut luonnonarvojen katoamiseen, kuten alueelta tehdyistä selvityksistäkin voidaan lukea, ja nyt se tämän suunnitelman mukaan levittäytyisi vielä suuremmalle alalle tuoden ihmisiä, koneita, maamassoja ja muokkauksia sellaisiin paikkoihin, joissa luonto on vielä toistaiseksi hallitseva elementti ja muodostelmat koskemattomia.

Todella erittäin jyrkkiin rinteisiin kaavaillaan asuntoja. Mitä järkeä tällaisessa on? Sään ääri-ilmiöt ovat voimistumaan päin ja jo nyt voidaan sateiden jälkeen havaita paljailla rinteillä voimakasta eroosiota. Ei niihin taloja kuulu rakentaa, vaan käsiteltyjen rinteiden maamassa pitää sitoa kasvillisuuden ja puuston avulla, ja vielä käsittelemättömiin ei pidä lainkaan koskea. Soraharjut ovat arvokas luonnonvara, näiden harjujen suojelun pitäisi olla myös Kalpalinnan asia. Myös muualta tuodut ja tuotavat maamassat ja niiden puhtaus mietityttävät. Petaako jyrkkiin rinteisiin asuintonttien kaavoitus mahdollisuutta täyttää aluetta muualta tuotavalla täyttömaalla? Jälleen herää kysymys luonto- ja luonnonperinnön arvojen säilyttämisestä, pohjavesien suojelusta, haitallisista vieraslajeista ja luonnonvarojen kestävästä käytöstä.

En lainkaan hyväksy pohjoisimman APRA-3 alueen ja RA-3 suunnitelmia, enkä yllä olevan perusteella käsitä suurta osaa (rinteet) keskimmäisestä APRA-3-alueesta. Pidän erittäin kyseenalaisena myös R-1, eli Ebbin majan ympäristön rakentamista.

Esimerkiksi RA-3 on keskellä jyrkkää Kiianlinnan luoteisrinnettä, ja sen välittömässä läheisyydessä yläpuolella on Kiianlinnan huippu, jonka nyt tehdyssä luontoselvityksessä havaittiin edustavan uhanalaista luontotyyppiä ja sitä pidetään arvokkaana elinympäristönä harvinaisine kasvi- ja hyönteislajeineen. RA-3 alueen välittömässä läheisyydessä alapuolella meidän maalla sijaitsee Suomen syvimmäksi supaksi mainitun Vorokkilukon satumaisen kaltainen maailma, elinympäristö, joka on toistaiseksi ollut suurelta yleisöltä rauhassa ja jonka luonnonrauhan säilyminen on minusta niin tärkeää, että jätämme sen omissakin metsätalouden suunnitelmissa edelleen täysin koskematta. En pidä mitenkään mahdollisena, että näiden kahden arvoalueen väliin voi rakentaa minkäänlaista asuinalueita vaarantamatta niitä aivan välittömästi, joten vastustan tätä RA-3 aluetta jyrkästi.

Se, että juuri Kiianlinnan huipulla ja rinteillä on säilyneitä luo- ja sm-kohteita, johtuu todennäköisesti siitä, ettei siihen ole aiemmin rakentamisella ja maapohjan muotoilulla juuri kajottu, toisin kuin on käynyt Kilpivuoren ja Inkolinnan kohdalla. Mielestäni mahdollinen uusi rakennustoiminta on perustellusti syytä ohjata kokonaan pois luontoarvoiltaan vielä ainutlaatuisen arvokkaana säilyneeltä harjulta ja näinollen myös sen rinteiltä.

Mitään vakituista moottoriurheilua ei Kalpalinnan alueella edelleenkään pidä sallia. Olemme huomanneet, että jo satunnaisestakin toiminnasta aiheutuu merkittävää

meluhaittaa ja häiriötä. En missään tapauksessa hyväksy suurten yleisö- ja konserttitapahtumien järjestämistä, sillä nämä aiheuttavat edellämäinittujen meluhaittojen lisäksi mittavaa roskaantumista, puhumattakaan suoranaisesta vaarasta, jonka humalaiset tai huumaavan aineen vaikutuksen alaiset kulkijat aiheuttavat lähialueen asukkaille ja esimerkiksi laiduntaville eläimille, meidän tapauksessa siis Vähähiidentien varressa laiduntaville hevosille. Viime vuonna me naapurit ”pääsimme” kuulemaan ravintolalta kantautuvaa meteliä, jota jopa markkinoitiin ”mökämusana”, ja ainakin itse ”sain” ohjata useampia eksyneitä tapahtumaosallistujia pois pihamaaltamme. Alueemme Ikaaloinen on ollut tähän asti rauhallinen, turvallinen, terveellinen ja viihtyisä ja haluan sen säilyvän sellaisena.

Kalpalinnan toimintaan on syytä suhtautua erittäin suurella varauksella eikä sille pidä sallia liian suuria vapauksia. Toivottavasti ulkopuolinen valvonta pelaa, koska pelkään nykyistä tilannetta, jossa on pukki kaalimaan vartijana. Toivon yritykselle kaikkea hyvää, mutta menestys ei saa tulla kaikkien muiden kustannuksella. Uudet yrittäjät ovat kuuleman mukaan olleet päättäjiin aktiivisesti yhteydessä, mutta eivät nauti naapuruston luottamusta eikä tätä luottamusta lisää aiemman ympäristörikostaustan ohella sekään, että yrityksestä ei olla lainkaan yhteydessä edes merkittävimpiin rajanaapureihin toimintaa suunniteltaessa. Pidän perin erikoisena ja ylimielisenä, että lehtiin annetaan kartta, johon on piirretty harhaanjohtavasti mökkejä/taloja myös Kalpalinnan oman alueen rajojen ulkopuolelle, ja että asiat esitetään väheksyvästi niin, että eihän naapurustossa asu ”ketään”.

## RAKENTAMINEN MAATALOUSMAALLE

Kaava-alueen pellot ovat ja ovat olleet Suomen parhaita viljelysmaita. Esitän jälleen huoleni Suomen maatalousmaan häviämisestä. Maailmalla siitä ollaan huolissaan maapallon ruokittavan väestön kasvaessa. Suomessa maatalousmaa näyttäytyy tyhjänä kohtana kartassa, rakennuskelpoisena mutta muuten liki arvottomana. Siihen voidaan talojen ja teollisuuskiinteistöjen lisäksi vetää surutta ja helposti tiet, kevyenliikenteenväylät, sähkölinjat ja täysin luonnottomat ”maisemoinnit” maavallit, joita meluaidoiksikin kutsutaan. Kun pellot jäävät rakentamisen alle, ne menetetään, niitä ei tule mistään lisää, ne poistuvat ikiajoiksi ekosysteemistä, maisemasta ja ruoantuotannosta. En lainkaan pidä tällaisesta peltojen tuhoamisen kulttuurista.

## METSÄALUEIDEN PIENENEMINEN JA PIRSTALOITUMINEN

Olen todella huolissani myös yhtenäisten metsäalueiden pienenemisestä paitsi eläinten ja ekosysteemien kannalta, mutta myös ihmisten kannalta. Luonto on tärkeä asia janakkalaisille ja ensiarvoinen vetovoimatekijä. Metsät ovat merkittävä paitsi taloudellinen mutta ennen kaikkea henkinen voimavara, moninaisine harrastusmahdollisuuksineen. Onko valtaisa teollisuusalue todella tarpeen Turengin pääväylän varrelle Hiidenkorven puolelle? Luodaanko Janakkalan kunnan elinvoimaa kaventamalla elinvoimaa yksityisiltä maanomistajilta? Suunnitellut suojaviheralueet vaikuttavat minusta kovin kapeilta ja riittämättömiltä, mikäli rakentamista tapahtuu kartan osoittamassa laajuudessa. Miksi Ilveslinnan pohjoispuolen metsä kunnan nykyään



omistamalla alueella on merkitty VL eikä MUY? Muutetaanko metsä siltä kohden puistoksi? Miksi? Lisäksi mahdollinen uusi sähkölinja on piirretty halkaisemaan vielä toistaiseksi pirstaloitumaton harjuinen metsäalue Annakantornilla ja sen välittömässä läheisyydessä jättäen alleen valtaisan johtoaukean reunavyöhykkeineen. Vanhat rumat sähkölinjat hallitsevat jo peltomaisemaa ja hankaloittavat työskentelyä pellolla, ja sinnekin niitä haluttaisiin vielä lisää? Tänä päivänä olisi mahdollisuus maakaapelointiin, toivon että sitä voitaisiin sähköyhtiöiltä vaatia jo kaavoituksen yhteydessä.

## MAISEMA, HISTORIA, HARJUT, SUOJELU JA YHDENVERTAISUUS

Maiseman, historian ja metsien arvo pitää ottaa huomioon. En kannata mitään täydellistä suojelua ja ymmärrän kehitystarpeita elinkeinotoiminnan kannalta, mutta tällä hetkellä näyttää siltä, että tämän harjualueen alkuperäisten luontoarvojen ja elinympäristöjen säilyttämisestä olemme pääasiassa vastuussa me, alle viisi yksityistä maanomistajaa, koska Janakkalan kunnan ja Kalpalinnan intresseissä ne eivät näytä olevan. Myös harjujen suojelu maa-ainesten ottamiselta on yhteinen asia. Viitasammakot estävät yksityisen maanomistajan loma-asunnon sijoittamisen rantaan, mutta eivät kunnan Ilveslinnanrannan vakituisen asumisen kaavoittamista. Miten se voi olla niin, että toisilla on vastuut ja velvollisuudet ja toisilla oikeudet ja vapaudet?

## KAAVAEHDOTUS HEVOSTALOUDEN NÄKÖKULMASTA

Meidän tilan yksi merkittävä tuotantosuunta on hevostalous. Hevostalouden elinvoimaisuuden kannalta lisääntyvä asutus, liikenne, meteli, harrastustoiminta ja metsien virkistyskäyttö esim. maastopyöräillen ja (luvattomasti irrallaan kulkevien) koirien kanssa lenkkeileminen (edellä mainitusta luvattomasta moottoriurheilusta puhumattakaan) muodostavat merkittävän uhan sekä meidän että toisen alueellamme toimivan hevosyrittäjän toiminnan kannalta. Hevonen on eläin, joka pakenee säikähtäessään, vaikka se olisi kuinka turvallinen ja hyvin koulutettu.

On vaikea ymmärtää, että omassa metsässä kulkua ei voi muilta kieltää tai rajoittaa, vaikka se olisi häiriöksi ja jopa vaaraksi itselle ja omille toiminnoille. Voisi olla tarpeen miettiä osoitetun ulkoilureitin kunnostusta ja merkitsemistä maastoon, saisiko sillä rauhoitettua harjualueen muut polut (ja piha-alueen), että pääsisimme myös jatkossa ratsastamaan turvallisesti edes omiin metsiin? Myös esimerkiksi metsästys alkaa jo nyt olla mahdotonta meidän metsissä, kun siellä on niin paljon ihmisiä.

Jo nyt alueen maastoratsastusmahdollisuudet ja -reitit ovat merkittävästi kaventuneet aiemmasta asunto- ja teollisuusrakentamisen myötä, esimerkiksi Rastikankaalla kulki aiemmin hyvä ja paljon käytetty reitti Kilpiälästä Matikan kautta Lemolaan, ja sieltä pääsi esimerkiksi Santasillantielle pikkuteitä ja pellonreunoja pitkin. Nykyään Rastikankaalle ei ole enää mitään asiaa hevosilla melun ja liikenteen vuoksi eivätkä entiset polut edes yhdisty mihinkään lenkkiin. Rastilasta tullessa vastassa on meluvalli ja Kilpiälästä Lidlin

keskusvaraston verkkoaita.

Hevosalan pitkän linjan ammattilaisena arvioin, että todennäköisesti Kalpalinnan alue muuttuu lisääntyvien toimintojen myötä ennen pitkää mahdottomaksi kulkea hevosen kanssa (se on sitä jo nyt, paitsi aukioloaikojen ulkopuolella), vaikka maastoratsastus- ja ratsastustilatoiminta näemmä mainitaan Kalpalinnan suunnitelmassa. Asuntoalueen rakentuminen ja Kalpalinnan toiminta blokkavat jatkossa hevosella kulkukelpoiset reitit Turengintien eteläpuolelle Hiidenkorpeen ja Iso-Hiiteen. Meille tällä hetkellä tärkeimpiä reittejä (oman tontin ulkopuolella Vähähiidentien lisäksi) ovat mm. polku Nurkkalan pellonreunassa Vähähiidentieltä Kalpalinnaan (keskellä nykyistä Ilveslinnan pohjoisosan aluetta), polku Nurkkalan ladon takaa harjua pitkin Kalpalinnan takaravintolalle (itse asiassa koko matkalta vihreällä pallonauhalla piirretyt ohjeelliset ulkoreitit, lukuunottamatta suota, jonne ei voi hevosella tietenkään mennä, eikä Mäntyniemeä, joka on liian kansoitettu että siellä olisi turvallista kulkea), yhteys Kalpalinnasta eteläpuolitse Kiianlinnantielle, sekä Kiianlinnantie ja Sälilammentie polkuyhteyksineen. Toivoisin selvitetävän mahdollisuutta kaavoittaa erillinen ratsastuspolku/polkuja esimerkiksi Nurkkalan pellolle VL-merkitylle alueelle ojan varteen, mikäli tämä nykyinen polku häviää kokonaan tai muuttuu asfaltoiduksi. Polkua ei tarvitse erikseen rakentaa, sillä esim. kantava (heinäpellonkaltainen, juuristoltaan tiheä) nurmipohja riittää hevosten kulkuun, mutta olisi edes reitti jolla on turvallista ja luvallista hevosella jatkossakin kulkea.

## MUUT ASIAT

Lisäksi haluaisin, että tutkittaisiin mahdollisuutta siirtää omistamani emätila Rekolan 2:61X yksi lomarakennuspaikka tilalle 165-443-2-88. Tätä asiaa täydennetään tarvittaessa, mikäli xxxxxxxx niin toivoo.

Ystävällisin terveisin,

~~~~~

27.5.2021

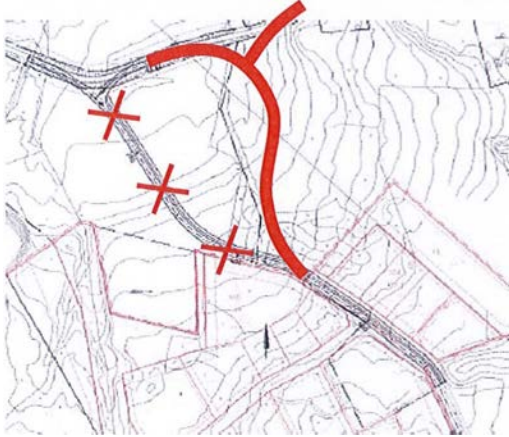
Viite: Rastila-Rastikangas osayleiskaavan ehdotus

## Vastaehdotus

Haluamme ystävällisesti tuoda kaavoituksen suunnittelijoille tiedoksi oman ehdotuksemme osayleiskaavasunnitelmasta .

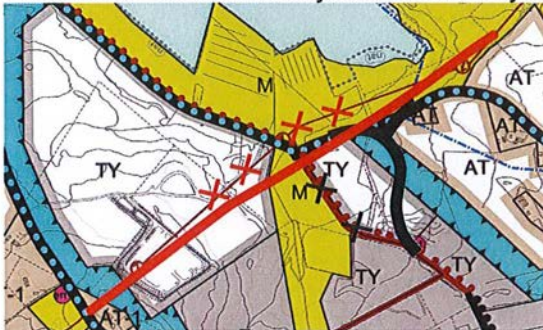
### 1. Rastikankaantien jatke Rastilantielle

Vastustamme jyrkästi Rastikankaantien jatkeen suunniteltua linjausta pellon läpi Rastilantielle. Esitämme vaihtoehtoista tielinjausta oheisesti.



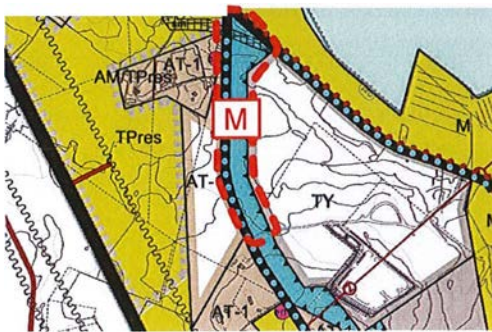
### 2. Ohjeellinen uusi voimajohtolinja 110kV

Haluamme tarkentaa ohjeellisen voimajohtolinjan linjausta oheisesti.



### 4. Maa- ja metsätalouden toiminnan turvaaminen

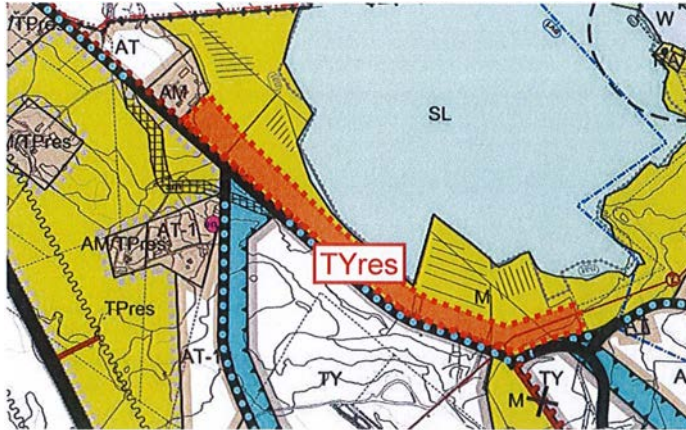
Haluamme Siankärsäntien varresta EV alueen muutettavaksi M alueeksi. Näemme tärkeäksi , että osayleiskaavalla ei rajoiteta alueella normaalin metsätaloussuunnitelman mukaista metsänhoitoa.



27.5.2021

#### 4. TPres tai TYres alueen lisäys

Rastilantien varteen ehdotamme TPres ja/tai TYres merkintää . Natura-alue ei ole rajoittava, kun väliin jää M alue . On huomattavaa, että on myös rakennettuja tontteja, jotka ovat kiinni Natura-alueessa .



Toivomme että osayleiskaava ottaa huomioon alueella tapahtuvan maa- ja metsätalouden harjoittamisen mahdollisen teollisuustoimintaan varatun alueen rinnalla.

Rastilassa 27.5.2021

Janakkalan kunta

Kunnanhallitus

## **Muistutus**

Rastila-Rastikangas osayleiskaavaehdotus 7.4.2021

Emme hyväksy Iso-Hiiden Kartano OY:n (165-403-3-33) omistamien Turengintien eteläpuolisten alueiden kaavoittamista kaupallisten palveluiden, teollisuus ja varasto sekä asuntoalueiksi. Vaadimme alueen kaavamerkintöjen muuttamista KM, TY, EV, Tres, TYres ja APres-alueiden osalta M-alueeksi.

Vaadimme myös palauttamaan osayleiskaavaaluonnoksessa 6.5.2019 esitetyn AP-alueen Hakoistentien itäpuolelle Kanta-Hiisi -tilalle (165-403-3-16).

## **Perustelut**

Osayleiskaavaaluonnos ei toteuta "Valtioneuvoston päätöstä valtakunnallista alueidenkäyttötavoitteista" (14.12.2017), joissa suunnittelualueilla mm:

" Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta

Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden... säilymisestä "

Hiidenkorven kaavoittaminen pirstoisi yhtenäisen metsäalueen.

Ilmastonmuutoksen torjunnassa metsien muodostamat hiilinielut ovat avainasemassa. Yhtenäinen metsäalue on tärkeä ympäristön eläin- ja kasvilajeille. Rakentamisella eläinten luontaiset reitit muuttuvat mikä vaikuttaa myös liikenneturvallisuuteen. Alue palvelee ympäristön asukkaita lähivirkistysalueena, siellä marjastetaan, sienestetään, ulkoillaan, hiihdetään ja suunnistetaan. Hiidenkorpi yhdessä naapureiden metsäalueiden kanssa muodostaa luonnollisen melumuurin moottoritien ja läheisten kylien asukkaille. Metsätalous on Iso-Hiiden Kartanon toiminnan vankka kulmakivi.

Uuden moottoriteliittymän myötä työpaikka-alueen kehittämisen painopiste luontaisesti siirtyy lähemmäksi Hämeenlinnaa. Osayleiskaavaehdotus on siinä mielessä Iso-Hiiden Kartanon osalta vanhentunut.

Osayleiskaavaluonnoksessa 6.5.2019 esitetty AP alue tukeutuisi olemassa olevaan Nuolialan nykyiseen kylärakenteeseen. Nuolialan kylä on 1800-luvun loppupuolelle sijainnut ko AP alueen vieressä. Nykyinen Nuolialan kylä on rakentunut viime sotien jälkeen Iso-Hiiden Kartanosta lohkaistuille karjalaisten asustustiloille. Museoviraston lausunto ( 18.06.2019) ” ei pidä hyvänä merkittävän maisema-alueen uhraamista pientaloasutukselle” on ristiriitainen. Kanta-Hämeen maakunnallisten arvokkaiden maisema-alueiden rajausta kattaa myös osayleiskaavaehdotuksessa Iso-Hiiden Kartanon alueelle merkityn AP-alueen. Saman rajauksen sisäpuolelle jää myös Ilveslinnan, Kalpalinnan, Nuolialan ym alueita, yhteensä kymmeniä neliökilometrejä.

Lopuksi ote Hämeen liiton vastineesta 23.4.2019 Iso-Hiiden Kartano Oy:n muistutukseen Kanta-Hämeen Maakuntakaava 2040:sta

”Kyseiset maakuntakaavan aluerajaukset ( Ar ja TP) edellyttävät toteutuakseen kunnan yksityiskohtaisempaa ja maanomistajan myötävaikutuksella laadittavaa yleiskaavoitusta ja asemakaavoitusta. Mikäli kunta ja maanomistaja eivät juuri nyt löydä yhteisiä perusteita, voi maankäyttö jatkua nykyisenä maa- ja metsätalouden harjoittamisena. Kunta ja maanomistaja voivat palata asiaan tulevaisuudessa vapaaehtoisten neuvotteluiden merkeissä. Kyseiset maakuntakaavan aluevaraukset tulee nähdä lähinnä tulevaisuuden mahdollisuuksina ja alueiden kehittäminen ratkaistaan kuntakaavoituksessa yhteistyössä maanomistajien kanssa, jossa määritetään eri maankäyttömuotojen rajaukset ja sijoittuminen.”

Janakkalan kunnan yhteistyö maanomistajan kanssa osayleiskaavaprosessin eri vaiheissa on ollut niukkaa.

Pyydämme että muistutuksemme otetaan huomioon kaavan jatkokäsittelyssä ja että meille lähetetään kirjallinen vastaus muistutukseen.

Aitoa yhteistyötä odottaen.

Turengissa 28.5.2021

Iso-Hiiden Kartano Oy  
Kanta-Hiisi

Iso-Hiidentie 1  
14200 Turenki

## Rastila-Rastikangas osayleiskaava

Vastustan uutta kaavaehdotusta: se ei ota huomioon kaikkia alueen olemassa olevia asukkaita tai yrityksiä.

Olen muuttanut Janakkalaan sekä perustanut yritykseni tänne vuonna 2016. Janakkala on kertonut olevansa paikka jossa on mukava asua.

Siitä huolimatta olemme viimeiset pari vuotta eläneet täällä jatkuvan uhan alla, Ikaaloisten maalaisrauhan ja lähialueiden metsien menettämisen pelossa.

Kalpalinna

Vastustan ehdottomasti Kalpalinnan metsäalueiden muuttamista asuntoalueeksi tai loma-asuinalueeksi.

(Liitteenä kuva kartasta, sinisillä nuolilla.)

RA-3, R-1 sekä APRA-3 alueet sijoittuvat aivan oman maani rajalle.

Talojen tai mökkien rakentaminen ja niiden asutusvaikutukset aiheuttavat meille merkittävää haittaa sekä lisäävät liikennettä, joka ei alueelle kuulu ollenkaan.

Alueen metsät ovat todella suosittua ulkoilualueutta, samoin Kalpalinnan hiekkakuopan ympäristö, sinne ei kuulu rakentaa.

Esimerkiksi RA-3 on suunniteltu syvään solaan, jossa on suuret korkeuserot, mm. pystysuoria seinämiä. Lenkkipolut menevät molemmin puolin aivan välittömässä läheisyydessä.

Mikä on todellinen rakennustarve tälle alueelle? Nykyisellään alue ei kelpaa minkäänlaiseen rakennuttamiseen, halutaanko sinne tuoda mahdollisesti muualta jätemaata täytteeksi tai viedä nykyistä maata pois myyntitarkoituksella?

Näitä metsän polkuja käyttää myös yritykseni ja jos kaava menee tällaisenaan läpi sekä rakentamiset alkaa, tarkoittaa se yritykseni toiminnan loppumista.

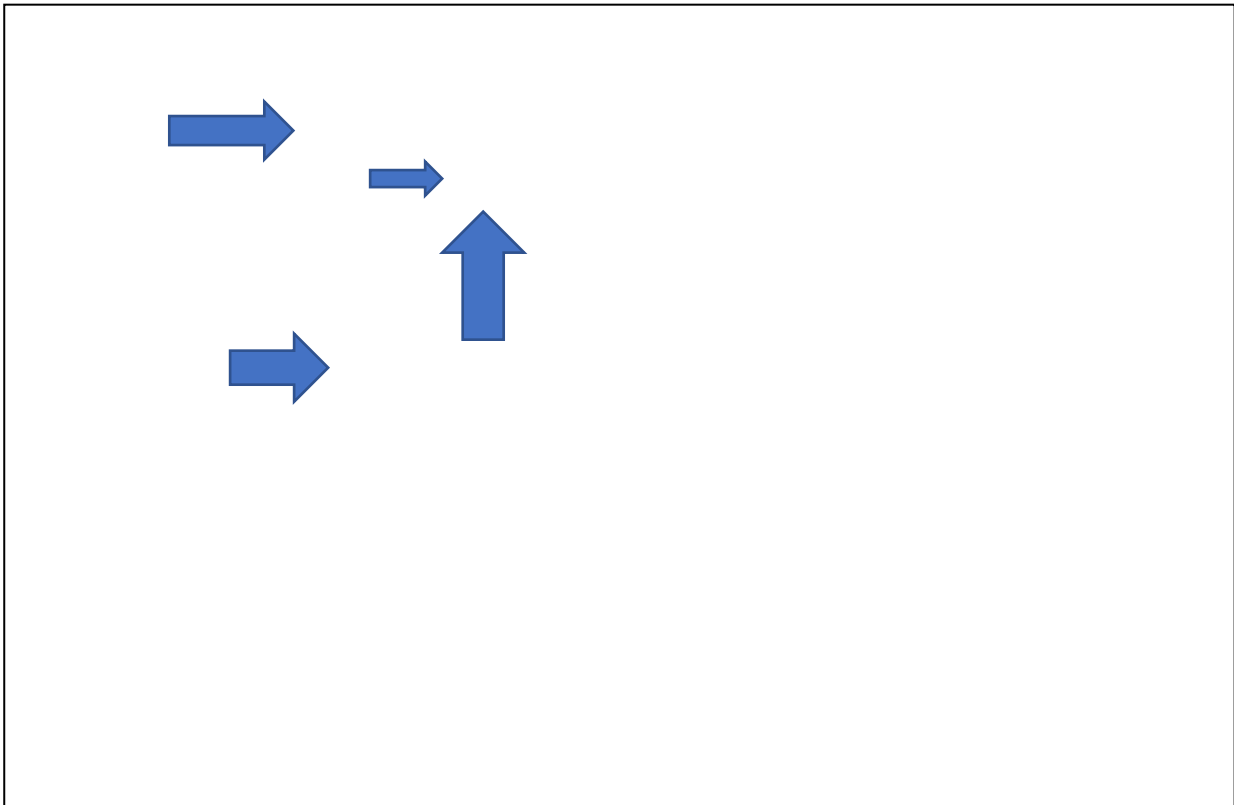
Jo nykyisellään Kalpalinnasta kuuluu ympärivuoden ääniä Ikaaloisten alueelle (varmasti muuallekin), näiden ei siis kuulu lisääntyä entisestään asukkaiden viihtyvyyttä ajatellen.

Mahdolliset vuosien rakennustyöt ovat pelkästään jo suuri haitta. Jos alueelle kaavaillaan mökkejä (esim.vuokrattavaksi), sieltä kantautuva meteli sekä häiriökäyttötymiset vaikuttavat suuresti meidän maalaismiljööseen sekä rauhaan.

Ikaaloisten maalaismaisema tulee ehdottomasti pitää nykyisellään. Alueemme kehittämistä ei ole se, että tänne suunnitellaan isompaa asuinaluetta ja liikenteen lisäämistä.

Alueen luonto eläimiseen, historia sekä suojelukohteet ovat tärkeitä ja niistä tulisi pitää huolta.

Ehdottomasti painotan myös, että alueen muutkin yrittäjät pitää huomioida. Kalpalinnaa ei tule suosia kunnan toimesta. Koko kaava-alueella toimii usea maatalousyrittäjä sekä muita eri alan yrityksiä.



#### Vähähiidentie

Uuden kaavan mukaan Vähähiidentie katkaistaisiin ennen yksityistien alkua.

Miten on mahdollista, että näin suuri asukkaisiin vaikuttava ehdotus on tehty kysymättä sitä asukkailta? Vähähiidentie on alkuperäinen tie, eikä osaa sen asukkaista saa pakottaa kiertämään Ilveslinnan kautta.

Vastustan tätä muutosta tällaisenaan ja haluan että asia otetaan vielä esiin kaikkien vaikutuksen alla olevien asukkaiden kanssa, sekä perustellaan syy tähän muutokseen huolellisesti että annetaan asukkaille mahdollisuus vaikuttaa asiaan.

#### Ilveslinnanranta

Rantaan kaavillaan kymmenkunta asuintaloa. Huomautan että tämäkin vaikuttaa Ikaaloisten ja Vähä-Hiiden asuinalueeseen sekä maisemiin, liikenteeseen sekä nykyiseen asumisrauhaan.



Hiidenjoen kunto on myös huolestuttanut jo pidemmän aikaa (esim. jätevedenpuhdistamon vedet). Onko rakennustarve todellinen näin suurella mittakaavalla? Onko joen kunnon takia ostajilla kiinnostusta alueeseen?

Hiidenjoen rannalla on esiintynyt rauhoitettua viitasammakkoa.

## Ilveslinna

Metsään kaavailtu asuinalue (AP sekä myös APRA-3) on tällä hetkellä suosittua ulkoilualuetta. Tämänkin alueen menettäminen talojen alle huolestuttaa myös.

Ilveslinnan peltotontit eivät ole suurta suosiota osoittaneet, onko järkevää laajentaa asuinalueetta metsän puolelle välittömään Kalpalinnan läheisyyteen? Onko niille kysyntää? Miksi alueen ulkoilumahdollisuuksiin ei voida panostaa rakentamisen sijaan?

Ilveslinnan metsissä liikkuu ulkoilijoita niin Vähähiidentien varrelta, Rastilasta kuin Mäntyniemenkin alueelta päivittäin. Alue on monelle lähin metsäinen ulkoilualue.

## Voimalinja

Kaavassa on myös tuloillaan uusi linja.

Miksi linja pitää sijoittaa läpi metsän sekä viljelymaan? Tämänkin rakennus ja olemassaolon vaikutus kohdistuu suoraan puhuttuihin metsä- sekä maalaismaisemiin, samoin alueen omistavaan maatalousyrittäjään.

Metsäalue, josta linja laskeutuu Kinnarin tilan pelloille, on kaunis korkea kaistale, josta on upeat maisemat (Annakkatorni).

Tämä on osa suosittua ulkoilualuetta, josta syystä linjan sijainti tulisi tarkoin harkita uudelleen.

Harju on myös merkittävä alue luonnon sekä eläinten kannalta.

## Loppusaate

Tämän kaavan ehdotukset ovat siis vaikutukseltaan todella suuret asuinalueelleni.

Kaavaa ei tule tällaisenaan hyväksyä, vaan sen kuuluu ottaa huomioon myös alueella jo asuvat ihmiset sekä yrittäjät.

Toimin hevosalan yrittäjänä ja tarjoan asiakkailleni hevoselämyksiä näissä kauniissa maalaismaisemissa sekä upeissa harjuisissa metsissä. Kuten jo mainitsinkin, rakentaminen alueelle vie minun toimintani mahdollisuudet. Luonnollisesti olen hyvin huolissani niin omasta hyvinvoinnistani sekä yritykseni toiminnasta.

Kalpalinnassa on järjestetty uusien omistajien toimesta myös moottoriurheilutapahtumia. Kalpalinna sijaitsee joka suunnasta asuinalueiden keskellä ja tapahtumien melolihaista vaikuttaa suureen määrään ihmisiä. Moottoriurheilun jälkeen myös metsäpolut ovat olleet pilalla eikä niitä ole kunnostettu.

Kalpalinnan suunnitelmissa on myös ollut järjestää konsetteja ym. kovia ääniä aiheuttavia tapahtumia.

Nämä kaikki vaikuttavat suoraan asumisen lisäksi myös minun yritykseeni; jos suurta meleliä tai tärinää oleva tapahtuma on tiedossa, minä joudun pitämään oman toimintani kiinni sen ajan. Yritykseni on siis menettänyt tulonsa noilta päiviltä eikä sitä kukaan korvaa.

Moottoriurheilutapahtumat avaavat ovet myös luvattomille ajajille, näitä on jo tähän mennessä ollut useita tapauksia.

Lisäksi Kalpalinnan tapahtumasuunnitelmat ovat ristiriidassa alueen rakennuttamisen suhteen.

Onko asuinalueelle kysyntää suurten tapahtumien keskelle?

Haluaako kukaan ylipäättään muuttaa asumaan ympärivuotisen hissien kolinan, talvella lumitykkien äänen äärelle tai asiakasliikenteen keskelle?

Edes alueen asukkaita ei informoida tapahtumista, joudumme itse päivystämään mitä seuraavaksi on tuloillaan, näin joudumme myös kunnan tekemisiä seuraamaan. Olen monesti ihmetellyt, että miksi suurista muutoksista ei voida tiedottaa suoraan asukkaille? Oli sitten kyseessä asuinalueeseen vaikuttava asia tai yksittäinen tapahtuma Kalpalinnassa. Lain mukaan naapureita pitää monessa asiassa kuulla, miksi ei tässäkin?

Tämä tuntuu todella epärealistiselta toiminnalta kaikin tavoin. Eikö muutoksista haluta läpinäkyvästi informoida alueilla joita ne koskee, vaan pyritään pitämään hiljaiseloa valitusajan umpeutumiseen saakka?

Lisäksi usein kuulee puhuttavan ”Kalpalinnan maista”, joita myös mainostetaan kertomalla heidän upeista maastoista. Tämä tulisi ehdottomasti korjata, sillä vain osa alueesta kuuluu Kalpalinnan omistukseen, muut alueet ovat yksityisten omistuksessa. Kalpalinnan suunnittelemaat muutokset vaikuttavat suoraan muiden maiden omistajiin, eikä heitä ole kuultu mikä on tahtotila maiden käytön ja suosion suhteen.

Hämmästelen suuresti näin valtavaa talorakennustarvetta ylipäättään. Janakkala ei ole kaupunki, tänne muuttavat ihmiset todennäköisemmin hakeutuvat ennemmin rauhallisen asuinalueen pariin kuin jatkuvaan vilinään. Ilveslinnan alue kokonaisuudessaan Kalpalinnan kera sijaitsee ison tien varrella, jossa vilkas liikenne. Samoin tehdasalueen meloliä kantautuu hyvin alueelle.

Vähähiidentien maalaisydyllin sekä asuinrauhan vuoksi me tänne muutimme ja toivon suuresti että näin saamme elää Janakkalassa jatkossakin.

Turengissa, 28.5.2021

Frotagloss Oy

Vähähiidentie 215, 14200 Turenki

---

**Lähettäjä:** Kirjaamo

**Lähetetty:** torstai 27. toukokuuta 2021 18:21

**Vastaanottaja:** Teknisenkirjaamo

**Aihe:** VL: Muistutus Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotus

---

**Lähettäjä:**

**Lähetetty:** torstai 27. toukokuuta 2021 16:56

**Vastaanottaja:** Kirjaamo <[kirjaamo@janakkala.fi](mailto:kirjaamo@janakkala.fi)>

**Aihe:** Muistutus Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotus

Hei,

Vastustan Kalpalinnan VU-1 alueen kaavoittamista alueen pohjoislaidalta APRA-3 ja RA-3 alueiksi. APRA-3 alue rajautuu oman tonttini rajaan ja kyseinen kaavamerkintä mahdollistaisi tuolle alueelle loma- ja vakituisen asutuksen rakentamisen. RA-3 alue on aivan oman tonttini rajan tuntumassa ja kyseiselle alueelle jatkossa olisi mahdollista rakentaa vapaa-ajan asutukseen soveltuvia rakennuksia. Olen laittanut tämän viestin liitteeksi kartan, josta tarkoittamani alueet täsmentyvät.

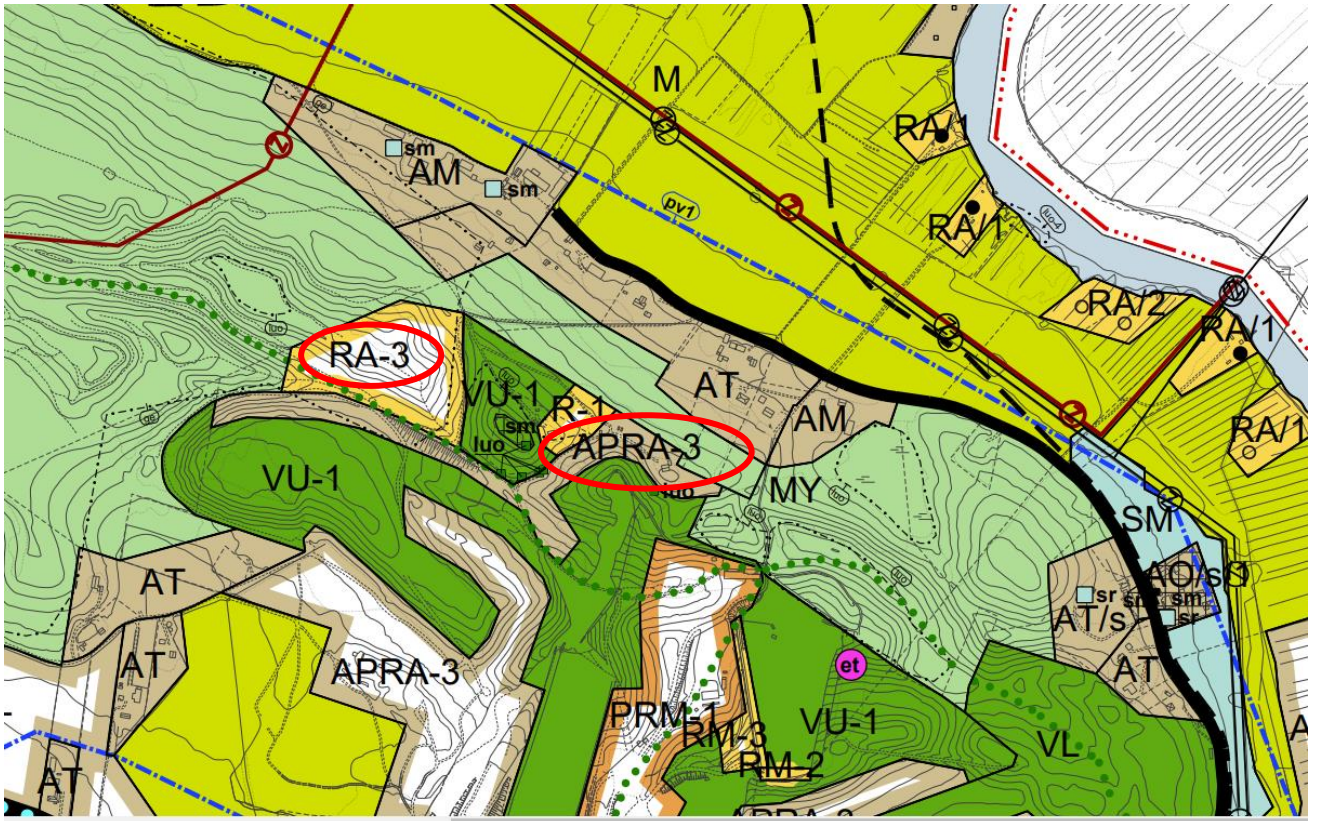
Jos alueelle rakennetaan asutusta siitä aiheutuu varmasti Vähähiidentielle jatkossa häiriöääntä ja liikennettä. Sillä tämä nykyinen maalaismaisema pilataan.

Huoli on myös että jos alueelle tulee loma-asutusta, varsinkin vuokramökkejä, niistä kantautuu varmasti suurta meteliä sekä häiriökäyttäytymisiä.

Ikaaloisten alueen maalaisidylli tulee siis pitää nykyisellään.

Kalpalinnan hiekkakuopalta tuleva tie tulee myös osittain tonttini läpi ja menee rajaa pitkin. Tämä tie ei ole moottoriajoneuvoille olevassa käytössä, mutta tälle tielle tulee varmasti lisää liikennettä, jos näille alueille aletaan rakentamaan. RA-3 alueeksi kaavoitettu alue on todella syvä ja jyrkkä sola, joka pilataan rakentamalla siihen rakennuksia. Näillä alueilla on paljon luonnossa liikkujia. Liikkujia on niin kävelijöitä, pyöräilijöitä kuin ratsastajia, joten alue pitää pitää Urheilu ja virkistys palvelujen alueena ja kehittää sitä.

Terveisin



---

**Lähetäjä:** Kirjaamo

**Lähetetty:** maanantai 31. toukokuuta 2021 06:43

**Vastaanottaja:** Teknisenkirjaamo

**Aihe:** VL: Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotus - muistutus

---

**Lähetäjä:**

**Lähetetty:** perjantai 28. toukokuuta 2021 21:54

**Vastaanottaja:** Kirjaamo <[kirjaamo@janakkala.fi](mailto:kirjaamo@janakkala.fi)>; Anttila Sanna <[sanna.anttila@janakkala.fi](mailto:sanna.anttila@janakkala.fi)>

**Aihe:** Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotus - muistutus

*Janakkalan kunnanhallitukselle,*

### **Rastila-Rastikankaan osayleiskaava - muistutus**

Esitän seuraavat huomioni muistutuksena Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotuksesta koskien omistamaani kiinteistöä Kansola (rek.nro 165-443-2-69) sekä sen lähialuetta:

- Rantarakennuspaikka: Kiitän Kansola-tilan perustamista koskevien tietojen huomioon ottamisesta rantarakennuspaikan määrittämisessä. Pyydän kuitenkin, että rakennuspaikka siirretään keskelle Kansolan rantamaa-aluetta (rantasuota). Siten mahdollistetaan helpompi (lyhyempi) kulku (tieyhteyden luominen) omaa kiinteistöäni käyttäen sekä kylätieltä (Vähähiidentie) että tilan talouskeskuksesta rantarakennuspaikalle. Samalla mökille syntyisi mahdollisuus parempaan yksityisyyteen ja rauhaan suhteessa vieressä oleviin rantarakennuspaikkoihin (mökkeihin).
- Kansolan metsä, ja Kansolan harjulle esitetty ulkoilureitti: Metsän yleiskaavaklassifiointi muutetaan kaavaehdotuksessa metsätalouskäyttöä tarkoittaneesta merkinnästä merkinnäksi MY alueelle identifioitujen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden alueiden ("luo") vuoksi (kolme aluetta). Lisäksi Kansolan harjulle on merkitty ulkoilureitti. Vastustan ehdottomasti ulkoilureittimerkintää, ja pyydän sen poistamista Kansolan harjulta. Sen sijaan reitille voidaan helposti löytää vaihtoehtoinen, ja tarkoitukseensa paremmin sopiva reitti Kalpalinna-kiinteistön ja Janakkalan kunnan omistuksessa olevan metsän kautta (esimerkiksi Kalpalinna Oy:n alueen kehittämissuunnitelmassa olevan näköalaravintolan kautta, mikä samalla hyödyttäisi Kalpalinna Oy:n liiketoimintaa, tai

hyödyntäen Kalpalinna-kiinteistölle raivattuja kulkyhteyksiä ja alueen uusia suunnitelmia täten edelleen yhdistäen Raimansuolta päin tulevan reitin Ilveslinnan asuinaluepellon luo johtavalle rinnepolulle, joka on nykyisin Janakkalan kunnan omistuksessa.)

Reittiä ei tule merkitä Kansolan harjulle, koska se on merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi. Erittäin kapean harjun laella kulkeva ulkoilureitti, jota lisääntyvät ulkoilijamäärät - myöskin maastopyöräilijät ja valitettavasti jotkut moottoripyöräilijät - käyttävät, tuhoaa erittäin herkkää harjuluontoa (mm. jäkäliä, sammalia, muita herkkiä "luo"-alueen kasveja), ja täten myös sitä hyödyntäviä eliöitä (hyönteisiä, jne). Luonnollisesti myös alueen puusto kärsii puunjuurien vaurioituessa ja alueen puuston luonnollinen uusiutuminen häiriintyy puuntaimien kärsiessä. Tämä kehitys on jo nähtävillä alueella parin viime vuoden aikana huomattavasti lisääntyneen ulkoilijamäärän seurauksena (mm. isoja koiria juoksutetaan vapaana harjulla ja rinteillä, vaikka se on lainvastaista). Kansolan harjua ei oltu identifioitu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi ("luo") silloin, kun maakuntakaava tällä ulkoilureittimerkinnällä on valmisteltu. Täten reitin poisto harjulta on mahdollista. Reittimerkintä vaikeuttaisi myöskin omia suunnitelmiani metsäni käytön osalta. Jo aikaisemmassa kaavassa myöskin kiinteistöni päälle erheellisesti tehty Kalpalinnan hiihtokeskuksen aluetta tarkoittanut merkintä ja muut vastaavat virheelliset ilmaisut ovat jo useasti estäneet metsälleni suunnittelemani toimenpiteet. Näin ei tule tapahtua vastaisuudessa.

3. Harjualueesta käytetty nimistö: Pyydän, että kaavassa käytetään harjualueen erillisharjuista ja mäenhuipuista niiden alkuperäisiä, vuosisatoja vanhoja historiallisia nimiä, jotka ovat esiintyneet kautta vuosisatojen kartoissa ja mm. historiallisessa tutkimuksessa ja kirjoituksessa: esimerkiksi Kiianlinna, Ingosenlinna, ja erityisesti Kansolan harju, joka ei ole osa Kalpalinnaa. Kalpalinna on 1960-luvulla muodostettu kiinteistö, ja tällä hetkellä myös liikeyritys, mutta ei koko harjualueen nimi eikä kata alueen muiden maanomistajien alueita. Kaavassa oleva nimistö on tärkeä mm. omistuspohjan ja siihen liittyvän päätäntävällän selventämiseksi alueen yrittäjien ja alueella liikkuvien mielissä.
4. Uusi voimajohtolinja: Toivon, että Janakkalan kunta pyrkii muuttamaan kaavassa olevan uuden voimajohtolinjauksen, joka ilmeisesti syöttäisi sähköä Harvialasta joen yli Ikaaloisten, mm. Raition ja Kansolan peltoja pirstoen, Moreenin teollisuusalueelle päin, siten, että linjalle etsitään vaihtoehto muualta kuin joen yli Harvialasta sähköä syöttäen. Täten Ikaaloisten peltoja pirstoisi ainoastaan jo nykyisin oleva voimajohtolinja, jonka varoalueita mm. levennettiin kymmenisen vuotta sitten. Linja jo nykyisellään vaikeuttaa alueen maanomistajien maankäyttöä, ja voimajohtolinjoilla oletetaan olevan kielteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen.
5. Yhdystie Kauriinmaa-Virala harjualueen yli: Kuvassa nro 55 sivulla 59 on edelleen yhdystieluonnos Harvialan (Kauriinmaan/Harvialan ja Viralan yhdistämiseksi rautatien, joen ja harjualueen yli). Jo aikanaan Pöyryn konsulttiselvityksen käsittelyn yhteydessä on käsittäkseni todettu tien olevan epärealistinen, mitä se mm. linjauksensa osalta onkin nyt ja tulevaisuudessa entistä pahemmin alueen asutuksen

lisääntyessä nykyisen osayleiskaavan mukaisesti. Linjaus tulisi poistaa.

6. Kiianlinnan rinteessä oleva Ebbien perheen pojan hauta: Kiianlinnan rinteessä ns. Ebbin majalta jonkin matkaa rinteä alaspäin oleva Ebbin perheen pojan hautapaikka tulisi merkitä karttaan asianmukaisin merkinnöin sen lainmukaisen hautarauhan turvaamiseksi.
7. Kalpalinnan hiihto- ja alamäkipyöräilykeskuksen kehittämiseksi varattu harjualue: Kalpalinnan liiketoiminnasta kaavaehdotuksessa esitetyt suunnitelmat voimistavat alueen asukkaissa parin viime vuoden aikana heränneen huolen harjualueen turmelemisesta ja huolen sen vaikutusalueen säilymisestä terveellisenä, rauhallisena ja turvallisena asuinalueena siellä jo oleville asukkaille ja alueelle suunniteltujen uusien asuinalueiden, kuten Ilveslinna ja Ilveslinnan ranta, asukkaille. -- Olemme jo moninaisissa aikaisemmissa lausunnoissamme Janakkalan kunnalle (mm. mielipiteet kunnan myöntämistä meluluvista Kalpalinnassa järjestettyjä moottoriurheilutapahtumia varten) ilmaisseet huolestamme Kalpalinnan liiketoiminnan kielteisistä vaikutuksista, mm. riski pohjavedelle (sekä laadullisesti että jopa määrällisesti). Kalpalinnan hiihtokeskukselle aikanaan myönnettyä vedenottolupaa tulisi tarkastella uudelleen ottaen huomioon, että mm. hiihtokeskuksen nykyisten lukuisten lumetustyykkien vedenkulutus lienee suurempi kuin aikaisempien, ja lähistön kotitalouksien kaivojen veden riittävyys tulee turvata myöskin hyvin alhaisen pohjaveden korkeuden talvina (kuten 2019-20), joita sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä todennäköisesti tulevaisuudessa on useammin kuin aikaisemmin. -- Lähiympäristön kotitaloudet käyttävät puhdistamatonta kaivovettä omista kaivoistaan, joten pohjaveden pilaantumattomuus ei myöskään saisi vaarantua Kalpalinnassa. -- Samasta syystä Kalpalinnan jäteveden käsittely olisi järjestettävä jo ennen sen osaluokkien (rakennusryppäiden) mahdollista kunnalliseen verkostoon liittämistä siten, että nykyistä vaaraa käsittelemättömän jäteveden valumisesta vanhoista 1960-luvulla naapurin rajalle rakennetuista sementtirengaslokakaivoista kiinteistöni Kansolan metsärinteeseen ("luo"-suppa) ei olisi. -- Kalpalinna Oy:n suunnitelmien mukaiset moottoriurheilutapahtumat ja niihin liittyvät harjoituspäivät, joiden lähiympäristölle ja sen asukkaille aiheuttama merkittävä melu-, pöly- yms. haitta on jo koettu kahtena kesänä, eivät sovi tälle harjualueelle. Kunnan tulisi selkeästi rajata harjualueen käyttö sekä alueen asukkaita että luonnonympäristöä vahingoittamattomaan käyttöön, ja valvoa veloitteen toteuttamista. Alueella tapahtuva liiketoiminta on muuten mm. kaavan yleisten strategisten tavoitteiden ja veloitteiden vastaista. -- Käsittääkseni myös harjualueelle suunnitellut rakennushankkeet, mikäli ne toteutuvat, tulevat laajalti turmelemaan harjualueen, jolla on mm. useita "luo"-alueiksi identifioituja alueita, sille rakennettavan infrastruktuurin, lisääntyvän autoilun, ja muilla moottoriajoneuvoilla tapahtuvan liikenteen, ja mahdollisesti jopa tuhansiin kasvavien alueella asuvien/liikkuvien henkilöiden ja heidän toimintansa vuoksi. Toivoisin kunnan olevan realistinen harjualueen kaavaan merkittävän kehittämispotentiaalin suhteen, ja ottavan huomioon tulevaisuuden kehittämisen kannalta jo yleisesti kaikista arvokkaimmaksi todetun luonnonympäristön säilyttämisen. Sen on todettu tuovan myöskin taloudellisesti parhaan tuoton aluekehityksessä pitkällä aikavälillä, myöskin ottaen

huomioon nykytrenditkin (ihmisten halu liikkua vapaasti turmelemattomassa luonnossa). Ilveslinnan ja mm. Ilveslinnan rannan asuinalueiden markkinoinnissa vieressä oleva moottoriurheilukeskus ja muut keskuksen lieveilmiöt, mm. lumetuksenkin talvella aiheuttama öinenkin melu ja kosteus, eivät huokuttele maaseudulta rauhaa ja terveellistä asuinympäristöä hakevia hyviä veronmaksajia, päinvastoin. -- Kalpalinna toimi talvisena hiihtokeskuksena 1960-luvulta viime vuosikymmeniin, jolloin sen aiheuttama häiriö rajoittui talveen, ja sitä siedettiin. Kaavassa tulisi rajoittaa harjualueen (Kalpalinna-kiinteistön alue) tulevaakin käyttö tasavertaisesti kaikille avoimeksi melua, pölyä ja muita ilmansaasteita ja häiriötä aiheuttamattomaksi, ja pohjavettä pilaamattomaksi virkistysalueeksi, joka saisi siten palata mahdollisimman luonnonvaraiseksi kuten oli jo tapahtumassa alueella viime vuosikymmeninä. Lukuisat alueen asukkaat ovat ilmaisseet tämän Janakkalan kunnalle jo useita kertoja. Sen tulisi heijastua myös kaavoituksessa. Alueelle kaavassa suunnitellut mm. lukuisat asuinkäyttöön tulevat alueet, yms. merkittävät muutoshankkeet tulisi rajoittaa aluetta turmelemattomaan mittakaavaan, ja rajata esimerkiksi nykyiselle Kalpalinnan hiekkakuoppa-alueelle, joka ensin metsitettäisiin ja ennallistettaisiin. -- Kalpalinnan rakennushankkeet vaarantavat myös alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävän arkeologisen perinnön. Se saattaa kadota lopullisesti, ellei ensin suoriteta perusteellisia arkeologisia identifiointeja ja tarvittaessa kaivauksia.

8. Kaikkien kuntalaisten, ja erityisesti vanhemman väestön, tasavertaisten kaavaehdotukseen tutustumismahdollisuuksien vuoksi toivoisin, että kaavavalmistelusta tiedotettaisiin edelleen kaikille kotiin kirjallisesti postitse. Edelleen on vanhempaa väestöä, joka eivät pysty hankkimaan tietoa netistä.

Kunnioittaen,



VASTINE  
4.5.2023

Lausunto Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) (4.6.2021)

## Vastine lausuntoon Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta

### Luonto ja virkistys

”ELY-keskus huomautti luonnosvaiheen lausunnossaan, että laajat matkailua palvelevat alueet pirstovat harjumaisemaa. Rakennettuja alueita (APRA-3, RA-3) on edelleen lisätty, ja yhtenäiset viheralueet pienenevät erillisiin osiin ja katkaisevat harjun laella kulkevan ohjeellisen ulkoilureitin. Alue on maakuntakaavassa merkitty urheilutoimintojen alueeksi (VU 462). Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee tarpeellisessa määrin ottaa huomioon myös yleisen ulkoilun tarpeet. Rakentamismääräyksen mukaan alueelle on sallittua urheilu- ja virkistystoimintoja palveleva rakentaminen. Yleiskaavassa on esitetty asuinrakentamisen alueita maakuntakaavan mukaiselle urheilutoimintojen alueelle. Yleiskaava on tästä osin ristiriidassa maakuntakaavan kanssa ja edellyttää uutta harkintaa.

ELY-keskus katsoo, että harjun lakialueet tulee myös luonnon erityispiirteiden säilymiseksi jättää rakentamisen ulkopuolelle. Harjun laella olevan VU-1 alueen sisällä olevalla luo-alueella on paahdelajistoa, joka vaarantuu, jos alueella sallitaan määräyksen mukainen pienimuotoinen rakentaminen. (luo)-merkinnän määräykseen tulee lisätä, että alueen suojeluarvot tulee säilyttää.

Uuden AP-alueen laajuutta suhteessa maakuntakaavan urheilutoimintojen alueen rajaukseen ja tarkoitukseen tulee myös vielä harkita.

Hiidenjoen varressa on osoitettu AP ja RA/2 alueita osittain viitasammakon esiintymisalueille. Viitasammakon esiintymisrantaan rajautuvien rakennuspaikkojen ja tonttien käyttö on hyvin rajoitettua viitasammakon suojelustatuksen perusteella. Rantaan tukeutuva rakentaminen tulee lähtökohtaisesti sijoittaa alueille, joissa rantaa voidaan myös käyttää.

EV-alueiden määräyksiä tulee tarkentaa siten, että niiden todellinen käyttötarkoitus käy ilmi (esim. jos liittyy hulevesiin), muutoin määräys puustoisena säilytettävä alue.

Kaavaan olisi hyvä lisätä yleismääräys, jonka mukaan rantametsien hakkuissa tulee jättää puustoinen suojavyöhyke rantaa vasten.

Suunnittelualueella on Raimansuon Natura-alue. Natura-vaikutusten arviointia kaavaselostuksessa tulee täydentää. Natura-vaikutusten arvioimiseksi tulee olla riittävä tieto kaavan rakentamisen ja käytön aikaisista hulevesistä ja niiden mahdollisesti kaava-alueen ulkopuolelle aiheutuvista vaikutuksista. Hulevesiselvitys yleiskaavan vaikutusten arvioimiseksi näyttäisi tarpeelliselta. Natura-vaikutusten arvioinnissa ja johtopäätöksissä tulee ottaa huomioon myös Skanssin asemakaavoitus.

Yleiskaavassa on esitetty maakuntakaavaa laajempi alue teollisuustoiminnoille. Natura-arvioinnin yhteydessä tulee arvioitavaksi, ko. alueen rakentamisen edellytykset. Natura-alueeseen rajautuvan maa- ja metsäalueen merkintää ja määräystä tulee arvioinnin perusteella tarvittaessa tarkentaa.

### Pohjavedet

Hämeen ELY-keskuksen luonnosvaiheessa antama lausunto on otettu kaavaehdotuksessa hyvin huomioon, mm. E1-alue on poistettu VT3:n ja Mt130 välisestä sorakuopasta.

## Janakkalan kunta

Kunnanvirasto  
Juttulantie 1  
14200 Turenki

Puh. (03) 68 011  
kirjaamo@janakkala.fi  
www.janakkala.fi

*Kalpalinnan vedenottamon läheisyyteen sijoittuvien asuntoalueiden (AP) pohjavesivaikutusten arviointia tulee vielä tarkentaa alueella tehtävien maaperä- ja pohjavesitutkimusten perusteella. Samalla voidaan asuntoalueiden vedenottamon puoleisen rajan sijainti määrittää tarkemmin. Tämä todetaan kaavaselostuksessakin.*

*Viralan eritasoliittymän pohjoispuolelle osoitetun EO-1/T-2 –alueen pohjavesiolosuhteet ja virtausyhteys eteläpuoliseen Tarinmaan 1E-luokan pohjavesialueeseen on selvitettävä viimeistään maa-ainestenoton ja asemakaavoituksen yhteydessä.*

#### Liikenne

*Hämeen ELY-keskuksen luonnosvaiheen lausunto on otettu kaavaehdotuksessa hyvin huomioon. Kaavatyön yhteydessä suunnittelualueelle on tehty maanteiden 130 ja 292 liikenneselvityksen päivitys vuonna 2020 (WSP). Liikenneselvityksen päivityksen lähtökohtana on ollut vuonna 2017 valmistunut Maanteiden 130 ja 292 liikenneselvitys (Trafix). Liikenneselvityksessä on päivitetty tarkastelualueen liikennetuotokset, liikenne-ennusteet ja toimivuustarkastelut ja uudelleenarvioitu aiemmassa selvityksessä esitetyt toimenpidetarpeet. Liikennetilannetta on tarkasteltu kahdessa ajallisessa poikkileikkauksessa: ns. lähitulevaisuus noin vuonna 2030 sekä vuoden 2050 visio. Lopputuloksena on tuotettu selvitysalueen liikenteellinen kokonaisratkaisu.*

*Siankärsäntien eli mt 13839 osalta on kaavaselostuksen mukaan liikenneselvityksen valmistumisen jälkeen tarkasteltu vielä vaihtoehtoisia ratkaisuja tien linjaukseen. ELY-keskus ei ole ollut näissä keskusteluissa mukana eikä ole päässyt näkemään tehtyjä tarkasteluja. Koska ei ole tietoa millä tarkkuudella tien uutta sijaintia on tarkasteltu, ELY-keskuksen näkemyksen mukaan uusi linjaus tulee esittää yleiskaavassa ohjeellisena.*

*Kaavaselostusta koskevana yksityiskohtana ELY-keskus huomauttaa, että selostuksessa on esitetty vuoden 2017 liikennemäärät. Väylävirastolta on saatavilla jo vuoden 2020 liikennemäärätiedot mutta liikenteen osalta erilaisissa suunnitteluhankkeissa on yleisesti päädytty käyttämään vuoden 2019 liikennemäärätietoja, koska ne kuvaavat parhaiten ns. normaalia tilannetta ennen vallitsevaa koronapandemiaa.*

#### Kaavaselostus

*Kaavaselostuksen tulee kattaa MRA 17 § mukaiset asiat, mm. kuvauksen kaavan suhteesta maakuntakaavaan. Yleiskaavalla tulee edistää maakuntakaavan tavoitteiden toteutumista. Mahdolliset täsmennykset ja tarkempaan suunnitteluun perustuvat eroavuudet maakuntakaavan merkintöihin ja aluevarauksiin tulee perustella.”*

#### **Vastine lausuntoon**

Hämeen ELY-keskuksen kanssa järjestettiin viranomaisneuvottelu 8.9.2021, jossa käsiteltiin osayleiskaavaa, sen etenemistä ja erityisesti Kalpalinnan alueen ja lähistön kehittämismahdollisuuksia sekä niiden suhdetta kaavoitukseen. Osayleiskaavassa varaudutaan ja mahdollistetaan Kalpalinnan alueen kehittäminen vetovoimaiseksi urheilun ja virkistykseen ympärivuotiseksi keskukseksi, joka voi samalla tarjota palveluita ja työpaikkoja. Alueen kehittämistä ja suunnittelua on osayleiskaavaan liittyen hahmoteltu alueen omistajien ja suunnittelusta vastaavien tahojen kanssa. Osayleiskaavaan osoitetut rakentamisen mahdollistavat alueet on osoitettu laajoiksi, koska Kalpalinnan alueen maastonmuodot ja alueen erityispiirteet vaativat rakentamisen hajauttamista ja tarkkaa suunnittelua. Nyt laadittava osayleiskaava mahdollistaa keskuksen laajamittaisen kehittymisen, joka tukee Janakkalan kunnan tavoitteita alueen suhteen. Osayleiskaavan mukaiset kehittämisen mahdollistavat alueet on osoitettu asemakaavoitettavaksi, jolloin niiden rakentamisen määrän,

tehokkuuden ja rakennusalueiden sijoittaminen tehdään tarkemmassa suunnittelun vaiheessa asemakaavoituksen avulla. Rakentamisen mahdollistavat alueet on sijoitettu pääosin laaksoihin ja notkoihin, joka mahdollistaa rakentamisen sopeuttamisen alueen ominaispiirteisiin ja maisemaan. Ko. alueet eivät ole nykyiselläänkään luonnontilaisia, vaan maa-aineisten oton ja urheilutoimintaan tehtyjen maan muokkausten jäljiltä olevaa muuntunutta maisemaa. Asemakaavoituksessa huolehditaan alueen viheralueiden jatkuvuudesta ja niiden välisistä yhteyksistä. Alueen rakentamismahdollisuudet ovat edellytys alueen kehittämiseksi ja toiminnan ylläpitämiseksi. Kalpalinnan alueen rakentaminen on suunniteltu toteutettavan sellaisin teknisin ratkaisuin, jotka vaativat mahdollisimman vähän maanrakennustöitä tai maaston leikkauksia.

Osayleiskaavassa on osoitettu maakuntakaavan mukainen ohjeellinen ulkoilureitti, eikä se katkea missään kohdin. Ulkoilureitti ei kulje harjun laella, vaan rinteiden polustoilla kulkien Kalpalinnan alueen läpi. Osayleiskaava turvaa osaltaan laajemmalla alueella kulkevan ulkoilureittiverkoston jatkuvuuden. Ulkoilureitti myös tukee alueen omistajien mukaan Kalpalinnan liiketoimintaa, ja sitä on suunnitelmassa kehittää. Ulkoilureitin linjaus osoitetaan myös alueen tulevassa asemakaavoituksessa.

ELY-keskuksen kanssa käydyn viranomaisneuvottelun jälkeen päädyttiin myös tarkentamaan RA-3 –alueen rajausta mahdollisen rakentamisen kannalta tarkoituksenmukaisemmaksi. RA-3 –alue rajataan siten, että rajauksesta jätetään pois alueella sijaitsevan supan pohja ja toisaalta läntisimmät alueet, joka takaa parempien perustamisolosuhteiden lisäksi paremman MUUY-alueen jatkumisen sekä lisää Vähähiidentien asutuksen ja osoitetun rakentamisen väliin jäävän metsäisen vyöhykkeen leveyttä.

Maakuntakaavan VU-merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittäviä, vapaa-ajan tai matkailun kannalta tärkeitä urheilupalvelujen alueita. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen mukaan ”urheilualueilla on pääsääntöisesti sallittua vain alueen toimintoja palveleva rakentaminen.” Eli maakuntakaavan mukaisesti pääsääntönä on, että rakentaminen keskittyy vapaa-ajan ja matkailun sekä urheilutoimintojen mukaiseen rakentamiseen. Mutta toisaalta mukana voi olla myös muunlaista rakentamista. Myös Hämeen liitto on katsonut ehdotusvaiheen lausunnossaan, että ”kaavaehdotus huomioi varsin hyvin voimassa olevan maakuntakaavan osoittaman maankäytön rakenteen, aluevaraukset ja merkinnät kaava-hierarkian mukaisesti niitä hiukan tarkentaen, eikä Hämeen liitolla ole kaavaehdotuksesta huomautettavaa.” Asiaa tukee myös se, että maakuntakaavan mukainen ohjeellinen ulkoilureitti on merkitty yleiskaavaehdotukseen asianmukaisesti ja yhtenäisesti. Tältä osin katsotaan myös, että yleiskaavaehdotuksen AP ja VL-alue-rajaukset tarkentavat osaltaan tätä erilaisten toimintojen rajapintaa ja maakuntakaavan mukaista aluerajausta. Kaavaehdotuksessa oleva kunnan omistama VL alue tukee mitä suuremmassa määrin yleisen ulkoilun tarpeita. Todettakoon myös, että maakuntakaavan VU-merkinnällä tarkoitetaan nimenomaan Kalpalinnan aluetta, ei kunnan omistamia, asumiselle asemakaavoitettavaksi hankittuja maa-alueita.

Osayleiskaavan ratkaisu pyrkii toteuttamaan maakuntakaavan ratkaisua mahdollistamalla samalla myös alueen kehittämisen. Alueen liiketoimintamahdollisuuksien mahdollistaminen on olennaista, jotta Kalpalinnan alue voi kehittyä merkittäväksi urheilu- ja virkistyspalvelujen keskuksiksi. Näin osayleiskaavan ratkaisu osaltaan tukee maakuntakaavaan osoitetun urheilutoimintojen alueen kehittämistä. Alueelle sijoittuva asuinrakentaminen mahdollistaa keskuksen kehittämisen liiketaloudellisena kokonaisuutena. Ilman lisätoimintaa keskuksen kehittäminen ja ylläpito eivät ole pitkälläkään aikavälillä kannattavaa toimintaa. Tällöin alue jäisi joko oman onnensa nojaan tai voitaisiin jopa muuttaa omistajiensa toimesta yksityis-

alueeksi, jolla yleisen ulkoilun tarpeet eivät toteudu. Alueen kehittämisessä ja suunnittelussa on huomioitu ja turvattu yleisen ulkoilun mahdollisuudet. Harjualueen laajojen metsäisiksi osoitettujen alueiden lisäksi yleinen ulkoilu on mahdollista osoitetuilla VL- sekä VU-1 -alueilla, kunhan se ei vaaranna alueen käyttämistä päätarkoitukseensa tai aiheuta vaaratilanteita. Voidaan katsoa, että osayleiskaavan ehdotus on maakuntakaavan mukainen ja toteuttaa sen VU-merkintää mahdollistamalla alueen kehittämisen kokonaisvaltaisena urheilun, virkistykseen, asumisen ja palvelut yhdistävänä keskittymänä, sijaitessaan muun yhdyskuntarakenteen läheisyydessä / vieressä. Kunnan Ilveslinnan asuinrakentamisen alueet ja Kalpalinnan kehittyvät alueet yhdistyvät aikanaan yhtenäiseksi taajamarakenteeksi. Tätä kehitystä tuetaan myös Kalpalinnan uudelle tieliittymällä Turengintien varteen sekä risteykseen muodostuvalla lähipalveluiden rakentamisalueella.

ELY-keskus katsoo lausunnossaan myös, että harjun lakialueet tulee luonnon erityispiirteiden säilyttämiseksi jättää rakentamisen ulkopuolelle. Lausunnossa viitataan kaavan mukaisilla luo-alueilla olevaan paahdelajistoon ja sen vaarantumiseen. Lausunnon mukaan luo-merkinnän määräykseen tulee lisätä, että alueen suojeluarvot tulee säilyttää. Asiaa käsiteltiin viranomaisneuvottelussa 8.9.2021. Tällöin alueen omistaja kertoi alueen käytön ja hoidon merkityksestä alueen paahdelajistolle, sillä alueen avoimet osiot ovat viimeisen parikymmenen vuoden ajan olleet hiihtokeskustoiminnan hiipussa kasvavassa umpeen. Nyt alueita on avattu ja hoidettu, joka hyödyttää myös alueen reunoilla kasvavaa paahdelajistoa sen sijaan, että alue pusikoituisi ja metsittyisi. Neuvottelussa tarkasteltiin myös tarkemmin mm. alueen kehityssuunnitelmia ja niissä olevaa rakentamisen sijoittumista. Osayleiskaavan ehdotuksessa paahdelajisto on huomioitu luo-merkinnöin. Rakentamisen laajemmin mahdollistavat alueet on osoitettu luonnolle arvokkaiden alueiden ulkopuolelle, pääosin notkoihin, laaksoihin ja rinteisiin, jotka nykyisellään kasvavat eri-ikäistä paikoin tiheää puustoa. Näillä alueilla ei esiinny suotuisia paahdelajiston esiintymispaikkoja myöskään alueen luontoselvitysten mukaan. ELY-keskuksen erityisenä huomiona on VU-1 -alueelle sallittava pienimuotoinen rakentaminen ja sen vaikutukset. VU-1 - alueen kaavamerkintää muutetaan siten, että se turvaa paremmin alueen luontoarvojen säilymisen. Merkintään lisätään maininta: "Alueen toiminnoissa on otettava huomioon luo-alueiden säilyttäminen sekä paahdelajiston olosuhteiden turvaaminen". Lisäksi neuvottelun perusteella luo-merkintään lisätään maininta alueen suojeluarvojen säilyttämisestä. Tulee myös huomioida, että paahdelajisto säilyy vain avoimena säilyvillä alueilla. Paahdelajiston esiintyminen olisi siten saattanut alueen vuosikymmeniä jatkuneen umpeenkasvun myötä heikentyä alueella, mutta alueen uuden omistajan harjoittama toiminta ja avoimena säilyminen takaa avoimien kasvupaikkojen säilymistä alueella.

Lausunnon ja viranomaisneuvottelun johdosta Ilveslinnan ja Kalpalinnan harjualueen väliin sijoittuvan uuden AP-alueen laajuutta ja rajautumista tarkasteltiin uudelleen. Tarkastelun myötä AP-alueen pohjoisrajaa siirretään hieman etelämmäs, jotta harjualueen rinne ja metsä voidaan säilyttää laajemmin ulkoilu- ja virkistyskäytössä. Rakentamisalueet monipuolistavat kunnan tonttitarjontaa ja asumisvaihtoehtoja merkittävästi, tukien kunnan tavoitteita. Hiidenjoen varteen osoitetut AP-alueet ovat asemakaavoitettuja, joten asemakaava määrittää rakentamisen alueella. Näistä asemakaavoista viimeisimpänä Ilveslinnanranta (kvalt 23.12.2021 §174). RA-alueet määrittävät rantayleiskaavan mukaisten rakentamisalueiden sijainnin ja rakennuspaikkojen lukumäärän. Rakennuspaikat perustuvat maanomistajien tasapuoliseen kohteluun heidän omistaessaan rantoja Janakkalan alueella. Mitoitusperusteena on käytetty vuonna 2000 laadittuja mitoitusperusteita. Näiden yksittäisten rakennuspaikkojen määrää ei ole syytä muuttaa tämän kaava-alueen rantojen osalta suhteessa muihin Janakkalan ranta-alueisiin tasapuolisuusnäkökohdat huomioiden. Se, että viitasammakkoja esiintyy alueella, saattaa kuitenkin rajoittaa jonkin verran alueen käyttöä. Lisätään viitasammakoiden elinalueiden osalta kaavamääräyksiin " Luo-4 -rannanosilla ei saa suorittaa maan muokkausta, täyttöä tai ruoppausta."

Lisätään kaavamääräyksiin teksti: ”Asemakaavoitettavalle alueelle saa sijoittaa maamassoja, ja tulee istuttaa suojapuustoa.”

Kaavaehdotuksessa on yleismääräyksenä ranta-alueella: ”Rakennuspaikkojen rakennusten ja rannan välisellä alueella tulee säilyttää tai istuttaa riittävä suojapuusto.” Tältä osin katsotaan, että kyseessä on käytännössä sama asia, ehkä jopa laajempikin vaikutus, kuin mitä ehdotettu; hakuissa tulee jättää puustoinen suojavyöhyke rantaa vasten.

Kaavan mukaisten, maa- ja metsätalousalueiden osalta metsien käyttöä ja hoitoa ohjaavat metsäisillä alueilla metsälaki sekä Metsänhoidon suositukset, jotka ohjaavat myös rantametsien käsittelyä. Osa metsäalan toimijoista kuuluu myös sertifiointijärjestelmiin, jotka asettavat tiukempia vaatimuksia rantametsiin liittyen. Rantametsien käsittelyssä maanomistajilla on valta ja vastuu lakien ja suositusten puitteissa toimien päättää omaisuutensa hoidosta. Asemakaavoitetuilla ja ranta-asemakaavoitetuilla alueilla toimenpiteet vaativat pääosin maisematyöluvan. Näin ollen todetaan, että esitetyn kaltaiselle määräykselle ei ole tarvetta.

Kaava-alueelle on tehty selvitys Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan vaikutukset Raimansuon-Miemalanharjun Natura 2000 -alueeseen (7.12.2021). Työssä keskitytään niihin suojelutyypeihin eli luontotyypeihin ja lajistoon, jonka perusteella Raimansuo-Miemalanharju on lisätty Suomen Natura 2000 -verkostoon. Natura-alueelle kohdistuvina mahdollisina vaikutuksina on tarkasteltu ensisijaisesti kaava-alueella muodostuvien hulevesien vaikutuksia. Hulevesien vaikutuksissa on otettu huomioon yhteisvaikutukset Kanssin asemakaavan hulevesivaikutusten kanssa. Vaikutusarvioinnissa on huomioitu myös Rastila-Rastikankaan osayleiskaavassa osoitetun uuden asuin- ja lomarakentamisen aiheuttaman lisääntyvän virkistyskäytön vaikutukset.

Raportin perusteella rakentamisen aikaisten hulevesien hallintajärjestelmien tulee olla käytössä heti rakentamisen alkaessa. Rakentamisen aikaisten hulevesien hallintajärjestelmiä tulee käyttää sekä katujen ja muun kunnallistekniikan että tonttien rakentamisessa. Teollisuusalueilla muodostuvien hulevesien laatua voidaan parantaa hiekan- ja öljynerotuksella. Hulevesien viivytysratkaisut tulee suunnitella siten että ne pienentävät virtaamapiikkejä ja hidastavat huleveden virtausnopeutta, jolloin veden sisältämä kiintoaines pääsee laskeutumaan.

Yhteisvaikutuksena alueen maankäyttöhankkeiden osalta voidaan todeta, että mikäli kaikkien suunnittelualueiden hulevesien hallintatoimet suunnitellaan ja mitoitetaan oikein, merkittäviä haitallisia yhteisvaikutuksia Raimansuo-Miemalanharjun Natura-alueelle ei normaalitilanteessa aiheudu. Tiedossa ei ole sellaisia hankkeita, millä olisi virkistyskäytön lisääntymisen tai muun vaikutustyyppin kautta yhteisvaikutuksia arvioitavana olevan Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan kanssa. Ilman hulevesien oikein mitoitettua hallintasuunnitelmaa hulevesien määrä tulee Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan mukaisten ratkaisujen myötä lisääntymään ja hulevesien laatu huononemaan. Tällöin Raimansuo-Miemalanharjun suojeluperusteena oleville luontotyypeille ja ominaislajistolle voi aiheutua lieviä, merkittävyydeltään vähäisiä haitallisia vaikutuksia ja Natura-alueen eheydelle voi aiheutua vähäisiä kielteisiä vaikutuksia. Valuma-alueen hulevesien hallintatoimien toteuttamisen tehokas valvonta ja toteuttamisen jälkeinen seuranta turvaavat sen, että normaalitilanteessa hulevesien hallintajärjestelmä toimii suunnitelmien mukaisella tavalla ja mahdollisimman tehokkaasti. Poikkeuksellisen voimakkaassa tulvatilanteessa suunniteltujen järjestelmien kapasiteetti ei välttämättä riitä, mikä aiheuttaa virtaamien kasvun.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Raimansuo-Miemalanharjun Natura-suojelun perusteena oleville luontodirektiivin luontotyypeille ei todennäköisesti aiheudu merkittävästi heikentäviä

vaikutuksia Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan mukaisista ratkaisuksista. Raimansuo-Miemalanharjun Natura-alueen suojelutavoitteisiin kuuluvat luontotyypit todennäköisesti säilyvät pitkällä aikavälillä. Johtopäätöksen edellytys on, että alueella toteutetaan kappaleessa 9 esitetyt toimenpiteet sekä kappaleessa 12 esitetty seuranta.

Myös Natura-alueen reunametsissä ja niiden läheisyydessä tehtävistä hakkuista tulee tehdä metsänkäyttöilmoitus, jolloin ne tulevat ao. viranomaisen tietoon. Toimenpiteestä, josta ei tarvitse tehdä metsänkäyttöilmoitusta, on ilmoitettava ELY-keskukselle, jos toimenpide tehdään Natura 2000 –verkostoon kuuluvalla alueella tai sen läheisyydessä, ja jos se saattaa heikentää merkittävästi alueen luonnonarvoja. Tältä osin katsotaan, että kyseessä ei ole yleiskaavallinen asia.

Kalpalinnan vedenottamon läheisyyteen sijoittuvien asuntoalueiden (AP) tarkempi maankäyttö tullaan ratkaisemaan asemakaavalla. Kalpalinnanmäen geologinen rakenneselvitys on valmistunut keväällä 2023. Tämä antaa osaltaan tietoa alueen pohjavesistä, jolloin selvityksen antama tieto voidaan ottaa asemakaavavaiheessa täysimääräisesti huomioon.

EO-1 ja T-2 –alueiden pohjavesiolosuhteet ja virtausyhteys eteläpuoliseen Tarinmaan 1E-luokan pohjavesialueeseen selvitetään ennen maa-ainestenoton aloittamista tai alueen asemakaavoituksen yhteydessä. Lisätään kaavamääräyksiinteksti: ”Alueen pohjavesiolosuhteet ja virtausyhteys eteläpuoliseen Tarinmaan 1E-luokan pohjavesialueeseen on selvitettävä maa-ainestenoton ja asemakaavoituksen yhteydessä.”

Kaavaselostuksessa kaavan kuvauksen osalta puhutaan uusista kokoojakaduista ohjeellisina yhteyksinä. Eli kyseessä on ohjeellinen uusi yhteys. Selvyyden vuoksi muutetaan myös kaavamääräyksiä Uusi kokoojkatu -merkintä muotoon ”Ohjeellinen uusi kokoojkatu”.

Täsmennetään selostuksen kohtiin uudemmat liikennemäärät sekä liikenteelliset ratkaisut. Vuoden 2019 liikennemäärätietoja ei ole saatavissa kyseiseltä alueelta, joten siltä osin käytetään vuoden 2021 ja 2018 tietoja.

Lisätään kaavaselostukseen tekstiä, jossa kerrotaan kaavan suhteesta muuhun suunnitteluun, mm. maakuntakaavaan.

Janakkalassa 4.5.2023

maankäyttöpäällikkö  
Piia Tuokko

VASTINE  
4.5.2023

Lausunto Hämeenlinnan kaupunginmuseo (24.5.2021)

### Vastine lausuntoon Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta

*”Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta osayleiskaavaa varten on laadittu arkeologinen inventointi (Mikroliitti Oy 2019), jossa tehdyt uudet löydöt sekä muinaisjäännösrekisterin tiedot muinaismuistolailla (295/1963) suojelluista kiinteistä muinaisjäännöksistä ja muinaismuisto-alueista sekä muusta arkeologisesta kulttuuriperinnöstä ovat kahta poikkeusta lukuun ottamatta merkittynä oikein kaavakarttaan sekä huomioitu kaavaselostuksessa.*

*Muinaisjäännösalueeksi SM-merkinnällä määritelty **Vähä-Hiisi 1 ja 2** (mjtunnus 165010023, kohdetiedot: <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.165010023>) on kaavakartassa eteläosastaan rajattu virheellisesti. Museo esittää rajausta korjattavaksi muinaisjäännösrekisterin mukaiseksi tai sm-merkinnän lisäämistä alueen lounaiskulmaan, joka on nyt AP-alueena ilman muinaisjäännösmerkintää.*

*Vuoden 2019 inventoinnissa esitettiin harkittavaksi poistetuksi muinaisjäännökseksi määritellyn uhrilähteen **Vähä-Hiiden lähde** (mjtunnus 1000016658, kohdetiedot: <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000016658>) palauttamista kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Uhrilähde on palautettu kultti- ja tarinapaikkana muinaisjäännösrekisteriin kiinteänä muinaisjäännöksenä alkuvuodesta 2021. Kohteen sijainti on siis syytä lisätä kaava-karttaan (MY-alueita) sm-merkinnällä sekä mainita sen kohdetiedot kaavaselostuksessa.*

*Museolla ei ole huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön osalta.”*

### Vastine

Muinaisjäännösalueeksi merkinnällä SM on osoitettu Vähä-Hiisi 1 ja 2 (165010023). Alue on myös eteläosastaan rajattu muinaisjäännösrekisterin rajauksen mukaisesti. Koska eteläisessä osassa muinaisjäännösaluetta on päämaankäyttömuotona ja kaavamerkintänä AP (pientalovaltainen asuntoalue), on AP-merkinnän päällä rasterimerkintä (muinaismuistoalue). Kuvausteknisesti tämä ei valitettavasti kuitenkaan näy kovin hyvin. Kuvausteknisesti haasteellinen sm-kirjainmerkintä puuttuu kaavakartalta. Lisätään merkintä sm -kirjainmerkintä kaavaehdotuskartalle.

Vähä-Hiiden lähde (1000016658) merkitään kaavaehdotukseen. Kaavaselostusta täydennetään tekstiin mm. kohdetietojen osalta.

Janakkalassa 4.5.2023

maankäyttöpäällikkö  
Piia Tuokko

### Janakkalan kunta

Kunnanvirasto  
Juttilantie 1  
14200 Turenki

Puh. (03) 68 011  
kirjaamo@janakkala.fi  
www.janakkala.fi

VASTINE  
4.5.2023

Lausunto Janakkalan Vesi (31.5.2021)

### **Vastine lausuntoon Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta**

*”Janakkalan Vesi on lausunut aiemmin Rastila-Rastikangas osayleiskaavan luonnosvaiheeseen eikä näe tarvetta muuttaa tai täydentää aiempaa lausuntoa.*

*Osayleiskaavaluonnoksessa ja –ehdotuksessa esitetty Hiidenjoen rannan pientalovaltainen asuntoalue (Ilveslinnanranta) on edennyt asemakaavoituksen osalta luonnosvaiheeseen. Janakkalan Vesi on 19.11.2020 lausunut Ilveslinnanrannan asemakaavaluonnokseen ristiriidasta, joka muodostuu kun Janakkalan Veden jätevedenpuhdistamon purkualueelle kaavoitetaan rantatontteja rantasaunoineen. Lausunto on liitetty oheen.”*

### **Vastine**

Kyseinen Ilveslinnanrannan asemakaavaa koskeva lausunto sekä sen jälkeen tullut lausunto on käsitelty asemakaavoituksen yhteydessä. Asemakaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 13.12.2021 § 174 ja saanut lainvoiman. Lausunto ei siten aiheuta muutostarpeita Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotukseen.

Janakkalassa 4.5.2023

maankäyttöpäällikkö  
Piia Tuokko

### **Janakkalan kunta**

Kunnanvirasto  
Juttulantie 1  
14200 Turenki

Puh. (03) 68 011  
kirjaamo@janakkala.fi  
www.janakkala.fi



VASTINE  
4.5.2023

Muistutus 1 (27.5.2021)

### Vastine muistutukseen Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta

*”Kaavaehdotus on monipuolin erittäin kyseenalainen hanke. Ottaen huomioon mm:  
-Kyseisellä alueella on jo aikaisempien rantatonttien käyttöönottoa evätty siellä elävien erittäin harvinaisten viitasammakoiden vuoksi.  
-Alueella sijaitsee hyvin tärkeä pohjavesialue, joka on hankaloittanut jo nykyistenkin asukkaiden liiketoiminnan harjoittamista veden laadun ylläpitämisen suhteen.  
-Hiidenjoen rehevöitymisen ennalta ehkäisyyn, sen varteen rakennettavia asutuksia olisi ehdoton välttää. Turengissakin on paljon vielä tilaa ilman vesistöjen hoittoa kuormittamista/tuhoamista, jonka asutusten/rakennusten tolkuton lisääminen niiden varrelle ennenpitkää väistämättä aiheuttaa.  
-Alueella on hiljattain lisätty hevosharrastetoimintaa, joka tukee paikan maalaisidylliä ja myös osaltaan lisää vetovoimaisuutta alueella. Jälleen asutusten lisääminen hankaloittaisi näitäkin toimintoja tilojen ahtaantumisella.  
-Alueella on todella runsas eläimistö, joka elää tällä hetkellä täysin harmoniassa nykyisillä puitteilla. Tämäkin eittämättä kärsisi radikaalisti, mikäli alueesta tehtäisiin täyteen tungettu pientaloalue.  
-Kalpalinnan alueen tapahtumatoiminta on jo nykyisellään häiritsevää sen tuottavan kohtuuttoman metelin vuoksi. Äänet kaikuvat todella ikävästi ympärillä oleviin asutuksiin. Lisäksi liikehdintä on alueella vilkastunut jo merkittävästi.  
-Lisäksi alueella on uskomattoman upeita luonnon alueita, metsäteitä joiden suojassa käyskennellessä on monen ihmisen hyvinvointi eheytyntä. Olen huomannut, että liikehdinnän lisääntyä alueella, olen joutunut keräämään lukuisia roskia metsistä.”*

### Vastine

Muistutuksessa viitataan rantatontteihin liittyviin ratkaisuihin ja viitasammakoiden esiintymiseen alueella. Muistutuksesta ei käy ilmi mihin ranta-alueisiin tarkalleen ottaen viitataan. Yleisesti voidaan todeta, että osayleiskaavaa varten on tehty kattavat luontoselvitykset, joihin on kuulunut myös viitasammakoiden elinympäristöjen tunnistaminen. Havaitut alueet on osoitettu kaavaehdotuksessa aluetta turvaavalla kaavamerkinnällä luo-4, joka rajoittaa alueen käyttöä ja muokkaamista. Rannan rakentuneisuus ei yksinään poissulje viitasammakoiden esiintymistä, kunhan rannassa on riittävästi luonnontilaista ympäristöä ja suojaa lajille. Vesistöön ruopattavien pienialaisten poukamien voidaan arvioida jopa lisäävän viitasammakoiden elinympäristöjä. Joka tapauksessa lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla suojeltuja. Alueet on huomioitu vahvasti myös kaavaratkaisuissa, joissa on pyritty ohjaamaan rakentamisalueet mahdollisuuksien mukaan viitasammakoiden elinalueen ulkopuolelle.

Asemakaava-alueita lukuun ottamatta, rantarakentaminen kuten muukin haja-asutusalueen rakentaminen tulee toteuttaa nykyisten jätevesien käsittelyvaatimusten mukaisesti, eikä kaavan toteutuminen tai rakentaminen tällöin heikennä muistutuksessa esitetyllä tavalla Hiidenjoen veden laatua. Jokivesistöillä on valtavan laajat valuma-alueet, joista kuormitusta syntyy vesistöön. Hiidenjoen vedenlaatuun on hyvin vaikeaa vaikuttaa ainoastaan kaava-alueella tehtävillä toimenpiteillä.

Alueella sijaitsee kaavaehdotuksen mukaisesti Kalpalinnanmäen pohjavesialue, ”Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Asemakaavoitettavaksi tarkoitettujen alueiden osalta tulee

### Janakkalan kunta

Kunnanvirasto  
Juttilantie 1  
14200 Turenki

Puh. (03) 68 011  
kirjaamo@janakkala.fi  
www.janakkala.fi

asemakaavoituksen yhteydessä laatia alueille hulevesien hallintasuunnitelma.” Kaavan yleismääräyksissä on lisäksi teksti:

”Alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §) ja ohjaa vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus (VL 3.2 §).” Tämä määräys koskee kaikkea toimintaa kaava-alueella. Lisäksi Kalpalinnan hiihtokeskuksella on oikeus pohjaveden ottamiseen (Janakkalan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma, 2014). Tämä lupa on tilapäiseen vedenottoon rinteiden lumettamiseksi marraskuun alusta maaliskuun loppuun enintään 4000 m<sup>3</sup>/d (kuukausikeskiarvona 500 m<sup>3</sup>/d). Kalpalinnan ravintolan vedenottamalla (noin 2 m<sup>3</sup>/d) ja Ski Cafen vedenottamalla (2 m<sup>3</sup>/d) on vähäistä vedenottoa. Janakkalan vesi on luonnosvaiheen lausunnossaan todennut, että ”Kalpalinnanmäen pohjavesialue on Janakkalan Veden vedenhankintaan käyttämistä pohjavesialueista ainoa, jonka sekä määrällinen että laadullinen tila on ongelmaton.” Tältä osin katsotaan, että kaavaratkaisu ei vaaranna pohjaveden tilaa alueella.

Alueen maanomistajille Hiidenjoen varteen osoitetut rakennuspaikat toteuttavat maanomistajien tasapuolista kohtelua. Nämä rakennuspaikat perustuvat alueelle laadittuun emätilaselvitykseen, joka takaa rakennusoikeuden mahdollisimman tasapuolisen jakautumisen. Siten näiden rakennuspaikkojen osoittaminen joen varteen on välttämätöntä. Paikkojen osoittamista jättäminen edellyttäisi asiasta sopimista maanomistajien kanssa tai rakennusoikeuden korvaamista, joka ei ole kunnan tavoitteiden mukaista. Hiidenjoen varteen osoitettu pientalovaltainen asuinalue (AP) puolestaan monipuolistaa kunnan tonttitarjontaa merkittävästi tarjoamalla mahdollisuuden omarantaisiin tontteihin. Ilveslinnanrannan asemakaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 13.12.2021 § 174. Yleiskaavaratkaisu on tehty lainvoimaiseen asemakaavoitukseen perustuen. Alue sijaitsee myös lähelle olemassa olevia kunnallistekniikan verkostoja ja katuja. Turengin alueella ei ole paljoa jäljellä alueita, joille on mahdollista osoittaa omarantaisia asuintontteja. Kyseinen asumismuoto on varsin haluttu, ja parantaa entisestään kunnan mahdollisuuksia menestyä tonttimyynnissä ja uusien asukkaiden saamisessa kuntaan.

Alueelle jää runsaasti rakentamattomia alueita, jotka säilyvät maa- ja metsätalouden käytössä. Vähähiidentien pohjoispuolen laajat peltoalueet säilyvät viljelykäytössä ja ne on osoitettu kaavamerkinnällä maa- ja metsätalousvaltainen alue (M). Lisäksi harjualueelle on osoitettu laajat metsäisenä säilyvät alueet kaavamerkinnöillä MUY ja MY. Näin ollen alueella tulee säilymään edelleen varsin runsaasti rakentamattomia alueita, jotka mahdollistavat mm. hevostoiminnan myös jatkossa. Myös Turengintien eteläpuoleisille alueille säilyy yhteys laajoihin metsäalueisiin. Osayleiskaavan ehdotuksessa alueelle ehdotetut muutokset ovat vähäisiä, lukuun ottamatta Kalpalinnan kehittämisen mahdollistavia ratkaisuja. Lähistön laajentuva asutus voi osaltaan olla hevosharrastustoiminnalle positiivista, tuoden alueelle lisää asukkaita, kysyntää harrastuksille ja hevostoiminnalle mahdollisia asiakkaita.

Muistutuksessa viitataan myös pientaloalueeseen ja sen vaikutukseen eläimistöön. Muistutuksesta ei kuitenkaan käy ilmi, mitä pientaloaluetta siinä tarkoitetaan. Yleisesti todetaan, että kaavaratkaisut perustuvat kattavasti laadittuihin luontoselvityksiin ja näiden perusteella tehtyihin ratkaisuihin. Osayleiskaava osaltaan turvaa uhanalaiset ja arvokkaat luonnonarvot. Lisäksi osayleiskaavassa osoitetaan laajoja rakentamattomia alueita, jotka säilyvät luonnollisina alueina pääosin maa- ja metsätalouden käytössä. Osayleiskaava turvaa siten eläimistön elämän ja säilymisen alueella.

Kalpalinnan toiminnan luonne urheilu- ja virkistyspalveluiden tarjoajana ei ole lähtökohtaisesti melua tuottavaa. Yksittäisiin enemmän melua tuottaviin päiviin ja tapahtumiin kaavamerkintä ei ota kantaa, koska kyseessä on luonteeltaan satunnainen toiminta. Tällainen satunnainen toiminta edellyttää toiminnanharjoittajalta erillisten lupien saamista. Toki Kalpalinnan tavanomainen yritystoiminta saattaa ajoittain aiheuttaa ääntä normaalin urheilukeskuksen toiminnan tavoin. Kalpalinnan kehittäminen on kunnan kannalta kuitenkin tärkeä ja mielen-

kiintoinen mahdollisuus, joten osayleiskaava pyrkii osaltaan mahdollistamaan alueen kehittämisen. Toisaalta osayleiskaava sovittaa yhteen kehittyvän Kalpalinnan alueen, olemassa olevan asutuksen, maa- ja metsätalouden, luonnonsuojelun sekä varautuu mahdollisiin tulevaisuuden asumistarpeisiin.

Muistutuksessa viitataan myös alueen metsäteihin, alueen lisääntyneeseen käyttöön ja roskaamiseen. Osayleiskaavaan on harjualueelle osoitettu laajat alueet merkinnöillä MUY ja MY, jotka säilyvät edelleen virkistys- ja jokamiehen käytön piirissä. Suuremmat muutokset kohdistuvat lähinnä Kalpalinnan keskuksen alueella, joka on jo nykyisellään varsin vahvasti ihmistoiminnan muokkaamaa aluetta. Alueella säilyy siis edelleen hyvin laajat mahdollisuudet luonnon virkistyskäyttöön. Roskaaminen on valitettava ilmiö, mutta osayleiskaavalla ei voida vaikuttaa aluetta käyttävien ihmisten toimintatapoihin maankäytön suunnittelun ratkaisuja laajemmin.

Janakkalassa 4.5.2023

maankäyttöpäällikkö  
Piia Tuokko

Muistutus 2 (24.5.2021)

### Vastine muistutukseen Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta

*”Uudessa kaavaehdotuksessa 7.4.2021 on Rastilantien alueella merkintä AT ja Siankärsäntien alueella merkintä AT1. Siankärsäntien asuinalueelle siis sallittaisiin ympäristöhäiriöitä aiheuttamaton pienyritystoiminta. Siankärsäntien asuinalueen merkintä on muutettava AT merkinnäksi kuten Rastilantien alueella eli ei sallita ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta pienyritystoimintaa. Nyt tällä uudella kaavaluonnoksella pyritään suojelemaan enemmän Rastilantien asutusta kuin Siankärsäntien asutusta. Alueet ovat aivan yhtä arvokkaita asukkaille. Tähän uuteen kaavaluonnokseen on onneksi jo saatu muutettua Siankärsäntiekin historialliseksi tieksi. Mitä kaavoittaja on tavoitellut muuttamalla Siankärsäntien asuinalueen statuksen AT1:ksi? Mitä edes on ympäristöhäiriöitä aiheuttamaton pienyritystoiminta? Liikenne ainakin lisääntyisi.*

*Ensisijaisesti tuntuu oudolta Siankärsäntien linjauksen muuttaminen, mutta saattaa olla hyvä ajatus tehdä kaavaselostuksen mukainen mutka Turengintielle. On kuitenkin ehdottomasti varmistettava, että missään vaiheessa ei avata yhteyttä Rastikankaalle, jotta Siankärsäntielle ei ohjautuisi mitään ylimääräistä läpiajoliikennettä. Väyläviraston sivuilta löytyy 8.10.2020 julkaistu ilmoitus Janakkalan kunnan aikeista rakentaa liittymä Välrastin kohdalle. Kuitenkaan kaavaehdotuksessa ei tällaista liittymää ole. Jos se on poistettu suunnitelmista, niin syntyykö Siankärsäntien linjauksen muutoksesta houkutus avata kulku Rastikankaalle joskus tulevaisuudessa? Kaavaselostuksessa sivulla 123 mainitaan, että uuden tielinjauksen vieminen Turengintieltä kohti Rastikankaan katuverkkoa läpiajotienä ei ole kuitenkaan mahdollinen. Tämä sivun viimeinen lause on hiukan epäselvä, mutta me tulkitsemme tämän tarkoittavan, että tästä kohdasta, jossa Siankärsäntie tulisi yhdistymään Turengintiehen ei ole mahdollista tehdä tielinjausta Rastikankaan katuverkkoon.*

*Kolmantena asiana haluamme tuoda esiin yleiskaava-alueen jatkuvasti lisääntyvän melun. Miten kunta aikoo puuttua asiaan? Nykyään jo tunnustetaan, että melu on terveysriski. Noin vuosi sitten keskustelimme kaavoittajan kanssa asiasta. Hän totesi, että alueella on ollut liikennemelua aiemminkin ennen moottoritietä nykyisen 130-tien ollessa valtavyylänä. Tästä ajasta on jo 30 vuotta ja Viralan risteys oli pelkkä kylätien risteys, jossa liikenne oli hyvin vähäistä. Nykyään liikennemäärät ovat aivan toista luokkaa ja moottoritien liittymän lisäksi myös 130-tien ja 292-tien risteyksessä on paljon liikennettä, joka tulee lisääntymään lähivuosina vaikka uusi moottoritien liittymä valmistuukin.*

*Yritysalueiden toiminnan aikainen melu on myös hyvin häiritsevää. Esimerkiksi Rastikaarentien varresta kuuluu aika ajoin todella kovaa ja häiritsevää kolinaa. Kunnan tavoitteena on ollut, että yritysalueella oleva toiminta on melua aiheuttamatonta. Onko niin, että melua silti saa olla, kunhan se ei ole jatkuvaa? Esimerkiksi kerran päivässä tapahtuva järkyttävä kolina. Toinen hyvin kiusallinen meteli syntyy yritysalueilla tapahtuvasta ”rallista” iltaisin ja viikonloppuisin. Esimerkkinä juttu 6.5.2021 Janakkalan Sanomissa Tervakosken mopomiitistä. Tämä on todella ongelma. Kun muu liikenne hiukan hiljenee lauantai-iltaisin, niin Rastikankaalta alkaa kuulua järjetön moottorien ulina ja kuminkäry haisee. Kyllä tähän joku ratkaisu pitää löytää!*

*Vielä kommentimme seuraaviin Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotuksen osioihin. Näitä asioita olemme jo kommentoineet Kanssin alueen osallistumis- ja arviointisuunnitelman osalta, mutta haluamme tuoda ne esiin myös tässä.*

*2.1.1. maaperä, sivu 5 kuvassa 2 on merkitty maaperän koostumukset eri väreillä. Myös MT3 ja 130-tien välillä Kanssinvuorentien eteläpuolella oleva maaperän koostumus on ollut*

#### Janakkalan kunta

Kunnanvirasto  
Juttulantie 1  
14200 Turenki

Puh. (03) 68 011  
kirjaamo@janakkala.fi  
www.janakkala.fi

tiedossa. Miksi piti helmikuussa 2021 vielä käydä urittelemassa aluetta vedoten maaperätutkimukseen, kun oli jo tiedossa alueen koostumus?

2.5.6. Kuvassa 16 esitetään toimenpidetarpeita mt 130 uusiin liittymiin. Miksi pitää tehdä seututiestä 130 liikennesumppu liian monella liittymällä? Turengintieltä Rastikankaalle on vain yksi liittymä. Aivan hyvin 130-tielle riittää yksikin liittymä alueelle esimerkiksi nykyisen Lähdelammintien kohdilta. Alueen liikenne kulkekoon sen sisällä mahdollisimman lähellä moottoritietä.

2.6.4. pohjavesialueet, sivu 30 kuva

Kanssin alueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa sekä tässä Rastila-Rastikan-kaan osayleiskaavaehdotuksessa tuodaan esiin, että Kanssinvuoren metsätien eteläpuolella on tärkeä pohjaveden muodostumisalue sekä pohjavesialue. Myös mainitaan, että tämän pohjavesialueen luokitus on muutettu I-luokasta luokkaan 1E. E-luokituksen perusteena on alueen keskivaiheilla sijaitseva laaja ja monipuolinen lähteikköalue (kaava-alueen ulkopuolella). Kyseinen alue on luonnontilaltaan hyvin säilynyt ja sen ekosysteemi on suoraan pohjavedestä riippuvainen sekä merkittävä. Alueella kasvaa myös uhanalainen, pohjavesivaikutteinen sammallaji. Lähteikköalue on suojeltu vesilain ja metsälain nojalla.

Ramboll on tehnyt vuonna 2019 hydrogeologisen lausunnon alueelle. Tämä lausunto käsittelee vain Kalpalinnan vedenottamo. Vaikka Kanssin alueen sekä tämän suuremman osayleiskaavan tekstissä mainitaan pohjavesialue, joka alkaa Kanssinvuorentien eteläpuolelta, niin nämä maininnat ovat lyhyitä ja ohimeneviä aivan kuin ujusteltaisiin niistä kertomista. Kerrotaan, että moottoritien Viralan liittymään tehdään pohjavesisuojausta aivan kuin se pelastaisi koko pohjavesialueen.

Paperilla tämä pohjavesisuojaus näyttää varmaan erittäin hienolta, mutta kuinka lienee todellisuus. Tie 292 ja seututie 130 kulkevat osittain pohjavesialueen päällä. Niille tuskin on tehty kummoistakaan suojausta. Nyt moottoritien liittymän suojauksen rakentamisen aikana on "Hallenbergin monttuun" ajettu suuret määrät erilaista ainesta ja se on varastona rakentamisen aikaisille tarvikkeille. Roskiakin alueella näyttää olevan paljon. Alueella on käsittääksemme pohjavesi lähellä pintaa ja onko millään tavalla arvioitu rakentamisen aikainen vaikutus pohjaveden laatuun?

Pohjavesialueen keskivaiheilla oleva suojeltu lähteikköalue on pääpiirteiltään saman kaltainen kuin Kanssinvuorentien eteläpuolella oleva lähes satavuotias kuusikkoalue. Alue ei ole ihan niin synkkä, kuin mainittu lähteikköalue, mutta sekin on hyvin kostea. Jos Kanssinvuoren metsätien eteläpuoliseen pohjaveden muodostumisalueeseen puututaan minkäänlaisilla toimenpiteillä se vaarantaa ei vain pohjaveden laadun niin myös suojellun lähteikköalueen, koska nimenomaan pohjaveden laatu vaikuttaa sen alueen ekosysteemiin.

Janakkalan kunnan kuulutuksissa on 29.4.2021 julkaisu, jossa Janakkalan Vesi pyytää tarjouksia Tarinmaan vedenottamon rakennustöistä. Tämä herättää yhä enemmän ihmetystä siitä, mitä kummaa suunnitellaan tehtävän pohjavesialueen pohjoispäässä. Lait määrittävät pohjavesialueiden ja myös tiettyjen metsäalueiden sekä puiden suojelusta. Tällaisia lakeja ovat mm. YSL 17§, VL 2.luku 11§, VL 3.luku 2§ ja metsälaki 10§. Vaikka osayleiskaavaselostuksen sivulla 142 on otettu kantaa pohjavesialueiden suojeluun, niin tässä jälleen jätetään ottamatta pohjaveden laatu tärkeäksi ohjenuoraksi. Onko niin, että se mikä on suunnittelualueen ulkopuolella ei kiinnosta vähääkään?

2.7.4. Historialliset tied, sivu 40

On hyvä, että historialliset tied on selvitetty ja myös merkitty. Yksi on kuitenkin unohdettu täysin. Ikivanha kärrypolku, joka kulkee Kanssinvuorentien eteläpuolella. Kärrypolun alkua näkyy jo 1776-1805 kartassa ja se näkyy myös uudemmissa kartoissa. Maastossa polku katoaa pikkuhiljaa moottoritien läheisyydessä koivikkoon ja se on jäänyt osittain Kanssinvuorentien alle. Jostain syystä kärrypolku ei koskaan muodostunut tieksi kuten Siankärsäntie ja Rastilantie, mutta mielenkiintoista siinä on, että se näkyy edelleen satojen vuosienkin jälkeen. Koska se on karttoihin merkitty, se on ollut myös tärkeä reitti eikä sitä saisi

mitenkään enempää tuhota. Tällainen satojen vuosien ajan ihmisten käyttämä kulkureitti on mielenkiintoinen ja se olisi myös tärkeä merkitä ja säilyttää mahdollisimman hyvin vielä, kun se osittain on maastossa nähtävissä.

#### 3.4. Janakkalan rakennemallit

**Rakennemalleissa on osoitettu Rastilan kylämäisen asutuksen alue. Entä Siankärsäntien asuinalue? Eikö tämäkin alue ole kylämäinen? Näyttää olevan niin, että toisessa kohdassa annetaan arvoa Siankärsäntien alueelle ja toisessa kohdassa sivuutetaan täysin. Todella outoa!**

#### 8.7. vaikutukset maisemaan ja taajamakuvaan

Olemme huomauttaneet, että luontoselvitykset on tehty erittäin suppeasti koskien vain uhanalaisia lajeja. **Sen sijaan MRA 1§ mukaisia vaikutuksia ei ole arvioitu lähellekään oikean suuruisina. Mitenkään ei ole selvitetty sitä, miten metsän tuhoaminen lisää pölyä, melua ja saasteita lähialueelle. Lisäksi kallion murskaus, tasoitus ja sammaleiden peittäminen ja tasoittaminen muuttavat lähialueen ilmasto-olosuhteita peruuttamattomasti.**

#### 8.8. vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin, sivu 141

Muuttuvan maankäytön alueiden osalta on syytä tehdä vielä uudet luontoselvitykset asemakaavoituksen yhteydessä, varsinkin, jos aikajänne on pitkä, jolloin luonnon erityispiirteet tulevat huomioiduksi myös asemakaavavaiheessa ja alueiden toteuttamisen yhteydessä. Kanssin asemakaava-alueen osalta tätä vaadetta ei kuitenkaan ole, sillä alue on tutkittu asemakaavan vaatimalla tarkkuudella yleiskaavoituksen yhteydessä.

**Kommentti: erityisesti Kanssinvuoren metsätien eteläpuolen arviointi on erittäin suppea eikä oteta mitenkään esille pohjaveden muodostumisalueen ja pohjavesialueen erityispiirteitä eikä vaikutuksia suunnittelualueen ulkopuolelle.**

Sivulla 91 mainitaan, että aluevaraukset Kanssin asemakaava-alueella on merkitty vastaamaan omistajan "tahtotilaa" alueen tulevasta kehityksestä. Olemme esittäneet, että koko alue Kanssinvuoren metsätiestä etelään pitäisi suojella tai ainakin osa siitä. Kanssinvuoren metsätiestä etelään 130-tien länsipuolelle pitää jättää luonnolliseksi meluvalliksi vähintään 50 metrin suojavyöhyke tien suoja-alueen lisäksi. Ehdotamme Kanssin alueen viheryhteydeksi ainakin alla olevaan karttakuvaan karkeasti keltaisella merkittyä aluetta, joka on pohjaveden muodostumisaluetta sekä pohjavesialuetta. Tämä alue tulee suojella kaikenlaiselta maankäytöltä ja rakentamiselta.

Lopuksi haluamme tuoda esiin vielä seuraavat seikat.

Hämeen Sanomissa 25.2.2021 kerrottiin, että Rastikankaalla on 23 rakennettua tonttia, 7 varattua tyhjää tonttia sekä yhteensä 41 vapaata tonttia. Tyhjiä tontteja on siis 2 kertaa enemmän kuin rakennettuja tontteja. Janakkalan kunta on kaavoittamassa yritysalueita myös lähelle Riihimäen rajaa. Rastikankaalla on siis lähes 50 tyhjää tonttia ja sen lisäksi on suunniteltu Punkan alue. Rastikangas on aloitettu jo 1990-luvulla ja sitä on kasvatettu ja kasvatettu ja vieläkin on suurin osa tonteista tyhjiä. Ja vielä pitäisi saada Kanssin alue, joka on lähes 100 ha. Suuri kysymys kuuluu: Mistä kunta luulee löytävänsä näille kaikille alueille yrityksiä edes sadan vuoden sisällä?

Mikäli esityksemme mukaisesti Kanssinvuorentien eteläpuolinen alue suojeltaisiin osittain tai kokonaan, niin tuskin se sata vuotta eteenpäin vaikuttaisi Janakkalan asukasmääriin ja työpaikkoihin yhtään mitään. Nykyään jatkuvasti tuodaan esiin kuinka tärkeitä ovat hiilinielut, pöriäisten ja muidenkin eliöiden suojelu sekä luonnon monimuotoisuuden varjelu ja lisääminen. Hämeen Sanomissa 20.5.2021 on artikkeli luonnon monimuotoisuuden heikosta suojelusta Kanta-Hämeessä. Nyt Janakkalan kunnalla on erinomainen hetki lähteä suojelun tielle ja todella jättää luonnon tilaan suojelluksi alueeksi Kanssinvuorentien eteläpuoli!

## Vastine

Siänkärsäntien alueella toimii nykyisinkin yrityksiä, joiden toiminta on ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta. Merkintä AT-1 toteaa ja esittää alueen nykyistä maankäyttöä ja osoittaa sille mahdolliset laajentumisalueet. Kaavaehdotus ei siten merkittävästi muuta alueen maankäytön luonnetta nykyisestä väljästi rakentuneesta sekoittuneesta asumisen ja pienyritystoiminnan alueesta. Rastilantien alueen maankäyttö on huomattavasti vahvemmin painottunut pelkästään asumiseen, joka selittää erot alueiden käyttötarkoituksmerkinnöissä. Molempien alueiden osalta kaavaehdotuksen tavoite on pääosin samanlainen, todeta alueen nykyinen maankäyttö sekä osoittaa vastaavalle käyttömuodolle sopivat laajentumisalueet mahdollisiin tulevaisuuden tarpeisiin. Kaavaehdotus ei siten pyri muuttamaan kyseessä olevien alueiden maankäyttöä, vaan mahdollistaa sen kehittymisen ja laajentumisen nykyisen kaltaisena. Kaavaehdotus mahdollistaa ympäristöhäiriötä aiheuttamattoman pienyritystoiminnan alueella, koska alueella on yritystoimintaa nykyisinkin. Kaavaehdotuksen on tavoitteena olla luonteeltaan mahdollistava ja mahdollistaa alueiden kohdalla asumisen lisäksi myös pienimuotoisen yritystoiminnan harjoittaminen, johon alueen sijainti ja liikenneyhteydet tarjoavat hyvät mahdollisuudet. Yleiskaavoitus ei anna mahdollisuutta AT-1 –alueen laajempaan elinkeinotoimintaan, vaan uudet isommat yrityshankkeet ratkaistaan asemakaavatasolla.

Yleiskaavaehdotuksen tavoitteena on suunnitella alueen liikenneratkaisut yleispiirteisellä tasolla pitkälle tulevaisuuteen. Yleiskaavassa varaudutaan sekä tiedossa oleviin liikenneratkaisujen tarpeisiin että ennakoitavissa mahdollisissa pitkän aikavälin muutostarpeita. Voimaan tullessaan tuore yleiskaava ohjaa vahvasti asemakaavoitusta. Sillä on siis vahva ohjaava vaikutus alueen maankäyttöön ja asemakaavoitukseen, tarkemman suunnittelun ja rakentamisen pohjaksi. Siänkärsäntien linjaus osoitetaan nykyisestä poikkeavasti, jotta voidaan muuttaa Turengintien risteysaluetta turvallisemmaksi ja toisaalta välttää mahdollinen valo-ohjaustarve Turengintien, Santasillantien ja Siänkärsäntien kohdalla. Muutos nelihaaristeyksestä kahdeksi erilliseksi risteykseksi parantaa alueen liikenneturvallisuuksia. Kaavaehdotuksessa ei osoiteta tieyhteyttä Siänkärsäntieltä Rastikankaan alueelle, eikä sellaisen avaaminen ole tarkoituksenmukaista. Rastikankaan alueen kulku osoitetaan kaavaehdotuksessa Rastikankaantieltä etelän ja pohjoisen suuntaan. Lisäksi yksittäisille tonteille voi kulkea uusien Siänkärsäntien sekä Väilirastin liittymien kautta.

Kaavaehdotuksen liikenneratkaisut ovat muotoutuneet yhteistyössä eri viranomaisten, kunnan, suunnittelukonsulttien ja Kanssin alueen asemakaavoituksen suunnittelun yhteydessä. Liikenneratkaisut on suunniteltu mahdollistamaan alueiden toiminta sekä tehokas ja turvallinen liikenne. Viranomaisten ja suunnitteluun osallistuvien tahojen kanssa on varmistettu maantielle 130 osoitettujen liittymien sijainnin mahdollistavan tien turvallisen ja tehokkaan liikenteen. Liittymien tarkempi suunnittelu toteutetaan kuitenkin tarkemmassa suunnittelussa. Kaavaehdotus mahdollistaa kyseisen liikenneverkon muodostumisen, mutta ei ota kantaa sen toteuttamisen aikatauluun, joka riippuu alueiden maankäytön kehittämisestä.

Siänkärsäntien alue sijoittuu melun suhteen haastavalle paikalle, vilkkaiden liikenneväylien ja kehittyvän teollisuusalueen väliin. Alueen melutaso on ollut merkittävä myös aiemmin maantien 130 toimiessa vilkkaana Helsingin ja Tampereen välisenä pääväylänä ennen valtatie 3 rakentamista. Tuolloin voimakkaimman tiemelun lähde on sijainnut merkittävästi lähempänä asuttuja alueita kuin nykyisin. Ympäristön melutaso on siis ollut merkittävää jo pitkään, ennen nykyisen laajuisen asutuksen rakentamista alueelle. Nykyisiä asutuksen alueita on pyritty kaavaehdotuksessa suojaamaan melulta sekä osoittamalla liikenneväylien suuntaan suojaksi jäävä maa- ja metsätalousalue (M), jonka puusto heikentää melun kulkeutumista nykyisin asutuille alueille, että osoittamalla Rastikankaan alueen suuntaan suojaksi jäävä suojaviheralue (EV). Kaavaehdotukseen on osoitettu myöskin ohjeellinen melualue liikenneväylien suuntaan, jonka mukaan rakennuslupaa haettaessa on selvittävä mahdollinen meluntorjuntatarve. Merkintä perustuu valtioneuvoston melutason ohjearvoja koskevaan päätökseen (N:o 993, 29.10.1992). Ohjeellisen melualueen raja ei pääsääntöisesti ulotu asutulle alueelle.

Teollisuusalueelta kuuluu toiminnan luonteen vuoksi ajoittain melua. Kaavaehdotuksessa valtaosa Rastikankaan alueesta on osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi (T). Suuri osa alueesta on jo asemakaavoitettu. Kaavaehdotuksen ratkaisu alueen kohdalla onkin muodostettu pitkälti vahvistuneiden asemakaavojen perusteella, joissa suunnitellaan tarkemmin alueen maankäytön ja sallitun toiminnan luonnetta. ”Moporalli-ilmiö” on valitettava ja vaarallinen. Siihen ei ole kuitenkaan mahdollista puuttua yleiskaavoituksen keinoin, vaan asiattoman ajon estäminen edellyttää muita toimia, kuten tarkempaa liikennesuunnittelua, viestintää ja mahdollista valvontaa sekä kulun estämistä.

Maaperätutkimuksia tehdään tarpeen vaatiessa ja toisinaan ne edellyttävät myös tarkentamista. Viitattu kuva on peräisin GTK:n koko Suomea kattavasta maaperäkartasta, ei tarkemmasta selvityksestä. Maaperätutkimuksista ilmoitetaan maanomistajille ja asian osaisille asian mukaisesti.

Pohjavesialueiden luokitusmuutokset perustuvat Hämeen ELY-keskuksen tekemään päätökseen, josta on kuulutettu 10.3.2020. Kyseinen muutos ei liity itse pohjaveteen, vaan sen muodostamaan ekosysteemiin. Luokkaan 1 kuuluvat alueet ovat vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita, joiden vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 m<sup>3</sup>. Lisäksi E-luokkaan luokitellaan pohjavesialueet, joiden pohjavedestä jokin muun lainsäädännön nojalla suojeltu pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. E-luokitus kuvaa siten pohjavedestä riippuvaisen ekosysteemin sijaintia alueella. Muistutuksessa esitetyt ekosysteemit muodostavat perusteen pohjavesialueen luokituksen muutokselle, jonka ELY-keskus on tehnyt.

Kaavaselostuksessa tuodaan esiin pohjavesialueiden sijoittuminen kaava-alueelle. Valtatien 3 liittymään tehtävä pohjavesisuojaus on merkittävä parannus pohjavesialueen nykytilaan ilman suojausta. Erityisesti vilkkaiden liittymäalueiden kohdalla korostuvat riskit sellaisista liikenneonnettomuuksista, joiden vuoksi maaperään voi päätyä pohjavettä haittaavia kemikaaleja ja aineita. Näitä riskejä pyritään pohjavesisuojauksella ehkäisemään. Maanteiden omistus ja kunnossapidon vastuu kuuluu ELY-keskukselle, eli kyseessä olevat tiet ovat valtion hoidossa. Valtio toteuttaa pohjavesisuojauksia resurssien ja riskiarvion perusteella muun tienpidon ohessa. Suojauksen rakentaminen toteutetaan asiasta laaditun suunnitelman mukaan, jossa huomioidaan myös rakentamisen aikaiset vaikutukset. Kyseessä ei ole asia, jota voitaisiin yksin kunnan ja yleiskaavoituksen keinoin edistää.

Kaavaehdotuksessa Tarinmaan pohjavesialue on osoitettu pohjavesialueen rajauksen mukaan kaavamerkinnällä pvE1 (Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen). Alueella on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjaveden suojeluun. Aluetta koskevat toimenpiteet tulee suunnitella siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden määrää tai laatua. Alueella tulee erityisesti ottaa huomioon pohjavesien pilaantumiskäsit ja niiden edellyttämät riskienhallintatoimet tulee selvittää tapauskohtaisesti. Koko kaava-alueella tapahtuvaa rakentamista ja muita toimintoja rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto (YSL 17 §). Asemakaavoitettavaksi tarkoitettujen alueiden osalta tulee asemakaavoituksen yhteydessä laatia alueille hulevesien hallintasuunnitelma. Kaavamerkintä on varsin kattava, ja suojaa kaavan keinoin pohjavesialueen.

Historialliseksi teiksi luokitellaan pääsääntöisesti pidemmät, eri paikkojen ja paikkakuntien väliset reitit, joilla on ollut laajempaa alueellista ja valtakunnallista merkitystä historiassa



osana liikkumista. Maastossa on ollut ja on edelleen havaittavissa runsaasti myös muita historiallisia kulkuväyliä, joita ei samassa suhteessa huomioida varsinaisina historiallisina kulkuväylinä, vaikka ne vanhoja liikkumisen väyliä ovatkin olleet.

Rakennemalli on hyväksytty Janakkalan kunnanvaltuustossa vuonna 2010. Mallissa on osoitettu pitkän aikavälin maankäytön tavoitteet aluevarausten muodossa, ja sen tavoitevuosi on 2030. Rakennemallia ei siten ole laadittu nyt käynnissä olevaa yleiskaavoitusta varten, vaan kyseessä on jo pidempään kunnan maankäytön tavoitteita kuvastanut strategia. Mallissa Rastilan alue on osoitettu kylämäisen asutuksen alueena. Siankärsäntien alueelle puolestaan ei ole pääosin osoitettu merkintöjä, vaan se on ns. ”valkoista aluetta”, eli siten aluetta, jolle ei rakennemallissa ole katsottu kohdistuvan kunnan maankäytön tavoitteita. Toisin sanoen kyseessä on katsottu olevan alue, jolle ei ole selkeää kehitystavoitetta tai –näköyhmää.

Yleiskaavaehdotuksessa on selvitetty luonnonarvot ja erityispiirteet suunnitelmatason edellyttämällä tarkkuudella sekä arvioitu kaavaehdotuksen mahdollisia vaikutuksia varsin kattavasti. Kanssin alueen asemakaavoituksen yhteydessä hyödynnetään yleiskaavaan tehtyjä selvityksiä sekä tehdään tarvittaessa tarkentavia selvityksiä. Kaavaehdotuksessa Kanssin alue on osoitettu asemakaavoitettavaksi alueeksi, ja tarkempi suunnittelu, mahdolliset lisäselvitykset sekä tarkemmat vaikutusten arvioinnit toteutetaan asemakaavoituksen yhteydessä. Kanssin alueen yleiskaavaratkaisun perustana on toiminut alueen omistajan näkemys alueen kehittämisestä, joka on myös kunnan tavoitteiden suuntainen. Asemakaavoituksen yhteydessä huomioidaan alueeseen kohdistuvat ristiriitaiset tavoitteet sekä osallisilla on mahdollisuus vaikuttaa alueen suunnitteluun. Yleiskaavatason suunnittelu on yleispiirteistä pitkän aikavälin tarpeisiin varautuvaa suunnittelua, ja tarkemmat ratkaisut alueen suunnittelusta ja esimerkiksi mahdollisista viheralueista tehdään asemakaavoituksen yhteydessä.

Janakkalan kunta kehittää yhteistyössä Hämeenlinnan kaupungin kanssa kasvavaa MORE-yritysalueetta, jonka tavoitteena on kasvaa Etelä-Suomen suurimmaksi yritysalueeksi erityisen hyvän logistisen sijainnin varrelle. Kunnan tavoitteena on mahdollistaa riittävä yritystonttien tarjonta, ja mahdollistaa mahdollisimman monipuolinen tonttivalikoima yritystonteille. Punkan kaavoitettavalle alueelle ovat aluetta jo omistavat yritykset tehneet runsaasti kaavoitusaloitteita. Punkan suunnittelulla mahdollistetaan näiden yritysten sijoittuminen kuntaan, lähelle Riihimäen kaupunkia. Rastila-Rastikankaan yleiskaavoituksella puolestaan pyritään varautumaan yritystonttien pitkän aikavälin tarpeisiin. Yleiskaavalla voidaan mahdollistaa ja varautua, mutta se ei ota kantaa toteutuvatko kaikki hankkeet ja kohteet.

Janakkalassa 4.5.2023

maankäyttöpäällikkö  
Piia Tuokko

VASTINE  
4.5.2023

Muistutus 3 (29.5.2021)

### Vastine muistutukseen Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta

*”Kaava ei saa sallia Kalpalinnan alueella moottoriurheilutoimintaa missään muodossa. Melu on todellinen ympäristöhaitta, mikä on ehdottomasti huomioitava alueen suunnittelussa. Alue on myös tärkeää pohjavesialuetta.*

*Hyvin laajat Kalpalinnan alueelle suunnitellut rakentamispaikat rikkovat toteutuessaan kulttuurihistoriallisesti arvokasta luonnonmaisemaa ikävällä tavalla. Rakentamisalueita tulisi keskittää, eikä levittää sinne tänne Kalpalinnan alueelle. Vastustan Epinmäen ympäristöön suunniteltuja rakennusalueita. Ne ovat tulossa liian lähelle maaseutumiljööksi luokiteltuja olemassa olevia asuinkiinteistöjä.”*

#### Vastine

Kalpalinnan alue on rakentamisalueita lukuun ottamatta osoitettu merkinnällä VU-1 Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue. Alueen kaavamerkintä sallii urheilu- ja virkistyspalvelut sekä tätä pääkäyttötarkoitusta varten tapahtuvan pienimuotoisen rakentamisen. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen. Kaavamerkintä ei mahdollista alueen muuttamista moottoriurheilutoimintaan, johon tarvitaan ympäristöluva. Maastoliikenneluvan ja meluilmoituksen mukaan tapahtuvaan satunnaiseen toimintaan kaavamerkinnällä ei oteta kantaa. Lähtökohta on se, että alueen pääkäyttömuoto on ilman moottorikäyttöisiä ajoneuvoja tapahtuva toiminta, joka edellyttää siten toiminnanharjoittajalta yo. erillisten lupien saamista.

Osayleiskaavaan osoitettuja rakentamisalueita on nimenomaisesti keskitetty jo ihmistoiminnan vahvasti muokkaamille alueelle, urheilu- ja virkistyspalveluiden alueiden lomaan. Osayleiskaavaratkaisussa on tavoiteltu tehokasta keskusmaista ratkaisua Kalpalinnan alueelle, jossa sekä urheilun ja virkistykseen toiminnat että loma-asumisen ja mahdollisen asumisen toiminnot on mahdollista keskittää pinta-alaltaan rajatulle alueelle. Ratkaisu mahdollistaa Kalpalinnan alueen kehittämisen lisäksi suuren osan harjualueesta jättämisen nykyiseen käyttöönsä, erityisesti virkistystä ja ulkoilua varten. Kalpalinnan kohdalla on kyseessä varsin vahvasti ihmistoiminnan muovaama alue. Kyse ei ole luonnontilaisesta ympäristöstä, vaan vuosikymmenten soranoton, laskettelukeskustoiminnan, maansiirtotöiden ja myös pienimuotoisen rakentamisen muokkaamasta alueesta. Osayleiskaavan mahdollistama keskuksen kehittäminen ja rakentaminen on sijoitettu pääosin juuri näille ihmistoiminnan vahvasti muovaamille alueille. Alueen kulttuurihistoriallinen maisema on siten muodostunut ihmistoiminnan seurauksena viime vuosikymmenten kuluessa. Tällaisen vahvan ihmistoiminnan muovaaman maiseman kehittymisen alueen uudistumisen myötä voidaan katsoa olevan osa jatkumoa, joka on alkanut laskettelukeskuksen ja soranoton toimintojen alkaessa.

Janakkalassa 4.5.2023

maankäyttöpäällikkö  
Piia Tuokko

#### Janakkalan kunta

Kunnanvirasto  
Juttulantie 1  
14200 Turenki

Puh. (03) 68 011  
kirjaamo@janakkala.fi  
www.janakkala.fi

VASTINE  
4.5.2023

Muistutus 4 (29.5.2021)

## Vastine muistutukseen Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta

### *"MUISTUTUS RASTILA-RASTIKANKAAN OSAYLEISKAVAEHDOTUKSESTA*

#### *ALUEEN NIMEÄMINEN*

*Ensinnäkään en lainkaan pidä siitä, että läpi koko aineiston puhutaan "Kalpalinnan alueesta", kun tarkoitetaan myös muiden lähistön maanomistajien alueella olevia asioita. Meidän muiden kiinteistöt ja tilat eivät millään tavalla kuulu Kalpalinnaan. Kalpalinnan alueen rajautuminen on täälläpäin ristiriitainen asia jo valmiiksi, joka näkyy esimerkiksi siten, että kun sieltä on saatu lupa moottoriajoneuvolla ajamiseen "Kalpalinnan alueella", niin nämä luvan saaneet käsittävät koko lähiympäristön Kalpalinnaan kuuluvaksi, mikä ei tietenkään pidä paikkaansa. Vastaava ongelma on tällä hetkellä myös esim. suunnistuskartoissa. Käsitteistöä tulisi muutettavan siten, että puhuttaisiin esimerkiksi Kiianlinnan alueesta, korkeimman huipun ja historiallisen nimen mukaan, tai vaihtoehtoisesti alueen pääharjun, eli Annakantornin alueesta, eikä minkään yksittäisen yrityksen tai omistajan nimen mukaan, varsinkaan, kun tosiaan tästä harjualueesta Kalpalinnan tontilla on ehkä korkeintaan kolmannes. Kun jatkossa tässä tekstissä puhun Kalpalinnasta, tarkoitan nimenomaan kyseisen yrityksen alueita ja toimintoja.*

#### *KALPALINNA*

*Olen huolissani Kalpalinnan alueen, eli nimenomaan heidän kiinteistöjensä/tonttiensa, suunnitelluista vakituisen ja loma-asumisen rakentamisen vaikutuksista. En lainkaan ymmärrä tällaista tarvetta kokonaisille laajoille asuntoalueille urheilukeskuksessa. Ei kukaan kaavoita asuntoja raviradalle tai golf-kentällekkään, tai keskelle yleisurheilualuetta. Kalpalinnan alue on maaseutua, ei taajamaa. Kunnan maille ihan viereen on jo kaavoitettu asuntoalueita ja kyliin ja teiden varsille vielä lisää. On täysin tarpeetonta käynnistää mittavaa asuntotuotantoa alueelle, joka on osoitettu vapaa-ajan, virkistykseen ja urheilun toiminnoille ja joka on lisäksi merkittävä pohjavesien muodostumisen kannalta, puhumattakaan valtavista vaikutuksista maisemaan ja geologisten muodostelmien säilymiseen. Kalpalinnan alueen toiminta on muutenkin jo vaikuttanut luonnonarvojen katoamiseen, kuten alueelta tehdyistä selvityksistäkin voidaan lukea, ja nyt se tämän suunnitelman mukaan levittäytyisi vielä suuremmalle alalle tuoden ihmisiä, koneita, maamassoja ja muokkauksia sellaisiin paikkoihin, joissa luonto on vielä toistaiseksi hallitseva elementti ja muodostelmat koskemattomia.*

*Todella erittäin jyrkkiin rinteisiin kaavaillaan asuntoja. Mitä järkeä tällaisessa on? Sään ääri-ilmiöt ovat voimistumaan päin ja jo nyt voidaan sateiden jälkeen havaita paljailla rinteillä voimakasta eroosiota. Ei niihin taloja kuulu rakentaa, vaan käsiteltyjen rinteiden maamassa pitää sitoa kasvillisuuden ja puuston avulla, ja vielä käsittelemättömiin ei pidä lainkaan koskea. Soraharjut ovat arvokas luonnonvara, näiden harjujen suojelun pitäisi olla myös Kalpalinnan asia. Myös muualta tuodut ja tuotavat maamassat ja niiden puhtaus mietityttävät. Petaako jyrkkiin rinteisiin asuintonttien kaavoitus mahdollisuutta täyttää aluetta muualta tuotavalla täyttömaalla? Jälleen herää kysymys luonto- ja luonnonperinnön arvojen säilyttämisestä, pohjavesien suojelusta, haitallisista vieraslajeista ja luonnonvarojen kestävästä käytöstä.*

*En lainkaan hyväksy pohjoisimman APRA-3 alueen ja RA-3 suunnitelmia, enkä yllä olevan perusteella käsitä suurta osaa (rinteet) keskimmaisesta APRA-3-alueesta. Pidän erittäin kyseenalaisena myös R-1, eli Ebbin majan ympäristön rakentamista. Esimerkiksi RA-3 on keskellä jyrkkää Kiianlinnan luoteisrinnettä, ja sen välittömässä läheisyydessä yläpuolella on Kiianlinnan huippu, jonka nyt tehdyssä luontoselvityksessä havaittiin edustavan uhanalaista luontotyyppiä ja sitä pidetään arvokkaana elinympäristönä*

## **Janakkalan kunta**

Kunnanvirasto  
Juttilantie 1  
14200 Turenki

Puh. (03) 68 011  
kirjaamo@janakkala.fi  
www.janakkala.fi

harvinaisine kasvi- ja hyönteislajeineen. RA-3 alueen välittömässä läheisyydessä alapuolella meidän maalla sijaitsee Suomen syvimmäksi supaksi mainitun Vorokkilukon satumaisen kaltainen maailma, elinympäristö, joka on toistaiseksi ollut suurelta yleisöltä rauhassa ja jonka luonnonrauhan säilyminen on minusta niin tärkeää, että jätämme sen omissakin metsätalouden suunnitelmissa edelleen täysin koskematta. En pidä mitenkään mahdollisena, että näiden kahden arvoalueen väliin voi rakentaa minkäänlaista asuinalueita vaarantamatta niitä aivan välittömästi, joten vastustan tätä RA-3 aluetta jyrkästi.

Se, että juuri Kiianlinnan huipulla ja rinteillä on säilyneitä luo- ja sm-kohteita, johtuu todennäköisesti siitä, ettei siihen ole aiemmin rakentamisella ja maapohjan muotoilulla juuri kajottu, toisin kuin on käynyt Kilpivuoren ja Inkolinnan kohdalla. Mielestäni mahdollinen uusi rakennustoiminta on perustellusti syytä ohjata kokonaan pois luontoarvoiltaan vielä ainutlaatuisen arvokkaana säilyneeltä harjulta ja näin ollen myös sen rinteiltä.

Mitään vakituista moottoriurheilua ei Kalpalinnan alueella edelleenkään pidä sallia. Olemme huomanneet, että jo satunnaisestakin toiminnasta aiheutuu merkittävää meluhaittaa ja häiriötä. En missään tapauksessa hyväksy suurten yleisö- ja konserttitapahtumien järjestämistä, sillä nämä aiheuttavat edellämainittujen meluhaittojen lisäksi mittavaa roskaantumista, puhumattakaan suoranaisesta vaarasta, jonka humalaiset tai huumaavan aineen vaikutuksen alaiset kulkijat aiheuttavat lähialueen asukkaille ja esimerkiksi laiduntaville eläimille, meidän tapauksessa siis Vähähiidentien varressa laiduntaville hevosille. Viime vuonna me naapurit "pääsimme" kuulemaan ravintolalta kantautuvaa meteliä, jota jopa markkinoitiin "mökämusana", ja ainakin itse "sain" ohjata useampia eksyneitä tapahtumaosallistujia pois pihamaaltamme. Alueemme lkaaloinen on ollut tähän asti rauhallinen, turvallinen, terveellinen ja viihtyisä ja haluan sen säilyvän sellaisena.

Kalpalinnan toimintaan on syytä suhtautua erittäin suurella varauksella eikä sille pidä sallia liian suuria vapauksia. Toivottavasti ulkopuolinen valvonta pelaa, koska pelkään nykyistä tilannetta, jossa on pukki kaalimaan vartijana. Toivon yritykselle kaikkea hyvää, mutta menestys ei saa tulla kaikkien muiden kustannuksella. Uudet yrittäjät ovat kuuleman mukaan olleet päättäjiin aktiivisesti yhteydessä, mutta eivät nauti naapuruston luottamusta eikä tätä luottamusta lisää aiemman ympäristörökostaustan ohella sekään, että yrityksestä ei olla lainkaan yhteydessä edes merkittävimpiin rajanaapureihin toimintaa suunniteltaessa. Pidän perin erikoisena ja ylimielisenä, että lehtiin annetaan kartta, johon on piirretty harhaanjohtavasti mökkejä/taloja myös Kalpalinnan oman alueen rajojen ulkopuolelle, ja että asiat esitetään väheksyvästi niin, että eihän naapurustossa asu "ketään".

#### RAKENTAMINEN MAATALOUSMAALLE

Kaava-alueen pellot ovat ja ovat olleet Suomen parhaita viljelysmaita. Esitän jälleen huoleni Suomen maatalousmaan häviämisestä. Maailmalla siitä ollaan huolissaan maapallon ruokittavan väestön kasvaessa. Suomessa maatalousmaa näyttäytyy tyhjänä kohtana kartassa, rakennuskelpoisena mutta muuten liki arvottomana. Siihen voidaan talojen ja teollisuuskiinteistöjen lisäksi vetää surutta ja helposti tiet, kevyenliikenteenväylät, sähkölinjat ja täysin luonnottomat "maisemoinnit" maavallit, joita meluaidoiksikin kutsutaan. Kun pellot jäävät rakentamisen alle, ne menetetään, niitä ei tule mistään lisää, ne poistuvat ikiajoiksi ekosysteemistä, maisemasta ja ruoantuotannosta. En lainkaan pidä tällaisesta peltojen tuhoamisen kulttuurista.

#### METSÄALUEIDEN PIENENEMINEN JA PIRSTALOITUMINEN

Olen todella huolissani myös yhtenäisten metsäalueiden pienenemisestä paitsi eläinten ja ekosysteemien kannalta, mutta myös ihmisten kannalta. Luonto on tärkeä asia janakkalaisille ja ensiarvoinen vetovoimatekijä. Metsät ovat merkittävä paitsi taloudellinen mutta ennen kaikkea henkinen voimavara, moninaisine harrastusmahdollisuuksineen. Onko valtaisa teollisuusalue todella tarpeen Turengin pääväylän varrelle Hiidenkorven puolelle? Luodaanko Janakkalan kunnan elinvoimaa

kaventamalla elinvoimaa yksityisiltä maanomistajilta? Suunnitellut suojaviheralueet vaikuttavat minusta kovin kapeilta ja riittämättömiltä, mikäli rakentamista tapahtuu kartan osoittamassa laajuudessa. Miksi Ilveslinnan pohjoispuolen metsä kunnan nykyään omistamalla alueella on merkitty VL eikä MUY? Muutetaanko metsä siltä kohden puistoksi? Miksi? Lisäksi mahdollinen uusi sähkölinja on piirretty halkaisemaan vielä toistaiseksi pirstaloitumaton harjuinen metsäalue Annakantornilla ja sen välittömässä läheisyydessä jättäen alleen valtaisan johtoaukean reunavyöhykkeineen. Vanhat rumat sähkölinjat hallitsevat jo peltomaisemaa ja hankaloittavat työskentelyä pellolla, ja sinnekin niitä haluttaisiin vielä lisää? Tänä päivänä olisi mahdollisuus maakaapelointiin, toivon että sitä voitaisiin sähköyhtiöiltä vaatia jo kaavoituksen yhteydessä.

#### MAISEMA, HISTORIA, HARJUT, SUOJELU JA YHDENVERTAISUUS

Maiseman, historian ja metsien arvo pitää ottaa huomioon. En kannata mitään täydellistä suojelua ja ymmärrän kehitystarpeita elinkeinotoiminnan kannalta, mutta tällä hetkellä näyttää siltä, että tämän harjualueen alkuperäisten luontoarvojen ja elinympäristöjen säilyttämisestä olemme pääasiassa vastuussa me, alle viisi yksityistä maanomistajaa, koska Janakkalan kunnan ja Kalpalinnan intresseissä ne eivät näytä olevan. Myös harjujen suojelu maainesten ottamiselta on yhteinen asia. Viitasammakot estävät yksityisen maanomistajan loma-asunnon sijoittamisen rantaan, mutta eivät kunnan Ilveslinnanrannan vakituisen asumisen kaavoittamista. Miten se voi olla niin, että toisilla on vastuut ja velvollisuudet ja toisilla oikeudet ja vapaudet?

#### KAVAEHDOTUS HEVOSTALouden NÄKÖKULMASTA

Meidän tilan yksi merkittävä tuotantosuunta on hevostalous. Hevostalouden elinvoimaisuuden kannalta lisääntyvä asutus, liikenne, meteli, harrastustoiminta ja metsien virkistyskäyttö esim. maastopyöräillen ja (luvattomasti irrallaan kulkevien) koirien kanssa lenkkeileminen (edellä mainitusta luvattomasta moottoriurheilusta puhumattakaan) muodostavat merkittävän uhan sekä meidän että toisen alueellamme toimivan hevosyrittäjän toiminnan kannalta. Hevonen on eläin, joka pakenee säikähtäessään, vaikka se olisi kuinka turvallinen ja hyvin koulutettu.

On vaikea ymmärtää, että omassa metsässä kulkua ei voi muilta kieltää tai rajoittaa, vaikka se olisi häiriöksi ja jopa vaaraksi itselle ja omille toiminnoille. Voisi olla tarpeen miettiä osoitetun ulkoilureitin kunnostusta ja merkitsemistä maastoon, saisiko sillä rauhoitettua harjualueen muut polut (ja piha-alueen), että pääsisimme myös jatkossa ratsastamaan turvallisesti edes omiin metsiin? Myös esimerkiksi metsästys alkaa jo nyt olla mahdotonta meidän metsissä, kun siellä on niin paljon ihmisiä.

Jo nyt alueen maastoratsastusmahdollisuudet ja -reitistöt ovat merkittävästi kaventuneet aiemmasta asunto- ja teollisuusrakentamisen myötä, esimerkiksi Rastikankaalla kulki aiemmin hyvä ja paljon käytetty reitti Kilpiälästä Matikan kautta Lemolaan, ja sieltä pääsi esimerkiksi Santasillantielle pikkuteitä ja pellonreunoja pitkin. Nykyään Rastikankaalle ei ole enää mitään asiaa hevosilla melun ja liikenteen vuoksi eivätkä entiset polut edes yhdisty mihinkään lenkkiin. Rastilasta tullessa vastassa on meluvalli ja Kilpiälästä Lidlin keskusvaraston verkkoaita.

Hevosalan pitkän linjan ammattilaisena arvioin, että todennäköisesti Kalpalinnan alue muuttuu lisääntyvien toimintojen myötä ennen pitkää mahdottomaksi kulkea hevosien kanssa (se on sitä jo nyt, paitsi aukioloaikojen ulkopuolella), vaikka maastoratsastus- ja ratsastustilatoiminta näemmä mainitaan Kalpalinnan suunnitelmassa. Asuntoalueen rakentuminen ja Kalpalinnan toiminta blokkavat jatkossa hevosella kulkukelpoiset reitit Turengintien eteläpuolelle Hiidenkorpeen ja Iso-Hiiteen. Meille tällä hetkellä tärkeimpiä reittejä (oman tontin ulkopuolella Vähähiidentien lisäksi) ovat mm. polku Nurkkalan pellonreunassa Vähähiidentieltä Kalpalinnaan (keskellä nykyistä Ilveslinnan pohjoisosan aluetta), polku Nurkkalan ladon takaa harjua pitkin Kalpalinnan takaravintolalle (itse asiassa koko matkalta vihreällä pallonauhalla piirretyt ohjeelliset ulkoreitit, lukuunottamatta suota, jonne ei voi hevosella tietenkään mennä, eikä Mäntyniemeä, joka on liian kansoitettu että siellä olisi

*turvallista kulkea), yhteys Kalpalinnasta eteläpuolitse Kiianlinnantielle, sekä Kiianlinnantie ja Säililammentie polkuyhteyksineen. Toivoisin selvitetävän mahdollisuutta kaavoittaa erillinen ratsastuspolku/polkuja esimerkiksi Nurkkalan pellolle VL-merkitylle alueelle ojan varteen, mikäli tämä nykyinen polku häviää kokonaan tai muuttuu asfaltoiduksi. Polkua ei tarvitse erikseen rakentaa, sillä esim. kantava (heinäpellonkaltainen, juuristoltaan tiheä) nurmipohja riittää hevosten kulkuun, mutta olisi edes reitti jolla on turvallista ja luvallista hevosella jatkossakin kulkea.*

#### **MUUT ASIAT**

*Lisäksi haluaisin, että tutkittaisiin mahdollisuutta siirtää omistamani emätila Rekolan 2:61X yksi lomarakennuspaikka tilalle 165-443-2-88. Tätä asiaa täydennetään tarvittaessa, mikäli xxxxxxxx niin toivoo.”*

#### **Vastine**

##### **ALUEEN NIMEÄMINEN**

Osayleiskaavan maankäytön muutokset kohdentuvat Kalpalinnan yrityksen/keskuksen toimintojen ympärille ja siksi asiasta puhutaan kaikkien ymmärtämällä nimellä. Kaavan kuvausten pääpaino tulee niin ikään laittaa niille asioille, joita maankäytölliset muutokset etupäässä koskevat.

##### **KALPALINNA**

Hämeen ELY-keskuksen kanssa järjestettiin viranomaisneuvottelu 8.9.2021, jossa käsiteltiin osayleiskaavaa, sen etenemistä ja erityisesti Kalpalinnan alueen ja lähistön kehitysmahdollisuuksia sekä niiden suhdetta kaavoitukseen. Osayleiskaavassa varaudutaan ja mahdollistetaan Kalpalinnan alueen kehittäminen vetovoimaiseksi urheilun ja virkistykseen ympärivuotiseksi keskuksiksi, joka voi samalla tarjota palveluita ja työpaikkoja. Alueen kehittämistä ja suunnittelua on osayleiskaavaan liittyen hahmoteltu alueen omistajien ja suunnittelusta vastaavien tahojen kanssa. Osayleiskaavaan osoitetut rakentamisen mahdollistavat alueet on osoitettu laajoiksi, koska Kalpalinnan alueen maastonmuodot ja alueen erityispiirteet vaativat rakentamisen hajauttamista ja tarkkaa suunnittelua. Nyt laadittava osayleiskaava mahdollistaa keskuksen kehittymisen, joka tukee Janakkalan kunnan tavoitteita alueen suhteen. Osayleiskaavan mukaiset kehittämisen mahdollistavat alueet on osoitettu asemakaavoitettavaksi, jolloin niiden rakentamisen määrän, tehokkuuden ja rakennusalueiden sijoittaminen tehdään tarkemmassa suunnittelun vaiheessa asemakaavoituksen avulla. Rakentamisen mahdollistavat alueet on sijoitettu pääosin laaksoihin ja notkoihin, joka mahdollistaa rakentamisen sopeuttamisen alueen ominaispiirteisiin ja maisemaan. Ko. alueet eivät ole nykyiselläänkään luonnontilaisia, vaan maa-aineisten oton ja urheilutoimintaan tehtyjen maan muokkausten jäljiltä olevaa muuntunutta maisemaa. Asemakaavoituksessa huolehditaan alueen viheralueiden jatkuvuudesta ja niiden välisistä yhteyksistä. Alueen rakentamismahdollisuudet ovat edellytys alueen kehittämiselle ja toiminnan ylläpitämiselle. Kalpalinnan alueen rakentaminen on suunniteltu toteutettavan sellaisin teknisin ratkaisuin, jotka vaativat mahdollisimman vähän maanrakennustöitä tai maaston leikkauksia.

Samoin Kalpalinnan alueen luonnonarvoja ja arvokkaan lajiston säilymistä käsiteltiin viranomaisneuvottelussa 8.9.2021. Tällöin alueen omistaja kertoi alueen käytön ja hoidon merkityksestä alueen paahdelajistolle, sillä alueen avoimet osiot ovat viimeisen parinkymmenen vuoden ajan olleet hiihtokeskustoiminnan hiipuessa kasvamassa umpeen. Nyt alueita on avattu ja hoidettu, joka hyödyttää myös alueen reunoilla kasvavaa paahdelajistoa sen sijaan, että alue pusikoituisi ja metsittyisi. Neuvottelussa tarkasteltiin myös tarkemmin mm. alueen kehityssuunnitelmia ja niissä olevaa rakentamisen sijoittumista. Osayleiskaavan ehdotuksessa paahdelajisto on huomioitu luo-merkinnöin. Rakentamisen laajemmin

mahdollistavat alueet on osoitettu luonnolle arvokkaiden alueiden ulkopuolelle, pääosin notkoihin, laaksoihin ja rinteisiin, jotka nykyisellään kasvavat eri-ikäistä paikoin tiheää puustoa. Näillä alueilla ei esiinny suotuisia paahdelajiston esiintymispaikkoja myöskään alueen luontoselvitysten mukaan.

Kalpalinnan alue on rakentamisalueita lukuun ottamatta osoitettu merkinnällä VU-1 Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue. Alueen kaavamerkintä sallii urheilu- ja virkistyspalvelut sekä tätä pääkäyttötarkoitusta varten tapahtuvan pienimuotoisen rakentamisen. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen. Kaavamerkintä ei mahdollista alueen muuttamista moottoriurheilutoimintaan, johon tarvitaan ympäristölupa. Maastoliikenneluvan ja meluilmoituksen mukaan tapahtuvaan satunnaiseen toimintaan kaavamerkinnällä ei oteta kantaa. Lähtökohta on se, että alueen pääkäyttömuoto on ilman moottorikäyttöisiä ajoneuvoja tapahtuva toiminta, joka edellyttää siten toiminnanharjoittelun erillisten lupien saamista.

#### RAKENTAMINEN MAATALOUSMAALLE

Janakkalan kunta on ostanut aikoinaan Ilveslinnan peltoalueen taajaman asuinalueiden laajentamista varten. Kunnan Ilveslinnan asuinrakentamisen alueet ja Kalpalinnan kehittyvät alueet yhdistyvät aikanaan yhtenäiseksi taajamarakenteeksi. Kaava-alueelle jää runsaasti rakentamattomia alueita, jotka säilyvät maa- ja metsätalouden käytössä. Vähähiidientien pohjoispuolen laajat peltoalueet säilyvät viljelykäytössä ja ne on osoitettu kaavamerkinnällä maa- ja metsätalousvaltainen alue (M).

#### METSÄALUEET, MAISEMA, HARJUT JA HEVOSTALOUS

Harjualueelle on osoitettu yleiskaavan ehdotuksessa laajat metsäisenä säilyvät alueet kaavamerkinnöillä MUY ja MY. Näin ollen alueella tulee säilymään edelleen varsin runsaasti rakentamattomia alueita, jotka mahdollistavat mm. hevostoiminnan myös jatkossa. Myös Turengintien eteläpuoleisille alueille säilyy yhteys laajoihin metsäalueisiin. Osayleiskaavan ehdotuksessa alueelle ehdotetut muutokset ovat vähäisiä, lukuun ottamatta Kalpalinnan kehittämisen mahdollistavia ratkaisuja. Kalpalinnan alueen maastonmuodot ja alueen erityispiirteet vaativat rakentamisen hajauttamista ja tarkkaa suunnittelua.

Rakentamishankkeista päätetään tarkemmin alueen asemakaavoituksen yhteydessä. Nyt laadittavana oleva osayleiskaava mahdollistaa keskuksen kehittymisen, joka tukee myös Janakkalan kunnan tavoitteita alueen suhteen. Rakentaminen kohdentuu ihmisen muovaamille alueille, ja rakentaminen sopeutetaan alueen ominaispiirteisiin sekä maisemaan mahdollisimman vähäisin maastonmuutoksia. Ilveslinnan asuinalueen pohjoispuolitse on jätetty viheryhteys kohti Turengintietä ja alikulkua pitkin Hiidenkorpeen. Kun alueelle asemakaavoitetaan lisää toimintoja, niin ko. reitin säilyvyys huomioidaan asemakaavoituksessa. Alueen ulkoilureitit on varmasti syytä merkitä maastoon, mutta se ei ole yleiskaavallinen asia.

#### MUUT ASIAT; RANTARAKENTAMINEN, SUOJELU JA YHDENVERTAISUUS

Alueen maanomistajille Hiidenjoen varteen osoitetut rakennuspaikat toteuttavat maanomistajien tasapuolista kohtelua. Nämä rakennuspaikat perustuvat alueelle laadittuun emätilaselvitykseen, joka takaa rakennusoikeuden mahdollisimman tasapuolisen jakautumisen. Siten näiden rakennuspaikkojen osoittaminen joen varteen on välttämätöntä. Paikkojen osoittamatta jättäminen edellyttäisi asiasta sopimista maanomistajien kanssa tai rakennusoikeuden korvaamista, joka ei ole kunnan tavoitteiden mukaista. Aluetta kokevat rakennuspaikka-muutokset olisi tullut esittää viimeistään kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen, koska oleelliset muutokset kaavaan tehdään sen valmisteluvaiheessa (kaavaluonnos).

Rakennuspaikkojen siirto vaikuttaa yleensä aina myös naapuritiloihin. Hiidenjoen varteen osoitettu pientalovaltainen asuinalue (AP) puolestaan monipuolistaa kunnan tonttitarjontaa merkittävästi tarjoamalla mahdollisuuden omarantaisiin tontteihin. Ilveslinnanrannan asemakaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 13.12.2021 § 174. Yleiskaavaratkaisu on tehty lainvoimaiseen asemakaavoitukseen perustuen.

Yleiskaavoituksen yhteydessä tehdyn luontoselvityksen mukaisesti osaan Hiidenjoen rannoista rajautuu luo-4 -alueita luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeinä alueina. Merkinnällä on osoitettu EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (viitasammakko) esiintymisalueet. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (49§) nojalla suojeltuja. Luo-4 -rannanosilla ei saa suorittaa maan muokkausta, täyttöä tai ruoppausta, ja siten ko. luontoarvosta aiheutuu joidenkin rannanosien maanomistajille haittaa/rajoitteita. Uudet rakennuspaikat pyritään aina sijoittamaan luontoarvojen kanssa eri paikkaan, mutta aina se ei ole mahdollista maanomistajien tasapuolinen kohtelu huomioiden. Silloin rakennuspaikalle aiheutuu väistämättä rajoitteita luontoarvon huomioimisesta. Ympäröivät luontoarvot voidaan myös nähdä alueen rikkautena ja rakentaminen piha-alueineen voidaan toteuttaa monella tapaa ympäristö huomioiden.

Janakkalassa 4.5.2023

maankäyttöpäällikkö  
Piia Tuokko



Muistutus 5 (27.5.2021)

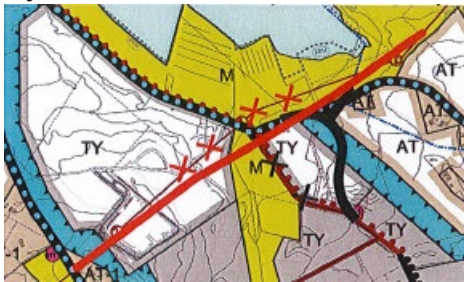
### Vastine muistutukseen Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta

*”Haluamme ystävällisesti tuoda kaavoituksen suunnittelijoille tiedoksi oman ehdotuksemme osayleiskaavasunnitelmasta.*

*1. Rastikankaantien jatke Rastilantielle: Vastustamme jyrkästi Rastikankaantien jatkeen suunniteltua linjausta pellon läpi Rastilantielle. Esitämme vaihtoehtoista tielinjausta oheisesti.*



*2. Ohjeellinen uusi voimajohtolinja 110 kV: Haluamme tarkentaa ohjeellisen voimajohtolinjan linjausta oheisesti.*



*3. Maa- ja metsätalouden toiminnan turvaaminen: Haluamme Siankärsäntien varresta EV alueen muutettavaksi M-alueeksi. Näemme tärkeäksi, että osayleiskaavalla ei rajoiteta alueella normaalin metsätaloussuunnitelman mukaista metsänhoitoa.*



*4. TPres tai TYres alueen lisäys: Rastilantien varteen ehdotamme TPres ja/tai TYres merkintää. Natura-alue ei ole rajoittava, kun väliin jää M-alue. On huomattavaa, että on myös rakennettuja tontteja, jotka ovat kiinni Natura-alueessa.*

*Toivomme että osayleiskaava ottaa huomioon alueella tapahtuvan maa- ja metsätalouden harjoittamisen mahdollisen teollisuustoimintaan varatun alueen rinnalla.”*

### Janakkalan kunta

Kunnanvirasto  
Juttilantie 1  
14200 Turenki

Puh. (03) 68 011  
kirjaamo@janakkala.fi  
www.janakkala.fi

## Vastine

1. Esitetty tielinjaus ei ole liikenteen sujuvuuden sekä asumiselle aiheutuvien haittojen vuoksi mahdollinen. Esitetty tielinjaus sijoittuu liian lähelle Rastilan kylää ja sen kylämäisen asutuksen (AT) alueita. Lisäksi esitetty linjaus tuottaa tiegeometriaan ylimääräisiä mutkia. Tielinjaus on yleiskaavatasolla ohjeellinen ja sen sijainti täsmennetään asemakaavoituksen yhteydessä sekä tie-/katusuunnitelmaa tehtäessä. Tielinjausta voidaan todennäköisesti asemakaavoituksessa muuttaa sen verran, että Rastikankaantien loppupää jatkuu pidempään kunnan maalla ja kääntyy vasta sitten länsiluoteeseen kohti Rastilantien tiukkaa mutkaa.

2. Myös voimajohtolinjan merkintä on ohjeellinen tällä yleispiirteisellä suunnittelutasolla. Voimajohtolinjan mahdollisesta rakentamistarpeesta tai ajoittumisesta ei kunnalla ole tietoa. Todennäköisesti tarve tulee maankäytön riittävän kehityksen myötä laajemmalla alueella. Voimajohtolinjojen sijaintia voidaan tarkentaa niin ikään asemakaavoituksen yhteydessä. Lisäksi voimajohtolinjan sijoittamisen suunnittelussa tulee tehtäväksi ympäristövaikutusten arviointi, joten monessa kohdassa voi jatkossa vielä vaikuttaa lopputulokseen. Tällöin voidaan myös vaikuttaa esim. voimajohtolinjojen pylvästyyppeihin ja muihin ominaisuuksiin, joilla on erityisesti vaikutusta maanomistajan alueiden käyttöön (mm. maanviljelys).

3. Suojaviheralueella EV tarkoitetaan yksityisillä alueilla käytännössä samaa kuin maa- ja metsätalousalueilla (M). Kaavan merkintöjen alueellisen yhtenäisyyden vuoksi EV-alue kuitenkin kuvaa paremmin kyseisen alueen tarkoitusta asutuksen viereisenä suojana teollisuusalueeseen nähden. Rastikangasta ympäröi kauttaaltaan kapea EV-alueen vyöhyke tai laajempi metsäalue. EV-alueella ei kuitenkaan estetä yksityisten metsätaloustoimia.

4. Rastilantien koillispuolelle, Natura-alueen viereen ei ole mahdollista osoittaa uutta rakentamista. Natura-alueessa sijaitsee kiinni loma-asuntotontteja, joiden vaikuttavuus Natura-alueeseen on aivan eri luokkaa kuin teollisuus- tai työpaikka-alueen tonttien. Kaava-alueelle on tehty selvitys; Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan vaikutukset Raimansuon-Miemalanharjun Natura 2000 -alueeseen (7.12.2021). Rastilantien koillispuolen rakentaminen edellyttäisi alavuutensa vuoksi laajoja maantäyttöjä, jotka vaikuttaisivat erittäin todennäköisesti haitallisesti Natura-alueen arvoihin; alueen vesitasapainoon, hulevesien määrään ja laatuun. Myös kauempana sijaitseville alueille on selvityksessä osoitettu tiukkoja vaatimuksia hulevesiasioiden selvittämisestä, suunnittelusta ja haitallisten vaikutusten estämisestä. Samoin tulee huomioida kaikkien rakentamishankkeiden yhteisvaikutukset, jotka eivät nekään saa aiheuttaa haittaa Natura-alueen luonnontilalle. Lisäksi Rastilantien varren tiivis rakentaminen poistaisi seudullisen viheryhteyden muodostumisen ja riistaeläinten kulkumahdollisuuden aina vt 3:n länsipuolelta Harvialaan.

Yhteenvedon voidaan todeta osayleiskaavan olevan varsin yleispiirteinen maankäytön suunnittelun taso. Yleiskaavoitus antaa suuntaviivoja asemakaavoitukselle, mutta ei poista muutosten ja täsmennysten mahdollisuutta perustelluista syistä. Perusteluja varten teetetään yleensä erilaisia selvityksiä ja suunnitelmia mm. liikenteellisten ratkaisuiden toimivuudesta. Kaavojen aluevarausten muutokset pyritään aina tekemään kaavan valmisteluvaiheessa, koska silloin myös naapuritilojen maanomistajilla on mahdollisuus esittää kannanottonsa asiaan sekä viranomaisilla mahdollisuus lausua asiasta. Kaavaehdotukseen tulevat merkittävät muutokset joudutaan laittamaan uudestaan ehdotuksena nähtäville. Kaavaehdotukseen ei esitetä tehtävän muutoksia muistutuksen johdosta.

Janakkalassa 4.5.2023

maankäyttöpäällikkö  
Piia Tuokko

VASTINE  
4.5.2023

Muistutus 6 (28.5.2021)

### Vastine muistutukseen Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta

*"Emme hyväksy Iso-Hiiden Kartano Oy:n (165-403-3-33) omistamien Turengintien eteläpuolisten alueiden kaavoittamista kaupallisten palveluiden, teollisuus ja varasto sekä asuntoalueiksi. Vaadimme alueen kaavamerkintöjen muuttamista KM, TY, EV, Tres, TYres ja APres-alueiden osalta M-alueeksi. Vaadimme myös palauttamaan osayleiskaavaluonnokses-  
sa 6.5.2019 esitetyn AP-alueen Hakoistentien itäpuolelle Kanta-Hiisi –tilalle (165-403-3-16).*

#### *Perustelut*

*Osayleiskaavaluonnos ei toteuta "Valtioneuvoston päätöstä valtakunnallista alueidenkäyttö-  
tavoitteista" (14.12.2017), joissa suunnittelualueilla mm:*

*"Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka  
tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja  
tulviin sekä ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta  
arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön  
soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta. Huolehditaan maa-  
ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden säilymisestä.*

*Hiidenkorven kaavoittaminen pirstoisi yhtenäisen metsäalueen. Ilmastomuutoksen torjun-  
nassa metsien muodostamat hiilinielut ovat avainasemassa. Yhtenäinen metsäalue on tärkeä  
ympäristön eläin- ja kasvilajeille. Rakentamisella eläinten luontaiset reitit muuttuvat mikä  
vaikuttaa myös liikenneturvallisuuteen. Alue palvelee ympäristön asukkaita lähivirkistysaluee-  
na, siellä marjastetaan, sienestetään, ulkoillaan, hiihdetään ja suunnistetaan. Hiidenkorpi  
yhdessä naapureiden metsäalueiden kanssa muodostaa luonnollisen melumuurin moottoritien  
ja läheisten kylien asukkaille. Metsätalous on Iso-Hiiden Kartanon toiminnan vankka kulmakivi.  
Uuden moottoriteliittymän myötä työpaikka-alueen kehittämisen painopiste luontaisesti siirtyy  
läemmäksi Hämeenlinnaa. Osayleiskaavaehdotus on siinä mielessä Iso-Hiiden Kartanon  
osalta vanhentunut.*

*Osayleiskaavaluonnoksessa 6.5.2019 esitetty AP alue tukeutuisi olemassa olevaan Nuolialan  
nykyiseen kylärakenteeseen. Nuolialan kylä on 1800-luvun loppupuolelle sijainnut ko. AP-  
alueen vieressä. Nykyinen Nuolialan kylä on rakentunut viime sotien jälkeen Iso-Hiiden  
Kartanosta lohkaistuille karjalaisten asustustiloille. Museoviraston lausunto (18.06.2019) "ei  
pidä hyvänä merkittävän maisema-alueen uhraamista pientaloasutukselle" on ristiriitainen.  
Kanta-Hämeen maakunnallisten arvokkaiden maisema-alueiden rajausta kattaa myös  
osayleiskaavaehdotuksessa Iso-Hiiden Kartanon alueelle merkityn APres alueen. Saman  
rajauksen sisäpuolelle jää myös Ilveslinnan, Kalpalinnan, Nuolialan ym alueita, yhteensä  
kymmeniä neliökilometrejä.*

*Lopuksi ote Hämeen liiton vastineesta 23.4.2019 Iso-Hiiden Kartano Oy:n muistutukseen  
Kanta-Hämeen Maakuntakaava 2040:sta*

*"Kyseiset maakuntakaavan aluerajaukset (Ar ja TP) edellyttävät toteutuakseen kunnan  
yksityiskohtaisempaa ja maanomistajan myötävaikutuksella laadittavaa yleiskaavoitusta ja  
asemakaavoitusta. Mikäli kunta ja maanomistaja eivät juuri nyt löydä yhteisiä perusteita, voi  
maankäyttö jatkua nykyisenä maa- ja metsätalouden harjoittamisena. Kunta ja maanomistaja  
voivat palata asiaan tulevaisuudessa vapaaehtoisten neuvotteluiden merkeissä. Kyseiset  
maakuntakaavan aluevaraukset tulee nähdä lähinnä tulevaisuuden mahdollisuuksina ja  
alueiden kehittäminen ratkaistaan kuntakaavoituksessa yhteistyössä maanomistajien kanssa,  
jossa määritetään eri maankäyttömuotojen rajaukset ja sijoittuminen."*

#### **Janakkalan kunta**

Kunnanvirasto  
Juttulantie 1  
14200 Turenki

Puh. (03) 68 011  
kirjaamo@janakkala.fi  
www.janakkala.fi

*Janakkalan kunnan yhteistyö maanomistajan kanssa osayleiskaavaprosessin eri vaiheissa on ollut niukkaa. Pyydämme että muistutuksemme otetaan huomioon kaavan jatkokäsittelyssä ja että meille lähetetään kirjallinen vastaus muistutukseen. Aitoa yhteistyötä odottaen.”*

## **Vastine**

Turengintien eteläpuoliselle alueelle on osoitettu kaavaehdotuksessa enää varsin pieni alue kaupallisille palveluille (KM) sekä teollisuus- ja varastoalueeksi (TY). Tavoitteena on saada muodostettua Rastikankaantien risteuksen molemmin puolin toimiva työpaikka-alueen kokonaisuus ja tavallaan ”portti” Turenkiin saavuttaessa. Yleiskaavoituksen tavoitevuosi on pitkällä tulevaisuudessa ja sillä varaudutaan mahdollisiin tulevaisuuden tarpeisiin. Aivan välitöntä ko. alueen kehittämistarvetta ei ole lähivuosina näköpiirissä, etenkin kun uutta eritasoliittymää valmistellaan Hämeenlinnan rajan tuntumaan ja maankäytön painopiste saattaa siirtyä hetkellisesti sinne päin. Kaavallinen varautuminen ehdotuksessa esitettyihin toimintoihin (KM, TY) on nähty kunnan kehityksen kannalta tarpeellisena, mutta toistaiseksi alue voi olla edelleen tavanomaisessa metsätalouksikäytössä.

Turengintien eteläpuolisia alueita on osoitettu laajasti merkinnöillä TRes ja TYRes. Merkinnöillä on osoitettu pääosin rakentumattomat, pitkän aikavälin teollisuus- ja varastotoimintaa varten varattavat alueet. Alueelle saa sijoittaa päämaankäyttömuotoon liittyviä toimisto- ja myymälätiloja. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Tres-merkinnällä olevat pitkän aikavälin rakentamisalueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueina M (vihreä väri), joiden päällä on aluevarausta kuvaava viivamerkintä (harmaa leveä katkoviiva) osoittamassa pitkän aikajänteen muuttuvan maankäytön (T). Nämä alueet ovat lyhyellä aikajänteellä maa- ja metsätalousalueita (M). Merkintä turvaa maanomistajien metsätalouksikäytön alueella.

Osayleiskaavalla varaudutaan pitkän aikavälin mahdollisiin kehityskulkuihin ja tarpeisiin. Näin ollen siinä varataan alueita erinäisiin käyttötarkoituksiin yhteensovittaen erilaisia tarpeita. Kaavaa laadittaessa ei voida varmuudella ennustaa tulevaisuutta, joten siinä pyritään varautumaan ja mahdollistamaan mahdollista kunnan alueellista maankäyttöä. Osayleiskaavan kaavamerkintä ei siten tarkoita alueen rakentamista eikä sitä, että sille olisi juuri nyt havaittavissa olevaa kysyntää. Kyseessä on pitkälle tulevaisuuteen varautuvia aluevarausmerkintöjä, joissa alueen käyttö ja rakentaminen saattaa tulla jossakin vaiheessa ajankohtaiseksi, mikäli kysyntää ilmenee. Kyseessä on siis alueen asemakaavoituksen ja rakentamisen mahdollistavia merkintöjä, eikä päätös tämän tekemisestä.

Ensisijaisten rakentamisalueiden ympärille on osoitettu laajoja virkistyskäyttöön tarkoitettuja lähivirkistysalueita (VL) sekä hieman kauemmas harjualueelle metsätalouksikäytössä säilyviä alueita (M, MY ja MUY), jotka myös mahdollistavat metsätalouden, ulkoilun ja alueen jokamiehen oikeudella tapahtuvan käytön. Laajat metsäalueet jatkuvat kaava-alueen ulkopuolella. Näin ollen rakentamisalueista huolimatta, alueelle on osoitettu varsin laajoja yhtenäisiä viheralueita. Myös rakentamisen reservialueet voivat em. mukaisesti olla toistaiseksi metsätalouksikäytössä. Alueiden mahdollisesta tulevasta käyttötarpeen muutoksesta keskustellaan ensimmäisenä alueen maanomistajan kanssa, ja ko. laajat maa-alueet edellyttävät toteutuakseen asemakaavoitusta, jota ei lähdetä edistämään ilman maanomistajan suostumusta tai tehtyjä maakauppoja.

Kaavaluonnoksessa Hakoistentien itäpuolelle osoitettu AP-alue poistettiin maakunnallisesti merkittävältä maisema-alueelta Museoviraston asiasta antaman lausunnon johdosta. On totta, että maakunnallista maisema-aluetta on laajemmin, kattaen myös muita rakentamisalueita kaava-alueen ulkopuolella. Asiaa on sivuttu myös käydyissä viranmaisneuvotteluissa. Museoviraston kannan mukaan kaava-alueelle sijoittuva Hakoistentien itäpuoli on

tarkoituksenmukaista säilyttää maisema-alueen osalta ilman uudisrakentamista. Myöskään länsipuolen maisema-alueelle ei ole osoitettu uudisrakentamista. Sitä vastoin maisema-alueen länsipuolella rakentaminen on mahdollista. Ko. alue on osoitettu kaavamerkinnällä APRes. Merkinnällä on osoitettu pitkän aikavälin rakentumattomat, pääasiassa vakituiseen asutukseen tarkoitetut alueet. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asema-kaavalla. APRes-merkinnällä olevat pitkän aikavälin rakentamisalueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueina M (vihreä väri), joiden päällä on aluevarausta kuvaava viivamerkintä (ruskea leveä katkoviiva) osoittamassa pitkän aikajänteen muuttuvan maankäytön (AP). Nämä alueet ovat lyhyellä aikajänteellä maa- ja metsätalousalueita (M) eli voivat säilyä toistaiseksi nykykäytössään. Ko. alueelle ei ole lähivuosina näköpiirissä välitöntä kehittämistarvetta.

On valitettavaa, että muistuttaja näkee kaavasta käydyin keskustelun ja yhteydenpidon maanomistajaan niukkana. Tämä johtunee yleiskaavatyön aikana vaihdelleista työntekijöistä, joka johtuu osaltaan myös osayleiskaavoituksen ajallisesti pitkästä prosessista. Kaavaehdotuksessa on kuitenkin pyritty huomioimaan maanomistajan näkemykset sekä yhteensovittamaan tavoitteita kunnan alueellisten kehittämistarpeiden kanssa.

Janakkalassa 4.5.2023

maankäyttöpäällikkö  
Piia Tuokko

VASTINE  
4.5.2023

Muistutus 7 (28.5.2021)

## Vastine muistutukseen Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta

*"Vastustan uutta kaavaehdotusta: se ei ota huomioon kaikkia alueen olemassa olevia asukkaita tai yrityksiä. Olen muuttanut Janakkalaan sekä perustanut yritykseni tänne vuonna 2016. Janakkala on kertonut olevansa paikka, jossa on mukava asua. Siitä huolimatta olemme viimeiset pari vuotta eläneet täällä jatkuvan uhan alla, Ikaaloisten maalaisrauhan ja lähialueiden metsien menettämisen pelossa.*

### Kalpalinna

Vastustan ehdottomasti Kalpalinnan metsäalueiden muuttamista asuntoalueeksi tai loma-asuinalueeksi.

RA-3, R-1 sekä APRA-3 alueet sijoittuvat aivan oman maani rajalle.

*Talojen tai mökkien rakentaminen ja niiden asutusvaikutukset aiheuttavat meille merkittävää haittaa sekä lisäävät liikennettä, joka ei alueelle kuulu ollenkaan.*

*Alueen metsät ovat todella suosittua ulkoilualuetta, samoin Kalpalinnan hiekkakuopan ympäristö, sinne ei kuulu rakentaa.*

*Esimerkiksi RA-3 on suunniteltu syvään solaan, jossa on suuret korkeuserot, mm. pystysuoria seinämiä. Lenkipolut menevät molemmin puolin aivan välittömässä läheisyydessä.*

*Mikä on todellinen rakennustarve tälle alueelle? Nykyisellään alue ei kelpaa minkäänlaiseen rakennuttamiseen, halutaanko sinne tuoda mahdollisesti muualta jätemaata täytteeksi tai viedä nykyistä maata pois myyntitarkoituksella?*

*Näitä metsän polkuja käyttää myös yritykseni ja jos kaava menee tällaisenaan läpi sekä rakentamiset alkaa, tarkoittaa se yritykseni toiminnan loppumista.*

*Jo nykyisellään Kalpalinnasta kuuluu ympärivuoden ääniä Ikaaloisten alueelle (varmasti muuallekin), näiden ei siis kuulu lisääntyä entisestään asukkaiden viihtyvyyttä ajatellen.*

*Mahdolliset vuosien rakennustyöt ovat pelkästään jo suuri haitta. Jos alueelle kaavaillaan mökkejä (esim.vuokrattavaksi), sieltä kantautuva meteli sekä häiriökäyttäytymiset vaikuttavat suuresti meidän maalaismiljööseen sekä rauhaan.*

*Ikaaloisten maalaismaisema tulee ehdottomasti pitää nykyisellään. Alueemme kehittämistä ei ole se, että tänne suunnitellaan isompaa asuinaluetta ja liikenteen lisäämistä.*

*Alueen luonto eläimiseen, historia sekä suojelukohteet ovat tärkeitä ja niistä tulisi pitää huolta. Ehdottomasti painotan myös, että alueen muutkin yrittäjät pitää huomioida. Kalpalinnaa ei tule suosia kunnan toimesta. Koko kaava-alueella toimii usea maatalousyrittäjä sekä muita eri alan yrityksiä.*

### Vähähiidentie

*Uuden kaavan mukaan Vähähiidentie katkaistaisiin ennen yksityistien alkua.*

*Miten on mahdollista, että näin suuri asukkaisiin vaikuttava ehdotus on tehty kysymättä sitä asukkailta? Vähähiidentie on alkuperäinen tie, eikä osaa sen asukkaista saa pakottaa kiertämään Ilveslinnan kautta.*

*Vastustan tätä muutosta tällaisenaan ja haluan että asia otetaan vielä esiin kaikkien vaikutuksen alla olevien asukkaiden kanssa, sekä perustellaan syy tähän muutokseen huolellisesti että annetaan asukkaille mahdollisuus vaikuttaa asiaan.*

### Ilveslinnanranta

*Rantaan kaavaillaan kymmenkunta asuintaloa. Huomautan että tämäkin vaikuttaa Ikaaloisten ja Vähä-Hiiden asuinalueeseen sekä maisemiin, liikenteeseen sekä nykyiseen asumisrauhaan.*

## Janakkalan kunta

Kunnanvirasto  
Juttulantie 1  
14200 Turenki

Puh. (03) 68 011  
kirjaamo@janakkala.fi  
www.janakkala.fi

*Hiidenjoen kunto on myös huolestuttanut jo pidemmän aikaa (esim. jätevedenpuhdistamon vedet). Onko rakennustarve todellinen näin suurella mittakaavalla? Onko joen kunnan takia ostajilla kiinnostusta alueeseen? Hiidenjoen rannalla on esiintynyt rauhoitettua viitasammakkoa.*

#### Ilveslinna

*Metsään kaavailtu asuinalue (AP sekä myös APRA-3) on tällä hetkellä suosittua ulkoilualuetta. Tämänkin alueen menettäminen talojen alle huolestuttaa myös. Ilveslinnan peltotontit eivät ole suurta suosiota osoittaneet, onko järkevää laajentaa asuinalueita metsän puolelle välittömään Kalpalinnan läheisyyteen? Onko niille kysyntää? Miksi alueen ulkoilumahdollisuuksiin ei voida panostaa rakentamisen sijaan? Ilveslinnan metsissä liikkuu ulkoilijoita niin Vähähiidentien varrelta, Rastilasta kuin Mäntyniemenkin alueelta päivittäin. Alue on monelle lähin metsäinen ulkoilualue.*

#### Voimalinja

*Kaavassa on myös tuloillaan uusi linja. Miksi linja pitää sijoittaa läpi metsän sekä viljelymaan? Tämänkin rakennus ja olemassaolon vaikutus kohdistuu suoraan puhuttuihin metsä- sekä maalaismaisemiin, samoin alueen omistavaan maatalousyrittäjään. Metsäalue, josta linja laskeutuu Kinnarin tilan pelloille, on kaunis korkea kaistale, josta on upeat maisemat (Annakkatorni). Tämä on osa suosittua ulkoilualuetta, josta syystä linjan sijainti tulisi tarkoin harkita uudelleen. Harju on myös merkittävä alue luonnon sekä eläinten kannalta.*

#### Loppusaate

*Tämän kaavan ehdotukset ovat siis vaikutukseltaan todella suuret asuinalueelleni. Kaavaa ei tule tällaisenaan hyväksyä, vaan sen kuuluu ottaa huomioon myös alueella jo asuvat ihmiset sekä yrittäjät.*

*Toimin hevosalan yrittäjänä ja tarjoan asiakkailleni hevoselämyksiä näissä kauniissa maalaismaisemissa sekä upeissa harjuisissa metsissä. Kuten jo mainitsinkin, rakentaminen alueelle vie minun toimintani mahdollisuudet. Luonnollisesti olen hyvin huolissani niin omasta hyvinvoinnistani sekä yritykseni toiminnasta.*

*Kalpalinnassa on järjestetty uusien omistajien toimesta myös moottoriurheilutapahtumia. Kalpalinna sijaitsee joka suunnasta asuinalueiden keskellä ja tapahtumien metelihaitta vaikuttaa suureen määrään ihmisiä. Moottoriurheilun jälkeen myös metsäpolut ovat olleet pilalla eikä niitä ole kunnostettu. Kalpalinnan suunnitelmissa on myös ollut järjestää konserteja ym. kovia ääniä aiheuttavia tapahtumia. Nämä kaikki vaikuttavat suoraan asumisen lisäksi myös minun yritykseeni; jos suurta meteliä tai tärinää oleva tapahtuma on tiedossa, minä joudun pitämään oman toimintani kiinni sen ajan. Yritykseni on siis menettänyt tuloja noilta päiviltä eikä sitä kukaan korvaa. Moottoriurheilutapahtumat avaavat ovet myös luvattomille ajajille, näitä on jo tähän mennessä ollut useita tapauksia. Lisäksi Kalpalinnan tapahtumasuunnitelmat ovat ristiriidassa alueen rakennuttamisen suhteen.*

*Onko asuinalueelle kysyntää suurten tapahtumien keskelle?*

*Haluaako kukaan ylipäättään muuttaa asumaan ympärivuotisen hissien kolinan, talvella lumitykkien äänen äärelle tai asiakasliikenteen keskelle?*

*Edes alueen asukkaita ei informoida tapahtumista, joudumme itse päivystämään mitä seuraavaksi on tuloillaan, näin joudumme myös kunnan tekemisiä seuraamaan. Olen monesti ihmetellyt, että miksi suurista muutoksista ei voida tiedottaa suoraan asukkaille? Oli sitten kyseessä asuinalueeseen vaikuttava asia tai yksittäinen tapahtuma Kalpalinnassa. Lain mukaan naapureita pitää monessa asiassa kuulla, miksi ei tässäkin?*

*Tämä tuntuu todella epärealiselta toiminnalta kaikin tavoin. Eikö muutoksista haluta läpinäkyvästi informoida alueilla joita ne koskee, vaan pyritään pitämään hiljaiseloa valitusajan unpeutumiseen saakka?*

*Lisäksi usein kuulee puhuttavan ”Kalpalinnan maista”, joita myös mainostetaan kertomalla heidän upeista maastoista. Tämä tulisi ehdottomasti korjata, sillä vain osa alueesta kuuluu Kalpalinnan omistukseen, muut alueet ovat yksityisten omistuksessa. Kalpalinnan suunnittelemaat muutokset vaikuttavat suoraan muiden maiden omistajiin, eikä heitä ole kuultu mikä on tahtotila maiden käytön ja suosion suhteen. Hämmästelenn suuresti näin valtavaa talorakennustarvetta ylipäättään. Janakkala ei ole kaupunki, tänne muuttavat ihmiset todennäköisemmin hakeutuvat ennemmin rauhallisen asuinalueen pariin kuin jatkuvaan vilinään. Ilveslinnan alue kokonaisuudessaan Kalpalinnan kera sijaitsee ison tien varrella, jossa vilkas liikenne. Samoin tehdasalueen meteli kantautuu hyvin alueelle. Vähähiidentien maalaisidyllin sekä asuinrauhan vuoksi me tänne muutimme ja toivon suuresti että näin saamme elää Janakkalassa jatkossakin.”*

### **Vastine**

Osayleiskaavan tavoitteena on sovittaa yhteen erilaiset maankäyttömuodot ja alueiden kehittämiseen kohdistuvat ristiriitaiset tavoitteet. Muistutuksessa tarkoitetun Kalpalinnan ja Ikaaloisten alueen osalta osayleiskaava sovittaa yhteen niin Kalpalinnan kehittyvän alueen mahdollistamisen kuin virkistysalueen, luonnonsuojelun, lähialueen olemassa olevan asutuksen, varautumisen mahdollisiin tulevaisuuden asumistarpeisiin sekä alueen maalaismaiseman ja –miljöön. Osayleiskaavan tavoitteena on siten erilaisten, kunnan tavoitteen mukaista kehitystä toteuttavien toimintojen mahdollistaminen ja yhteensovittaminen. Osayleiskaava ottaa huomioon Ikaaloisten ja Vähähiidentien nykyisen alueen ja asutuksen, alueelle on osoitettu varsin vähän muutoksia ja uutta rakentamista. Lisäksi Kalpalinnan alueen rakentamisalueet on rajattu siten, että niiden jo olemassa olevan asutuksen väliin jää häiriöitä ehkäiseviä tekijöitä, kuten maastonmuodot harjun muodossa ja metsäisenä säilyvä kaistale MUY-alueella.

Rakentamiseen osoitettujen alueiden kulku on tälläkin hetkellä osoitettu Kalpalinnan alueen kautta, eikä Vähähiidentien kautta. Näin on tarkoitus olla myös jatkossa. Alueen kulkuyhteydet tullaan järjestämään urheilu- ja virkistyspalvelujen VU-1 –alueen kautta kulken Kalpalinnan alueen kautta Turengintielle. Osayleiskaavaan osoitettujen rakentamisalueiden rakentaminen ei siten lisää Vähähiidentien liikennettä tai sen aiheuttamia haittoja. Rakentamisalueet ja VU-1 –alueen käyttö tulee suunnitella tarkemmin asemakaavoituksen muodossa ennen alueiden rakentamista. Asemakaavoituksessa ratkaistaan alueen kunnallistekniikka ja kulkuyhteydet. Asemakaavoituksen keinoin on tarkoitus ohjata alueen tuottama liikenne alueen sisällä ja johtaa se Turengintielle.

Kyseessä on ihmistoiminnan vahvasti muokkaama alue. Kalpalinnan kehittäminen on kunnan kannalta hyvä ja mielenkiintoinen mahdollisuus. Osayleiskaavassa on pyritty mahdollistamaan alueen kehittäminen sovittaen se yhteen muiden lähistön toimintojen kanssa. Rakentaminen on järkevää keskittää jo muokatuille alueille, jotka ovat muodostuneet vuosikymmenten soranoton, maanrakennustöiden ja laskettelukeskustoiminnan seurauksena.

Harjualueella on pyritty sovittamaan yhteen erilaisia tarpeita. Kalpalinnan alueelle on osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelujen alueen (VU-1) lisäksi alueen kehittämistä varten rakentamisalueita. Nämä alueet on osoitettu yksityisen maanomistajan alueelle, joka on varsin vahvasti muokattua ja syntynyt vuosikymmenten ihmistoiminnan vaikutuksen myötä. Alueella ei myöskään tällä hetkellä kulje yleisiä ulkoilureittejä, vaan kyse on yksityisellä maalla kulkevista yksityisteistä sekä poluista, joita ulkoilijat hyödyntävät. Tämän vahvasti kehittyvän alueen lisäksi harjualueelle on osoitettu varsin laajat metsäisiksi jäävät alueet.

RA-3 alue on arvioitu maastonmuodoiltaan ja rakennettavuudeltaan tarkoitukseen sopivaksi. Kalpalinnan omistajan tavoitteena on rakentaa alueelle erityisesti rinnerakentamiseen soveltuvia ratkaisuja, joihin alue hyvin soveltuu. Rakentaminen on tarkoitus toteuttaa siten, että tarvitaan mahdollisimman vähän maaston muokkausta. Luonnossa liikkujia varten



valtaosa harjualueesta on osoitettu säilytettävän maankäytöltään ennallaan, metsäisenä alueena (kaavamerkinnöillä MUY ja MY), joka palvelee luonnossa liikkujia, virkistyskäyttöä ja alueen käyttöä jokamiehenoikeudella. Lisäksi todettakoon, että RA-3 –alueeksi osoitetun alueen sivuilla ei tälläkään hetkellä kulje yleisiä lenkkipolkuja, vaan kyse on yksityisen maanomistajan alueella kulkevista yksityisteistä, joita ulkoilijat hyödyntävät.

Muistutuksessa viitataan myös muistutuksen jättäjän yritystoiminnan edellytyksiin ja harjualueelle sijoittuvan rakentamisen vaikutuksesta siihen. Muistutuksessa tarkoitettu yritystoiminta tarkoittaa ilmeisesti ratsastusta ja muuta hevosiin liittyvää toimintaa. Todettakoon, että säännöllinen ratsastaminen, varsinkaan yritystoimintana järjestettynä, ei ole katsottu kuuluvan jokamiehen oikeuden käytäntöihin. Osayleiskaavalla ei arvioida olevan merkittävää haitallista vaikutusta tarkoitettuun yritystoimintaan, koska valtaosa harjualueesta jää edelleen metsäksi metsätalouden käyttöön. Alueelle on osoitettu myös ohjeellisia ulkoilureittejä. Tämän alueen käyttäminen on siten yritykselle edelleen mahdollista, mutta lähtökohtaisesti ei jokamiehen oikeuden perusteella, vaan alueen maanomistajien kanssa tehtävien sopimusten mukaan. Lisäksi yritystoiminta perusluonteeltaan sisältää oletuksen siitä, että toimintaa voidaan kehittää ja mukauttaa vallitseviin olosuhteisiin nähden. Kalpalinnan alueen kehittyminen voidaan nähdä hevospalveluiden tarjoajan näkökulmasta myös mahdollisuutena laajentaa toimintaa ja tehdä yhteistyötä alueen yrittäjien kanssa.

Loma-asutus ei luonteeltaan ole lähtökohtaisesti häiritsevää melua tuottavaa, kuten ei myöskään urheilu- ja virkistysalue. Lisäksi Vähähiidentien varren asutuksen ja Kalpalinnan alueelle osoitettujen rakentamisalueiden väliin jää kaavaehdotuksessa keskimäärin noin 100 m leveä metsäisenä säilyvä vyöhyke, joka osaltaan myös vähentää äänien kulkeutumista alueiden välillä. Myös alueen maastonmuodot toimivat osaltaan äänien kulkeutumista ehkäisevänä luonnollisena ääniesteenä. Vähähiidentietä läheisimmistä rakentamisalueista pääosa on sijoitettu siten, että ne sijoittuvat hiihtokeskusalueelle tai suppaan avautuvaan rinteeseen. Näiden rakentamisalueiden ja Vähähiidentien varren asutuksen väliin jää suurimmaksi osaksi harjualue, joka ehkäisee äänen kulkeutumista olemassa olevan asutuksen suuntaan. Voidaan siis arvioida, että osoitetuista rakentamisalueista ei aiheudu merkittäviä meluhaittoja tai muitakaan haittoja Vähähiidentien olemassa olevaa asutusta kohtaan. Kaavaehdotuksessa ei myöskään esitetä suuria muutoksia Ikaaloisten alueelle.

Osayleiskaavan ehdotuksessa ei esitetä merkittäviä muutoksia Ikaaloisten alueen maalaismaisemaan. Ikaaloisten aluetta koskevat muutokset ovat varsin pieniä nykytilanteeseen verrattuna. Alue on osoitettu osayleiskaavassa pääosin maa- ja metsätaloudeksi, maatalojen talouskeskuksiksi sekä kylämäiseksi asuinalueeksi, nykytilanteen mukaisesti. Merkittävimpiä muutoksia ovat Hiidenjoen varteen osoitettavat rantarakennuspaikat, jotka tulee kaavan emätilaselvityksen perusteella osoittaa maanomistajien tasapuolisen kohtelun takaamiseksi sekä nykyisen voimajohtolinjan viereen osoitettu uuden voimajohtolinjan ohjeellinen linjaus, joka toteuttaa maakuntakaavassa osoitettua yhteystarvetta. Näiden muutosten osoittaminen alueelle on välttämätöntä toisaalta maakuntakaavan toteuttamiseksi, toisaalta maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi. Näin ollen Ikaaloisten alueelle ja sen maalaismaisemaan on kaavaehdotuksessa esitetty niin vähän muutoksia kuin se on osayleiskaavan tavoitteiden toteuttamisen näkökulmasta mahdollista. Ikaaloisten alueen maalaismaisema ja -ympäristö tulee hyvin pitkälti säilymään nykyisen kaltaisena.

Osayleiskaavan tavoitteena on ollut sovittaa yhteen alueiden kehittämiseen ja käyttöön liittyviä, osin ristiriitaisia, tavoitteita. Osayleiskaavalla ei suosita yksittäisiä yrittäjiä, vaan pyritään toimintojen yhteensovittamiseen siten, että alueella toimivan elinkeinotoiminnan edellytykset säilyvät ja kehittyvät. Muistutuksessa tarkoitettuna alueella tavoitteena on ollut yhteensovittaa niin kehittyvän Kalpalinnan alueen mahdollistaminen kuin myös huomioida muun yritystoiminnan sekä maa- ja metsätalouden harjoittamisen edellytykset mahdollisimman hyvin.

Vähähiidentietä ei ole tarkoitus katkaista, vaan kyseessä on jatkossa asuinpientaloalueen (AP) sisälle jäävä katu, joka on jo nykyisellään todettu melko kapeaksi. Kaavassa ei ole esitetty erikseen asemakaavoitettujen alueiden katuja, vain isommat väylät, kokoojakadut ja uudet linjaukset. Vähähiidentien linjaaminen Ilveslinnan alueen kautta on tulevaisuuteen varautuva ratkaisu, jonka perusteluja ovat mm. alueen lisääntyvä liikenne, Vähähiidentien alkupään kapeus ja kulkeminen aivan asutuksen vieressä sekä Vähähiidentien ja Turengintien liittymän vaarallisuus ja epäselvyys. Vähähiidentien alkupää on kapeuden lisäksi turvaton väylä esimerkiksi kevyelle liikenteelle. Osayleiskaavan ratkaisu on siis tulevaisuuteen varautuva ratkaisu, jolla on pyritty löytämään mahdollisimman hyvä ja hyväkuntoinen kulkuyhteys tielle. Muistutuksessa viitataan myös matkan lisääntymiseen. Todettakoon, että kyseinen tien linjaus lisää matkaa Turengin suuntaan n. 200 m ja valtatie 3 suuntaan matka pysyy ennallaan, joten voidaan arvioida vaikutuksen ajoneuvoliikenteelle olevan vähäinen. Kevyen liikenteen käyttöön on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti, joka kulkee Kalpalinnan alueelta Vähähiidentietä pitkin kohti Mäntyniemen aluetta ja sitä kautta Turenkia. Reitti on lyhyempi kuin ajoneuvoliikenteen reitti, joten se myös osaltaan kannustaa kävelyyn tai pyöräilyyn.

Ilveslinnanrannan alueen osayleiskaavaratkaisu perustuu alueella vireillä olevaan asemakaavoitukseen. Kyseessä on alue, joka osaltaan monipuolistaa Janakkalan kunnan tonttien ja asumisen mahdollisuuksia merkittävästi. AP-alueen ja pellon väliin jää puustoinen kaistale M-alueita, joka vähentää ratkaisun maisemavaikutusta olennaisesti sekä ehkäisee häiriöiden kantautumista suunnitellulta alueelta Vähähiidentien varren nykyiseen asutukseen. Alueen liikenne on suunniteltu ohjattavan Mäntyniemen aluetta kohden ja sieltä Vähähiidentielle ja osayleiskaavaratkaisun mukaisesti Ilveslinnan katuverkolle. Alueen liikenneratkaisua ja liikenneratkaisua käsitellään tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä, mutta alueelle suunniteltujen asuintalojen määrä on maltillinen, ja sen vaikutukset liikenteeseen on arvioitu vähäisiksi. Arvioidaan myös, että liikennettä ei juuri suuntaudu Vähähiidentietä pohjoiseen, joten vaikutus tien varren nykyisille asukkailla arvioidaan vähäiseksi.

Hiidenjoen kuntoa ja rannan soveltuvuutta asumiseen tarkastellaan alueen asemakaava-prosessissa tarkemmin. Osayleiskaavaratkaisu mahdollistaa alueen kehittämisen asumiseen. Mikäli asemakaavoituksen yhteydessä joen kunto todetaan rantarakentamiseen soveltumattomaksi, hankkeesta luovutaan. Ilveslinnanrannan asemakaava on hyväksytty valtuustossa 13.12.2021 § 174. Huomautettakoon myös, että Hiidenjoen varressa sijaitsee jo asutusta ja loma-asutusta, ja veden laadun ei yleisesti tiedetä aiheuttaneen suurempia ongelmia. Yleisesti ottaen voidaan todeta myös, että taajamien läheisyydessä sijaitsevat omarantaiset asuinrakennuspaikat ovat hyvin haluttuja, ja että ne monipuolistavat kunnan tonttitarjontaa merkittävästi. Tähän osayleiskaavaan on tehty myös kattavat luontoselvitykset, joissa on tutkittu viitasammakon esiintymistä Hiidenjoella. Lajin esiintymät on osoitettu kaavakartalle lajin esiintymät turvaavin kaavamerkinnein ja –määräyksin. Asia huomioidaan myös alueen asemakaavoituksessa.

Osayleiskaavalla varaudutaan pitkälle tulevaisuuteen. Niinpä siinä varaudutaan mahdollisiin asumisen tarpeisiin pitkälle tulevaisuuteen. Osayleiskaavassa on tutkittu asuinrakentamiselle sopivia alueita, ja todettu muistutuksessa tarkoitetun AP-alueen olevan sellainen, sekä sijaintinsa, ominaisuuksiensa kuin infrastruktuurin läheisyyden vuoksi. AP-alueen osoittamisella varaudutaan mahdollisiin tulevaisuuden tarpeisiin asumiseen liittyen. Kaavaa laadittaessa ei voida varmuudella ennustaa tulevaisuutta, joten siinä pyritään varautumaan ja mahdollistamaan mahdollisia kehityspolkuja. Osayleiskaavan kaavamerkintä ei siten tarkoita alueen rakentamista eikä sitä, että sille olisi juuri nyt havaittavissa olevaa kysyntää. Kyseessä on pitkälle tulevaisuuteen varautuva AP-alueen osoittaminen, jonka rakentaminen ja käyttö saattaa tulla jossakin vaiheessa ajankohtaiseksi, mikäli asiaan ilmenee kysyntää. Kyseessä on siis alueen asemakaavoituksen ja rakentamisen mahdollistava merkintä, ei päätös näin tekemisestä. APRA-3 alue puolestaan liittyy Kalpalinnan alueen kehittämisen suunnitelmiin. Muistutuksessa tarkoitettujen alueiden ympärille ja ulkopuolelle on osoitettu laajoja virkistys-

käyttöön tarkoitettuja lähivirkistysalueita (VL) sekä hieman kauemmas harjualueelle metsätaloustaloudessa säilyviä alueita (MY ja MUY), jotka myös mahdollistavat ulkoilun ja jokamiehen oikeudella tapahtuvan käytön. Harjualueelle on lisäksi osoitettu ohjeellisia ulkoilureittejä. Näin ollen rakentamisalueista huolimatta, alueelle on osoitettu varsin laajoja ja kattavia virkistykseen soveltuvia alueita. Todettakoon myös, että valtaosa muistutuksessa tarkoitettua AP-alueesta on osoitettu peltoalueelle. Osa alueesta sijoittuu nykyään metsää kasvavalle alueelle, jossa tällä hetkellä sijaitsee mm. hakkuuaukea. AP-alueen kohdalla ei siten pääosin ole kysymys erityisen hyvin virkistykseen soveltuvasta alueesta. Alue on lisäksi tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Asemakaavoituksen yhteydessä suunnitellaan tarkemmin alueen rakenne, kunnallistekniikka ja mm. virkistysalueet.

Muistutuksessa toivotaan muuttamaan kaavaehdotukseen osoitettua uuden ohjeellisen voimajohtolinjan sijaintia. Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukainen ohjeellinen uusi voimajohtolinja (110 kV). Maakuntakaavan merkintä perustuu Elenia Oy:n ilmoittamaan tarpeeseen. Linjan sijainti on merkitty ohjeellisena sijaintina tähän osayleiskaavaan. Osayleiskaavan ehdotus toteuttaa merkinnän osalta maakuntakaavaa, eikä muutoksia tehdä. Kaavaehdotukseen osoitettu uuden voimajohtolinjan sijainti on ohjeellinen, ja tarkemmat ratkaisut voimajohtolinjan sijoittumisesta maastoon tehdään linjan mahdollisessa suunnitteluvaiheessa, jos linjaa aletaan toteuttamaan.

Muistutuksessa viitataan Kalpalinnan alueella järjestettyihin moottoriurheilutapahtumiin ja niiden melulupiin sekä mahdollisiin muihin melua aiheuttaviin tapahtumiin, kuten konsertteihin. Kalpalinnan alue on rakentamisalueita lukuun ottamatta osoitettu merkinnällä VU-1 Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue. Alueen kaavamerkintä sallii urheilu- ja virkistyspalvelut sekä tätä pääkäyttötarkoitusta varten tapahtuvan pienimuotoisen rakentamisen. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen. Kaavamerkintä ei mahdollista alueen muuttamista moottoriurheilutoimintaan, johon tarvitaan ympäristölupa. Maastoliikenneluvan ja meluilmoituksen mukaan tapahtuvaan satunnaiseen toimintaan kaavamerkinnällä ei oteta kantaa. Lähtökohta on se, että alueen pääkäyttömuoto on ilman moottorikäyttöisiä ajoneuvoja tapahtuva toiminta, joka edellyttää siten toiminnanharjoittajalta yo. erillisten lupien saamista. Kaavamerkintä ei mahdollista myöskään suurten ja runsaasti melua tuottavien konserttien järjestämistä, joihin toiminnanharjoittajalta vaaditaan erillisten lupien saamista. Näin ollen kyseisiin asioihin ei voida ottaa kantaa kaavamerkinnässä osayleiskaavan voimin, vaan alueen pääkäyttötarkoituksesta poikkeavaan, melua aiheuttavaan toimintaan, tarvitaan erillisiä lupia, jotka käsitellään eri lupaprosesseissa.

Osayleiskaavasta, sen vaiheista ja myöskin muista julkisista lupaprosesseista tiedotetaan alueen maanomistajia asianmukaisesti lakien edellyttämällä tavalla, joihin kuuluvat mm. kirjeet ja kuulutukset. Kunta ei ota kantaa Kalpalinnan yrittäjien toiminnasta liittyvään tiedottamiseen. Kyseessä on asia, joka ei kuulu osayleiskaavan laatimisen piiriin.

Osayleiskaavoituksessa on nimenomaisesti pyritty kuuntelemaan alueen maanomistajia ja yhteensovittamaan alueiden käyttöön liittyviä erinäisiä tavoitteita. Osayleiskaavaratkaisussa tämä voidaan havaita siten, että Kalpalinnan alueella mahdollistetaan nykyaikaisen urheilu- ja virkistyspalvelujen keskuksen kehittäminen yhdessä rakentamisalueiden kanssa, mutta toisaalta lähistön muiden maanomistajien alueet on osoitettu pääosin maa- ja metsätaloustalouteen sekä kylämäiseen asutukseen. Yleiskaavoituksessa on kyse tavoitteiden yhteensovittamisesta ja mahdollistamisesta yhden toimijan näkemysten toteuttamisen sijaan.

Janakkalassa 4.5.2023

maankäyttöpäällikkö Piia Tuokko

VASTINE  
4.5.2023

Muistutus 8 (27.5.2021)

### Vastine muistutukseen Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta

*"Vastustan Kalpalinnan VU-1 alueen kaavoittamista alueen pohjoislaidalta APRA-3 ja RA-3 alueiksi. APRA-3 alue rajautuu oman tonttini rajaan ja kyseinen kaavamerkintä mahdollistaisi tuolle alueelle loma- ja vakituisen asutuksen rakentamisen. RA-3 alue on aivan oman tonttini rajan tuntumassa ja kyseiselle alueelle jatkossa olisi mahdollista rakentaa vapaa-ajan asutukseen soveltuvia rakennuksia.*

*Jos alueelle rakennetaan asutusta, siitä aiheutuu varmasti Vähähiidentielle jatkossa häiriö-ääntä ja liikennettä. Sillä tämä nykyinen maalaismaisema pilataan. Huoli on myös että jos alueelle tulee loma-asutusta, varsinkin vuokramökkejä, niistä kantautuu varmasti suurta meteliä sekä häiriökäyttäytymisiä. Ikaaloisten alueen maalaisidylli tulee siis pitää nykyisellään.*

*Kalpalinnan hiekkakuopalta tuleva tie tulee myös osittain tonttini läpi ja menee rajaa pitkin. Tämä tie ei ole moottoriajoneuvoille olevassa käytössä, mutta tälle tielle tulee varmasti lisää liikennettä, jos näille alueille aletaan rakentamaan. RA-3 alueeksi kaavoitettu alue on todella syvä ja jyrkkä sola, joka pilataan rakentamalla siihen rakennuksia. Näillä alueilla on paljon luonnossa liikkujia. Liikkujia on niin kävelijöitä, pyöräilijöitä kuin ratsastajia, joten alue pitää pitää Urheilu ja virkistys palvelujen alueena ja kehittää sitä."*

### Vastine

Rakentamiseen osoitettujen alueiden kulku on tälläkin hetkellä osoitettu Kalpalinnan alueen kautta. Liikenne alueelle ei tälläkään hetkellä kulje Vähähiidentien kautta. Näin on tarkoitus olla myös jatkossa. Alueen kulkuyhteydet tullaan järjestämään urheilu- ja virkistyspalvelujen VU-1 –alueen kautta kulkien Kalpalinnan alueen lävitse Turengintielle. Osayleiskaavaan osoitettujen rakentamisalueiden rakentaminen ei siten lisää Vähähiidentien liikennettä tai sen aiheuttamia haittoja. Rakentamisalueet ja VU-1 –alueen käyttö tulee suunnitella tarkemmin asemakaavoituksen muodossa ennen alueiden rakentamista. Asemakaavoituksessa ratkaistaan alueen kunnallistekniikka ja kulkuyhteydet. Asemakaavoituksen keinoin on tarkoitus ohjata alueen sisäinen liikenne ja johtaa se Turengintielle.

Loma-asutus ei luonteeltaan ole lähtökohtaisesti melua tuottavaa. Lisäksi Vähähiidentien varren asutuksen ja muistutuksessa tarkoitettujen Kalpalinnan alueelle osoitettujen rakentamisalueiden (RA-3, R-1 ja APRA-3) väliin jää kaavaehdotuksessa keskimäärin noin 100 m leveä metsäinen säilyvä vyöhyke, joka osaltaan myös vähentää äänien kulkeutumista alueiden välillä. Myös alueen maastonmuodot toimivat osaltaan äänien kulkeutumista ehkäisevänä luonnollisena ääniesteenä. Muistutuksessa tarkoitetuista rakentamisalueista pääosa on sijoitettu siten, että ne sijoittuvat hiihtokeskusalueelle tai suppaan avautuvaan rinteeseen. Tarkoitettujen rakentamisalueiden ja Vähähiidentien varren asutuksen väliin jää suurimmaksi osaksi harjualue, joka ehkäisee äänen kulkeutumista olemassa olevan asutuksen suuntaan. Voidaan siis arvioida, että osoitetuista rakentamisalueista ei aiheudu merkittäviä meluhaittoja tai muitakaan haittoja Vähähiidentien olemassa olevaa asutusta kohtaan. Kaavaehdotuksessa ei myöskään esitetä suuria muutoksia Ikaaloisten alueelle.

### Janakkalan kunta

Kunnanvirasto  
Juttulantie 1  
14200 Turenki

Puh. (03) 68 011  
kirjaamo@janakkala.fi  
www.janakkala.fi

RA-3 -alueen on arvioitu olevan maastonmuodoiltaan ja rakennettavuudeltaan tarkoitukseen sopivaksi. Kalpalinnan omistajan tavoitteena on rakentaa alueelle erityisesti rinnerakentamiseen soveltuvia ratkaisuja mahdollisimman vähin maaston muokkauksin. Sellaiseen alueen on todettu soveltuvan hyvin. Luonnossa liikkujia varten valtaosa harjualueesta on osoitettu säilytettävän maankäytöltään ennallaan, metsäisenä alueena (kaavamerkinnöillä MUY ja MY), joka palvelee luonnossa liikkujia, virkistyskäyttöä ja alueen käyttöä jokamiehen oikeudella. Lisäksi todettakoon, että RA-3 -alueeksi osoitetun alueen sivuilla ei tälläkään hetkellä kulje yleisiä lenkkipolkuja, vaan kyse on yksityisen maanomistajan alueella kulkevista yksityisteistä, joita ulkoilijat hyödyntävät. Ulkoilureittien säilyminen ja kehittäminen on myös alueen toiminnanharjoittajien etu eli reitit ja niiden jatkumo eivät ole häviämässä alueelta minnekään.

Janakkalassa 4.5.2023

maankäyttöpäällikkö  
Piia Tuokko

Muistutus 9 (28.5.2021)

## Vastine muistutukseen Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan ehdotuksesta

*Esitän seuraavat huomioni muistutuksena Rastila-Rastikankaan osayleiskaavaehdotuksesta:*

### 1. Rantarakennuspaikka:

*Kiitän Kansola-tilan perustamista koskevien tietojen huomioon ottamisesta rantarakennuspaikan määrittämisessä. Pyydän kuitenkin, että rakennuspaikka siirretään keskelle Kansolan rantamaa-alueetta (rantasuota). Siten mahdollistetaan helpompi (lyhyempi) kulku (tieyhteyden luominen) omaa kiinteistöäni käyttäen sekä kylätieltä (Vähähiidentie) että tilan talouskeskuksesta rantarakennuspaikalle. Samalla mökille syntyisi mahdollisuus parempaan yksityisyyteen ja rauhaan suhteessa vieressä oleviin rantarakennuspaikkoihin (mökkeihin).*

### 2. Kansolan metsä ja Kansolan harjulle esitetty ulkoilureitti:

*Metsän yleiskaavaklassifiointi muutetaan kaavaehdotuksessa metsätalouskäyttöä tarkoittaneesta merkinnästä merkinnäksi MY alueelle identifioitujen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden alueiden ("luo") vuoksi (kolme aluetta). Lisäksi Kansolan harjulle on merkitty ulkoilureitti. Vastustan ehdottomasti ulkoilureittimerkintää, ja pyydän sen poistamista Kansolan harjulta. Sen sijaan reitille voidaan helposti löytää vaihtoehtoinen, ja tarkoitukseensa paremmin sopiva reitti Kalpalinna-kiinteistön ja Janakkalan kunnan omistuksessa olevan metsän kautta (esimerkiksi Kalpalinna Oy:n alueen kehittämissuunnitelmassa olevan näköalaravintolan kautta, mikä samalla hyödyttäisi Kalpalinna Oy:n liiketoimintaa, tai hyödyntäen Kalpalinna-kiinteistölle raivattuja kulkuyhteyksiä ja alueen uusia suunnitelmia täten edelleen yhdistäen Raimansuolta päin tulevan reitin Ilveslinnan asuinaluepellon luo johtavalle rinnepolulle, joka on nykyisin Janakkalan kunnan omistuksessa.) Reittiä ei tule merkitä Kansolan harjulle, koska se on merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi. Erittäin kapean harjun laella kulkeva ulkoilureitti, jota lisääntyvät ulkoilijamäärät – myöskin maastopyöräilijät ja valitettavasti jotkut moottoripyöräilijät - käyttävät, tuhoaa erittäin herkkää harjuluontoa (mm. jäkäliä, sammalia, muita herkkiä "luo"-alueen kasveja), ja täten myös sitä hyödyntäviä eliöitä (hyönteisiä, jne). Luonnollisesti myös alueen puusto kärsii puunjuurien vaurioituessa ja alueen puuston luonnollinen uusiutuminen häiriintyy puuntaimien kärsiessä. Tämä kehitys on jo nähtävillä alueella parin viime vuoden aikana huomattavasti lisääntyneen ulkoilijamäärän seurauksena (mm. isoja koiria juoksutetaan vapaana harjulla ja rinteillä, vaikka se on lainvastaista). Kansolan harjua ei oltu identifioitu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi ("luo") silloin, kun maakuntakaava tällä ulkoilureittimerkinnällä on valmisteltu. Täten reitin poisto harjulta on mahdollista. Reittimerkintä vaikeuttaisi myöskin omia suunnitelmiani metsäni käytön osalta. Jo aikaisemmassa kaavassa myöskin kiinteistöni päälle erheellisesti tehty Kalpalinnan hiihtokeskuksen aluetta tarkoittanut merkintä ja muut vastaavat virheelliset ilmaisut ovat jo useasti estäneet metsälleni suunnittelemani toimenpiteet. Näin ei tule tapahtua vastaisuudessa.*

### 3. Harjualueesta käytetty nimistö:

*Pyydän, että kaavassa käytetään harjualueen erillisharjuista ja mäenhuipuista niiden alkuperäisiä, vuosisatoja vanhoja historiallisia nimiä, jotka ovat esiintyneet kautta vuosisatojen kartoissa ja mm. historiallisessa tutkimuksessa ja kirjoituksessa: esimerkiksi Kiianlinna, Ingosenlinna, ja erityisesti Kansolan harju, joka ei ole osa Kalpalinnaa. Kalpalinna on 1960-luvulla muodostettu kiinteistö, ja tällä hetkellä myös liikeyritys, mutta ei koko harjualueen nimi eikä kata alueen muiden maanomistajien alueita. Kaavassa oleva nimistö on tärkeä mm. omistuspohjan ja siihen liittyvän päätäntävällän selventämiseksi alueen yrittäjien ja alueella liikkuvien mielissä.*

## Janakkalan kunta

Kunnanvirasto  
Juttulantie 1  
14200 Turenki

Puh. (03) 68 011  
kirjaamo@janakkala.fi  
www.janakkala.fi

4. Uusi voimajohtolinja:

Toivon, että Janakkalan kunta pyrkii muuttamaan kaavassa olevan uuden voimajohtolinjauksen, joka ilmeisesti syöttäisi sähköä Harvialasta joen yli Ikaaloisten, mm. Raition ja Kansolan peltoja pirstoen, Moreenin teollisuusalueelle päin, siten, että linjalle etsitään vaihtoehto muualta kuin joen yli Harvialasta sähköä syöttäen. Täten Ikaaloisten peltoja pirstoisi ainoastaan jo nykyisin oleva voimajohtolinja, jonka varoalueita mm. levennettiin kymmenisen vuotta sitten. Linja jo nykyisellään vaikeuttaa alueen maanomistajien maankäyttöä, ja voimajohtolinjoilla oletetaan olevan kielteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen.

5. Yhdystie Kauriinmaa-Virala harjualueen yli:

Kuvassa nro 55 sivulla 59 on edelleen yhdystieluonnos Harvialan (Kauriinmaan/Harvialan ja Viralan yhdistämiseksi rautatien, joen ja harjualueen yli). Jo aikanaan Pöyryyn konsulttiselvityksen käsittelyn yhteydessä on käsittäkseni todettu tien olevan epärealistinen, mitä se mm. linjauksensa osalta onkin nyt ja tulevaisuudessa entistä pahemmin alueen asutuksen lisääntyessä nykyisen osayleiskaavan mukaisesti. Linjaus tulisi poistaa.

6. Kiianlinnan rinteessä oleva Ebbien perheen pojan hauta:

Kiianlinnan rinteessä ns. Ebbin majalta jonkin matkaa rinteitä alaspäin oleva Ebbin perheen pojan hautapaikka tulisi merkitä karttaan asianmukaisin merkinnöin sen lainmukaisen hautarauhan turvaamiseksi.

7. Kalpalinnan hiihto- ja alamäkipyöräilykeskuksen kehittämiselle varattu harjualue:

Kalpalinnan liiketoiminnasta kaavaehdotuksessa esitetyt suunnitelmat voimistavat alueen asukkaissa parin viime vuoden aikana heränneen huolen harjualueen turmelemisesta ja huolen sen vaikutusalueen säilymisestä terveellisenä, rauhallisena ja turvallisena asuinalueena siellä jo oleville asukkaille ja alueelle suunniteltujen uusien asuinalueiden, kuten Ilveslinna ja Ilveslinnan ranta, asukkaille. -- Olemme jo moninaisissa aikaisemmissa lausunnoissamme Janakkalan kunnalle (mm. mielipiteet kunnan myöntämistä meluluvista Kalpalinnassa järjestettyjä moottoriurheilutapahtumia varten) ilmaisseet huolestamme Kalpalinnan liiketoiminnan kielteisistä vaikutuksista, mm. riski pohjavedelle (sekä laadullisesti että jopa määrällisesti). Kalpalinnan hiihtokeskukselle aikanaan myönnettyä vedenottolupaa tulisi tarkastella uudelleen ottaen huomioon, että mm. hiihtokeskuksen nykyisten lukuisten lumetustyykkien vedenkulutus lienee suurempi kuin aikaisempien, ja lähistön kotitalouksien kaivojen veden riittävyys tulee turvata myöskin hyvin alhaisen pohjaveden korkeuden talvina (kuten 2019-20), joita sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä todennäköisesti tulevaisuudessa on useammin kuin aikaisemmin. -- Lähiympäristön kotitaloudet käyttävät puhdistamatonta kaivovettä omista kaivoistaan, joten pohjaveden pilaantumattomuus ei myöskään saisi vaarantua Kalpalinnassa. -- Samasta syystä Kalpalinnan jäteveden käsittely olisi järjestettävä jo ennen sen osa-alueiden (rakennusryppäiden) mahdollista kunnalliseen verkostoon liittämistä siten, että nykyistä vaaraa käsittelemättömän jäteveden valumisesta vanhoista 1960-luvulla naapurin rajalle rakennetuista sementtirengaslokakaivoista kiinteistöni Kansolan metsärinteeseen ("luo"-suppa) ei olisi. -- Kalpalinna Oy:n suunnitelmien mukaiset moottoriurheilutapahtumat ja niihin liittyvät harjoituspäivät, joiden lähiympäristölle ja sen asukkaille aiheuttama merkittävä melu-, pöly- yms. haitta on jo koettu kahtena kesänä, eivät sovi tälle harjualueelle. Kunnan tulisi selkeästi rajata harjualueen käyttö sekä alueen asukkaita että luonnonympäristöä vahingoittamattomaan käyttöön, ja valvoa velvoitteen toteuttamista. Alueella tapahtuva liiketoiminta on muuten mm. kaavan yleisten strategisten tavoitteiden ja velvoitteiden vastaista. -- Käsittäkseni myös harjualueelle suunnitellut rakennushankkeet, mikäli ne toteutuvat, tulevat laajalti turmelemaan harjualueen, jolla on mm. useita "luo"-alueiksi identifioituja alueita, sille rakennettavan infrastruktuurin, lisääntyvän autoilun, ja muilla moottoriajoneuvoilla tapahtuvan liikenteen, ja mahdollisesti jopa tuhansiin kasvavien alueella asuvien/liikkuvien henkilöiden ja heidän toimintansa vuoksi. Toivoisin kunnan olevan realistinen harjualueen kaavaan merkittävän kehittämispotentiaalain suhteen, ja ottavan

huomioon tulevaisuuden kehittämisen kannalta jo yleisesti kaikista arvokkaimmaksi todetun luonnonympäristön säilyttämisen. Sen on todettu tuovan myöskin taloudellisesti parhaan tuoton aluekehityksessä pitkällä aikavälillä, myöskin ottaen huomioon nykytrenditkin (ihmisten halu liikkua vapaasti turmelemattomassa luonnossa). Ilveslinnan ja mm. Ilveslinnan rannan asuinalueiden markkinoinnissa vieressä oleva moottoriurheilukeskus ja muut keskuksen lieveilmiöt, mm. lumetuksenkin talvella aiheuttama öinenkin melu ja kosteus, eivät huokuttele maaseudulta rauhaa ja terveellistä asuinympäristöä hakevia hyviä veronmaksajia, päinvastoin. -- Kalpalinna toimi talvisena hiihtokeskuksena 1960-luvulta viime vuosikymmeniin, jolloin sen aiheuttama häiriö rajoittui talveen, ja sitä siedettiin. Kaavassa tulisi rajoittaa harjualueen (Kalpalinna-kiinteistön alue) tulevaakin käyttö tasavertaisesti kaikille avoimeksi melua, pölyä ja muita ilmansaasteita ja häiriötä aiheuttamattomaksi, ja pohjavettä pilaamattomaksi virkistysalueeksi, joka saisi siten palata mahdollisimman luonnonvaraiseksi kuten oli jo tapahtumassa alueella viime vuosikymmeninä. Lukuisat alueen asukkaat ovat ilmaisseet tämän Janakkalan kunnalle jo useita kertoja. Sen tulisi heijastua myös kaavoituksessa. Alueelle kaavassa suunnitellut mm. lukuisat asuinkäyttöön tulevat alueet, yms. merkittävät muutoshankkeet tulisi rajoittaa aluetta turmelemattomaan mittakaavaan, ja rajata esimerkiksi nykyiselle Kalpalinnan hiekkakuoppa-alueelle, joka ensin metsitettäisiin ja ennallistettaisiin. -- Kalpalinnan rakennushankkeet vaarantavat myös alueen kulttuuri-historiallisesti merkittävän arkeologisen perinnön. Se saattaa kadota lopullisesti, ellei ensin suoriteta perusteellisia arkeologisia identifiointeja ja tarvittaessa kaivauksia.

8. Kaikkien kuntalaisten, ja erityisesti vanhemman väestön, tasavertaisten kaavaehdotukseen tutustumismahdollisuuksien vuoksi toivoisin, että kaavavalmistelusta tiedotettaisiin edelleen kaikille kotiin kirjallisesti postitse. Edelleen on vanhempaa väestöä, joka eivät pysty hankkimaan tietoa netistä.”

## Vastine

1. Tilalle osoitettu rantarakennuspaikka on osoitettu tilan itälaitaan, koska nykyisen rantasuunnittelukäytännön mukaan pyritään rantojen suunnittelussa mahdollisuuksien mukaan luomaan rakennuspaikoista yhtenäisiä laajempia korttelialueita, joka mahdollistaa vapaana ja luonnonmukaisena säilyvien rannanosien suuremman osuuden. Sen vuoksi muistutuksen antajan tilan 165-443-2-69 rantarakennuspaikka on osoitettu tilan 165-443-2-90 rajalle, jolloin molemmille tiloille osoitetut rakennuspaikat muodostavat laajemman rantarakentamisen korttelin. Toisaalta, muistutuksen antajan tilan rakennuspaikkaa ei ole järkevää osoittaa myöskään tilan länsiosaan, tilan 165-443-2-83 rajalle rakennetun rakennuspaikan viereen, koska tilan 165-443-2-69 ranta-alueen länsiosassa on kaavaehdotuksessa luo-4 merkintä kuvaten viitasammakon esiintymisaluetta, joka rajoittaa rannan käyttämistä. Kaavaehdotukseen osoitetun rakennuspaikan siirtäminen tilan ranta-alueen keskelle muistutuksen mukaisesti ei ole rantasuunnittelukäytännön mukaan tavoiteltavaa. Myöskään alueen rakennettavuudessa ei ole suuria eroja, joka perustelisi ratkaisua siirtää rakennuspaikka keskelle. Kaavaehdotukseen osoitettu rakennuspaikan sijainti on siten ainoa järkevä sijainti tilan rakennuspaikalle. Rakennuspaikalle kulkeva tie lienee mahdollista tarvittaessa toteuttaa myös yhteistyönä viereisen tilan 165-443-2-90 rakennuspaikan kanssa. Näin ollen, tilan 2-69 rakennuspaikka on järkevää säilyttää kaavaehdotuksessa esitetyllä sijainnilla.

2. Muistutuksessa tarkoitettujen tilan alue on kaavaehdotuksessa osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Alueella on sallittu vain maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen. Kaavaluonnoksessa alue oli osoitettu merkinnällä maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta sekä erityisiä ympäristöarvoja (MUY). Kaavaluonnoksessa ei ollut osoitettu ko. merkinnän alueille ulkoilun ohjaamisen keinoja (esim. ulkoilureittejä), vaan ohjaamisen tarve oli osoitettu kaavamerkinällä. Kaavaehdotukseen ratkaisua on tarkennettu osoittamalla kaavakartalle ohjeellisia ulkoilureittejä, ja vaihtamalla kaavamerkintä MY:ksi. Alueella on havaittu kaavan selvityksissä



monipuolisia luonnonarvoja (osoitettu kaavaan luo-alueina), joiden vuoksi alue osoitetaan MY-merkinnällä tavanomaisen maa- ja metsätalousalueen sijaan. Kaavaselostuksen mukaan Kansolansuon lähialueen ympäristö on osoitettu MY-alueena, koska alueella on luontoselvityksen perusteella todettu olevan luontoarvojen keskittymä (supat, harjanne, lajisto). Kyseinen merkintä ei rajoita metsien käyttöä metsätalouteen, metsien käyttöä kaava-alueella ohjaa edelleen kaavan vahvistumisen jälkeen metsälaki.

Muistutuksen kohteena olevan tilan eteläreunan läpi on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti. Kyseinen reitti on osoitettu kulkemaan polkua pitkin, joka on jo nykyisin alueella jokamiehen-oikeuden perusteella liikkuvien runsaassa käytössä. Nyt ulkoilureitti vain osoitetaan ohjeellisesti kaavakartalle, maastoon kaavaehdotuksen mukainen merkintä ei tuo muutoksia. Mahdollinen ulkoilureitin rakentaminen/parantaminen ja esimerkiksi opasteiden asettaminen on edelleen maanomistajan tahdon varassa, ja edellyttää sopimusta asiasta. Vaikka ulkoilureittiä ei osoitettaisi kaavaehdotuksessa, kyseisen polun käyttö jatkuisi jokamiehenoikeuden perusteella edelleen. Merkintä ei siten aiheuta tilalla muutoksia, mutta selkeyttää harjualueen ulkoilureitistön tilannetta ja jatkuvuutta. Ohjeellinen ulkoilureitti kulkee kaavaehdotukseen osoitetun luo-alueen läpi. Kyseinen kohde on esitetty kaavan luontoselvityksessä (Kotkansiipi, 2020) kohteena 8, Kansolan harjumetsä, jonka luonnonarvot muodostuvat pääosin alueen puustosta ja lahoppuustosta, joihin ohjeellisella ulkoilureitillä ei ole merkittäviä vaikutuksia. Osoitetun ohjeellisen ulkoilureitin linjaus toteuttaa myös maakuntakaavan linjausta.

3. Muistutuksessa esitetään harjualueesta käytettävän nimistön muuttamista. Kaavakartalla ei erikseen käytetä paikannimistöä. Kaavaselostuksessa puolestaan käytetään alueen vakiintuneita ja maantieteellisiä nimiä.

4. Muistutuksessa toivotaan muutettavan kaavaehdotukseen osoitettua uuden ohjeellisen voimajohtolinjan sijaintia. Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukainen ohjeellinen uusi voimajohtolinja (110 kV). Maakuntakaavan merkintä perustuu Elenia Oy:n ilmoittamaan tarpeeseen. Linjan sijainti on merkitty ohjeellisena sijaintina tähän osayleiskaavaan. Osayleiskaavan ehdotus toteuttaa merkinnän osalta maakuntakaavaa, eikä muutoksia tehdä. Kaavaehdotukseen osoitettu uuden voimajohtolinjan sijainti on ohjeellinen, ja tarkemmat ratkaisut voimajohtolinjan sijoittumisesta maastoon tehdään linjan mahdollisessa suunnitteluvaiheessa, jos linjaa aletaan toteuttamaan. Myös ympäristövaikutusten arviointi tulee toteutettavaksi voimajohtohankkeissa.

5. Muistutuksessa viitataan kaavaehdotuksessa esitettyyn kuvaan, jossa on esitetty ote Hattulan, Hämeenlinnan ja Janakkalan yhteisestä kasvukäytävärakennemallista. Kyseessä on vuonna 2014 tehdyn rakennemallin tieyhteyden selvitystarve. Kyseessä on varsin yleispiirteinen selvitystarve, ja konkreettista tarvetta ei ole ilmennyt, joten tässä kaava-alueen maankäyttöä pitkällä tähtäimellä ohjaavassa osayleiskaavassa ei nähdä tarpeelliseksi varautua kyseiseen tieyhteyteen. Tieyhteyden selvitystarve on siten edelleen olemassa rakennemallin mukaan, mutta sille ei ole nähtävissä konkreettista tarvetta. Osayleiskaavaan kyseistä yhteyttä ei ole osoitettu.

6. Kiianlinnan rinteessä olevaa hautapaikkaa ei ole tunnistettu kaava-alueelle v. 2019 tehdyssä arkeologisessa inventoinnissa muinaisjäännöskohteeksi, eikä sitä näin ollen ole osoitettu kaavan sm-merkinnällä.

7. Muistutuksessa myös viitataan vahvasti ja pitkästi Kalpalinnan toimintaan, jonka katsotaan olevan alueelle varsin kielteistä ja aiheuttavan monenlaisia haittoja, mm. terveydelle, turvallisuudelle, pohjavedelle, luonnonympäristölle ja ihmisille muutenkin esimerkiksi melu- ja pölyhaittojen muodossa. Muistutuksessa kritisoidaan alueen kehittämistä ja vaaditaan mm. Kalpalinnan alueelle osoitettujen rakentamisalueiden poistamista osayleiskaavasta.

Osayleiskaavaa varten on tehty kattavat luontoselvitykset, turvattu luontoarvot osoittamalla ne kaavamerkinnoin ja –määräyksin sekä yhteensovitettu alueella ja sen lähiympäristössä kohtaavat monipuoliset tavoitteet maankäytölle asumisen, virkistykseen, luonnonsuojelun ja

kehittyvän Kalpalinnan alueen muodossa. Alueen arvokkaiden luontoarvojen säilyminen on turvattu osayleiskaavalla. Kalpalinnan kaltainen kehittyvä virkistyksen ja matkailun alue, jolla on merkittävää kehityspotentiaalia, on kunnan kannalta hyvä, mielenkiintoinen ja tärkeä mahdollisuus. Osayleiskaavassa onkin pyritty mahdollistamaan alueen kehittäminen veto-voimaiseksi urheilun ja virkistyksen kesukseksi. Merkittävästi kehitettävät ja muuttuvat alueet on kuitenkin osayleiskaavassa rajattu nykyisen hiihtokeskusalueen sisään ja ympäristöön siten, että ne sijoittuvat jo nykytilassaankin varsin muokattuun ja ihmistoiminnan vahvasti muovaamaan maastoon. Kehittyvän Kalpalinnan alueen vastapainona harjualueelle on osoitettu varsin laajasti metsäisenä säilyviä alueita kaavamerkinnoilla maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta sekä erityisiä ympäristöarvoja (MUY) ja maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Nämä laajat metsäiset alueet turvaavat harjualueen säilymisen metsäisenä alueena, joka on sekä lähialueen nykyisten asukkaiden että mahdollisten uusien asukkaiden virkistyskäytössä alueen ulkoilureittejä ja polkuja sekä jokamiehenoikeutta hyödyntäen.

Muistutuksessa viitataan Kalpalinnan alueella järjestettyihin moottoriurheilutapahtumiin ja niiden melulupiin. Tapahtumien ja harjoitusten todetaan aiheuttavan meluhaittojen lisäksi myös pölyhaittoja. Kalpalinnan alue on rakentamisalueita lukuun ottamatta osoitettu merkinnällä VU-1 Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue. Alueen kaavamerkintä sallii urheilu- ja virkistyspalvelut sekä tätä pääkäyttötarkoitusta varten tapahtuvan pienimuotoisen rakentamisen. Alueen yksityiskohtaisempi käyttö tulee järjestää asemakaavalla. Aluetta suunniteltaessa ja hoidettaessa on turvattava maiseman ja luonnon erityispiirteiden säilyminen. Kaavamerkintä ei mahdollista alueen muuttamista moottoriurheilutoimintaan, johon tarvitaan ympäristölupa. Maastoliikenneluvan ja meluilmoituksen mukaan tapahtuvaan satunnaiseen toimintaan kaavamerkinnoilla ei oteta kantaa. Lähtökohta on se, että alueen pääkäyttömuoto on ilman moottorikäyttöisiä ajoneuvoja tapahtuva toiminta, joka edellyttää siten toiminnanharjoittajalta yo. erillisten lupien saamista.

Muistutuksessa ollaan huolissaan myös Kalpalinnan alueen toiminnan vaikutuksista pohjavesiin. Osayleiskaavassa ei oteta kantaa Kalpalinnan alueelle myönnettyyn vedenottolupaun, joka on yleiskaavoituksesta erillinen ja irrallinen lupaprosessi. Vedenottoluvan mahdollinen uudelleen tarkistelu on erillinen asia ja sitä tulee edistää muita reittejä pitkin. Osayleiskaavalla ei osoiteta sellaista nykytoiminnoista poikkeavaa toimintaa, jolla olisi vaikutusta alueen ja lähistön pohjaveden tilanteeseen. Kalpalinnan VU-1 ja rakentamisalueiden tarkempi käyttö ja suunnittelu tulee järjestää kaavamerkintöjen mukaan asemakaavalla. Yleiskaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jonka ratkaisuja tarkennetaan ja toteutetaan asemakaavalla. Alueen vesihuollon ja jätevesien ratkaisut ja järjestäminen suunnitellaan siten tarkemmin asemakaavavaiheessa, jossa turvataan alueen pohjavesien säilyminen, tarkastellaan veden käyttöä ja varmistetaan asianmukainen jätevesien käsittely. Alueen asemakaavoitus toteutetaan todennäköisesti vaiheittain, ja se tulee toteuttaa ennen rakentamisen aloittamista. Asemakaavoituksen yhteydessä ratkaistaan alueen kunnallistekniikan ja katujen järjestäminen. Näin ollen osayleiskaava turvaa alueen pohjavesien tilan sekä jätevesien asianmukaisen käsittelyn edellyttämällä alueiden asemakaavoitusta ennen niiden rakentamista.

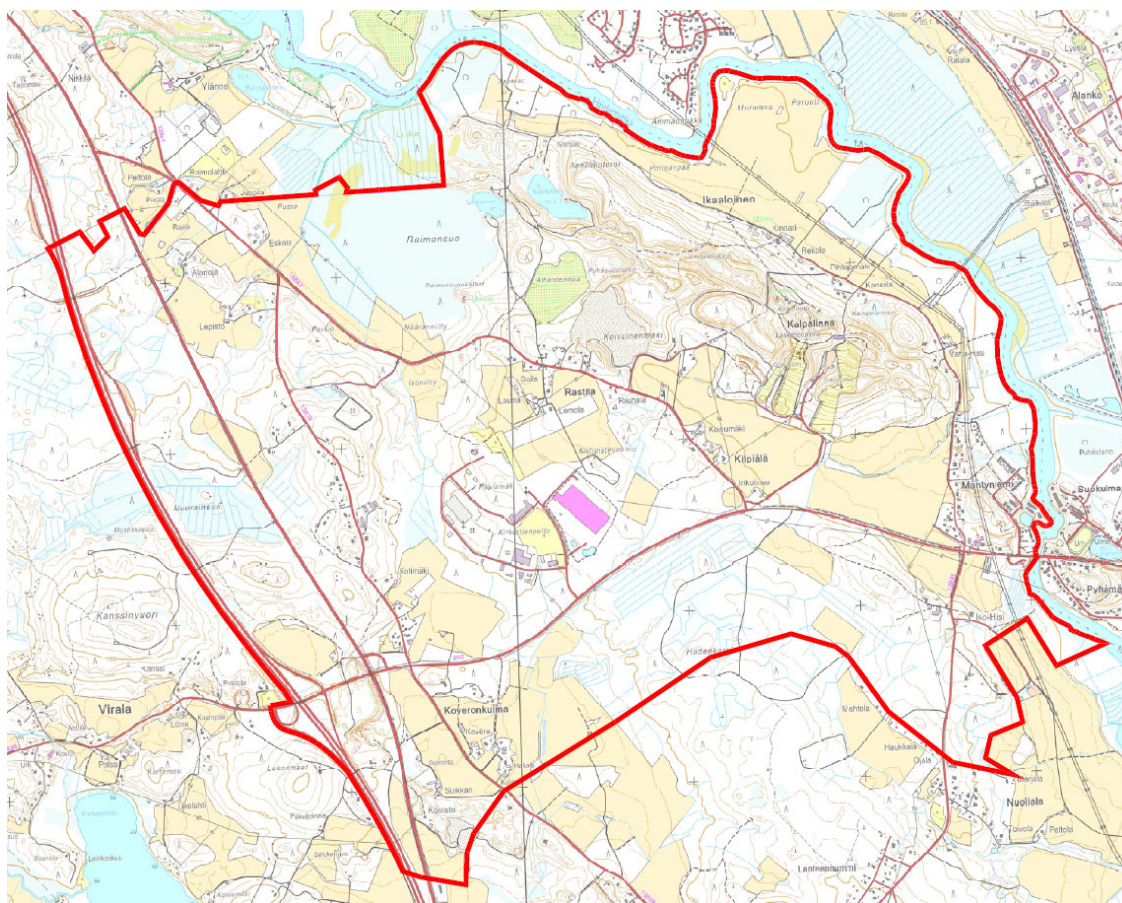
Kalpalinnan kohdalla on kyseessä varsin vahvasti ihmistoiminnan muovaama alue. Kyse ei ole luonnontilaisesta ympäristöstä, vaan vuosikymmenten soranoton, laskettelukeskus-toiminnan, maansiirtotöiden ja myös pienimuotoisen rakentamisen muokkaamasta alueesta. Osayleiskaavan mahdollistama keskuksen kehittäminen ja rakentaminen on sijoitettu pääosin juuri näille ihmistoiminnan vahvasti muovaamille alueille, jotka nykyisin koostuvat entisistä maa-ainestenottoalueista, muokatuista laskettelurinteistä, nuorista puustoista ja vahvasti muokatuista alueista. Osayleiskaava-alueen luonnonarvot on kattavasti selvitetty ja turvattu kaavamerkinnoin- ja määräyksin. Rakentaminen ei siten tule merkittävästi heikentämään alueen luonnonympäristöä, sijoituessaan ihmistoiminnan valmiiksi muokkaamaan maastoon.

8. Muistutuksessa esitetään myös toive liittyen kaavavalmistelun tiedottamiseen. Toivotaan, että valmistelusta tiedotettaisiin edelleen kaikille kotiin kirjallisesti postitse. Kaavavalmistelusta on tiedotettu postitse kaava-alueen maanomistajia vähintäänkin maankäyttö- ja rakentamislain sekä -asetuksen mukaisesti. Lisäksi kaavan eri vaiheista on kuulutettu Janakkalan Sanomissa sekä kunnan virallisella ilmoitustaululla. Osayleiskaavan valmistelusta on siten tiedotettu asianomaisia myös netin ulkopuolella, kaikin käytettävissä olevin keinoin.

Janakkalassa 4.5.2023

maankäyttöpäällikkö  
Piia Tuokko

# RASTILA-RASTIKANGAS OSAYLEISKAAVA



## OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

11.11.2013, 9.6.2014, 6.5.2019, 7.4.2021, 4.5.2023

JANAKKALAN KUNTA, MAANKÄYTTÖ

D:no 436/2013  
JAN/282/10.02.02/2021

## Sisällysluettelo

|    |                                             |    |
|----|---------------------------------------------|----|
| 0. | OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA ..... | 3  |
| 1. | SUUNNITTELUKÄYTTÖ JA TAVOITTEET .....       | 3  |
| 2. | SUUNNITTELUKÄYTTÖKOHDAT .....               | 4  |
| 3. | SELVITYKSET .....                           | 11 |
| 4. | VAIKUTUSTEN ARVIOINTI .....                 | 12 |
| 5. | OSALLISET JA VUOROVAIKUTUS .....            | 13 |
| 6. | KAAVAPROSESSI JA TAVOITEAIKATAULU .....     | 14 |
| 7. | YHTEYSTIEDOT .....                          | 15 |

## 0. OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 63 §) edellyttämänä Turengin taajamarakenteen länsipuoliselle alueelle sijoittuvan yleiskaavahankkeen prosessiin kuuluvana asiakirjana. Sen päätehtävinä ovat kaavoituksen tarkoituksesta, tavoitteista ja etenemisestä tiedottaminen sekä perustietojen esittely riittävän vuorovaikutuksen aikaansaamiseksi. Kaava-alueen nimi on Rastila-Rastikankaan osayleiskaava, ja kaavaa koskevaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa tarkennetaan tarvittaessa kaavaprosessin edetessä.

Tiedottaminen tapahtuu lehtikuulutuksin, kirjeitse sekä yleisötilaisuuksissa. Aloitusvaiheessa järjestettiin kuuleminen, jolloin kaavan OAS asetettiin nähtäville. Vireilletulovaiheen kuuleminen järjestettiin 16.6. – 18.7.2014 ja aiheeseen liittyvä yleisötilaisuus pidettiin 25.6.2014. Luonnosvaiheen nähtävilläoloon 23.5. – 24.6.2019 liittyen järjestettiin yleisötilaisuus 4.6.2019. Luonnosvaiheessa osallisilla oli myös mahdollisuus jättää aineistosta mielipide.

Ehdotusvaiheessa kaavaehdotus asetettiin MRL 65 §:n mukaisesti julkisesti nähtäville ajalle 30.4.-29.5.2021, jolloin osallisilla oli mahdollisuus jättää muistutus. Koronan vuoksi yleistä yleisötilaisuutta ei ole mahdollisuus järjestää kunnantalolla, jonka vuoksi yleiskaavan ehdotusvaiheen tiedotustilaisuus järjestettiin ”etänä” Teamsin välityksellä. Esittelytilaisuus oli kaikille avoin. Vuorovaikutus on ollut mahdollista myös ottamalla yhteyttä kaavan laatijaan (kohta 7 ”Yhteystiedot”). Vuorovaikutuksen järjestämistä on kuvattu tarkemmin kohdassa 5 ”Osalliset ja vuorovaikutus”.

## 1. SUUNNITTELUKÄYTTÄVÄ JA TAVOITTEET

Rastila-Rastikankaan osayleiskaava-alue sijoittuu Turengin taajaman länsipuoliselle alueelle Hämeenlinnan kuntarajan eteläpuolelle. Tällä Hiidenjoesta valtatie 3:lle asti ulottuvalla osayleiskaava-alueella, joka sijaitsee myös Turengintien etelä- ja pohjoispuolella, on tavoitteena järjestellä mm. asumisen, elinkeinotoiminnan, liikenteen ja virkistykseen muodostamaa maankäytön kokonaisuutta. Tavoitteena on määritellä myös Turengin taajaman sekä Rastikankaan yritysalueen laajenemismahdollisuudet ja ajantasaistaa vanhentuneita Turengin-Säilämin oikeusvaikutteisen osayleiskaavan (Lh 18.12.1991) aluevarauksia. Samalla Turengin-Säilämin osayleiskaava kumoutuu. Rastila-Rastikankaan osayleiskaavassa osoitetaan rakentamiseen osoitettavat alueet ja pääliikenneväylät sekä virkistysalueet ja muut rakentamisen ulkopuolelle jäävät aluevaraukset. Yleiskaava todentaa toteutuessaan osaltaan kunnan maankäytön strategiaa mm. asumiseen, elinkeinoihin ja virkistykseen liittyen.

Suunnittelualueeseen kuuluu myös Hiidenjoen rantaviivaa noin seitsemän kilometriä sekä lisäksi Säilämin ja Likolammin alueet, joiden osalta suunnittelussa noudatetaan rantasuunnittelun käytänteitä. Ranta-alueiden osalta kyseessä on siis myös rantaosayleiskaava.

Yleiskaavatyön tarkoituksena on suunnitella ja varmistaa alueen maankäyttö, yhdyskuntarakenteen toimivuus sekä rakentamisalueiden riittävyys pitkälle tulevaisuuteen, jopa vuoteen 2040. Nykyinen Rastikankaan teollisuusalue on jo merkittävästi osin rakentunut, joten yleiskaavoituksen avulla on tarpeen selvittää elinkeinoalueiden laajentumismahdollisuudet. Rastikankaan laajeneminen liittyy osaltaan myös Janakkalan ja Hämeenlinnan yhteiseen Industrial Park MORE -hankkeeseen. Turengin taajaman osalta on tarpeen selvittää Hiidenjoen länsipuolen osalta asumisen laajenemismahdollisuudet ja rakentamisalueiden suhde muuhun maankäyttöön. Lisäksi kaavassa osoitetaan pääliikenneväylät sekä muut tarpeelliseksi katsotut ohjeelliset tiejärjestelyt ja liittymät. Sekä tulevien asuinalueiden että yritysalueiden osalta yleiskaava ohjaa tulevaa asemakaavoitusta.

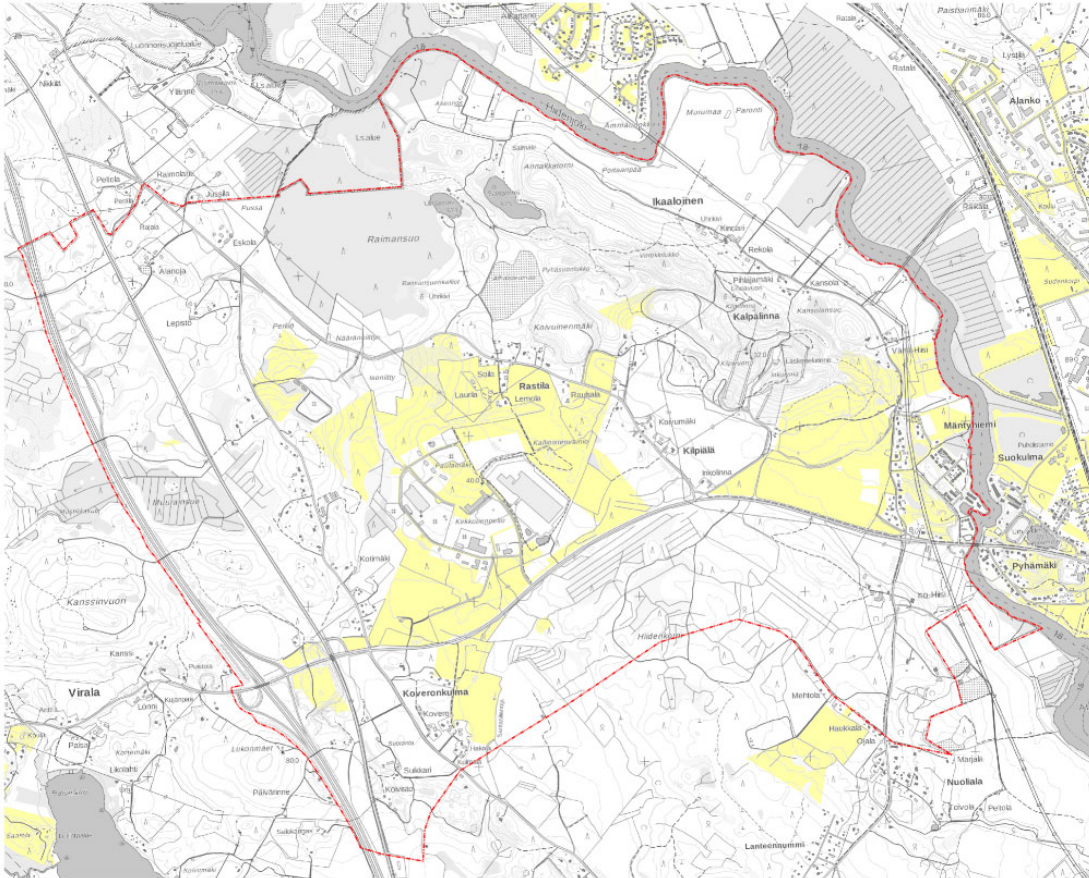
Kylämaisten alueiden osalta osayleiskaavassa on tarkoitus osoittaa kylämaiset rakentamisen alueet olemassa olevan rakentamisen osalta sekä mahdolliset kylämaisen asutuksen laajenemismahdollisuudet ja muut rakentamiseen osoitettavat alueet. Suunnittelualueella on maatalousyrityksiä, joiden toimintaa yleiskaavalla on myös tarkoitus tukea.

Yleiskaavalla on tarkoitus osoittaa rakentamisen ulkopuolelle jäävät aluevaraukset, kuten maa- ja metsätalousalueet sekä virkistykseen ja luonnonsuojeluun osoitetut alueet. Lisäksi selvitetään Kalpalinnan alueen virkistys- ja matkailualuevarauksien ja ulkoilureittien osoittamistarpeet ja –mahdollisuudet. Osayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena yleispiirteisena aluevarauskaavana. Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena ja se on siten ohjeena asemakaavaa laadittaessa.

## 2. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

### **Suunnittelualue ja maanomistus**

Suunnittelualan pinta-ala on lähes 1700 ha. Valtaosa alueesta on yksityisessä omistuksessa. Kunnan maanomistus on keskittynyt Rastikankaan teollisuusalueelle sekä Turengin taajaman läheisyyteen. Näistä Turengin Mäntyniemen länsipuolelle on tarkoitus osoittaa uusia pientalovaltaisia asuinalueita. Rastikankaan osalta maa-alueita on jo luovutettu tontteina edelleen yksityiseen omistukseen.



Kuva 1 kunnan maanomistus (keltainen väri).

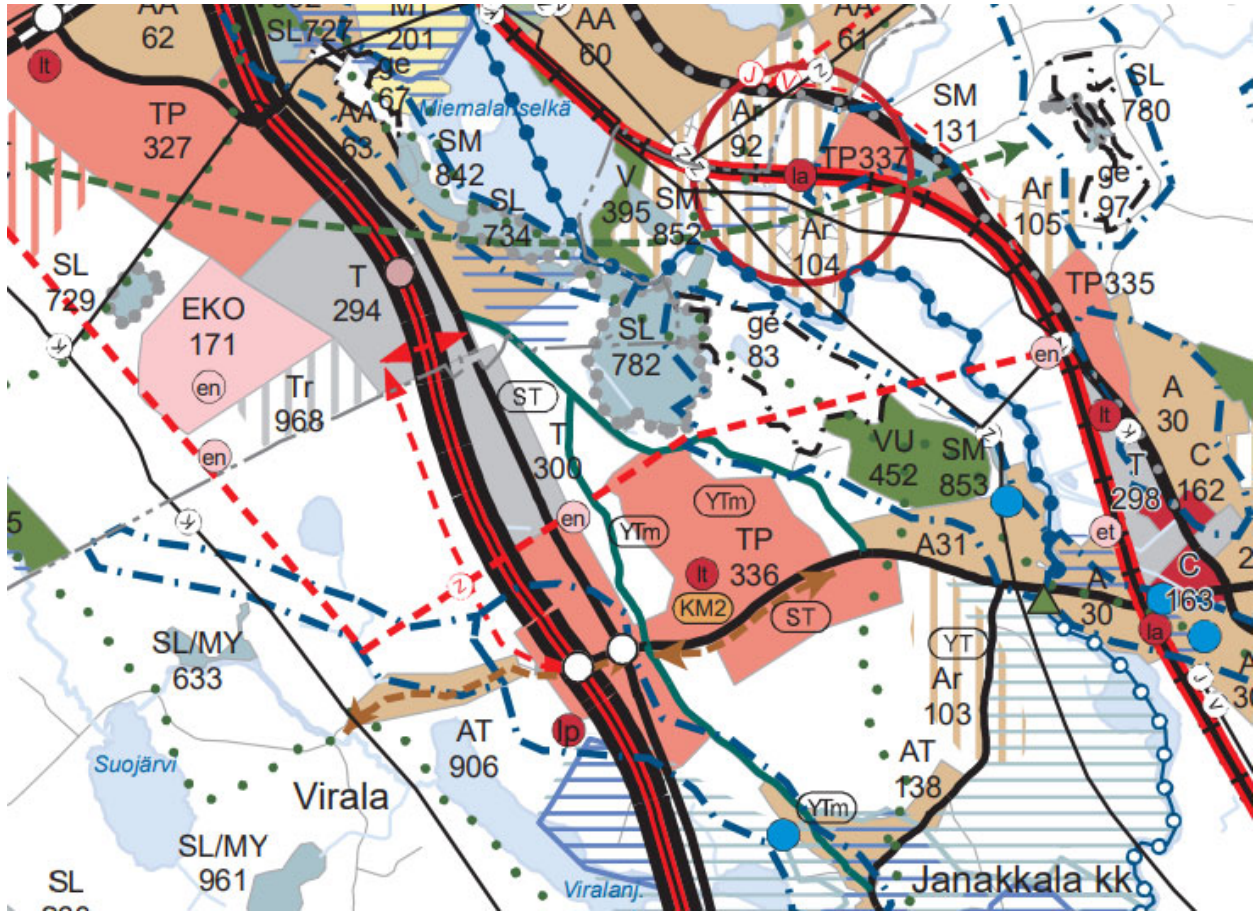
### **Suunnittelutilanne**

Suunnittelualueella on voimassa neljä yleiskaavaa, joista Turenki-Sälilammi -yleiskaava vuodelta 1991 on oikeusvaikutteinen. Lisäksi alueella on voimassa oikeusvaikutuksettomat Turengin ja Janakkalan yleiskaavat 1980-luvun alkupuolelta sekä Turengin-Viralan osayleiskaava 1990-luvulta.

Suunnittelualueelle sijoittuu useista asemakaavoista koostuva Rastikankaan teollisuusalue sekä Mäntyniemen ja Ilveslinnan asemakaavoitetut asuintaluet. Asemakaava-alueiden lisäksi alueella on muita asuntorakentamisen tiivistymiä, kuten vierekkäiset Rastilan ja Kilpiälän kyläalueet sekä Siankärsäntien, Santasillan tien ja Vähähiidentien varsien nauhamaiset asuinalueet. Näillä alueilla rakennuskanta on iältään hyvin vaihtelevaa.

### **Maakuntakaavoitus**

Suunnittelualueella on voimassa Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040, joka on 12.9.2019 kuulutettu tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n mukaisesti ennen kuin se on saanut lainvoiman.



Kuva 2 Ote voimassa olevasta Maakuntakaavasta 2040.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa on osoitettu osayleiskaava-alueelle seuraavia varauksia / merkintöjä:

- Työpaikka-alue TP.
- Teollisuus- ja varastoalue T
- Taajamatoimintojen reservialue Ar
- Taajamatoimintojen alue A
- Urheilualue VU
- Luonnonsuojelualue SL
- Muinaismuistoalue SM
- Arvokas geologinen muodostuma ge
- Maakunnallisesti merkittävä maisema-alue
- Natura-alue
- Laivaväylä ja veneväylä
- Voimajohtolinja
- Ohjeellinen uusi voimajohtolinja
- Energiahuollon kohde (Rastikangas)
- Kaupallisten palvelujen kohde
- Tärkeä tai vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue
- Ulkoilureitti
- Logistiikkatoimintojen kohde
- Joukkoliikenteen vaihtopaikka
- Kevyen liikenteen yhteystarve



- Pohjavedenottamo
- Seututie
- Eritasoliittymä
- Moottoritie, merkittävästi parannettava
- Virkistyskohde, matkailukohde tai venesatama
- Kehitettävä matkailu- ja maisematie, muu yhdystie

### *Yleiskaavoitus*

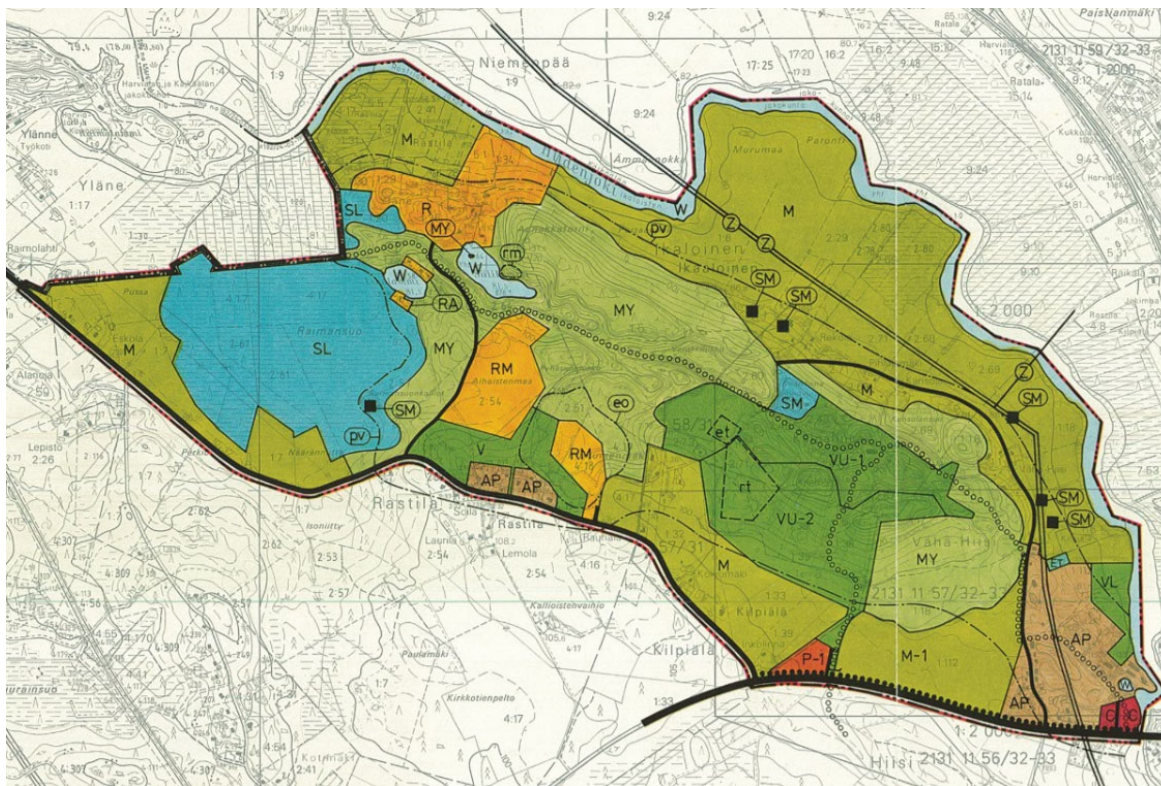
Suunnittelualueella on voimassa osin neljä eri yleiskaavaa.

- Janakkalan yleiskaava v. 1983 (oikeusvaikutukseton, suunnittelualueella vain osa)
- Turengin osayleiskaava v. 1981 (oikeusvaikutukseton, suunnittelualueella vain osa)
- Turenki-Sälilammin osayleiskaava v. 1991 (oikeusvaikutteinen, kokonaan suunnittelualueella)
- Turengin-Viralan osayleiskaava v. 1992 (oikeusvaikutukseton, suunnittelualueella vain osa)

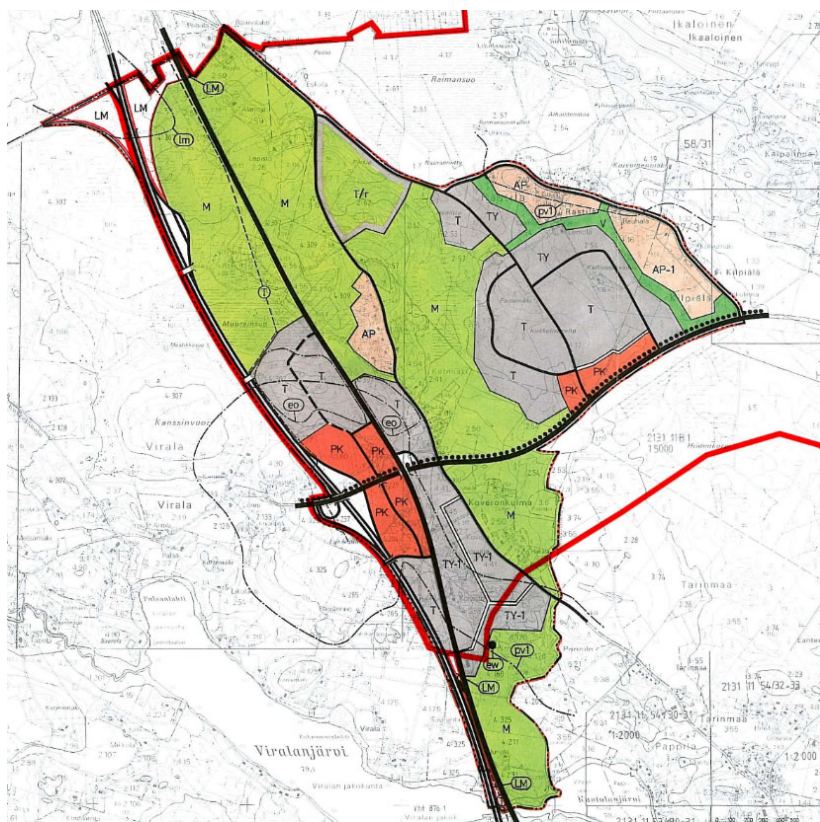
Kaikkiin suunnittelualueen voimassa oleviin kaavoihin sisältyy muutostarpeita. Muutostarpeiden osalta merkittäväntä muutos on ollut ja on elinkeinotoiminnan aluetarpeiden osalta. Osayleiskaavan osalta on etenkin tarkoitus ajantasaistaa vanhentuneita Turengin-Sälilammin oikeusvaikutteisen osayleiskaavan aluevarauksia, jolloin myös Turengin-Sälilammin osayleiskaava kumoutuu uuden kaavan saadessa lainvoiman.



Kuvat 3 ja 4. Otteet Janakkalan yleiskaavasta ja Turengin osayleiskaavasta.



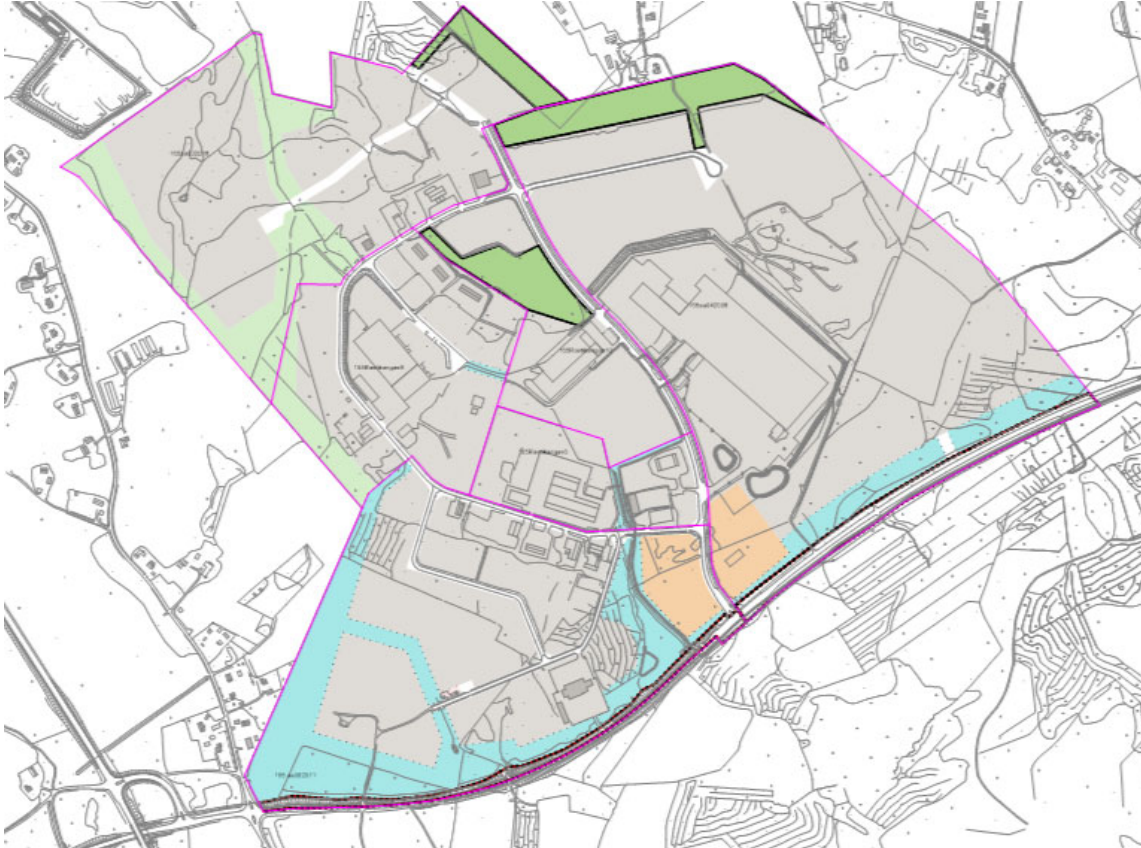
Kuva 5 Pienennös Turengin-Säililammin osayleiskaavasta.



Kuva 6 Pienennös Turengin-Viralan osayleiskaavasta.

### Asemakaavat

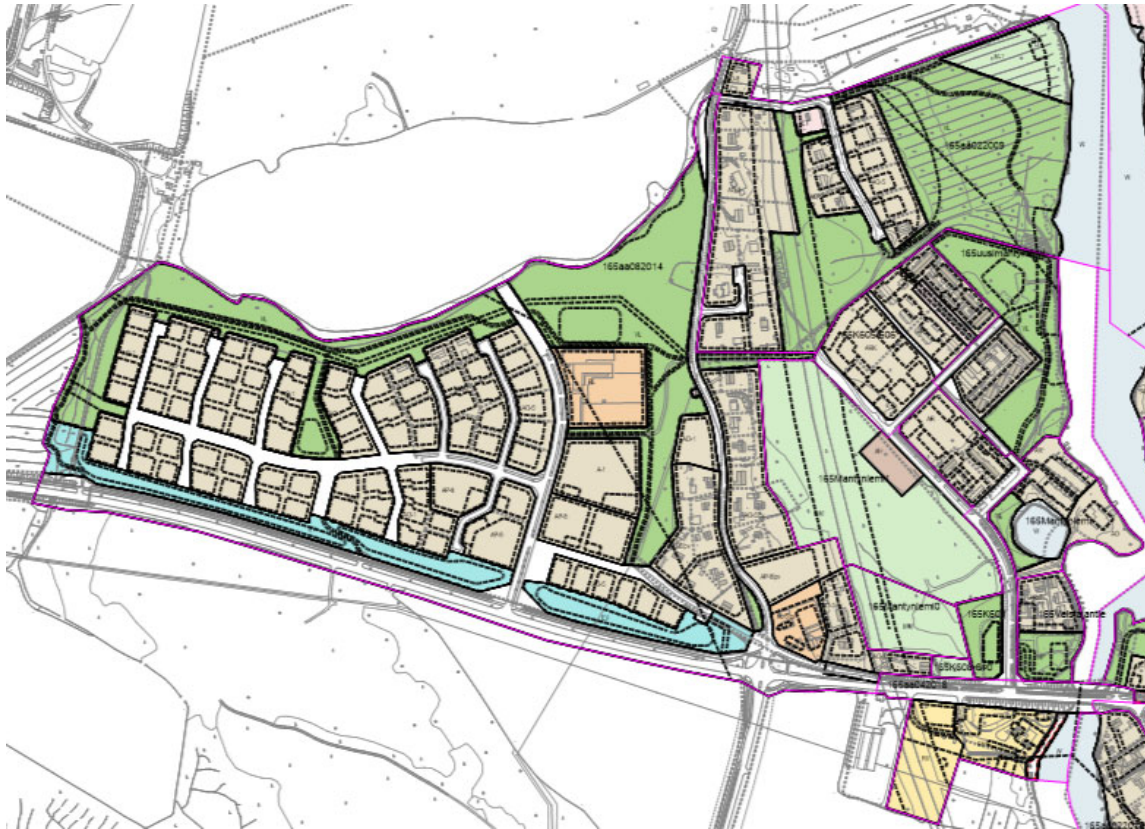
Suunnittelualueella on Rastikankaan sekä Turengin taajaman alueella voimassa useita asemakaavoja. Teollisuusalueet keskittyvät Rastikankaan alueelle, jonka asemakaavoitetut alueet muodostavat noin 185 ha laajuisen kokonaisuuden Turengintien pohjoispuolelle. Rastikankaan alueen viimeisin asemakaava ja asemakaavan muutos Rastikangas 13, on vuodelta 2020. Kanssin alueen asemakaavoitus valtatie 3 (moottoritie) ja maantien 130 välisellä alueella on tullut vireille 24.3.2021.



Kuva 7 Ote Rastikankaan ajantasa-asetmakaavasta. Turengintien pohjoispuolella oleva, kuvassa esitetty ajantasa-asetmakaava kuuluu kokonaisuudessaan suunnittelualueeseen.

Toisen asemakaavoitetun kokonaisuuden muodostavat Mäntyniemen ja Ilveslinnan asuinalueet. Mäntyniemi on Turengintien ja Hiidenjoen rajaama pientalovaltainen asuntoalue. Sen pinta-ala on noin 40 ha. Pinta-alaltaan myös noin 40 hehtaarin kokoinen Ilveslinnan pientalovaltainen asuinalue sijaitsee Turengintien ja Kalpalinnan välisellä peltoalueella. Viimeisimpänä asemakaavoitettuna alueena on Suvirannan alue, joka sijoittuu Hiidenjoen välittömään läheisyyteen. Tämä Turengintien eteläpuolelle sijoittuva asemakaava on laadittu vuonna 2019. Alueen päämaankäyttömuoto on matkailu. Hiidenjoen rannalla on vireillä myös Ilveslinnanrannan asemakaava, joka oli luonnoksena nähtävillä loppuvuodesta 2020.

Suunnittelualueen ainoa ranta-asetmakaava sijaitsee Hiidenjoen rannalla rajoittuen etelän suunnassa Annkantornin alueelle lähelle Säililammia. Sälinmäen ranta-asetmakaava ja ranta-asetmakaavan muutos on saanut lainvoiman vuonna 1998. Tämä kaava on tarkoitettu kuvata vain informatiivisesti.



Kuva 8 Ote Turengin ajantasa-asemakaavasta. Hiidenjoen länsipuolella oleva, kuvassa esitetty ajantasa-asemakaava kuuluu kokonaisuudessaan suunnittelualueeseen.

### *Nykyiset toiminnot*

Suunnittelualueelle sijoittuu monia erilaisia toimintoja. Tällaisia ovat mm. teollisuutta ja logistiikkaa palvelevat toiminnot sekä vakituista asumista ja loma-asutusta, maa- ja metsätalouden hoitoa sekä liikuntapaikkojen, -reittien ja virkistysalueiden käyttöä palvelevat toiminnot. Toimitilat ovat keskittyneet kaavoitetuille alueille pääosin Rastikankaan alueelle. Nykyinen asuminen on sijoittunut Mäntyniemen alueelle sekä kyliin ja yhdysteiden varsille. Lisäksi alueella on ns. hajarakentamista eri puolilla aluetta.

Kalpalinnan alueella on toiminut jo vuosikymmenien ajan laskettelukeskus. Kalpalinna on nykyisin ympärivuotinen hiihto- ja pyöräilykeskus. Talvisin alueen päätoimintamuotona on laskettelu, kesäisin alueella harrastetaan alamäkipyöräilyä (Bike park). Alueella on myös pienimuotoista caravan-toimintaa. Kiianlinnantien alkupäässä harjoitetaan koiraharrastustoimintaan liittyvää koulutus- ja kilpailutoimintaa. Hiidenjoen rannassa olevan Suvirannan alueella toimii terassityylinen ravintola, joka tarjoaa asiakkailleen ruokaa ja juomaa. Alueelle rakentuu keväällä 2021 saunarakennus vuokrakäyttöön.

### *Tekniset verkostot*

Vähähiidentiellä, Kalpalinnan alueella sijaitsee Janakkalan veden vedenottamo. Myös Kalpalinnalla on oma vedenottamo harjussa. Asemakaavoitetuilla alueilla on kunnallinen vesi- ja viemäriverkosto. Rastilassa on lisäksi vesiosuuskunta, joka huolehtii puhtaan veden jakelusta. Vesihuollon runkolinja sijaitsee Turengintien suuntaisesti ja verkosto ulottuu edelleen Santasillantielle ja Hakoistentielle. Turengintien varressa kulkee maakaasulinja Turengista Rastikankaalle. Alueen läpi kaakosta luoteeseen kulkee voimajohto (2 x 110 kV).

### Liikenne

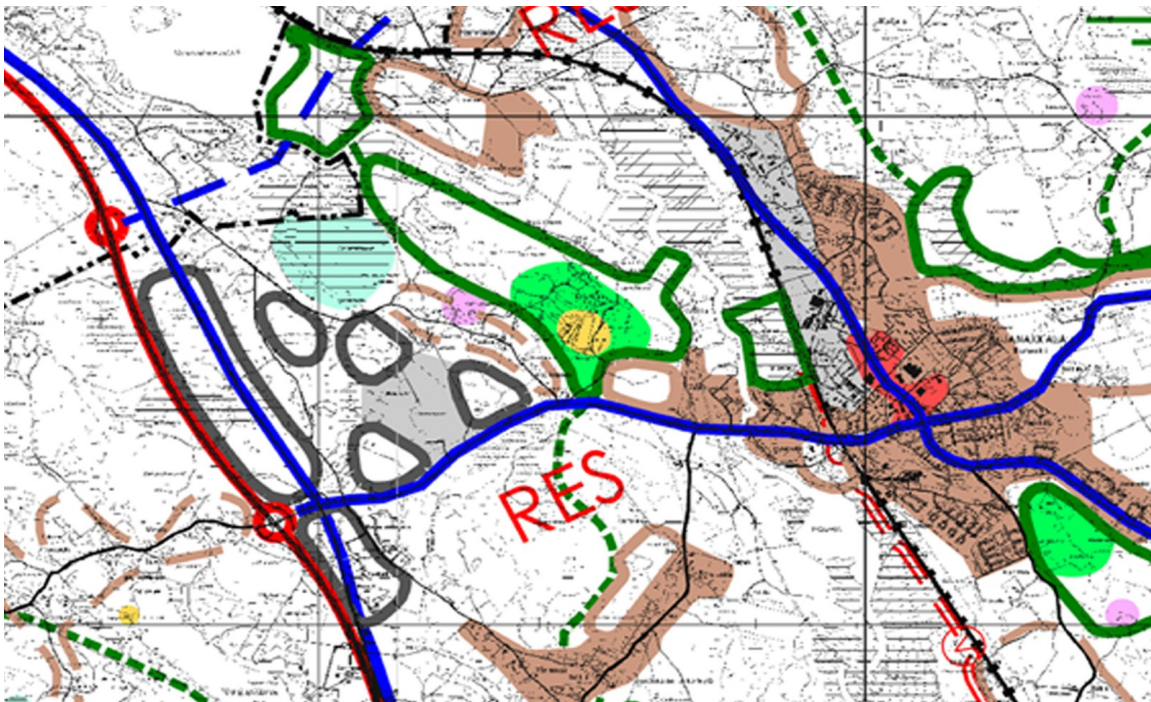
Suunnittelualueella on kattavan yleisten teiden verkoston lisäksi haja-asutusalueen yksityisteiden muodostama tieverkosto. Turengin taajaman ja valtatie 3:n (moottoritie) välinen liikenne kulkee suunnittelualueen kautta alueen sijaitessa moottoritien ja Turengin taajaman välissä. Suunnittelualue rajoittuu lännessä valtatie 3:een, Viralan liittymä sijaitsee heti suunnittelualueen lounaispuolella. Suunnittelualueen tiestöä pitkin kuljetaan myös Turengista Hämeenlinnaan joko Rastilan tai tien no 130 (vanha kolmostie) kautta. Lisäksi tiestöä pitkin pääsee Hakoistentietä pitkin kohti Tarinmaata ja Tervakoskea.

### Kunnan tavoitteet ja maankäytön rakennemalli

Janakkalan kunta on hyväksynyt vuonna 2010 maankäytönstrategian ts. rakennemallin, jonka tavoitevuosi on 2030. Rakennemallikartalla on osoitettu pitkän aikavälin maankäytön tavoitteet aluevarausten muodossa. Suunnittelualueelle kohdistuu tavoitteita myös Rastikankaan teollisuusalueen ja toimitila-alueiden laajenemisen osalta mm. Hämeenlinnan kanssa yhteistyössä toteuttavan MORE-hankkeen johdosta. Lisäksi Kalpalinnan alueen kehittyminen ja alueen ympäristössä olevien virkistysalueiden suunnittelu sekä Turengin taajaman länsipuolisen alueen asumisen järjestäminen ovat yleiskaavallisen suunnittelun tavoitteina.

Tavoitteellisuus vastata elinkeinoelämän aluetarpeisiin tulee edellyttämään valmiutta joko maanhankintaan tai yksityisten maiden kaavoitukseen. Asuntoalueiden tonttutuotannon suunnittelu osalta kunnan maanomistuksen tilanne on parempi, vaikkakin osin uudet asuinalueet saattavat edellyttää myös maanhankintaa.

Suunnittelualueen rakentuminen voidaan perustaa nykyisten liikenneväylien varaan, tällöin ei tarvita mittavia valtakunnan tieverkkoon kohdistuvia investointeja eikä muutoksia ei edellytetä lähiaikoina. Elinkeinoalueiden kehittyminen vaatii toimiakseen toimivan liikenneverkoston, jonka osalta moottoritien sekä vanhan kolmostien eritasoliittymät muodostavat merkittävän yksittäisen tekijän suunnittelualueen elinkeinoalueiden kehitykselle. Osaltaan suunnittelualueen liikenteellinen kehittyminen nojaa myös Hämeenlinnan puolelle suunniteltuun Moreeni-Rastikangas eritasoliittymään.



Kuva 9

Ote Janakkalan maankäytön rakennemalli 2030+:sta.

### 3. SELVITYKSET

Suunnittelualueelle on laadittu seuraavat yleiskaavalliset selvitykset:

- o Rastila-Rastikankaan osayleiskaava-alueen luontokartoitus (sis. liito-oravat ja viitasammakot, hämeen kylmäkukka), Ari Lehtinen (2018).
- o Maanteiden 130 ja 292 liikenneselvityksen päivitys, Hämeenlinna ja Janakkala. WSP Finland Oy, 2020.
- o Rastila-Rastikankaan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2019. Mikroliitti Oy.
- o Rastila-Rastikankaan osayleiskaavoitus, Hydrogeologinen lausunto. Ramboll Finland Oy 27.9.2019.
- o Rastila-Rastikangas OYK. Luontoselvitys 2020. Luontoselvitys Kotkansiipi Oy, Petri Parkko 6.9.2020.
- o Rastila-Rastikankaan osayleiskaavan vaikutukset Raimansuon-Miimalanharjun Natura 2000-alueeseen. FCG Finnish Consulting Group Oy 3.12.2021.
- o Rastilantien liittymätyypin tarkastelu ja Kalpalinnan liittymän –ratkaisun perustelut. WSP Finland Oy 17.11.2021.

Suunnittelualueelle on tehty selvityksiä liittyen mm. alueen asemakaavoitukseen sekä mahdolliseen tulevaan asemakaavoitukseen sekä sähkölinjojen ja liittymäjärjestelyjen uusimista varten. Nämä selvitykset palvelevat myös yleiskaavoitusta. Tällaisia selvityksiä ovat:

- o Rakennettavuusselvitykset Rastikankaan alueelle. Alustava rakennettavuusselvitys tehty myös Hiidenkorven alueelta Turengintien eteläpuolelta.
- o Hulevesiselvitys 2011; Hiidenkorpi ja Rastikangas 12. (Christof Siivonen 2011)
- o Luontotarkastelu (sis. liito-oravakartoituksen); Hiidenkorpi ja Rastikangas 12. (Christof Siivonen 2011)
- o Maisematarkastelu; Hiidenkorpi ja Rastikangas 12. (Christof Siivonen 2011)
- o Turengin asemakaava-alueiden luontoselvitys (Ympäristösuunnittelu Enviro 2004)
- o Turengintien liikennejärjestelyjen kehittäminen (Ramboll 2010)
- o Janakkala Rastila, Asemakaava-alueen inventointi (arkeologia), (Kreetta Lesell 2007)
- o Janakkala Vähä-Hiisi 1 ja 2, Moniperiodisten kohteiden kaivaus Fingridin uudistettavien sähköjohtopylväiden kohdalla (Kreetta Lesell 2008)
- o Hikiä-Vanaja voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi Hausjärvellä, Janakkalassa ja Hämeenlinnassa (Timo Jussila 2007)
- o Vt3, Viralan eritasoliittymän linja-autopysäkki- ja liityntäpysäköintijärjestelyt sekä Tarinmaan pohjavesialueen suojaaminen, Janakkala, esiselvitys (ELY-keskus, Sito 2013)
- o Turengintien meluselvitys, Janakkala (Pöyry Finland Oy 2014)

Suunnittelualueen alueelle tai sen lähialueille on laadittu seuraavia laajempia selvityksiä, jotka palvelevat myös yleiskaavoitusta:

- o Liikennetarkastelu 2010, mt 292 Turengintien liittymät
- o Hajali-liikenneselvitys 2012, liikennemalli Turenki
- o Mt130 ja Mt292 liikenneselvitys; Maankäytön kasvu ja nykyisen tieverkon toimenpidetarpeet Hämeenlinnan ja Janakkalan alueella (Trafix 2017)
- o Pyöräliikenteen pääverkon kehittäminen Hämeenlinnan seudulla, loppuraportti (Strafica Oy 2015)
- o Janakkalan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma 2014. (Pöyry Finland Oy 2014)
- o Kalpalinnanmäen pohjavesialueen geologinen rakenneselvitys. (Geologian tutkimuskeskuksen Vesiratkaisut-yksikkö 12.4.2023)
- o Vt3 Moreeni-Rastikangas-eritasoliittymä, Hämeenlinna. Aluevaraussuunnitelma. (WSP Finland Oy 2020)
- o Valtatien 3 Viralan eritasoliittymän linja-autopysäkki- ja liityntäpysäköintijärjestelyt sekä Tarinmaan pohjavesialueen suojaaminen, tie- ja rakennesuunnitelmat ym. materiaali
- o Industrial park MORE masterplan 2030 Hämeenlinna-Janakkala 8.12.2020

Suunnittelualueelta on lisäksi käytettävissä seuraavia, koko Janakkalaa tai Kanta-Hämettä koskevia aineistoja tai avoimen lähdekoodin aineistoja:

- o Janakkalan historia (Veikko Kerkkonen 1976)
- o Vanajan historia I (Vanaja-seuran julkaisu XX 1976)
- o Vanajan historia II (Rytkönen Raili 1992)
- o Vanajan historia III (Vilkuna Anna-Maria 2004)
- o Janakkalan luonto (Ranta, Siitonen 1994)
- o Janakkalan rakennusinventointi, Hämeen ympäristökeskus (92/2005)
- o Rakennettu Häme (Hämeen liitto ja Rakennustieto Oy 2003)
- o Janakkalan vesihuollon kehittämissuunnitelma (Ramboll 2013)

- o Kanta-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Hämeen liito 2014)
- o Maakuntakaavan 2040 aineistot ja tausta-aineistot
- o Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (Hämeen liito 2019)
- o Maanmittauslaitoksen maastotietokanta
- o Numeerinen kiinteistörekisterikartta
- o Ympäristöhallinnon, maanmittauslaitoksen ja muiden viranomaisten ym. avoimen paikkatiedon aineistot
- o Muiden viranomaisten aineistot
- o Jyväskylän yliopisto, JYX-julkaisuarkisto
- o Rautateiden EU-meluselvitys 2022 (Väylävirasto, 2022)
- o Maanteiden EU-meluselvitys 2022 (Väylävirasto, 2022)

#### 4. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

##### *Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)*

Valtioneuvosto teki päätöksen uudistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017, ja päätös tuli voimaan 1.4.2018. Uudistetut tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Yleiskaavalle asetetut suunnittelutavoitteet tukevat osaltaan näitä tavoitteita.

##### *Vaikutusten arviointi*

Vaikutuksia arvioidaan tavoitteista johdettavien maankäyttömuotojen variaatioiden kautta. Hyväksytty kaavaratkaisu muodostaa lopulta arvioinnin perustana olevan suunnitelman, jota tarkastellaan tehtyjen selvitysten taustaa vasten. Arvioinnista raportoidaan laadittavassa kaavaselostuksessa. Kaavan laatimisen odotettavissa olevien vaikutusten arviointi tapahtuu osin myös viranomaisten, maanomistajien, asukkaiden ja suunnittelijoiden kanssa yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa. Arvioitavia vaikutuksia ovat seuraavan taulukon mukaisesti mm:

| Arvioitavat tekijät         | Sisältö                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ympäristövaikutukset        | <p><u>Kulttuuriympäristö</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- yhdyskuntarakenne</li> <li>- liikennejärjestelyt ja liikenteelliset vaikutukset (ajoneuvo-liikenne, joukkoliikenne, kevytliikenne)</li> <li>- melu</li> <li>- tekninen huolto</li> <li>- palvelut</li> <li>- työpaikat ja elinkeinotoiminta</li> <li>- ympäristöhäiriöt</li> <li>- kulttuuriperintö</li> <li>- maa- ja metsätalous</li> </ul> <p><u>Muu ympäristö</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- maisema</li> <li>- luonnonympäristö</li> <li>- Natura-alueet</li> <li>- luonnonsuojelu</li> <li>- pohjavesi, pintavedet ja hulevedet</li> </ul> |
| Sosiaaliset vaikutukset     | <ul style="list-style-type: none"> <li>- asumisen tarpeet</li> <li>- yhdyskuntarakenteen toimivuus</li> <li>- kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset</li> <li>- virkistysalueet</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Terveellisyys, turvallisuus | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ympäristön puhtaus</li> <li>- ihmisten elinolot ja terveys</li> <li>- viihtyisyys</li> <li>- liikenneturvallisuus</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                           |                                                                                                                            |
|---------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Taloudelliset vaikutukset | - yhdyskuntataloudelliset vaikutukset<br>- kunnallistekniset kustannukset<br>- kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset |
|---------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### *Vaikutusalue*

Yleiskaavalla on toteutuessaan huomattavasti aluerajaustaan laajemmalle heijastuvia vaikutuksia. Uusien toimitalo- ja työpaikka-alueiden sekä asuntoalueiden rakentuminen vaikuttaa mm. yhdyskuntarakenteen kehittymiseen ja taajama- ja yritysalueiden laajentumiseen ja sitä kautta myös kuntatalouteen. Sijainti Hämeenlinnan rajalla vaikuttaa myös Hämeenlinnan alueeseen ja mahdollisesti myös seudullisesti. Myös liikenteen kautta yleiskaavan vaikutus voi ulottua mahdollisesti laajemmallekin alueelle.

## 5. OSALLISET JA VUOROVAIKUTUS

#### *Osalliset*

Rastila-Rastikankaan osayleiskaavatyössä osallisia ovat alueen asukkaat, maanomistajat ja alueella eri toimintoja harjoittavat tahot sekä kaikki ne, joiden asumiseen, elinkeinoon tai muihin oloihin kaavaratkaisulla saattaa olla huomattavaa vaikutusta.

#### *Vuorovaikutus*

Kaavaprosessiin liittyy aina vuorovaikutus ja osallistumisen mahdollisuus kaavaprosessin eri vaiheissa. Vuorovaikutuksen järjestäminen perustuu tiedotukseen ja kaavan valmisteluaineistojen saatavuuteen. Aineistot asetetaan nähtäville erikseen ilmoitettavina (ilmoitustaulu, internet, Janakkalan sanomat) ajankohtina, jolloin kaikilla halukkailla on mahdollisuus perehtyä asiakirjoihin Janakkalan kunnantalolla tai kunnan kotisivuilla. Yhteystiedot löytyvät tämän asiakirjan lopusta.

Kaavoitushankkeesta tiedotettiin aikoinaan Janakkalan kaavoituskatsauksessa, jonka kunnanhallitus on 20.5.2013 hyväksynyt. Kaavoitusprosessin vireilletulovaiheessa tiedotettiin alueen maanomistajia myös erillisellä kirjeellä. Myös luonnosvaiheessa lähetettiin kirjeet alueen maanomistajille. Muuten tiedottaminen tapahtuu Janakkalan kunnan nettisivuilla, lehtikuulutuksin paikallisesti ilmestyvässä lehdessä (Janakkalan sanomat) sekä virallisella ilmoitustaululla.

Kaavaprosessin alkuvaiheessa 25.6.2014 järjestettiin yleisötilaisuus Janakkalan kunnantalolla, jossa esiteltiin kaavalle asetettuja tavoitteita sekä suunnittelualuetta yleensä. Lisäksi valmisteluvaiheessa järjestettiin kaavaluonnosvaiheen yleisötilaisuus 4.6.2019.

#### *Viranomaisyhteistyö*

Yleiskaavatyön 1. viranomaisneuvottelu pidettiin 8.1.2014. Tuolloin käsiteltiin mm. kaavoituksen aluevaurouksia, vaikutusalueen laajuutta, tavoitteita ja selvitystarpeita. Tätä asiakirjaa on täydennetty neuvottelussa esitetyllä tavalla. Jatkossa viranomaisyhteistyö perustui neuvottelutarpeiden tunnistamiseen sekä lausunnotmenettelyyn. Toinen viranomaisneuvottelu järjestettiin luonnosvaiheen kuulemisen jälkeen luonnosvaiheen jälkeisenä viranomaisten työneuvotteluna 31.1.2020, jossa keskusteltiin mm. lausunnoissa saaduista palautteista sekä kaavaan liittyvistä selvityksistä.

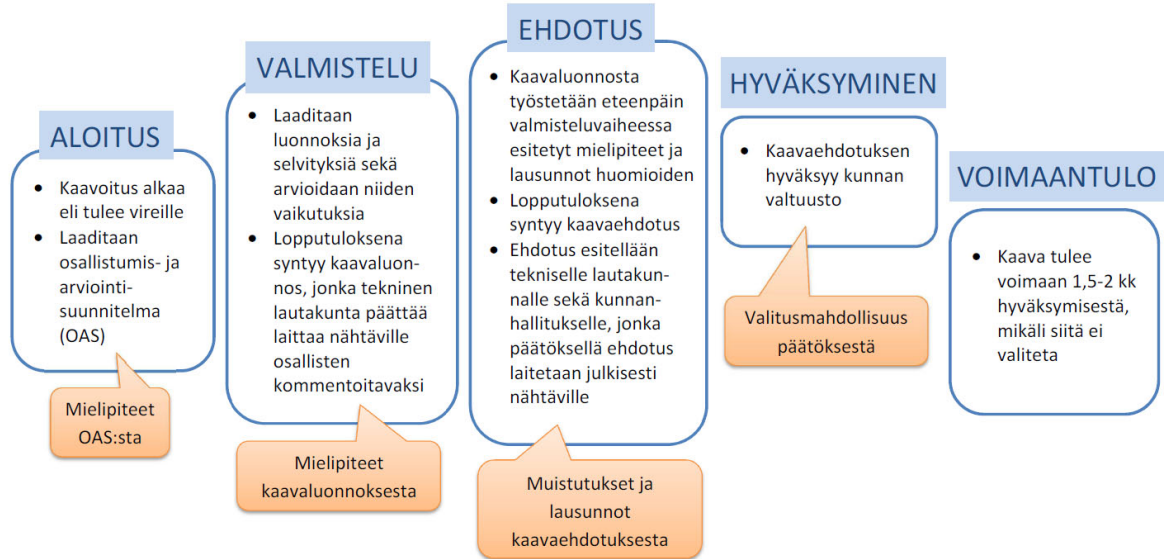
Lausunnot pyydetään seuraavilta tahoilta:

- o Hämeen ELY-keskus (ympäristö)
- o Uudenmaan ELY-keskus (liikenne)
- o Hämeen liitto
- o Hämeenlinnan kaupunki
- o Kanta-Hämeen pelastuslaitos
- o Elenia Oyj
- o Elenia Lämpö Oy
- o Janakkalan vesi
- o Fingrid Oyj
- o Väylävirasto
- o Hämeenlinnan seudun vesi
- o Hämeenlinnan kaupunginmuseo



## 6. KAAVAPROSESSI JA TAVOITEAIKATAULU

Seuraavassa kuvassa on esitetty pääpiirteissään osayleiskaavoituksen suunnitteluprosessin kulku ja osallisten mahdollisuus vaikuttaa kaavaprosessin aikana.



Suunnitteluprosessin tavoiteaikataulu:

| Ajankohta      | Kaavan vaihe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                |
|----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| 20.5.2013      | Rastilan-Rastikankaan osayleiskaavan tavoitteet on hyväksytty kaavoitusohjelmassa kunnanhallituksen kokouksessa 20.5.2013 § 116.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                |
| 11/2013-2/2014 | Päätöksenteko kh 20.1.2014 §1 (käynnistäminen ja alustavan kaava-alueen määrittäminen), Lähtötietoaineiston keruu OAS:n laadinta Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 8.1.2014                                                                                                                                                                                                                                                                     | Aloitusvaihe                   |
| 3-7/2014       | Vireilletulo 16.6.2014 Käynnistämisen kuuleminen 16.6. – 18.7.2014 Yleisötilaisuus 25.6.2014                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                |
| 8/2014-8/2019  | Lähtötietoaineiston keruu Viranomaisneuvottelu 25.11.2014, 5.12.2014 Kaava-alueen laajentaminen (kh 24.2.2015 § 19) Kaavaluonnoksen laatiminen sekä luonnosvaiheen aineistojen nähtäville asettaminen: mahdollisuus mielenpitoisiin sekä lausuntopyyntö Yleisötilaisuus 4.6.2019                                                                                                                                                                  | Valmisteluvaihe (luonnosvaihe) |
| 9/2019-3/2023  | Viranomaisten työneuvottelu 31.1.2020 Selvitysten laatiminen, palautteiden käsitteleminen ja kaavaehdotuksen laatiminen. Nähtäville asettamisesta päättäminen: nähtäville 30.4.-29.5.2021, mahdollisuus muistutuksiin sekä lausunnot kaavaehdotuksesta. Viranomaisten työneuvottelu 8.9.2021 Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu 8.6.2022 Kaavaehdotuksen ja merkintöjen viimeistely Lausuntopyyntö Natura-arvioinnista, ELY:n lausunto 27.3.2023 | Ehdotusvaihe                   |
| 05-06/2023     | Kaavaehdotuksen hyväksyminen: tekla - kunnanhallitus - valtuusto Hyväksymispäätöksestä on mahdollisuus hakea muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta.                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Hyväksymisvaihe                |
| 07-08/2023     | Kaava lainvoimainen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Voimaantulo                    |

## 7. YHTEYSTIEDOT

Yleiskaavan suunnittelusta vastaa maankäyttöpäällikkö Piia Tuokko.

Yhteystiedot:

puhelin 03 680 1990

sähköposti piia.tuokko@janakkala.fi

osoite Juttulantie 1 (maankäyttö), 14200 TURENKI

Aineistopyynnöt tms.

suunnitteluavustaja Kaisu Lehtinen, puh. 03 680 1342 tai kaisu.lehtinen@janakkala.fi

Nähtävillä olevat aineistot ovat esillä kunnan virallisella ilmoitustaululla, kunnanviraston pääaulassa, os. Juttulantie 1, 14200 Turenki.

Sähköiset aineistot ovat saatavilla kunnan internet-sivuilta:

<https://www.janakkala.fi/palvelut/kaavoitus-ja-maankaytto/vireilla-olevat-kaavat/yleiskaavat>